J. A. COMENII
JANUA LINGUARUM RESERATA
Cum Graeca versione
THEODORI SIMONII HOLSATI,
Innumeris in locis emendata a
STEPHANO CURCELLAEO,
MDCLXV.
Quod opus electronice transcriptum a
PHILIPPO VOLUCRE,
Innumeris in locis emendatum a
ROBERTO LIONELLO,
Variis in modis auctum ope
RANDY GIBBONS,
MMXIV.

Last updated: 16 Oct. 2020

INDEX TITULORUM.

JANUA LINGUARUM RESERATA.	Η ΤΩΝ ΓΛΩΤΤΩΝ ΘΥΡΑ ΑΝΕΩΓΜΕΝΗ.	γλώττα, ἡ — lingua, sermo unicuique genti peculiaris. θύρα, ἡ — janua, ostium, porta, fores.
I. INTROITUS.	I. ΕΙΣΟΔΟΣ.	εἴσοδος, ἡ — ἡ εἴσδυσις, introitus, aditus.
1. Salve, lector amice.	1. Χαῖρε, ὦ φίλε ἀναγνῶστα.	ἀναγνώστης, ὁ — lector. φίλος -η -ον — φίλιος -ία -ιον (et -ος -ον), amicus, carus.
2. Si rogas quid sit eruditum esse, responsum habe: *Nosse rerum differentias et posse unumquodque suo insignire nomine.*	2. Πυθόμενος τί τὸ λόγιον εἶναι, ταυτηνὶ τὴν ἀπόκρισιν λαβέ· Τὰς τῶν ἁπάντων διαφορὰς εἰδέναι, οἷον εἶναι, ἕκαστον ὀνομαστὶ ἐκφράζειν.	ἐκφράζω — ἐκφωνέω, enuntio, eloquor. τὸ λόγιον εἶναι — πεπαυδεμένον εἶναι, doctum esse. οἷός τ’ εἶμι — possum. ὀνομαστί — suo nomine. πυνθάνομαι — ἐρωτάω, ποιέω ἐρώτησιν, interrogo, quaero. (πυνθ. τινά τι, τινός τι, ἐρ. περί τινος.)
3. Nihilne praeterea? Nihil certe quidquam.	3. Οὐδὲν δὲ παρὰ τοῦτο; μηδὲν ἀτεχνῶς.	ἀτεχνῶς — ἀληθῶς, ἦ μήν, δῆτα, γε, γοῦν, ἀμέλει, utique, certe, prorsus.

		παρὰ τοῦτο — προσέτι τούτοις, praeterea. (προσέτι — adhuc, insuper.)
4. Totius enim eruditionis ac literaturae fundamenta posuit qui nomenclaturam naturae et artis perdidicit.	4. Ὁ γάρ τοι μαθὼν τὴν τῆς φύσεώς τε καὶ τῆς τέχνης ὀνοματοθεσίαν, ἁπάσης παιδείας κρηπῖδα καλῶς ὑπέθηκεν.	καλῶς — ὀρθῶς, bene, pulchre. κρηπίς, ἡ — τὸ θεμέλιον, ἡ βάσις, fundamentum; alibi crepida, soccus, *calceamenti genus.* ὀνοματοθεσία, ἡ — ἡ ὀνομασία, nuncupatio, nomenclatura. παιδεία, ἡ — ἡ παίδευσις, doctrina, eruditio. τοί — particula enclitica vim adhibens.
5. Sed id difficile forsan?	5. Τοῦτο δὲ τάχα που δυσχερές;	δυσχερής — δύσκολος, difficilis. τάχα που — ἴσως, κατὰ τύχην, forsan, fortasse.
6. Est, si invitus feceris aut praeveniente imaginatione (praeconcepta opinatione) teipsum terrueris.	6. Ναί, ἀκουσίως ταύτῃ τῇ σπουδῇ ἐπιχειροῦντι, καί γέ τοι φανταστικῇ προλήψει ἑαυτὸν ἐκπλήσσοντι.	ἀκουσίως — praeter voluntatem, non libenter. ἐκπλήσσω — terreo, perterrefacio. ἐπιχειρέω — aggredior. καί γέ τοι — et. ναί — sane, utique. πρόληψις, ἡ — suspicio. σπουδή, ἡ — studium. φανταστικός — vanus, inanis, speciem meram habens.
7. Tandem si quid asperitatis erit, initio erit.	7. Τέλος, ἅπαν ἐν ἀρχῇ δυσμεταχείριστον.	ἀρχή, ἡ — principium, initium. δυσμεταχείριστος — tractatu difficilis. λευκός — albus, candidus. τέλος — tandem.
8. Annon et literarum characteres (ductus) pueris primo intuitu mira monstra videntur?	8. Ἆρα μὴ (οὐχὶ) οἱ τῶν γραμμάτων χαρακτῆρες τοῖς παιδαρίοις τὸ πρῶτον αὐτοὺς θεωροῦσι θαυμάσια τέρατα φαίνονται;	ἆρα μή — annon. θαυμάσιος — mirus, admirabilis. θεωρέω — specto. οὐχί — annon, nonne. παιδάριον, τό — puerulus, puellus. τὸ πρῶτον — primum. τέρας, τό — portentum, prodigium. φαίνομαι — videor. χαρακτήρ, ὁ — figura, forma.
9. Ast ubi paululum impenderint operae, ludum et jocum esse animadvertunt.	9. Ὀλίγον δὲ πρωὶ τούτων σπουδάσασι παιδιά τις δοκεῖ.	δοκέω — videor. ὀλίγον, τό — paullulum. παιδιά, ἡ — lusus. σπουδάζω περί τινος — operam do alicui rei.
10. Idem in omni re evenit, ut aspectu exteriore operosa appareat.	10. Θαμὰ συμβαίνει ἀργαλέον τι κατὰ τὰ ἔξω σκοπούμενον φαίνεσθαι.	ἀργαλέος — operosus, difficilis. κατὰ τὰ ἔξω — secundum externam faciem. θαμά — saepe, crebro, frequenter. σκοπέω — considero. συμβαίνω — evenio, contingo, usu venio. φαίνομαι — appareo.
11. At si aggredi pergas, nihil est quod non cedat, se subdat ingenio.	11. Τῇ δ' εὐφυΐᾳ τοῦ εἰς βυσσὸν σπουδῇ ἐξικέσθαι πειρωμένου, οὐδὲν ἀνέφικτον ἔσται.	ἀνέφικτος — cogitatione haud assequendus, ejusmodi sc. ita comparatus ut perspici non possit. βυσσός, ὁ — fundus rei, imum. εἰς βυσσόν ἐξίκομαι — res altius penetro.

		εὐφυΐα, ἡ — sollertia. καλύπτω — tego, operio. πειρῶμαι — conor, nitor. σπουδῇ — enixe, studiose, naviter.
12. Qui cupit, capit omnia.	12. Ὧν τις ἀντιποιεῖται, τούτων οὐ σπανιάκις ἐπικρατὴς καθίσταται.	ἀντιποιοῦμαι — aliquid affecto, assequi conor. ἐπικρατής — compos. καθίσταμαι — fio. σπανιάκις — raro.
13. Agedum itaque quisquis es, sperare te jubeo, desperare veto.	13. Ἄγε μὲν οὖν, ὅσοι γε δὴ ἔστε, ἐλπίζειν ὑμᾶς κελεύω, ἀπελπίζειν δὲ ἀπαγορεύω.	ἄγε — agedum, eia. ἀπαγορεύω — interdico, prohibeo. ἀπελπίζω — despero. δεῖ — oportet. δή — particula redundans. κελεύω — jubeo. ὅσος — quicunque.
14. En, vide exiguum hoc opusculum.	14. Ἰδοῦ, βλέψον (θεῶ), ὦ παῖ, μικρὸν τοῦτο ἐγχειρίδιον.	βλέπω — video. ἐγχειρίδιον, τό — libellus. θεῶμαι — specto, video. μικρός — parvus, exiguus. παῖς, ὁ — puer. ὑπισχνοῦμαι — promitto, polliceor.
15. Heic tamen tibi (absit verbo gloria) universum mundum Latinamque linguam velut in enchiridio (breviario) ostendam.	15. Ἐν τούτῳ ὑπισχνοῦμαι, μηδεὶς τῆς προαιρέσεως τε καὶ ἐπαγγελίας μοι βασκαινέτω, ἅπαντα τὸν κόσμον καὶ τὴν γλῶτταν Ῥωκαϊκήν*, ὡς ἐν ἐπιτομῇ, ἀποδείξειν.	ἀποδείκνυμι — ostendo. βασκαίνω — invideo. β. τινὶ τινός — alicui ob aliquam rem. Ἑλληνικός (sc. ἀνήρ), ὁ — Graecus. κόσμος, ὁ — mundus, orbis terrarum.
16. Tenta quaeso; evolve et edisce aliquot has pagellas.	16. Πεῖρα, ἐξέλιττε καὶ ἐκμάνθανε ὀλίγα ταῦτα σελίδια.	ἐκμανθάνω — edisco. ἐξελίττω — evolvo. ὀλίγος — paucus. πειρῶμαι — experior, tento, facio periculum. σέλινον, τό — petroselinum, herba.
17. Facto hoc (cum hoc feceris), oculatum ac perspicacem te ad omnia humanitatis studia re ipsa comperies.	17. Τοῦτο ἀπειργασμένος τήν σου ἀγχίνοιαν καὶ τὴν πρὸς ἅπαντα τὰ μαθήματα δεξιότητα ἐπιφωράσεις.	ἀγχίνοια, ἡ — sagacitas. ἀπεργάζομαι — facio. δεξιότης, ἡ — dexteritas, sollertia. ἐνίσχομαι — inhaereo. ἐπιφωράω — invenio, animadverto. μαθήματα — studia humanitatis. μάθημα, τό — disciplina, studium. τήν σου ἀγχίνοιαν — tuam sollertiam.
II. DE ORTU MUNDI ET CREATIONE PRIMAEVA.	II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ (ΚΟΣΜΟΠΟΙΙΑΣ).	κοσμοποιία (κοσμοποΐα), ἡ — mundi fabricatio sive creatio. κτίσις, ἡ — creatio, fabrica, productio rerum.
18. Deus ineffabili sua omnipotentia creavit omnia ex nihilo.	18. Ὁ θεὸς τῇ ἑαυτοῦ ἀῤῥήτῳ παντοκρατορίᾳ ἅπαντα ἐξ οὐδενὸς ἔκτισεν.	κτίζω — creo, condo.

19. Principio enim expandit (extendit) vastissimam abyssum, hoc est spatium, ubi coelum et terra existunt.	19. Ἐν ἀρχῇ γὰρ τὴν ἄβυσσον ἀχανῆ, τουτέστι τὸ ποῦ, τὸν οὐρανόν τε καὶ τὴν γῆν περιέχον ἐξεπέτασεν.	ἄβυσσος — abyssus, vorago. ἀχανής — vastus, immensus. ἐκπεταννύω — extendo. οὐρανός, ὁ — coelum. τὸ ποῦ — locus, spatium. ποῦ — ubi, quo loco.
20. Et replevit eam tenebricosa quadam et informi caligine.	20. Καὶ ταύτην ζοφώδους ἀχλύος τε καὶ ἀμόρφου σκοτίας ἐπλήρωσεν.	ἄμορφος — informis. ἀνθρώπινος — humanus. ἀχλύς, ἡ — caligo. ζοφώδης — tenebricosus, obscurus. πληρόω — impleo, repleo. σκοτία, ἡ — tenebrae.
21. Ex qua tanquam materia formavit creaturas corporeas, distinctas formis, et vestitas accidentibus variis, prout cujusque ideam intra se conceperat.	21. Ἐξ ἧς καθάπερ τινὸς ὕλης τὰς κτίσεις σωματικὰς διασχηματίζων ποικίλαις ἰδιότησι κατὰ τὸ τῆς ἔσω ἰδέας ὁμοίωμα διεκόσμησεν.	διασχηματίζω — describo, distinguo. ἰδέα, ἡ — species, forma. ἡ ἔσω ἰδέα — species intus (mente) concepta. ἰδιότης, ἡ — proprietas. καθάπερ — sicut, veluti, quasi. κτίσις, ἡ — res creata. ὁμοίωμα, τό — similitudo. ποικίλος — varius. σωματικός — corporeus. ὕλη, ἡ — materia.
22. Implantavitque cuique naturam suam, id est vim observandi assignatum locum, modum, genusque suum.	22. Ἑκαστῷ κτίσματι ἰδιοσυγκρισίαν τινὰ ἐμφυτεύων τοῦ τὸν τόπον ἴδιον, τρόπον, γένος τηρεῖν.	γένος, τό — genus. ἐμφυτεύω — inflo. ἴδιος — suus, proprius. ἰδιοσυγκρασία, ἡ — peculiaris natura sive constituo. κτίσμα, τό — res creata. τηρέω — servo, observo. τόπος, ὁ — locus. τρόπος, ὁ — modus.
III. DE ELEMENTIS.	III. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.	στοιχεῖον, τό — elementum.
23. Ante omnia vero confusum istud chaos secundum densitatis et raritatis gradus in quatuor species separavit (segregavit).	23. Πρὸ πάντων τὴν οὐσίαν ἄτακτον, χάος λεγομένην, εἰς δ′ (τέτταρα) εἴδη κατὰ τὴν πυκνότητά τε καὶ χαυνότητα διεχώρησεν.	ἄτακτος — confusus. διαχωρέω — segrego, separo. εἶδος, τό — species. θάνατος, ὁ — mors. οὐσία, ἡ — substantia, natura. πρό — ante. πυκνότης, ἡ — densitas. τέσσαρες — quatuor. χάος, τό — chaos, rudis et indigesta moles. χαυνότης, ἡ — raritas, levitas.
24. Tenuissimam et subtilissimam partem fecit lucidam et calidam et appelavit ignem seu lucem.	24. Τὴν μὲν λεπτοτάτην μερίδα φωτεινὴν καὶ θερμὴν καταστήσας, πῦρ τε καὶ φῶς ὠνόμασεν.	ἡμέρα, ἡ — dies. θερμός — calidus. καθίστημι — efficio, reddo. λεπτός — tenuis. μέν — quidem (saepe non exprimitur). μερίς, ἡ — particula. ὀνομάζω — nomino, appello. πῦρ, ὁ — ignis. φῶς, τό — lux. φωτεινός — lucidus.

25. Aliam iterum tenuem, pellucidam, et tepidam dixit aërem.	25. Ἄλλην δὲ λεπτὴν καὶ διαφανῆ καὶ ὑπόθερμον ἀέρα ἔλεγε.	ἀήρ, ὁ — aër, antiquitus ἡ ἀήρ. ἄλλος — alius. διαφανής — pellucidus, translucens. ἐξανίσταμαι — surge ex aliqua re, exsurgo. λέγω — dico. ὑπόθερμος — tepidus.
26. Tertia portio fluida et frigida fuit aqua.	26. Τὸ τρίτον μέρος ῥευστὸν ψυχρόν τε ὕδωρ γέγονε.	γίνομαι — sum. ῥευστός — fluidus. τρίτος — tertius. ὕδωρ, τό — aqua. ψυχρός — frigidus.
27. Sub qua mansit sedimentum crassum, limus seu terra.	27. Ὑφ᾽ ᾧ ὑπόστασίς τις κολλώδης, ἰλύς, τέλμα, πηλός, καὶ γῆ ἔμενε.	ἰλύς, ἡ — limus. κολλώδης — glutinosus, tenax. μένω — maneo. πηλός, ὁ — limus. τέλμα, τό — lacuna, locus coenosus. ὑπόστασις, ἡ — sedimentum.
28. Atque haec sunt simplicia corpora, ex quibus composita (mixta) exsurgunt.	28. Καὶ ταῦτα τὰ στοιχειώδη καὶ ἄμικτα σώματά ἐστι, ὧνπερ τὰ μικτὰ καὶ συντεθειμένα ἐξανίσταται.	ἄμικτος — simplex, haud mixtus. γελοῖος — ridiculus. μικτός — mixtus. ὅσπερ — qui. στοιχειώδης — simplex. συντίθημι — compono.
29. Omnia enim reliqua ex his constant.	29. Ἅπαντα γὰρ τὰ λοιπὰ ἐκ τούτων πέφυκεν.	λοιπός, ὁ — reliquus. φύω — nascor. πέφυκα — natus sum.
30. Quippe ex iis generantur, iis nutriuntur, in eadem dum corrumpuntur resolvuntur.	30. Ἐκ τούτων γεννᾶται, τούτοις τρέφεται, εἰς ταῦτα φθειρόμενα ἀναλύεται.	ἀναλύω — resolvo. γεννάω — genero. τρέφω — alo, nutrio. φθείρω — corrumpo, vitio.
IV. DE FIRMAMENTO.	IV. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΡΕΩΜΑΤΑ.	στερέωμα, τό — firmamentum.
31. Astra sunt veluti lampades in aethere suspensa, ut indefinenter circumcircarotatae, lumine suo tenebras illuminent, cursu autem temporum vices dimetiantur.	31. Τὰ ἄστρα καθάπερ λαμπάδες ἐν ἀέρι κρεμάμενα, καὶ ἀλήκτως τροχαζόμενα, ὡς καὶ τὸ σκότος φωτίζοντα, κινήσει εὐτάκτῳ τοὺς χρόνους καὶ τὰς τῶν ὡρῶν στροφὰς μετρεῖ.	ἄστρον, τό — astrum, sidus, congretatio stellarum. εὔτακτος — ordinem certum servans, descriptus. κίνησις, ἡ — motus. κρέμαμαι — pendeo. λαμπάς, ἡ — lampas, lucerna. μετρέω — metior, dimetior. σκότος, τό — tenebrae. στροφή, ἡ — reversio, vices. τροχάζω — rotor. φωτίζω — illumino, illustro. χρόνος, τό — tempus. ὥρα, ἡ — hora.
32. Planetae, quorum ordinem hi versiculi complectuntur, sunt septem: *Luna, Mercurius, Venus, Sol, Mars, Jupiter, Saturnus.*	32. Οἱ πλανῆται, ὧν τάξιν ταῦτα τὰ στιχίδια συνείληφε ζ᾽ (ἑπτά) εἰσιν· ἡ σελήνη, ὁ ἑρμῆς, ἡ ἀφροδίτη, ὁ ἥλιος, ὁ ἄρης, ὁ ζεῦς, ὁ κρόνος.	Ἄρης, ὁ — Mars. Ἀφροδίτη, ἡ — Venus. διατελέω — permaneo, persevero. τὸ κέντρον περιτρέχων διατελέω — centrum perpetuo circumeo. Ἑρμῆς, ὁ — Mercurius. Ζεύς, ὁ — Jupiter. ἥλιος, ὁ — sol.

Quisque in peculiari suo orbe.	ὧν ἕκαστος τὸ ἴδιον κέντρον περιτρέχων διατελεῖ.	κέντρον, τό — centrum, punctum medium. Κρόνος, ὁ — Saturnus. περιτρέπω — circumeo. πλανήτης, ὁ — planeta, stella eratica. σελήνη, ἡ — luna.
33. Infima est ☽ Luna, quae incrementa et decrementa pati videtur, retardationeque menses efficit.	33. Ἡ σελήνη αὔξησίν τε καὶ μείωσιν ἐπιδεχομένη, καὶ γῆν περιοδεύουσα, τῇ τριβῇ ἑαυτῆς μῆνας ποιεῖ, καὶ κατωτάτη τε καὶ ἐσχάτη ἐστίν.	αὔξησις, ἡ — augmentum, incrementum. ἐπιδέχομαι — accipio. ἔσχατος — ultimus. κατώτατος — imus, infimus. μείωσις, ἡ — decrementum, imminutio. μήν, ὁ — mensis. περιοδεύω — circumeo, obambulo. τριβή, ἡ — mora.
34. ☉ Sol, jubare corusco radians, ab oriente per meridiem in occidentem festina celeritate revolutus, revolutione sua dies viginti quattuor (24) horis, et annos duodecim (12) mensibus, quinquaginta duabus (52) hebdomadibus, trecentis sexaginta quinque et quadrate (quarta parte) (365 ¼) diebus definit.	34. Ὁ ἥλιος, λαμπροτάτῳ φέγγει στίλβων, ἀπ’ ἀνατολῆς διὰ τὸν κύκλον μεσημβρινὸν πρὸς τὴν δύσιν θαυμαστῷ τάχει κυλινδούμενος τῇ στροφῇ ἡμέραν ὥραις κδ’ (εἴκοσι τέτταρσι), τὸ ἔτος ιβ’ (δώδεκα) μησίν, νβ’ (πεντήκοντα δυοῖν) ἑβδομάσιν, τξε’ (τριακοσίαις ἑξήκοντα πέντε) ἡμέραις σὺν μιᾶς μέρει τετάρτῳ περιγράφει.	ἀνατολή, ἡ — ortus. δύσις, ἡ — occidens. ἑβδομάς, ὁ — hebdomas, spatium septem dierum. εἰκοσεῖς — viginti unus; cf. εἷς καὶ εἴκοσι, εἴκοσι (καὶ) εἷς. ἑξήκοντα — sexaginta. ἐπιλανθάνομαι — obliviscor. ἔτος, τό — annus. θαυμαστός — mirus, mirabilis. ἰνίον, τό — occiput. κύκλος, ὁ — circulus. κυλινδέω — volvo, voluto. λαμπρός — fulgidus, splendidus. μεσημβρινός — meridianus. περιγράφω — circumscribo, definio. στίλβω — splendeo, fulgeo. στροφή, ἡ — conversio. ταχέως — ut primum, quam primum, ubi primum. φέγγος, τό — jubar, lumen.
35. Ortum ejus praecedit aurora et diluculum, quum diescit et lucescit.	35. Τῇ ἀνατολῇ αὐτοῦ ὄρθρος βαθὺς καὶ ἡ ἠὼς τῆς ἡμέρας ἐπιφωσκούσης τε καὶ ὑποφαινομένης προηγεῖται.	βαθύς — plenus. ἐπιφώσκω — illucesco, appareo. ἠώς, ἡ — aurora. ὄρθρος, ὁ — diluculum. προηγοῦμαι — antecedo, praecedo. ὑποφαίνομαι — subluceo, appareo.
36. Occasum (obitum) sequitur crepusculum (hoc est crepera lucula) quum vesperascit et noctescit.	36. Τῇ δύσει αὐτοῦ τὸ λυκαυγὲς, ὅταν πρὸς ἑσπέραν ἐστίν (συσκοτάζει), ἕπεται.	δύσις, ἡ — occasus. ἕπομαι — sequor. ἑσπέρα — vespera. λυκόφως, ὁ — crepusculum; cf. ὁ λυγόφως, τὸ κνέφας. ὅταν — quum, quando. συσκοτάζει — advesperascit.
37. Ascendens ad verticem nostrum supernum (qui vulgo zenith, cui inferus vulgo nadir opponitur) seu declinans ab aequinoctiali	37. Πρὸς τὴν ἀνωτάτην κορυφὴν ἀναβαίνων, ζένιθ λεγομένην, ᾗ κατωτάτη νάδιρ ἀντικειμένως ἔχει, ἢ ἀποκλίνων ἀπ’ ἰσημερινοῦ κύκλου, πρὸς τὸν τροπικὸν	αἰγόκερως, ὁ — capricornus, animal et signum coeleste. αἰδώ — pudor. ἀναβαίνω — ascendo. ἀντικειμένως ἔχω — oppositus sum. ἀνώτατος — supernus, summus, supremus. ἀποκλίνω — declino.

ad Tropicum Cancri sive solstitialem facit ver, rursumque ad Tropicum Capricorni sive hiemalem descendens, autumnum: et utrobique aequinoctium.	τοῦ καρκίνου, ἔαρ· πρὸς δὲ τὸν τροπικὸν χειμερινὸν τοῦ αἰγοκέρωτος καταβαίνων τὴν ὀπώραν καὶ τὴν ἰσημερίαν ποιεῖ.	ἔαρ — ver. ζένιθ*, ἡ — zenith*, punctum coeli vertici nostro imminens. ἰσημερία, ἡ — aequinoctium. ἰσημερινός — aequinoctialis. καρκίνος, ὁ — cancer. καταβαίνω — descendo. κορυφή, ἡ — vertex. νάδιρ*, ὁ — nadir, coeli punctum illi quod zenith dicitur oppositum. ὀπώρα, ἡ — auctumnus. τροπικός — tropicus, ad solarem conversionem pertinens. χειμερινός — hibernus, brumalis.
38. Imus dat brumam, orditurque hiemem; summus solstitium, inchoatque aestatem, ubi Sirius (canicula, seu caniculae stella) excitat aestum.	38. Κατώτατος ἐν τροπαῖς χειμεριναῖς, τοῦ χειμῶνος· ἀνώτατος ἐν θεριναῖς, τοῦ σειρίου φλογουμένου, ἀρχὴν τοῦ θέρους ποιεῖ.	θερινός — aestivus. θέρος, ὁ — aestas. Σείριος, ὁ — Sirius, Canicula, stella. τροπή, ἡ — solstitium. φλογοῦμαι — flammesco, inflammor, incendor. χειμών, ὁ — hiems.
39. ☿ Mercurius eum in eccentrico epicyclum vectante circuit citius quam semi anno. Sic quoque venusta ♀ Venus, sed sesqui anno.	39. Ὁ Ἑρμῆς τὴν ὁδὸν ἑαυτοῦ τάχιον ἢ ἑκμήνῳ, καλὴ δ’ Ἀφροδίτη ἔτει καὶ ἡμίσει περαίνει.	αὑτοῦ — pro ἑαυτοῦ ipsius, suus. ἕκμηνος, ὁ — semestre spatium. ἥμισυς — dimidius. καλός — pulcher. περαίνω — perago, conficio. ταχέως — celeriter.
40. Hanc mane Luciferum (Phosphorum), vesperi Hesperum sive Vesperuginem vocant.	40. Ταύτην φώσφορον ἕωθεν, ἕσπερον ὀψὲ τῆς ἡμέρας καλοῦσιν.	Ἕσπερος, τό — hesperus, stella Veneris solem sequens. ἕωθεν — mane. καλέω — voco, appello. ὀψέ — sero. οψὲ τῆς ἡμέρας — vesperi. φωσφορος, ὁ — phosphorus, lucifer, stella Veneris solem antegrediens.

41. ♂ Mars ignitus periodum suam biennio ferme percurrit. Splendidus ♃ Iupiter suam pene (paene) duodecim pervagatur. Gelidus ♄ Saturnus tantum non triginta. Et ab his erronibus dies hebdomadis nomenclationes sortiti sunt: ▪ dies Solis (Dominicus, —ca), ▪ dies Lunae, ▪ dies Martis, ▪ dies Mercurii, ▪ dies Iovis, ▪ dies Veneris, ▪ dies Saturni.	41. Ὁ Ἄρης φλογώδης τὴν αὑτοῦ περίοδον σχεδὸν διετίᾳ, λαμπρὸς δὲ Ζεὺς ἔτεσι ιβ′ (δώδεκα). ψυχρὸς Κρόνος λ′ (τριάκοντα) ἐκτελεῖ. τούτοις τοῖς πλανήταις αἱ τῆς ἑβδομάδος ἡμέραι ὁμώνυμοί εἰσιν· ▪ ἡ ἡλιακὴ ἢ κυριακή, ▪ ἡ σεληνιακὴ ἢ σελήνης, ▪ ἡ τοῦ Ἄρεως, ▪ τοῦ Ἑρμοῦ, ▪ τοῦ Διὸς ἢ Ζηνὸς, ▪ τῆς Ἀφροδίτης, ▪ τοῦ Κρόνου.	ἀλήκτως — indesinenter. ἄλλως — aliter. διετία, ἡ — biennium. ἐκτελέω — perago, perficio. Διός — Jovis. Ζήν, ὁ — Jupiter. ἡλιακή (sc. ἡμέρα), ἡ — dies solis. κυριακός — dominicus. περίοδος, ἡ — ambitus, circuitus. σεληνιακὴ ἡμέρα, ἡ — dies lunae. σχεδόν — fere. φλογώδης — ardens, incensus.
42. Eclipses (obscurationes) luminarium fiunt propter interpositionem tertii non tralucentis, indeque orta obumbratione.	42. Αἱ τῶν φωστήρων ἐκλείψεις δι′ ἐπισκιασμοῦ τῶν ἐν μέσῳ σωμάτων καὶ ἀδιαφανῶν συμβαίνουσι.	ἀδιαφανής — densus, non translucens. ἔκλειψις, ἡ — eclipsis, deliquium, obscuratio. ἐπισκιασμός, ὁ — obumbratio. μέσον, τό — medium. τὸ ἐν μέσῳ σῶμα — corpus in medio positum. φωστήρ, ὁ — luminare.
43. Stellae fixae cum octava sphaera aequaliter progrediuntur, sed inaequaliter coruscant.	43. Οἱ λοιποὶ ἀστέρες τῆς σφαίρας ὀγδόης ὁμαλῶς μὲν κινοῦνται, ἀνομάλως δ′ αὐγάζουσι.	ἀνωμάλως — haud aequaliter. ἀστήρ, ἡ — stella. αὐγάζω — corusco, splendeo. ὄγδοος — octavus. ὁμαλῶς — aequaliter. σφαῖρα, ἡ — sphaera.

Harum in firmamento circumsecus praecise numerantur mille viginti duo (1022), praeter tres in Cincinno (Comae) Berenices: ▪ primae magnitudinis sunt quindecim (15), ▪ secundae quadraginta quinque (45), ▪ tertiae ducentae octo (208), ▪ quartae quadringentae septuaginta quattuor (474), ▪ quintae ducentae septendecim (217), ▪ sextae quadraginta novem (49), ▪ nebulosae quinque (5), ▪ obscuriores novem (9).	Οὗτοι ἐν οὐρανῷ περιθέοντες ακβʹ (χίλιοι εἰκοσιδύο, χίλιοι δύο καὶ εἴκοσι) ἀριθμοῦνται, ἐκτὸς τριῶν ἐν κόμῃ Βερενίκης· ▪ τοῦ πρώτου μεγέθους εἰσὶ ιεʹ (δεκαπέντε, πεντεκαίδεκα), ▪ δευτέρου μεγέθους μεʹ (πεντεκαιτεσσαράκοντα), ▪ τρίτου μεγέθους σηʹ (διακόσιοι καὶ ὀκτώ), ▪ τετάρτου μεγέθους υοδʹ (τετρακόσιοι ἑβδομηκοντατέσσαρες), ▪ πέμπτου μεγέθους σιζʹ (διακόσιοι ἑπτακαίδεκα), ▪ ἕκτου μεγέθους μθʹ (τεσσαρακονταεννέα), ▪ νεφώδεις εʹ (πέντε), ▪ ἀφώτιστοι θʹ (ἐννέα).	ἀριθμέω — numero. ἀφώτιστος — lucis expers. Βερενίκη, ἡ — Berenice, nomen proprium. ἕκτος — sextus. κόμη, ἡ — coma. μέγεθος, τό — magnitudo. περιθέω — circumcurro, in orbem curro. νεφώδης — nubibus obductus.
❖ Sitae sunt vel in Zodiaci signis XII:	❖ Οὗτοι ἐν τῷ ζῳδιακῷ, ἢ ἐκτὸς αὐτοῦ κεῖνται·	ζῳδιακός, ὁ — Zodiacus, orbis signifer sc. regio caeli ubi sunt signa duodecim. κεῖμαι — jaceo.
1. In ♈ Ariete 13 et 5 informes	1. Ἐν κριῷ ιγʹ, ἀμόρφωτος εʹ.	ἀμόρφωτος — informis, nullam certam formam habens. κριός, ὁ — aries.
2. In ♉ Tauro 32 et 11, inter quas est prim.	2. Ἐν ταύρῳ λβʹ, ἀμόρφωτοι ιαʹ· ἐν οἷς	κεφαλή, ἡ — caput. οὐρά, ἡ — cauda. ὀφθαλμός, ὁ — oculus.

mag. (prima magnitudinis) oculus Tauri, ubi nota Pleiadas (Vergilias) (quae septem dici, sex tamen esse solent) et Hyadas (Suculas), pluvium sidus, aliter Palilitium.	ὀφθαλμὸς τοῦ ταύρου π. μ. (πρώτου μεγέθους) ὁρᾶται· ἐν οὐρᾷ τοῦ ταύρου τὰς πλειάδας ἑπτὰ μὲν λεγομένας, ἕξ δὲ φαινομένας, ἐν δὲ τῇ κεφαλῇ τοῦ ταύρου τὰς ὑάδας τήρει.	πλειάδες, αἱ — Pleiades, Vergiliae, *signum caeleste.* ταύρος, ὁ — taurus. τηρέω — observo, noto. ὑάδες, αἱ — hyades.
3. In ♊ Geminis 18 et 7.	3. Ἐν διδύμοις ιη′, ἀμόρφωστοι ζ′.	δίδυμοι, οἱ — gemini.
4. In ♋ Cancro 9 et 4.	4. Ἐν καρκίνῳ θ′ καὶ δ′.	καρκίνος, τό — cancrus.
5. In ♌ Leone 27 et 8, ubi p. m. sunt cor et cauda.	5. Ἐν λέοντι κζ′ καὶ η′, ὅπου π. μ. ἡ καρδία, καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ λέοντός εἰσιν.	καρδία, ἡ — cor. λέων, ὁ — leo. ὅπου — ubi.
6. In ♍ Virgine 26 et 6, ubi prim. mag. est spica Virginis.	6. Ἐν παρθένῳ κς′, ἄμορφοι ς′, ὅπου π. μ. ἡ στάχυς τῆς παρθένου.	παρθένος, ἡ — virgo. στάχυς, ὁ — spica.
7. In ♎ Libra 8 et 9.	7. Ἐν ζυγῷ η′ καὶ θ′.	ζυγός, ὁ (—όν, τό) — libra.
8. In ♏ Scorpio 21 et 3.	8. Ἐν σκορπίῳ κα′ καὶ γ′.	σκόρπιος, ὁ — scorpius.
9. In ♐ Sagittario 31.	9. Ἐν τοξότῃ λα′.	τοξότης, ὁ — sagittarius.
10. In ♑ Capricorno 28.	10. Ἐν αἰγοκέρωτι κη′.	αἰγοκέρως, ὁ — Capricornus, *signum caeleste.*
11. In ♒ Aquario 42 et 3.	11. Ἐν ὑδροχόῳ μβ′ καὶ γ′.	ὑδροχόος, ὁ — Aquarius, *signum caeleste.*
12. In ♓ Piscibus 34 et 4, ubi una prim. mag. in ore piscis austrini.	12. Ἐν ἰχθύσι λδ′ καὶ δ′, ὅπου μία π. μ. ἐν στόματι ἰχθύος νοτίου.	ἰχθύς, ὁ — piscis. στόμα, τό — os. νότιος — australis, austrinus.
❖ Vel extra Zodiacum:	❖ Ἐκτὸς ζῳδιακοῦ ἢ βόρειοι ἢ νότιοί εἰσιν·	βόρειος — borealis, septentrionalis.
I. Boreales.	I. Οἱ βόρειοι.	
1. In Ursa Minore (Cynosura) 7.	1. Ἐν ἄρκτῳ μείονι ἢ κυνοσούρᾳ ζ′.	ἄρκτος μείων — Ursa Minor, *sidus.* κυνοσουρά, ἡ — cynosura, canis cauda, *sidus boreale.*
2. In Ursa Majore (Helice) 27 et 8.	2. Ἐν μείζονι ἢ ἑλίκῃ κζ′ καὶ η′.	ἄρκτος μείζων — Ursa Maior, *sidus.* ἑλίκη, ἡ — Helice, Ursa Major inter astra.
3. Dracone 31.	3. Ἐν δράκοντι λα′.	δράκων, ὁ — draco.
4. In Cepheo 11 et 42.	4. Ἐν κηφεῖ ια′ καὶ μβ′.	κηφεύς, ὁ — Cepheus, *sidus.*
5. In Boote (Arctophylace) 22 et 1, ubi prim. mag.	5. Ἐν βοώτῃ ἢ ἀρκτοφύλακι κβ′ καὶ α′, ὅπου π. μ. ἀρκτοῦρος.	ἀρκτοῦρος, ὁ — Arcturus, stella post Ursae Maioris caudam. ἀρκτοφύλαξ, ὁ — Arctophylax, custos Ursae, *sidus*, quod et Bootes.

Arcturus.		βοώτης, ὁ — arator, (*sidus*) Boote.
6. In Corona Borea 8.	6. Ἐν στεφάνῳ βορείῳ η′.	στέφανος, ὁ — corona.
7. In Engonasi (Hercule) 28 et 1.	7. Ἐν τῷ ἐνγόνασι κη′ καὶ α′.	Ἡρακλῆς, ὁ — Hercules; (*sidus*) i.q. ἐνγόνασι (Ingeniculus).
8. In Lyra (Vulture Cadente) 10, ubi prim. mag. est Lyrae Fidicula.	8. Ἐν λύρᾳ ι′, ὅπου π. μ. ἡ χορδὴ τοῦ λύρας.	λύρα, ἡ — lyra. χορδή, ἡ — chorda in instrumento musico.
9. In Olore (Cygno, Ave, Gallina) 17 et 2.	9. Ἐν κύκνῳ ιζ′ καὶ β′.	κύκνος, ὁ — cygnus, olor.
10. In Cassiopea 13.	10. Ἐν Κασσιόπῃ ιγ′.	Κασσιόπη, ἡ — Cassiope, *sidus.*
11. In Perseo 26 et 3.	11. Ἐν Περσεῖ κς′ καὶ γ′.	Περσεύς, ὁ — Perseus, *sidus.*
12. In Auriga 14, ubi est prim. mag. Capella (Hircus).	12. Ἐν ἡνιόχῳ ιδ′, ὅπου π. μ. δόρξ.	ἡνίοχος, ὁ — auriga, Heniocho, Erichthonio. δόρξ, ἡ — capella, caprea.
13. In Ophiucho (Serpentario) 24 et 5.	13. Ἐν ὀφιούχῳ κδ′ καὶ ε′.	ὀφιοῦχος — Ophiunchus, Anguitenens, sideris nomen.
14. In Serpente Ophiuchi 18.	14. Ἐν ὄφι ὀφιούχου ιη′.	ὄφις, ὁ — serpens, anguis.
15. In Sagitta (telo) 5.	15. Ἐν τοξεύματι ε′.	τόξευμα, τό — sagitta, jaculum, telum.
16. In Aquila (Vulture Volante) 9 et 6, quae constituunt Antinoum.	16. Ἐν ἀετῷ θ′ καὶ ς′, Ἀντίνοον ποιοῦντες.	ἀετός, ὁ — aquila. Ἀντίνοος, ὁ — Antinous, *sidus.*
17. In Delphino 10.	17. Ἐν δελφῖνι ι′.	δελφίς, ὁ — delphin.
18. In Equuleo (Equi Sectione) 4.	18. Ἐν ἱππαρίῳ, ἢ ἵππου προτομῇ δ′.	ἱππάριον, τό — equuleus, *sidus.* ἵππος, ὁ — equus. προτομή, ἡ — effigies; i.q. ἡ εἰκών.
19. In Pegaso (Equo Alato) 20.	19. Ἐν Πηγάσῳ κ′.	Πήγασος, ὁ — Pegasus, equus alatus.
20. In Andromeda 23.	20. Ἐν Ἀνδρομέδῃ κγ′.	Ἀνδρομέδη, ἡ — Andromeda, *sidus.*
21. In Triangulo (Deltoto) 4.	21. Ἐν δελτωτῷ δ′.	δελτωτόν, τό — triangulum, sidus, a δελτοτός in formam triangularem litterae Δ effictus.
II. Australes.	II. Οἱ νότιοι.	
1. In Ceto 22.	1. Ἐν κήτει κβ′.	κῆτος, ὁ — Cetus, Pistrix, *sidus.*
2. In Orione 38, ubi sunt prim. mag. humerus dexter, et pes sinister Orionis.	2. Ἐν Ὠρίωνι λη′, ὅπου π. μ. ὦμος δεξιὸς καὶ ποὺς ἀριστερὸς Ὠρίωνος.	δεξιός — dexter. πούς, ὁ — pes. ὦμος, ὁ — humerus, armus. Ὠρίων, ὁ — Orion, sidus.
3. In Eridano (fluvio Nilo) 34, ubi est prim. mag. Eridanus.	3. Ἐν ἐριδανῷ λδ′, ὅπου π. μ. Ἐριδανός.	Ἐριδανός, τό — Eridanus, *sidus.*
4. In Lepore 12.	4. Ἐν λαγῷ ιβ′.	λαγώς, ὁ — lepus.
5. In Cane Majore 18 et	5. Ἐν κυνὶ μείζονι ιη′	κύων, ὁ — canis.

11, ubi prim. mag. Canis Cadens (Sirius).	καὶ ια′, ὅπου π. μ. σείριος.	σείριος, ὁ — Sirius, *sidus.*
6. In Procyone 2, ubi est prim. mag. Canis.	6. Ἐν πρόκυνι β′, ὅπου π. μ. κύων.	προκύων — Procyon sc. Antecanis vel Canis Minor, sidus ante Canem Maiorem oriens
7. In Argo (Nave) 45, ubi est prim. mag. Canopus.	7. Ἐν ἀργῷ με′, ὅπου π. μ. κάνωπος.	Ἀργώ, ἡ — Argo navis. Κάνωπος, ὁ — Canopus, *sidus.*
8. In Hydra 25 et 2.	8. Ἐν ὕδρᾳ κε′ καὶ β′.	ὕδρα, ἡ — hydra, sidus hydrae sc. serpentis aquatilis speciem habens.
9. In Cratere (Patera Urna) 7.	9. Ἐν κρατῆρι ζ′.	κρατήρ, ὁ — crater, *sidus.*
10. In Corve 7.	10. Ἐν κόρακι ζ′.	κόραξ, ὁ — corvus.
11. In centauro Chirone 37, ubi prim. mag. pes centauri.	11. Ἐν κενταύρῳ Χείρωνι λζ′, ὅπου π. μ. ποὺς κενταύρου.	κένταυρος Χείρων, ὁ — centaurus Chiron, *sidus.*
12. In Bestia Centauri (Lupo) 19.	12. Ἐν θηρὶ τοῦ κενταύρου ιθ′.	θήρ, ὁ — fera, bellua.
13. In Ara (Thuribulo, Lare) 14 et 7.	13. Ἐν βωμῷ ιδ′ καὶ ζ′.	βῶμος, ὁ — ara.
14. In Corona Austrina (Rota Ixionis) 13.	14. Ἐν οὐρανίσκῳ ιγ′.	οὐρανίσκος, ὁ — Corona Australis, *sidus.*
15. In Pisce Austrino (Notio) 11 et 6.	15. Ἐν ἰχθύϊ νοτιῷ ια′ καὶ ς′.	
Poli axes sunt duo: arcticus (boreus) et antarcticus. Horizon (finitor) dividit himsphaerium inferius a superiore.	Οἱ πόλοι δύο εἰσίν, ὁ ἀρκτικός τε καὶ ἀνταρκτικός. ὁ ὁρίζων τὰ δύο ἡμισφαίρια, ὧν τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω, διαιρεῖ.	ἀνταρτικός — antarcticus, septentrionali oppositus. ἀρκτικός — arcticus, septentrionalis. διαιρέω — distinguo, distribuo, divido. ἡμισφαίριον, τό — hemisphaerium, dimidium globi caelestis. ὁρίζων — horizon, circulus finitor sc. coeli visum terminans. πόλος, ὁ — polus coeli.
V. DE IGNE.	V. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ.	
44. Incendium ex quavis scintilla, si permittis, oritur.	44. Ἡ ἔμπρησις (ἐμπρησμὸς) ἐκ σμικροῦ σπινθῆρος, μηδενὸς σβεννύντος ἢ κωλύοντος, ἐξανίσταται.	ἐμπρησμός, ὁ — incendium. κωχύω — prohibeo, impedio, inhibeo, reprimo. μηδείς — nemo. σβέννυμι — exstinguo, restinguo. σμικρός — parvus.
45. Nam quicquid ignem concipit, id primum gliscit, dein ardet, tum flagrat et flammat, postremo crematum redigitur in favillas et cineres.	45. Ἅπαν γὰρ πυρωθὲν πρῶτον τύφεται, ἔπειτα φλέγει ἢ φλογοῦται, τέλος πιμπράμενον τεφροῦται.	ἀνδραποδίζω — captivum abduco. ἔμπρησις, ἡ — incendium. ἔπειτα — deinde, tunc, postea. πίμπραμαι — incendor, cremor. πρῶτον — primum. πυροῦμαι — ardeo. πυρόω — accendo, incendo. τεφρόω — in cineres redigo.

		τύφομαι — glisco. φλέγομαι — ardeo, ardesco, flagro.
46. Lignum ardens torris appellatur; exstinctum, titio; particula ejus, carbo; et quamdiu candet, pruna.	46. Ξύλον καιόμενον πυρίφλεκτος· πυρὸς δὲ σβεσθέντος, δαλός· οὗ μέρος, ἄνθραξ· ὁ διάπυρος, θυμάλωψ λέγεται.	ἀνθρακίς, ἡ — pruna. ἄνθραξ, ὁ — carbo. δαλός, ὁ — torris. θυμάλωψ, ὁ — titio, carbo semiustus. καίομαι — ardeo. καίω — incendo, aduro. ξύλον, τό — lignum. τοῦ τηρεῖν — ut servet. τοῦ μὴ πυροῦσθαι — ne accedantur. τοῦ cum inf. (om.* ἕνεκα) — ut, (τοῦ μή) ne.
47. Fumus ardens flamma est; camino insidens, fuligo, saepissime abradenda ne ignescat.	47. Ὁ καπνὸς κατάπυρος φλόξ ἐστι· ἐνισχόμενος καμίνῳ αἰθάλη ἢ ἀσβόλη λέγεται, ἣν πλειστάκις τοῦ μὴ πυροῦσθαι, ἀποξεστέον ἐστίν.	αἰθάλη, ἡ — fuligo. ἀποξέω — abrado. ἀσβόλη, ἡ — fuligo; cf. ἡ ἄσβολος. διάπυρος — excandefactus, candens. κάμινος, ἡ — caminus. καπνός, ὁ — fumus. κατάπυρος — ignitus, candefactus. πλειστάκις — saepissime. φλόξ, ἡ — flamma.
VI. DE METEORIS.	VI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ.	μετέωρον, τό — meteorum, quod vel circa astra vel sub astris vel in austris fit ut apparet.
48. Vapores aquosi perpetuo sursum feruntur.	48. Αἱ ἀτμίδες ὑδατώδεις ἄνω ἀεὶ φέρονται.	ἀεί — semper. ἄνω — sursum. ἀτμίς, ἡ — vapor; cf. ὁ ἀτμός (sed ἡ ἀτμίς nonnunquam umidior). ὑδατώδης — aquosus. φέρω — fero.
49. Ex his densatis fit nubes; aut si haec deorsum labitur, nebula.	49. Τούτων πυκνωθεισῶν, συννεφεῖ· κάτω δὲ ἐνεχθεισῶν, ὁμίχλη γίγνεται.	ἐμφέρομαι — deferor. κάτω — deorsum. νέφος, τό — nubes. ὁμίχλη, ἡ — nebula. πυκνόω — denso, spisso, stipo.
50. Inde pluit, ningit, grandinat.	50. καὶ δι' αἰτίαν ταύτην ὕει, νίφει, χαλαζοβολεῖ.	αἰτία, ἡ — caussa. διά — ob, propter. νίφω — ningo. ὕω — pluo. χαλαζοβολέω — grandino.
51. Pluvia destilat lente, imber dense, nimbus impetuose.	51. Ὁ ὑετὸς ἠρέμα, ὄμβρος πυκνότερον σταλάζει, λαῖλαψ ἢ τυφῶν καταιγιδώδης καὶ ῥαγδαῖός ἐστιν.	διασκοπρίζω — dissipo, profundo. ἠρέμα — sensim, paullatim, lente. καταιγιτώδης — vehemens, magna vi irruens. λαῖλαψ, ἡ — turbo, ventus procellosus. ὄμβρος, ὁ — imber. πυκνότερον — spissius; n.b. comp. a πυκνός —ή —όν. ῥαγδαῖος — impetuosus. σταλάζω — stillo. τύφων, ὁ — procella. ὑετός, ὁ — pluvia.
52. Hic, si inter decidendum (delabendum)	52. Οὗτος ἐν τῷ καταπίπτειν	ἀποπήγνυμαι — frigore concresco. ἐμβρόντητος — attonitus.

gelascit, fit grando; si incalescit nimium, uredo seu rubigo.	ἀποπηγνύμενος (πεπηγὼς) χάλαζα, πυρούμενος δέ σφόδρα ἐρυσίβη (καυθμὸς) λέγεται.	ἐν τῷ καταπίπτειν — inter decidendum. ἐρυσίβη, ἡ — rubigo, vitium aeris. καυθμός, ὁ — uredo, vitium aëris. πεπηγός — congelatus. πήγνυμαι — congelasco. σφόδρα — valde. χάλαζα, ἡ — grando.
53. Pruina est congelatus ros; stiria, stilla rigens.	53. Πάχνη, ἔρσα (δρόσος) παγετώδης· σταλαγμός, ὑδατὶς παγεῖσα (στάλαγμα πηκτόν).	δρόσος, ὁ — ros. ἔρσα, ἡ — ros. παγετώδης — glacie sive gelu adstrictus. πάχνη, ἡ — pruina. παγείς — congelatus. πηκτός — congelatus, concretus. στάγμα, τό — gutta, stilla. ὑδατίς, ἡ — gutta.
54. Nives ex guttulis spumescentibus concretae segetem operiunt, ne gelu vel glacie algeat.	54. Χιὼν παχνωθεῖσα σταγόνων ἀφρώδων τοὺς ἀγροὺς στέγει, τοῦ* καρπὸν ὑπὸ κρύους τε καὶ παγετοῦ μὴ λυμαίνεσθαι.	ἀφρώδης — spumosus. καρπός, ὁ — segetes. κρύος, τό — frigus, gelu. λυμαίνω — vitio, corrumpo. παγετός, ὁ — glacies. παχνόω — gelu constringo, conglacio. σταγών, ὁ — gutta, stilla. στέγω — operio. ὑπό — a. χιών, ἡ — nix.
55. Aura cum spirat, focillat nos, et gelata regelat. Ventus vehemens et impetuosus cum flat, quatit, prosternit, et proterit quoquo se vertit.	55. Αὔρα πνέουσα καὶ ἡμᾶς θάλπουσα, τὰ πεπαχνωμένα διαλύει· καταιγὶς ἢ λαίλαψ ὅποι ἂν πνέουσα τρέποιτο, ἅπαντα καταβάλλει, ἀνατρέπει, καὶ ἐδαφίζει.	ὅποι ἄν — quocunque. ἄν — cunque. ἀνατρέπω — subverto, everto, prosterno. αὔρα, ἡ — aura. διαλύω — dissolvo, resolvo. ἐδαφίζω — solo aequo. ἡμεῖς — nos. θάλπω — focillo. καταβάλλω — everto, prosterno. καταιγίς, ἡ — procella. ὅποι — ubi. ὅποι ἄν — quocunque. πνέω — spiro. τρέπομαι — converto me. τυπάς, ἡ — fistuca, malleus.
56. Cardinales venti sunt: ▪ subsolanus (orientalis), ▪ auster (notus meridionalis), ▪ favonius, sive xephyrus (occidentalis), ▪ et aquilo (aparctias, boreas, septentrionalis).	56. Οἱ ἄνεμοι κυριώτατοί εἰσιν· ▪ ἀπηλιώτης, ▪ νότος, ▪ ζέφυρος, ▪ βορέας. οἱ πλευρόθεν· ▪ εὐρόνοτος, ἀπὸ ἀνατολῆς χειμερινῆς· ▪ λίψ, ἀπὸ	ἀνάχωμα, τό — agger. ἄνεμος, ὁ — ventus. ἀπηλιώτης, ὁ — ventus subsolanus. ἀργέστης, ὁ — Caurus, ventus qui flat versus Aquilonem. Βορέας, ἡ — Boreas, Aquilo, ventus. Εὐρόνοτος, ὁ — Euronotus, ventus ab oriente hiberno flans. Εὖρος, ὁ — Eurus, ventus ab oriente flans. Ζέφυρος, ὁ — Zephyrus, Favonius, ventus. κυριώτατος — praecipuus, cardinalis. λίψ, ὁ — Africanus ventus.

Collaterales sunt: ▪ vulturnus, ab oriente brumali; ▪ Africus (libonotus, libs), ab occasu brumali; ▪ corus (argestes), ab occasu aestivo. ▪ caecias, ab ortu aestivo;	χειμερινῆς δύσεως· ▪ ἀργέστης, ἀπὸ θερινῆς δύσεως· ▪ καικίας, ἀπὸ ἀνατολῆς θερινῆς πνεῖ.	Νότος, ὁ — Notus, Auster, ventus ad meridiem flans. ὁ πλευρόθεν ἄνεμος — ventus a latere flans. πλευρόθεν — latere.
57. Circius et turbo in gyrum se mirifice circumagunt.	57. Στρόβιλος καὶ τυφῶν θαυμασίως δι᾽ ἀνέμου συστροφὴν μεθ᾽ ὑετοῦ κυκλάζεται.	θαυμασίως — mire, admirabiliter. κυκλάζομαι — circumago me, circumeo. μετὰ — cum. στρόβιλος, ὁ — circius, turbo, vortex. συστροφή, ἡ — vehementia venti. τυφώς, ὁ — procella, turbo.
58. Exhalationes sulphureae incensae edunt fulgura (fulgetra) et chasmata.	58. Αἱ ἀποπνοαὶ θειώδεις φλογισθεῖσαι ἀστραπάς τε καὶ χάσματα ἀπεργάζονται.	ἀπεργάζομαι — efficio. ἀποπνοή, ἡ — exhalatio. ἀστραπή, ἡ — fulgur. θειώδης — sulphureus. φλέγομαι — inflammo, incendo. χάσμα, τό — hiatus, labes terrae.
59. Et tum caloris cum frigore pugna tonitrua ciet cum fragore terribili.	59. Τότε γὰρ τὸ θερμὸν πολέμιον ὂν φύσει τῷ ψυχρῷ, βροντάς τε καὶ κεραυνοὺς σὺν δούπῳ φοβερωτάτῳ ποιεῖ.	βεζοάρ*, ὁ* — bezoar, *lapis.* βροντή, ἡ — tonitru. γωνιώδης — angulosus, angularis. δοῦπος, ὁ — sonitus. τὸ θερμόν — calor. κεραυνός, ὁ — fulmen. πολέμιος — adversus, pugnans cum aliquo. τότε — tunc. φοβερός — terribilis. ψυχρόν, τό — frigus.
60. Emicans inde flamma fulmen nuncupatur.	60. Φλὸξ ἐκ τῶν νεφῶν ἐξαναδυομένη καὶ ἐκραγεῖσα κεραυνὸς λέγεται.	ἐκρήγνυμι — erumpo. ἐξαναδύομαι — emergo, exorior.
61. Quod sive sit urens sive discutiens, momento se dissipat, et quicquid eo icitur, corruit.	61. Οὗτος δ᾽ ἢ καυστικὸς ἢ διαφορητικὸς ἢ θλαστικὸς, ὤν, ἐν ἀκαρεῖ διασκορπίζει ἅπαντα οἷς ἐμπίπτει.	ἀκαρής — momentum. θλαστικός — collidens, contundens. καυστικός — urens.
62. Quum fulgurat [et] fulminat, quis non attonitus pavescat?	62. Ὅταν ἀστράπτει, βροντᾷ, τίς οὐκ ἐμβρόντητος (ἐμβεβροντημένος) ὑπερορῤῥωδεῖ;	ἀστράπτω — fulguro. βροντάω — tono. ἐμβροντημένος — obstupefactus. ἐμβροντῶμαι — attonitus fio, obstupesco. οὐκ — non. τίς — quis. ὑπερορῤῥωδέω — valde timeo, pavesco.

63. Cometa nullus unquam fulsit, quin sterilitatem inureret terris aut infectionem.	63. Κομήτης οὐδεὶς πώποτε ἤστραψε ὃς μὴ λοιμόν ἢ λιμὸν τῇ γῇ κατήνεγκεν.	ἀστράπτω — fulgeo. καταφέρω — defero, affero. κομήτης (sc. ἀστήρ), ὁ — cometa, stella comata. λιμός, ὁ — fames; cf. ἡ λιμός (Dor.). λοιμός, ὁ — pestis, pestilentia. ὀρθῶς — recte. οὐδείς — nullus. πώπωτε — unquam.
64. Iris matutina (ut et halo) nubilosam, vespertina serenam tempestatem (sudum) nunciat.	64. Ἶρις καὶ ἅλως ἑωθινή, ἀέρα συννεφῆ (νεφελώδη)· ἑσπερινὴ δ᾽ αἰθρίαν προσημαίνει.	αἴθριος — serenus, sudus, clarus. ἅλως, ὁ — halo, circulus lucidus circa solem aut lunam, cf. ἡ ἀλωή. ἑσπερινός — vespertinus. ἑωθινός — matutinus. Ἶρις, ἡ — Iris, arcus coelestis. νεφελώδης — nubilus. προσημαίνω — portendo. συννεφής — nubilus.
VII. DE AQUIS.	VII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.	
65. E laticibus scatentes (scaturientes) saliunt fontes, unde rivi manant.	65. Ἔκ ναμάτων αἱ πηγαί, ἐκ δὲ τῶν πηγῶν τὰ ῥεῖθρα βρύει (βλύζει).	βλύζω — mano, scaturio. βρύω — scateo. νᾶμα, τό — latex, fluentum. ὅταν — ubi, si. πηγή, ἡ — fons. ῥεῖθρον, τό — rivus.
66. Ex his denique, praecipue ubi plures concurrunt, colliguntur fluvii (flumina), jugiter intra ripas suas decurrentes nisi quum aggeres aquarum eruptionibus coërcendis non sufficiunt.	66. Τούτων συῤῥεόντων ποταμοί, καὶ συμβολαὶ γιγνόμεναι, ἐντὸς τῶν ὀχθῶν ῥέουσι, πλὴν ὅταν τοῖς ἐκρήγμασι καὶ ταῖς ἐπιδρομαῖς κυμάτων τὰ ἀναχώματα οὐκ ἀρκεῖ.	ἀρκέω — sufficio, resistere valeo. ἔκρηγμα, τό — eruptio aquarum. ἐντός — intra. ἐπιδρομή, ἡ — incursus, irruptio. κῦμα, τό — fluctus. ὄχθη, ἡ — ripa, ora; cf. ὁ ὄχθος. πλήν — praeterquam. ῥέω — fluo. συμβολή, ἡ — confluxus, concursus fluviorum. συῤῥέω — confluo.
67. Ast sicubi profluvio et decursu carent, tument et in stagna atque aquam residem se diffundunt.	67. Τῇ προχύσει τῆς ῥεύσεως ἐμποδιζομένης, ὕδωρ στάσιμον (ὑδροστάσιον) τέναγος διαχεόμενον συνίσταται.	πρόχυσις, ἡ — effusio. ῥεῦσις, ἡ — profluvium. στάσιμος — reses, stagnans. συνίσταμαι — orior. τέναγος, τό — vadum, aqua restagnans. ὑδροστάσιον, τό — stagnum.
68. Paludes sunt scaturigines sine fluxu.	68. Τὰ ἕλη τόποι πολυπίδακες καὶ πηγῶν οὐ ῥευσταὶ ἀναβλήσεις.	ἀνάβλυσις — scaturigo. πολυπίδαξ — fontibus abundans. οὐ ῥευστός — fluxu carens.
69. Torrentes sunt aquae pluviales rapide defluentes, a quibus exundationes et diluvia.	69. Χειμάῤῥοι, ὕδωρ ὄμβριόν τε καὶ χαραδραῖον, ὅθενπερ ἐπικλύσεις (κατακλυσμοὶ) γίνονται.	γίνομαι — orior. ἐπίκλυσις, ἡ — diluvium, inundatio. κατακλυσμός, ὁ — diluvium, infundatio. ὅθενπερ — unde. ὄμβριος — pluvius, pluvialis. τε καί — et, atque. χαραδραῖος — e torrentibus collectus. χείμαῤῥος — torrens.

70. Aquam, ubi fluit, fluentum; ubi gyratur, gurgitem et vorticem; ubi seipsam absorbet, voraginem; ubi expers fundi est, barathrum dicito.	70. Ὕδωρ ῥέον, ῥεῦμα· ἐς ἑαυτὸ στρεφόμενόν τε καὶ δινούμενον, δίνην· ἑαυτὸ ἀναῤῥοφοῦν, ἄβυθον (βάραθρον) εἰπέ.	ἄβυθος — vorago. ἀναῤῥοφέω — absorbeo. βάραθρον, τό — barathrum, vorago. δίνη, ἡ — vortex. δινόω — circumago virticis instar. ἔπω — dico, appello. ῥεῦμα, τό — fluentum. στρέφω — verto, converto.
71. Si illam natatu plaudis, infuscas. Sed claram et quietam turbari quid refert?	71. Τῇ νήξει τοῦτο κινῶν θολοῖς· ὕδωρ δὲ διαυγὲς ταράττειν τί ὄφελος;	διαυγής — clarus, limpidus. θολόω — turbo. νῆξις, ἡ — natatio, natatus. τὶ ὄφελος; — quid prodest?. ὄφελος, τό — utilitas. τάπης, ὁ — tapes, tapetium.
72. Bulla fit a stillante gutta.	72. Πομφόλυξ σταγόνος σταζούσης γίνεται.	πομφόλυξ, ἡ — bulla. στάζω — stillo.
73. Mare salsum est, ut muria satura.	73. Ἡ θάλασσα ἁλμυρὰ, ἅλμης δίκην.	ἅλμη, ἡ — salsilago, muria. ἁλμυρός — salsus. γίνομαί τινος — fio ex aliqua re. γίνομαι — fio. δίκην — instar. θάλασσα, ἡ — mare.
74. Ubi tellurem terminat, sinus, promontoria, et isthmi sunt.	74. Ὅπου τὴν γῆν διορίζει, κόλποι, ἀκρωτήρια, καὶ ἰσθμοί εἰσιν.	ἀκρωτήριον, τό — promontorium. διορίζω — distermino, distinguo. ἰσθμός, ὁ — isthmus, terra angusta inter duo maria. κόλπος, ὁ — sinus.
75. Undae ejus ab intraneo aestu sex horis fluunt ad littora refluuntque reciproce (alternant) cum sonitu horribili: maxime intra freta atque ad charybdes.	75. Ἡ πλημμυρίς, τουτέστιν ἡ παλίῤῥοια ς′ (ἓξ) ὥραις τῇ ἔσω ἐπιτάσει τε καὶ ἀνέσει, μάλιστα ἐντὸς τῶν πορθυμῶν, εὐρίπων, καὶ σύρτεων ἐξανίστασται.	ἄνεσις, ἡ — remissio. ἐπίτασις, ἡ — intentio, incrementum. ἑτέρωθι — alibi, aliis in locis. εὔριπος, ὁ — euripus, fretum reciprocum. μάλιστα — maxime, praesertim. παλίῤῥοια, ἡ — refluxus. πορθμός, ὁ — fretum. σύρτεις — syrtes, brevia, pulvini maris. τουτέστι (pro τοῦτό ἐστι) — hoc est.
76. In boreali plaga oceanus est glacialis (hyperboreus).	76. Ὁ ὠκεανὸς ὑπερβόρειος ὅλος παγερός ἐστιν.	παγερός — glacialis. ὑπερβόρειος — hyperboreus, ultimus versus septentrionem. χώρα, ἡ — regio, terra, plaga. Ὠκεανός, ὁ — Oceanus, mare circa orbem terrarum.
VIII. DE TERRA.	VIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΗΣ.	
77. Terrae superficies alicubi uda est et uliginosa, alicubi arida et petrosa.	77. Ἡ τῆς γῆς περιφέρεια που μὲν ἔνικμός τε καὶ τελματώδης, ἀλλαχοῦ δὲ πετρώδης, ψαθυρά, καὶ ἄνικμός (σπάνυδρός) ἐστιν.	ἀλλαχοῦ — alibi. ἄνικμος — humore carens, siccus, aridus. ἔνικμος — humidus. πετρώδης — petrosus, saxosus, lapidosus. που — alicubi. σπάνυδρος — aquae egens, aridus. ψαθυρός — fragilis ex siccitate.
78. Nonnullibi plana, seu	78. Ἄλλῃ που ὁμαλή,	ἄγκος — vallis.

planities (aequor). Alibi montes, valles, convalles, tumuli, et depressa loca, hiatus et antra conspiciuntur.	ἑτέρωθι δ’ ὄρη, ἄγκη, συνάγκειαι, θρόμβοι, γήλοφοι, ἐκρήγματα, φάραγγες φαίνονται.	ἀλληποι — alibi, aliis in locis. γήλοφος, ὁ — tumulus. ἔκρηγμα, τό — locus abruptus. ὁμαλός — planus. ὄρος, τό — mons. πλημμυρίς, ἡ — maris aestuatio, accessus. ἄλλη ποι — alicubi. ποι — alicubi. συνάγκεια, ἡ — convallis; cf. ἡ μισγάγκεια. φάραγξ, ἡ — hiatus, terra fissa.
79. Colles et clivi cacumen versus euntibus acclives sunt, declives retro.	79. Οἱ λόφοι, κολωνοὶ τοῖς ἀναβαίνουσιν ἀνάντεις, τοῖς δὲ καταβαίνουσι κατάντεις εἰσίν.	κατάντης — declivis. κολωνός, ὁ — collis. λόφος, ὁ — collis.
80. Terrae motus fit a subterraneis flatibus qui, si prorumpunt foras, labes fiunt.	80. Σεισμὸς ὑπὸ τῶν πνευμάτων ὑπογείων, ἔξω βιαίως ἐνεχθέντων γεγενημένος, χάσμα ἀπεργάζεται.	βιαίως — violenter, vi. ἔξω — foras. σεισμός, ὁ — terrae motus. ὑπόγειος — subterraneus.
81. Glebam, si teris et frias, pulvis erit: si diluis et maceras, lubricum lutum.	81. Βῶλος τετριμμένος, κονιορτός· βεβρεγμένος δὲ ὕδατι, βόρβορος ἢ πηλὸς γλοιώδης ἐστίν.	βόρβορος, ὁ — limus, lutum. βρέχω — madefacio, irrigo. βῶλος, ἡ — gleba, rarius ὁ βῶλος. γλοιώδης — glutinosus, viscidus. κονιορτός, ὁ — pulvis. πηλός, ὁ — lutum. τρίβω — tero. ψάμαθος, ἡ — sabulum.
IX. DE LAPIDIBUS.	IX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΙΘΩΝ.	
82. Lapis comminutus arena est. Quae si crassior sit, sabulum et glarea vocatur; rudus sunt assulae, seu secamenta (fragmina) petrarum.	82. Ὁ λίθος τριβείς, ψαμμίον· παχύτερος δ’ ὤν, ψάμαθος (ψάμμος), ἐστίν· τὰ ἐρείπια, περιψήματα (ἀποκόμματα) τῶν πετρῶν ἐστίν.	ἀπόκομμα, τό — segmentum, fragmentum, frustum. ἐρείπομαι — vacillo, labor. λίθος, ὁ — lapis. παχύς — crassus. περίψημα, τό — scobs, fragmentum. πέτρα, ἡ — petra, saxum. ψαμμίον, τό — arena. ψάμμος, ἡ — sabulum.
83. Saxa humi jacent (sive exstent sive delitescant). Scopuli et cautes fragosae et inaccessae eminent, crepido prominet.	83. Αἱ πέτραι ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε προύχουσαι εἴτε λανθάνουσαι, κεῖνται· οἱ σκόπελοι, ῥαχίαι τραχεῖαι, καὶ σπιλάδες ἀπρόσιτοι ἐξέχουσιν· ἀπορρὼξ προέχει.	ἡ ἀπορρώξ — crepido, rupis pars prominens, ab ἀπορρώξ —ώγε*. ἀπρόσιτος — inaccessus. εἴτε — sive. ἐξέχω — emineo, exsto. ἐπί — in. λανθάνω — lateo. προέχω — promineo. προὔχω — emineo. ῥαχία, ἡ — rupes in mare procurrens. σκόπελος, ὁ — scopulus. σπιλάς, ἡ — cautes, rupes, scoputlus maris. τραχύς — fragosus.

84. Scrupulus calceo illapsus, nisi eximatur, urget moleste.	84. Λίθαξ ἢ ψηφὶς τῷ ὑποδήματι ἐμπεσοῦσα οὐδ᾽ ἐξαιρεθεῖσα τοὺς ὁδεύοντας ἐνοχλεῖ.	ἐνοχλέω — urgeo, molestia aficio. ἐξαιρέω — eximo. λίθαξ, ὁ/ἡ — lapillus. ὁδεύω — ambulo, eo. οὐδέ — neque. ψηφίς, ἡ — calculus, scrupus lapillus.
85. Cote acuimus obtusa, silice elidimus ignem, Lydio lapide metalla probamus.	85. Ἀκόνῃ τὰ ἀμβλεῖα θήγομεν. ἐκ χάλικος πῦρ ἐκκρούομεν (ἐκθλίβομεν)· λίθῳ Λυδίᾳ τὰ μέταλλα δοκιμάζομεν.	ἀκόνη, ἡ — cos. ἀμβλύς — obtusus. δοκιμάζω — probo, exploro. ἐκθλίβω — elido. θήγω — acuo. Λυδία λίθος — lapis Lydius, obryzo similis. μέταλλον, τό — metallum. χάλιξ, ὁ,ἡ — silex.
86. Tophus arenosus, et scaber friabilis est; pumex spongiosus, exesus, et bibulus, lotioni sive frictioni subserviens.	86. Πῶρος ψαμμώδης, τραχύς, εὔθραυστός (εὐτριβής) ἐστι· ἡ κίσηρις σπογγώδης, ἐκβεβρωμένη, ποτική, πρὸς τὰ λουτρά, καὶ τὰς τρίψεις, οὐκ ἀνωφελής ἐστιν.	ἀνωφελής — inutilis. ἐκβρώσκω — exedo. εὔθραυστος — fractu vel contusu facilis, friabilis. εὐτριβής — tritu facilis. κίσηρις, ἡ — pumex. ποτικός — bibulus. πῶρος, ὁ — tophus, lapis levis et pororsus. σπογγώδης — spongiosus. τραχύς — scaber. τρίψις, ἡ — frictio.
87. Alabastrites candidissimum marmor.	87. Ἀλαβαστρίτης, μάρμαρος λευκότατός ἐστιν.	ἀλαβαστρίτης, ὁ — alabastrites, *lapis.* μάρμαρος, ὁ — marmor.
88. Magnes, eique affricta lingula pyxidis nauticae, septentrioni directe se obvertit, alicubi tamen a meridiano deviat, ad cardinem occiduum vel ortivum deflectens.	88. Ἡ μαγνῆτις, καὶ γλῶττα τοῦ πυξιδίου ναυτικοῦ αὐτῇ προστριβεῖσα πρὸς τὴν ἄρκτον τρέπεται· ἐσθ᾽ ὅπη δὲ ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς δύσιν ἢ ἀνατολὴν ἀποκλίνει.	ἀνατολή, ἡ — oriens. ἄρκτος, ἡ — septentrio. γλώττα, ἡ — lingula. ἐσθ᾽ ὅπη — alicubi. Μαγνῆτις (sc. λίθος*), ἡ — magnes, lapis; cf. ὁ Μαγνήτης (ὁ Μάγνης, ἡ Μαγνησίη) sc. λίθος, Μαγνῆτις πέτρα, ἡ Μάγνης. μεσημβρία, ἡ — meridies. ναυτικός — nauticus. προστρίβω — affrico. πυξίδιον, τό — pyxidula; n.b. dim. a πυξίς.
89. Gemmarum preciosissima est carbunculus (pyropus), secunda ab illa adamas, tum eranus, post sapphirus, smaragdus, jaspis, hyacinthus, onyx, sardonyx, etc. qui angulati micant et scintillant. Bezoar et lachryma cervina pestiferum virus ac	89. Τῶν τιμίων λίθων πολυτιμοτάτη ἄνθραξ (πυρωπός), δεύτερον ἀδάμας, ἔπειτα θυΐτης, πρασῖτις, σμάραγδος, ἴασπις, χρυσόλιθος, ὀνύχιον, σαρδόνυξ. αὗται γωνιώδεις τε καὶ σπινθηροειδεῖς εἰσιν. βεζοάρ, καὶ δάκρυ ἐλάφου τὰ ὀλέθρια, φθαρτικὰ καὶ	ἀδάμας, ὁ — adamas, *gemma.* δάκρυ, τό — (poet.) lacryma. δεύτερον — postea, deinde. ἔλαφος, ὁ/ἡ — cervus. ἐπαρκέω — arceo, propello. θυΐτης, ὁ — thyites, eranus, *gemma.* ἴασπις, ἡ — jaspis, *lapis.* λυγρός — exitiosus, nocuus. ὀλέθριος — oxitiosus, pestifer. ὀνύχιον, τό — onyx, gemma; cf. ὁ ὄνυξ. πολύτιμος — pretiosus, magni pretii. πυρωπός, ὁ — pyropus, carbunculus, *gemma.*

venenosa dispellunt.	λυγρὰ ἐπαρκεῖ.	σάπφειρος — sapphirus, *lapis.* σαρδώνυξ, ὁ,ἡ — sardonyx, *gemma.* σμάραγδος, ἡ — smaragdus, *lapis.* σπινθηροειδής — scintillans. τίμιος — pretiosus. φθαρτικός — exitialis. χρυσόλιθος, ὁ — chrysolithus, lapis.
90. Haematites, alectoria, aëtites, bufonius, sarda, lazulus sequiores sunt.	90. ὁ αἱματίτης, ἀλεκτόρειος, ἀετίτης, βατράχιος, σάρδιον, λάζυλος, ὡς λίθοι εὐτελέστεραι ἀπευωνίζονται.	ἀετίτης (sc. λίθος), ὁ — aëtites, *lapis.* αἱματίτης, ὁ — haematites, *lapis.* ἀλεκτόρειος (sc. λίθος), ὁ — alectorius, *lapis.* ἀπευωνίζω — modico pretio vendo. βατράχιος* (sc. λίθος), ὁ — bufonius, *lapis.* λάζυλος, ὁ — lazulus, *lapis.* σάρδιος*, ὁ — sardius, sarda, lapis.
91. Margaritae et uniones (qui grandiusculi sunt) in conchis reperiuntur. Horum lineis luxuriantes mulierculae sese incingunt, tum etiam perforatis auriculis eosdem illigant.	91. Μαργαρῖται ἐν κόγχαις εὑρίσκονται, οἷς θρυπτικῶς διακείμεναι γυναῖκες τὴν κεφαλήν τε καὶ τὰ ὦτα διακοσμοῦσιν.	διάκειμαι — moribus his vel illis sum. διακοσμέω — adorno, exorno. εὑρίσκω — invenio. θρυπτικῶς διακείμενος — delicatus. θρυπτικῶς — delicate, molliter. κόγχη, ἡ — concha. μαργαρίτης, ὁ — margarita, *lapis.* οὖς, τό — auris.
92. Corallia sunt arbusculae marinae ramusculi.	92. Τὰ κοράλλια, κλαδίσκοι δενδρίου θαλασσίου ἐστίν.	δένδριον, τό — arbuscula. κλαδίσκος, ὁ — ramulus, ramusculus. κοράλλιον, τό — corallium.
93. Vitrum tralucens crystalli simlitudinem habet, non duritiem: scinditur smyrite.	93. Ἡ ὕαλος διαφανής, κρυστάλλῳ ἐμφερεστάτη μὲν τὴν διαφάνειαν, μηδαμῶς δὲ τὴν σκληρότητα· τμητὴ σμύριδι.	διαφάνεια, ἡ — perluciditas. ἐμφερής — similis. κρύσταλλος, ὁ — crystallus. μηδαμῶς — neutiquam. σκληρότης, ἡ — durities. σμύρις, ἡ — smyris, smyrites, lapis quo gemmae poliuntur. τμητός, ὁ — sectilis. ὕαλος, ὁ,ἡ — vitrum.
X. DE METALLIS.	X. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	
94. Metalla e fodinis eruuntur (effodiuntur): e quibus quia liquescunt, et rursus consistunt (spissantur), varia conflantur.	94. Τὰ μέταλλα ἐκ τῶν ὀρυγμάτων ἐξορύττεται, ἐξ ὧν τηκομένων, καὶ συνισταμένων τεχνήματα χεῖται.	ἐξορύττω — effodio. ὄρυγμα, τό — fodina. πάλιν — rursus. πολλαπλάσιος — multifarius. συνίστημι — consisto, spissor. τέχνημα, τό — artificium, opus arte confectum. τήκομαι — liquefio, liquesco. χέω — fundo.
95. Aurum est perfectissimum: quia purissimum, ac ponderosissimum: praesertim obryzum.	95. Ὁ χρυσὸς ἐντελέστατός ἐστιν, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων μετάλλων ἀμιγής τε, καὶ ὑπερβριθέστατός ἐστι· μάλιστα ὄβρυζον.	ἀμιγής — haud mixtus aliqua re. ἐπειδή — quia, quoniam. ὄβρυζος — obryzus, purus. ὑπερβριθής — ponderosus. χρυσός, ὁ — aurum.
96. Catino immissum,	96. Πεφθεὶς, καὶ τηκτὸς	ἀποβάλλω — amitto.

atque clibano vel centies recoctum, ne hilum quidem substantiae (essentiae) deperdit.	ἐν τρυβλίῳ καὶ κλιβάνῳ ἑκατοντάκις, οὐδὲν τῆς οὐσίας ἀχράντου ἀποβάλλει.	ἄχραντος οὐσία — puritas, sinceritas. ἄρχαντος — impollutus, intactus. ἑκατοντάκις — centies. κλίβανος, ὁ — clibanus, fornax; n.b. Att. κρίβανος. οὐσία ἄχραντος — puritas, sinceritas. οὐσία, ἡ — qualitas. πέπτω — coquo. τηκτός — liquefactus, liquatus. τρυβλίον, τό — catinus, vas fusorium.
97. Argentum huic proxime accedit, quum purum putum est; sed scorias habet, quae amburuntur. Exusto autem intertrimento emundatum fit ductile.	97. Ὁ ἄργυρος καθαρὸς ὤν, τούτου τῇ ἀξίᾳ ἐγγυτάτω· σκωρίαν ἔχει, ἧς πυρὶ ἐκκαυθείσης ἐλατὸς γίνεται.	ἀλήκτως — sine intermissione. ἀξία, ἡ — pretium. ἄργυρος, ὁ — argentum. ἐγγυτάτω — proxime. ἐγγύς τινός εἰμι — proximus alicui sum, proxime accedo. ἐκκαίω — exuro. ἐλατός — ductilis. ἐχῖνος, ὁ — echinus, ventriculus bestiarum. καθαρός — purus. σκωρία, ἡ — scoria, faex metalli.
98. Ferrum, utut durissimum, ferrugine arroditur: depurgatum et induratum aliquoties, chalybs dicitur.	98. Ὁ σίδηρος σκληρότατος μὲν ὅμως δὲ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ κατεσθίεται· καθαρισθεὶς δὲ καὶ σκληρωθεὶς ὁποσάκις, χάλυβς λέγεται.	ἐσθ’ ὁποσάκις — aliquoties. ἰός, ὁ — robigo, ferrugo. καθαρίζω — purgo, depurgo. κατεσθίω — exedo. ὅμως — nihilominus, tamen. σίδηρος, ὁ — ferrum. σκληρός — durus. σκληρόω — duro, induro. χάλυψ, ὁ — chalybs, ferrum duratum.
99. Cupro adhaeret aerugo, ob vividam viriditatem ad tincturas expetita.	99. Τῷ χαλκῷ ἰὸς ἐνίσχεται, οὗ τὸ ἄνθος διὰ τὴν χλωρότητα βαφαῖς ὠφέλιμόν τε, καὶ περιπόθητόν ἐστιν.	ἄνθος, ὁ — flos. βαφή, ἡ — tinctura. ἰός, ὁ — aerugo. ἔστιν ὁποσάκις — aliquoties. ὁποσάκις — quoties. περιπόθητος — desiderabilis, desideratus, expetitus. χαλκός, ὁ — aes, cuprum. χλωρότης, ἡ — viriditas, viridis color. ὠφέλιμος — expediens, utilis.
100. Orichalcum pervulgata usurpatione est cadmia tinctum aes: fundi solum potest, non tenuari in lamellas, ob friabilitatem.	100. Ὁ ὀρείχαλκος τῇ καδμίᾳ διάβροχος, οὐ τυπίας, ἀλλὰ χυτός ἐστι, διὰ τὴν ψαθυρότητα.	ἀλλά — sed. καδμία, ἡ — cadmia, lapis aerosus; cf. ἡ καδμεία. ὀρείχαλκος, ὁ — orichalcum, aes montanum. τυπίας — malleo ductilis. ψαθυρότης, ἡ — friabilis natura, fragilitas.
101. Electro stannum, et hoc plumbum mollius et vilius est.	101. Τοῦ ἠλέκτρου ὁ κασσίτερος, καὶ τούτου ὁ μόλυβδος μαλακώτερός τε, καὶ εὐτελέστερός ἐστιν.	ἤλεκτρον, τό — electrum, genus metalli. κασσίτερος, ὁ — stannum. μόλυβδος, ὁ — plumbeum.

102. Argento vivo (hudrargyro) nihil mirabilius: liquidum est, nec tamen madet.	102. Τοῦ ὑδραργύρου οὐδὲν θαυμασιώτερον· ναροῦ μὲν ὄντος, ἀλλ᾽ οὐχ ὑγροῦ.	μαλακός — mollis. ναρός — liquidus, fluidus. οὐχ — non. ὑγρός — humidus, madidus. ὑδράργυρος, ὁ — argentum vivum.
103. Nam sive id super aliquid effundas, sive ei aliquid immergas, sive aspergas, nihil madescit.	103. Οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτῷ ἐκχεομένῳ διυγραίνεται.	διυγραίνω — madefacio, humecto. ἐκχέω — effundo. ἐν — in, super.
104. Sal, alumen, vitriolum (chalcanthum), nitrum, sulphur, bitumen (asphaltites), naphtha, cinnabaris, arsenicum, stibium (antimonium), ochra, chrysocolla, creta, plumbago, rubrica, etc. succi metallici dicuntur. Cerussa et minium adulterinum factitia sunt; sic quoque chrysocolla, aurificum glutinum.	104. Ὁ ἅλς, στυπτηρία, χάλκανθος, νίτρον, θεῖον, ἄσφαλτος, νάφρα, κιννάβαρι, ἀρσενικόν, στίμμι, ὤχρα, χρυσοκόλλα, κιμωλία, κολύβδαινα, σινωπίς, μίλτος τεκτονική, χυμοὶ ὀρυκτοί εἰσι· ψιμμύθιον, σάνδυξ (συρικόν), ποιητά. χρυσοκόλλα χρυσουργῶν τε καὶ χρυσοχόων κόλλα.	ἅλς, ὁ — sal, (ἡ ἅλς mare). ἀπολείπω — relinquo, dimitto, missum facio. ἀρσενικόν, τό — arsenicum, auripigmentum. ἄσφαλτος, ἡ — bitumen. βῶλος Ἀρμένια* — bolus Armenius. θεῖον, τό — sulphur. Κιμωλία, ἡ — creta, terra candida. κιννάβαρι, τό — cinnabaris, coloris genus. κόλλα, ἡ — gluten. Λημνία γῆ, ἡ — terra sigillata*. μίλτος, ἡ — rubrica. μολύβδαινα, ἡ — plumbago. νάφθα, ἡ — naphtha, bituminis genus. νίτρον, τό — nitrum. ὀρυκτός — fossilis. ποιητός — factitius, arte factus. σάνδυξ, ἡ — sandyx, cerussa rufa, minium adulterinum. Σίνωπις, ἡ — rubrica. στίμμι, τό — stibium, antimonium; cf. τὸ στίβι. στυπτηρία (sc. γῆ), ἡ — alumen. τεκτονικός — fabrilis. χάλκανθον, τό — chalcanthum, atramentum sutorium. χρυσοκόλλα, ἡ — chrysocolla, auri glutinum. χρυσουργός, ὁ — aurifex, faber aurarius, aurifaber. χρυσοχόος, ὁ — aurifex. χυμός, ὁ — succus. ψιμμύθιον, τό — cerussa, genus coloris. ὤχρα, ἡ — ochra, genus coloris.
XI. DE ARBORIBUS ET FRUCTIBUS.	XI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΚΑΡΠΩΝ.	
105. Planta fibris radicum humorem imbibens, alescit, viget, frondescit, et floret.	105. Τὸ φυτὸν διὰ τῶν ἰνῶν τὴν ἰκμάδα προσέλκον, τρέφεται, ἀκμάζει, φυλλιᾷ, βλαστεῖ.	ἀκμάζω — vigeo, vegetus sum. ἀνθέω — floreo. ἰκμάς, ἡ — humor. ἶνες, αἱ — fibrae. καρπός, ὁ — fructus. προσέλκω — attraho. φυλλιάω — folia emitto, frondesco.

		φυτόν, τό — planta.
106. Eo destituta, languet, flaccescit, marcescit, arescit illico.	106. Ταύτης δὲ στερηθὲν ἐκκάμνει, μαραίνεται, σήπεται, ξηραίνεται αὐτόθι.	αὐτόθι — illico. ἐκκάμνω — elangueo. μαραίνομαι — mercesco. ξηραίνομαι — areo, aresco. περιπατέω — ambulo. σήπομαι — marceo. στερέω — privo. χυτός, ὁ — fusilis.
107. Fastigium est vertex seu cacumen: stirps dicitur, quatenus se in ramos et frondes pandit.	107. Τὸ ἀνωτάτω αὐτοῦ κορυφή ἐστι· στέμμα ῥιζόφυτον, καθόσον εὐθαλὲς κλάδων, πετάλων τε ἐστίν, λέγεται.	ἄκρον, τό — cacumen. εὐθαλὲς κλάδων πετάλων τέ ἐστι — ramis et foliis abundat, se ostentat. εὐθαλής — florens aliqua re. καθόσον, τό — quatenus, in quantum. κλάδος, ὁ — ramus. κορυφή, ἡ — fastigium. ἡ λύγξ τὴν ὄψιν κρατίστη (sc. ἐστι) — lynx visu praestat, pollet. κράτιστος — praestans, aliqua re excellens. πέταλον, τό — folium. ῥιζοφυής — e radice pronatus. στέμμα, τό — stirps.
108. His desectis, trunci, et caudicis, et stipitis nomen habet: termes est ramusculus cum fructibus decerptus sive revulsus: ramale autem ab arbore rejectus.	108. Τούτων ἀποκοπέντων στέλεχος (κορμὸς) ὀνομάζεται· κλάδος μετὰ καρποῦ ἀποσπαθείς, σπάδιξ. ὄζος ἀποβληθείς τε καὶ ἀποτμηθεὶς τοῦ δένδρου κλαδίσκος λέγεται.	ἀοστάω — avello. ἀποβάλλω — dejicio. ἀποκόπτω — amputo, abscindo, reseco. ἀποτέμνω — abscindo, deseco, reseco. κορμός, ὁ — truncus, caudex, stipes. ὄζος, ὁ — ramus. σπάδιξ, ἡ — termes, ramus avulsus cum fructu. στέλεχος, ὁ — truncus, stipes.
109. Exstrinsecus cortex: intrinsecus liber est: qui dum viret, glubi potest: medulla est intima.	109. Ἔξω φλοιός, ἔντοθε λέπος ἐστίν, ὃ χλωραινόμενον οἷοντ᾽ ἔστι λεπίζεσθαι, ἐν μέσῳ δὲ μυελὸς λανθάνει.	γλαύξ, ἡ — noctua. ἔντοσθε — intus. ἔξω — extrinsecus. λεπίζω — detraho, decortico, deglubo. λέπος, τό — liber, cortex arboris. μυελός, ὁ — medulla. οἷός τ᾽ εἰμι — possum. τε — et, que. φλοιός, ὁ — cortex. χλωραίνομαι — vireo.
110. Arboribus folia delabuntur, et crescunt, praeterquam gummosis, quae continuo (usque et usque) vernant, ut buxus, taxus (smilax), etc.	110. Τὰ δένδρα φυλλοῤῥοεῖ, καὶ αὖθις φυλλοβολεῖ, πλὴν τὰ κομμιδώδη, ἃ συνεχῶς ἀνθεῖ, οἷον πύξος, σμῖλαξ.	αὖθις — rursus. κομμιδώδης — gummosus. οἷον — veluti, ut. πλήν — praeter. πύξος, ἡ — buxus, *arbor.* σμῖλαξ, ἡ — taxus, arbor; cf. ἡ μῖλος. συνεχῶς — continue. φυλλοβολέω — folia amitto. φυλλοῤῥέω — folia spargo.
111. Pomus (malus), pirus, cerasus, prunus, oliva (olea), arbores sunt	111. Μηλέα, ὄχνη (ἄπιος), κερασός, κοκκυμηλέα, ἐλαία, ἥμερα δένδρα·	ἄγριος — silvestris. ἄπιος, ἡ — pirus, *arbor.* δένδρον, τό — arbor. ἐλαία, ἡ — oliva, *arbor.*

sativae: fraxinus, fagus, alnus, ornus, silvestres.	μελία, φηγός, κλῆθρα, μελία ταπεινή, ἄγρια.	ἥμερος — sativus. κερασός, ὁ — cerasus, *arbor.* κλῆθρα, ἡ — alnus, *arbor.* κοκκυμηλέα, ἡ — prunus, *arbor.* μελία ταπεινή — ornus. μελία, ἡ — fraxinus, *arbor.* μηλέα, ἡ — malus, *arbor.* ὄχνη, ἡ — pirus, *arbor.* τάξις, ἡ — ordo, series. φηγός, ἡ — fagus, aesculus, arbor.
112. Illae fructiferae: harum pleraeque steriles; ut, betula, populus alba, populus nigra.	112. Ἐκεῖνα καρποφόρα, ταῦτα δέ, ὡς τὸ πολύ, ἄκαρπα, οἷον σημύδα, λεύκη, αἴγειρος.	αἴγειρος, ἡ — populus, *arbor.* ἄκαρπος — sterilis, infructuosus. ἐκεῖνος — ille. καρποφόρος — fructifer. λεύκη, ἡ — populus alba, *arbor.* ὡς τὸ πολύ — ut plurimum, plerumque. πολύς — plurimus. σημύδα, ἡ — betula, arbor.
113. Quaedam exuberante foliosa et frondosa luxurie umbriferae sunt, vireta quibus innascuntur, opacantes; nominatim, tilia, platanus, ulmus, et caetera latifolia.	113. Δένδρα τινὰ φυλλομανοῦντα, τὰ ἄλση ἐν οἷς φύεται, ἐπισκιάζει, οἷα δὴ φιλύρα, πλάτανος, πτελέα, καὶ λοιπὰ πλατύφυλλα.	ἄλσος, τό — viretum, nemus. ἐπισκιάζω — umbram do, facio. οἷος — qualis, cujusmodi. πλάτανος, ὁ — platanus, *arbor.* πλατύφυλλος — latis foliis. πτέρις, ἡ — pteris, *herba.* φίλυρα, ἡ — filia, *arbor.* φυλλομανέω — foliis luxurio. φύομαι — nascor.
114. Salix dat vimina, quorum contextu corbes et crates fiunt.	114. Ἰτέα λύγον, οὗ πλέγμασι σπυρίδες (σπυρίχνια) γέῤῥαι (ταῤῥοί), συμπλέκονται, παρέχει.	ἰτέα, ἡ — salix, *arbor.* λύγος, ὁ,ἡ — vitex, vimen. παρέχω — praebeo. ὧν πλέγμασι — quorum textu. πλέγμα, τό — contextus. πόα, ἡ — gramen. σπυρίς, ἡ — sporta, corbis. σπυρίχνιον, τό — sportula, corbula, calathus vimineus. συμπλέκω — plecto. τάριχος, ὁ — salsamentum, caro aut piscis sale conditus.
115. Abies procera est, ut et picea, larix, cupressus, cedrus.	115. Ἐλάτη, πεύκη, πίτυς, κυπάρισσος, κεδρελάτη, δένδρα προμήκη.	ἐλάτη, ἡ — abies, *arbor.* ἐπιτομή, ἡ — epitome, compendium. κεδρελάτη, ἡ — cedrus magna. κυπάρισσος, ἡ — cypressus, *arbor.* ὀπωροθήκη, ἡ — oporotheca, locus ubi fructus auctumnales reponuntur. πεύκη, ἡ — picea, larix, *arbor.* πίτυς, ὁ — picea, pinus arbor. συκὴ, ἡ — ficus, arbor.
116. Palma, si curvatur, eo validius in sublimine nititur.	116. Φοῖνιξ ἐπικαμφθεὶς ἑαυτὸν εἰς ὕψος, ἰσχυρότερον ἐγείρει τε καὶ ἀνίστησιν.	ἀνίστημι — exsurgo. ἀφύη φαλαρική — apua Phalarica. ἀφύη, ἡ — apua, cobitis, *piscis.* ἐγείρω — erigo. ἐπικάμπτω — flecto, curvo. ἰσχυρός — validus. εἰς ὕψος — in altum, in sublime. ὕψος, τό — altitudo.

		φοῖνιξ, ὁ/ἡ — palma, arbor.
117. Gemma hians (dehiscens) florem, in quo apex (stamen), sed in fico grossulum protrudit. Flos fructum; qui ubi postea maturescit, carpitur aut decutitur, aut per se decidit fracescens.	117. Ὁ ὀφθαλμὸς χαίνων, ἄωτον, ἐν ᾧ κρόκη, φύει· συκῆ, ἐρινόν· ὁ ἄωτος καρποτοκεῖ· καρπὸς δὲ πέπειρος, ἢ δρέπεται, ἢ ἀποσείεται, ἢ ἐπίσαπρος αὐτομάτως εἰς γῆν καταπίπτει.	ἀποσείω — excutio, decutio. αὐτομάτως — per se, sua sponte. ἄωτον, τό — flos arboris; cf. ὁ ἄωτος. δρέπω — carpo, decerpo. ἐρινεός, ὁ — ficus silvestris, caprificus, arbor; cf. τὸ ἐρινεόν. καρποτοκέω — profero fructum. κρόκη, ἡ — stamen, apex floris. ὀφθαλμός, ὁ — oculus, gemma arboris. πέπειρος — maturus. πολλύπους**, ὁ — millepeda, vermis. χαίνω — hio, dehisco.
118. Quidam sunt praecoces, alii serotini (cordi), quidam perennes, ut juniperus: eduntur autem vel recentes, vel vieti, vel fracidi. asservantur in oporotheca, et oporophylacio.	118. Τῶν καρπῶν ἄλλοι πρόωροι, ἄλλοι ὄψιμοι, ἄλλοι μόνιμοι, οἷον ἀρκευθίς· φάγονται δὲ ἢ νέοι, ἢ πάρετοι καὶ χαλαροί· ἐν ὀπωροθήκῃ τηροῦνται.	ἀρκευθίς, ἡ — juniperus, *arbor.* μόνιμος — durabilis, perennis. νέος — recens. ὄψιμος — serotinus, cordus. πάρετος — vietus. πρόωρος — praematurus, praecox. τηρέω — servo, asservo. φάγω — edo, comedo. χαλαρός — flaccidus, fracidus.
119. Cerasa oblongis petiolis (pediculis) pendent: aproniana breviusculis.	119. Τὰ κεράσια ἐπὶ μακρῶν μίσχων, τὰ ἀπρωνίανα, βραχυτέρων κρέμαται (ἤρτηται).	ἀπρωνιανὸν κεράσιον, τό — cerasum apronianum. ἤρτημαι — pendeo. ἀρτάω — appendo. βραχύς — brevis. ἐπί — a. κεράσιον, τό — cerasum. μακρός — longus. μίσχος, ὁ — pediculus, petiolus quo fructus pendet. περιέχω — comprehendo.
120. Mespila sunt lanuginosa: pyra succulenta: pruna damascena, armeniaca, persica, cerina, nana, silvestria, ossiculata sunt.	120. Τὰ μέσπιλα χνοώδη, τὰ ἄπια ὀπώδη, τὰ κοκκύμηλα, βράβυλα, ἀρμενιακά, περσικά, κήρινα, νᾶνα, ἄγρια, καὶ ὀστώδη.	ἄπιον, τό — pirum, *fructus.* ἀρμενιακὸν μῆλον, τό — malum Armeniacum. βράβυλον, τό — prunum Damasceum. κοκκύμηλον, τό — prunum, *fructus.* μέσπιλον, τό — mespilum, *fructus.* νᾶνος — nanus, parvulus. ὀστώδης — osseus. ὀώδης — succulentus, succo abundans. περσικόν (sc. μῆλον), τό — malum Persicum. χνοώδης — lanuginosus.
121. Putamen amoveat, et nucem, si cassa non est, nucifrangibulo frangat oportet, qui nucleum esse vult: sive sit juglans, sive avellana (quam fert	121. Τὸ κέλυφος ἀφαιρείτω, καὶ τὸ κάρυον θραυέτω, μὴ διάκενον, ὁ τοῦ πυρῆνος ἐφιέμενος, εἴτε λεπτοκάρυον, εἴτε κάρυον βασιλικὸν (ὁ	ἀμυγδάλη (vel ἀμυγδαλῆ), ἡ — amygdalus, *arbor.* ἀφαιρέω — demo, adimo. διάκενος — vacuus, inanis. ἐφίεμαι — appeto aliquid. θραύω — frango. κάρυον βασιλικόν — nux juglans. κάρυον, τό — nux.

corylus) sive tribulus, sive amygdalum (amygdala).	κόρυλος φέρει) εἴτε τρίβολος, εἴτε ἀμυγδάλη ἐστὶν.	κέλυφος, ὁ — nucis putamen. κήρινος — cerinus. κόρυλος, ἡ — corylus, *frutex.* λεπτοκάρυον, τό — nux avellana. πυρήν, ὁ — nucleus. τρίβολος, ὁ — tribulus, nux aquatica.
122. Suber et ilex glanes, quercus etiam gallas, castanea castaneas echinatis operculis convestitas, pinus strobilos, cornus corna, laurus, acer, et sorbus baccas ferunt.	122. Φελλόδρυς, πρῖνος βαλάνους, δρῦς κηκῖδας, κάστανα βαλάνους πώγωνι λοπίσματος κεκαλυμμένας, πεύκη στροβίλους, κράνεια (***LSJ) κράνεια, δάφνη, σφένδαμνος, ὄα, ἀκρόδρυα φύει.	ἀκρόδρυα, τὰ — baccae (occurrit tantummodo pluralis). βάλανος, ἡ — glans, nux castanea. δάφνη, ἡ — laurus. δρῦς, ὁ — quercus. κάστανον, τό — castanea, arbor; cf. τὸ καστναϊκὸν κάρυον. κηκίς, ἡ — galla, fructus quercus. κράνεια, ἡ — cornus, *arbor.* κράνειον, τό — cornum, fructus corni. λόπισμα, τό — cortex, putamen. ὄα — sorbus, *arbor.* πεύκη, ἡ — pinus, *arbor.* πρῖνος, ἡ,ὁ — ilex, *arbor.* πώγων, ὁ — barba. στρόβιλος, ὁ — nux pinea. σφένδαμνος, ὁ — acer, *arbor.* φελλόδρυς, ὁ — suber, arbor.
123. Sorba, siliquae, et cydonia (cotonea), aurantia, citrea, limonia, et punica (granata) mala stipant (adstringunt, oppilant), ficus, fraga, mora (mora mori), mora rubi, mora rubi Idaei, mora myrti (myrta) et myrtilli (vaccinia), laxant lubricantque. Lotos degustata oblivionem inducit.	123. Ὄα, κυδώνια, μηδικά, κίτρια, λιμόνια, ῥοιαὶ σφίγγουσι (ἀποκλείουσι), σῦκον, κόμαρα, μόρον, συκάμινον, βάτινον χαλαστικά· λωτὸς γεγευμένος λήθην ἐμποιεῖ.	ἀποκλείω — stipo, oppilo, obturo. βάτινον, τό — morum rubi. γεύω — degusto. ἐμποιέω — induco. κίτριον, τό — citreum. κόμαρα, τὰ — fraga. Κυδώνιον, τό — Cydonium, Cotonium malum. λιμόνιον, τό — limonium malum. λήθη, ἡ — oblivio. λωτός, ὁ — lotus, arbor cujus fructus oblivionem inducit. Μηδικόν (sc. μῆλον), τό — malum aurantium. μόρον, τό — morum, fructus mori arboris. ὄον, τό — sorbum, fructus sobi arboris. ῥοιά, ἡ — malum granatum sc. Punicum. συκάμινον, τό — morum, fructus mori arboris. σῦκον, τό — ficus, *fructus.* σφίγγω — adstringo, stipo. χαλαστικός — laxans, vim laxandi habens.
124. Thus, myrha, mastiche, camphora, sarcocolla, terebinthina, resina, pix, gummi sunt arborum certarum: quin et succinum (electrum,	124. Λιβανωτόν, σμύρνα, μαστίχη, κάμφορα, σαρκοκόλλα, πιτυΐνη, τερεβινθίνη, πίσσα, κόμμι, δένδρων τινῶν ὀπώδη δάκρυα, ὡς καὶ τὸ	δάκρυον, τό — lacryma. ἤλεκτρον, τό — electrum, succinum. καί — etiam. κάμφορα*, ἡ — camphora. κόμμι, τό — gummi. λιβανωτόν, τό — tus. μαστίχη, ἡ — mastiche, mastix, lentisci resina.

glessum), ut ferunt.	ἤλεκτρον, φασίν.	πίσσα, ἡ — pix. πιτυΐνη (sc. ῥητίνη), ἡ — resina. σαρκοκόλλα, ἡ — sarcocolla, resina sc. lacryma arboris in Perside nascentis. σμύρνα, ἡ — myrrha. τερεβινθίνη, ἡ — terebinthina, resina terebinthi arboris; i.q. ἡ λάριξ. φημί — dico.
XII. DE HERBIS TAM HORTENSIBUS, QUAM SILVESTRIBUS (ERRATICIS).	XII. ΠΕΡΙ ΠΟΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΑΓΡΙΩΝ.	
125. Herba excrescens cauli vel scapo innititur.	125. Βοτάνη αὐξομένη θύρσῳ ἢ καυλῷ ἐρείδεται.	αὐξάνομαι — cresco. βοτάνη, ἡ — herba. ἐρείδω — fulcio. θύρσος, ὁ — scapus, caulis. καυλός, ὁ — caulis. πόα (ποία), ἡ — herba.
126. Rapum, napus, siser (sisarum), raphanus major, raphanus minor, pastinaca, brassica (crambe), lactuca, asparagus, scolymus (carduus altilis), apium (petroselinum), nasturtium, intybus sativus, spinachium (spinachia), bulbus edulis, portulaca, atriplex, olera (oluscula) vocantur.	126. Γογγύλη ἥμερος, βουνίας, σίσαρον, ῥάφανος, κάρον, κράμβη, θριδακίνη, ἀσφαραγός, σκόλυμος, σέλινον, κάρδαμον, σέρις, σπινάκια, βολβός, ἀνδράχνη, ἀτράφαξις, λάχανα καλοῦνται.	ἀνδράχνη, ἡ — protulaca, *herba.* ἀσφάραγος, ὁ — asparagus, *herba.* ἀτράφαξις, ἡ — atriplex, *herba.* βολβός, ὁ — bulbus edulis. βουνίας, ἡ — napus, *herba.* γογγύλη, ἡ — rapum. γογγυλὶς ἡμέρα — napus sativus. θριδακίνη, ἡ — lactuca. κάρδαμον, τό — nasturtium aquaticum, *herba.* κάρον, τό — pastinaca, carum, *herba.* κράμβη, ἡ — crambe, brassica. λάχανον, τό — olus. μέρος, τό — pars. ῥάφανος — raphanus, *herba.* σέλινον, τό — apium, *herba.* σεράπιον, τό — serapium, vulgo syrupus. σίσαρον, τό — siser, *herba.* σκόλυμος, ὁ — scolymus, *herba.* σπινάκια*, ἡ — spinacea, herba.
127. Fruges sunt quae in culmum (calamum) surgunt et spicas (sive aristatas sive muticas) ferunt: glumis autem granum fovent, aristis praemuniunt, ut oryza, zea (ador, far), milium, panicum, frumentum Saracenicum, frumentum Indicum.	127. Σπόρος, καλάμῳ στηριζόμενος, ἀνθέρικας καὶ στάχυας ἢ ἀθερώδεις, ἢ κολοβοὺς ἔχει· ἐλύτρῳ δὲ κόκκον συνέχει, καὶ ἀθέρι περιφράσσει, οἷον ὄρυζα, ζέα, κέγχρος, ἔλυμος, ἐρύσιμον.	ἀθερώδης — aristatus. ἀθήρ, ὁ — arista, spicae pars praeacuta. ἀνθέριξ, ὁ — arista. ἔλυμος, τό — genus leguminis, panicum. ἔλυτρον, τό — gluma, folliculus, integumentum grani. ἐρύσιμον, τό — erysimum. ζέα, ἡ — far, hordei genus. κάλαμος, ὁ — culmus. κόκκος, ὁ — granum. κολοβός — mutilus. ὄρυζα, ἡ — oryza, genus frumenti. περιφράσσω — circumsepio, praemunio.

		σπόρος, ὁ — fruges. στηρίζω — fulcio, firmo. συνέχω — contineo. φιλόσοφος, ὁ — philosophus.
128. Legumina vero siliquis et valvulis implexa sunt, ut in faba, piso, ervo, cicere, lupinis, vicia, lente, phaseolis (smilacibus), videre est.	128. Ὄσπριον ἐντὸς θηκῶν καὶ λοβῶν τηρεῖται, οἷον κύαμος, πίσον, ὄροβος, ἐρέβινθος, θέρμος, βικίον, φακῆ, φασίολος.	βικίον, τό — vicia, *herba.* ἐντός — in. ἐρέβινθος, ὁ — cicer. θήκη, ἡ — (sc. ξίφους) vagina, siliqua quae obvolvit legumina. κύαμος, ὁ — faba. λοβός, ὁ — siliqua, leguminum integumentum. ὄροβος, ὁ — ervum, genus leguminis. ὄσπριον, τό — legumen. πίσον, τό — pisum, leguminis genus. φακῆ, ἡ — lens, genus *leguminis*. φασίολος, ὁ — phasiolus, leguminis oblongi genus.
129. Sed qui fit, ut triticum (siligo) in secale, imo in zizania (aeram) et lolium; hordeum in aegilopem; avena in avenam fatuam degeneret?	129. Διατὶ δὲ ἐκ πυροῦ ὄλυρα τε καὶ ζιζάνια, ἐκ κριθῶν αἰγίλωψ, ἐξ ἀκροσπέλλου σιφώνιον ἀπέβη;	αἰγίλωψ, ὁ — aegilops, herba quae hordeum enecat. ἀκρόσπελλος, ὁ — avena. ἀπέβη — fieri solet. ἀποβαίνω — evado, fio. διὰ τί — cur, quamobrem, quare. ζιζάνιον, τό — lolium. κριθή, ἡ — hordeum. ὄλυρα, ἡ — secale, siligo. πυρός, ὁ — triticum. σιφώνιον, τό — avena fatua; cf. ὁ αἰγιλωψ.
130. Farrago et alicastrum pecoris causa seritur.	130. Γράστις (χλόη) βοσκημάτων χάριν σπείρεται.	βόσκημα, τό — pecus. σπείρω — fero. χάριν — gratia, causa, ergo. χλοή, ἡ — farrago.
131. Bulbosa (bulbis turgidula) sunt allium, cepa, colchicum, porrum (us), scilla (squilla), hyacinthus, martagum.	131. Κεφαλωτά ἐστι τάδε, σκόροδον, κρόμμυον, κολχικόν, πράσον, σκίλλα, ὑάκινθος, μάρταγον.	κεφαλωτός — capitatus, bulbosus. κολχικόν, τό — colchoicum*, herba.* κρόμμυον, τό — cepa. μάρταγον, τό — martagum*, herba.* ὅδε — hic. πράσον, τό — porrum*, herba.* σκίλλα, ἡ — scilla, squilla, *herba.* σκόροδον, τό — allium. ὑάκινθος, ὁ — hyacinthus, flos.
132. Aromata sunt piper, zingiber, zedoaria (zadura), cinnamonum (cassia), nux myristica, macer (macir, vulgo macis), caryophilla, acorum, coriandrum, cubebae, anisum, anethum, cuminum (carum), sinapi.	132. Ἀρώματά δ’ ἐστι· πέπερι, ζιγγίβερις, ζάδουρα,κινάμωμον, κάρυον μυριστικόν, μάκερ, καρυόφυλλον, ἄκορον (κάλαμος μυρεψικός), κορίαννον, καρπήσιον, ἄνισον, ἄνηθον, κύμινον, σίναπι.	ἄνηθον, τό — anethum, *herba.* ἄνισον — anisum. ζάδουρα*, ἡ — zedoaria*, *herba.* ζιγγίβερις, ἡ — zingiber*, herba.* κάλαμος μυρεψικός — acorus*, herba.* κάλαμος, ὁ — arundo. κάρυον μυριστικόν — nux myristica. καρυόφυλλον, τό — caryophyllum aromaticum. κασσία, ἡ — cassia, genus aromatis. κιννάμωμον, τό — cinnamomum, genus aromatis. κορίαννον, τό — coriandrum, herba; cf. τὸ κόριον. κύμινον, τό — cuminum.

		μάκερ**, ὁ — macer, aromatis genus; cf. Anglice "mace". μυρεψικός — aromaticus. μυριστικός — odorus. πέπερι, τό — piper. σίνηπι, τό — sinapi.
133. Odoriferae et coronariae, e quibus corollas, serta, et servias vient ac plectunt, sunt amaranthus, caryophyllus, digitalis, rosmarinus, tulipae, lilia, viola, primula veris (verbasculum).	133. Ἄνθη εὔοσμα (εὐοσμοῦντα) ἐξ ὧν ἑλικτοὶ στέφανοι, ἀμμάτια, στεφανώματα πλέκεται, τοιάδε πού ἐστίν· ἀμάραντος, καρυόφυλλος, λυχνίς (θρυαλλίς), λιβανωτὶς στεφανωματική, τυλίπη, λείριον, ἴον πορφυροῦν, φλόγιον, λευκόϊον, φλόμος χρυσοειδής.	ἀμάραντος — amarantus, *flos.* ἀμμάτιον, τό — sertum, dimin. ab ἅμμα. ἑλικτός — tortilis. εὐοσμέω — bene oleo, fragro. εὔοσμος — bene olens, odorifer, fragrans. θρυαλλίς, ἡ — thryallis, *herba.* ἴον, τό — viola. καρυόφυλλος*, ὁ — caryophyllus, *herba.* λείριον — lilium, *flos.* λευκόϊον (sc. λευκὸν ἴον), τό — alba viola. λιβανωτίς, ἡ — rosmarinus, *herba.* λυχνίς, ἡ — lychnis, rosa Graeca, *flos.* πλέκω — plecto. ῥόδον, τό — rosa, *flos.* στέφανος, ὁ — corolla, sertum. στεφάνωμα, τό — sertum. στεφανωματικός — coronarius, coronis aptus. φλόγιον (sc. ἴον), τό — viola, flammei coloris. φλόμος, ὁ — verbasculum, primula veris, *flos.* χρυσοειδής — auro similis, aurei coloris, fulvus.
134. Gramini aggregantur, muscus, carex, polygonum, trifolium, cytisus, plantago, millefolium, convolvulus (smilax), consolida, erica, ruscus (ruscum), polygonatum, polygala, prunella, caltha, sonchus; et aquatiles, alga (ulva) ac lens palustris.	134. Ἐν πόαις ἀναγράφονται, μόσχος, ὀξύς, πολύγονον, τρίφυλλον, κύτισος, ἀρνόγλωσσον, στρατιώτης χιλιόφυλλος, μαλακόκισσος, σύμφυτον, ἐρείκη, τέτραλιξ, ὀξυμυρσίνη, πολυγόνατον, πολύγαλον, κάλθη, σόγχος, πόαι ὑδατώδεις, φῦκος θαλάττιον καὶ λιμναῖον, φακὸς τελματώδης.	ἀρνόγλωσσον, τό — plantago, *herba.* ἐρείπιον, τό — rudus. κάλθη*, ἡ — caltha. μαλακόκισσος, ὁ — convolvulus, smilax, herba; cf. ἡ σμίλαξ. μόσχος, ὁ — muscus, genus graminis. ὀξυμυρσίνη, ἡ — myrtus acuta silvestris. πολυγόνατον, τό — polygonatum, *herba.* πολύγονον, τό — polygonum, *herba.* σόγχος, ὁ — sonchus, *herba.* τρίφυλλον, τό — trifolium, *herba.* ὑδατώδης — aquaticus, in aquis nascens. φακός, ὁ — lens. φῦκος, τό — alga. χιλιόφυλλος (sc. στρατιώτης), ὁ — millefolium, herba; cf. τὸ μυριόφυλλον.
135. Aconitum, cicuta, napellus, venenatae sunt, ideoque radicitus	135. Ἀκόνιτον, κώνειον, βουνίας, θανάσιμοι πόαι, ἃς δεῖ ὁλοῤῥιζεὶ ἐκριζοῦν.	ἄκανθα, ἡ — spina. ἀκανθών, ὁ — spinetum, dumetum. ἀκόνιτον, τό — aconitum, *herba.* ἁρπατικός — rapax.

eruncandae.		βουνίας, ἡ — napellus, herba venenosa. ἐκριζόω — eradico, extripo. κώνιον (κωνίον), τό — cicuta, *herba.* λάβη, ἡ — ansa. ὁλοῤῥιζεὶ — radicitus, penitus.
136. Sed papaveris capitulum vulneratum distillat opium, quod vim habet soporandi et stupefaciendi.	136. Κώδεια τρωθεῖσα ὄπιον ὑπνωτικόν τε καὶ ναρκωτικὸν ἐκβλύζει.	ἐκβλύζω — effundo, destillo. θανάσιμος — letifer, morticifer, lethalis. ναρκωτικός — stupefaciendi vim habens. ὄπιον, τό — opium, succus lacteus qui e papaveris scapi inciso emanat. τιτρώσκω — pertundo. ὑπνωτικός — soporans, somnum afferens. φάλαγξ, ἡ — internodium.
137. MEDICINALES HERBAE: tam hortenses, quam campestres.	137. ΑΙ ΠΟΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ, ἥμεραί τε καὶ ἄγριαι.	θεραπευτικός — vim sanandi habens.
• Cephalicae.	• Κεφαλικαί.	κεφαλικός — capiti utilis.
Calidae et siccae: betonica, paeonia, amaracus (sampsuchum), salvia, rosmarinus (libanotis coronaria), spica (spica nardi), origanum, herba paralysis (primula), splenium, stoechas Arabica, flores tiliae, viscus quercinus (quernus), serpyllum.	Θερμαί τε καὶ ξυραί· βεττονική, παιωνία, ἀμάρακον, ἐλελίσφακος, λιβανωτίς, νάρδος, ὀρίγανον, ἀρθριτική, σπληνίον, στοιχάς, ἄνθη φιλύρας, ἰξὸς δρύϊνος, ἕρπυλλος.	ἀμάρακον, τό (—ος, ὁ) — amaracum, *herba.* ἀρθριτική*, ἡ — arthriticum, paralysis, *herba.* βεττονική, ἡ — betonica, *herba.* ἐλελίσφακος, ὁ — salvia, *herba.* ἕρπυλλος, ὁ (poet. ἡ) — serpillum, *herba.* ἰξός, ὁ — viscus. λιβανωτίς, ἡ — rosmarinus, *herba.* νάρδος, ἡ — nardus, *herba.* ξυρίς, ἡ — xyris, gladiolus, *herba.* ὀρίγανον, τό — origanum, *herba.* παιωνία, ἡ — paeonia, *herba.* σπληνίον, τό — splenium, lavendula, faliuncula *herba.* στοιχάς, ἡ — stoechas, *herba.* φιλύρα, ἡ — tilia, *arbor.*
Frigidae et humidae: flores nymphae clavae Herculis) sempervivum, mandragora.	Ψυχραί τε καὶ ὑγραί· νυμφαία, ἀείζωον, μανδραγόρας.	ἀείζωον, τό — sedum, sempervivum, *herba.* μανδραγόρας, ὁ — mandragoras, solanum, *herba.* νυμφαία, ἡ — nymphaea, *herba.*
• Ophthalmicae.	• Ὀφθαλμικαί.	
Foeniculum, euphrasia, chelidonia (hirundinaria).	Μάραθον, εὐφρασία, χελιδονία.	εὐφρασία, ἡ — euphrasia, *herba.* μάραθρον, τό — foeniculum, herba. χελιδόνιον, τό — chelidonia, *herba.*
• Thoracicae tam anacatharticae, quam bechicae.	• Θωρακικαί, ἀνακαθαρτικαί, βηχικαί.	ἀνακαθαρτικός — purgandi vim habens. βηχικός — contra tussim valens. θωρακικός — thoracicus, pectori serviens.
Calidae: scabiosa, pulmonaria, hyssopus,	Θερμαί· ψώρα, βρύον (λειχήν), ὕσσωπος,	ἀδίαντον — capillus Veneris, adjantum, *herba.*

capillus Veneris, tussilago, calamintha, glycirhiza, helenium, iris, laserpitium, petasitis.	ἀδίαντον, βήχιον, γλήχων ἄγριος, γλυκιῤῥίζα, ἑλένιον, ἶρις, σίλφιον, πετασίτης (Hed., IH).	βήχιον, τό — tussilago, *herba.* βρύον, τό — pulmonaria, *herba*; cf. ὁ λειχήν. γλήχων ἄγριος — calamintha, *herba.* γλυκύῤῥιζα, ἡ — glycyrrhiza, *herba.* ἑλένιον, τό — helenium, enula, *herba.* ἶρις, ἡ — iris, *herba*; i.q. ἡ ξύρις. πετασίτης, ὁ — petasitis, *herba.* ὕσσωπος, ἡ — hyssopus, *herba.* σίλφιον, τό — laserpitium, *herba.* ψώρα, ἡ — scabiosa, *herba*.
Frigidae: malva, papaver album, psyllium (pulicaria), jujubae, sebesten, hordeum.	Ψυχραί· μαλάχη, μήκων λευκός, ψύλλιον, ζίζυφον, μύξα, κριθή.	ζίζυφον, τό —jujuba, zizyphum, *herba.* μαλάχη, ἡ — malva, *herba.* μήκων, ἡ — papaver, *herba*. μύξα, ἡ — sebesten, *herba*. ψύλλιον, τό — psyllium, herba pulicaria.
• Cardiacae.	• Καρδιακαί.	καρδιακός — cardiacus, cordi salubris.
Calidae: flores tres cordiales, 1. chamaemeli, 2. meliloti, 3. anethi; ocimum, cariophylli* hortenses, flores calendulae, trissago, veronica.	Τῶν θερμῶν· ἄνθη τρία καρδιακά· χαμαιμήλου, μελιλώτου, ἀνήθου· βασιλικόν, καρυόφυλλον κηπαῖον, ἄνθη κάλθης, σκόρδιον, ἡμιόνιον.	χαμαίμηλον, τό — chamaemelum, *herba.* μελίλωτος, ὁ — melilotus, *herba*; cf. τὸ μελίλωτον. ἄνηθον, τό — anethum, *herba.* βασίλικον (sc. φυτόν), τό — ocimum, basilicum, *herba*; i.q. τὸ ὄκιμον. καρυόφυλλον, τό — cariophyllum, *herba.* κάλθη, ἡ — calendula, *herba.* σκόρδιον, τό — trissago, scordium, *herba.* ἡμιόνιον, τό — veronica, *herba.*
Frigidae: flores cordiales frigidi: violarum, rosarum, buglossae, boraginis, plantago.	Τῶν δὲ ψυχρῶν τάδε· ἴων, ῥόδων, βουγλώσσου, εὐφροσύνου, ἀρνόγλωσσον.	ἀρνόγλωσσον, τό — plantago, *herba.* βούγλωσσος, ὁ — buglossa sc. lingua bubula, *herba.* εὐφρόσυνον, τό — borago, euphrosynum, *herba* buglossae similis.
• Stomachicae [et] Pepticae.	• Στομαχικαὶ καὶ πεπτικαί.	πεπτικός — concoctioni serviens. στομαχικός — stomachicus, ventriculo utilis.
Calidae: absinthium, galanga, calamus aromaticus, zinziber, zadura, piperitis, semen 1. carvi, 2. anisi, 3. cumini, arum, nardus, geum (benedicta).	Θερμαί· ἀψίνθιον, κύπειρος Βαβυλώνιος, ἀρωματικὸς κάλαμος, ζιγγίβερι, ζεδοάρ, πιπερῖτις, καρναβάδιον, ἄνισον, κύμινον, ἄρον, νάρδος.	ἄνισον, τό — anisum, *herba*. ἀψίνθιον, τό — absinthium, *herba.* καρναβάδιον, τό — carvum, *herba.* κύμινον, τό — cummin, *herba.* κύπειρος Βαβυλώνιος*, ὁ — galanga, *herba.* ζεδοάρ, ὁ — zadura, *herba.* ζιγγίβερι, τό (vel ζιγγίβερις, ὁ/ἡ) — zinziber (zingiber), *herba.* νάρδος, ἡ — nardus, *herba.* πιπερῖτις, ἡ — piperitis, *herba*; cf. τὸ λεπίδιον.
Frigidae: acetosa (oxalis), acetossela, ribes, berberis, fraga, sonchus.	Ψυχραί· ὀξαλίς, ὀξαλὶς μικρά, ῥίβες, βέρβερις, τὰ κόμαρα, σόγχος.	βέρβερις, ἡ — berberis, *herba.* κόμαρον, τό — fraga, arbutus, *herba.* ὄξαλις, ἡ — oxalis, acetosa, *herba.* ῥίβες, τό — ribes, *frutex.* σόγχος, ὁ — sonchus, *herba*.

• Hepaticae.	• Ἡπατικαί	ἡπατικός — hepaticus, hepati conveniens.
Calidae: apium, agrimonia (eupatorium), cuscuta, hepatica, schoenanthum, spica (spica nardi), ageratum.	Θερμαί· σέλινον, ἀργεμώνη (ἡπατῖτις), κασσύθα, ἡπατική, σχοίνανθον, νάρδος, ἀγέρατον.	ἀγήρατον, τό — ageratum, *herba.* ἡπατική*, ἡ — hepatica, *herba*; cf. ὁ λειχήν. κασσύτας, ἡ — cuscuta, *herba.*
• Spleneticae.	• Σπληνετικαί.	σπληνικός — spleni sc. lieni utilis.
Calidae: asplenum (scolopendrium, ceterach), fumaria, centaurium, chamaedrys, chamaepitys, aristolochia, tamariscus (myrica).	Θερμαί· ἄσπληνον (σκολοπένδριον), καπνίον, κενταύριον, χάμαιδρυς, χαμαίπιτυς, ἀριστολοχία, μυρίκη.	ἀριστολοχία, ἡ — aristolochia, *herba.* ἄσπληνον, τό — asplenium, *herba.* κάπνιον*, τό — fumaria, herba; cf. ὁ καπνός. Κενταύριον (κενταύρειον), τό — Centaurium, *herba.* μυρίκη, ἡ — myrica, tamariscus. σκολοπένδριον, τό — scolopendrium, *herba.* χαμαίδρυς, ἡ — chamaedrys, trissago, *herba.*
• Scorbuticae.	• Σκορβουτικαί (τῇ στομακάκῃ ἐναντίαι).	
Nasturtium aquaticum, cochlearia, anagallis aquatica.	Καρδαμίνη, τελέφιον, ἀναγαλλίς ἔνυδρος.	καρδαμίνη, ἡ — nasturtium aquaticum, *herba.* τελέφιον, τό — telephium, cochlearia, *herba.* ἀναγαλλὶς ἔνυδρος — anagallis aquatica.
• Nephriticae et Cysticae.	• Νεφριτικαὶ καὶ κυστικαί.	κυστικός — vesicans. νεφριτικός — contra morbum renum utilis.
Calidae: adjantum, ruta, ononis (arista bovis), paronychia, ligusticum, foeniculum, eryngium, petroselinum, urtica, daucus, lithospermum, milium Solis, eruca, ruscus, filipendula.	Θερμαί· ἀδίαντον,, πήγανον, ὄνωνις, λιγυστικόν (ἱπποσέλινον), παρωνυχία, Φιλλυρέα, μάραθρον, ἐρύγγιον, σέλινον, κνίδη, δαῦκος, λιθόσπερμον, κέγχρος, εὔζωμον, μυρτάκανθα, οἰνάνθη (Index "Filipendula").	ἀδίαντον — adjantum, *herba.* δαῦκος, ὁ — daucus, *herba.* ἐρύγγιον, τό — eryngium, *herba.* εὔζωμον, τό — eruca, *herba.* κέγχρος, ὁ — milium, frugum genus. κνίδη, ἡ — urtica, *herba.* λιγυστικόν, τό — ligusticum, *herba.* μάραθρον, τό — foeniculum, herba; cf. τὸ μάραθον. μυρτάκανθα, ἡ — ruscus; i.q. ἡ μυῤῥινάκαντηος, ἡ ὀξυμυροινη. οἰνάνθη, ἡ — filipendula, oenanthe, *herba.* ὄνωνις*, ἡ — ononis, remora aratri, *herba.* παρωνυχία, ἡ — paronychia, *herba.* πήγανον, τό — ruta, *herba.* σέλινον, τό — petroselinum, *herba.* φιλλυρέα, ἡ — ligusticum, *herba.*
Frigida: parietaria (helxine), etc.	Ψυχραί· ἑλξίνη.	ἑλξίνη, ἡ — helxine, *herba.*
• Uterinae (Hysterica).	• Ὑστερικαί.	ὑστερικός — hystericus, ad vulvam sc. uterum pertinens.

Calidae: artemisia, pulegium, parthenium (matricaria), satureia, valeriana, smyrnium , angelica, melissa.	Θερμαί· ἀρτεμισία (ἀρτεμισία λεπτόφυλλος), γλήχων, παρθένιον, θύμβρα, φοῦ, σμύρνιον, πάνακες, μελισσόφυλλον.	ἀρτεμισία, ἡ — artemisia, *herba.* θύμβρα, ἡ — satureia, *herba.* λεπτόφυλλος — tenuia folia habens. πάνακες, τό — angelica, *herba*; i.q. ἡ πανάκεια παρθένιον, τό — parthenium, matricaria, tenacetum, *herba.* σμύρνιον, τό — smyrnium, *herba.* φοῦ, ἡ — phu, valeriana, *herba.*
Frigidae: scariola. His aliae addantur ex botanicis.	Ψυχραί· σέρις. ταύταις ἄλλας ἐκ τῶν βοτανικῶν προστίθει.	βοτανικὸν (sc. βιβλίον), τό — herbarium, liber de herbis agens. σέρις, ἡ — scariola, intybus, *herba.*
• Attractivae.	• Ἐπισπαστικαί.	ἐπισπαστικός — attrahens, vim attrahendi habens.
Ranunculus, anemone (pulsatilla), cyclaminus, dracunculus, narcissus, nasturtium, helleborus.	Βατράχιον, ἀνεμώνη, κυκλάμινος, δρακόντιον, νάρκισσος, κάρδαμον, ἐλλέβορος.	ἀνεμώνη, ἡ — anemone, *flos.* βατράχιον, τό — ranunculus, *herba.* δρακόντιον, τό — dracunculus, *herba.* ἐλλέβορος, ὁ — helleborus, *herba.* κάρδαμον, τό — nasturtium, *herba.* κυκλάμινος, ἡ — cyclaminus, *herba.* νάρκισσος, ὁ — narcissus, *flos.*
• Repellentes.	• Ἀποκρουστικαί.	ἀποκρουστικός — noxia e corpore pellens, vim repellendi habens.
Tribulus aquaticus, polygonum, auricula muris, pentaphyllum.	Τρίβολος ἔνυδρος, πολύγονον, μυὸς ὠτίς, πεντάφυλλον.	μυὸς ὠτίς — pilosella, auricula muris, *herba.* πεντάφυλλον, τό — pentaphylum, *herba.* πολύγονον, τό — herniaria, *herba.* τρίβολος, ὁ — tribulus, *herba.*
• Astringentes.	• Στεγνωτικαί.	στεγνωτικός — adstringendi vim habens.
Bursa pastoris, stratiotes, anserina (agrimonia silvestris), umbilicus Veneris, sedum majus, sanguinaria.	Θλάσπις, στρατιώτης, ἀργεμώνη ἑτέρα, στέργηθρον, ἀείζωον, πολύγονον.	θλάσπις, ἡ (—ι, τό)— bursa pastoris, *herba.* πολύγονον, τό — sanguinaria, herniaria, *herba.* στρατιώτης, ὁ — stratiotes, *herba* aquatica. στέργηθρον, τό — umbilicus Veneris, cotyledon, *herba.*
• Laxantes.	• Χαλαστικαί.	χαλαστικός — laxandi vim habens.
Atriplex, violaria, centaurium minus.	Ἀτράφαξις, ἴον, κενταύριον μικρόν.	ατράφαξις, ἡ — atriplex, *herba.* κενταύριον (—ειον), τό — centaurium, *herba.*
• Obstructiones tollentes.	• Διαφορητικαί.	διαφορητικός — discutiendi vim habens.
Tanacetum, betonica, aquilegia.	Παρθένιον (gloss above), βεττονική, ὀξυάκανθος.	βεττονική, ἡ — betonica, *herba*; i.q. τό κέστρον, τὸ ψυχότροφον. ὀξυάκανθος, ὁ — aquilegia, *herba.*
• Dolorem sedantes.	• Ἀνώδυνοι.	ἀνώδυνος — dolorem pellens.
Verbascum, verbasculum.	Φλόμος, φλομίς.	φλομίς, ἡ — verbasculum, *herba.* φλόμος, ὁ — verbascum, *herba.*
• Somnum conciliantes.	• Ὑπνωτικαί.	ὑπνωτικός — somnum adferens.
Hyosyamus, semen papaveris, lactuca.	Ὑοσκύαμος, σπέρμα μήκωνος, θρίδακος.	θρίδαξ, ἡ — lactuca. μήκων, ἡ — papaver. ὑοσκύαμος, ὁ — hyoscyamus, *herba.*

• Vulnerariae.	• Τραυματικαί.	τραυματικός — vulnerarius, vulneribus sanandis aptus.
Pilosella (auricula muris), verbena, herniaria, sanicula, symphytum.	Μυὸς ὠτίς, περιστερεών, κηλική, σανίκουλα, σύμφυτον.	κηλική, ἡ — herniaria; i.q. τὸ πολύγονον. μυὸς ὠτίς — pilosella, auricula muris, *herba.* περιστερεών, ὁ — verbena, *herba.* σανίκουλα, ἡ — sanicula, *herba.* σύμφυτον, τό — symphytum, *herba.*
• Semen generantes.	• Σπερματογόνοι.	σπερματογόνος — semen producens.
Satyrium, strobilus, cinara.	Σατύριον, στρόβιλος, σκόλυμος.	στρόβιλος, ὁ — strobilus, *herba.* σκόλυμος, ὁ — cinara, *herba*; i.q. ἡ κινάρα.
• Corrodentes.	• Δηκτήριαι.	δηκτήριος — corrodens, mordax.
Vermicularis.	Ἀείζωον.	ἀείζωον, τό — vermicularis, sedum minus, sedum acre; et sedum maius, ut supra.
• Indurantes.	• Σκληρυντικαί.	σκληρυντικός — indurans.
Lenticula palustris, echium, ~~bistorta (serpentina)~~ dracontium.	Φακός τελματώδης, ἔχιον, δρακόντιον.	δρακόντιον, τό — dracontium, *herba.* ἔχιον, τό — echium, *herba.* τελματώδης — palustris. φακός, ὁ — lenticula, *herba.*
• Emollientes.	• Μαλακτικαί.	μαλακτικός — emolliens
Senecio, anagallis.	Ἠριγέρων, ἀναγαλλίς.	ἠριγέρων, ὁ — senecio, *herba.* ἀναγαλλίς, ἡ — anagallis, *herba.*
• Rarefacientes.	• Ἀραιωτικαί.	ἀραιωτικός — rarefaciendi vim habens.
Foenum Graecum, silicia (buceras), Mercurialis.	Τῆλις, βουκέρας, λινόζωστις.	βουκέρας, τό — buceras, silicia, *herba.* τῆλις, ἡ — foenum Graecum, *herba.* λινόζωστις, ἡ — linozostis, Mercurialis herba.
• Incrassantes.	• Παχυντικαί.	παχυντικός — crassificans, vim habens crassum reddendi.
Amarantus, lagopus, lapathum, cynoglossum, dipsacus, lunaria.	Ἀμάραντον, λαγώπους, λάπαθον, κυνόγλωσσος, δίψακος, σεληνῖτις.	ἀμάραντον, τό — amarantus, *herba*; alibi i.q. ὁ ἑλίχρυσος, ἡ χρυσοκόμη. δίψακος, ὁ — dipsacus, *herba.* κψνόγλοσσος, ὁ — cynoglossum, *herba.* λαγώπους, ὁ — lagopus, *herba.* λάπαθον, τό — lapathum, *herba.* σεληνῖτις, ἡ — lunaria, *herba.*
• Vesicantes (vesicatoriae).	• Κυστικαί.	κυστικός — vesicans.
Hydropiper.	Ὑδροπέπερι.	ὑδροπέπερι, τό — hydropiper, peper aquaticum, persicaria, *herba.*
• Urinam cientes.	• Διουρετικαί.	διουρητικός — diureticus, urinam ciens.
Pepones, halicabum, acanthus, carum.	Πέπονες, ἁλικάκαβος, ἄκανθος, κάρος.	ἄκανθος — acanthus, *herba.* ἁλικάκαβος, ὁ — halicacabus, *herba.* κάρος, ὁ (—ον, τό) — carum, *herba.*
• Menses moventes.	• Μηναγωγοί.	μηναγωγός — menstrua foeminarum educens.

Nepetha, teucrium, primula veris.	Καλαμίνθη, τεύκριον, ἀρθριτική (gloss above).	καλαμίνθη, ἡ — calamintha aut nepeta, *herba.* τεύκριον, τό — teucrium, *herba.*
• Secundinas et foetum mortuum pellentes.	• Ἐκβόλιοι.	ἐκβόλιος — secundinas et foetum mortuum ex utero abigens.
Thlaspis, sabina.	Θλάσπις (gloss above), βράθυ.	βράθυ, τό — sabina, *herba.*
• Calculum frangentes.	• Λιθοτριβικαί.	λιθοτριβικός — calculum frangendi vim habens.
Lappa, ononis (remora aratri).	Ξάνθιον, ὄνωνις (gloss above).	ξάνθιον, τό — lappa, *herba.*
• Sternutatoriae.	• Πταρμικαί.	πταρμικός — sternutationem concitans, sternutare cogens.
Nigella, ptarmica.	Μελάνθιον, πταρμική.	μελάνθιον, τό — melanthium, nigell, *herba.* πταρμικός — sternutationem concitans, sternutare cogens.
• Rheumatagogae et Masticatoriae.	• Ῥευματαγωγοί, καὶ ἀποφλεγματικοί.	ἀποφλεγματικός — masticatorius, ad masticationem pertinens. ῥευματαγωγός — gravedinem educens.
Staphisagria, pyrethrum, mastix (mastiche).	Σταφὶς ἄγρια, πύρεθρον, μαστίχη.	μαστίχη, ἡ — mastiche, resina lentisci (σχίνου). πύρεθρον, τό — pyrethrum, *herba.* σταφυσάγρια, ἡ — staphysagria, *herba.*
• Errhina.	• Ἔρρινοι.	ἔρρινος — caput purgans, sternutare faciens.
Succus betae, pulvis tabaci, etc.	Τοῦ τεύτλου ὀπός, νικοτιανή.	νικοτιανή, ἡ — tabacum, nicotiana, *herba.* ὀπός, ὁ — succus. τεύτλον, τό — beta.
• Vermes necantes et depellentes.	• Φθαρτικαὶ τῶν ἑλμινθίων.	φθαρτικός τῶν ἑλμινθίων — vermes necandi vim habens.
Corallium, menthastrum, filix saxatilis et arborea, chamaeleon albus et niger, persicaria, thalictrum.	Κοράλλιον, ἡδύοσμος ἄγριος, βλῆχρον (πτέρις), χαμαιλέων λευκὸς καὶ μέλας, ὑδροπέπερι, θάλικτρον.	βλῆχρον, τό — filix, *herba.* ἡδύοσμος ἄγριος, ὁ — menthastrum, *herba.* θάλικρον, τό — thalictrum, *herba.* κοράλλιον, τό — corallium, *herba* aquatica. χαμαιλέων, ὁ — chamaeleon, *herba.*
• Alexipharmacae.	• Ἀλεξιφάρμακαι.	ἀλεξιφάρμακος — contra venenum utilis.
Coronopus (serpentina), anagallis mas, nerion, vincetoxicum (hirundinaria), eupatorium.	Κορονόπους, ἀναγαλλὶς (gloss above), νήριον, χελιδόνιον, εὐπατόριον.	εὐπατόριον, τό — eupatorium, *herba.* κορονόπους, ὁ — coronopus sc. plantago. χελιδονία — vincetoxicum, hirundinaria, chelidonium, *herba.*
• Anodinae.	• Ἀνώδυνοι.	ἀνώδυνος — dolorem pellens.
Solanum, opium.	Μανδραγόρας, ὄπιον.	μανδραγόρας, ὁ — mandragoras, solanum, *herba.* ὄπιον, τό — opium, *herba.*
• Magneticae.	• Μαγνητικαί.	μαγνητικός — magneticus.
Perforata (hypericum),	Ὑπερικόν, βλῆχρον	διαβόλου δῆγμα — succisa, morsus diaboli, *herba.*

filix silvestris, personaria (personata), succisa (morsus diaboli).	(πτέρις) (gloss above), προσώπιον (ἄρκειον), διαβόλου δῆγμα.	προσώπιον, τό — personaria, personata, *herba.*
• Vomitoria (Emetica).	• Ἐμετικαί.	ἐμετικός — vomitorius, vomitum provocans.
Asarum, semen raphani, et genistae, vitriolum album in aqua communi solutum, percolatum, beneficio evaporationis in cella ad tertias in crystallos redactum.	Ἄσαρον, σπέρμα ῥαφάνου, γενίστης, χάλκανθον λευκὸν ἐν ὕδατι λελυμένον, καὶ ὑλιζόμενον, τῇ τε ἀναθυμιάσει εἰς κρυστάλλους ἐν ὑπογείῳ ἐς τρίτον μέρος συμπηγνύμενον.	ἄσαρον, τό — asarum, *herba.* γενίστη*, ἡ — genista, *herba.*
• Bilem purgantia (cholagoga).	• Χολαγωγοί.	χολαγωγός — bilem educens.
Mitiora: cassia, tamarindi, manna, myrobalani, aloë, psyllium, rhabarbarum, terebinthina, androsaemon.	Ἀσθενεστέραι· κασσία, ταμαρίνδοι (φοινικοβάλανοι), μάννα, μυροβάλανος, ἀλόη, ψύλλιον, ῥᾶ, τερεβινθίνη, ἀνδρόσαιμον.	ἀλόη, ἡ — aloë. ἀνδρόσαιμον — androsaemon, *herba.* κασσία — cassia, frutex aromaticus cinnamomo similis. ταμαρίνδος, ὁ — tamarindus, fructus palmae Aegypticae; i.q. ὁ φοινικοβάλανος. τερεβινθίνη (sc. ῥητίνη), ἡ — terebinthina (sc. resina). μάννα, ἡ — manna, *herba.* μυροβάλανος, ὁ — myrobalanus, glans unguentaria. ῥᾶ, τό — rhabarbarum, herba; cf. τὸ ῥῆον. ψύλλιον, τό — psyllium, herba pulicaria.
Fortiora: scammonium, asarum, peplium.	Ἐνεργεστέραι· Σκαμμώνιον, ἄσαρον, πέπλιον.	ἄσαρον, τό — asarum, *herba.* σκαμμώνια, ἡ — scammonia, *herba.* πέπλιον, τό — peplium, *herba.*
• Pituitam (Phlegmagoga).	• Φλεγμαγωγοί.	φλεγμαγωγός — pituitam educens.
Mitiora: agaricus, mechoacana, ialappa.	Ἀσθενεστέραι· ἀγαρικόν, μεχαοκάννα, λαλάππα.	ἀγαρικόν, τό — agaricum, fungus laricis, *herba.* λαλάππα, ἡ — ialappa, (mod.) ipomoeia purga, *herba.*
Fortiora: turbith (turbithum), carthamus, colocynthis, hermodactylus, euphorbium, opopanax, sagapenum, sarcocolla.	Ἐνεργεστέραι· Τούρβιθ, κνῆκος, κολοκυνθίς, ἑρμοδάκτυλος, εὐφόρβιον, ὀποπάναξ, σαγάπηνον, σαρκοκόλλα.	ἑρμοδάκτυλος, ὁ — hermodactylus, *herba.* εὐφόρβιον, τό — euphorbium, *herba.* κνῆκος, ἡ — carthamus, *herba.* κολοκυνθίς, ἡ — colocynthis, *herba.* σαγάπηνον, τό — sagapenum, *herba.* σαρκοκόλλα, ἡ — sarcocolla. ὀποπάναξ, ἡ — opopanax, *herba.*
• Melancholiam (Melanagoga).	• Μελαναγωγοί.	μελαναγωγός — atram bilem educens.
Mitiora: polypodium,	Ἀσθενέστεραι·	ἐπίθυμον, τό — epithymum, *herba.*

epithymum, senna.	Πολυπόδιον, ἐπίθυμον, σένα.	πολυπόδιον, τό — polypodium, *herba.*
Fortiora: lapis Armenius, lazuli, helleborus niger.	Ἐνεργεστέραι· λίθος ἀρμένος, κύανος, ἐλλέβορος μέλας.	κύανος, ὁ — lazuli (sc. lapis).
• Serum (Hydragoga).	• Ὑδραγωγαί.	ὑδραγωγός — aquam educens.
Mitiora: ebulus, sambucus.	Ἀσθενεστέραι· χαμαιάκτη, ~~ἀκτή~~ ἀκτῆ.	ἀκτῆ, ἡ — sambucus, *arbor.* χαμαιάκτη, ἡ — ebulus, *herba.*
Fortiora: soldanella, tithymallus, elaterium, mezereum, gratiola, thymelaea.	Ἐνεργεστέραι· κράμβη θαλαττία, τιθύμαλλος,, μεζερεῖον (κόκκος γνίδιος), γρατίολα, θυμελαία.	γρατίολα, ἡ — gratiola, genus de* μήκων, *herba.* ἐλατήριον, τό — elaterium, *herba.* θυμελαία, ἡ — thymelaea, *herba.* κράμβη θαλαττία — soldanella, *herba.* μεζερεῖον, τό — mezereum, *herba.* τιθύμαλλος — tithymallus, esula, *herba.*
• Diaphoretica.	• Διαφορητικαί. (gloss above)	
Carduus benedictus, cornu cervi, terra sigillata, bolus Armenius; et quatuor exotica: china, sassaparilla, sassafras, guajacum.	Ἀτρακτυλὶς λασία, [κέρας ἐλάφου, Λημνία γῆ (gloss 104), βῶλος ἀρμένιος (gloss 104)] — !1789· καὶ δὲ τέσσαρες ἐξωτικαί· χίνα, σασσαπαρίλλα, σάσσαφρας, γουαϊακόν.	ἀτρακτυλὶς λασία — atractylis hirsutior, carduus benedictus. (λάσιος — horridus, sentosus.) σασσαπαρίλλα, ἡ — sassaparilla, *herba.* σάσσαφρας, ἡ — sassafras, *herba.* χίνα, ἡ — china, *herba.*
XIII. DE FRUTICIBUS.	XIII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΑΜΝΩΝ.	
138. Sambucus, ribes, rubus, rubus idaeus, hedera, ligustrum, glycyrrhiza, balsamum, paliurus, spina (sentis, vepres, veprecula), cynosbatum, vepreta, et dumeta, frutices cluent: et ubi illi ubertim progerminant, fruticeta fiunt.	138. Ἀκτῆ, ῥίβες, βάτος, βάτος ἰδαία, κισσός, φιλλυρέα, γλυκιῤῥίζα, βάλσαμον, παλίουρος, ἄκανθα, κυνόσβατος, ἀκανθεών (θάμνος), γῆ θαμνώδης λέγεται.	ἀκτῆ, ἡ — sambucus, *frutex.* βάλσαμον, τό — balsamum. βάτος Ἰδαία, ἡ — rubus Idaeus, *herba.* θάμνος, ὁ — frutex. θαμνώδης — fruticosus. κισσός, ὁ — hedera. κυνόσβατος, ἡ/ὁ — cynosbatus, rubus caninus. παλίουρος, ὁ,ἡ — paliurus, *frutex.* φιλλυρέα, ἡ — ligustrum, frutex.
139. Cannae (arundines) internodia habentes, et junci, palustria amant, iisque laetissime proveniunt.	139. Κάλαμοι φάλαγγας ἔχοντες, καὶ σχοῖνος τὰ ἕλη φιλοῦντες, ἐν τέλμασιν εὐθαλοῦσιν.	εὐθαλέω — bene provenio. κάλαμος, ὁ — canna. σχοῖνος, ὁ — juncus. φιλέω — amo.
140. Ex scirpo enodi	140. Σχοίνου ἀνόζου	ἄνοζος — enodis. ἐκφύομαι — enascor.

(unde typhae enascuntur) succiso, mattae (storeae, tegetes) conficiuntur.	ἀποκοπείσης, ὅθεν τύφαι ἐκφύονται, ψίαθοι παρασκευάζονται.	ὅθεν — unde. παρασκευάζω τινος — conficio ex aliqua re. τύφη, ἡ — typha, planta aquatica. ψίαθος, ἡ,ὁ — storea, matta.
141. Boleti et tubera, inter fungos praestantissimi, ac quorundam lauticiae sunt.	141. Βωλῖται καὶ βολβοί, μυκήτων βέλτιστοί τε καὶ ἐνίων δαψίλειαί εἰσιν.	βέλτιστος — optimus. βολβός, ὁ — tuber, fungi genus. βωλίτης, ὁ — boletus, genus fungi. δαψίλειαι, αἱ — lautitiae, cupediae, luxuriae; sing. = copia, abundantia, luxus. ἔνιος — aliquis, quidam. μύκης , ὁ — fungus e terra nascens.
XIV. DE ANIMALIBUS: ET PRIMO DE AVIBUS.	XIV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΝ ΤΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ.	
142. Quicquid vita, sensu et motu praeditum est, animal est.	142. Ἅπαν ζωῆς, αἰσθήσεώς τε καὶ κινήσεως μετέχον, ζῷόν ἐστιν.	αἴσθησις, ἡ — sensus. ζωή, ἡ — vita. ζῷον, τό — animal. μετέχω — particeps sum, participo, praeditus aliqua re sum. ὄρνις, ἡ,ὁ — avis.
143. Nam alites volant: quaedam praepete ac concitato, quaedam languidiori volatu aërem quasi sulcantes. Aquatilia natant (nant), illae pennis et alis, haec pinnis. Quadrupedia currunt; reptilia repunt.	143. τὰ ὄρνεα πτεροῖς ἵπταται· ἔνια μὲν πτήσει ὠκυτάτῃ τε καὶ ταχίστῃ, ἄλλα δὲ βραδυτέρᾳ τὸν ἀέρα οἱονεὶ σχίζει· τὰ ἐνυδρόβια πτερύγεσι νήχεται, τὰ τετράποδα τρέχει, τὰ ἑρπετὰ ἕρπει.	βοώτης, ὁ — bootes, *sidus.* βραδύς — tardus. ἐνυδρόβιος — in aqua vivens, aquatilis. ἑρπετόν (sc. ζωόν), τό — reptile animal . ἕρπω — repo, serpo. ἵπταμαι — volo. νήχομαι — nato, no. οἱονεί — quasi. ὄρνεον, τό — avis. πτερόν, τό — ala, pinna. πτέρυξ, ἡ — pinna, penna, ala. πτῆσις, ἡ — volatus. σχίζω — findo, scindo. τεράποδον (sc. ζῷον), τό — quadrupes animal. τρέχω — curro. ὠκύς — celer, velox, pernix.
144. Volucres sunt bipedes (manucodiatam enim esse apodem, falso proditum est), et plumatae et rostratae, excepto vespertilione, qui pilosus et dentatus.	144. Τὰ ὄρνεά ἐστι δίποδα (ῥυντάκην ἄποδα εἶναι μεμύθευται), πτερωτά, ῥάμφη ἔχοντα· νυκτερὶς δὲ τριχώδης τε καὶ ὀδοντώδης ἐστίν.	ἄπους — pedibus carens. δίπους — bipes. μεμυθευται — proditum est. μυθεύω — fabulose narro. νυκτερίς, ἡ — vespertilio. ὀδοντώδης — dentatus. πτερωτός — penatus, alatus. ῥάμφος, τό — rostrum. ῥυντάκης (ῥυνδάκης), ὁ — manucodiata, avis paradisiaca; cf. ἡ ῥυντάκη (ῥυνδάκη). τριχώδης — pilosus.
145. Rostro legentes grana, ingluviem referciunt: nulla mingit.	145. Συλλέγοντα κόκκους τῷ ῥάμφει, πρηγορεῶνα (πρόβολον) πληροῖ· οὐδὲν	οὐρέω — mingo, mejo, urinam reddo. πρηγορεών, ὁ — ingluvies avium in quam cibus colligitur.

	δ’ οὐρεῖ.	πρόβολος, ὁ — ingluvies avium. συλλέγω — colligo.
146. Procreationis causa nidos struunt (nidificant, nidulantur): halcyon (halcedo) in ipso pelago inusitata eius tranquillitate, unde halcyonia.	146. Ὠοτοκίας ἕνεκα ἀπονεοττεύει (νεοσσοποιεῖ)· ἡ ἀλκυὼν ἀλκυονίδες ἡμῖν ἐν πελάγει παρέχει.	ἀλκυονίδες, αἱ — ἀλκυονεῖαι ἡμέραι, dies sereni et tranquilli quibus halcedo foetus enititur. ἀλκυών, ὁ — halcyon, halcedo. ἀπονεοττεύω — nidum facio, nidifico. ἕνεκα — ergo, causa, gratia. νεοσσοποιέω — nidifico, nidulor. πέλαγος, τό — pelagus, mare. ᾠοτοκία, ἡ — ovorum generatio.
147. Tum pariunt ova (quae sub testa albumen, et vitellum, seu luteum occultant): iisque donec animentur incubantes (si subventanea (zephyria) aut urina non fuerint) pullos implumes excludunt: qui dum pipiunt, pipiones vocantur.	147. Τότε ᾠὰ, τὸ χρυσὸν καὶ τὸ λευκὸν ὑπ’ ὀστράκῳ κατέχοντα, τίκτει τε καὶ ἐπῳάζει, ἕως αὐτά, μὴ ζεφύρια (ὑπηνέμια) ὄντα, ἀπτέρους νεοσσοὺς φύει.	ἄπτερος — alis carens. ἐπωάζω — ovis incubo. ἕως — donec, usque dum. ζεφύριος — subventaneus, inanis. ζωοποιέω — animo, vivum facio. κατέχω — contineo. λέκιθος, ὁ — vitellus ovi; cf. ἡ λέκιθος. λευκόν, τό — albumen ovi. ὄστρακον, τό — testa. πωλάριον, τό — pullus. τίκτω — pario. ὑπηνέμιος — ventosus, subventaneus. φύω — edo, excludo. ᾠόν, τό — ovum.
148. Rapaces sunt vultur, milvus, accipiter, falco, nisus, quae unguibus uncis in turtures aliasque innocuas alites saeviunt, captasque incunctanter ac crudeliter dilaniant.	148. Ἁρπακτικὰ τάδε· γύψ, ἴκτινος, ἱέραξ, αἰσάλων, σπιζίας. ταῦτα ἀγκύλαις ὄνυξιν ὀρνίθων τὰς ἀσινεῖς, οἷον δὴ τρυγόνας ἁρπάζεται, καὶ ἁλούσας ὠμῶς διασπαράττει.	ἄγκυλος — curvus, aduncus. αἱρέω — capio. αἰσάλων, ὁ — aesalo, accipitris species. ἁρπάζω — rapio. ἀσινής — innocuus. γύψ, ὁ — vultur. διασπαράττω — distraho, discerpo. ἱέραξ, τό — accipiter. ἴκτινος, ὁ — milvus, avis. οἷον — verbi causa, exempli gratia. ὄνυξ, ὁ — unguis. σπιζίας, ὁ — fringillarius. τριόρχης, ὁ — triorches, buteo, genus accipitris. τρυγών, ἡ — turtur, avis. ὠμῶς — crudeliter.
149. Noctua noctu cernit, interdiu caecutit: ut et aliae nocturnae, bubo, asio, scops, ulula, strix, caprimulgus, nycticorax.	149. Γλαὺξ νυκτὸς ὀξυδερκής, ἡμέρας ἀμβλυωπεῖ· καθὼς καὶ ἄλλαι νυκτεριναί, βύας, ὦτος, κοκκοβάρη, αἰγωλιός*, ἐλεός, αἰγοθήλης, νυκτικόραξ.	αἰγοθήλης, ὁ — caprimulgus, *avis*. αἰγωλιός, ὁ — caprimulgus, *avis*. ἡμέρας — interdiu. καθώς — sicut, quemadmodum. κοκκοβάρη, ἡ — scops, noctuae genus. νυκτερινός — nocturnus. νυκτικόραξ, ὁ — nycticorax, corvus nocturnus. νυκτός — noctu. νύξ, ἡ — nox. ὀξυδερκής — acutum cernens, perspicax. ὦτος, ὁ — otus, *avis*.

150. Phasiani, otides (tardae), tetraones (urogalli)m meleagrides (gallopavones), capones, atagenes, perdies, coturnices in deliciis habentur: et ornithotrophiis inclusae opipare optimantur.	150 Φασιανοί, ὠτίδες, τέτριγες, μελεαγρίδες, ἀλεκτρυόνες ἐκτομίαι, ἀτταγῆνες, πέρδικες, ὄρυγες εἰς τὰ τῶν τραπεζῶν ἀρεσκεύματα τίθενται· ἐν τοῖς ὀρνιθοτροφείοις εἴργονται, ἀβρῶς πιαίνονται.	ἀβρῶς — opipare. ἀλεκτρυών, ὁ — gallus. ἀρέσκευμα, τό — deliciae. ἀτταγήν, ὁ — attagen, *avis*. εἴργω — includo; cf. Ep. ἔργω. εἰς — inter. ἀλεκτρυὼν ἐκτομίας — capo. ἐκτομίας — castratus. μελεαγρίς, ἡ — meleagris, gallina quae in plumis nigrantes rhombos habet in iisque adspersas albas guttulas. ὀρνιθοτροφεῖον, τό — aviarium. ὄρτυξ, ὁ — coturnix, *avis*. πέρδιξ, ὁ,ἡ — perdix, *avis*. πιαίνω — opimo, sagino. πλαταγίζω — crepito ut ciconia. τέτραξ, ὁ — tetrax, tetrao, gallorum species. τίθημι — refero. τράπεζα, ἡ — mensa. φασιανός, ὁ — phasianus. ὠτίς, ἡ — otis, avis.
151. Olor (cygnus), fulica, mergus, querquedula, onocrotalus, pelecanus, et aliae aquaticae, palmipedes sunt: nulla pennipes.	151. Κύκνος, λάρος, αἴθυια (πῶυξ), κερκίς, ὀνοκρόταλος, πελεκᾶς, καὶ ἄλλαι ἔνυδροι στεγανόποδές εἰσι· οὐδεμία πτερόπους ἐστίν.	ἔνυδρος — aquaticus. κερκίς, ἡ — querquedula, *avis*. λαλέω — loquor. λάρος, ὁ — fulica, *avis*. ὀνοκρόταλος, ὁ — onocrotalus. πελεκᾶς, ὁ — pelecanus, *avis*. πτερόπους — pennipes, alipes. πῶυξ, ἡ — fulica, mergi genus. στεγανόπους — palmipes, planipes, latipes.
152. Sturni gregatim (unde sturnatim) sed absque ordine, grues valde congrue, ardeae admodum excelse volitant.	152. Ψάροι ἀγεληδὸν μὲν πέτονται, ἀτάκτως δέ· γέρανοι μάλα εὐτάκτως· ἐρωδιοὶ κομιδῇ (ὑπερβαλλόντως) ὑψιπέτεις.	ἀγεληδόν — gregatim. ἀτάκτως — sine ordine. αὐχήν, ὁ — cervix. γέρανος, ὁ/ἡ — grus, *avis*. ἐρῳδιός, ὁ — ardea, *avis*. εὐτάκτως — composite, bono ordine. κομιδῇ, ἡ — admodum, perquam, valde. μάλα — admodum, valde. ὑπερβαλλόντως — supra modum, admodum. ἐρωδιοὶ ὑψιπετεῖς (sc. εἰσί) — ardeae alte volant. ὑψιπετής — alte volans. ψάρ, ὁ — sturnus, *avis*.
153. Canorae sunt: acanthis (carduelis) alauda (galerita), acredula (luscinia, philomela), fringilla, galbulus, merula, linaria.	153. ᾨδικὰ ὄρνεα ἀκανθίς (θραυπίς, χρυσομῆτρις), κορυδαλλίς, φιλομήλα, σπίζα, χλωρίων, κόσσυφος, αἴγιθος.	ἀμβλυωπέω — caecutio. θραυπίς, ἡ — acanthis, *avis*. κορυδαλλίς, ἡ — alauda; cf. ἡ κορυδός (κόρυδος), ἡ κορυδαλός. κόσσυφος, ὁ — merula, *avis*. λινουργός, ὁ — linaria, *avis*. σπίζα, ἡ — fringilla, avis. φιλομήλα, ἡ — philomela, acredula, luscinia, *avis*. χλωρίων, ὁ — vireo, *avis*.

		χρυσομίτρης, ὁ — aurivittis, *avis* auream vitram habens. τὸ ὄρνεον ᾠδικόν — oscen. ᾠδικός — canorus.
154. Palumbes, et livia sunt columbae ferae. Locus in quo columbae cicures educantur peristeron (peristerotrophium, columbarium) vocitatur.	154. Φάσσα, πελειάς, πριστεραὶ ἄγριαι. τόπος πριστερῶν ἡμέρων τρεφομένων περιστερεών.	ἥμερος — cicur. πελειάς, ἡ — livia, columba; cf. ἡ πελεια*. περιστερά, ἡ — columba. περιστερεών, ὁ — columbarium, locus ubi aluntur columbae; cf. τὸ περιστερετροφεῖον. φάσσα, ἡ — palumbes, *avis*.
155. Merops, upupa, picus, ficedula, rubecula (erythacus), [et] curruca vermibus vescuntur: ut et gavia fortassis, sed magis est ut pisciculis.	155. Μέροψ, ἔποψ, δρυοκολάπτης, συκαλὶς, ἐρίθακος, ὑπολαΐς (τέτριξ), σκώληκας σιτοῦνται, ἴσως καὶ λάρος, ὃς μᾶλλον ἰχθυδίοις χαίρει.	δρυοκολάπτης, ὁ — picus, *avis*. ἐπιστήμη, ἡ — disciplina, doctrina. ἔποψ, ὁ — upupa, *avis*. ἐρίθακος, ὁ — rubeta, avicula. ἴσως — forsitan, fortassis. ἰχθύδιον, τό — pisciculus. λάρος, ὁ — gavia, *avis*. μᾶλλον — magis. μέροψ, ὁ — merops, *avis*. σιτοῦμαι — edo, comedo, vescor. σκώληξ, ὁ — vermis. συκαλὶς, ἡ — sicedula, *avis*. ὑπολαΐς, ὁ — curruca, *avis*. χαίρω — gaudeo.
156. Trochilus et parvus parus perredicule se struthioni (struthiocamelo) compararent.	156. Τροχίλος, αἰγίθαλλος ἐλάττων ὑπερκαταγελάστως τῷ στρουθοκαμήλῳ ἑαυτοὺς ἂν συμβάλλοιεν.	αἰγίθαλλος, ὁ — parus, *avis*. δράττω — apprehendo. ἐλλάττων — minor. στρουθοκάμηλος, ὁ — struthiocamelus, struthio, *avis*. συμβιόω — comparo, confero. τροχίλος, ὁ — trochilus, regulus, *avis*. ὑπερκαταγελάστως — admodum ridicule. χειρόνιπτρον, τό — gutturnium, vas angusti oris, unde guttatim aqua manibus affunditur.
157. Turdus sibi ipsi cacat exitium: quia quod conspucat, ex eo viscus (viscum) pullulat: unde viscus (viscum), id est, aviarium gluten.	157. Κίχλη ἑαυτῇ ὄλεθρον χέζει· ἐκ κόπρου γὰρ αὐτῆς ὁ ἰξὸς γεννᾶται.	κίχλη, ἡ — turdus, avis. κόπρος, ἡ — fimus, stercus. ὄλεθρος, ὁ — exitium. χέζω — caco.
158. Coturnix curtam habet caudam, motacilla suam indefesse motat: pavo suam ocellatam et variegatam (varie pictam) dispandens superbit.	158. Ὄρτυξ ὀῤῥοπύγιον βραχὺ ἔχει· σεισοπυγὶς πυγὴν ἀνενδότως κινεῖ· ταὼς πτερὸν ἑτερόχρωμόν τε καὶ πολυόμματον ἐκτανύων, ἐπὶ τῷ κάλλει γαυριᾷ.	ἀνενδότως — sine remissione, continuo. γαυριάω — superbio. ἐπί — ob, propter. ἑτερόχωμος — variegatus, varie pictus. κάλλος, τό — forma, pulchritudo. ὀῤῥοπύγνιον, τό — cauda avium. πολυόμματος — ocellatus, multos oculos habens. πυγή, ἡ — cauda avis. σεισοπυγίς, ἡ — motacilla, *avis*; cf. ἡ

		ἴυγξ. ταχύτης, ἡ — agilitas. ταώς, ὁ — pavo, *avis.*
159. Cassita (galerita) cirrum, gallus cucuriens cristam in suo sterquilinio erigit.	159. Ἡ κορδυαλλὶς πλοκάμους, ἀλέκτωρ κοκκύζων τὸν λόφον ἐν κοπρῶνι ἰδίῳ ἀνίστησιν.	ἀλέκτωρ, ὁ — gallus. βύας, ὁ — bubo, noctua. κοκκύζω — cucurio ut gallus. κοπρών, ὁ — fimetum. λόφος, ὁ — crista.
160. Anser, quem turundis saginant, strepit (gingrit, gratitat), anas tetrinnit, gallina gracillat et glocitat (glocit), corvus crocitat, aquila clangit, ciconia crepitat, cuculus cuculat, noctua cucubat, pica garri, monedula (graculus) fringultat, cornices cornicantur, hirundo trinsat, passer fritinnit aut minurit.	160. Χὴν ψωμίσματι πιαινόμενος, καὶ ἡ νῆσσα παππάζει, ἀλεκτορὶς κακκαβίζει, κόραξ κρώζει, ἀετὸς κλάζει, πελαργὸς πλαταγίζει, κόκκυξ κοκκύζει, νυκτερὶς τρίζει, κίττα κιτταβίζει, κολιὸς κλώζει, κορώνη κρώζει, χελιδὼν ψιθυρίζει, στρουθίον πιπίζει.	ἀλεκτορίς, ἡ — gallina. κακκαβίζω — glocio ut gallina. κίττα, ἡ — pica, avis. κιτταβίζω — garrio ut pica. κλάζω — clango ut aquila. κλώζω — fringultio, clamo ut graculus. κοκκύζω — canto ut cuculus. κόκκυξ, ὁ — cuculus, *avis.* κολοιός, ὁ — monedula, *avis.* κορακῖνος, ὁ — coracinus, *piscis.* κορώνη, ἡ — cornix, *avis.* κρώζω — crocito ut corvus. νῆσσα, ἡ — anas. παππάζω — tetrinnio, clamo ut anas. πέλαργος, τό — ciconia. πιπίζω — fritinnio, minurio ut passer. στρουθίον, τό — passer, *avis.* τρίζω — strido, strideo. χελιδών, ἡ — hirundo, *avis.* χήν, ἡ — anser, *avis.* ψιθυρίζω — susurro, trinso ut hirundo. ψώμισμα, τό — turunda, buccella qua anseres puscuntur.
161. Caeterum psittacus articulatas voces formare suescit.	161. Ψιττάκη ἐνάρθρως λαλεῖν ἐθίζεται.	ἐθίζομαι — assuesco, assuefio. ἐνάρθρως — distincte, articulate. ἐπιῤῥοφέω — sorbeo. μυθευθῆναι — conficta esse, figmenta esse. μυθεύω — effingo, confingo. ψιττάκη, ἡ — psittacus, avis humanam vocem imitans; n.b. ὁ ψιττακός.
162. Phoenicem, gryphem, [et] harpyias figmenta esse puto.	162. Φοίνικα, γρυπά, ἁρπυίας μυθευθῆναι οἶμαι.	Ἅρπυια, ἡ — Harpya, mostrum rapax. γρύψ, ὁ — gryps, *avis.* οἶμαι — puto, existimo, arbitror. φοῖνιξ, ὁ/ἡ — phoenix, *avis* puniceas pennas habens.
XV. DE AQUATILIBUS.	XV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΥΔΡΩΝ.	
163. Pisces lympham ore immissam branchiis emittunt.	163. Οἱ ἰχθύες ὕδωρ ἐπιῤῥοφηθέν, διὰ τῶν βραγχίων ἀφιᾶσιν.	ἀφίημι — emitto. βράγχια, τὰ — branchiae, quibus pisces spirant. καρχήσιον, τό — carchesium, foramen per quod in summo navis malo funes trajiciuntur.
164. Suntque squamosi	164. Εἰσὶ δὲ ἢ λεπιδωτοί,	ζωότοκος — qui animalia parit vel

vel glabri, et horum alii vivipari alii ovipari.	ἢ λεῖοι (μαλακόδερμοι)· καὶ τούτων οἱ μὲν ζωότοκοι, οἱ δὲ ᾠοτόκοι.	generat. λεῖος — laevis. λεπιδωτός — squamosus. μαλακόδορμος — laevis, mollis tactu. ᾠοτόκος — oviparus, ova pariens.
165. In illis mares habent lactes, foeminae ova.	165. Τὸ ἄῤῥεν γαλακτίδας, τὸ θῆλυ ᾠὰ ἔχει.	ἄῤῥην, ὁ — mas. γαλακτίς (sc. ἰχθύος), ἡ — lac piscis. ἐμπίπτω — incido. θῆλυ, τό — femina, genus femineum, ab θῆλυς —εια —υ; cf. ἡ θήλεια. ἱπποπόταμος, ὁ — hippopotamus, caballus marinus.
166. Fluviatiles sunt: stureo (acipenser) antacaeus exos (huso), amia, anguilla lubrica (quam si capessis, elabitur), mugil (capito), mullus (barbus), trutta, aurata, thymallus, alburnus (leuciscus), hobius (fundulus), mustela, cobitis barbatula (apua), cobitis aculeata, rutilus (rubellio).	166. Ποτάμιοί εἰσι· ἀκιπήσιος, ἀντακαῖος ἀνόστεος, ἀμία, ἔγχελυς γλοιὰ (σφαλερὰ) ἡ δεδραγμένη διολισθαίνει, κεστρεὺς ποτάμιος, τρίγλα, τρώκτης, χρύσοφρυς, θύμαλλος, λευκίσκος, κωβιός, γαλῆ, ἀφύη (κωβῖτης), κωβίτης κεντρίνη, ἐρυθρῖνος.	ἀνόστεος — exos, sine ossibus. γλοιός — lubricus. διολισθαίνω — e manibus elabor. ἐγγίζω — appropinquo, accedo. ἔγχελυς, ὁ — anguilla, *piscis.* θρίσσα, ἡ — amia, *piscis.* θύμαλλος, ὁ — thymallus, *piscis.* κεστρεύς, ὁ — mugil, *piscis.* κωβιός, ὁ — gobius, gobio, *piscis.* κωβῖτις, ἡ — apuae species. λευκίσκος, ὁ — leuciscus, *piscis.* πορφύρα, ἡ — purpura, genus conchae marinae. σφαλερός — lubricus. τρίγλα (—η), ἡ — mullus, *piscis.* τρώκτης, ὁ — trutta, *piscis.* ψῆττα, ἡ — solea, passer marinus, piscis.
167. Piscinales, carpio (cyprinus), lucius (lupus), coranicus, perca, tinca, oculata (melanurus).	167. Λιμναῖοι, κυπρῖνος, φυκίς (λάμβραξ), κορακῖνος, πέρκη, γναφεύς (***ψύλων), μελάνοορος.	βάτος, ὁ — raja, *piscis.* γναφεύς, ὁ — fullo, tinca, *piscis.* κυπρῖνος, ὁ — cyprinus, piscis fluviatilis. λάβραξ, ἡ — labrax, lucius, *piscis.* λιμναῖος — paluster. μελάνουρος, ὁ — melanurus, oculata, *piscis.* πέρκη, ἡ — perca, piscis.
168. Marini seu pelagici aci, salmones (esoces), muraenae, muraenulae (flutae), alosae, congri, rajae, ostreae, rhombi (passeres), soleae, mytuli (pectunculi), sardae (sardinae), scombri, spirinchi (saperdae), squillae, et varia monstra, ut hippopotamus, phoca, etc.	168. Πελαγικοί· ῥαφίς, σολομός, μύραινα (πλωταί), τριχίας, γόγγρος, βάτος, ὄστρεον, ῥόμβος, κτένιον, σάρδιος, σκόμβρος, σαπέρδης, κόρις, καὶ ἄλλα ποικίλα τέρατα, οἷον ἱπποπόταμος, φώκη.	σολομός, ὁ — salmo, *piscis.* γόγγρος, ὁ — congrus, conger, *piscis.* κτένιον, τό — solea, *piscis.* μύραινα, ἡ — muraena, piscis; cf. ὁ μύραινος. μυραινίς*, ἡ — muraenula, *piscis.* ὄστρεον, τό — ostrea, *piscis.* πελαγικός — marinus. πλωτή (sc. μύραινα), ἡ — fluta, *piscis.* πτελέα, ἡ — ulmus, *arbor.* ῥαφίς, ἡ — acus, *piscis.* ῥόμβος, ὁ — rhombus, *piscis.* σαπέρδης, ὁ — saperda, *piscis.* σκίλλα, ἡ — squilla, *piscis.* σκόμβρος, ὁ — scomber, *piscis.* τριχίας, ὁ — sarda, sardina, *piscis.* φώκη, ἡ — phoca, vitulus marinus.
169. Haleces salitas in	169. Μαινὶς	διηλιόω — sole torreo.

tinis, quae ex tabulis (assibus) dolatis fabricantur (fabrefiunt), nobis afferunt: passas vero, ut et sole tostos passeres in fasciculis.	τεταριχευμένη ἐν πιτύναις, σανίδων πελεκωθεισῶν τετυγμέναις· ψῆτται δὲ καπνισταὶ ἢ διηλιωθεῖσαι ἐν δεσμιδίοις πωλοῦνται.	καπνιστός — fumatus, fumo duratus. μαινίς, ἡ — halex (halec). πιτύνη, ἡ — tina, genus dolii; cf. ἡ πυτίνη. πωλέω — vendo. σανίς, ἡ — asser. ταραχή, ἡ — solicitudo, turbatio. τεύχω — fabrico, construo. τύκω σανίδων — ex asseribus. τύκω — fabrico, paro, conficio.
170. Asellus arefactus, nisi probe contusus, esui non est. De passere majore carnosas habere licet partes siccatas.	170. Ὀνάριον (***Ὀνίσκος, Hed., LSJ) ξηρανθείς, ἐὰν μὴ τυφθῇ, ἐδώδιμος οὐκ ἔστιν. τῆς ψήττης μείζονος τὰ σαρκώδη τε καὶ ξηρανθέντα μέρη πάρεστιν.	ἐὰν μή — nisi. ἐάν — si. ἐδώδιμος — vescus, vesculentus, esui aptus. ξηραίνω — sicco. ὀνάριον, τό — asellus; cf. τὸ ὀνίδιον. πάρεστι — habere licet. πάρειμι — adsum. σαρκώδης — carnosus. τύπτω — contundo.
171. Delphinus pernicitate, balaena (cetus) magnitudine omnibus anteit.	171. Δελφὶς ἐπ’ ὠκύτητι, φάλαινα ἐπὶ μεγέθει πάντων διαφέρει.	διαφέρω — praesto, antecello. φάλαινα (φάλλαινα), ἡ — balaena, cetus, *piscis.* ὠκύτης, ἡ — celeritas, velocitas.
172. Cancer et cammarus (astarus), cum suis chelis antrorsum et retrorsum reptant.	172. Καρκίνος καὶ κάμμαρος (ἀστακός) πρόσω καὶ ὀπίσω ἐπὶ χηλῶν ἕρπουσιν.	ἀστακός, ὁ — cancer, *piscis.* ἐπί — cum. ὀπίσω — retrorsum, rursum. πρόσω — prorsum, antrorsum. χηλή, ἡ — forfex cancri.
173. De muricis (conchylii) ostro purpura conficitur, ipsi animalculo cognominis.	173. Ἐξ ὀστέου ὄστρειον ὁμώνυμον τῷ ζῴῳ παρασκευάζεται.	ἔγκαυστον, τό — encaustu, liquor ardentis rubri. ὄστρειον, τό — purpura, color purpureus; cf. ἡ πορφύρη. ὄστρεον, τό — ostrum, sanguis muricis.
XVI. DE JUMENTIS.	XVI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΤΗΝΩΝ.	
174. Jumenta sunt animalia domestica nos juvantia.	174. Τὰ κτηνά, ζῶα οἰκουρὰ ἡμᾶς ὠφελοῦντα.	κτῆνος, ὁ — jumentum. οἰκουρός — domesticus. ὠφελέω — prosum, juvo.
175. Gibbosus enim camelus vehiculi vicem praebet, rebus ponderosis alio deportandis.	175. Κάμηλος κυρτὸς ἑαυτὸν οἷον ὄχημα πρὸς τὰ βάρη ἄλλοσε οἰχεῖν, παρέχει.	ἄλλοσε — alio. βάρος, τό — onus, moles. ἐσθ’ ὅτε — aliquando. κάμηλος, ὁ/ἡ — camelus. κυρτός — gibbosus. πρὸς τὰ βάρη ὀχεῖν — ad onera vehenda. οἷον δή — tanquam. ὀχέω — veho, porto. ὄχημα, τό — vehiculum.
176. Equus juba insignis, indole atque ingenita nobilitate ferox. Domatur	176. Ἵππος χαίτῃ ἐπίσημος, καὶ τῇ γενναιότητι ἐμφύτῳ	γενναιότης, ἡ — nobilitas. γοργοῦμαι — ferocio, efferor. δαμάζω — domo. ἔμφυτος — implanto. ἐνίοτε — interdum, aliquando.

tamen et fraenatur injectio etiam lupato, quanquam interdum poppysmis demulceatur ut sessori obtemperet.	γοργούμενος (σφριγῶν, κριθιῶν) ὅμως ἐχίνῳ δαμάζεται (χαλιναγωγεῖται), πωλοδαμνεῖται)· ποππισμῳ ἐνίοτε (ἐς πότε) θέλγεται, ὥστε ἱπποβάτῃ πείθεσθαι.	ἐπίσημος — insignis. ἔχιδνα, ἡ — vipera. θέλγω — demulceo. ἱπποβάτης, ὁ — eques, sessor. κριθιόω — ferocio. πείθομαι — pareo, obtempero. ποππυσμός, ὁ — palpus, sonus manibus excitatus. πωλοδαμνέω — domo pulum. σφριγάω — lascivio, efferor. χαίτη, ἡ — juba. ὥστε πείθεσθαι — ut pareat. ὥστε — ita ut.
177. Sed nihilominus quandoque efferatur (praesertim effraenis), eumque dejicit (pessumdat) aut calcitrando ferit.	177. Ἀλλ᾽ οὐδέν γ᾽ ἧττον οὕτως ἀγριοῦται (μάλιστα ἀχάλινος), ὥστε ἀναχαιτίζων, ἐκτραχηλιοθέντα τὸν ἱππέα ἀποβάλλειν τε καὶ λακτίζειν.	ἀγριοῦμαι — efferor, efferus fio. ἀναχαιτίζω — ferocio, efferor. ἀχάλινος — effrenis. ἐκτραχηλίζω — excutio, praecipitem do. ἐπίσαπρος — marcidus, fracidus. ἧττον — minus. οὐδέν γ᾽ ἧττον — nihilominus. λακτίζω — calcitro, calceferio. οὐδέν γ᾽ ἧττον — nihilominus. οὕτως — tantopere.
178. Cantherius factus, hinnire ac ferocire desinit.	178. Ἵππος τομίας (ἐκτομίας) ὀρχοτομίᾳ μάλιστα πραΰνεται, τὸ χρεμετισμοῦ λήγει.	βαΰζω — baubor sicut canis. ἵππος ἐκτομίας — cantherius. λήγω χρεμετισμοῦ — hinnire desino. λήγω — desino. ὀρχοτομία, ἡ — castratio. πραΰνομαι — mansuefio. πραΰνω — mansuefacio. ἵππος τομίας — cantherius. τομίας, ὁ — castratus. χρεμετισμοῦ λήγω — hinnire desino. χρεμετισμός, ὁ — hinnitus.
179. Dum pullus est, ungulis eius soleae non applicantur.	179. Πωλάριον ὁπλὰς οὐ σιδηροῦται.	ὁπλή, ἡ — ungula. πωλάριον, τό — pullus. σιδηρόω — ferro.
180. Pandus asinus (asellus) vulgo calceatur. Idem ab agasone ob tarditatem fuste dedolatus rudit.	180. ὁ δ᾽ ἐπικαμπὴς ὄνος, κοινῶς· ὃς ὑπ᾽ ὀνηλάτου ῥοπάλῳ ἐπὶ βραδύτητι τυφθεὶς ὀγκᾶται.	βραδύτης — tarditas. ἐπικαμπής — pandus, flexus. ὀγκῶμαι — rudo ut asinus. ὀνηλάτης, ὁ — agaso, asinarius. ὄνος, ὁ/ἡ — asinus. ῥόπαλον, τό — fustis.
181. Taurus cum paleari pendulo boat et mugit, ferocius tamen in admissura. Agnus balat.	181. Ταῦρος δι᾽ ἀνθερεῶνος κρεμαστοῦ μυκᾶται, ἐῤῥωμενέστερον ὀχευτικὸς ὤν. ἀμνὸς βληχᾶται.	ἀμνός, ὁ/ἡ — agnus. ἀνθερεών, ὁ — palear, cutis a collis boum dependens. βληχῶμαι — balo ut ovis. ἐῤῥωμενέστερον — validius, fortius. κρεμαστός — pendulus. μυκῶμαι — mugio ut bos. ὀχευτικός, ὁ — admissarius, libidinosus ad coitum proclivis.
182. Vervex est aries cui virilitas adempta est: vexatus arietat.	182. Κτίλος, κριὸς ἐκτετμημένος· παιχθεὶς κορύπτει.	ἐκτέμνω — exseco. κορύπτω — arieto, cornu peto. κτίλος, ὁ — vervex, ab κτίλος —ον mansuetus.

		παίζω — illudo, vexo.
183. Caper est castratus hircus. Haedo, etsi petulanti et petulco, nondum est aruncus.	183. Ἔριφος, τράγος ὀρχοτμηθείς ἐστι· ὁ δ' ἔριφος ἀσελγόκερως ἤρυγγον οὐκ ἔστιν.	ἀσελγόκερως — lasciviens cornibus, petulcus. ἔριφος, ὁ — caper, hoedus. ἤρυγγος, ὁ — aruncus, villus pendens e mento hircorum. μεσόγαιος — mediterraneus. ὀρχοτομέω — castro. τράγος, ὁ — hircus.
184. Porcus grunnit, et non ruminat, utut bisulcus: lotus ad volutabrum recurrit: non castratus dicitur verres: exsectus sus, maialis.	184. Χοῖρος γρύζων τὴν τροφὴν οὐκ ἀναπολεῖ, καίπερ δίχηλος· ἀπολουθεὶς πρὸς χυλινδήθραν ἐπανέρχεται· ἄτμητος, κάπρος, ὗς ἐκτμηθεὶς (ἀπίκοπος) ῥωμαϊστὶ μαϊάλις.	ἀναπολέω — rumino. ἀπόκοπος — exsectus, castratus. ἀπολούω — abluo, lavo. ἄτμητος — non castratus. γρύζω — grunnio ut sus. δίχηλος — bisulcus, habens ungulam scissam. ἐπανέρχομαι — revertor. καί περ — quanquam. κυλινδήθρα, ἡ — volutabrum; cf. ἡ κυλίστρα, ἡ λίστρα, τὸ κύλισμα. Ῥωμαϊστί — Latine. τροφή, ἡ — cibus. ὗς, ὁ/ἡ — sus, *animal.* ὗς ἐκτμηθεὶς — majalis, sus exsecta; cf. κάπρος (χοῖρος) ἐκτομίας (τομίας, ἀπίκοπος). χοῖρος, ὁ/ἡ — porcus, animal.
185. Porcelli (a lacte depulsi, nefrendes dicti), sumen scrofae, capellae rumas distentas caprae altricis sugunt.	185. Τὰ χοιρίδια ἀπογαλακτισθέντα νεβροί, ἦτρον τῆς συός· αἱ χίμαιραι μένιστρον τῆς θηλαστρίας αἰγὸς θηλάζουσιν.	αἴξ, ὁ/ἡ — capra. ἀπογαλακτίζω — a lacte depello. ἦτρον, τό — sumen, uber suis; cf. τὸ οὖθαρ. θηλάζω — lacto. θηλάστρια, ἡ — altrix, nutrix. μαστός, ὁ — ruma, uber. νεβρός**, ὁ — nefrens**, porcellus non amplius lactens. ὗς, ὁ/ἡ — sus, animal; cf. ἡ σῦς. χίμαιρα, ἡ — capra, capella, *animal.* χοιρίδιον, τό — porcellus.
186. Canis sive villaticus sit, sive catenarius, sive pecuarius cum catulis adlatrat advenam, propinquantem mordet clanculum.	186. Ὁ κύων, εἴτε οἰκουρός, εἴτε ἁλυσίδετος, εἴτε προβατευτικὸς σὺν τοῖς σκύλαξι, τῶν ξένων τοὺς ἐγγίζοντας ὑλακτῶν λάθρα δάκνει.	ἁλυσίδετος — catenatus. κάκνω — mordeo. λάθρα — clam, occulte. ξένος, ὁ — peregrinus, advena. προβατευτικός — pecuarius. σκύλαξ, ὁ/ἡ — catulus. ὑλακτέω — allatro.
187. Si irrites, diducto rictu ringitur: si percutias, quiritatur, alioqui baubatur.	187. Ἐρεθιζόμενος, σεσηρὼς ἀραρίζει· τυπτόμενος κνυζᾷ, ἄλλως τε βαΰζει.	ἄλλως τε — alioqui. ἀραρίζω — ringor. ἐρεθίζω — irrito, lacesso. κνυζάω — gannio, nicto ut canis. σύρω — vexo, ubi tamen potius pro σεσυρώς legendum σεσηρώς, os diduco. τύπτω — percutio, verbero.
188. Rabie correptus (rabiosus) discurrit passim, et in quod irruit, laniat:	188. Λυσσώδης ἀστατῶς πλανώμενός τε καὶ ἐπὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας	ἀστάτως — passim. εἰσορμάω — irruo. ἐντυγχάνω — occurro. λυσσόδηκτος — a rabido cane

morsuque hydrophobum reddit.	εἰσορμῶν σπαράττει· οἱ δὲ λυσσόδηκτοι ὑδρόφοβοι ἀποβαίνουσιν.	morsus. λυσσώδης — rabie correptus, rabiosus. πλανῶμαι — vagor, oberro. σπαράττω — lacero, lanio. ὑδροφόβος — aquae timens, lymphatus.
XVII. DE FERIS.	XVII. ΠΕΡ ΤΩΝ ΘΗΡΩΝ.	
189. In amoenis nemoribus, aut floridis silvarum saltibus, aut frondentibus virgultis pastae fere ad sua lustra et latebras (speleae) se recipiunt.	189. Ἐν ἁβροῖς ἄλσεσιν, ὕλαις φυλλώδεσι, τὸ ἀνθεμώδεσι τέμπεσι βεβοσκημέναι αἱ θῆραι, πρὸς ἑαυτῶν σπήλαια ἐπανέρχονται.	ἁβρός — amoenus. ἀνθεμώδης — floridus, florens. βόσκω — pasco. θήρα, ἡ — fera. σπήλαιον, τό — spelunca. τέμπεα, ἡ — virgulta, pr. loca arboribus consita, virentia et frigore opaca. ὕλη, ἡ — silva. φυλλώδης — frondosus.
190. Elephas (elephantus), belluarum maxima barriens, crura quidem obscurius flectit, procumbens tamen interquiescit, et pabulum proboscide (promuscide) convolutum attrahit.	190. Ἐλέφας τῶν θηρίων μέγιστος, βρυχώμενος, τὰ σκέλη οὐ φανερῶς κάμπτει, χαμαὶ δὲ κατακλινόμενος ἀναπαύεται, τὴν φορβὴν τῇ προβοσκίδι συστραφεῖσαν προσέλκει.	ἀναπαύομαι — quesco. βρυχῶμαι — barrio, clamo ut elephas. διάβροχος — tinctus, infectus. ἐλέφας, ὁ — elephas. εὐτελής — vilis. θηρίον, τό — bestia, *fera*. κάμπτω — flecto. κατακλίνομαι — procumbo. μέγιστος — maximus. μέγας — magnus. προβοσκίς, ἡ — proboscis, rostrum elephanti. σκέλος, τό — crus. συστρέφω — convolvo. φανερῶς — aperte. χαμαί — humi.
191. Monoceros (unicornu, unicornis) abditissima deserta, inhospitaque tesqua incolit.	191. Ὁ μονόκερως ἐν πανερήμοις χηραμοῖς, καὶ ἀξένοις ἐσχατιαῖς λανθάνει.	ἄξενος — inhospitalis. ἐσχατιά, ἡ — desertum, tesqua, solitudo. μονόκερως, ὁ — monoceros, unicornis, animal quadrupes. πανέρημος — omnino desertus, plane desertus. χηραμός, ὁ — caverna, latibulum.
192. Rhinocerus (os) osseis squamis indutus est, et cum barris validissimis proeliatur.	192. Ὁ ῥινόκερως ὀστώδη τινὰ λεπίδα περικείμενος τοῖς τῶν ἐλεφάντων ῥωμαλεωτάτοις πολεμεῖ.	καταφορά, ἡ — ictus, caesio. λεπίς, ἡ — squama. περίκειμαι — indutus sum. πολεμέω — cum aliquo pugno. ῥινοκέρως, ὁ — rhinoceros, *animal.* ῥωμαλέος — validus.
193. Alcis tergus si caesim secare attentes, est impenetrabile.	193. Τὸ τῆς ἄλκης δέρμα στεγανόν, ἄτρητον, πειρώμενος αὐτὸ τμήδην (ἐκ καταφορᾶς), τραυματίζειν, εὑρήσεις.	ἄλκη, ἡ — alce, animal ferum*. ἄτρητος — qui pertundi aut perforari non potest. στεγανός — densus, durus. τμήδην — caesim. τραυματίζω — vulnero, saucio.
194. Villosus ursus	194. Ἄρκτος λάσιος	ἄρκτος, ἡ — ursus. βρυχῶμαι — murmuro ut ursus.

murmurat et uncat, quodque progenuit circumlambendo, si credimus, effingit.	βρυχώμενος, τὸ τεχθὲν περιλείχων (εἰ πιστεύομεν) μεταμορφοῖ.	εἰ — si. λάσιος — hirsutus, hispidus, hirtus, villosus. μεταμορφόω — effingo. περιλείχω — circumlambo, circum delingo. πιστεύω — credo.
195. Pardus et pardalis (panther, panthera), quod terno saltu non prehendunt, mittunt.	195. Ὁ πάρδος (πάνθηρ) καὶ ἡ πάρδαλις (πάνθηρα)* τὸ τῷ τρίτῳ ἅλματι οὐ δεδραχμένον, ἀπολείπουσιν.	ἅλμα, τό — saltus. πάνθηρ, ὁ — panther, fera.
196. Tigris velocitate et ferocitate omnes superat.	196. Τίγρις τῇ ὠκύτητι καὶ ἀγριοσύνῃ ἁπασῶν θηρῶν διαφέρει.	ἀγριοσύνη, ἡ — ferocitas. τίγρις, ἡ — tigris, animal.
197. Lynx maculosa visu pollet: unde lyncei appellationem traxere.	197. Ἡ λύγξ ποικιλοδέρμων τὴν ὄψιν κρατίστη· ἐντεῦθεν λύγκειοι προσαγορεύονται.	ἐντεῦθεν — hinc, ex hoc. Λύγκειος — Lycneus. λύγξ, ὁ/ἡ — lynx, *fera.* ἡ λύγξ τὴν ὄψιν κρατίστη — lynx visu pollet. ὄψις, ἡ — visus. ποικιλοδέρμων — maculosus, variam sc. variegatam cutem habens. προσαγορεύω — appello.
198. Cervum (qui rancet) cornua non gravant, quamvis grandia: agilis est, et longissimi aevi.	198. Ἔλαφον σαπρίζοντα τὰ κέρατα ὑπερμεγέθη οὐ βαρύνει. οὗτος ὠκυτατός τε καὶ μακρόβιός ἐστιν.	βαρύνω — gravo. κέρας, τό — cornu. μακρόβιος — longaevus. σαπρίζω — ranceo, rancidum oleo. ὑπερμεγέθης — maximus, praegrandis. ὑστερίζομαι — inferior sum. φορβή, ἡ — pabulum.
199. Non absimilis huic dama, sed minor: item caprea (dorcas), masculus hujus hinnulus est.	199. Δορκὰς πλατύκερως αὐτῷ ὁμοῖα· τῷ δὲ μεγέθει ὑστερεῖται.	δορκάς, ἡ — caprea, dama. ὅμοιος — similis. πλατύκερως — ampla cornua habens.
200. Capricornus et ibex praeruptas rupes scandunt, indeque desiliunt indemnes.	200. Ὁ αἰγόκερως καὶ αἲξ ἀγρία ἴξαλος εἰς κρημνωρείας ἀναπηδῶσί τε καὶ καταΐσσουσιν.	ἀναπηδάω — subsilio. καταΐσσω — desilio. κρημνώρεια, ἡ — praecipitium montis, praerupta rupes.
201. Bubalus (bison) et urus feri boves sunt.	201. Βούβαλος (βίσων) καὶ οὗρος, ἄγριοι βόες.	ἄγριος — ferus. βίσων, ὁ — bison, bos ferus. βούβαλος, ὁ — bubalus, bos silvestrix. βοῦς, ὁ/ἡ — bos. λάσιος ὤμους — armis hirtis.
202. Leo armis hirtis, formidolose rugit.	202. Λέων λάσιος ὤμους, φοβερώτατα βρύχει.	βρύχω — rugio ut leo. φοβερώτατα — formidolosissime.
203. Vulpes ineunte vere glabrescens fit depilis (alopeciam patitur); gannit,	203. Ἀλώπηξ, ἔαρος ἀρχομένου ἄθριξ ἀλωπεκίᾳ, ὑλακτοῦσα,	ἄθριξ — depilis, glaber. ἀλωπεκία, ἡ — defluvium pilorum. ἀλώπηξ, ὁ/ἡ — vulpes. ἀργαλέως — difficulter, aegre.

et difficile cicuratur.	ἀργαλέως τιθασεύεται.	ἄρχομαι — incipio. σπουδή, ἡ — conatus. τιθασσεύω — cicuro. ὑλακτέω — gannio ut vulpes. ὕπνος, ὁ — somnus, sopor.
204. Lepore nihil timidius (meticulosius): quicquid strepit, territatus aures arrigit aut se proripit confugitque ad dumeta: dum capitur, vagit.	204. Τοῦ λαγοῦ οὐδὲν δειλότερον· τὰ ὦτα ψοφοδεὴς ἀνίστησι, τὴν ταχίστην πρὸς λασιῶνας ἢ φραγμῶνας ἀποπηδᾷ, ἁλισκόμενος ὠρύεται.	ἁλίσκω — capio. ἀνίστημι — arrigo. ἀποπηδάω — confugio. δειλός — timidus. λασιών, ὁ — locus densus arbustis. τάχιστος — celerrimus. φραγμών, ὁ — dumetum. ψοφοδεής — ad quosvis strepitus expavescens. ὠρύομαι — vagio ut lepus.
205. Cuniculus fodicando cuniculos, talpa grumos facit.	205. Δασύπους (***Hed.) σκάπτων σύριγγας, ἀσπάλαξ θρόμβους (γηλόφους) ἐγείρει.	ἀσπάλαξ, ἡ — talpa. δασύπους, ὁ — cuniculus, *animal.* ἐγείρω — excito, suscito. ἴξαλος, ὁ — capra, ab ἴξαλος —ον. σκάπτω — fodio. σύριγξ, ἡ — cuniculus, caverna terrae.
206. Herinacio (echino) et hispidae histrici aculei sunt pro pilis.	206. Ἐχῖνος, χοιρόγρυλλος ἀντὶ τριχώματος ἀκανθίζει.	ἀκανθίζω — aculeos habeo. ἀντί — pro, loco. τρίχωμα, τό — pili. χοιρόγρυλλος, ὁ — hystrix, porus aculeos pro pilis habens; cf. ἡ ὕστριξ.
207. Simia (us) perquam proterva est, et operum nostrorum imitatrix, ut et cercopithecus.	207. Πίθηκος προπετὴς (μιμώ), μιμητικὸν γὰρ τῶν ἔργων ἀνθρωπίνων τοῦτο τὸ θηρίον, ὡς καὶ κερκοπίθηκος.	ἔργον, τό — opus. ἐχῖνος, ὁ — lupatum, pars freni. κερκοπίθηκος, ὁ — cercopithecus, simia caudata. μιμητικός — imitatoris modo, imitans. πίθηκος, ὁ — simia. προπετής — protervus, petulans.
208. Glire et mele nihil somnolentius, et hinc pinguescere etiam dicuntur.	208. Ἐλειοῦ καὶ μυωξοῦ, οὐδὲν ὑπνωδέστερον· ὕπνῳ γὰρ, ὡς φασίν, πιαίνονται.	ἐλειός, ὁ — glis, *animal.* ἐλειός, ὁ — glis, *animal.* θηριακή (sc. ἀντίδοτος), ἡ — theriaca. κάρφος, τό — stramen, palea. μυωξός, ὁ — melis (meles), *animal.* πιαίνομαι — pinguesco. ὑπνώδης — somniculosus, somnolentus.
209. Viverra, mustela, martes, martes (mustela) Scythica, mustela Alpina (mus Ponticus), mus Alpinus, mus Noricus, pelliceis conveniunt.	209. Ἄγρια γαλῆ, ἴκτις, γαλῆ Σκυθική, Ἀλπική (Ἀλπίνη, Ποντική), Νορική, πρὸς διφθέρας τε καὶ μαλλωτὰς χρήσιμοί εἰσιν.	Ἀλπικός — Alpinus. ἀνηκουστέω — surdus fio. γαλῆ Σκυθική — martes Scythica. γαλῆ Ποντική — mus Ponticus. γαλῆ Νωρική — mus Noricus. γαλῆ Ἀλπική — mustela Alpina. γαλῆ ἄγρια — viverra. γαλῆ, ἡ — mustela. διφθέρα — rheno, fagum pelliceum. ἴκτις, ἡ — viverra, mustelae genus. μαλλωτή (sc. ἐσθής), ἡ — vestis pellicea. μιμώ — simia, humanarum actionum imitatrix.

		Νωρικός — Noricus. Ποντικός — Ponticus. Σκυθικός — Scythicus. χρήσιμος — utilis.
210. Sciuri, sorices, criceti, etc. foramina sibi cavant, in quibus velut hybernaculis quibusdam hybernant.	210. Σκίουροι, μυγαλαῖ, ὕρακες ὑπὸ γῆς σπηλάδια ἑαυτοῖς τοῦ χειμερίζειν ὑποσκάπτουσιν.	σκίουρος, ὁ — sciurus, *animal.* σπηλάδιον, τό — foramen, parva spelunca. ὑποσκάπτω — suffodio. ὕραξ, ὁ — sorex, muris genus; cf. ὁ μῦς ἀρουραῖος. χειμερίζω — hiberno.
211. Sed murem (murem majorem, murem araneum) penuaria perreptasse argumento sunt muscerda et arrosa cibaria: hi catis (felibus) aut muscipulis subinde praeda fiunt.	211. Σημεῖον δὲ τὸν μῦν κατοικίδιον εἰς θοινητήριον ὑποδῦναι, μυόκοπρος, καὶ τὰ βρώματα περιβρωσκόμενα· ἐμπίπτουσι δ᾽ οὐ σπανιάκις εἰς γαλεάγρας καὶ γαλᾶς.	βρῶμα, τό — cibus. γαλῆ, ἡ — felis. κατοικίδιος — domesticus. μυόκοπρος, ὁ — muscerda, muris stercus; cf. ἡ μυῶν ἄφοδος. μῦς, ὁ — mus, *animal.* περιβρώσκω — adedo, circumrodo. σημεῖον, τό — signum, indicium. ταλασιουργός, ὁ/ἡ — laniarius. ταμίας, ὁ — quaestor. ὑποδύνω — subeo, irrepo.
XVIII. DE AMPHIBIIS ET REPTILIBUS.	XVIII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΜΦΙΒΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΠΕΤΩΝ.	
212. Amphibia sunt castor (fiber), ex cujus folliculis non incelebre medicamen castoreum exscinditur, lutra, rana coaxans, testudo, bufo, rubeta, et crocodilus, qui inter manducandum maxillam (mandibulam) superiorem movet, etc.	212. Ἀμφίβια τάδε κάστωρ (ἐξ οὗ ὀρχῶν, τὸ καστόρειον ἐκκόπτεται), ἔνυδρις, βάτραχος βατραχίζων, χελώνη, βάτραχος χερσαῖος καὶ κροκόδειλος, ὃς τὴν ἄνω γνάθον μόνην μεταξὺ φαγὼν κινεῖ.	ἀμφίβιος — amphibius, in terra et aqua vivens. ὁ ἄνω — superior. βατραχίζω — coaxo, canto ut rana. βάτραχος, ὁ — rana. γνάθος, ἡ — mandibulum. ἐκκόπτω τῶν ὀρχῶν — exscindo vel exseco ex testiculis. ἐκκόπτω — exscindo, exseco. ἔνυδρις (ἐνυδρίς), ἡ — lutra, amphibium. καστόρειον, τό — castoreum, quod ex folliculis castoris sumitur. κάστωρ, ὁ — castor, amphibii genus. κινέω — moveo, commoveo, (apud grammaticos) dictionem in aliud genus tranfero. κροκόδειλος, ὁ — crocodilus. μεταξὺ φαγών — inter edendum. μεταξύ — interea. μόνος — solus. ὄρχις, ἡ — testis, testiculus. φρύνη, ἡ — rubeta, genus bufonis. χελώνη, ἡ — testudo, animal amphibium.
213. Reptilia (serpentia) sunt, quae serpunt exuviasque deponunt, ut sibilans anguis (coluber), hydra (natrix), aspis, situla	213. Τὰ ἑρπετὰ τὴν λεβηρίδα (σῦφαρ), ἀποτίθεται, οἷον ὄφις συρίζων, ὕδρος, ἀσπίς, διψάς, πτυάς, ἔχιδνα,	ἀμφίσβαινα, ἡ — amphisbaena, genus serpentis quod in caput geminum insurgit, quorum alterum loco suo est, alterum quo cauda. ἀσπίς, ἡ — aspis, serpentis genus. διψάς, ὁ — dipsas, serpens, qui

(dipsas, praester), ptyas, vipera (excetra), caecilia, boa* (1642, no Gr. equiv.), cerastes jaculus, amphisbaena, etc.	τυφλώψ, κεράστης, ἀκοντίας, ἀμφίσβαινα.	morsos facit siti arescere. ἐχθρός, ὁ — inimicus. κεράστης, ὁ — cerastes, serpentis genus. λεβηρίς, ἡ — exuviae, pellis vetus. πτυάς, ἡ — ptyas, species aspidis, a spuendo dicta. συρίζω — sibilo. σῦφαρ, τό — exuviae anguis.
214. Draco ipso halitu, basiliscus obtutu necat.	214. Δράκων τῇ ἀναπνοῇ, βασιλίσκος τῇ ὄψει κτείνει.	ἀναπνοή, ἡ — spiritus, halitus. κτείνω — interimo, neco, occido, interficio. ὄψις, ἡ — obtutus, adspectus. ὕδρος, ὁ — hydra, natrix, serpens aquaticus.
215. Lacerta, seps, stellio, salamandra, scorpio (scorpius) pedibus ambulant.	215. Σαῦρος (σαῦρα), σήψ, ἀσκάλαβος, σαλαμάνδρα, σκορπίων ποδαρκεῖς.	κάρφος, ὁ — festuca. ποδάρκης, ὁ — pedibus ambulans. σαλαμάνδρα, ἡ — salamandra, *animal.* σαῦρα, ἡ — lacerta, *animal.* σαῦρος — lacertus.
216. Limaces sunt cochleae sine testis, quas hae veluti domunculas portatiles quoquo arrepunt circumferunt.	216. Κόχλιαι χερσαῖοι γυμνοὶ κογχῶν εἰσιν, ἃς κόχλιαι ποτάμιοι, ὥσπερ οἰκίδια, ὅποι ἂν ἕρπωσι, περικομίζουσιν.	γυμνός κογχῶν — conchis carens. γυμνός — nudus. κόχλιας, ὁ — cochlea, amphibii genus. οἰκίδιον, τό — domuncula. περικομίζω — circumfero. ὥσπερ — velut, tanquam.
XIX. DE INSECTIS.	XIX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ.	
217. Insecta sunt varii vermes, ut asellus (millepeda), scolopendra, tipula, etc.: e quibus lumbrici fimeta, erucae (bruchi) plantas, teredines [et] cossi (cosses) ligna, tarmites (termites) carnes, tineae vestes (etiam bombycinas et holosericas), blattae libros, convolvuli (volvoces) vites; gurguliones (curculiones) frumenta corrodunt.	217. Ἔντομα τάδε, δηλαδὴ ποικίλοι σκώληκες, οἷον ἴουλος (πολύπους), σκολόπενδρα, τίπουλα, οἱ σκώληκες κοπρῶνας, κάμπαι (βροῦκοι) τὰ φυτά, τερηδόνες τὰ ξύλα, σῆπες κρέατα, σίλφαι ἐσθῆτας, βομβυκίνας, ἢ ὁλοσηρικάς, σῆτες τὰς βίβλους, ἶπες ἀμπέλους, κανθαρίδες σῖτον καταβρώσκουσιν.	ἄπελος, ὁ — vitis. βομβυκίνος — bombycinus, sericus. δηλαδή — videlicet, scilicet. ἔντομον, τό — insectum. ἐσθής, ἡ — vestimentum, vestis. ἴουλος, ὁ — asellus, bestiola multiples in parietibus repens. ἴψ, ἡ — volvox, vermiculus vites corrodens. κάμπη, ἡ — eruca, vermis plantas rodens. καταβρώσκω — abedo, peredo. κρέας, τό — caro. ὁλοσηρικός — holosericus. σής, ὁ — blatta, vermiculus libros rodens. σήψ, ἡ — tarmes, vermiculus qui in carnibus nascitur. σίλφη, ἡ — tinea. σῖτος, ὁ — frumentum. σκολόπενδρα, ἡ — scolopendra, insecti genus. τερηδών, ὁ — teredo, cos, vermis ligna arrodens. τίπουλα*, ἡ — tipula, insectum.
218. Lendes, pediculi,	218. Κονίδες, φθεῖρες,	βδέλλα, ἡ — hirundo, sanguisuga. γυμνόω — nudo, denudo.

pulices, culices, cimices, acari nos ipsos infestant: quin et ricini et hirundines (sanguisugae), praesertim si quid denudemus.	ψύλλοι, κόρεις ἡμᾶς αὐτοὺς ἐνοχλοῦσιν. κυνόμυια, βδέλλα γυμνωθέντας πολὺ μᾶλλον.	κονίς, ἡ — lens, ovum pediculorum. κόρις, ἡ — cimex. κυνόμυια, ἡ — ricinus, musca canina. πολύ — multo, longe. φθείρ, ὁ — pediculos, vermis genus quod in capillis nascitur. ψύλλος, ὁ — pulex.
219. Bombyces sericum, apes bombilantes favos mellis (quos fuci depascunt) conficiunt, non sibi sed nobis mellificantes; et quotannis examen, ut novam coloniam emittunt.	219. Βόμβυκες σηρικόν, μέλιτται μέλι (ὃ κηφῆνες ἐπινέμουσι) οὐχ ἑαυταῖς, ἀλλ’ ἡμῖν ἐκπονοῦσι, καθ’ ἕκαστον ἐνιαυτὸν σμῆνος ἀφιᾶσιν.	βόμβυξ, ὁ — bombyx, vermis sericum conficiens. γῆ, ἡ — terra. ἐκπονέω — conficio. καθ’ ἕκαστον ἐνιαυτόν — quotannis. ἐνιαυτός, ὁ — annus. ἐπινέμω — depasco. κατά — per. κηφήν, τό — fucus inter apes degens. μέλι — mel. μέλισσα, ἡ — apis; cf. ἡ μέλιττα (Att.). σηρικόν, τό — sericum. σμῆνος, τό — examen apum.
220. Crabrones et vespae praeacuto sunt aculeo, quo etiam membranea quaeque integumenta perterebrant.	220. Ἀνθρῆναι, σφῆκες κέντρον ὀξύτατον, ᾧ περγαμηνὰς περικαλυφὰς τετραίνουσι (δεικνύουσι).	ἀνθρήνη, ἡ — crabro, insecti genus. δεικνύω — ostendo. κέντρον, τό — aculeus, spiculum. ὀξύς — acutus. περγαμηνός — membraneus, e mambrana constans. περικαλυφή, ἡ — tegumentum. σφήξ, ὁ — vespa, insecti genus. τετραίνω — terebro, perforo.
221. Oestro (tabano, asilo) percitum pecus subsilit et velut rabidum discursitat.	221. Κτῆνος οἴστρῳ κεντηθέν, ὑποπηδᾷ καὶ ὡς λυσσῶδες ἄνω καὶ κάτω φέρεται.	γαλεάγρα, ἡ — muscipula. εὔζωρος — merus, meracus, non dilutus. κεντέω — pugno, percieo. οἶστρος, ὁ — oestrum, tabanus, stomachus, gula. ὑποπηδάω — subsilio.
222. Scarabaeorum et locustarum genera complura sunt, quaedam edulia.	222. Κανθάρων καὶ ἀκρίδων γένη πλεῖστα, ἔνια δ’ ἐδωδιμά ἐστιν.	ἀκρίς, ἡ — locusta. μυγαλῆ, ἡ — mus araneus. πλεῖστος — plurimus.
223. Canthari, cantharidesque, cantharides rubeae, scarabaei cornuti, papiliones et cicindelae (lampyrides, nitedulae) et hepioli (pyraustae), muliones, etc. volatiles sunt.	223. Κάνθαροι, κανθαρίδες, κανθαρίδες ἐρυθραῖαι, κάνθαροι κεράτινοι, σητοδοκίδες, πυγολαμπίδες (λαμπυρίδες) πυραῦσται, ἐμπίδες (κώνωπες), πτηνοί εἰσιν.	βροῦκος, ὁ — bruchus, insecti genus. ἐρυθραῖος — rubeus. κανθαρίς, ἡ — cantharis, viridis scarabaei genus auri colore lucens. κάνθαρος, ὁ — cantharus, scarabaei genus. κεράτινος — cornutus. λαμπυρίς, ἡ — cicindela, muscae genus vesperi lucens. πτηνός — volucris, volatilis. πυγολαμπίς, ἡ — cicindela, insecti genus noctu lucens. πυραύστης, ὁ — pyraustes,

		animalculum pennatum luminibus advolitans. σητοδοκίς, ἡ — papilio, insectum alis praelargis varios colores habens; cf. ἡ ψυχή.
224. Cicada foris, gryllus domi cantillant.	224. Τέττιξ ἔξωθεν, γρύλλος οἴκοι ᾄδει.	αἴδω — canto. γρύλλος, ὁ — gryllus, cicadae genus. ἔξωθεν — foris. οἴκοι — domi. τέττιξ, ὁ — cicada, insecti genus.
225. Formica pusilla est, sed actuosa: semper festucas et micas fert.	225. Μύρμηξ σμικρὰ μέν, φιλόπονος δέ, ἀεὶ ἢ κάρφος, ἢ ψιχίον, ἢ ἄλλό τι βαστάζουσα διατελεῖ.	βαστάνω — porto. μύρμηξ, ἡ — formica. φιλόπονος — gnavus, industrius. ψιχίον, τό — mica, minutissimum panis friati frustulum.
226. Aranea (araneus) araneum nexat, idque etiam inauratis lacunaribus annectit.	226. Ἀράχνης ἀράχνιον νεῖ, καὶ τοῦτο ἐπιχρύσων σανιδωμάτων ἐξάπτει.	ἀράχνης, ὁ — araneus. ἀράχνιον, τό — tela araneae. ἐξάπτω — appendo. ἐπίχρυσος — inauratus. νέω — neo. σανίδωμα, τό — laquear.
XX. DE HOMINE.	XX. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.	
227. Princeps animantium homo (microcosmus philosophis, quippe macrocosmi epitome) vagiens nascitur.	227. Ὁ ἄρχων καὶ περστάτης ἁπάντων ζώων ἄνθρωπος (μικρόκοσμος τοῖς φιλοσόφοις λεγόμενος, ἐπιτομὴ τοῦ μακροκόσμου), ὢν τυγχάνει, καὶ κλαίων τίκτεται.	ἄνθρωπος, ὁ — homo. ἄρχων, ὁ — princeps. κλαίω — ploro. μακρόκοσμος, ὁ — macrocosmus, mundus major. μικρόκοσμος, ὁ — microcosmus, mundus minor. προστάτης, ὁ — primus. τίκτομαι — nascor. ὢν τυγχάνω — sum. τυγχάνω — sum.
228. Quem genetrix aut obstetrix fasciis involutum in cunas (quas rursum prorsum motat) reponit.	228. Τοῦτον ἡ μήτηρ, ἢ ἡ μαιεύτρια σπαργάνοις τε, καὶ ὀθονίοις εὐσκεπῆ περιζώννυσι, κοιτίδι εἰς πλευρὰς κινουμένῃ, ἐντίθησιν.	ἐντίθημι — impono. εὐκεπής — bene tectus, involutus. κοιτίς, ἡ — cunae. μαιεύτρια, ἡ — obstetrix. μήτηρ, ἡ — mater. ὀθόνιον, τό — linteolum, panniculus linteus, fascia. περιζώννυμι — circumcingo. εἰς πλευράς — in utramque partem. πλευρά, ἡ — latus. σπαργανον, τό — fascia, pannus quo involvuntur infantes.
229. Nutrix vero alma amplectens (amplexans) alumnum suum in sinu reclinem uberibus lactat aut pappis satiat, tum etiam sordidatum abstergit. Pusio ipse lactet.	229. Ἡ τιθήνη (ἡ τροφὸς) περιέχουσα ἐν κόλπῳ κείμενον τρόφιμον τοῖς τιτθίοις γαλακτοτροφεῖ, ῥυπαρὸν ἀπομάσσει· ὁ δὲ παῖς τὴν μητέρα θηλάζει.	ἀπομάσσω — abstergo. γαλακτοτροφέω — lacto, lacte alo. θηλάζω τὴν μητέρα — lacteo, lac sc. ubera matris sugo. παῖς, ὁ — pusio. περιέπω — amplecto, foveo. ῥυπαρός — sordidatus. τιθήνη, ἡ — nutrix. τιτθίον, τό — mamilla. τρόφιμος, ὁ — alumnus. τροφός, ἡ — nutrix.

230. A cunabulis venitur ad serperastra, ubi infans bimulus incessum sibi format, et fari ac balbutire incipit: crepitaculis, pupis et crepundiis ludens.	230. Ἀπὸ τῶν σπαργάνων πρὸς καμπεσίγυα ἕρπει, διετὴς τὰ ἴχνη ἐρείδει, τοῦ τραυλίζειν, παιγνίοις, κοροκοσμίοις, κροτάλοις παικτικοῖς παίζων, ἄρχεται.	τοῦ τραυλίζειν ἄρχομαι — balbutire incipio. διετής — (sc. νήπιος) infans bimus sc. duos annos natus. ἐρείδω — pono. ἴχνος, τό — vestigium. καμπεσίγυιον**, τό — serperastrum, in quo ambulare discunt infantes; n.b. a καμπεσίγυιος —ον. κοροκόσμιον, τό — puppa qua ludunt infantes. κρόταλον παικτικόν, τό — crepitaculum infantium. παίγνια — crepundia. παίζω — ludo. σπάργανα — cunabula. τραυλίζω — balbutio.
231. Impuberes cum pubescunt, sonoram vocem mutant, hirquitalliuntque.	231. Ἄνηβοι ἡβῶντές τε καὶ τραγῶντες τὴν φωνὴν ἐναλλάττουσιν.	ἄνηβος — impubes. ἐναλλάττω — immuto. ἡβάω — pubesco. τραγάω — hirquitallio, vocem muto pubes factus. φρύττω — torreo, frigo. φωνή, ἡ — vox.
232. Ephebi dicuntur adolescentes; mox puberes et adulti, juvenes.	232. Οἱ ἔφηβοι, μείρακες, εἶτα νέοι λέγονται.	εἶτα — postea, deinde, tum. ἔφηβος, ὁ — ephebus, pubes, adolescens. μεῖραξ, ὁ — adolescens; cf. ὁ νεανίας, ὁ ἐν ἡλικίᾳ, ὁ ἐφ' ἡλικίας. νέος — juvenis.
233. Ab infantili et puerili aetate, virilis vergit ad provectam: senilis rugas et canos affert.	233. Ἀπὸ νηπιότητός τε καὶ παιδικῆς ἡλικίας ἡ ἀνδριζομένη, πρὸς τὸ γῆρας, ῥυτίδας καὶ πολιὰν φερόμενον, σπεύδει.	ἀνδριζομένη ἡλικία — virilis aetas. ἀνδρίζομαι — viro convenio. γῆρας, τό — senectus. ἡλικία, ἡ — aetas. νηπιότης, ἡ — infantia. παιδικός — puerilis. πολιά, ἡ — cani, canities. ῥυτίς, ἡ — ruga. σπεύδω — festino, propero. φέρομαι — affero.
234. Vetula annosa (annis vergens) edentula fit: Senecio capularis (depontanus, silicernius), incurvus ac decrepitus est.	234. Γραῦς ἀφῆλιξ (ὑπέργηρως), ἀνόδοντος γένεται· ὁ τυμβογέρων καὶ κρονόληρος ἐπικυρτοῦται.	ἀνόδοντος — edentulus. ἀφῆλιξ — provectae aetatis, jam senex. γραῦς, ἡ — anus, vetula. ἐπικυρτοῦμαι — incurvus incedo. κρονόληρος, ὁ — delirus senex. τυμβογέρων, ὁ — senex capularis, silicernium. ὑπεργήρως — valde senex, decrepitus.
235. Ita infantia seipsam ignorat. Pueritia ludicris transigitur, juventus vanis, virilitas laboriosis. Senectus ad priora relabitur.	235. Ἡ νηπιότης ἑαυτὴν ἀγνοεῖ· ἡ παιδία ἐν παιγνίοις διάγεσθαι· ἡ νεότης ματαιοσπουδεῖ· ἡ ἀνδρώδης ἡλικία ἐπιπόνως ἐκρέουσα ἀπέρχεται· τὸ	ἀγνοέω — ignoro. ἀνδρώδης — virilis. ἀπέρχομαι — abeo, discedo. διάγω — transigo. ἐκδέχομαι — exspecto. ἐκρέω — effluo. ἐπιπόνως — laboriose, inter labores. ματαιοσπουδέω — rebus inanibus

	γῆρας πρὸς ἀρχὴν ἐπανελθόν, τὸν θάνατον ἐκδέχεται.	studeo, in rebus vanis operam loco. νεότης, ἡ — juventus. παίγνιον, τό — ludicrum. παιδία, ἡ — pueritia.
236. Senes enim bis pueri: et iidem quo magis senescunt grandaevi, eo plus repuerascunt ut plurimum.	236. οἱ γέροντες δὶς παῖδες ὄντες, ὅσῳ πoῤῥoτέρω τῆς ἡλικίας γένωνται, τοσοῦτῳ, ὡς ἐπὶ πολύ, μᾶλλον ἀνανηπιοῦνται.	ἀνανητιοῦμαι — repuerasco. γέρων, ὁ — senex. δίς — bis. ὅσῳ — quo, quanto. ὡς ἐπὶ πολύ — ut plurimum, plerumque. πoῤῥωτέρω τῆς ἡλικίας γίνομαι — longius aetate procedo, progredior, magis aetate provehor. πoῤῥωτέρω — longius. τοσούτῳ — tanto. τοσοῦτος — tantus.
237. Mediocri (media, medioxima) statura homo, optimae est proportionis.	237. Τὸ τοῦ σώματος μέτριον σχῆμά τε καὶ μέγεθος κάλλιστόν ἐστιν.	ἀργεμώνη ἑτέρα — agrimonia silvestris, anserina. ἀργεμώνη, ἡ — agrimonia, *herba.* κάλλιστος — pulcherrimus, optimus. κυνόγλωσσος, ὁ — cynoglossum, *herba.* λιθοτριβικός — calculum in corpore humano comminuens. σχῆμα, τό — statura.
238. Nam gigas terriculo est, nanus (pumilus, pumilio) deridiculo: ut enim illum tanquam insuetum terriculamentum aversamur, ita hunc velut abortivum pygmaeum deridemus atque illudimus.	238. Γίγας φοβερός, νᾶνος γελοῖος· τὸν μὲν ὡς μορμωλυκεῖον ἀποστρεφόμεθα, τὸν δὲ ὡς ἔκτρωμα τῆς φύσεως παιζούσης σκώπτομεν.	ἀποστρέφομαι — aversor, fastidio. ἔκτρωμα, τό — abortus; cf. τὸ ἄμβλωμα. μέτριος — mediocris, medius, medioximus. μορμολύκειον, τό — terriculamentum. νᾶνος — (sc. ἀνήρ) nanus, pumilio, homo exiguae staturae. σκώπτω — illudo, cavillor.
239. Hirsutos quosdam in solitudinibus obvagari, decantatum magis quam compertum est, cum hirsutia belluina videatur.	239. Λασίους τινὰς ἐν ἐρήμοις περιπλανᾶσθαι διαβεβοημένον μᾶλλον, ἢ ἀληθές ἐστιν. τὸ λάσιον ἀγριότητος σημεῖον.	ἀγριότης, ἡ — feritas. ἀληθής — verus. διαβοάω — pervulgo. τὸ λάσιον — pellis hirsuta.
240. Fauni enim et satyri, si commenta non sunt, daemonia fuerunt.	240. Οἱ πᾶνες, σάτυροι, ἢ λόγοι, ἢ δαιμόνια γεγόνασιν.	δαιμόνιον, τό — daemonium. κάτοπτρον, τό — speculum. λόγος, ὁ — fabula, commentum. Πάν, ὁ — Faunus, deus silvester. Σάτυρος, ὁ — Satyrus, deus silvester.
XXI. DE CORPORE ET PRIMUM DE MEMBRIS.	XXI. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΩ ΜΕΛΩΝ.	
241. Corporis nostri compages ex ossibus,	241. Τοῦ σώματος ἡμῶν συνάφεια ἐξ ὀστῶν,	ἀντίκειμαι — ex adverso positus sum. δημιουργός, ὁ — creator.

cartilaginibus, tendinibus, nervis, carne, musculis, cute triplici, et membranis (involucris) variis coagmentata et consolidata, expressissimum omniscii exstructoris velut signaculum est.	χόνδρων, τενόντων, νεύρων, σαρκός, μυῶν, χρωτὸς τριπλοῦ, καὶ ὑμένων εὐρύθμως συνημμένων συνισταμένη, χαρακτὴρ τοῦ πανσόφου δημιουργοῦ ἐπιφανέστατός ἐστιν.	ἐπιφανής — nobilis, luculentus. εὐρύθμως — concinne. μέλος, τό — membrum. μῦς, ὁ — musculus, pars carnis. νεῦρον, τό — nervus in corpore animalium. ὀστοῦν, τό — os, ossis. πάνσοφος — sapientissimus. σάρξ, ἡ — caro. συνάπτω εἰς τὰς χεῖρας — manus consero, dimico. συνάπτω — connecto. συνάφεια, ἡ — compages. συνίστημι — consto ex aliqua re. τένων, ὁ — tendo, nervus. τριπλοῦς — triplex. ὑμήν, ὁ — membrana, pellicula. χαρακτήρ, ὁ — signaculum. χόνδρος, ὁ — cartilago. χρώς, ὁ — cutis.
242. Membra cohaerent nexibus perpetuis, in proportione decentissima.	242. Τὰ μέλη ἁρμοδίως τε καὶ ἰσχυρῶς συνδεθέντα, καὶ συνηρτημένα εὐσχήμονά τινα ἕξιν δείκνυσιν.	ἁρμοδίως — congrue, decenter. ἕξις, ἡ — proportio externa, habitus. εὐσχήμων — decens. ἰσχωρῶς — firmiter. συναρτάω — connecto. συνδέω — colligo, connecto.
243. Nam quae bina sunt, ex opposito sibi ad latera locantur; quae singula, in medio.	243. Τὰ διπλᾶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑαυτοῖς ἀντίκειται· τὰ μονήρη ἐν μέσῳ τίθεται.	ἐπί — ad. μέσος — medius. μονήρεις — singuli. μονήρης — solus. τίθημι — loco, pono.
244. In vultuum lineamentis stupenda est varietas.	244. Ἐν ταῖς τῶν ὄψεων διαγραφαῖς καὶ ἰδιότησι θαυμαστήν τινα ποικιλίαν εὑρεῖν ἐστιν.	διαγραφή, ἡ — lineamentum. ἐστί — licet. ὄψις, ἡ — vultus. ποικιλία, ἡ — varietas; n.b. mod. ποικιλότητα.
245. Frons angusta, asinina est: lata, bonae indolis; rugosta, animi anxii; caperata (adducta, friata) iracundi ac tristis; erugata et exporrecta, gestientis nota.	245. Τὸ μέτωπον στενόν, ὀνῶδες, τὸ πλατὺ εὐφυΐας, ῥυσόν, ἀθυμίας, συννεφές, ὀργῆς τε καὶ δυσθυμίας, ἐκρυτιδούμενον, εὐθυμίας σημεῖόν ἐστιν.	ἀθυμία, ἡ — animi dejectio, anxietas. ἀνασιλλόκομον μέτωπον — frons lata. ἀνασιλλόκομος, ὁ — ubi coma versus verticem capitis versa est. δυσθυμία, ἡ — moeror animi, tristitia. ἐκρυτιδόω — erugo, exporrigo. εὐθυμία, ἡ — laetitia, animi tranquillitas. εὐφυΐα, ἡ — bona indoles. μέτωπον, τό — frons, pars faciei. ὀνώδης — asininus. ὀργή, ἡ — iracundia. ῥυσός — rugosus. στενός — arctus, angustus.
246. Pupilla oculi albugini haerens, perspecilium eminulum est, objectarum rerum imagines	246. Ἡ κόρη, τῷ κυκλωπίῳ ἐρειδομένη, διόπτρᾳ σφαιροειδεῖ, τῶν προκειμένων εἴδωλα	ἀναδέχομαι — recipio, excipio. ἀνακρούω — repercutio. διαγράφω — describo, depingo. δικτυοειδής — retis formam habens, ut rete formatus. δίοπτρα, ἡ — perspicillum.

transmittens, non autem speculum repercutiens: quae translapsae, in retiformi tunicula sese depingunt.	ἀναδεχομένη, οὐδὲ ὡς κάτοπτρον, αὐτὰ ἀνακρουούσῃ, προσέοικε· τὰ δὲ εἴδη ταῦτα τῷ δικτυοειδεῖ ὑμένι ἐμπεσόντα, ἑαυτὰ διαγράφει.	εἴδωλον, τό — imago. ἐρείκη, ἡ — erica, *herba.* κόρη, ἡ — pupilla oculi. Κυκλώπιον, τό — abulgo oculi. τὰ προκείμενα (sc. χρήματα) — res objectae. πρόκειμαι — propositus sum. προσέοικα — similis, assimilis sum. προσείκω — similis sum. σφαιροειδής — globosus.
247. Hanc palpebrae nictando humectant; cilia vero et supercilia communiunt.	247. Ταύτην τὰ βλέφαρα σκαρδαμύττοντα ὑγραίνει, βλεφαρὶς δὲ καὶ ὀφρὺς ἀπογεισῶσιν.	ἀπογεισόω — protego. βλεφαρίς, ἡ — pili palpebrarum, cilia. βλέφαρον, τό — palpebra, pellis oculos claudens. ὀφρύς, ἡ — supercilium. σκαρδαμύττω — nicto, oculis crebro salientibus conniveo. ὑγραίνω — humecto, madefacio, irrigo.
248. Sed hirqui lacrymas et lemas sudant. Cranium autem tribus commissuris (coronali, sagittali), interstringitur. Hoc pericranium, seu nervosa membranula ex meninge exteriori (dura matre), pronascens, succingit.	248. Οἱ κανθοι, ῥαντῆρες, παρωπίαι, δάκρυα καὶ λήμας στάζουσι· τὸ κρανίον ῥαφαῖς τρισίν, δηλαδὴ τῇ στεφανίτιδι, λαμβδοειδεῖ, καὶ ὀβελιαίᾳ διακρίνεται· τοῦτο ὑμὴν νευρόῤῥαφος, ἐκ τῆς ἔξω μήνιγγος φυείς, περιέχει.	δικρίνω — discerno, interstringo. κανθός, ὁ — hirquus, angulus oculi. κρανίον (κράνιον), τό — cranium, calvaria. λαμβοειδής — figuram litterae Λ habens. λήμη, ἡ — gramia, sordes oculorum, quum lacryma et pituita concrescit. μήνιγξ, ἡ — meninx, membrana cerebrum foris tegens. νευρόῤῥαφος — nervosus, nervis consutus. ὀβελιαῖος — in modum veru porrectus. παρωπία, ἡ — hirquus, angulus oculorum. περιέχω — cingo, circumdo. ῥαντήρ, ὁ — hirquus, locus in oculis ex quo lacrymae manant. ῥαφή, ἡ — sutura. στάζω — sudo. στεφανῖτις ῥαφή, ἡ — sutura coronaria, quae est eo capitis loco ubi serta imponuntur.
249. Inter tempora, et nasum (quem alii simum, alii resimum, alii aquilinum (aduncum) habent) sunt genae, iisque subsunt malae.	249. Μεταξὺ τῶν κροτάφων, καὶ τῆς ῥινός, ἣν ἔνιοι μὲν σιμόν, ἄλλοι δ’ ἀνάσιμον, ἄλλοι ἐπίγρυπον, καὶ ἐπικαμπῆ, ἔχουσι, παρειαί τε καὶ αἱ γνάθοι εἰσίν.	ἀνάσιμος — resimus. γνάθος, ἡ — mala, maxilla. ἐπίγρυπος — aduncus. ἐπικαμπής — incurvus. κρόταφος, ὁ — tempus, pars capitis. μεταξύ — inter. παρειά, ἡ — gena. ῥίς, ἡ — nasus; cf. ἡ ῥίν.
250. Per nares, ut cloacam, mucus demanat, quem vibrissae detinent, ne exsudet nisi mungantur.	250. Διὰ ῥινῶν, ὡς δι’ ὑπονόμου, ἡ μύξα ἐκρεῖ, ἣν τὸ τρίχωμα ἐν ῥισὶν κατέχει, μὴ καταῤῥεῖν,	ἀπομύττω — emungo. ἐκτός — praeterquam. μύξα, ἡ — mucor, mucus, humor e naribus fluens. ῥίνες, οἱ — nares.

	ἐκτὸς εἴ τις αὐτὴν ἀπομύττει.	ὑπόνομος, ὁ — cloaca.
251. Ut adolescens investis est, ita juvenile mentum lanugine, virile barba, labrum autem superius mystace tegitur. Quidam tamen etiamsi consenuerunt (ad extimum usque senium) imberbes sunt.	251. Ὥσπερ ὁ νεανίας ἀγένειός ἐστιν, οὕτω νέος, χνοῦν ἀνὴρ πώγωνα, καὶ ἐν τῷ ἄνω χείλει μύστακα ἔχει· ἔνιοι γεγηρακότες ἀγένειοί εἰσιν.	ἀγένειος — imberbis. γηράσκω — senesco. μύσταξ, ὁ — mystax, barba in labro superiori. νεανίας, ὁ — adolescens. οὕτω — ita, sic. χνοῦς, ὁ — lanugo, pili tenues; n.b. contr. a χνόος.
252. Anterior colli pars, jugulum est (quod in jugulatione praeciditur), posterior cervix.	252. Τὸ τοῦ τραχήλου πρόσω μέρος σφαγή, τὸ δὲ ὀπίσω, αὐχὴν λέγεται.	ὁ ὀπίσω — posterior. ὁ πρόσω — anterior. σφαγή, ἡ — jugulus, jugulum. τράχηλος — collum.
253. Thorax (pectus) mammis et papillis turgidus, inferne ventrem habet, ad partes latera.	253. Ὁ θώραξ μαστοῖς καὶ θηλαῖς οἰδεῖ, ὃς κάτω τὴν γαστέρα, καὶ ἀμφοτέρωθι τὰ πλευρὰ ἔχει.	ἀμφοτέρωθι — utrobique. θηλή, ἡ — papilla, mamilla. θώραξ, ὁ — pectus. κάτω — subtus, infra. μαστός, ὁ — mamma. οἰδέω — tumeo, turgeo. πλευρόν, τό — latus.
254. Costae, ab axilla coeptae, in hypochondria desinunt.	254. Αἱ πλευραὶ ἀπὸ μασχάλης ἀρχόμεναι, εἰς ὑποχόνδρια διατείνουσιν.	ἀναίσχυντος — impudens. διατείνω — pertingo. εἰς — ad. λαιμόν οὐ κοῖλος — cui jugulum haud cavum est. κοῖλος — cavus. μασχάλη, ἡ — axilla. πλευρά, ἡ — costa. ὑποχόνδρια, τὰ — hypochondria, pars corporis mollior sub costis brevioribus.
255. In inguine verenda (pudenda) sunt, circumspecte obvelanda. Ea enim qui nudat, inverecundus atque effrons est.	255. Τὰ αἰδοῖα πεφυλαγμένως καλυπτέον ἐστίν. ἀπογυμνῶν τὰρ αὐτὰ φανερῶς ἀναίσχυντος (κυνοθαρσὴς) δοκεῖ.	αἰδοῖα, τὰ — pudenda, verenda. ἀπογυμνόω — denudo. κυνοθαρσής — inverecundus, impudens. πεφυλαγμένως — caute. χεῖλος, τό — labrum, labium.
256. Infra coxas femora (femina) sunt, sub genubus tibiae, sub poplite inferius surae.	256. Ὑπ᾽ ἰσχίον μηροί, ὑπὸ γόνατα κνῆμαι, ὑπ᾽ ἰγνὺν τὰ γαστροκνήμια κεῖται.	ἑαυτοὺς ἂν συμβάλλοιεν — sese compararent. ἄν — et alibi est conjunctio facultatem indicans. γαστροκνημία, ἡ — sura, alias τὸ γαστροκνήμιον. γόνυ, τό — genu. ἰγνύη, ἡ — poples, posterior genu pars. ἰσχίον, τό — conxendix. κνήμη, ἡ — tibia sub genu. μηρός, ὁ — femur.
257. A suffragine planta	257. Ὑπὸ μεσοκύνιον	ἀστατέω — vacillo.

pedis est, talos (calcem, calcaneum), convexum plantae, et solum, cumque digitis hallucem, continens.	πέλμα πολυόστουν, ἀστραγάλοις πτέρνα, περιφερείᾳ πέλματος, καὶ τῇ κοτύλῃ συναφθέν, ἐστιν.	ἀστράγαλος, ὁ — talus pedis. κοτύλη, ἡ — cavum pedis, vola. μεσοκύνιον, τό — suffrago, tali pedis cum tibia compago. πέλμα, τό — planta pedis. περιφέρεια, ἡ — convexum. πολυόστους — multis ossibus constans. πτέρνα, ἡ — calx, calcaneus.
258. Tergum superne habet scapulas, inferne lumbos, subsequenter culum (podicem), sessionis gratia natibus (clunibus) circumvolutum.	258. Τὸ ἄνω νῶτον, ὠμοπλάτας, τὸ δὲ κάτω, ὀσφύν, γλουτόν, πρωκτὸν ἔχει.	γλοῦτος, ὁ — nates. ὁ κάτω — inferior. νῶτον, τό — tergum. ὀσφύς, ἡ — lumbus; cf. ἡ ἰξύς (ἰσχύς), τὸ ἰσχίον, τὸ μηρίον. πρωκτός, ὁ — podex, anus, culus. ὠμοπλάτη, ἡ — scapula.
259. Spina dorsi totius structurae (fabricae) fultura, triginta quatuor vertebris (verticulis) contiguis constituitur, ut incurvari queamus.	259. Ἡ ῥάχις, θέμεθλον οὖσα ὅλου τοῦ μηχανήματος λδ′ στροφεῦσι ἁρμοζόντως συνημμένοις, τοῦ τὸ ὅλον σῶμα πανταχοῦ κινεῖσθαι, στρέφεται.	ἁρμαζόντως — convenienter. θέμεθλον, τό — fundamentum. μηχάνημα, τό — machina. ὅλος — totus. πανταχοῦ — ubique. ῥάχις, ἡ — spina dorsi. στροφεύς, ὁ — vertebra.
260. Manus in se lacertosum (torosum) brachium continet, lacertum, cubitum, volam: quae diducta palma est, contracta pugnus.	260. Ἡ χεῖρ ἀγκῶνα, ὠλέκρανον, κοτύλην, θέναρ μὲν ἐκταθεῖσαν, κόνδυλον δὲ συσταλεῖσαν· λεγομένην, συλλαμβάνει.	ἀγκών, ὁ — cubitus. ἐκτείνω — extendo, porrigo. θέναρ, ὁ — palma. κόνδυλος, ὁ — pugnus, manus contracta. κοτύλη, ἡ — cavum manus, vola. συλλαμβάνω — comprehendo. συστέλλω — contraho. χείρ, ἡ — manus. ὠλέκρανον, τό — lacertus, cubiti pars gibbosa.
261. Digiti sunt quinque, singuli articulos tres, et totidem artuum juncturas condylosque habentes.	261. Οἱ δάκτυλοι πέντε ἀριθμόν, ὧν ἕκαστος τρεῖς σκυταλίδας τε καὶ ἀρθρίδια ἔχει.	ἀρθρίδιον, τό — articulus, ossium compages. πέντε ἀριθμόν — quinque numero. ἀριθμός, ὁ — numerus. δάκτυλος, ὁ — digitus manus. σκυταλίς**, ἡ — junctura artuum.
262. Pollice premimus, indice monstramus, verpus (medius) prominet: inter quem et minimum (auricularem) annularis est.	262. Τῷ ἀντίχειρι πιέζομεν, τῷ δεικτικῷ δεικύομεν, ὁ καταπύγων τῶν ἄλλων προέχει, μεταξὺ δὲ* αὐτοῦ καὶ τοῦ ὠτίτου, παράμεσός ἐστιν.	ἀντίχειρ, ὁ — pollex. καταπύγων, ὁ — verpus digitus medius. παράμεσος δάκτυλος — digitus annularis. παράμεσος — juxta medium. πιέζω — premo. προέχω τῶν ἄλλων — inter caeteros. ὠτίτης, ὁ — auricularis.
263. Unguibus scabimus (scalpimus), laceramus (lancinamus).	263. Τοῖς ὄνυξιν κνώμεθα (κναίομεν), σπαράττομεν.	γαστήρ, ἡ — venter. κναίω — scalpo. κνῶμαι — scabo.
264. Sinistra (laeva) tenet, dextra operatur: omnia	264. Ἡ ἀριστερὰ δράττεταί τε καὶ ἔχει. ἡ	ἀφυής — natura ineptus. γέγονα — natura sum. γίνομαι — nascor.

apte, nisi quis ipse ineptus aut iners.	δεξιᾶ δραστικῇ δυνάμει πονεῖ καὶ ἐργάζεται ἅπαντα προσηκόντως, εἰ μή τις πρὸς τὸ μανθάνειν ἀφυὴς γέγονε.	δραστικός — activus. δράττομαι — prehendo. δύναμις, ἡ — vis, facultas. εἰ μή — nisi. ἐργάζομαι — operor, efficio. ἔχω — habeo. μανθάνω — disco. πονέω — laboro, facio. προσηκόντως — decenter.
265. Sed ambidexter prae scaevoa seu scaevola multum habet: et hic prae manco.	265. Ἀμφιδέξιος πολὺ τοῦ σκαιοῦ, καὶ οὗτος τοῦ ἀναπήρου διαφέρει τε καὶ προέχει.	ἀμφιδέξιος — ambidexter. ἀνάπηρος — mancus. ἀπευθύσμενον ἴλεον, τό — intestinum rectum, ab ἀπευθύνω dirigo. πολύς — multum. προέχω — praesto, antecello alicui. σκαιός (sc. ἀνήρ), ὁ — scaevus, qui manu sinistra dextrae loco utitur.
XXII. DE MEMBRIS INTERNIS.	XII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΤΕΡΩΝ.	
266. Eia, jam viscera (exta) inspiciamus.	266. Ἄγε τὰ ἔντερα σκοπῶμεν.	ἔντερα, τὰ — viscera, intestina.
267. Alimentum dentibus primoribus incisum, molaribusque commolitum (concisum) manditur (bucca enim molendinum est), mansumque per gulam (oesophagum) (quadrupedibus primo ad rumen, tum ad omasum, post ad pantices, demumque ventriculum sive echinum) ad stomachum demittitur (devolvitur): ubi fit concoctio prima, confectio chyli, seu conversio esculentorum in liquorem cremori ptisanae similem.	267. Ἡ τροφὴ διχαστῆρσι τμηθεῖσα, τοῖς γομφίοις κατατριβεῖσα (γνάθος γὰρ μύλη τις) δι᾽ οἰσοφάγου, εἰς τὴν ἄνω γαστέρα (κοιλίαν) καθίεται· τετράποδες αὐτὴν τῷ ἠνύστρῳ, κεκρυφάλῳ, καὶ ἐχίνῳ, ὅπου χύλωσις γίνεται, εἰσδέχονται.	ἡ ἄνω γαστήρ — ventriculus. γελασῖνοι, οἱ — dentes anteriores. γόμφιος, ὁ — dens molaris. εἰσδέχομαι — recipio. ἐχῖνος, ὁ — echinus, erinaceus, bestia aculeos habens. ἤνυστρον, τό — pantices, unus e ventriculis animalium ruminantium. ἤνυστρον, τό — rumen, ventriculus animalium ruminantium; cf. ὁ κεκρύφαλος. καθίημι — demitto. κατατρίβω — contero. κεκρύφαλος, ὁ — reticulum, alvus animalium ruminantium. κοιλία, ἡ — ventriculus. μύλη, ἡ — molendinum. οἰσοφάγος, ὁ — oesophagus, stomachus, gula. χύλωσις, ἡ — chyli confectio.
268. Nam venae mesaraïcae chylum exsugunt, eumque excrementis crassioribus per intestina tam gracilia (duodenum, jejunum, ileon) quam crassiuscula (caecum, rectum et anum) foras	268. Αἱ φλέβες μεσαραϊκαὶ τὸν χλὸν ἐκμυζῶσαι, πρὸς τὸ ἧπαρ ἕλκουσι, τῆς ἀφόδου δι᾽ ἐντέρων τῶν μὲν λεπτοτέρων, δωδεκάτου, νήστιος, εἰλεοῦ, τῶν δὲ παχυτέρων, πυλωροῦ,	ἀποκρίνω — emundo, excerno. ἄφοδος, ἡ — excrementum. δωδέκατος, ὁ — duodenus. εἰλεός — ileos, gracile intestinum. ἐκμυζάω — sugo, exsugo. ἕλκω — traho. ἧπαρ, τό — hepar. μεσαραϊκός*, ὁ — mesaraicus, pertinens ad membranam illam e venis nervisque contextam quae

egestis, quae stercora (merdae, oleta) sunt deferunt ad jecur: ubi denuo fit separatio, sanguinis confectio (dicta χώμυσις).	τυφλοῦ, ἀπευθυσμένου, ἀποκρινομένης.	mesaraeum dicitur. νῆστις, ἡ — intestinum jejunum. πυλωρός, ὁ — meatus ventriculi inferior. τυφλός — coecus. φλέψ, ἡ — vena. χυλός, ὁ — chylus, succus in ventriculo.
269. Serosum per ureteres meat ad renes, indeque vesicae instillantur, et fit urinae (lotium), quae meiendo emittitur.	269. Τὸ ὀῤῥῶδες δι᾽ οὐρετήρων πρὸς νεφροὺς ῥέον, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν κύστιν ἀποστάζον, οὖρον γίνεται.	ἀποστάζω — destillo. δεσμίδιον*, τό — fasciculus, dim. a ἡ δέσμη vel ἡ δεσμίς. κύστις, ἡ — vesica. νεφρός, ὁ — ren. ὀῤῥώδης — serosus. οὐρητήρ, ὁ — ureter, meatus urinae. οὖρον, τό — urina.
270. Pinguior pars ab hepate rubedinem accipit, et fit sanguis, qui per venas (scilicet portam, cavam) distribuitur.	270. τὸ πιμελέστερον διὰ τοῦ ἥπατος ἐρυθραινόμενον αἷμα, διὰ φλεβῶν διαμεριζόμενον, ἀποβαίνει.	αἷμα, τό — sanguis. διαμερίζω — distribuo, dispertior. ἐρυθραίνω — rubefacio. πιμελής — pinguis.
271. Lien (splen) interim, ut organon melancholico humori proprie dicatum, pertrahit ad se et rursum ejicit melancholiam, vesica fellis bilem (choleram).	271. Σπλὴν ὄργανον μελαγχολίας, αὐτὴν προσέλκει τε καὶ ἐκβάλλει· κύστις χοληδόχου, ὑπὸ λόβοις τοῦ ἥπατος κειμένη, ταύτην συνέχει.	ἐκβάλλω — ejicio. κύστις χοληδόχος — vesica sellis*. λοβός, ὁ — extrema pars hepatis. μελαγχολία, ἡ — atra bilis. ὄργανον, τό — organum, instrumentum. σπλήν, ὁ — splen, lien. χυλοδόχος — humorem recipiens.
272. Pituita (phlegma) per omnia diffluit atque ad intima pervadit.	272. Τὸ φλέγμα δι᾽ ἁπάντων τῶν ἐνδόσεων διαῤῥοῦν, πρὸς τὰ ἐνδότατα διαδύνει.	διαδύνω — pervado. διαῤῥέω — diffluo. ἐνδόσθεια, τὰ — intestina, viscera. ἐνδότατος — intimus. φλέγμα, τό — pituita.
273. Cor, in pectore situm, primum est vivens et ultimum moriens, utpote vivacissimi caloris.	273. Ἡ καρδία ἐν τῷ στήθει κειμένη, πρῶτον ζῇ, καὶ ὕστατον διὰ τὴν σύμφυτόν τε καὶ εὔζωον θερμότητα θνῄσκει.	εὔζωος — vivax. ζάω — vivo. θερμότης, ἡ — calor. θνήσκω — morior. στῆθος, ὁ — pectus. σύμφυτος — congenitus, innatus. ὕστατον, τό — ultimum, postremum.
274. Eo enim continenter bulliens, sine requie quoque palpitat, quemque progenerat vitalem spiritum per arterias quaquaversum didit.	274. Συνεχῶς γὰρ ὑπ᾽ αὐτῆς βράσσουσα καὶ ἀπαύστως ἀσπαρίζουσα, τὸ πνεῦμα ζωοποιὸν δι᾽ ἀρτηριῶν πανταχόσε διαχεῖ.	ἀπαύστως — sine requie. ἀρτηρία, ἡ — arteria, vena pulsatilis. ἀσπαρίζω — palpito. βράσσω — bullio. ζωοποιός — vitalis. πανταχόσε — quaqua versus. ὑπό — per.
275. Refrigeratur ab adjacente pulmone respirando per arteriam asperam: qua laesa, raucedo et tussis fit, ut et a	275. Ὑπὸ τοῦ προσκειμένου πνεύμονος καὶ ἀέρος, δι᾽ ἀρτηρίας τραχείας, ἧς βλαπτομένης, βράγχος, βήξ, ἕπεται, ὡς	ἄμετρος — immoderatus, nimius. ἡ ἀρτηρία τραχεῖα — arteria aspera, fistula spiritus. βήξ, ἡ — tussis. βλάπτω — laedo. βράγχος, ὁ — raucedo, raucitas. εὐειδής — formosus, pulcher.

clamore immoderato.	καὶ ὑπ’ ἀμέτρου κραυγῆς, προσελκομένου, ψύχεται.	κραυγή, ἡ — clamor. πνεύμων, ὁ — pulmo. πρόσκειμαι — adjaceo. τραχύς — asper. ψύχω — refrigero.
276. Praecordia haec ab inferiore ventre septo transverso (seu diaphragmate) disjunguntur.	276. Ταῦτα τὰ ἄνω ἔντερα τῆς κάτω κοιλίας τὸ διάφραγμα χωρίζει.	διάφραγμα, τό — diaphragma, septum transversum, membrana illa quae parietis instar cor et pulmonem a jecinore ac liene distinguit. τὰ ἄνω ἔντερα — praecordia. κοιλία, ἡ — venter. χωρίζω τινος — ab aliquo. χωρίζω — secerno, separo, segrego.
277. Omentum vero ilia, ut mesenterium lactes, obvolvit.	277. Τὸ ἐπίπλοον λαπάραν ἐλύει τὸ μεσεντέριον, μεσόκωλον, καὶ ἀνοχεὺς τῶν ἐντέρων ἐστιν.	ἀνοχεύς — involucrum. ἐλύω — obvolvo. ἐπίπλοον, τό — omentum quod praecordia involvit. λαπάρα, ἡ — ilia; cf. ἡ λαόρη (Ep., Ion.). μεσεντέριον, τό — mesenterium, pellicula ex venarum nervorumque complexu renibus et ventri proxima alimentum in hepar immitens. μεσόκωλον, τό — lactes, intestina molliora per quae alimentum transmittitur.
XXIII. DE ACCIDENTIBUS CORPORIS.	XXIII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΜΦΙ ΤΟ ΣΩΜΑ.	
278. Secundum externam speciem quidam sunt corpulenti, obesi et habitiores, alii graciles, macilenti, et frigosi; quidam formosi, alii deformes et turpes.	278. Κατὰ τὰ ἔξω, οἱ μὲν ἐπίσωμοι, καταπίμελοι, οἱ δὲ ἄσαρκοι, οἱ μὲν εὐειδεῖς, οἱ δὲ δύσμορφοι δοκοῦσιν.	τὰ ἀμφὶ τὸ σῶμα (sc. γενόμενα) — accidentia corporis. ἀμφί — circa. ἄσαρκος — macilentus, strigosus, gracilis; cf. λειποκρέως, λιπόσαρκος, σφηκώδης, μονόγραμμος.. δοκέω — conspicior. δύσμορφος — deformis, turpis. ἐπίσωμος — corpulentus, crassus. καταπίμελος — pinguis, obesus.
279. Secundum habitudinem interiorem, vegeti aut morbosi, robusti aut infirmi atque teneri.	279. Κατὰ τὰ ἔσω, οἱ μὲν εὐέκτεις (εὐεκτικοὶ) οἱ δὲ νοσηματικοί· οἱ μὲν ῥωμαλέοι (εὔσιτοι, καὶ εὐσθενεῖς), οἱ δὲ ἀσθενεῖς καὶ μαλακῶς ἔχοντες φαίνονται.	ἀσθενής — infirmus, debilis. τὰ ἔσω — interiora. εὐέκτης, ὁ — qui est bono corporis habitu, vegetus. εὐεκτικός — bene habitus, vegetus. εὐθενής — viribus pollens, robustus. εὔσιτος — bene habitus. ἔχω — teneo. μαλακῶς ἔχων — tener, infirmus. νοσηματικός — morbidus.
280. Crispi non facile calvescunt, rufi difficulter canescunt.	280. Οἱ τρίχουλοι βραδέως μαδῶσι (φαλακροῦνται)· οἱ πυῤῥότριχες δυσχερῶς	βραδέως — tarde, sero. δυσχερῶς — difficulter. μαδάω — calvesco. οὖλος — crispus. πολιοῦμαι — canesco.

	πολιοῦνται.	πυῤῥόθριξ — rufus, qui rufo est capillo. φαλακροῦμαι — calvesco.
281. Cilones in phrenesin proclives sunt; et si phrenetici fiant, vacerrae includuntur.	281. Οἱ φοξοὶ εἰς φρένησιν ἐπιφερεῖς εἰσι, φρενητικοὶ δὲ ἀποβεβηκότες εἰς γύργαθον κατακλείονται.	ἀκρουστία**, ἡ — praeputium, pellicula glandem virilis membri contegens. γύργαθος**, ὁ — gyrgathus, vacerra, locus ubi servantur insani. ἐπιφερής — proclivis. κατακλείω — includo. σῶμα, τό — corpus. φοξός, ὁ — acutum caput habens. φρένησις, ἡ — mentis delirium; cf. ἡ φρενῖτις. φρενητικός — phreneticus, delirus.
282. Praestat (nimio satius est) luscum esse quam caecum (visu orbum), surdastrum quam surdum, haesitantem quam balbum, blaesum quam mutum, claudum quam intortum, luxatum quam mutilatum.	282. Πολὺ κέρδιον μονόφθαλμον, καὶ ὑπότυφλον εἶναι, ἢ τυφλόν, ὑπόκωφον ἢ κωφόν, μογιλάλον ἢ ψελλόν, τραῦλον ἢ κωφόν, χωλὸν ἢ ἔξαρθρον, ἐκμελῆ ἢ κολοβόν.	ἐκμελής — luxatus. ἔξαρθρος — membris intortis. κωφός — surdus, mutus. μολιλάγος — impeditae linguae, haesitans in verbis. μονόφθαλμος — luscus. τραῦλος — balbus, blaesus. ὑπότυφλος — lusciosus, coecutiens. χωλός — claudus; cf. κυλλός. ψελλός — balbus. ὠμός — crudus.
283. Strabo distorte, paetus oblique contuetur. Cocles unoculus est, myops ad dissita luscitiosus.	283. Στραβὸς παραβλώψ ἐστι (διάστροφος τὴν ὄψιν), μονόμματος ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχει, μύωψ ἐγγὺς κείμενα μόνον ὁρᾷ.	διάστροφος τὴν ὄψιν — distortis oculis. διάστροφος — distortus. ἐγγύς κείμενος — propinquos. ἐγγύς — prope. μονόμματος — luscus. μόνον — solum, tantum. διάστροφος τὴν ὄψιν — distortis oculis. παραβλώψ — limis oculis. στραβός — strabo, qui est oculis distortis.
284. Silones, nasuti acriter odorari; buccones ingluviosi; flacci et jugulis non cavis, bardi, et blitei esse putantur.	284. Ἀνάσιμοι, σιμοί, δεινοὶ ὀσφραίνεσθαι, γνάθονες πολυφάγοι, χαλαροὶ τὰ ὦτα, καὶ λαιμὸν οὐ κοῖλοι, εὐήθεις καὶ ἀφυεῖς εἰσιν.	ἀφυής — bliteus, indocilis. γνάθων, ὁ — bucco, magnas buccas habens. δεινός ὀσφραίνεσθαι — valens odoratu, olfactu pollens, acriter odorans. δεινός — valens. εὐήθης — bardus, stultus. λαιμός, ὁ — jugulus. ὀσφραίνομαι — odoror, olfacio. πολυφάγος — vorax, edax. σιμός — simus, cilico, silo, silus, depressis naribus; cf. σιμοπρόσωπος. φακός, ὁ — lentigo. χαλαρὸς τὰ ὦτα — qui flaccis auribus est. χαλαρός — flaccus.
285. Verruca, struma, gibbus (gibber), et quodvis	285. Ἀκροχορδών, μυρμήκια, χοιράς, κυρτός,	ἀκροχορδών, ἡ — verruca. δυσειδής — turpis, deformis. θηλάζω μαστούς — rumas sc. ubera

tuber deformant.	καὶ πᾶν ὄγκωμα δυσειδές.	sugo. κυρτός — (sc. ἀνήρ) gibber. μυρμήκια, ἡ — verruca. ὄγκωμα, τό — tuber, tumor. πλείους — plures. χοιράς, ἡ — struma, gulae tumor.
286. Similiter et naevi, lentigo (vitiligo), porrigo, petigo (impetigo), mentagra (mentigo), lichen, varix, et omnis macula deturpat.	286. Ὁμοίως καὶ κηλίς, φακός, πιτυρίασις, λειχήν, ἰξία, καὶ πᾶς σπίλος αἰσχρόν.	αἰσχρός — turpis. ἰξία, ἡ — varix. κηλίς, ἡ — naevus. λειχήν, ὁ — lichen, summae cutis asperitas cum leni pruritu. ὁμοίως — similiter. πιτυρίασις, ἡ — furfures, capitis, porrigo; cf. τὸ πίτυρον. σπίλος, ὁ — labes, macula.
287. Item, si quis tetanicus sit, aut obstipus incedat, vel cernuus.	287. Ὡσαύτως τετανικός, ἐπικεκυφὼς (λορδὸς) ἀσχημονεῖ.	ἀσχημονέω — indecorum aliquid prae me fero, vitium habeo. ἐπικεκυφώς — cernuus, pronus facie in terram. ἐπικύπτω — inclino, pronus incumbo. λορδός — cernuus, cui dorsi spina flectitur introrsum. τετανικός — tetanicus, musculis ita rigens ut flecti nequeant. ὡσαύτως — item, similiter.
288. Calvi aut calvastri sunt, aut recalvi. Horum nonnulli calvitium (calvitiem) sibi decori reputant, alii dedecori ac dehonestamento.	288. Μαδαροὶ (φαλακροὶ) ἢ λειοκάρηνοι, ἢ ἀναφαλαντίαι εἰσίν· ἔνιοι τὴν φαλάκρωσιν κάλλος, πλείους αἶσχρος ἡγοῦνται.	αἶσχος, τό — turpitudo. ἀναφαλαντίας, ὁ — recalvaster. ἡγοῦμαι — duco, habeo, esse puto. κοιτίς, ἡ — cunae; cf. τὸ σπάργανον. λειοκάρηνος, ὁ — calvaster; cf. ὁ ἀναφάλαντος, ὁ ἀναφάλακρος, ὁ ἀναφαλαντίας, . μαδαρός — calvus. φαλακρός — calvus. φαλάκρωσις, ἡ — calvities.
289. Claudicatio a luxatione est: intertrio* ab attritu, et cum primis ex equitatione: reduvia* a phlegmone turgente.	289. Χωλότης ἐξαρθρήσει, παράτριμμα ἀνατρίψει καὶ ἱππασίᾳ, παρωνυχία φλεγμονῇ καθίσταται.	ἀνάτριψις, ἡ — attritus, frictio. ἐξάρθρησις, ἡ — luxatio; cf. τὸ ἐξάρθρημα. ἱππασία, ἡ — equitatio. καθίσταμαι — efficior. παράτριμμα, τό — intertrigo. παρωνυχία, ἡ — reduvia, abscessus ad unguis radicem natus. φλεγμονή, ἡ — tumor. χωλότης, ἡ — claudicatio.
290. Vari sunt, quales bifurcati bacilli; valgi, quales cancrini cirri; vatiae (***vatii, LSJ), qualia attelaborum cruscula. Loripedes autem, compernes, scauri, pansae, prave quidem omnes ingrediuntur, non tamen claudicant.	290. Στρεβλόποδες ὁμοίους τῇ δικέλλῃ πόδας, βλαισοὶ ταῖς χηλαῖς, ῥαιβοσκελεῖς τοῖς τῶν ἀττελαβῶν σκέλεσιν, ἔχουσι· βλαισόποδες δέ, σκαῦροι, πλατύποδες, κακῶς μὲν βαδίζουσιν, ἀλλ᾽ οὐ χωλεύουσιν.	ἀττέλαβος, ὁ — attelabus, locustarum genus pennis carens. βαδίζω — ingredior, incedo. βλαισόπους, ὁ/ἡ — loripes, cui sunt crura in modum lori obtorta. βλαισός (sc. ἀνήρ), ὁ — valgus, cui surae sunt in deversum actae, quales sunt pedes cancrorum et lacertarum. δίκελλα, ἡ — ligo, bidens, instrumentum rusticum. κακῶς — male, prave. πλατύπους — pansa, latos pedes

		habens. ῥαιβός — varus, distortis cruribus. ῥαιβοσκελής, ὁ — vatia, is cui crura sunt introrsum intorta. σκαῦρος (sc. ἀνήρ), ὁ — scaurus, cui tali sunt extrorsum torti. χωλεύω — claudico.
291. Spado est, cui testiculi (colei) ablati sunt: apella, cui pellicula glandem contegens.	291. Σπάδων, ὁ τοὺς ὄρχεις (ὀρχείδια) ἐκτετμημένος· λιπόδερμος, ὁ τὴν ἀκροβυστίαν ἀφαιρεθείς ἐστιν.	ὁ τοὺς ὄρχεις ἐκτετμημένος — cui testiculi sunt exsecti, qui testiculos exsectos habet. λιπόδερμος, ὁ — apella, verpus, is cui deficit cutis glandem membri virilis tegens. ὀρχείδιον (ὀρχείδιον), τό — testiculus; cf. ἡ ὀρχίς. σπάδων, ὁ — spado, castratus.
XXIV. DE MORBIS.	XXIV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΣΩΝ.	
292. Ventriculus (a quo aegritudinum origo) inanis esurit, et sitit, oppletus singultit et ructat, crudus escam fastidit.	292. Ἡ γαστήρ, αἰτία πασῶν νόσων, κενὴ πεινᾷ τε καὶ διψᾷ, πλήρης ἀναλύζει καὶ ἐρεύγεται, ἐν δὲ* ἀπεψίᾳ σῖτον ἀποστρέφεσθαι.	ἀναλύζω — singultio. ἀπεψία, ἡ — indigestio. δεικτικός (sc. δάκτυλος), ὁ — index. διψάω — sitio. ἐρευνάω — indago, investigo. κενός — vacuus, inanis. κέρδιον, τό — melius, satius. μύωψ, ὁ/ἡ — myops, qui res propius oculis admotas videt, non autem remotas. νόσος, ἡ — morbus. πεινάω — esurio. πλήρης — oppletus.
293. Pallor cachexiam, hoc est valetudinem debilem et incommodam; torpor ac veternus (lethargus), enervatam arguunt.	293. Ἡ ὠχρότης καχεξίαν, ἡ ληθαργία τὴν τοῦ ὅλου σώματος ἀσθένειαν σημαίνει.	ἀσθένεια, ἡ — infirmitas, debilitas. καχεξία, ἡ — cachexia, mala corporis habitudo ex qua omne alimentum corrumpitur. ληθαργία, ἡ — veternus, morbus in quo marcor est et inexpugnabilis prope dormiendi necessitas. σημαίνω — significo.
294. Morborum alii dolorem, alii stuporem, alii pruritum duntaxat, alii convulsiones inducunt; sed recidivi et enervant magis, et plerumque extinguunt. In eis notanda sunt symptomata, crisis, integritas (cessatio a paroxismo), et status (vigor) qui vehementiam habet. Horror est perfrictione major, et rigore minor.	294. Τῶν νόσων αἱ μὲν ὀδύνην, αἱ δὲ νάρκην, αἱ μὲν κνισμόν, αἱ δὲ σπασμὸν φέρουσι· αἱ τῶν νοσημάτων ὑποστροφαὶ ἀνθρώπους μάλιστα ἐξασθενίζουσι, καὶ πολλάκις σβεννύουσι· ἐν αὐταῖς τὰ συμπτώματα, τὴν κρίσιν, παρακμήν, ἀκμὴν τηρητέον ἐστίν· ἡ φρίκη τῆς περιψύξεως μείζων, καὶ τοῦ ῥίγους ἐλάττων ἐστίν.	ἀκμή, ἡ — morbi vigor et status, quando summam habet vehementiam. κνισμός, ὁ — pruritus. κρίσις, ἡ — crisis, naturae et morbi conflictus. νάρκη, ἡ — stupor, torpor. νόσημα, τό — morbus. ὀδύνη, ἡ — dolor. παρακμή, ἡ — accessionis morbi remissio seu declinatio. περίψυξις, ἡ — perfrictio, affectio febricitantium quae horrorem praecedit et extrema membra occupat. πολλάκις — saepe. ῥίγος, τό — rigor, algor. σβεννύω — exstinguo. σπασμός, ὁ — convulsio membrorum. σύμπτωμα, τό — symptoma, affectus

		cum morbo conjunctus. ὑποστροφή, ἡ — reversio, reditus. φέρω — affero. φρίκη, ἡ — hortor.
295. Decumbentes, si non plene convalescunt, fiunt valetudinarii: et quod pejus, clinici.	295. Οἱ νοσοῦντες μὴ τελείως ἑαυτοὺς ἀναλαμβάνοντες, ἀσθενικοί, καὶ ὁ πολὺ χεῖρον, κλινοπετεῖς ἀποβαίνουσιν.	ἀναλαμβάνω ἐμαυτόν — convalesco, vires recupero. ἀναλαμβάνω — reficio, recolligo. ἀσθενικός — valetudinarius. κλινοπετής, ὁ — clinicus, qui morbo ita decumbit, ut assurgere nequeat. νοσέω — aegroto. τελείως — plane, prorsus. χείρων — pejor.
296. Hoc solatio est morbidis: qui multum doluit, dedoluit.	296. Παραμυθία τοῖς ἀῤῥωστοῦσι τοῖα δέ τις πάρεστιν. ὁ δεινῶς ἀλγῶν, ταχέως ἀπήλγηκεν.	ἀλγέω — doleo. ἀπαλγέω — dedoleo, dolore desino. ἀῤῥωστέω — aegroto, infirmus sum, adversa valetudine laboro. τοιόσδε — hujusmodi.
297. Cephalalgia et cephalaea magis inveteratum malum, potissimum si calvaria solidum os fit, aut vertiginem aut delirium aut furorem (maniam) causatur.	297. Ἡ κεφαλαλγία καὶ κεφαλαία (πάθος χρονιώτερον) ὅταν τὸ τοῦ κρανίου ὀστοῦν παχύτερόν ἐστι, ἢ ἰλίγγου, ἢ μανίας αἰτία καθίσταται.	ἴλιγγος, ὁ — vertigo. κεφαλαία, ἡ — cephalaea, diuturnus et vehemens capitis dolor. κεφαλαλγία, ἡ — capitis dolor. μανία, ἡ — furor. πάθος, τό — malum, *morbus.* χρόνιος — diuturnus.
298. Odontalgia fit cum parvuli dentiunt aut cum gingivae putrescunt.	298. Ἡ ὀδονταλγία, τῶν βρεφῶν ὀδοντοφυούντων, ἢ τοῦ οὔλου σηπομένου, γίνεται.	βρέφος, ὁ — infans. ὀδονταλγία, ἡ — dentium dolor. ὀδοντοφυέω — dentio. οὖλον, τό — gingiva, caro quae dentes continet; n.b. fere pl. τὰ οὖλα. παραμυθία, ἡ — solatium. σήπομαι — putrefio, putresco.
299. Lippitudo est caecitatis praeparatio: nec creber aurium tinnitus bonum portendit. Purgabis eas saepiuscule auriscalpio et minus obsurdescent.	299. Ἡ ὀφθαλμία, παρασκευὴ τῆς τυφλότητος· οὐδὲ συνεχὴς συριγμὸς ἀγαθόν τι προμηνύει. τὰ ὦτα συχνῶς ὠτογλυφίδι καθάριζε, καὶ ἧττον ἀνηκουστήσεις.	ἀγαθός — bonus. ὀφθαλμία, ἡ — lippitudo, morbus oculorum. παρασκευή, ἡ — praeparatio. προμηνύω — portendo. συνεχής — creber, frequens. συριγμός, ὁ — sonitus, tinnitus. τυφλότης, ἡ — coecitas. ὠτογλυφίς, ἡ — auriscalpium; n.b. τὸ ὠτόλυφον, ἡ μηλωτίς.
300. Gravedo (rheuma) est catarrhi destillatio; asthma, respirationis difficultas.	300. Τὸ ρεῦμα, τοῦ κατάῤῥου κατασταγμός· τὸ ἆσθμα τῆς ἀναπνοῆς ἀδυναμία (δυσχέρεια).	ἀδυναμία, ἡ — impotentia. ἀναπνοή, ἡ — respiratio. κατάῤῥοος (κατάῤῥους), ὁ — catarrhus, defluxio, destillatio, gravedo. κατασταγμός, ὁ — destillatio. ῥεῦμα, τό — rheuma, gravedo,defluxus ad nares eas obstruens.
301. Angina (inflammatio	301. Ἡ συνάγχη	ἄγχω — suffoco. ἆσθμα, τό — difficultas respirandi,

uvulam et tonsillas angens) ne fauces strangulet, guttur gargariza.	(κυνάγχη) φλεγμονὴ ὄγκος σκιῤῥώδης, ἵνα μὴ τὸ λαιμὸν ἄγχῃ, γαργαρισμῷ χρηστέον ἐστὶν.	asthma. γαργαρισμός, ὁ — gargarizatio, gulae elutio. κυνάγχη, ἡ — cynanche, angina, inflammatio faucium. ὄγκος, ὁ — tumor. ὀλιγοδρανία, ἡ — languor. παρίσθμια, τὰ — tonsillae, glandulae faucium. σκιῤῥώδης — durus. φλεγμονή, ἡ — inflammatio. χρῶμαι — utor.
302. Languores et deliquia animi aceto (quod in acetabulis praesentatur) reficiuntur.	302. Ὄξει, ἐν κοτύλαις τηρουμένῳ, τὴν ὀλιγοδρανίαν, καὶ λιποθυμίαν, θεραπευτέον ἐστιν.	θεραπεύω — curo, sano. κοτύλη, ἡ — acetabulum, vas aceti. λιποθυμία, ἡ — animi defectio, animi deliquium. ὄξος, τὸ — acetum.
303. Diarrhoea, lienteria, et dysenteria effluvio molesta sunt. Tenasmus excernendi conatus sine effectu est.	303. Διάῤῥοια, λειεντερία, δυσεντερία, ῥευματισμῷ κνίζουσι, καὶ παροχλοῦσιν. τεινεσμός, κενὴ τοῦ κακᾶν σπουδή ἐστιν.	διάῤῥοια, ἡ — diarrhoea, profluvium alvi. δυσεντερία — dysenteria, cruenta alvi ejectio cum torsione. κακάω — excerno, sordes alvi egero; cf. ἡ κάκαβος, τὸ κακάβιον. κενός — frustraneus. κνίζω — molestus. λειεντερία, ἡ — lienteria, intestinorum levitas quae continere nihil potest et alimenta assumpta protinus incocta reddit. παροχλέω — molestiam exhibeo, vexo. ῥευματισμός, ὁ — fluxio. τεινεσμός, ὁ — tenasmus, excernendi conatus sine effectu.
304. Stranguria, cum micturientes stillatim meiunt, calculi primordium.	304. Ἡ στραγγουρία, ἡ κατὰ στράγγα τοῦ ὄρου ἔκκρισις, ἀρχὴ τῆς λιθιάσεώς ἐστιν.	δίδωμι — do. ἔκκρισις, ἡ — excretio. λιθίασις, ἡ — calculus vesicae aut renum. στραγγουρία, ἡ — stranguria, *morbus*, quum urina stillatim excernitur. κατὰ στράγγα τοῦ οὔρου ἔκκρισις, ἡ — stillata urinae excretio. στράγξ, ἡ — gutta, stilla.
305. Tormina (vermina), passio iliaca, et dolor colicus miserrime affligunt.	305. Στρόφος, κωλική, εἰλεός, χορδαψός, δεινῶς, ἀνθρώπους στρεβλοῦσιν.	δεινῶς — vehementer, graviter. εἰλεός, ὁ — ileus, volvulus, tenuioris intestini morbus. κωλική (sc. διάθεσις), ἡ — colicus affectus, coli intestini morbus. στρεβλόω — torqueo. στρόφος, ὁ — torsio, tormina intestinorum. χορδαψός, ὁ — malum iliacum, tenuioris intestini morbus.
306. Pleuritis et lumbago minus cruciant, icterus nihil fere.	306. Ἡ πλευρῖτις, τὸ τοῦ ὀσφύος ἄλγημα, ἴκτερος, χολῆς ἀνάχυσις εἰς τὸ	ἄλγημα, τὸ — dolor. νόσος πλεῖστον ἔχων ἀναλγησίας — morbus minimum dolorem afferens.

	δέρμα, πλεῖστον ἀναλγησίας ἔχουσιν.	ἀναλγησία, ἡ — vacatio a dolore. ἀνάχυσις, ἡ — refusio. ἴκτερος, ὁ — icterus, morbus regius, morbus ex felle. πλεῖστον — plurimum. πλευρῖτις (sc. νόσος), ἡ — pleuritis, laterum morbus.
307. Tumor extumescit et desidit. Non sic hernia (ramex) et therioma, quae tenacissime perdurant.	307. Οἴδημα οἰδεῖ καὶ καταδύεται, οὐδαμῶς δὲ* ἡ κήλη, βουβωνοκήλη, ἐντεροκήλη, καὶ θηρίωμα. ταῦτα τὰ πάθη χρονιώτατα.	βουβωνοκήλη, ἡ — bubonocele, ramex inguinum. ἐντεροκήλη, ἡ — hernia, ramex intestinorum. καταδύομαι — desido. κήλη, ἡ — cele, hernia. οἴδημα, τό — tumor. οὐδαμῶς — minime.
308. Toxicum (venenum) qui assumpsit, turgescit; sed ei resistit theriaca.	308. Ὃς τὸ τοξικὸν πέπωκεν, οἰδαίνεταί τε καὶ φλεγμαίνει, ἡ δὲ θηριακὴ ἀντίδοτον κράτιστον.	ἀντίδοτον, τό — antidotum, remedium contra venenum, (ἡ αντίδοτος sc. πόσις = remedium vel quod remedii gratia datur). οἰδαίνομαι — tumesco, turgesco. πίνω — bibo. τοξικόν (sc. φάρμακον), τό — toxicum, venenum. φλεγμαίνω — turgesco, intumesco.
309. Arthritis artuum juncturas (ex interfluxu humoris viscidi) divexat: quae in manibus peculiariter chiragra, in genubus gonagra, in pedibus (qui et pernionibus acerbissime afflictantur) podagra, in coexandicibus ischias dicitur.	309. Ἡ ἀρθρῖτις τὰς τῶν κώλων συναφείας ῥεύματι γλοιώδει (γλισχρῷ) βασανίζει, ἡ ἐν χερσὶν οὖσα χειράγρα, ἐν γόνασι γονάγρα, ἐν ποσὶν ποδάγρα, ἐν ἰσχίοις ἰσχιὰς λέγεται· οἱ πόδες ὑπὸ τοῦ χειμέθλου ἀθλίως κακοπαθοῦσιν.	ἀθλίως — misere. ἀρθρῖτις, ἡ — morbus articularis, dolor articulorum. βασανίζω — affligo, divexo. γλισχρός — viscidus, viscosus. γονάγρα, ἡ — gonagra, morbus articularis in genibus residens. ἰσχιάς, ἡ — ischias, sciatica, morbus articularis in coxa. κακοπαθέω — vexor, affligor. κῶλον, τό — artus. ποδάγρα, ἡ — podagra, morbus pedum articularis. ῥεῦμα, τό — fluxio, profluvium. συνάφεια, ἡ — junctura. χείμεθλον, τό — pernio, vitium a frigore.
310. Febrium querquerarum ephemera est diaria; quotidiana quotidie, tertiana alterno die redit.	310. Ὁ ῥιγοπύρετος (ἠπίαλος) ἄλλος ἐφήμερος, ἄλλος ἀμφημερινός, ἄλλος τριταῖος.	ἀμοιβαδόν — alternis vicibus, alternatim, vicissim; cf. ἀμοιβαδίς. ἐφήμερος — diarius, quotidianus. ἠπίαλος, ὁ — febris cum rigore algida. ῥιγοπύρετος, ὁ — febris gravem horrorem habens. τριταῖος — tertianus, tertio quoque die rediens.
311. Quartana, hydrops, phthisis morbi diuturni, sontici, et lethales sunt: illa aegrotationis diuturnitate enecat, iste intercute aqua perimit, haec lenta tabe (pulmonum exulceratione)	311. Ὁ τεταρταῖος, ὕδρωψ, φθίσις, νόσοι χρόνιοί τε καὶ θανάσιμοι, χρονιότητι, ὑποσαρκίῳ ὕδατι, καὶ φλεγμονῇ τῶν πνευμόνων.	τεταρταῖος — quatriduanus, quartanus, quarto quoque die rediens. ὕδρωψ, ὁ — hydrops, aqua intercus. ὑποσάρκιος — intercus, sub carne latens. φθίσις, ἡ — phthisis, pulmonis exulceratio. φλεγμονή, ἡ — suppuratio,

consumit et exitium consummat.		exulceratio. χρονιότης, ἡ — diuturnitas.
312. Ecstasi aut epilepsia laborantes a morbo caduco (comitali, Herculeo, sacro) parumper absunt.	312. Οἱ ἐκστατικοὶ καὶ ἐπιληπτικοὶ τῆς νόσου ἡρακλείας ὀλίγον ἀπέχουσιν.	ἀπέχω — absum. ἐκστατικός (sc. ἀνήρ), ὁ — qui ecstasi sc. mentis emotione laborat, attonitus, mente alienatus. ἐπιληπτικός — epilepticus, qui epilepsia sc. morbo comitiali laborat. Ἡρακλεία νόσος, ἡ — morbus Herculeus, comitialis. ὀλίγον, τό — parum.
313. Paralyseos, hemiplexiae, apoplexiae (siderationis) praecursorem perhibent esse spasmum. Melancholia, cardialgia, atrophia, peripneumonia haud omnino infrequentes, non tamen facile sanabiles sunt. Erysipelas quidem prae ardore rutilat, ei tamen facilius medicamur. Hircus est alarum (axillarum) virus.	313. Ὁ σπασμὸς πρόδρομος τῆς παραλύσεως, ἡμιπληγίας, ἀποπληξίας· ἡ μελαγχολία, καρδιαλγία, ἀτροφία, περιπνευμονία οὐ σπάνιαι μέν, ἀλλ᾽ οὐκ εὐθεράπευτοι. τὸ ἐρυσίπελας φλεγμονῇ ἐρυθραίνει, ἰασιμώτερον δέ. ὁ τράγος ἱδρὼς καὶ δυσοσμία τῆς μασχάλης.	ἄνθραξ, ὁ — carbunculus, uscus ex atro crassoque sanguine ortum. ἀποπληξία, ἡ — apoplexia, sideratio, sensus et motus per omnia corporis membra destitutio. ἀτροφία, ἡ — tabes. δυσοσμία, ἡ — gravis odor. ἐρυσίπελας, τό — erysipelas, sacer ignis, tumor ex bile vel sanguine calidioribus proveniens. εὐθεράπευτος — facile sanabilis. ἡμιπληγία, ἡ — hemiplexia, dimidii corporis resolutio. ἰάσιμος — sanabilis. ἱδρώς — sudor. καρδιαλγία, ἡ — cardialgia, dolor cordis. μελαγχολία, ἡ — melancholia, mentis alienato ex atra bile orta cum moestitia metuque conjuncta. παράλυσις, ἡ — paralysis, membrorum resolutio. περιπνευμονία, ἡ — peripneumonia, pulmonis inflammatio. πρόδρομος, ὁ — praecursor. σπάνιος — rarus. σπασμός, ὁ — spasmus, nervorum rigor sive distentio.
314. Pestis (pestilentia), bubones et carbunculos (anthraces) jaculans, repente (subito) invalescit, ingentesque nationes suo contagio (contagione) vastats funestatque.	314. Ὁ λοιμὸς βουβῶνας καὶ ἄνθρακας ἐκβάλλει, ἐν ἀκαρεῖ δὲ τοῦ χρόνου αὐξανόμενος μεγάλα ἔθνη τῇ ἀποῤῥοίᾳ λοιμικῇ, καὶ τῇ ἐκ συναφείας διαφθορᾷ ἐκπέρθει.	ἀπόῤῥοια, ἡ — profluvium, effluvium. αὐξάνομαι — augesco, invalesco. βουβών, ὁ — bubo, abscessus, tumor praeter naturam in corporis parte quadam. ἐκπέρθω — vasto, depopulor. ἕλκος, τό — ulcus. λοιμικός — pestilens. ἡ ἐκ συναφείας διαφθορά — contagio. συνάφεια, ἡ — contagium. φάντασμα, τό — visio, species.
XXV. DE ULCERIBUS ET VULNERIBUS.	XXV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ.	
315. Suppurans ulcus, ubi	315. Τὸ ἕλκος ὑπόπυον	ἀπόστημα, τό — apostema, ulcus.

abscessit, apostema (abscessus) dicitur; dum rumpitur, pus, tabum (sanies) ex eo profluit: e pure autem cum carne convoluto et concreto fit glandula.	ἐξοιδοῦν ἀπόστημα λέγεται· πύον, λύθρον (βρότος), τούτου διαῤῥηγνυμένου ἐκρεῖ, καὶ ὄγκον φλογώσει γεννᾷ.	βρότος, ὁ — sanies. διαῤῥήγνυμι — perrumpo. ἐξοιδέω — extumesco. ἰχώρ, ὁ — rabum, sanies. πύον, τό — pus. πυοῤῥέω — pus effundo, pure mano. τραῦμα, τό — vulnus. ὑπόπυος — suppuratus, purulentus.
316. Carcinoma (cancer, phagedaena), herpes, gangraena, venerea lues, lepra, vari (exanthemata, boae), papulae, pustulae, more scabiei pruriginem proritant et contactu inficiunt, ideoque contagiosi sunt. Quibus affinis fere est stomacace (scorbutus).	316. τὸ καρκίνωμα (φαγέδαινα) ἕρπης, γάγγραινα, τὸ ἀφροδίσιον νόσημα, λέπρα, ἢ ψώρα ἀγρία, ἐκθύματα (ἐξανθήματα κεγχρώδη), ἐκζέσματα (ἐκβράσματα), ψώρας τε καὶ πυθεδόνος δίκην κνησμώδη, καὶ τῇ συναφείᾳ φθοροποιά. τούτοις ὅμοια στομακάκη.	γάγγραινα, ἡ — gangraena, partis alicujus corporis mortificatio. ἔκβρασμα, τό — papula ardens. ἔκζεμα, τό — papula fervida; cf. τὸ ἔκζεσμα. ἔκθλιμμα, τό — pustula cutis. ἐξανθήματα, τὰ — pustulae. ἕρπης, ὁ — herpes, formica, genus ulceris exedentis. καρκίνωμα, τό — carcinoma, tumor adspectu teterrimus in corpore humano. κεγχρώδης — milio similis, ad milii formam vel magnitudinem accedens. κνησμώδης, ὁ — pruriginem excitans. λέπρα, ἡ — lepra, vitiligo, asperitas cutis profundior cum pruritu, eam in squamas revolvens. πυθεδών, ὁ — pustula; cf. ἡ φλύκταινα, τὸ φλυζάκιον. τὸ ἀφροδίσιον νόσημα — lues venerea. φαγέδαινα, ἡ — phagedaena, cancri genus quod cutim et subjectam carnem serpendo corrodit. φθοροποιός — perniciosus, exitialis. ψώρα ἀγρία — lepra. ψώρα, ἡ — scabies.
317. Vulnus caesim fit aut punctim, plaga percussione aut contusione: cujus signum livor est.	317. Τραῦμα γίνεται ἢ διαλήψει ἢ καταφορᾷ, πληγὴ τυπῇ ἢ θλάσματι, ἧς σημεῖον πελιδνότης.	βίβλος, ἡ — liber. διαφθορά, ἡ — contagio; cf. ἡ φθορά, ἡ συνάφεια, ἡ ἀνάχρωσις. θλάσμα, τό — contusio. νύγμη, ἡ — punctio. πελιδνότης, ἡ — livor; cf. ἡ πελίωσις. πληγή, ἡ — plaga. στίξις, ἡ — punctio, compunctio. τύπη, ἡ — percussio, ictus. φλόγωσις, ἡ — inflammatio.
318. Illud, si neglectim habitum recrudescat, fit purulentum, magisque exulcerat.	318. Τοῦτο παρορώμενον ἐξαγριαίνεται, καὶ οὐλῆς διαῤῥαγείσης πυοῤῥοεῖ.	ἐξαγριαίνομαι — recrudesco. παροράω — negligo, non curo, negligenter habeo.
319. Quum vomica coit, crustā obducitur, tandem tamen cicatrix superat.	319. Τὸ ἀπόστημα συνιστάμενον, οὐλῆς μενούσης, ἐφελκίδι	ἐσχαρόω — incrusto, crusta obduco. ἐφελκίς, ἡ — crusta vulneris. οὐλή, ἡ — cicatrix. συνίστημι — coëo.

	ἐσχαροῦται.	
320. Vibices a verbere sunt, pustulae ab adustione, callus ab induratione.	320. Σμῶδιξ (μώλωψ) τυπῇ, φλύκταινα καύματι, τύλος σκληρότητι γίνεται.	καῦμα, τό — ustio. σμῶδιγξ (σμῶδιξ), ἡ — vibex, livor ab ictu; cf. ὁ αἱμάλωψ. τύλος, ὁ — callus, callum, cutis in aliqua corporis parte durata. φλύκταινα, ἡ — papula, rubens cutis aspredo.
XXVI. DE SENSIBUS EXTERNIS.	XXVI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞΩ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ.	
321. Caleat an frigeat quid tangendo; humidum an siccum sit, prensando; durum an molle, comprimendo; lene an asperum, attrectando; grave an leve, tollendo periculum fac, comperies.	321. Τὸ μὲν θερμὸν καὶ ψυχρὸν τῷ ψαύειν, τὸ ὑγρὸν καὶ ξηρὸν τῷ δράσσεσθαι, τὸ σκληρὸν καὶ μαλακὸν τῷ συμπιέζειν, τὸ τραχὺ καὶ λεῖον τῷ ψηλαφᾶν, τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον τῷ αἴρειν διαγνώσῃ.	αἴρω — tollo, attolo. βαρὺς — gravis. διαγινώσκω — dignosco, discerno. δράσσω — prenso. τῷ ψαύειν — tangendo. κοῦφος — levis. συμπιέζω — comprimo. ψαύω — tango. ψηλαφάω — contrecto.
322. Palpando quaerimus, quod non conspicamur.	322. Χειραπτάζοντες ζητοῦμεν, ὃ μὴ ὁρῶμεν.	ζητέω — quaero. χειραπτάζω — palpo, manibus tango.
323. Atque iste est primus sensus, tactus: quem extima quaeque corporis maxime participant.	323. Ἡ πρώτη τῶν αἰσθήσεων ἡ ψαῦσις· ἧς τὰ ἔξω μέρη τοῦ σώματος μάλιστα μετέχει.	ψαῦσις, ἡ — tactus.
324. Gustus (quo simios praepollere volunt) dignoscit sapores.	324. Ἡ γεῦσις, ἣν πίθηκοι πάντων διαφέρουσι, τοὺς χυμοὺς διαγινώσκει.	γεῦσις, ἡ — gustus. χυμός, ὁ — sapor.
325. Quomodo quid sapiat, scire vis? Gusta: sed palato haud exsurdato.	325. Εἰδέναι θέλεις εἰ τὶ εὔχυμον; ὑπερῴῳ μὴ ἀμβλεῖ γεύου.	ἀμβλύς — hebes, exsurdatus. γεύομαι — gusto. εἰ — num. εἴδω — scio. εὔχυμος — sapidus. ζίβεθ*, ἡ — felis zibethi. ὑπερῷον, τό — palatum.
326. Saccharum dulce est, absinthium amarum, acetosa acida, piper acre, labrusca acerba, immatura (immitia) mala austera: quaedam plane insipida.	326. Τὸ σάκχαρ (μέλι καλάμινον) γλυκύ, ἀψίνθιον πικρόν, ὀξαλὶς ὀξώδης, πίπερι δριμύ, ἀγριάμπελος στρυφνή, ἄωρα μῆλα αὐστηρά, ἔνια πάντως ἄχυλα.	ἀγριάμπελος, ἡ — labrusca, vitis silvestris. αὐστηρός — austerus. ἄχυλος — insipidus. γλυκύς — dulcis. δριμύς — acris. ὀξώδης — acidus. πάντως — plane, valde. πικρός — amarus. σάκχαρ, τό — saccharum. στρυφνός — austerus, acerbus.
327. Odoratus (quo venaticae caniculae excellunt) odores, qualiter	327. Ἡ ὄσφρανσις, ἣν κύνες θηρευτικοὶ κράτιστοι, τὰ ὀσφραντικὰ	θηρευτικός — venaticus. ὀσφραντικός — odoratu percipiendi peritus. ὄσφρησις, ἡ — odoratus, olfactus,

quid oleat, olfactando internoscit.	διακρίνει.	ipsa facultas odorandi.
328. Moschus et zibethum (qui cruor est, circa umbilicum felis zibethi collectus) fragantiam exhalat, assa vel adusta caro nidorem, morticina foetorem (paedorem).	328. Ὁ μόσχος, ζαπέτιον* (vide 1, 2) (ἰχὼρ ἀμφ’ ὀμφαλὸν γαλῆς ζίβετ συνειλεγμένος) εὔοσμα· κραμβαλέον (ὀπτόν, κνισσηρόν, θνησιμαῖον κρέας δύσοσμον.	ζαπέτιον, τό — zibethum, cruor circa umbilicum felis zebethi collectus. θνησιμαῖον, τό — morticina, cadaver. κνισσηρός — nidorem exhalans; cf. κνισσήεις —ήεσσα —ῆεν. κραμβαλέος — tostus, assus. μόσχος, ὁ — muscus, odoris pretiosissimi genus. ὀμφαλός, ὁ — umbilicus. ὀπτός — assus, assatus.
329. Mucida et situ corrupta, putida; putrida, rancida (cujusmodi lardum esse solet et arvina) sordent, ac foetent.	329. Ἅπαντα μυδαλέα καὶ εὐρώδη δυσώδη, τὰ ἐπίσαπρα καὶ ταγγὰ (οἷον σὰρξ χοίρεια, πιμελὴ) ῥυπαρὰ καὶ δύσοσμα.	δύσοσμος — foetidus. δυσώδης — putridus, grave olens. ἐπίσαπρος — putridus. εὐρώεις — situ obsitus. μυδαλέος — mucidus. πιμελή, ἡ — adeps. ταγγός — rancidus. χοίρειος — porcinus.
330. Auditu (quo bene auriti alios antecellunt) tones discernimus.	330. Τῇ ἀκοῇ, ᾗν ὠτώεντες τῶν ἄλλων ἐξέχουσι, τὰ ἤχη διαγινώσκομεν.	ἀκοή, ἡ — auditus. ἐξέχω — antecello, praesto alicui. ἦχος, ὁ — sonus. ὠτώεις — auritus.
331. Contrarii sunt: risus et fletus, cachinnus et ejulatus, plausus et planctus, jubilum et gemitus atque suspiria, susurrus et vociferatio.	331. Ἐναντία τάδε· ὁ γέλως, θρῆνος, καγχασμός, κλαυθμός, κρότος, αἰκισμός, ἀλαλή, στεναγμός, ψιθυρισμός, κραυγή.	αἰκισμός, ὁ — plausus qui fit manu. ἀλαλή, ἡ — planctus. ἀνθρακίζω — asso. καγχασμός, ὁ — cachinnus. κλαυθμός, ὁ — fletus. κραυγή, ἡ — vociferatio. κρότος, ὁ — plausus. στεναγμός, ὁ — gemitus. ψιθυρισμός, ὁ — susurrus, susurratio.
332. Sonus repercussus et resonans, echo dicitur. Ex collisione (compulsu), stridor aut crepitus; et si vehementior fit, fremitus (fremor), nullus (cum nempe conticemus) silentium. Puerulorum autem ploratus vagitus vocatur.	332. Ἡ ἠχὼ τίνος ἐξ ἀνακλάσεως, συριγμὸς ἐκ συγκρούσεως, ἀραγμὸς ἐκ κτύπου, πάντων σιγώντων σιγὴ βαθεῖα, κλαυθμυρισμὸς τῶν παιδίων ἐστίν.	ἀναισθησία, ἡ — defectus sensuum. ἀνάκλασις, ἡ — reverberatio, repercussio. ἀραγμός, ὁ — strepitus. βαθύς — altus. ἠχώ — echo, resonantia. κλαυθμυρισμός, ὁ — vagitus instantium. κτύπος — compulsus. σιγάω — taceo. σιγή, ἡ — silentium. σύγκρουσις, ἡ — collisio. συλλαμβάνω — concipio, percipio. τόνος, ὁ — sonus.
333. Aspectu colores (quorum albus et niger extremi, reliqui intermedii sunt) discriminamus.	333. Τῇ ὄψει τὰ χρώματα συλλαμβάνομεν, τὸ μέλαν καὶ λευκὸν ἔσχατα, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ μέσου.	διὰ μέσου — intermedius. ἔσχατος — extremus. διὰ μέσου — intermedius. χρῶμα, τό — color. ὠχρότης, ἡ — pallor.
334. Nigrioris autem	334. Τοῦ μέλανος	Αἰθίοψ, ὁ — Aethiops. ζοφερός — aquilinus, colore

gradus sunt: atrum ut pix, fuscum (furvum) ut Aethiops, pullum ut passer, aquilum ut anser, spadiceum (badium) ut castanea.	διαφοραί· τὸ μελανόχρουν, ὡς πίσσα, φαιὸν ὡς αἰθίοψ, καρύκινον ὡς στρουθίον, ζοφερὸν ὡς χήν, σπάδιξ ὡς κάστανον (λόπιμον).	anserino. θρῆνος, ὁ — ploratus, lamentatio. καρύκινος — pullus colore ut passeris. λόπιμον (sc. κάρυον), τό — castaneum. μελανόχρους — ater; cf. μελάγχροος (μελάγχρους). μέλας — niger. σπάδιξ, ἡ — puniceus colore, spadiceus. φαιός — fuscus, subniger.
335. Inter caerulea: caryophyllon dic hyacinthinum, violam janthinam, sugillationem lividam, cyanum cyaneum, felinos oculos caesios (glaucos).	335. Τοῦ γλαυκοῦ καρυόφυλλον λέγε ὑακίνθινον, ἴον ἰάνθινον, ὑποπιασμός μολυβδόχρουν, κυανὸν κυάνεον, ὄμματα γαλῆς γλαυκά.	γλαυκός — caeruleus, caesius. ἰάνθινος — violaceus. κυάνειος — caeruleus. κυανός, ὁ — cyanus, lapis sc. succus in metallis concretus caerulei coloris. μολυβδόχρους — lividus. ὑακίνθινος — hyacinthinus, subniger modo hyacinthi. ὑποπιασμός, ὁ — suggillatio corporis.
336. Inter viridia: quercetum herbeum, pinetum prasinum, pontum hyalinum (vitreum), eumque undantem (aestuantem) venetum (cymatilem).	336. Τοῦ χλωροῦ· δρυμῶνα λέγε χλοώδη, πίτυν πράσινον, πόντον ὑάλινον, πόντον κυματούμενον κυματοειδῆ.	κυματοειδής — cymatilis, venetus, color undarum speciem habens. κυματοῦμαι — aestuo, undis agitor. πράσινος — prasinus, poraceus, porro similis in viridi colore. ὑάλινος — vitreus. χλοερός — herbaceus, virenti gramini similis. χλωρός — viridis.
337. Rubra sunt: leaena (lea) fulva, vulpecula rufa, minium puniceum, flamma rutila.	337. Τοῦ ἐρυθροῦ· λέαινα χαροπή, ἀλώπηξ πυῤῥή, μίτος μιλτώδης, πορφύρα κοκκίνη, φλὸξ πυρώδης.	ἐρυθρός — ruber. κόκκινος — coccineus. λέαινα, ἡ — leaena, lea. μίλτος, ἡ — minium. μιλτώδης — minaceus, puniceus. πυῤῥός — rufus. πυρώδης — rutilus. χαροπός — flavus, fulvus.
338. Lutea sunt: auripigmentum flavum, cadaver exsangue luridum, lupa rava, ceromata cerea, later semicoctus gilvus (helvus).	338. Τοῦ ξανθοῦ· τὸ ἀρσενικὸν ξανθόν, νεκρὸς πελιδνός, λύκαινα χαροπή, κήρωμα κήρινον, πλίνθος ἡμίεφθος κιῤῥή.	κήρωμα, τό — ceroma, unquentum ex oleo et cera. κιῤῥός, ὁ — gilvus, helvus. λύκαινα, ἡ — lupa, *fera.* νεκρός, ὁ — mortuus, cadaver mortui. ξανθός — flavus. πελιδνός — luridus, lividus. πλίνθος, ἡ — later; cf. ὁ κέραμος, ἡ κεραμίς, ὁ καλυπτήρ.
339. Sub albedine sunt: russus, cinereus, pallidus, lacteus, canus, candidus, niveus, vulgo noti. Sed quaedam sunt discolora (versicolora), decolora.	339. Τοῦ λευκοῦ· τὸ κιῤῥόν, σπόδιον, ὠχρόν, γαλακτικόν, πολιόν, μάρμαρον, χιονόχροον. ἔστι δὲ* ἔνια δίχροα, ἢ ἑτερόχρωμα, ἢ κακόχροα.	γαλακτικός — lacteus, lactis colorem habens. δίχρους — discolor. ἑτερόχωμος — versicolor. κακόχρους — decolor, tetri coloris. σπόδιος — cinereus. χιονόχρους — niveus, candidus. ὠχρός — pallidus.

XXVII. DE SENSIBUS INTERNIS.	XXVII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΣΩ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ.	
340. Ut sentire te sentias, interni sensus dati sunt tres, qui in cerebro (quod sternutando purificatur) resident.	340. Ἵνα αἴσθοιο αἰσθόμενος, τρεῖς ἐν ἐγκεφάλὼ, πταρμῷ καθαριζομένῳ, αἰσθήσεις σοι ἐδόθησαν.	αἰσθάνομαι — sentio. ἐγκέφαλος, ὁ — cerebrum. πταρμός, ὁ — sternutatio.
341. Nimirum sub sincipite sensus communis, qui rei visae, auditae, gustatae etiam simulacrum apphrehendit.	341. Ὑπὸ τῷ κρανίῳ αἴσθησις κοινή, τοῦ ὁρατοῦ, ἀκουστοῦ, γευστοῦ, νοήματα θεωρεῖ.	ἀκουστός — qui audiri potest, auditus. γευστός — gustabilis, gustatus. δυσχεραίνω — indigne fero. θεωρέω νόημά τινος — aliquid cogito. θεωρέω — cogito. κοινός — communis. ὁρατός — visibilis, spectabilis, in visum incurrens, visus.
342. Hic in somno a vaporibus obstruitur: unde insensilitas (insensibilitas).	342. Αὕτη ἐν ὕπνῳ ὑπὸ τῶν ἀτμῶν ἐμφράττεται, ἐντεύθεν ἡ ἀναισθησία.	ἀτμός, ὁ — vapor; cf. ἡ ἀτμίς (sed ὁ ἀτμός nonnunquam aridior). ἐμφράττω — oppilo.
343. Sub vertice habitat phantasia, quae discrimina rerum dijudicat.	343. Ὑπὸ μεσοκράνῳ φαντασία οἰκοῦσα, τὰς τῶν ὄντων διαφορὰς διακρίνει.	τὰ ὄντα — res. μεσόκρανον, τό — vertex capitis. οἰκέω — habito. φαντασία, ἡ — phantasia, vis species mente concipiendi.
344. Haec in perpete est agitatione: hinc cogitationes, somnia (insomnia), et multifariae imaginationes (phantasmata).	344. Αὕτη συνεχῶς κινουμένη, ἐνθυμήσεις, ὕπνια, καὶ πολλαπλάσια φαντάσματα σχηματίζει.	ἐνθύμησις, ἡ — cogitatio. ὕπνιον, τό — somnium, insomnium; cf. τὸ ἐνύπνιον. σχηματίζω — effingo, formo.
345. Sub occipitio memoria est, quae apprehensa et dijudicata in futurum usum recondit.	345. Ὑπ’ ἰνίῳ μνήμη, ταμεῖον τῶν νοημάτων.	βεβαίως — constanter. μνήμη, ἡ — memoria. νόημά τινος θεωρέω — cogito aliquid. νόημα, τό — cogitatio.
346. Illas rerum icones (sive dudum sive nuper impressas) recogitare reminisci est.	346. Τὰ τῶν ἔναγχος, ἢ πρὸ πολλοῦ γνωσθέντων εἴδωλα ἀναλαβεῖν, ἀναμνησθῆναι καλοῦμεν.	ἀναλαμβάνω — resumo. ἀναμέμνημαι — reminiscor, memini. ἔναγχος — nuper, paullo ante, recens. τέρπω — delecto, oblecto.
347. Eae si obliteratae sunt, oblivionem vocamus.	347. Τούτων ἐξαλειφθέντων λήθη ἐγγίνεται.	ἐξαλείφω — deleo, oblitero.
348. Quamobrem, quorum constanter meminisse volumus, eorum crebro recordamur.	348. Ταῦτα οὖν πυκνῶς τῇ ἀναμνήσει ἀνακυκλοῦμεν, ὧν βεβαίως μεμνῆσθαι θέλομεν.	ἀνακυκλόω — revolvo, repeto. ἀνάμνησις, ἡ — memoria. θέλω — volo. μέμνημαι — memini. οὖν — igitur. πρὸ πολλοῦ — multo ante, dudum.

		πυκνῶς — crebro.
349. Quod oblitus sum, qui memor est mihi memoret (commemoret).	349. Μνήμων τις ὑπομνησάτω, οὗ ἐπελαθόμην.	μνήμων — memor . ὑπομιμνήσκω (sc. ὑπομνάω*) — admoneo, in memoriam revoco.
350. Vigilia nimia hebetat et fatigat quia cerebrum exsiccat. Sopor relevat et recreat quia irrigat.	350. Ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἀγρυπνίας τὸ ἐγκέφαλον ἀμβλύνει, καταπονεῖ καὶ ξηραίνει· ὕπνος ῥαντισμῷ αὐτὸν διαπαύσει τε καὶ κουφίζει.	ἀμβλύνω — hebeto. διαπαύω — recreo, reficio. καταπονέω — affligo, vexo. κουφίζω — recreo. τῷ ῥαντισμῷ — irrigando. ῥαντισμός, ὁ — irrigatio. ὑπερβολή τῆς ἀγρυπνίας — nimia vigilia. ὑπερβολή, ἡ — excessus. φρυγανώδης — e virgultis constans.
351. Nec tam impense inedia debilitat quam insomnia. Insomnes enim vigor omnis destituit, comitante haud raro insania.	351. Οὐδ’ οὕτως αὐτὸν ἡ ἀσιτία, ὡς ἡ ἀϋπνία, ᾗ οὐ σπανιάκις ἡ τῆς διανοίας ἀῤῥωστία ἕπεται, βλάπτει. ἀΰπνους γὰρ πᾶσα ἀκμὴ ἀπολείπει.	ἀκμή, ἡ — vigor. ἀπολείπω — defero, destituo. ἡ τῆς διανοίας ἀῤῥωστία — dementia. ἀῤῥωστία, ἡ — infirmitas. ἀσιτία, ἡ — inedia. ἀϋπνία, ἡ — insomnia, somni destitutio. ἄϋπνος — insomnis. οὕτως — tantum. ὥς — ut, quantum.
352. Dormituriens oscitat et pandiculatur; dormitans capite nutat; dormiens stertit (ronchissat).	352. Ὑπνηλὸς χασμᾶται, καὶ σκορδινιᾶται, νυσταλέος νυστάζει, καθεύδων ῥέγχει, καὶ ῥογχάζει.	καθεύδω — dormio. μόσχευμα, τό — surculus, qui ex arbore demptus plantatur. νυστάζω — capite nuto. νυσταλέος — somnolentus. ῥέγχω — sterto. ῥογχάζω — rhonchisso, spiritum per somnum sonore edo. σκορδινῶμαι — pandiculor, extendo membra cum oscitatione. ὑπνηλός — somnolentus, dormituriens. χασμῶμαι — oscito.
XXVIII. DE MENTE.	XXVIII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΝΟΥ.	
353. Mens in rerum disquisitione rationem consulit, quia intellectu eas comprehendere animus ei est.	353. Ὁ νοῦς ἐν διασκέψει, καὶ ἐπιζητήσει τῶν ὄντων, τῷ λόγῳ, τοῦ εἰδέναι ὀρεγόμενος, ἀνακοινοῦται.	ἀνακοινοῦμαι — aliquem consulo. διάσκεψις, ἡ — consideratio. εἴδω — intellego, perspicio. ἐπιζήτησις, ἡ — inquisitio, investigatio. νοῦς, ὁ — mens. ὀρέγομαι — cupidus sum, concupisco, appeto.
354. Cui egregium est acumen, sagit et cito rem perspicit; hebetes tardiusculi sunt.	354. Ὁ ἀγχίνους τὴν διάνοιαν ὀξύς, μῶλυς ἐπὶ βραδυνοίᾳ εὐκαταφρόνητός ἐστιν.	ἀγχίνους — sagax, ingeniosus, sollers. βραδύνοια, ἡ — hebetudo mentis. εὐκαταφρόνητος — despicabilis. μῶλυς — hebes, tardus. ὀξὺς τὴν διάνοιαν — acuto ingenio.
355. Qui multa inquirit est industrius; qui noscit,	355. Ὁ πολλὰ ἐξερευνῶν, φιλόπονος· ὁ εἰδώς,	ἀπατηλός — fraudulentus, fallax. ἀποχρῶμαι — abutor. δολομήχανος, ὁ — dolorum

gnarus; qui excogitat, sollers; qui notitiam usu firmavit, expertus; qui uti novit, prudens; qui utitur, sapiens; qui abutitur, astutus et fraudulentus.	ἐπιστήμων· ὁ ἐπινοούμενος, ἐπινοητικός· ὁ τῇ ἐπιστήμῃ τὴν ἐμπειρίαν προσζεύξας*· ἔμπειρος· ὁ χρῆσθαι δυνάμενος, φρόνιμος· ὁ χρησάμενος, σοφός· ὁ ἀποχρώμενος δολόφρων, ἀπατηλὸς (δολομήχανος) ἐπίβουλός ἐστιν.	machinator, astutus. δολόφρων — dolosus. δύναμαι — possum. ἐμπειρία, ἡ — experientia, exercitatio. ἔμπειρος — expertus. ἐξερευνάω — inquiro. ἐπίβουλος — insidiosus, fraudulentus. ἐπινοητικός — solers, promptus consilio. ἐπινοοῦμαι — excogito. ἐπιστήμων — sciens, peritus. πολύς — multus. προσζεύγνυμι — adjungo. σοφός — sapiens. φρόνιμος — prudens.
356. Contra, qui nihil curat, torpidus est; qui nihil percipit, stupidus; qui nihil perpendit, improvidus.	356. Ὁ μηδενὸς φροντίζων, ναρκώδης· ὁ μηδὲν συνιεῖς, ἀβέλτερος· ὁ μηδὲν διασκεπτόμενος, ἄβουλος.	ἀβέλτερος — stupidus. ἄβουλος — incogitans, inconsultus. ἀγρυπνία, ἡ — vigilia, insomnia. διασκέπτομαι — perpendo, considero. λόγος, ὁ — ratio, intellectus. ναρκώδης — torpidus, segnis. συνίημι — intelligo, percipio. φροντίζω — curam habeo, gero.
357. Vera rei apprehensio scientia est; falsa, error; debilis, opinio; ex conjecturis veniens, suspicio; vacillans, dubitatio, impedita, hallucinatio (alucinatio); nulla, ignoratio (inscitia).	357. Ἡ τῶν ὄντων σύλληψις ἀληθινὴ ἐπιστήμη· ψευδής, πλάνη· ἀσθενής, δόκησις· στοχαστική, ὑποψία· ἀστατοῦσα, διαπόρησις· ἐμποδιζομένη, πλάνη, οὐδεμία ἄγνοια λέγεται.	ἄγνοια, ἡ — ignorantia, inscitia. ἀληθινός — verus. διαπόρησις, ἡ — dubitatio. δόκησις, ἡ — opinio. ἐπιστήμη, ἡ — scientia, cognitio. πλάνη, ἡ — error, hallucinatio. στοχαστικός — ex conjecturis veniens. σύλληψις, ἡ — comprehensio. ὑποψία, ἡ — suspicio. ψευδής — falsus.
358. Cum alterius relationi credimus, fides, persuasio, assensus.	358. Τὸ τῇ ἑτέρου τινὸς διηγήσει πιστεύειν, πίστις, πεποίθησις, σύνθεσις λέγεται.	διήγησις, ἡ — relatio. παλίμβλαστος — restibilis, singulis annis iterum germinans; cf. παλιμβλαστής. πεποίθησις, ἡ — persuasio. πίστις, ἡ — fides.
359. Quorum causam et rationem non intelligimus, miramur (et hinc miraculorum exortus). Quae pernoscere volupe est, rimamur: et hoc diligentius quo abstrusiora sunt.	359. Θαυμάζομεν ὧν αἰτίαν ἀγνοῦμεν, ἐντεῦθεν τὰ θαύματα· ὁ ἡδὺ γνῶναι ἐρευνῶμεν, τοσούτῳ ἐπιμελέστερον ὅσῳ ἐπικρυφέστερόν ἐστιν.	γινώσκω — cognosco. ἐπίκρυφος — occultus. ἐπιμελέστερον — diligentius. ἐρημνάζω — loca deserta inhabito. ἡδύς — suavis jucundus. θαῦμα, τό — miraculum. θαυμάζω — miror, admiror.
XXIX. DE VOLUNTATE ET AFFECTIBUS.	XXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΘΩΝ.	

360. Voluntatis est, bona amare et velle, mala odisse et nolle.	360. Πρὸς τῆς βουλήσεώς ἐστι τ᾽ ἀγαθὰ φιλεῖν τε καὶ θέλειν, κακὰ δὲ μισεῖν, καὶ ἀβουλεῖν.	ἀβουλέω — nolo. βούλησις, ἡ — voluntas. κακός — malus. μισέω — odi, odio habeo. πρός — nonnunquam notat proprietatem vel officium, ut πρὸς βουλήσεώς ἐστι voluntatis est.
361. Ex accidenti est, si haec placent, illa displicent: tum enim species externa eam decipit, ut eligat deteriora aut spernat potiora.	361. Κατὰ συμβεβηκὸς τὰ καλὰ ἀποστρεφομένη τοῖς πονηροῖς ἀρέσκεται, διαπατωμένη τῷ ἔξω εἴδει.	ἀρέσκομαι — placeo mihi aliqua re. διαπατάω — decipio. καλός — bonus. πονηρός — malus. κατὰ συμβεβηκός — per accidens, ex accidenti.
362. Ecce autem quam subjecta est affectibus! Quibus identidem perturbatur.	362. Ἰδού, ὡς ὑποχείριος (ὑπεξούσιος) τοῖς πάθεσιν οὖσα τυγχάνει, ὑφ᾽ ὧν διηνεκῶς παρακινεῖται (καταστρέφεται).	διηνεκῶς — continuo, perpetuo. καδδύναμιν (pro κατὰ δύναμιν) — pro viribus, pro virili. καταστρέφω — subigo. πάθος, τό — affectus. παρακινέω — moveo, labefacto. ὑπεξούσιος — subjectus, subditus. ὑποχείριος — obnoxius. ὥς — quam.
363. Absunt bona? Desiderat ea, optat, bene ominatur, anhelat, conatur et molitur quicquid potest. Frustrationem nihilo secius veretur.	363. Ἄπεστι τ᾽ ἀγαθά; ποθεῖ αὐτῶν, εὔχεται, εὐφημεῖ, σπουδάζει, πειρᾶται, προσερείζει καδδύναμιν, ἀτυχίαν δ᾽ οὐδὲν ἧττόν γε φοβεῖται.	ἀτυχία, ἡ — frustratio. εὔχομαι — opto. λύπη, ἡ — tristitia moeror. ποθέω — desidero. προσείδω — rei inhaereo, eam consector. σπουδάζω — studeo, conor. φοβοῦμαι — timeo, metuo, vereor.
364. Hinc desideria, vota, spes, studia, molimina, solicitudo.	364. Ἐντεῦθεν ἐπιθυμία, εὐχή, ἐλπίς, σπουδή, παρασκευή, μέριμνα.	ἐλπίς, ἡ — spes. ἐπιθυμία, ἡ — cupiditas, desiderium. εὐχή, ἡ — votum. παρασκευή, ἡ — molimen. σπουδή, ἡ — studium. ταράττω — turbo.
365. Antequam adipiscitur, cum taedio fert etiam paulae morae intercapedinem.	365. Τῷ ἐπιθυμοῦντι ἡ ὠκύτης τριβή τις δοκεῖ, πρὶν τοίνυν τῶν ποθουμένων τυχεῖν, μικράν τινα ἀνοχὴν ἀποδυσπετεῖ.	ἀνοχή, ἡ — mora. ἀποδυσπετέω — fastidio, aegre fero. ἐπιθυμέω — cupio, concupisco, desidero. πρίν τυχεῖν — antequam assequatur. πρίν — priusquam, antequam. τοίνυν — igitur, ergo. τυγχάνω — assequor, adipiscor.
366. Adsunt? Gestit aviditate, laetatur, gaudet, jubilat, oblectat se fruendo iis, amittere metuit. Inde hilaritas, laetitia (gaudium), jubilatio, voluptas, conjuncta tamen cum metu.	366. Πάρεστι; ἐπ᾽ αὐτοῖς ἀγάλλεται, κυδιᾷ, χαίρει, τῇ χρήσει τέρπεται, μήδ᾽ ἀποβάλῃ φοβεῖται. ἐντεῦθεν ἱλαρότης, χαρά, ἀλαλαγμός, ἡδονή, οὐ μὲν καθαρά, ἀλλὰ φόβῳ ἐπίμεικτος.	ἀγάλλομαι — gaudeo, gestio, exsulto. ἐπίμεικτος — permixtus; cf. ἐπίμικτος. ἡδονή, ἡ — voluptas. ἱλαρότης, ἡ — hilaritas. κυδιάω — glorior, gloriose me effero et jactito. μή — ne. φόβος, ὁ — timor, metus, formido. χαρά, ἡ — gaudium, laetitia. χρῆσις, ἡ — usus.

367. Eripiuntur? Tristatur, dolet, queritur, miseratur: hinc tristitia, poenitudo, querela, lamentatio.	367. Οἴχεται φροῦδα; περίλυπος, πολύθρηνος ὀδύρεται, μεμψίμοιρος ἀλγύνεται. ἐντεῦθεν λύπη, μετάνοια, μέμψις, θρῆνος (ὀδυρμός).	ἀλγύνομαι — doleo, moereo. μεμψίμοιρος — querulus. μετάνοια, ἡ — poenitentia. ὀδυρμός, ὁ — lamentatio. ὀδύρομαι — lamentor, queror. οἴχεται φροῦδα — disparent, evanescunt. οἴχομαι — abeo, discedo. πένθος, τό — moeror, luctus. περίλυπος — summopere dolens, valde tristis. πολύθρηνος — luctu plenus. οἴχεται φροῦδα — disparent, evanescunt. φροῦδος — evanidus.
368. Magis vero mala eam inquietant et distrahunt, praesertim si immerito a maleficis incutiantur.	368. Τὰ κακὰ δὲ μᾶλλον αὐτὴν διασπᾷ, ἃ ἀναξίως ὑβριοπαθοῦσα ἀνατλᾷ.	ἀναξίως — immerito. ἀνατλάω — tolero, sustineo. διασπάω — distraho. ὑβριοπαθέω — injuriam patior, injuria afficior.
369. Ventura enim abominatur, ac declinat; formidat tamen, tremit, et angitur: hinc aversatio, timor (formido), tremor, et anxietas.	369. Τὰ μέλλοντα δεινὰ βδελύττεται καὶ ἀφοσιοῦται, ἀλλά γε φοβεῖται, τρέμει, ἀθυμεῖ· ἐντεῦθεν ἀποστροφή, φόβος (ἀποδειλίασις), τρόμος, ἀγωνία.	ἀγωνία, ἡ — timor, solicitudo, angor. ἀθυμέω — timeo, metu angor. ἀποδειλίασις — formido. ἀποστροφή, ἡ — aversatio. ἀφοσιοῦμαι — abominor, aversor. βδελύττομαι — abominor. δεινός — malus. μέλλω — futurus sum. τρέμω — tremo, trepido. τρόμος, ὁ — tremor.
370. Advenientia pavescit, horret, trepidat ad ea, vel stupescit: inde pavor, horror, trepidatio, et stupor.	370. Τὰ προσερχόμενα κακὰ προορῶσα φρίσσει, ἐκταρβεῖ, ὀῤῥωδεῖ· ἐντεῦθεν ἀψυχία, ὀῤῥωδία, διαπτόησις, θάμβος.	ἀψυχία, ἡ — timiditas, pavor. διαπτόησις, ἡ — trepidatio. ἐκταρβέω — extimesco. θάμβος, τό — stupor, pavor. λυποῦμαι — moereo. ὀῤῥωδέω — metuo, formido, vereor. ὀῤῥωδία, ἡ — timor, trepidatio. προοράω — praevideo. προσέρχομαι — advenio. φρίσσω — horreo, horresco.
371. Quum obvenerunt, irascitur, maeret, luget: hinc ira, maestitia (maestitudo), luctus.	371. Προσεληλυθυιῶν περιστάσεων, ὀργίζει, λυπεῖται, πενθεῖ· ἐντεῦθεν ἡ ὀργή, λύπη, πένθος.	ὀργή, ἡ — ira. πενθέω — lugeo. προσεληλυθυιῶν περιστάσεων — quum res ita ferunt. περίστασις, ἡ — circumstantia.
372. Aliter fit in alienis bonis et malis.	372. Οὐχ ὁμοίως ἐν ἀλλοτρίαις εὐτυχίαις τε καὶ ἀτυχίαις ἔχει.	ἀλλότριος — alienus. εὐτυχία, ἡ — fortuna secunda, res prosperae.
373. Ibi gratulatur (gratatur) aut invidet, hic commiserescit aut (si perversa est) exsultat et insultat.	373. Εἴτε γὰρ συγχαίρει, εἴτε φθονεῖ εὐτυχοῦντι, ἢ πονηρὰ οὖσα ἐπιχαιρέκακός ἐστι, ἢ ἀτυχοῦντα ἐλεεῖ.	ἀτυχέω — infelix sum, adversa fortuna utor. ἀτυχία, ἡ — res adversae, inforunium. ἐλεέω — misereor. ἐπιχαιρέκακός εἰμι — ex alterius malis gaudium capio. ἐπιχαιρέκακος — perverse

		gaudens. εὐτυχέω — felix sum, secunda fortuna utor. συγχαίρω — congaudeo, gratulor. φθονέω — invideo.
374. Boni ignorantia neglectum et aspernationem adfert (quis enim incognita unquam consectatur?); violatio, zelum; satietas, fastidium; turpitudo (siquidem ob malefacta erubescimus), podorem.	374. Τοῦ καλοῦ ἄγνοια ὀλιγώρησίν τε καὶ φαυλισμὸν φέρει. τίς γὰρ τὰ ἄγνωστα διώκοι; βιασμὸς δὲ ζῆλον, κόρος βδελυγμίαν, αἰσχρότης (ἂν ἐπ' αἰσχροῖς ἐρυθριῶμεν) τὴν αἰδῶ.	ἄγνωστος — ignotus. ἀμαυρόω — obfusco, obscuro. βδελυγμία, ἡ — fastidium. βιασμός — violatio. διώκω — consector. ἐγγίνομαι — orior. ἐρθριάω — erubesco. ζῆλος, τό — aegritudo, invidia. κόρος, ὁ — satietas. ὀλιγώρησις, ἡ — neglectus; cf. ἡ ὀλιγωρία. ταῦρος, ὁ — taurus. φαυλισμός, ὁ — contemptio.
375. Maeroris levamen est, si cogites hospitari hic nos veluti fugitivos, nec praecipuos esse in angustiis, sed omnia omnibus accidere.	375. Τῆς λύπης παραμύθιον, τὸ ἐνθυμεῖσθαι ἡμᾶς ἐνθάδε ξενοῦσθαι ὥσπερ φυγάδας, οὐδ' ἡμᾶς μόνους ταλαιπωρεῖσθαι, ἀλλὰ πάντα πᾶσι συμβῆναι.	ἀτελής — imperfectus, mancus. ἐνθάδε — hic. ἐνθυμοῦμαι — cogito, reputo. ξενοῦμαι — hospitor, diversor. παραμύθιον, τό — solatium, solamen. ταινία, ἡ — taenia, redimiculum. φυγάς, ὁ/ἡ — fugitivus.
376. Post lapsum enim nihil in nobis integrum, sincerum: omnia mutila, manca, et obfuscata, uno verbo, misera.	376. Μετὰ γὰρ τὴν τῶν πρωτοπλάστων παρακοήν, οὐδὲν ἐντελές, εἰλικρινὲς ἡμῖν ὑπόλοιπον· πάντα διεφθαρμένα, ἀτελῆ, ἠμαυρωμένα· συνελόντι γ' εἰπεῖν, ἰλιὰς κακῶν.	διαφθείρω — corrumpo. εἰλικρινής — sincerus. ἐντελής — integer, perfectus. Ἰλιὰς κακῶν — Ilias malorum, cumulus miseriarum. παρακοή, ἡ — inobedientia. πρωτόπλαστοι (sc. ἄνδρες), οἱ — primi generis humani auctores, primi homines. τὸ ὑπόλοιπον (sc. ἐστί) — superest. ὑπόλοιπος — reliquus.
XXX. DE MECHANICIS IN GENERE.	XXX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ.	
377. Hactenus naturalia. Artes mechanicae (manuariae) sunt, quibus victum et amictum acquirimus.	377. Καὶ ταῦτῃ μὲν τὰ φυσικά· τέχναι βαναυσικαί εἰσιν, δι' ὧν οἱ χειροτέχναι τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεια κτῶνται.	βαναυσικός — illiberalis. βίος, ὁ — vita. ἐπιτήδειος — necessarius, idoneus, pertinens. μηχανικός — mechanicus. φυσικός — naturalis. χειροτέχνης, ὁ — opifex, operarius, is qui manuum labore vivit; cf. ὁ δημιουργός. χειρῶναξ, ὁ — opifex, operarius.
378. Jam ergo artificum quoque officinae cum ipsis opificiis visendae nobis erunt.	378. Εἰς τούτων ἐργαστήρια εἰσελθεῖν, τοῦ ἅπαντα θεωρῆσαι διεγνώκαμεν.	διαγινώσκω — statuo, decerno. εἰσέρχομαι — ingredior, introëo. ἐργαστήριον, τό — officina.

XXXI. DE HORTORUM CULTURA.	XXXI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΗΠΕΙΑΣ.	
379. Hortus vel pomarium est, vel viridarium, vel vivarium.	379. Ὁ κῆπος ἢ μηλὼν (ὄρχατος) ἢ ἀλωή, ἢ εὔχλοος φοιταλιά, ἢ θηριοτροφεῖόν ἐστιν.	ἀλωή, ἡ — (poet.*) arboretum. εὔχλοος φυταλιά — viridarium. εὔχλοος — bene virescens. θηριοτροφεῖον, τό — vivarium, locus ubi ferae bestiae aluntur. κηπεία (sc. τέχνη), ἡ — hortorum cultura. κῆπος, ὁ — hortus. μηλών, ὁ — pomarium. ὄρχατος, ὁ — plantarium. εὔχλοος φυταλιά — viridarium. φυταλιά, ἡ — locus arboribus consitus.
380. Sepitur vel aggere vel macerie vel plancis (assamentis, tabulis) consertis ex asseribus sectilibus, vel sepe e palis (sudibus), longuriis, ac viminibus vitilibusque plexa; opere topiario ornatur.	380. Ἣ χωματίῳ, ἢ τεκτονικῷ φραγμῷ σανίδων πεποιμένῳ, ἢ δρυφάκτῳ, ἢ αἱμασιᾷ φρυγανώδει περιφράττεται.	αἱμασιά, ἡ — septum. δρύφακτος, ὁ — sepes e palis. περιφράσσω — sepio. ποιέω τινος — ex aliqua re. σκολοπόεις, ὁ — e palis sc. sudibus confectus. τεκτονικός — structilis. φραγμός, ὁ — sepes, septum. χωμάτιον, τό — parvus agger.
381. Hortulanus (olitor) ligone et rutro, bipalioque (pastino) fodit et sarrit, et per pulvinos semina spargit.	381. Κηπουρὸς σκαφείῳ δικέλλᾳ, σκάπτει, σκαλεύει, καὶ τῶν πρασιῶν τὰ σπέρματα κατασπείρει.	γέλως, ὁ — risus. κατασπείρω τῶν πρασιῶν — semen spargo per pulvinos. κατασπείρω — dissemino, semen spargo. κηπουρός, ὁ — hortulanus. πρασιά, ἡ — pulvinus, area, areola in horto. σκαλεύω — sarrio. σκαφεῖον, τό — ligo.
382. Arborator seminario taleis, aut malleolaribus virgis (quas non amplius quam sex esse convenit) vel viviradicibus consito. (Concinnitas est et elegantia, si per quincuncem digestae pangantur.) Inspicatos surculos (clavolas) inserit et rigat, scalproque germina (pullulationes) putat (amputat), marra vel irpice (sirpice) vel runcina nocuos coliculos (stolones) excidit, luxuriemque exherbat	382. Ὁ φυλλοτόμος κῆπον σπερμοφυῆ παρασκευάσας, κέντρα, ἢ μοσχεύματα, ἃ οὐ πλείω ἢ ἕξ εἶναι προσήκει, ἢ αὐτόῤῥιζα φυτεύει· (καλὸν τὸ πεντάστοιχον σχῆμα) ἐπικεκομμένους ὄσχους, ἢ παρασπάδας ἐμβάλλει τε καὶ ἄρδει, τῷ κοπεῖ (δορυδρεπάνῳ) τὰς παραφύσεις ἐγκόπτει, μολεύει· τῇ σκαπάνῃ (ῥυκάνῃ) τὰς ἐκφυάδας τε καὶ παραβλαστήματα ἀποκόπτει, βοτανίζει,	ἄρδω — irrigo. αὐτόῤῥιζον*, τό — viviradix, ab αὐτόῤῥιζος —ον. βοτανίζω — herbas inutiles evello, exherbo. βωλοκόπημα*, τό — scalprum hortulani. ἐκφυάς, ἡ — cauliculus redundans; cf. ἡ ἀποφυάς. ἐμβάλλω — insero. ἐπικόπτω — accido. μολεύω — stolones amputo. ὄσχος, ὁ — ramulus, surculus. παραβλάστημα, τό — stolo, cauliculus inutilis. παρασπάς, ἡ — furculus, frutex arbori annatu qui inde avulsus plantatur. παράφυσις, ἡ — agnatio, id quod annascitur vel a latere provenit in stirpibus et plantis. πεντάστιχον σχῆμα, τό — ordines in

eradicatque.	ἐκριζοῖ.	quincuncem sc. formam litterae V directi. προσήκω — convenio, congruus sum. ῥυκάνη, ἡ — runcina, ligo. σκαπάνη, ἡ — marra, irpex, instrumentum quo herbae aut radices inutiles exciduntur. σπερμοφυὴς κῆπος, ὁ — seminarium, plantarium. σχῆμα, τό — ordo. ὑπόκωφος — subsurdus, surdaster. φυλλοτόμος — arborator. φυτεύω — planto.
383. Oleum ex olivis aboleario exprimitur: dein saepius decapulatur (depletur) atque elutriatur. Subtus amurca sidit, fraces abjiciuntur, depurgatum lecythis inditur.	383. Τὸ ἔλαιον ἐκ τῶν ἐλαιῶν ὑπ᾽ ἐλαιοποιοῦ, ἐκπιέζεται, πολλάκις μεταγγιζόμενον καθαρίζεται, ἡ ἀμόργη ὑφιζάνει, ἡ τρὺξ ἐκβάλλεται, τὸ καθαρισθὲν ἐν ληκύθῳ τηρεῖται.	ἀμόργη, ἡ — faex olei, amurca. ἐκβάλλω — abjicio. ἐλαία, ἡ — oliva, olea, *fructus.* ἔλαιον, τό — oleum. ἐλαιοποιός, ὁ — olearius, qui oleum conficit; cf. ὁ ἐλαιοπώλης. ἐπιέζω — exprimo. κοπεύς, ὁ — scalprum. λήκυθος, ἡ — lecythus, vas olearium, ampulla olearia. μεταγγίζω — decapulo, elutrio. ὑφιζάνω — subsido.
384. Apiarius alvearia curat ob mellificii utilitatem, ceramque liquat ac depurat.	384. Ὁ μελισσεὺς σμηνῶν οὐκ ἀνωφελοῦς φροντίδα ἔχει, κηρὸν τήκει καὶ καθαροποιεῖ.	καθαποιέω — depuro. κηρός, ὁ — cera. μελισσεύς, ὁ — apiarius, is qui apes curat; cf. ὁ μελισσουργός. σμῆνος, τό — alveare. τήκω — liquefacio, liquo. φροντίς, ἡ — cura.
XXXII. DE AGRICULTURA.	XXXII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ.	
385. Agricola est qui agrum colit, proventuque annonae et pecunia ex frugibus venditis redacta se sustentat.	385. Γεωργός ἐστιν ὁ γεωργῶν, καὶ τὰ πρὸς βίον ἐκ τῆς προσόδου τε καὶ τιμῆς τῶν πωλουμένων καρπῶν κτησάμενος.	γεωργέω — agrum colo. γεωργική (sc. τέχνη), ἡ — agricultura. γεωργός (sc. ἀνήρ), ὁ — agricola. πρόσοδος, ἡ — reditus, proventus. τιμή, ἡ — pretium, aestimatio.
386. Cui fundi et praedia meritoria locantur, manceps et publicanus est; qui si decuas (decimas) quaestus sui gratia redimit, decumanus; si portoria, portitor; si pascua, pascuarius dicitur. Cui villa concreditur, villicus et colonus est.	386. Ὁ τῶν τέλων ἐργολάβος τὰ μισθώσιμα χωρία, ὁ δεκατευτὴς κέρδους ἕνεκα τὰ δεκατημόρια, ὁ τελώνης τὰ τελώνια, ὁ βοτὴρ τὰ εὔβοτα μισθοῦται· ὁ πιστευθείς τινα ἔπαυλιν, ἐπιστάτης (ἀγρονόμος) ἐστίν.	ἀγρονόμος, ὁ — villicus. βοτήρ, ὁ — pastor. δεκατευτής, ὁ — decumanus, qui decimas quaestus sui gratia redimit. δεκατημόριον, τό — decimae. ἔπαυλις, ἡ — villa. ἐπιστάτης, ὁ — villicus. ἐργολάβος, ὁ — redemptor; cf. ὁ ἐργόλαβος. μισθοῦμαι — conduco, redimo. μισθώσιμος — meritorius, locatitius. νομός, ὁ — pascua; cf. τὸ βόσκημα, τὸ βουβόσιον, τὰ εὔβοτα. πιστευθείς τι — cui aliquid

		concreditum est. πιστεύω — concredo, committo. ὁ τῶν τελῶν ἐργολάβος — manceps, publicanus. τέλος — vectigal. τελώνης, ὁ — portitor, vectigalium exactor. τελώνιον, τό — portorium. χωρίον, τό — praedium, fundus.
387. Arvum cespitibus depurgatum et subactum, ut sit fertilius fecundiusque, ante sementem stercoratur fimo (laetamine) vel marga.	387. Ἡ ἄρουρα τῶν βώλων καθαρισθεῖσα, τοῦ εὐφοροτέραν εἶναι, κοπρίζεται, πρὶν ἂν κατασπείρηται.	ἄρουρα, ἡ — arvum. βῶλος, ἡ — cespes. κατασπείρω — semine conspergo. κοπρίζω — stercoro. κτῶμαι — acquiro. πρὶν ἄν — antequam.
388. Novale (vervactum), id est requietus ager, feracior est restibili; irriguus, montano et collino; limosus, siccaneo.	388. Τὸ νέωμα παλιμβλαστοῦ, ἀγρὸς καταβραχεὶς ὀρείου, σομφώδης φαραγγώδους (ἰλυώδης ξηροῦ) γονιμώτερος.	γόνιμος — foecundus. καταβραχείς — irriguus. καταβρέχω — irrigo. νέωμα, τό — novale, ager renovatus. ὄρειος — montanus. πλείω — plura. σομφώδης — limosus. φαραγγώδης — siccaneus, ubi terra finditur.
389. Araturus jungit aratro boves jugo, non funiculis eos conjugans: unde jugales tunc dicuntur.	389. Ὁ ἀρώσων ἐπ’ ἀράτρῳ βοῦς ζυγῷ (ζυγοδεσμίῳ***), οὐ σχοίνῳ συζευγνύει· καὶ σύζυγοι βόες λέγονται.	ἄρατρον, τό — aratrum. ἀρόω — aro. ζυγός, ὁ — jugum, quo boves aratro junguntur; cf. τὸ ζυγόν. σύζυγος — jugalis. σχοῖνος, ὁ — funis.
390. Tum agitans et stimulo incitans, subarat, iterat, tertiat, seminat, et pectine (rastro) occat, et inaequat liras ac versuras.	390. Τότε αὐτὰς ἐλαύνων τε καὶ κεντίζων ἀροῖ, δευτεροῖ, τριτοῖ, σπείρει, βωλοκοπεῖ, αὐλακίζει, καὶ αὔλακες ποιεῖ.	αὐλακίζω — sulco, sulcos facio. αὖλαξ, ἡ — lira, versura in agro. βωλοκοπέω — frango glebas. δευτερόω — secundo facio, itero, repeto. διαττάω — percribro. ἐλαύνω — ago, agito. κεντίζω — stimulo. σκάλλω — sarrio. τριτόω — tertia vice aro, tertio.
391. Inter lirandum vero altera manu tenet stivam ne deliret, altera rallum. Vomere autem buri inserto proscindit sulcos donec absolvatur jugerum.	391. Τὴν αὔλακα τέμνων, ἑτέρᾳ ἐχέτλην, τοῦ τῆς αὔλακος μὴ διαμαρτεῖν, ἑτέρᾳ δὲ ξύστραν ἔχει· τῇ κερκίδι δέ, τῷ ἐλύματι ἐμπηγνυμένῃ, ἕως γύῃ τελεσθῇ ἀροτρεύει.	ἀροτρεύω — aro. αὖλαξ, ἡ — sulcus, lira. βωλοκόπον (sc. ὄργανον), τό — rallum, instrumentum quo vomer glebis liberatur. γύης, ὁ — jugerum, quantum agri uno die arari potest. διαμαρτάνω τῆς ὁδοῦ — deliro. διαμαρτάνω — aberro. ἔλυμα, τό — buris, lignum cui vomer inseritur. ἐμπήγνυμι — infigo. ἐχέτλη, ἡ — stiva, manica qua tenetur aratrum. κερκίς, ἡ — vomer, aratri ferrum. τελέω — absolovo. τέμνω — proscindo.

392. Porca fit transversim ad derivandam uliginem per elices (colliquias).	392. Τὰ προσχώματα αὔλαξιν ἐπικείμενα πλαγίως γίνεται, τοῦ τὴν ἰκμάδα ἄλλοσε, διὰ τῶν ὑδροῤῥοιῶν μετοχετεύεσθαι.	ἰκμάς, ἡ — uligo, humor terrae. μετοχετεύω — derivo. πλαγίως — oblique, transversim. πρόσχωμα, τό — porca, terrae inter duos sulcos elatio. ὑδρόῤῥοιαι**, αἱ — elices, colliquiae, sulci laxiores ad aquas excipiendas et e segetibus corrivandas.
393. Occam (urpices) in argilloso solo ferream esse oportet; in arenoso, lignea satis est.	393. Τὴν ὀξίνην σιδηρείην χρὴ εἶναι ἐν ἀργιλλώδει καὶ κεραμικῇ γῇ, ἐν ψαμαθώδει ξυλίνη ἀρκεῖ.	ἀργιλώδης — argillosus. ἀρκέω — satus sum. εὐφημέω — bene ominor. κεραμικός — argillosus. ξύλινος — ligneus. ὀξίνα, ἡ — occa; cf. γεωργικόν σκεῦος βωλοκόπον, σφῦρα (ταρσὸς) βωλοτόμος. σιδήρειος — ferreus. χρή — oportet. ψαμαθώδης — arenosus, sabulosus.
394. Ubi segetes fruticescunt, ne a zizaniis suffocentur fruges, sarritione (runcatione) quae sarculo fit opus est.	394. Τοῦ λῄϊου βλαστάνοντος, ὅπως μὴ ὑπὸ ζιζανίου ἀποπνιγῇ, τῇ σκαλίδι σκαλευτέον ἐστίν.	ἀποπνίγω — suffoco. βλαστάνω — germino, fruticor. λῄϊον, τό — seges. σκαλίς, ἡ — sarculum.
395. Cum messis appetit, messores illis immituntur falce acuta, qui maturas ac flaventes demetunt, hoc alacriores quo excreverunt uberiores, manipulatimque disponunt, spicilegio egentibus relicto.	395. Τοῦ ἀμητοῦ ἐγγίζοντος οἱ θερισταὶ σὺν ὀξείαις δρεπάναις, εἰς ξανθὸν λῄϊον ἀποστέλλονται, τοσούτῳ περιχαρέστεροι, ὅσῳ ἀγρὸς εὐφορώτερός ἐστι· οὗτοι δραγματεύοντες τοῖς πένησι σταχυολογεῖν ἐπιτρέπουσιν.	ἄμητος (vel ἀμητός) — tempus mesis, ab ἀμάω meto. ἀποστέλλω — mitto. δραγματεύω — manipulos colligo. δρεπάνη, ἡ — falx. ἐπιτρέπω — permitto. εὔφορος — fertilis, ferax, foecundus. θεριστής, ὁ — messor. πένης, ὁ — pauper. περιχαρής — lautus. σταχυολογέω — spicas lego seu colligo.
396. Colligunt postmodum merga in mergites et colligant tomicibus, superante in campo stipula.	396. Συλλέγουσιν ἰούλους (ἀμάλλας) δικέλλᾳ, θώμιγξι συνδέουσι, καλάμας ἐν ἀγροῖς λείπουσιν.	ἄμαλλα, ἡ — manipulus. δίκελλα, ἡ — merga, furca, qua frumentum colligitur. θώμιγξ, ὁ — tomex, funiculus quo mergites colligantur, e cannabe spartoque tortus. ἴουλος, ὁ — merges frumenti. καλάμη, ἡ — stipula. λείπω — relinquo.
397. Tum vehibus in horrea convehunt, vel acervos congerunt (acervant).	397. Τὸν σῖτον ταῖς ἁμάξαις ἐπιτεθέντα, εἰς σιτοβολῶνας ὀχοῦσι, ἢ ἐπιπαρανοῦσιν.	ἅμαξα, ἡ — plaustrum. ἐπιπαρανέω — acervo. ἐπιτίθημι — impono. σιτοβολών, ὁ — horreum.
398. Tritores in area flagellis triturant (olim exterebant tribula); linquuntur stramina et	398. Οἱ ἀλωεῖς ταῖς τυκάναις ἐν ἀλωῇ ἀλοῶσι (πρόπαλαι τριβόλῳ ἐτρίβουν) κάρφος καὶ	ἀλοάω — trituro. ἀλοεύς*, ὁ — tritor frumenti. ἀλωή, ἡ — area; cf. ὁ ἅλως. ἀχυρτίδες, αἱ — acera, paleolae. πρόπαλαι — olim. τρίβολος, ὁ — tribula, vehiculi genus

acera.	ἀχυρτίδες λείπονται.	quo frumenta olim exterebantur. τρίβω — extero. τυκάνη, ἡ — tribula, instrumentum quo fruges exteruntur.
399. Subjactant exinde ventilabro ut secernatur palea et quicquid inhaeret recrementi.	399. Οἱ λικμητῆρες τὸν σῖτον τῷ πτύῳ λικμῶσι, ὅπως ἄχυρον, καὶ τὰ ἐνισχόμενα ἐκκρίματα ἢ διαττώμενα διακριθῇ.	ἄχυρον, τό — palea, acus. ἔκκριμα, τό — recrementum, quod cribro inhaeret. λικμάω — ventilo, ventilabro purgo. λικμητήρ, ὁ — ventilator, qui vanno frumentum purgat. πτύον, τό — ventilabrum.
400. Si quid adhuc superest impuri, cribro cernunt (cribrant) ut fiat frumentum purum quod granariis insertur.	400. Τὸ δὲ λοιπὸν ἀκάθαρτον σινιατηρίῳ ἢ κοσκίνῳ καθαρίζεται, ἵνα σῖτος ἀμιγὴς εἰς σιτοβολῶνας ὀχῆται.	τὸ ἀκάθαρτον — impurum quod est excernendum, ab ἀκάθαρτος — ον. ἀκριβῶς — diligenter, accurate. ἀμιγής — purus. ἐμπορεύομαι ἐμπορίαν — marcaturam facio. ἐμπορεύομαι — mercor, negotior. κόσκινον, τό — cribrum. σινιατήριον, τό — cribrum; cf. τὸ σινίον. σιτοβολών, ὁ — granarium; cf. τὸ σιτοφυλάκιον.
XXXIII. DE MOLITURA ET MOLILIBUS.	XXXIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΥΛΗΣ ΕΤ ΤΩΝ ΜΥΛΩΘΡΙΚΩΝ ΣΚΕΥΩΝ.	
401. Antiquitus tundebant frumentum solummodo pistillis in mortario: hinc Ptisana.	401. Ὑπέρῳ πάλαι ἐν ὅλμῳ ἔθλων (ἐλεπτοκόπουν, ἔπτισσον) ὅθενπερ πτισάνη.	θλάω — frango, tundo. λεπτοκοπέω — contundo. μύλη, ἡ — molitura. μυλωθρικός — ad molendinum pertinens, molendinarius. ὅλμος, ὁ — mortarium. πάλαι — olim. πτισάνη, ἡ — ptisana, hordeum a cortice purgatum. σκεῦος, τό — instrumentum. ὕπερος, ὁ — pistillum.
402. Deinde pinsebant pilo ruido in pistrino: unde pultes, alica, et alia fressa.	402. Τῷ ἔπειτα χρόνῳ τριβιδίῳ ἐν ἀλφιτείῳ διέπτισσον, ὅθεν πόλτος, ἀθάρη (χόνδρος), καὶ τὰ λοιπὰ τεθλασμένα.	ἀθάρη, ἡ — puls, pulmentum. ἀλφιτεῖον, τό — pistrinum. διαπτύσσω — comminuo. ὁ ἔπειτα — posterior, insequens. πόλτος, ὁ — puls, pulmentum. τριβίδιον**, τό — pilum quo aliquid contunditur. χόνδρος, ὁ — alica, zea sc. spelta deglubita.
403. Novissime a machinatoribus excogitatae sunt molae trusatiles primum, tum asinariae (jumentariae), tum aquariae et ventosae (alatae).	403. Τέλος οἱ μηχανικοὶ θαυμαστῇ ἀγχινοίᾳ πρῶτον ἀνεῦρον τὰς χειρομύλας, ἔπειτα μύλους ὀνικούς, ὑδρομύλας, ἀνεμοδρόμους.	ἀνεμόδρομος μύλος, ὁ — mola ventosa, alata. ἀνευρίσκω — invenio, adinvenio. μηχανικός — artifex. μύλος, ὁ — mola. ὀνικός — asinarius, asininus. ὑδρόμυλον*, τό — mola aquaria. χειρόμυλον, τό — mola manuaria.
404. Ubi farina per	404. Ὅπου τὸ ἄλφιτον	ἄλευρον, τό — farina. ἄλφιτον, τό — farina, fere pl. τὰ

saccum cilicinum excutitur, furfuribus foras sparsis.	(κρίμνον καὶ ἄλευρον) διὰ σινίου κιλικίου, πιτύρου ἀποβληθέντος, ἐκσείεται.	ἄλφιτα. Κιλίκιος — Cilicinus. κρίμνον, τό — farina crassior. πίτυρον, τό — furfur; cf. ἡ πιτυρίασις. σινίον, τό — cribrum; cf. τὸ σινιατήριον.
405. Sed molitor dum molit et similaginem cum pulvisculo converrit, emolumento suo inhiat.	405. Ἀλλ' ὁ μυλοκόπος (ἀλευροποιῶν) σεμίδαλιν ἀκριβῶς συσσωρεύων τε καὶ σαίρων, τὰ πρὸς ἄλφιτα, ὡς ἔνι μάλιστα, διώκει.	ἀλευροποιέω — farinam molo. τὰ πρὸς ἄλφιτα — emolumentum. ὡς μάλιστα ἔνεστι — quam maxime potest. ἔνι (pro ἔνεστι) — licet. κυλοκόπος, ὁ — molitor. πλακοῦς, ὁ — placenta. σαίρω* — converro; cf. σαρόω. σέλμα, τό — transtrum, remigum sedile. συσσωρέω — coacervo, congero, cumulo.
XXXIV. DE PANIFICIO.	XXXIV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.	
406. Pistor massam in mactra, spatha lignea depsit, et in furno excoquit. Fermentatus panis duas habet crustas, medullam intus porosam; azymus cum fine fermento subigatur, densus est.	406. Ὁ ἀρτοπώλης τὸ φύραμα ἐν μάκτρᾳ τῇ σπάθῃ ξυλίνῃ φυρᾷ, καὶ ἐν κλιβάνῳ ἀρτοποιεῖ καὶ ἰπνοῖ. ὁ ζυμίτης δύο πλάκας, μυελὸν δ'* ἐντὸς ἀραιὸν ἔχει· ἄζυμος ζύμης ἄμοιρος παχύτερός ἐστιν.	ἄζυμος — azymus, fermento carens. ἄμοιρος — expers. ἀραιός — fungosus, mollis. ἀρτοποιέω — panem coquo, pinso. ἀρτοπώλης, ὁ — pistor, panifex; cf. ὁ ἀρτοποιός, ὁ ἀρτοκόπος. ζύμη, ἡ — fermentum. ζυμίτης, ὁ — panis fermentatus. ἰνόω — excoquo. μάκτρα, ἡ — mactra, vas in quo pinsitur et farina subigitur. πλάξ, ἡ — crusta. σιτουργία, ἡ — panificium; cf. ἡ σιτοποΐα. σπάθη, ἡ — spatha, spathula. φύραμα, τό — massa farinae subactae et humore maceratae ad pinificium. φυράω — macero, subigo.
407. Cupedinarius ac crustularius ex polline cupedias apparant, liguritorum in comessationibus pulpamenta.	407. Ὁ πεμματουργὸς καὶ ἀρτοκρεοποιὸς ἐκ σεμιδάλεος λιχνεύματα, σπατάλας, τῶν κωμαστῶν (λίχνων) ἐν τοῖς κώμοις προσφάγια παρασκευάζει.	κωμαστής, ὁ — liguritor, comessator. κῶμος, ὁ — comessatio. λίχνευμα, τό — cupediae, delicatae dapes. πεμματουργός, ὁ — cupedinarius pistor. προσφάγιον, τό — pulmentum; cf. τὸ ὄψον, τὸ ἄρτυμα. σπατάλη, ἡ — lautitiae, cupediae, gulae illecebrae.
408. Illis congeneres sunt placenta atque in his similae, spirae, crustula, lagana, liba, dulcaria,	408. Τούτοις συγγενῆ τάδε· οἱ πλακοῦντες, πάνχρηστα, λάγανα, μελιτώματα μελίπηκτα,	ἀρτόκρεας, τό — artocreas, panis carni mixtus. βυρσοδέψης, ὁ — alutarius. λάγανον, τό — laganum, placenta e similaginea farina in oleo vel butyro frixa.

scriblitae (streblitae), artocreata, teganitae, globuli, boletini, obeliae, tractae.	σπεῖραι (στρεπτοὶ ἄρτοι), ἀρτοκρέα, τεγανῖται μετὰ τυροῦ ὀπτώμενοι, ἀμφελαΐδες, βωλῖται, ὀβελίαι ἄρτοι, στρέμματα.	μελίπηκτον, τό — placenta ex melle. μελίτωμα, τό — libum; cf. ὁ φαιστός. ὀβελίας ἄρτος, ὁ — obelia, genus operis pistorii. ὀπτάω — frigo. πλακούντιον, τό — crustula; n.b. dim. ab ὁ πλακοῦς. σπεῖρα, ἡ — spira, operis pisti genus, spirae sc. funis in orbem convoluti speciem habens. στρέμμα, τό — tracta, vulgo torta, opus pistorium. στρεπτός ἄρτος, ὁ — scriblita. συγγενής — congener, genere par. τηγανίτης (sc. πλακοῦς), ὁ — teganites, placenta in sartagine frixa. τυρός, ὁ — caseus.
XXXV. DE PECUARIA.	XXXV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ.	
409. Opilio fistula, pera et pedo, vel flagro (scutica) instructus, ovium agmem (in quo peculium, peculiari charactere insignitum, habet) agit, et pastum educit.	409. Ὁ μηλοβότης σύριγγι, πήρᾳ, βάκτρῳ (λαγωβόλῳ) μάστιγι κεκοσμημένος ἀγέλην, ἐν ᾗ τὸ ἰδιόκτητον κεχαρακτηρισμένον ἔχει, πρὸς βοσκὴν ἐξάγει.	ἀγέλη, ἡ — armentum, grex. βοσκή, ἡ — pastus. ἐξάγω — educo. ἰδιόκτητος — peculiaris, proprius. κτηνοτροφία, ἡ — pecuaria, pecorum pastio. λαγωβόλον, τό — pedum, baculus pastoris. μηλοβότης, ὁ — ovium pastor, opilio; cf. ὁ μηλοβοτήρ. πήρα, ἡ — pera, saccus. σύριγξ, ἡ — sistula. χαρακτηρίζω — insignio, nota peculiari distinguo.
410. Lupus, voracissima bestia (qui famelicus ululat), non greges solum, sed et armenta impetit; a quo molossi ea tuentur (custodiunt), hos autem ab illo millus.	410. Ὁ λύκος (βορώτατον θηρίον) ὃς πεινῶν ὠρύεται, οὐ μόνον εἰς ποίμνας καὶ ἀγέλας, ἀλλὰ καὶ εἰς βουκόλια εἰσβάλλει, οἷς οἱ μόλοσσοί, ταῖς τριβόλοις τοῦ περιδεραίου πεποιθότες ἀμύνονται.	ἀμολγεύς, ὁ — mulctra. ἀμύνομαι — resisto. βορός — vorax. βοσκή, ἡ — pascua. βουκόλιον, τό — armentum. εἰσβάλλω — irruo, invado. λύκος, ὁ — lupus, *fera.* Μολοσσός (sc. κύων), ὁ — Molossus, canis pastoralis et magnus. πεποιθώς — confisus, fretus. πείθω — consido. περιδέραιον, τό — collare, millus; n.b. a περιδέραιος —ον. ποίμνη, ἡ — grex. τρίβολος, ὁ — aculeus. ὠρύομαι — ululo ut lupus.
411. Vagi pastores, pascua quotidie mutantes, mapalia sua carris circumvehunt.	411. Τῶν ποιμένων οἱ πλανώμενοι τὰς βοσκὰς ὁσημέραι ἀλλάττοντες, τὰς μάνδρας ἐν ἁμάξαις (ὀχήμασι) περικομίζουσιν.	ἀλλάττω — muto. μάνδρα, ἡ — mandra, crates, septum cratitium quo noctu clauduntur pecora. ὁμώνυμος — cognominis, ejusdem nominis cum aliquo. ὁσημέραι — quotidie.

		περικομίζω — circumveho. ποιμήν, ὁ — pastor.
412. Mandrae sunt tralatitiae caulae, in quas compelluntur oviculae, si ovile longius absit.	412. Αἱ μάνδραι εὐμετακόμιστοι, τῶν προβάτων σταθμοί, τῆς ἐπαύλεως πολὺ διεχούσης, εἰσίν.	διέχω — absum. ἔπαυλις, ἡ — ovile. εὐμετακόμιστος — tralatitius, transportatu facilis. πρόβατον, τό — ovis. σταθμός, ὁ — mansio, caula, stabulum.
413. Bubulci boves e bubilibus, subulci haris (suilibus) porcos buccina pastoritia evocant.	413. Οἱ βοηλάται τὰς βοῦς ἐκ βουστάθμου, συβῶται ἐκ συβωσίου τοὺς χοίρους κέρατι ποιμαντικῷ ἐκκαλοῦσιν.	βοηλάτης, ὁ — bubulcus. βούσταθμον, τό — bubile, stabulum boum. ἐκκαλέω — evoco. κέρας, τό — buccina, cornu. ποιμαντικός — pastoritius, pastoralis. συβώσιον, τό — suile, hara; cf. ὁ συφεός. συβώτης, ὁ — subulcus.
414. Illi in praesepibus, hi in aqualiculis pastum herbaceum, stramenticium (palaeteum), frumentaceum praebentes, stabula pala expurgant.	414. Οἱ μὲν ἐν φάτναις, οἱ δ᾽ ἐν μονοξύλῳ τὴν τροφήν, οἷον πόαν, κάρφος (ἄχυρον), σῖτον παρέχοντες, παλέθρῳ τοὺς σταθμοὺς ἐκκαθαίρουσιν.	ἐκκαθαίρω — expurgo. μονόξυλον, τό — aqualiculus. πάλεθρον, τό — pala, qua stabulum expurgatur. τροφή, ἡ — pastus. φάτνη, ἡ — praesepe.
415. Vitulus et subrumus agnellus ex ubere colostram (colostrum) sugunt. Ancilla vero mulget, mulctra (mulctrali) lac excipiens.	415. Μόσχος καὶ ἄμνος ὑπομάζιος ἐκ μαστῶν τὸ πύον ἐκθηλάζουσι, ἡ δὲ παιδίσκη τὸ γάλα ἀμολγεῖ ὑπεκδεχομένη ἀμέλγει.	ἀμέλγω — emulgeo. γάλα, τό — lac. ἐκθηλάζω — fugo. κῶνος, ὁ — cumulus. μόσχος, ὁ — vitulus. παιδίσκη, ἡ — ancilla. πύος, ὁ — colostrum, primum lac a partu in omnibus animantibus. ὑπεκδέχομαι — excipio. ὑπομάζιος — subrumus, adhuc lactens.
416. E lactis cremore (flore) confit butyrum; e lacte coagulato caseus, sive is sit vaccinus, sive ovillus, sive caprinus: in quibus tamen Parmensis principatum obtinet, scobina descobinatus. Quod tandem superest, serum est.	416. Τὸ τοῦ γάλακτος πῖαρ βούτυρον, γάλα ἐκπιεσθέν τε καὶ πεπηγὸς τυρὸν ἢ βόειον, ἢ προβατικὸν, ἢ αἴγειον ἀποδίδωσι· ὁ Παρμαϊκὸς ξυήλῃ (ῥίνῃ) ἀπεξυρημένος (ἀπεῤῥινημένος) ἁπάντων βέλτιστός ἐστιν.	ἀποδίδωμι — reddo. ἀποῤῥινάω — descobino. βόειος — bubulus. βούτυρον, τό — butyrum. Παρμαϊκός, ὁ — Parmensis. γάλα πεπηγός — lac concretum, coactum. πήγνυμαι — concresco, coagulor. πῖαρ, ὁ — cremor, flos lactis. προβατικός — ovillus.
417. Vacca praegnans forda (horda) dicitur; nondum foeta, bucula (junix, juvenca).	417. Κυοφοροῦσα βοῦς ἐπίτοκος, οὔτω κυοφοροῦσα, δάμαλις (βοΐδιονφ) λέγεται.	βοΐδιον, τό — bucula. δάμαλος, ὁ — bucula, juvenca. ἐπίτοκος — praegnans, parturiens. βοῦς κυοφοροῦσα — vacca foeta. κυοφορέω — fero uterum. οὔπω — nondum.
418. Foenum e pratis	418. Ὁ χόρτος ἐν	ἀγρείφνα, ἡ — furca, rastellum. βουνόμος (sc. λειμών), ὁ — pratum.

secula desectum et sicilitum, siccatur, rastris (rastellis) corraditur, furcis (furcellis) in metas (cumulos) aggeritur, post in foenilia devehitur aut comportatur.	βουνόμῳ (χορτοκοπείῳ) δρεπάνῃ χορτοκοπούμενος, καὶ παλιντομούμενος ξηραίνεται, ἀγρείφνᾳ καὶ δικράνῳ εἰς κώνους συσσωρεύεται, δραγματεύεται, καὶ οὕτως ἐν χορτῶνι ὀχούμενος κατατίθεται.	δραγματεύω — in cumulos aggero. δρεπάνιον, τό — secula, qua foenum secatur. κατατίθημι — repono colloco. κρείττων — melior. λίστρον, τό — rastrum, rastellum. οὕτως — ita, sic. παλιντομέω — sicilio, iterum seco. χορτοκοπεῖον (χορτοκόπιον), τό — pratum, campus foenarius. χορτοκοπέω — foenum deseco. χόρτος, ὁ — foenum. χορτών, ὁ — foenile; cf. τὸ χορτοδοχεῖον.
419. E renascente gramine chordum fit, expediens nutrimentum si laete germinavit.	419. Ἐκ πόας εὐθαλῶς ἀναβλαστούσης χόρτος ὄψιμος, πάνυ ὠφελίμη τροφὴ τοῖς ἱπποφορβοῖς παρασκευάζεται.	ἀναβλαστέω — renascor. εὐθαλῶς — floride. ἱπποφορβός, ὁ — pastor sc. educator equorum, equiso. πάνυ — valde. παρασκευάζω — apparo.
XXXVI. DA LANIENA (LANIONIA).	XXXVI. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΡΕΟΠΩΛΙΟΥ.	
420. Lanio (lanius) altilia (vescula enim non sunt vesca (esculenta): ecquis iis vescatur?) in laniena (laniario) mactat, id est jugulat, excoriat (deglubit), dissecat; et in macello venum exponit bubulam (non autem bubalinam), suillam, vervecinam, vitullinam, haedinum: rarenter aprugnam, aut aliam ferinam.	420. Ὁ κρεουργὸς τὰ τῶν κτηνῶν εὐτρεφῆ, ἐν κρεοπωλίῳ σφάζει, ἀναδέρει, ἀνατέμνει (τὰ ἀπιμιλῆ οὐ πάνυ ἐδώδιμα, τίς γὰρ ἂν φάγοι;), πωλεῖ κρέας βοεικὸν (οὐ βουβάλιον), χοίρειον, προβάτειον, μόσχειον, ἐρίφειον, σπανίακις καπρινόν, ἢ ἄλλο θήριον.	ἀναδέρω — deglubo. ἀνατέμνω — disseco. ἀπιμελής — macer. βοεικός — bovinis. βουβάλιος* — bubalinus. διαμαρτάνω τῆς ὁδοῦ — a via deflecto. ἐρίφειος — hoedinus. τὰ τῶν κτήνων εὐτρεφῆ — altilia. εὐτρεφής — saginatus, pinguis. θήριος — ferinus. καπρινός — aprinus, aprugnus. κρεουργός — lanius. κρεοπώλιον, τό — laniona, macellum. κρεωπώλιον, τό — lanionia (laniena), macellum. κτῆνος, ὁ — pecus. μόσχειος — vitulinus. προβάτειος — ovillus. σφάζω — jugulo.
421. Intestina pulpa effarciens, farcimina, ut faliscos ventres, lucanicas (botulos), hillas, tomacula, apexabones, tuceta (isicia): itemque ossas penitas, pernas, petasones et succidias conficit.	421. Τὰ ἔντερα μυῶνος πλήθων ἀλλάντας, οἷον δελφύας, φύσκας, εἰλεὰ λεπτὰ καὶ σεσαγμένα, τεμάχη, αἱματείας, ἰσίκια, οὐραῖα, πέρνας, πετασῶνας, ταριχείας ποιεῖ.	αἱματία, ἡ — apexabo, farcimen factum ex sanguine, admista arvina. ἀλλᾶς, ὁ — farcimen. ἔγκατα, τὰ — intestina; cf. τὰ ἐντόσθια, τὰ ἔντερα. ἰσίκιον, τό — isicium sc. insicium, ferculum ex minutim consectis carnibus constans. μυών, ὁ — pulpa, caro sine ossibus. οὐραῖον**, τό — ossa penita. πέρνα, ἡ — perna, petaso. πετασών, ὁ — petaso, perna. πλήθω — farcio.

		σάττω — farcio, impleo. ταριχηρὰ βρώματα — salgama, conditanea, cibi conditi. τεμάχη, ἡ — tomaculum, farciminis genus e porcina. φύσκος, ὁ — botulus.
422. Adeps non concrescit aeque spisse ut sebum, quia opimior.	422. Ἡ πιμελὴ οὐχ οὕτω πυκνῶς συμπήγνυταί τε καὶ θρομβοῦται, ὡς τὸ στέαρ, πιωδεστέρα γάρ ἐστιν.	θρομβοῦμαι — in grumos coeo, concresco. οὕτως — tam. πιώδης, ὁ — opimus. πυκνῶς — dense, spisse. στέαρ, τό — sebum. συμπήγνυμαι — concresco.
XXXVII. DE VENATIONE.	XXXVII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΗΡΙΑΣ.	
423. Venator arbusta indagine circumcingens, feras in foveas pellicit; aut canum sagacium odoratu per vestigia vestigat, et venatur.	423. Ὁ θηρευτὴς τοὺς θάμνους ἀρκυστασίᾳ περικαταλαμβάνων, εἰς τάφρους ἢ βόθρους τὰς θήρας διώκων ἄγει, ἢ κυνῶν θηρευτικῶν τε καὶ εὐοσφρήτων ὠκύτητι, ἰχνῶν τεκμαιρόμενος, θηρεύει τε καὶ αἱρεῖ.	ἄγω — agito. ἀρκυστασία, ἡ — indago et series pagarum quibus saltus stabulaque ferarum cinguntur a venatoribus; cf. ἡ ἀρκυο—, τὸ ἀρκυ(ο)στάσιον. βόθρος, ὁ — fovea. διώκω — persequor. εὐόσφρητος — olfactu pollens, sagax. ζέω — ferveo. θηρευτής, ὁ — venator. θηρεύω — venor. περικαταλαμβάνω — circumcingo. ταφή, ἡ — sepultura. τάφρος, ἡ — fovea, fossa. τεκμαίρομαι — conjicio, conjecto ex aliqua re.
424. Odoratores enim indagant ac nictunt: vertagi persequuntur et assequuntur.	424. Οἱ ὀσφραντικοὶ ἐρευνῶσι, κνυζῶσι, οἱ θηρευταὶ διώκουσί τε καὶ αἱροῦσιν.	ὀσφραντικός, ὁ — sagax. ὑδρεῖον, τό — urceus, urna, vas aquarium.
425. Cerva ut in casses et plagas varis tentas et epidromidibus (epidromis) passas incidit, implicatur, irretitur, et interimitur: si evasit, accelerat fugam.	425. Ἡ ἔλαφος τοῖς ἀρκύοις ἢ δικτύοις ἐρειδομένοις καὶ ἐκτανυμένοις ἐπὶ σταλίκων καὶ ἐπιδρομίδων ἐμπεσοῦσα, ἐμπλέκεται, περιέχεται, ἐμποδίζεται, κτείνεται, ἐκπεσοῦσα δ' αὐτῶν φυγὴν ἐπιταχύνει.	ἄρκυον, τό — cassis, rete venatorium; cf. ἡ ἄρκυς. δίκτυον, τό — rete. ἐκπίπτω — evado ex aliquo loco. ἐκτανύω — pando, extendo. ἐμπλέκω — implico. ἐπί — super. ἐπιδρομίς, ἡ — funiculus, quo retia panduntur. ἐπιταχύνω — accelero, maturo. ἐρείδομαι — nitor, adhaereo. ἐρείδω — dispono, tendo. στάλιξ, ἡ — paxillus sc. furcula, qua attolluntur et sutinentur retia. φυγή, ἡ — fuga.
426. Aper spumans et frendens venabulo transadactus interficitur.	426. Κάπρος ἀφρίζων, καὶ βριμαίνων, προβολίῳ διαπαρεὶς θνῄσκει.	αἴγειος — caprinus. ἀφρίζω — spumo. βριμαίνω — frendeo ut aper. διαπείρω — transfigo, transfodio. κάπρος, ὁ — aper.

		προβόλιον, τό — venabulum.
XXXVIII. DE PISCATIONE.	XXXVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ.	
427. Piscator in lacu et piscina reti, verriculo, jaculove et tragula in amne sagena et nassa piscatur: hamo (cui esca inditur) ubivis. Fuscina (tridente) confodit anguillas. Excipulis intercipiuntur, in fiscella piscatoria (scirpiculo) asservantur capturae.	427. Ὁ ἁλιεὺς ἐν λίμνῃ καὶ ἰχθυοτροφείῳ χρῆσθαι εἴωθε λίνῳ, γαγγάμῃ, δικτύῳ διπλῷ, τριπλῷ, ἀμφιβλήστρῳ· ἐν ποταμῷ, σαγήνῃ καὶ κύρτῳ· ἀγκίστρῳ δελεασμὸν ἔχοντι πανταχοῦ. τῇ τριαίνᾳ ἐγχέλυας διαπείρει (διελαύνει) τοῖς ἐκδοχείοις ἰχθύας ὑπεκδέχεται. ἐν σπυριδίῳ αὐτοὺς τηρεῖ.	ἄγκριστον — hamus. ἁλιεύς, ὁ — piscator. ἁλιευτική (sc. τέχνη), ἡ — piscatio. ἀμφίβληστρον, τό — rete. γαγγάμη, ἡ — rete; cf. τὸ γάγγαμον. δελεασμός, ὁ — esca; cf. τὸ δέλεαρ. διελαύνω — confodio. ἐκδοχεῖον, τό — fiscella, piscatoria. ἰχθυοτροφεῖον, τό — piscina, piscium vivarium; cf. τὸ ἰχθυωτροφεῖον. κύρτος, ὁ — nassa, qua in amne piscantur. λίμνη, ἡ — lacus. λίνον, τό — linum. σαγήνη, ἡ — sagena, verriculum, genus retis piscatorii. σπυρίδιον, τό — fiscella, sportula. τρίαινα, ἡ — fuscina, tridens, quo pisces confodiuntur.
XXXIX. DE AUCUPIO SEU AVIUM CAPTURA.	XXXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΝΙΘΟΘΗΡΑΣ.	
428. Auceps area praeparata, per illices allectas inescatasve aviculas, vel reticulis adobruit, vel calamis viscatis (quos amiti seu perticae aucupatoriae adaptat) implicat, vel tendiculis aut laqueorum transennis illaqueat, aut decipula impedit (intercipit).	428. Ὁ ὀρνιθαργευτὴς πάντα παρασκευασάμενος διὰ παλευτῶν, καὶ παλευτριῶν ὄρνιθας παλευομένους τε καὶ δελεαζομένους ἢ δικτυδίοις στεγάζει, ἢ καλάμῳ ἰξώδει τῷ ἰξευτηρίῳ ἐμπηγνυμένῳ συμπεδίζει, ἢ παγίδι παγιδεύει (διὰ σπάρτων θηρᾷ), ἢ δελεάστρᾳ αἱρεῖ.	δελεάζω — inesco, decipio. δελεάστρα, ἡ — decipula, qua aves capiuntur. δικτύδιον, τό — reticulum. ἰξευτικός — aucupatorius. ἰξώδης — viscatus. ὀρνιθαγρευτής, ὁ — auceps. ὀρνιθοθήρα, ἡ — aucupium. παγιδεύω — illaqueo. παγίς, ἡ — laqueus. παλευτής, ὁ — qui retia avibus tendit. παλεύτρια (sc. ὄρνις), ἡ — illex, avis alias aves alliciens. παλεύω — allicio. σπάρτον, τό — tendicula, funis quo aves capiuntur. συμπεδίζω — alligo.
429. Oscines quas vita donat, caveae sive junctim sive separatim inclusas ex alveolo (canaliculo) et potistride (potistra) alit.	429. Τὰ ὄρνεα ᾠδικά, ἃ ζωγρεῖ ἐν οἰκίσκῳ ὁμῶς ἢ κεχωρισμένως τηρεῖ, ἐν κάπῃ τρέφει, καὶ ἐν ποτίστρᾳ ποτίζει.	εἴωθα — consuevi, soleo. ἔθω — consuesco. ζωγρέω — vivum capio, captum vita dono. κεχωρισμένως — separatim. οἰκίσκος, ὁ — aviarium, cavea. ὁμῶς — junctim. ποτίζω — potum praebeo. ποτίστρα, ἡ — potistra, vasculum potorium quod aviculis cavea inclusis apponitur.
430. Si qua pedica sese	430. Εἴ τι τὰς πέδας	ἀναλαμβάνω — recipio.

expedit (extricat), avolat: nec facile eam reprendas, nisi se iterum hisce tricis intricet.	ὑπεξέφυγεν, ἀποπέτεται, οὐδ᾽ ἂν ῥᾳδίως αὐτὸ ἀναλήψῃ, εἰ μὴ αὖθις τῷ δικτύῳ ἐμπεσεῖται.	ἀποπέτομαι — avolo. αὖθις — iterum. πέδη, ἡ — pedica. ῥᾳδίως — facile. ὑπεκφεύγω — effugio.
XL. DE COQUINARIA.	XL. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ.	
431. Promus—condus, vel proma—conda penum et obsonia ex penario (cella penaria, promptuario) profert: sed coquus ab obsonatore coempta frustatim concidit, in foco luculento lebetibus, cucumis (ahenis), et cacabis elixat, verubus in crateuterio versatilibus assat, craticula torret, sartagine frigit.	431. Ὁ ταμιοῦχος ἐκ τοῦ ταμείου τὰ ἀπόθετα προφέρων τῷ μαγείρῳ ἀποδίδωσι, αὐτὸς δ᾽ ἐκεῖνα ἀγορασθέντα ὑπὸ τοῦ βιώνου τέμνει, διακοπέντα κρεουργηδὸν ἀναβράσσει ἐπὶ φλογώδους ἐσχάρας, ἐφιεὶς αὐτὰ εἰς λέβητα χάλκειον, ἢ κακάβην, ἢ ὀβελῷ διαπαρέντα ἐν κρατευτηρίῳ περιδινουμένῳ ὀπτᾷ, ἢ ἐπ᾽ ἐσχαρίδος ἀνθρακίζει, ἢ ἐν τηγάνῳ φρύττει.	ἀγοράζω — emo. ἀναβράσσω — elixo. ἀποδίδωμι — profero. τὰ ἀπόθετα (sc. χρήματα) — penus. ἀπόθετος — reconditus, repositus. βιώνης, ὁ — obsonator. βράζω — ferveo. διακόπτω — disseco, concido. ἐσχάρα, ἡ — focus. ἐσχαρίς, ἡ — craticula in qua aliquid torretur. ἐφίημι — injicio, immitto. κακάβη, ἡ — cacabus, olla in qua pulmentum coquimus. κρατευτήριον, τό — crateuterium, ferrum in quo veru vertitur. κρεουργηδόν — frustatim. λέβης, ὁ — lebes, ahenum, cacabus. μαγειρική (sc. τέχνη), ἡ — ars coquinaria. μάγειρος, ὁ — coquus. ὀβελός, ὁ — veru. ὀπτάω — asso. περιδινέω — circumago, verso. προφέρω — profero, promo. ταμιευτήριον, τό — cella penuaria. τέμνω — concido. τήγανον, τό — sartago, in qua cibi torrentur. χάλκειος — aeneus, aereus.
432. Si quid fervet et bullit, ne ebulliat, trulla confutat. Si spumat, tudicula despumat.	432. Τοῦ βράζοντος τῇ τορύνῃ τὸν ἐκβρασμὸν παύει, τὸ ἀφρίζον τῇ τριπτῆρι ἀπαφρίζει.	ἀπαφρίζω — despumo. ἐκβρασμός — exaestuatio, fervor. παύω — sedo, reprimo. τορύνη, ἡ — tudicula, instrumentum quo aliquid teritur et agitatur inter coquendum. τριπτήρ, ὁ — tudicula, cochlear quo spuma deducitur.
433. Fuscina (creagra) extrahunt fervida, colo (fiscella, qualo) colant.	433. Τῇ κρεάγρᾳ τὰ ζέοντα ἐξέλκει, τῷ ἀτράκτῳ (ταλαρίῳ) διηθεῖ.	διήθω — colo, transcolo. ἐξέλκω — extraho. κρεάγρα, ἡ — creagra, fuscina, furca ad carnes ex aheno extrahendas.
434. Residua culinae utensilia sunt rutabulum, batillum, foculus, ignitabulum, tripus, radula, crates, trua, alvei, urcei, paropsides (lances, catini,	434. Τὰ λοιπὰ σκεύη μαγειρικὰ τάδε, πυρφόρον, πύραυνος, ἐσχαρεών, πυρεῖον, τρίπους, τυρόκνηστις, ἐσχαρίς, κύτος*, κρωσσός (ὑδρεῖον),	γλυκαίνω — edulco. δεξαμενή, ἡ — cisterna, aquae receptaculum. ἐκλούω — eluo, abluo. ἐσχαρεών, ὁ — foculus, vas super quo cibi calefiunt. κρωσσός — urceus, vas aquarium. κύτος, τό — alveus, trua.

patinae); quae cum eluuntur, fit colluvies. Labrum autem est, in quo lupini macerantur, ut eorum amaricies edulcetur.	παροψὶς (πίναξ, τρύβλιον, λεκάνη)· ταῦτα ὅταν ἐκλούηται χλίδος γίνεται, ἐν πυέλῳ θέρμοι, τοῦ τὸ πικρὸν αὐτῶν γλυκαίνεσθαι, τέγγονται καὶ ἐμβρέχονται.	λεκάνη, ἡ — patina vel lanx praegrandis, qua cibi feruntur in convivium; cf. ἡ λοπάς. μαγειρικός — culinarius. παροψίς, ἡ — paropsis, lanx, patina grandior. τὸ πικρόν — amarities. πίναξ, ὁ — catinus. πύελος, ὁ — labrum, vas. πύραυνος, ὁ — batillum, instrumentum ferreum quo cineres et prunas tollimus. πυρεῖον, τό — ignitabulum, igniarium. πυρφόρον, τό — rutabulum, instrumentum quo ignis proruitur; n.b. a πυρφόρος —η —ον; cf. ὁ πυρφόρος. σκεῦος, τό — utensile. τέγγω — intingo. τρίπους, ὁ — tripus, olla tripes, ubi aqua calescit. τρυβλίον, τό — catinus, patina. τυρόκνηστις, ἡ — radula, instrumentum asperum et foraminibus plenum quo caseum aliasque res friamus et comminuimus.
435. Vas ansa prensabis; sed si anceps est, ambigas qua arripias: et magis adhuc si ansatum non fit, ne subvertas.	435. Τῆς τοῦ σκεύους λαβῆς ἀντιλήψῃ, εἰδὲ δίωτον ἀπορεῖν ἔξεστιν ᾗ ληπτέον ἐστίν· τὸ ἄωτον μὴ περιτρέπῃς, φυλάττου.	ἀντιλαμβάνομαι — prehendo. ἀπορέω — dubito, ambigo. ἄωτος — ansis carens. δίωτος — anceps, duas ansas habens. ἐμβρέχω — immergo. ἀπορεῖν ἔξεστι — dubitare possis. ἔξεστι — licet. περιτρέπω — subverto. σκεῦος, τό — vas. φυλάττομαι — caveo.
436. Aves deplumantur, pisces desquamantur, exenterantur, aut exdorsuantur etiam.	436. Τὰ ὄρνεα τίλλονται, ἰχθύες λεπίζονται, ἐξεντερίζονται, ῥαχίζονται.	ἐξεντερίζω — exentero, eximo intestina. κώδεια, ἡ — caput papaveris; cf. ἡ κωδία. λεπίζω — desquamo. ῥαχίζω — exdorsuo, per dorsi spinam disseco. τίλλω — deplumo, plumas evello.
437. Assati et frixi salubriores sunt quam elixi et jurulenti, nisi plusculum condiantur.	437. Ὀπτοὶ ἰχθύες καὶ καπυροὶ ὑγιεινότεροι τῶν ἑφθῶν, μὴ ἀφθονώτερον ἀρτυομένων, εἰσίν.	ἀρτύω — condio. ἀφθονώτερον — plusculum, largius. ἑφθός — elixus, coctus. κάπυρος — frixus. στάχυς, ὁ — spica.^ ταρίχιον*, τό — succidia, tergum porci quod aut muria conditur aut salitum in carnario suspenditur. ὑγιεινός — salubris, sanus.
438. Salsamenta, conditanea, et infumata aegre concoquuntur: atque	438. Τάριχος, τὰ ταριχηρά, τὰ καπνιστὰ δύσπεπτα, καὶ διὰ τοῦτο	διὰ τοῦτο — propterea, eam ob causam. πρόσφορος — utilis, proficuus. ὑγίεια, ἡ — sanitas, valetudo.

eapropter sanitati parum secunda.	τῇ ὑγιείᾳ οὐ πάνυ πρόσφορά ἐστιν.	
XLI. DE POTULENTORUM PARATU.	XLI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΟΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ.	
439. Vinitor vites novellas plantas, traducibusque propagat. Vineam bidente pastinat, et repastinat: palmites pampinosos vitilibus vinctos ridicis (pedamentis) statuminat (palat): paulo post pampinat, tum vindemiat, racematione pauperibus relicta.	439. Ὁ ἀμπελουργὸς νέας ἀμπέλους φυτεύει τε καὶ μοσχεύει τὰ κλήματα. τὸν ἀμπελῶνα τῇ δικέλλᾳ σκάπτει, ἀνασκάπτει· τὰ κλήματα σφύραις συνδεδεμένα στηρίζει, βλαστολογεῖ, τρυγᾷ, ἐπιτρέπων τοῖς πένησι βοτρυοῦν.	ἀμπελουργός, ὁ — vinitor. ἀμπελών, ὁ — vinea. βλαστολογέω — pampino, pampinis nimiis libero. βοτρυόω — racemor, racemos lego. κλῆμα, τό — palmes. νέος — novellus, novus. ὁδός, ἡ — via. παρασκευή, ἡ — paratus. πότιμος — potulentus. σκάπτω — pastino. συφακίζω — vindemio. σφῦρα, ἡ — pedamentum, quo palmites fulciuntur.
440. Uvor dulcis in vindemia ex acinosis uvis in cupa prius calcatis torculari exurgetur: qui e lacu (lacusculo) in cadum, orcam aut seriam translatus mustum, et posteaquam fuerit defaecatus, vinum dicitur: potus exhilarandis maestis accomodus.	440. Ἐν τρυγήτῳ ἐκ σταφυλῶν γίγαρτον ἐχουσῶν, πρῶτον ἐν ληνῷ τραπουμένων, εἶτα ἐν τριπτῆρι θλιβομένων γλεῦκος ἐκρεῖ, ὃ μεταγγιζόμενον εἰς κάδον, καὶ ὑλιζόμενον οἶνος λέγεται, πότος ἐκ σκυθρωπῶν δεινὸν ἱλαροὺς ποιῆσαι.	γίγαρτον, τό — acinus vinaceus, baca. γλεῦκος, τό — muscum. δεινός — qui potest. ζῦθος, ὁ — cerevisia, potus ex hordeo; cf. τὸ ζύθεος. θλίβω — premo. ἱλαρὸν ποιέω — exhilaro. ἱλαρός — hilaris. κάδος, ὁ — cadus, dolium. ληνός, ὁ — orca, lacus preli torcularii ubi uvarum succus exprimitur. μεταγγίζω — transfundo. οἶνος, ὁ — vinum. ποτόν, τό — potus, potio. σκυθρωπός — moestus. σταφυλή — uva. τραπέω — calco uvas in lacu. τριπτήρ, ὁ — torcular. τρύγητος, ὁ — vindemia, vindemiae tempus. ὑλίζω — defaeco.
441. Annotinum est optimum, hornum nonnihil feculentum.	441. Ὁ οἶνος διετὴς κράτιστος, αὐτοετὴς τρυγώδης.	αὐτετής — hornus, hoc anno natus. διετής — annotinus. κράτιστος — optimus. τρυγώδης — faeculentus.
442. Factitia sunt absinthites, helenites, Hoppocratium, etc. aliaque medicata.	442. Ὁ οἶνος ποιητός, ἀψινθίτης, ἑλενίτης, ἱπποκρατικός, καὶ ἄλλοι τοιουτότροποι.	ἀψινθίτης (sc. οἶνος), ὁ — absinthites, vinum absinthio conditum. ἑλενίτης*, ὁ — helenites, vinum enula conditum. Ἱπποκρατικός (sc. οἶνος), ὁ — Hippocratium, vinum odoramentis conditum. τοιουτότροπος — hujusmodi.

443. Defrutum est sapa; exoletum, vapa; fugiens, quod aetati cedit.	443. Οἶον ἕψημα, σείριος οἶνος· ἐξεστηκώς, ὀξίνης· ἐξιστάμενος, τροπίας.	ἐξίσταμαι — acresco, vappesco. ἐξεστηκώς — exoletus. ἕψημα, τό — defrutum, vinum e musto ad dimidium excocto factum. ὀξίνης (sc. οἶνος), ὁ — vinum quod coacuit aliquantum. σείραιος (sc. οἶνος), ὁ — sapa, vinum e musto ad tertiam partem decocto factum. ταλαρίσκος — quasillus. τροπίας* (sc. οἶνος), ὁ — vinum versum, fugiens, vappa.
444. Hoc ubi non abundat, mulsum (hydromeli) coquitur: itemque cerevisia (zythus) ex farre tosto (byne) et lupulo.	444. Ἀπορίας τούτων οὔσης ὑδρόμελι καὶ ζῦθος, βύνης καὶ βρύου ἑψᾶται.	ἀπορία, ἡ — penuria, inopia. βρύον, τό — lupulus, *herba.* βύνη, ἡ — hordeum, tostum, polenta. ἑψάω βύνης — coquo e potulenta. ἑψάω — coquo. οἰνόμελι, τό — mulsum.
445. Abditur in cellas frigidiores et obturatur (operculatur) promiturque siphone (siphunculo) aut epistomio.	445. Ἀποκατατίθεται ἐν ψυχροτέραις οἰνοθήκαις, σφηκοῦται, ὃν ταμίας σίφωνι ἢ ἐπιστομίῳ ἀρύει τε καὶ προχειρίζεται.	ἀποκατατίθημι — abdo, repono. ἀρύω — promo. ἐπιστόμιον, τό — epistomium, quo dolium obturatur; cf. ἡ ἐπιστομίς, τὸ ἐπιστόμισμα. οἰνοθήκη, ἡ — cella vinaria. προχειρίζομαι — promo, depromo. σίφων, ὁ — lipho, tubus. σπινθήρ, ὁ — scintilla. σφηκόω — obturo. ταμεῖον (ταμιεῖον), τό — fiscus principis.
446. Capacioribus in cupis sapidius est quia non evaporat, praesertim cantheriis altioribus superpositum.	446. Ἐν κάδοις εὐμεγέθεσιν, καὶ ἐφ’ ὑψηλοτέρων ὑποθεμάτων κειμένοις εὐχυμότερός ἐστι, διὰ τὸ μὴ ἐξατμίζεσθαι (ἐκπνευματοῦσθαι, ἐξαεροῦσθαι, ἐξίστασθαι).	ἀκινδύνως ἔχω — tutus sum. ἀκινδύνως — tuto. ἀσθενέω — infirmus sum. διὰ τὸ μὴ ἐξατμίζεσθαι — quia non evaporat. διά cum inf. — quia, quoniam. ἐκπνευματοῦμαι — evaporo, odorem amitto. ἐξαεροῦμαι — evanesco, evaporo. εὐμεγέθης — capax. διὰ τό cum inf. = quia — διὰ τὸ μὴ ἐξατμίζεσθαι quia non evaporat. ὑπόθεμα, τό — cantherius, cui dolia imponuntur. ὑψηλός — altus.
447. Ex inclinato dolio faeces una (insimul) exeunt: et quidem copiosus, si commotes.	447. Ἐκ κάδου ἐπικλιθέντος καὶ κινουμένου τρὺξ ἐκρεῖ.	ἐξατμίζομαι — evaporo. ἐπικλίνω — inclino. τρύξ, ἡ — faex.
448. Ex vinaceis (flocibus) confit lora seu posca, fontana ac puteali (puteana) aqua aliquanto	448. Τῶν γιγάρτων ὁ δευτερίας (στεμφυλίτης), ὕδατος πηγαίου ἢ φρεατιαίου πολὺ κρείττων,	δευτερίας, ὁ — lora, posca, potus factus ex acinorum folliculis expressis aqua affusa. στεμφυλίτης, ὁ — lora, posca, potus factus ex acinorum folliculis expressis, aqua affusa.

commendatior.	ποιεῖται.	φρεατιαῖος — putealis.
449. Infundibula ad lagenas et fidelias acuminatas pertinent, quae non nisi guttatim implentur.	449. Αἱ χῶναι λαγύνοις καὶ κεραμείοις προστόμοις καὶ μυουρίζουσι, κατὰ σταγόνας πληθομένοις, χρήσιμαί εἰσιν.	ἐπίλυσις, ἡ — infundibulum, instrumentum quo aliquid in vas infunditur. κεράμιον, τό — fidelia, vas fictile ad usus varios accomodatum. λάγυνος, ἡ — lagena. μειουρίζων — acuminatus. μυουρίζω — in acutum desino. πλήθω — impleo. πρόστομος — acuminatus. κατὰ σταγόνας — guttatim. χώνη, ἡ — infundibulum.
XLII. DE AURIGATIONE.	XLIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΝΙΟΧΕΙΑΣ.	
450. Equiso in equili equum capistro alligatum, aut fiscella (camo) si mordax sit constrictum, dentata strigili purgat, gausape insternit. avena quam vanno ventilat, excussis ad ventulum retrimentis cibat, et aquatum educit.	450. ὁ ἱπποκόμος ἐν ἱπποστασίῳ ἵππον κημῷ (χειλωτῆρι) δεθέντα ἢ φιμούμενον εἰ στομίας καὶ δύσφιμός ἐστι, ξυστρίδι καταψᾷ, τῇ γούνῃ στρώννυσι, τῷ βρώμῳ (ἀκροσπέλλῳ), λικμηθέντι τρέφει τε καὶ ποτίζει.	αμφίμαλλον, τό — gausape. βρῶμος, ὁ — avena. γοῦνα, ἡ — gausape; cf. τὸ γουνίον, ὁ γαυσάπης. ἑρμηνεύς, ὁ — interpres. ἡνιοχεία, ἡ — aurigatio. ἱπποκόμος, ὁ — equiso, equorum curator. ἱπποστάσιον, τό — equile, stabulum equorum. καταψάω — defrico. κημός, ὁ — capistrum. λικμητήριον, τό — vannus, qua frumentum purgatur. ξυστίς, ἡ — frigilis. στομίας — oris duri. στρώννυμι — insterno, operio. φιμόω — camo sc. fiscella obligo vel adstringo.
451. Eques ephippio insidens, stapedibus insistit, calcaribus mannum instigat, freno (habena) sive orea pro lubitu flectit (obliquat), pastomide autem coërcet.	451. Ὁ ἱππεὺς ἐπ' ἐφιππίου καθίζων, ἀναβολεῦσι στηριζόμενος, τοῖς πλήκτροις τὸν ἱππάριον κεντεῖ, τῷ χαλινῷ (τῇ ἡνίᾳ), τῷ λύκῳ καὶ ἐπιστομίδι, ὡς εὐ ἄριστον αὐτῷ, χαλιναγωγεῖ.	ἀναβολεύς — staticulum quo pedes firmamus equum ascensuri. ἐπιστομίς, ἡ — pastomis (postomis), instrumentum quod naso equi admovetur ad eum coercendum. ὡς εὐάρεστον αὐτῷ — ut ipsi videtur, pro arbitrio. εὐάρεστος — placens, commodus. ἐφίππιον, τό — ephippium, clitellae. ἡνία, ἡ — habena. ἱππάριον, τό — mannus, equulus. καθίζω — sedeo. κεντέω — stimulo. πλῆκτρον, τό — calcar; cf. τὸ κέντρον, ἡ ἐγκεντρίς. σιελιστήριον, τό — frenum; cf. ὁ χαλινός. στηρίζομαι — firmo pedem, insisto. χαλιναγωγέω — freno duco, freno rego vel moderor.
452. Antilena, postilena, dorsuale, avertae, aureae, et	452. Τὸ προστερνίδιον, ὑπουρίς, στρῶμα,	κόσμος, ὁ — ornatus. προστερνίδιον, τό — antilena, lorum ante pectus equi.

phalera, ornatui sunt.	ὑπομάσχαλον, στόμιον, φάλαρα, κόσμος ἵππων.	στόμιον, τό — orea, ea pars freni quae ori equi inditur. στρῶμα, τό — stragulum, (sc. ἐπινώτιον) quod dorso equi imponitur. ὑπουρίς, ἡ — postilena, lorum sub cauda equi. φάλαρα — phalerae, ornamenta equorum. χαλινός, ὁ — frenum, habena. ψάλλιον, τό — frenum.
453. Succussator equitem quassat; gradarius molliter, tolutarius (asturco) tolutim gradiens non cespitat.	453. Ὁ ὑποσειστής τὸν ἱππέα σείει, ὁ εὔδρομος τριποδίζει, ὁ βηματίζων φοράδην βαδίζει, οὐδ’ ὀλισθαίνει (πταίει).	βαδίζω — gradior. βηματίζων ἵππος, ὁ — equus tolutarius, asturco. ἕξιππον, τό — sejuges, currus sex equis junctus. εὔδρομος (sc. ἀνήρ), ὁ — qui bene currit, equus gradarius. ὀλισθαίνω — cespito, labor. πταίω — despito, labor, impingo. σείω — quatio, quasso. τριποδίζω — tripudio. ὑποσειστής — succussator, facile excutiens. φοράδην — tolutim.
454. Auriga parippum sellario jugat, antecessores ante se agit.	454. Ὁ ἡνιοχεὺς πάριππον τῷ ἐπισεσαγμένῳ συζεύγνοσι, τοὺς πρόσθεν πρὸ ἑαυτοῦ ἐλαύνει.	ἵππος ἐπισεσάγμενος — equus cui clitellae sunt impositae, sellarius. ἐπισάσσω — clitellas vel stragulum impono. ἡνιοχεύς, ὁ — auriga; cf. ὁ ἡνίοχος. ἱππεύς, ὁ — eques. πάριππος (sc. ἵππος), ὁ — parippus, equus funalis. ὁ πρόσθεν (sc. ἵππος) — equus antecessor. πρόσθεν — antea.
455. Magnates sejugibus vehuntur, pilentis et carpentis (pampillis). Plebeii quadriga, triga, biga, idque rhaedis et essedis: alicubi etiam cisiis.	455. Οἱ πάνυ (δυνάσται) ἑξίππῳ, ὀχήματι, ἀπήναις· οἱ πολλοὶ (δημοτικοὶ) τεθρίππῳ, τριίππῳ, συνωρίδι, ζεύγεσιν, ἅρμασι, καὶ δίφροις χρῶνται.	δημοτικός — plebeius, qui de plebe est. διφρός — bigae. δρόμος, ὁ — cursus. δυνάστης, ἡ — primas, optimas. ζεῦγος, τό — rhaeda, vehiculi genus; cf. mularis ἡ ἀπήνη. λαμπήνη, ἡ — pilentum, vehiculum pensile. οἱ πάνυ — magnates, viri illustres. οἱ πολλοί — inferioris sortis homines, plebeji. πορεῖον, τό — pilentum, vehiculum pensile. τέθριππον (sc. ἅρμα), τό — quadriga, currus quadrigis junctus.
456. Onera plaustris (sarracis) trahisque, aegrotantes arcera, delicati tectica transvehuntur.	456. Τὰ βάρη ἁμάξαις, ἑλκήθροις, οἱ ἀσθενοῦντες φορείοις, οἱ τρυφῶντες ἀνακλιντηρίοις ὀχοῦνται.	ἀνακλιντήριον, τό — lectica. ἀσκοπήρα, ἡ — ascopera, sacciperium, pera viatorum in qua pecunias aut utensilia quaevis reponunt. ἕλκηθρον, τό — traha.

		τρυφῶν — delicatus. τρυφάω — delicate vivo. φορεῖον, τό — arcera, vehiculum infirmorum.
457. Currus habet axes (qui ut axungia ungantur, succula sustolluntur) et rotas ex modiolo radiis duodecim, apsidibus sex, et totidem canthis contextas, quibus praefixum est embolium.	457. Ἅμαξα ἄξονας ἔχει, οὓς δεῖ αἴρειν ἀναφορεῖ τοῦ χρίεσθαι, τρόχους, τόρμον, πνημίας ιβʹ. ἀψίδας καὶ κάνθους ςʹ. τῷ δʹ ἄξονι ὁ ἐπίβολος ἐπιβάλλεται.	ἀναφορεύς, ὁ — sucula, machina tractoria. ἄξων, ὁ — axo. ἀψίς, ἡ — absis, curvatura rotae. ἐπιβάλλω — infigo, praefigo. ἐπίβολος, ὁ — paxillus qui axibus rotae infigitur, embolium; cf. ὁ ἔμβολος, τὸ παραξόνιον. κάνθος, ὁ — canthus, ferrum quo axis rotae munitur. κνημία, ἡ — radius rotae. τροχός, ὁ — rota. χοινικίς**, ἡ — modiolus sc. medium rorae. χρίω — ungo.
458. Temonis orae (extremitati) admoventur de helcio dependentia retinacula (sive sint catenae, sive lora), pone autem sufflamen ad sufflaminandum in praecipiti descensu currum.	458. Τῷ ἐσχάτῳ τοῦ ῥυμοῦ, αἱ ἁλύσεις ἢ ἱμάντες, τῶν ἑλκίων ἐκκρεμάμενοι, ἐφάπτονται. ὄπισθεν ἡ τροχοπέδη (ἐποχλεὺς) τὸ ἅρμα ἐν ἀποκρήμνῳ καταβάσει κατέχουσα, ἀποδεσμεῖται.	ἅλυσις, ἡ — catena. ἀποδεσμέω — alligo. ἀπόκρημνος — praeruptus. ἅρμα, τό — currus. ἕλκιον**, τό — helcium, quod ecquis induitur ad trahendum currum. ἐποχλεύς, ὁ — sufflamen, quod rotae injicitur ne praeceps feratur. ἐφάπτω — alligo. ἱμάς, ὁ — lorum. κατάβασις, ἡ — descensus. κατέχω — cohibeo, retineo. ὄπισθεν — pone, a tergo. ῥυμός, ὁ — temo currus. τροχοπέδη, ἡ — sufflamen, lignum quo rotae injecto cursus ejus sistitur.
459. Cum per orbitas levius trahantur vectabula, ne exorbites, respice.	459. Τῆς ὁδοῦ μὴ χρὴ ἐξίστασθαι (ἐξικνεῖσθαι) αἱ γὰρ ἅμαξαι ἐν ταῖς ἁρματοτροχιαῖς ἑλκόμεναι, ῥᾷον φέρονται.	ἁρματοτροχία, ἡ — orbita. ἐξίστημι τῆς ὁδοῦ — decedo, deflecto a via. ἐξίστημι — decedo, deflecto. ἐξιχνοῦμαι — exorbito, orbitam exeo. μοσχεύω — insero, implanto. ῥᾷον — facilius. φέρω — veho.
460. Clitellae mulo aut caballo imponuntur, ut per loca praecipita et invia transitum alium non ferentia, onera transferantur.	460. Αἱ ἀστράβαι (σάγματα) τοῖς ἵπποις ἢ ἡμιόνοις ἐπιτίθενται, τοῦ τὰς ἀποσκευὰς διʹ ἀπορρώγων καὶ ἀβάτων τόπων κομίσαι.	ἄβατος — invius, aditu vel accessu difficilis. ἀπορρώξ — abruptus, praeruptus. ἀποσκευή, ἡ — sarcina. ἡμίονος, ὁ — mulus. κομίζω — porto, fero. σάγμα, τό — clitellae.
461. Bajuli vel humeris vel feretro (aerumna de collo suspensa) bajulant, vel unirota protrudunt.	461. Οἱ ἀχθοφόροι, ἢ ὤμοις, ἢ φερέτρῳ, ἢ ἱμάντι τὰ βάρη αἴρουσιν, ἢ μονοτρόχῳ διωθίζουσιν.	διωθίζω — protrudo. μονότροχος, ὁ — carruca, vehiculum unam rotam habens. φέρετρον, τό — feretrum, in quo aliquid fertur.

XLIII. DE NAVICULARIA.	XLIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ.	
462. A transmarinis apportaturi quaedam nautae, mare (aequor) naufragum navigant, ora e prymnesio soluta.	462. Ἐκ τῶν μεταποντίων ἔνια φορτία οἱ ναῦται προσκομίσοντες διὰ τοῦ ναυαγοῦ πελάγους πλέουσιν (ἱστιοδρομοῦσιν).	ἀπεμπολέω — vendo, venundo. γελγοπώλης, ὁ — scrutorum venditor. ἱστιοδρομέω — solis velis feror. μεταπόντιος — transmarinus. ναυαγός — naufragus, naves frangens. ναύτης, ὁ — nauta. ναυτιλία, ἡ — navicularia ars. πλέω — navigo. προκομίζω — apporto, affero. φορτίον, τό — onus.
463. Nauclerus gubernaculo assidens clavum gubernat, navarchus imperitat. Alii per pergulas (ageas) et per foros cursitantes ad antennas vela (acatium nempe, thoracium, et quandoque etiam supparum) alligant, eaque ad ambo usque cornua diducta, trajectis per carchesium funibus subvectant, vel contracta demittunt: alii epidromum puppi, dolonem in prora, aplustria in mali fastigio defigunt.	463. Ὁ ναύκληρος τῷ πηδαλίῳ προσκαθιζόμενος τὸ ἐφόλκαιον κυβερνᾷ· ὁ ναύαρχος ἄρχει· οἱ ναῦται ἀσχολούμενοι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, καὶ τῶν τοῦ πλοίου παρόδων διατρέχουσι, τὰ ἱστία οἷον ἀρτεμῶνα, θωράκιον, ἐπίδρομον, τῇ κεραίᾳ ἐφάπτουσι, καὶ πρὸς ἄμφω τὰ κέρατα σχοίνοις διὰ τοῦ καρχησίου διεκβαλλόμενοι, ἀνέλκουσιν, ἢ ὑφιέντες συστέλλουσιν. ἄλλοι ἐπίδρομον ἐν πρύμνῃ, δόλωνα ἐν πρῴρᾳ, καὶ τὰ ἄφλαστα ἐν τῇ τοῦ ἱστοῦ κορυφῇ ἐκπεταννύουσιν.	ἄμφω — ambo. ἀρτέμων, ὁ — artemon, velum navis majus. ἄρχω — impero. ἀσχολούμενος διατρέχω — assidue discurro. ἀσχολοῦμαι — impiger, assiduus sum. ἄφλαστον, τό — aplustre, ornamenta navis. διατρέχω τοῦ πλοίου παρόδων — per foros navis. διατρέχω — discurro. διεκβάλλω — trajicio per aliquid. δόλων, ὁ — dolon, minimum velum ad proram. ἐπίδρομος, ὁ — epidromus, velum posterius. ἐφόλκιον, τό — clavus navis, gubernaculum; cf. τὸ πηδάλιον. θωράκιον, τό — thoracium, velum quadratum quod maximo velo incumbit. ἱστίον, τό — velum. ἱστός, ὁ — malus navis. ἰχθύς, ὁ — piscis.^ κατάστρωμα, τό — fori, tabulatum navis quod nautas aut milites sustinet. κεραία, ἡ — antena, lignum transversum e malo navis. κυβερνάω — guberno, moderor. ναύαρχος, ὁ — navarchus, praefectus navis. ναύκληρος, ὁ — nauclerus, navis gubernator. πάροδοι, αἱ — fori, tabulata navium constrata per quae currunt nautae. πηδάλιον, τό — gubernaculum, clavus navis. πλοῖον, τό — navis. προσκαθίζομαι — assideo. πρύμνα, ἡ — puppis, extrema navis

		pars. πρώρα, ἡ — prora, anterior pars navis.
464. Tranquillo salo velificatio non procedit, nisi remiges per transtra ad scalmos considentes (identidem celeusmate per celeusten inclamandi et exhortandi) remigent, vel remulco navim trahant helciarii, vel ubi opus, contis trudendo a brevibus et scopulis propellant navicularii.	464. Μαλακίας οὔσης ναυτίλλεσθαι οὐ δυνατόν, εἰ μὴ πρόσκοποι καθίζοντες ἐπὶ τῶν σελμάτων, ἐν τοῖς σκαλμοῖς ἐρέσσωσι, ἢ ἑλκυστῆρες ῥυμουλκῶσι, ἢ κόντοις τὴν ναῦν ἀπὸ βραχίων. καὶ σκοπέλων ἀπωθῶσιν. κελευστὴς δὲ τούτους ἅπαντας ὀφείλει ἐποτρύνειν.	ἀνάγω — tollo, subduco. ἀπωθίζω — propello. βραχέα, τὰ — brevia, syrtes in mari. ναυτίλλεσθαι οὐ δυνατόν — navigatio non procedit, navigari non potest. δυνατόν, τό — quod fieri potest. ἑλκυστήρ (sc. ἀνήρ), ὁ — helciarius, qui navem fune trahit. ἐποτρύνω — impello, excito. ἐρεύνομαι — ructo. κελευστής, ὁ — celeustes, qui remiges adhortatur. κόντος, ὁ — contus, hasta nautica longa et robusta. μαλακίας οὔσης — tranquillo salo. μαλακία, ἡ — summa tranquillitas maris. ναῦς, ἡ — navis. ναυτίλλεσθαι οὐ δυνατόν — navigatio non procedit, navigari non potest. ναυτίλλομαι — navigo. ὀφείλω — debeo. πρόσκωπος, ὁ — remex. ῥυμουλκέω — remulco sc. loris funibusque navem traho. σελίς, ἡ — pagina. σκαλμός, ὁ — scalmus, lignum teres cui remi loro alligantur. σκέπτομαι — circumspicio, speculor.
465. Nam in illos si incidant, naufragio periclitantur, ni jacturam faciant necessitudine id efflagitante. Idcirco profunditatem bolide exquirunt, ne alicubi adhaerescant et naufragium faciant.	465. Τούτοις γὰρ ἐμπεσόντες κινδυνεύσουσι ναυαγεῖν, ἂν μή, εἰ ἐπάναγκες, ἐκβολὴν ποιῶσι, διὰ τοῦτο βολίδι βυθὸν διερευνῶσι, τὴν ναυαγίαν ἐκφυγεῖν σπουδάζοντες.	ἂν μή — nisi. βυθός, ὁ — profunditas, profundum. διερευνάω — indago, perscrutor. ἐκβολή, ἡ — jactura mercium e navi. ἐπαναγκές — necesse est, opus est. κινδυνεύω — periclitor. ναυαγέω — navem frango, naufragor, naufragium facio. ναυαγία, ἡ — naufragium.
466. Vento minus secundo (adverso) obliquandi sunt sinus carbasorum vel remulcandum est. Procella oborta ne abripiantur a decumanis fluctibus, anchoram rudenti annexam jaciunt atque ita fluctuant et jactantur.	466. Πνεύματος οὐκ ἐπιφόρου ὄντος πλαγιάζειν τὴν ὀθόνην, ἢ ῥυμουλκεῖν, ἀέλλης ἀνισταμένης, ἵνα μὴ ναῦς ὑπὸ τρικυμίας ἀποφέρηται, ἀγκυροῦν αὐτὴν δεήσει, καὶ οὕτως ἀκινδύνως κυμαίνεται.	ἀγκυρόω — ancora firmo. ἄελλα, ἡ — procella, turbo. ἀνίσταμαι — oborior. ἀποφέρω — aufero, abripio. ἀποφέρω — aufero, tollo. ἐπίφορος — secundus, prosper. κυμαίνομαι — fluctuo. ὀθόχνη, ἡ — velum nauticum, carbasus. πλαγιάζω — obliquo. πνεῦμα, τό — ventus. ποταμικός — fluvialis, fluviatilis. ποταμός, ὁ — fluvius, flumen,

		amnis. τρικυμία, ἡ — fluctus decumanus, magnus.
467. Primam navigans (naviculans) (sive corbita, sive celoce sive etiam lembo invehatur, perinde est) nauseam vix effugit, si quidem paulo velocius a flabris aspirantibus impellantur.	467. Τὸ πρῶτον πελαγίζων ὁλκάδι ἢ κέλητι ἢ λέμβῳ, ὡς ἐπὶ πολὺ, τῆς θαλάσσης δυσχειμέρου οὔσης, ναυτιᾷ.	ἀχθοφόρος (sc. ἀνήρ), ὁ — bajulus. δυσχείμερος — tempestuosus. ἐμποδίζω — impedio. κελήτιον, τό — celox, navigii genus breve atque utile; cf. ὁ κέλης. λέμβος, ὁ — lembus, parvum navigium. ναυτιάω — nauseam patior, nauseo, evomere conor et adnitor. ὁλκάς, ἡ — corbita, navis oneraria. πελαγίζω — navigo.
468. Navis vacua, praesertim actuaria, quo firmius innatet, saburra oneratur: sed si plus nimio, pessum ibit.	468. Τὸ πλοῖον κενόν, μάλιστα εὔπορός τις πλάτη, ἐπ᾽ ἀσφαλείᾳ τοῦ δρόμου ἑρματίζεται, γόμου ὑπερπιμπλάμενον, καταδύεται.	ἀσφάλεια, ἡ — securitas. βολίς, ἡ — bolis, pondus funiculo affixum quo demisso nautae explorant profunditatem maris. ἕρμα, τό — saburra . ἑρματίζω — saburra onero. εὔπορος (sc. ναῦς), ἡ — actuaria navis. καταδύω — demergo. πλάτη, ἡ — ratis. ὑπερπίμπλημι γόμου — nimis onero. ὑπερπίμπλημι — nimis repleo. ὑφίημι — submitto, demitto.
469. Ubi fatiscit (quod multoties fit), nautea per hiscentes rimas illabitur, atque in carinam confluit: unde antlia exantlatur seu sentinatur. Post, ut rimulae omnes stipentur, phalangis in siccum subducitur; et commissurae stupa aut musci coma referciuntur ac ferruminantur, tandemque oppicantur naupegis.	469. Τοῦ πλοίου ὑποσάρπου ὄντος (διαχαίνοντος) ὕδωρ διὰ ῥαγάδων, εἰς τὴν τρόπιν εἰσρεῖ, ὃ χρὴ ἐξαντλεῖν ἀντλίᾳ, εἶτα τοὺς ναυπηγοὺς δεήσει τοῦ πλοίου εἰς γῆν ὁλκοῖς ἀνηγμένου ἁρμονίας καὶ συναφὰς τῇ τοῦ λίνου δευτέρου στύπῃ, ἢ μνίῳ (βρύῳ) πακτοῦν τε καὶ πιττοῦν.	ἁρμονία, ἡ — commissura. διαχαίνω — fatisco, hiatu diducor. εἰσρέω — influo, illabor. ἐξαντλέω — exhaurio. ἴουλος, ὁ — muscus. κεραμεῖον, τό — figuli officina, figlina. μνίον, τό — muscus. ὁλκός, ὁ — remulcus, quo naves ex uno mari in alterum per continentem traducuntur. πακτόω — compingo, coagmento. πιττόω — oppico, pice illino. ῥαγάς, ἡ — fissura, rima. στύπη, ἡ — stupa*; cf. τὸ στυπεῖον. συναφή, ἡ — commissura. τρόπις, ἡ — carina, ima navis pars. τοῦ πλοίου ὑποσάθρου — quum navis fatiscit. ὑπόσαθρος — rimosus.
470. Navigatione peracta, actutum navigia in portum appellenda sunt, aut certe in opportunam stationem (navale) deducenda.	470. Τῆς ναυτιλίας ἐκτελεσθείσης αὐτίκα πρὸς γῆν ὁρμητέον, ἢ ναύσταθμον ζητητέον ἐστίν.	αὐτίκα — statim. ναύσταθμος — navale, navium statio. ορμάω — appello navem.
471. In navigabili flumine raro triremibus ac liburnicis onerariis, ut plurimum vero lintribus, scaphis, cymbis et	471. Ἐν πλοΐμοις ποταμοῖς χρεία σχεδὸν οὐδεμία τριήρων, λιβυρνικῶν φορτηγῶν,	ἀκάτιον, τό — acatium, velum maximum in navi. λιβυρνική* (sc. ναῦς), ἡ — liburnica, genus navigii triremis figuram habens. πλόϊμος — navigabilis.

phaselis utimur, qui remis provehuntur, immo et ratibus.	ἀλλ’ ὡς πολύ, μονοξύλων σκαφιδίων, ἀκατίων, φασήλων κωπηλατουμένων, καὶ σχεδιῶν.	σκαφίδιον, τό — scapha. σχεδία, ἡ — ratis. τριήρης, ἡ — triremis. φάσηλος, ὁ — phaselus, navigium oblongum. φορτηγός (sc. ναῦς), ἡ — navis oneraria. χρεία, ἡ — usus.
472. Ubi vadum deest, pontone trajiciunt, diciturque trajectus: sed portitor naulum poscit.	472. Ὅπου πόρος οὐκ ἔστι, τῷ πορθμείῳ ποταμὸν διαπερατέον ἐστίν. ὁ τόπος πορθμὸς λέγεται. ὁ δὲ πορθμεὺς ναῦλον αἰτεῖ.	διαπεράω — trajicio. ναῦλον, τό — naulum, portorium. πορθμεῖον, τό — ponto quo flumen trajicitur. πορθμεύς, ὁ — portitor, vector. πορθμός, ὁ — trajectus. πόρος, ὁ — vadum quod pedibus transiri potest.
473. Alibi fiunt pontes lapidei vel sublicii, et pensiles: itemque ponticuli.	473. Ἀλλαχόθι μὲν γέφυραι λίθιναι, ξύλιναι, ἐπικρεμεῖς (κρεμασταὶ) καὶ γεφύρια κατασκευάζονται.	ἀλλαχόθι — alibi. γέφυρα, ἡ — pons. γεφύριον, τό — ponticulus. ἐπικρεμής — pensilis. κρεμαστός — pensilis. λίθινος — lapideus.
474. Urinatores quaevis profunda tranant submersa perquirentes.	474. Οἱ δύται εἰς βυθὸν ἑαυτοὺς ἐφιέντες τὰ καταποντιζόμενα ἀνερευνῶσιν.	ἀνερευνάω — investigo. δύτης, ὁ — urinator. ὑποβρύχιος — submersus, demersus.
XLIV. DE ITINERIBUS.	XLIV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΓΗΝ ΠΟΡΕΙΑΣ.	
475. Viator, quo tendit, recta sine ambagibus proficiscatur, ad deverticula ne divertat.	475. Τὸν ὁδοιπόρον δεῖ ἄνευ περιοδείας εὐθυπορεῖν.	εὐθυοπέω — rectam viam sequor, recto itinere progredior. ὁδοιπόρος, ὁ — viator. περιοδεία, ἡ — ambages, circuitus. πορεία, ἡ — iter.
476. Semitae causa viam ne deserat, nisi tritus sit callis et itineris dux comesve peritus praesto.	476. Τῆς ἀτραποῦ χάριν, ἐμπείρου μὴ παρόντος ὁδηγοῦ, οὐ χρὴ τῆς ὁδοῦ παρατρέπεσθαι.	ἄτραπος, ἡ — semita. ἔμπειρος — peritus. κύων, ὁ/ἡ — canis. ὁδηγός, ὁ — dux viae seu itineris. παρατρέπομαι — deverto, deflecto a via.
477. Avia (devia) et salebras qui metuit, nusquam deviet.	477. Ὁ τὰ ἄβατα καὶ δυσχωρίας φοβούμενος, μὴ ἐκπατείτω.	τὰ ἄβατα — avia. ἄβατος — avius. δυσχωρία, ἡ — salebrae. ἐκπατέω — extra viam tritam evagor, a via deflecto.
478. Bivium et trivium fallax est: quapropter ne erres, obvios sciscitare, qua eundum? Num hac an illac, prorsum an rursum, dextrorsum an sinistrorsum flectendum sit?	478. Ἡ δίοδος, τρίοδος ἀπατηλή, ὅπως οὖν τῆς ὁδοῦ μὴ διαμάρτῃς, τοὺς ἀπαντῶντας ἐρώτα ποῖ χρὴ βαδίζειν, τῇ μέν, ἢ τῇ δε, πρόσω ἢ ὀπίσω, εἰς δεξιὰ ἢ ἀριστερά.	ἀπαντάω — occurro, obviam venio. εἰς ἀριστερά — ad sinistram, sinistrorsum. βαδίζω — eo. εἰς δεξιά — ad dextram, dextrorsum. δίοδος, ἡ — bivium. ἐρωτάω — interrogo, quaero ab aliquo. ἤ — an. ὅπως μή — ne. ὅπως — ut.

		ποῖ — quo, quorsum. τῇ μὲν ἢ τῇ δέ — hac an illac. τῇ — hac, illac. τῇδε — hac. τρίοδος, ἡ — trivium.
479. Tramites et compita non aeque seducunt.	479. Ἡ τρίβος, τὰ ἄμφοδα οὐχ οὕτως ἀπατηλά.	ἄμφοδον, τό — compitum. τρίβος, ἡ,ὁ — trames, semita, callis.
480. Peregrinari ut absque interprete possis, idioma calle.	480. Ὅπως ἄνευ ἑρμηνέως ξενίζεσθαι δύναιο, γλώττας μάνθανε.	ἐμπόρευμα, τό — merx. ξενιτεύω — peregrinor.
481. Peregre ituro ocreae competunt aut perones ob caenum; et petasus (galerus) ob solem; et rheno aut mastruca ob frigus; et lacerna scortea vel penula e coacta lana ob pluvias; et baculus (baculum) seu scipio, quo nitatur: adminiculo enim est.	481. Τῷ ἀποδημήσοντι ἁρμοστὰ ταῦτα· πηλοβατίδες*, πέτασος, διφθέρα, κατωνάκη, τρίβων, διφθέρα, φαινόλη ἐξ ἐρίου πηκτή, βακτηρία πρὸς ὑποστήριγμα.	ἀποδημέω — peregrinor. ἁρμοστός — conveniens. βακτηρία, ἡ — baculus. διφθέρα, ἡ — rheno (reno), velamen villosum humeros pectusque tegens. διφθέρα — lacerna. ἔριον, τό — lana. κατωνάκη, ἡ — mastruca, vestis pellicea; cf. ὁ κατωνάκης. πέτασος, ὁ — petasus, galerus, tegmen capitis latum et expansum. πέτασος, ὁ — petasus, tegmen capillo solem arcens. πηλοβατίς, ἡ — pero; cf. ἡ ἀρβύλη, ἡ ἀσκήρα. τρίβων, ὁ — lacerna, penula, vestis quae tunicae inducitur adversus aëris injuriam. πρὸς ὑποστήριγμα — adminiculi causa. ὑποστήριγμα, τό — adminiculum.
482. Opus et viatico ad faciendas impensas: vel literis (tessera) collybisticis ab aliquo collybista.	482. Καί γε μὴν ἐφοδίου πρὸς τὰς εἰς πορείαν δαπάνας, ἢ κολλύβου παρὰ κολλυβιστοῦ, χρείαν ἔχει.	ἀγοράσματα, τὰ — venalia. δαπάνη, ἡ — sumptus, impensa. ἐφόδιον, τό — viaticum. καί γε μήν — porro. κολλυβιστής, ὁ — collybista, campsor, qui dat vel accipit litteras collybisticas. κόλλυβος, ὁ — collybus, litterae collybisticae, in quibus scriptum est de quadam summa pecuniae ab eo qui eas recepturas sit, persolvenda. χρεία, ἡ — opus.
483. Sed et patientia: sub dio enim pernoctare obtingit.	483. Οὐδὲν δὲ γ' ἧττον μεγάλης ὑπομονῆς· θαμὰ γὰρ αἰθριοκοιτέον ἐστίν.	αἰθριοκοιτέω — sub dio cubo. ὑπομονή, ἡ — patientia.
484. Ubi ubi es, quīcum (quocum) sis attende, quid occulte geratur quam sagacissime aucupans.	484. Ὅπου πότε γῆς ἂν ᾖς σκέπτου τί λάθρα πράττεται.	ὅπου ποτὲ γῆς — ubicunque terrarum. ὅπου ποτέ — ubicunque. ποτέ — unquam. πράττω — ago, gero.
485. In peregrinationibus enim intuta sunt omnia.	485. ἐν πορείαις γὰρ ἅπαντα ἄπιστα καὶ	ἄπιστος — intutus. ἀποσφάττω — jugulo. ἁρπαξίβιος — raptu vivens.

Latrones trucidant, praedones spoliant, piratae arreptos abducunt. His igitur latrocinantibus ac praedantibus ne obvies, cauto opus. Immo ne in hospitiis quidem, praesertim apud caupones, hospes ab hospite tutus est.	ἐπισφαλῆ· οἱ λῃσταὶ ὁδοιποροῦντες ἀποσφάττουσιν, οἱ ἅρπαγες τοὺς ξενιτεύοντας λωποδυτοῦσιν· οἱ πειραταὶ αὐτοὺς ἀνδραποδίζουσιν. φρόντιζε μὴ τοιούτοις ἁρπαξιβίοις ἐμπέσῃς· οὐδὲ πάντως ἀσφαλῆ τὰ ξενοδοχεῖα καὶ καπηλεῖα. ὁ ξένος (καταλύτης) παρὰ τῷ ξενοδόκῳ ἀκινδύνως ἀεὶ οὐκ ἔχει.	ἐπισφαλής — periculosus, intutus. καπηλεῖον, τό — diversorium, caupona. καταλύτης, ὁ — hospes. λῃστής, ὁ — latro. λωποδυτέω — spolio, praedor. ξενοδοχεῖον, τό — hospitium, locus ubi hospites recipiuntur, diversorium. ξενοδόχος (ξενοδόκος), ὁ — hospes, qui peregrinos excipit. ξένος, ὁ — hospes, qui apud aliquem in hospitio est. ὁδοιδοκέω — vias insideo. ὁδοιδόκος, ὁ — latro, is qui vias insidet ac viatores intercipit. παρά — apud. πειρατής, ὁ — pirata, praedo marinus. φροντίζω — caveo.
486. Ut sarcinam tuam commode gestes, vidulus, mantica, pera (sacciperium), bulga, marsupium (crumena, loculus, funda), denique sinus opus est.	486. Ὅπως τὰ πρὸς ὁδοιπορίαν ἐπιτήδεια συσκευαζόμενος δύναιο εὐφόρως βαστάζειν, εὔχρηστα τάδε· σακκίον, πήρα, ἱπποπήρα, ἀσκοπήρα, μαρσύπιον, ἀργυροθήκη, κόλπος.	ἀργυροθήκη, ἡ — loculus in quo servatur pecunia. εὐφόρως — leviter, facile, commode. εὔχρηστος — utilis, quo opus est. ἱπποπήρα, ἡ — bulga, sacculus quo equites necessaria itineri secum ferunt; n.b. fere plurale. μαρσύπιον, τό — marsupium; cf. ὁ μάρσυπος, τὸ βαλάντιον. ὁδοιπορία, ἡ — iter. σακκίον, τό — sacculus. συσκευάζω — in fasciculum colligo, in sarcinam connecto.
487. Ut expeditior sis, impedimentis ne te aggravato: remorantur enim festinos.	487. Εὐσκεύει ἵνα εὐκολώτερον πορεύῃ· αἱ ἀποσκευαὶ ἐμποδών εἰσιν.	ἐμποδών, τό — impedimento, ab ἐμποδών (adverbium). εὐκόλως — expedite. εὐσκευέω — impedimentis modice me onero. πορεύομαι — proficiscor.
488. Si maturandum (celerandum) est, veredis (celetibus) uti praestat, quam meritoriis equis.	488. Ὅπου χρὴ σπεύδειν δρομικοῖς ἵπποις καὶ κέλησι χρηστέον ἐστίν.	δρομικός — velox. κέλης, ὁ — veredus. πάροχος, ὁ — equus veredus.
489. E longinquo reducem salvum et sospitem laetabundi tui te excipient.	489. Οἴκαδέ σε ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐπανελθόντα σῶον, ἀνόσητον (εὔρωστον), οἱ ἐπιτήδειοι περιχαρεῖς ἐκδέξονται.	ἐξ ἀλλοδαπῆς (sc. χώρας) — e terra peregrina. ἀλλοδαπός — extraneus, peregrinus. ἀνόσητος — salvus, sospes. ἐκδέχομαι — excipio. ἐπιτήδειος — necessarius, amicus. εὔρωστος — bene valens. οἴκαδε — domum. συζευγνύω — conjungo, adjungo. σῶος — salvus.
XLV. DE MERCATURA.	XLV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ.	

490. Mercatores, bona aliunde allata non absque lucro (quis enim cum damno negotiaretur?) dividunt.	490. Οἱ ἐμπορίαν ἐμπορευόμενοι (ἐργαζόμενοι) ἀλλαχόθεν προσενεγκάμενοι τὰ ἐμπορεύματα, οὐκ ἄνου κέρδους αὐτὰ ἐπ’ ἀργυρίῳ καταλλάττονται· τίς γὰρ ἀκερδῶς καὶ ἐπιζημίως πραγματεύεσθαι προαιροῖτο;	ἀκερδῶς — sine lucro, cum damno. ἀλλαχόθεν — aliunde. ἄνευ — sine. ἀργύριον, τό — argentum. ἐμπορία, ἡ — mercatura. ἐπί — cum. ἐπιζημίως — cum damno. ἐργάζομαι — negotior. καταλάττω ἐπ’ ἀργυρίῳ — divendo. καταλλάττω — commuto, permuto. κέρδος, τό — lucrum. πραγματεύομαι — negotior. προαιροῦμαι — praeopto, malo. προσφέρω — affero.
491. In emporiis celebria exercentur commercia: oppidatim mercatus solenes et nundinae instituuntur. Monopolia incolis molesta esse et parum conducibilia notorium est.	491. Ἐν ἐμπορίοις πλεῖσταί τε καὶ μεγάλαι συναλλαγαί. κατὰ πόλεις δ’ ἀγοραὶ ἐτήσιαι δημοτελεῖς, καὶ παντοπωλίαι γίνονται. ἡ μονοπωλία οὐδαμῶς οινωφελής, μᾶλλον δὲ τοῖς αὐτόθεν (κατοίκοις) ἀνιαρά ἐστιν.	ἀγορά, ἡ — mercatus. ἀνιαρός — molestus. ὁ αὐτόθεν (sc. ὤν vel οἰκῶν) — qui in ipso loco habitat, incola. αὐτόθεν — in ipso loco. δημοτελής — publicus. ἐμπόριον, τό — emporium, locus ubi mercatura exercetur. ἐτήσιος — anniversarius, quotannis fieri solitus. κοινωφελής — publice utilis. μονοπώλιον, τό — monopolium, arbitrium vendendi quo quis solus quidpiam vendere potest. παντοπωλία, ἡ — mercatus, nundinae. κατὰ πόλεις — oppidatim. πόλις, ἡ — urbs, oppidum. συναλλαγή, ἡ — commercium.
492. Et propolae et institores et tabernarii quaestum facientes in cadurcis suis, et circumforanei et scrutarii (grytopolae) cum scrutis suis frivolis negotiatore dici volunt.	492. Οἱ προπώλαι, παλιγκάπηλοι, γρυτοπώλαι, γελγοπώλαι, ἀγύρται περιαγοραῖοι γρυτάρια καὶ ῥῶπον καταπιπράσκοντες, ἔμποροι προσαγορεύεσθαι ἀξιοῦσιν.	ἀγύρτης, ὁ — circulator. ἀξιόω — postulo, peto, volo, cupio. γρυτάρια, τὰ — (dim. ab ἡ γρύτη) scruta, merces frivolae. γρυτοπώλης, ὁ — scrutarius, is qui res frivolas vendit. ἔμπορος (sc. ναύτης), ὁ — negotiator, mercator. καταπιπράσκω — vendo, venundo. παλιγκάπηλος, ὁ — institor, revenditor. περιαγοραῖος — circumforaneus. πέρναμαι — veneo. προπώλης, ὁ — propola, is qui merces prius emit, ut pluris revendat. ῥῶπος, ὁ — merx parvi pretii. τί μή — quidni.
493. Et quidni? Ubique sane merx licet (venit), venditor venalem exponit, et indicat quanti: emptor licetur (licitatur) donec	493. Καὶ τί μή; πανταχοῦ τὰ ἀγοράσματα πέρναται, ἀπεμπολεῖται· τὰ ὤνια ἐν πωλητηρίῳ ὁ πώλης προτιθεὶς διατιμᾷ, ὁ δ’	διατιμάω — aestimo, pretium pono. ἕως ἄν — donec. προστίθημι — expono, propono. πώλης, ὁ — venditor. πωλητήριον, τό — forum, taberna, ubi res venales exponuntur. συνάλλαγμα, τό — conventio.

conveniant.	ὠνητὴς ἀντωνεῖται, ἕως ἂν τὸ συνάλλαγμα γένοιτο.	ὑπερθεματίζω — licitor, contra licitor. ὠνητής, ὁ — emptor. τὰ ὤνια (sc. χρήματα) — merces quae venduntur. ὤνιος — venalis.
494. Sed qui mercatur, ne se defraudet in emptione, nummorum (qui aurei sunt, vel argentei, vel aerei) teneat valorem: ut oboli, semoboli, teruncii, semissis, assis, grossi, denarii, floreni, solidi imperialis, scutati, coronati, etc.	494. Ὁ ὠνοῦμενος, ὅπως μὴ ὑπὸ τῶν τιμιοπωλῶν νοσφίζοιτο, τὸ νόμισμα χρυσοῦν, ἀργυροῦν, χάλκειον, καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, γινωσκέτω, οἷον ὀβολοῦ, ἡμιοβόλου, ἡμιασσαρίου, ἀσσαρίου, γροσσοῦ, δηναρίου, φλορηνοῦ, δαληροῦ, σκουτάτου, κορωνατοῦ.	ἀργυροῦς — argenteus. ἀσσάριον, τό — as, moneta. δαληρός*, ὁ — thaleros, moneta Germanica. δηνάριον, τό — denarius, moneta. ἡμιασσάριον, τό — semissis, as dimidius. ἡμιόβολος*, ὁ — semiobolus, moneta. κορωνατός*, ὁ — coronatus, moneta. νόμισμα, τό — numisma, moneta. νοσφίζω — defraudo. ὄβολος, ὁ — obolus, moneta. ὄλυνθος, ὁ — grossus, moneta. σκουτατός*, ὁ — scutatus, moneta. τιμιοπώλης — rerum pretiosarum venditor. φλωρηνός*, ὁ — florenus, muneta. χρυσοῦς — aureus. ὠνοῦμαι — mercor, emo.
495. Nec qui vetustus rerum aestimationes investigat, nescius sit talenti Attici, quod valuisse volunt antiquarii sexaginta minas: mina autem valuit centenos denarios (drachmas) seu quadringentos sestertios: sestertius autem duos circiter crucigeros monetae Germanicae.	495. Οὐδὲ τὴν παλαιὰν τιμὴν σαφῶς μαθεῖν σπουδάζων ἀγνοείτω τάλαντον Ἀττικὸν ξʹ μνῶν, μνᾶν ἑκατὸν δραχμῶν, ἢ υʹ σεστερτίων; τοῦτον δὲ βʹ κρουκιγερῶν ὡσεῖ κατὰ τὸ ἡμέτερον νόμισμα εἶναι.	Ἀττικός — Atticus, ex Attica regione. δραχμή, ἡ — drachma, moneta. ἑκατόν — centum. ἡμέτερος — noster. μνά, ἡ — mina, moneta Attica. παλαιός — vetus, antiquus, priscus. σαφῶς — plane, liquido. σέρις*, ἡ — scariola, *herba.* ταλαιπωρέω — vexo. ὡσεί — circiter, fere.
496. Pretium annonae ingravescit aut remittit prout ejus raritas aut affluentia est: sed nihil carius constare ajunt, quam quod precibus emitur.	496. Σιτοδείας (σπανοσιτίας) ἐμπεσούσης, ὁ σῖτος βαρυτιμεῖται, ἡ δὲ τιμὴ αὐτοῦ ἐπʹ ἔλαττον βαδίζει, εὐωνίας οὔσης· οὐδὲν δέ, φασίν, πλείονος ἢ τὸ ὤνιον εὐχῶν ἐστιν.	ἐπ' ἔλαττον βαδίζω — decresco. βαρυτιμεῖται ὁ σῖτος — fit annonae gravitas. βαρυτιμοῦμαι — pretio augeor. ἐπʹ ἔλαττον βαδίζω — imminuor, decresco. ἔλαττον — minus. εὐχή, ἡ — preces. εὐωνία, ἡ — affluentia rei quae facit ut vili pretio fit, vilitas. πλείων — plus. σιτοδεία, ἡ — penuria annonae sc. rei frumentariae. σπανοσιτία, ἡ — penuria annonae. χωρίζομαι — secernor, remaneo.
XLVI. DE VESTIARIIS	XLVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ	

OPIFICIIS.	ΙΜΑΤΟΥΡΓΙΚΗΣ.	
497. Linum et cannabis macerantur in lacunis, et exsiccata frangibulo conteruntur, tum carminantur (caruntur) carmine, remanente ibi flocco, hic stupa.	497.* Τὸ λίνον, κάνναβίς τε ἐν ὑδροδόκοις ἐναποβρέχεται, ξηραίνεται κτενὶ γναφικῷ κναφάλου τε καὶ στύπης κεχωρισμένης.	ἐναποβρέχω — macero. ἱματουργική (sc. τέχνη), ἡ — ars vestiaria. κάνναβις, ἡ — cannabis. ξαίνω — carmino, carpo. ξαντικός — ad carminandum pertinens. σκόλλυς (σκόλλις), ὁ — floccus, villus, cirrus. συντρίβω — contero. ὑδροδόκος, ὁ — lacuna, lacus.
498. Dehinc netrices penso ad colum applicato fila trahunt (nent), sive rotula sive fuso cum verticillo.	498. Αἱ χερνήτιδες κλῶσμα ἠλακάτῃ περιδέουσαι, πηνίον κατάγουσι, κατακλώθουσι τῷ κλωστῆρι ἢ ἀτράκτῳ σφόνδυλον ἐχούσῃ.	ἄτρακτος, ὁ — pensum, quod netrices colo applicant. ἠλακάτη, ἡ — rotulus, fusus, colus. κατάγω — deduco. κατακλώθω — fila deduco, stamina deduco. κλῶσμα, τό — pensum quod colo applicatur. κλωστήρ, ὁ — rotula coli, fusus. κτείς, ὁ — pecten. περιδέω — circumligo. πηνίον, τό — stamen, stilum. συνάγω — colligo. σφόνδυλος — verticillus coli. χερνῆτις, ἡ — netrix.
499. Ex fuso fila in girgillum deducuntur, inde in rhombum, ex rhombo glomerantar glomi, et fit tela.	499. Ἐκ ῥόμβου αἱ ἀγαθίδες συνάγονται, μηρύονται, καὶ ἱστὸς γίνεται.	ἀγαθίς, ἡ — glomus. ἱστός, ὁ — tela. μηρύω — glomero. ῥόμβος, ὁ — rhombus, machina quam agitando tramam glomeramus.
500. Textor conculcans insilia (binae complanatae (aequatae) trabeculae sunt, quae alternatim (vicissatim) consurgunt et recidunt), stamini tramam (subtegmen) subtexit, et ita linteum et carbasum conficit: quod ut candescat, insolatur.	500. Ὁ ὑφαντὴς τοὺς ὑποβάτας (διεσμιλευμένα δύο δοκίδια) παραλλήλως ἀμείβοντας τοῖς ποσὶν καταπιέζει, τῷ στήμονι τὴν κρόκην ἐνυφαίνει καὶ σινδόνα καὶ λεπτὸν λίνον ποιεῖ. οὗτος ἡλιούμενος λευκαίνεται.	ἀμείβω — alterno,. διασμιλεύω — aliquam rem versor dolis utendo. δοκίδιον, τό — trabecula. δύο — duo. ἐνυφαίνω — intexo. ἡλιόω — ad solem expando. κακοήθεια, ἡ — prava consuetudo. καταπιέζω — calco. κρόκη, ἡ — trama, subtemen, id quod stamini inseritur. λεπτὸν λῖνον, τό — carbasus, linteum tenue. λευκαίνω — dealbo. παραλλήλως — ex opposito. σινδών, ἡ — sindon, linteum pertenue. στήμων, ὁ — stamen. ὑποβάτης, ὁ — insile, scabellum; cf. τὸ ὑπόβαθρον. ὑφάντης, ὁ — textor.
501. Bilix duplicatum, et trilix triplicatum licium requirit.	501. Δίμιτος παρυφὴν διπλῆν, τρίμιτος τριπλῆν αἰτεῖ.	βίλιξ (sc. ὀθόνιον), τό* — bilice linteum. παρυφή, ἡ — licium, tela. τρίλιξ*, ἡ — trilix, lini genus.

502. Idem propemodum in lanificio fit: quod artificiosius contexitur.	502. Ταὐτὸν σχεδὸν ἐν ταλασιουργίᾳ τεχνικωτέρᾳ οὔσῃ, συμβαίνει.	συμβάλλω — fio. τάλαρος, ὁ — colus, per quem fila deducuntur. ταύτῃ — hactenus. τεχνικός — artificiosus.
503. Pectitur lana vel gossipium (bambacium) et carminatur a lanario, netur a lanifica, dein texitur, et pani transeunt in pannum laneum: quem fullo constipat et condensat, tinctor in cortina tingit, quendam saturo, quendam diluto, [et] quendam pertinace, quendam evanido (fugaci) tinctus.	503. Τὸ ἔριον ὑπὸ τοῦ ταλασιουργοῦ ποκάζεται, ὑπ’ εἰροκόμου πεκτεῖται (πέκεται, διαξαίνεται), ὑπὸ καταγούσης, καὶ χερνήτιδος νήθεται, ὑφαίεται, καὶ οὕτω ῥάκος γίνεται· ὁ γναφεὺς ἐμπιλεῖ τει καὶ ὑποστύφει, ὁ βαφεὺς ἐν λέβητι ἢ βαθύχρῳ (εὐαγεῖ), ἢ ἐξιτήλῳ, ἢ δευσοποιῷ χρώματι, ἢ ἀκρατεῖ, βάπτει.	ἀκρατής — evanidus, fugax. βαθύχρουν χρῶμα, τό — densus, satur color. βάπτω — tingo. βαφεύς, ὁ — tinctor. γναφεύς, ὁ — fullo. δευσοποιὸν χρῶμα, τό — color indelibilis. εἰροκόμος (sc. ἀνήρ), ὁ — lanarius, qui lanam carminat. ἐμπιλέω — constipo. ἐξίτηλος — dilutus, evanidus. εὐαγής — evanidus fugax. νήθω — neo, filum duco. πεκτέω — carmino. πέκω — pecto. ποκάζω — carmino. ῥάκος, τό — pannus. ταλασιουργία, ἡ — lanificium; cf. ἡ ταλασία.
504. Sartor forfice scindit, acu et digitali indumenta suit: sed ne suturae notabiles sint, quandoque et dissuit, rursumque scissuras consuit plicatque.	504. Ὁ ἀκεστὴς τῇ τομίδι τέμνει, τῇ βελόνῃ καὶ δακτυλήθρᾳ τὴν ἐσθῆτα ῥάπτει. ἵνα δ’ αἱ ῥαφαὶ μὴ ἐμφανεῖς ὦσι, ἐῤῥαμμένα διαῤῥηγνύει, ἀναῤῥάπτει καὶ συμπλέκει.	ἀκεστής, ὁ — sartor. ἀναῤῥάπτω — rursus consuo. βελόνη, ἡ — acus, instrumentum. δακτυλήθρα, ἡ — digitale, digitorum involucrum. διαῤῥηγνύω — dissuo. ἐμφανής — conspicuus. ῥάπτω — suo, consuo. τέμνω — seco, scindo. τομίς, ἡ — forfex.
505. Qui vetera sarciunt (resarciunt) veteramentarii, qui interpolant mangones sunt, ablecta (interpola) venditantes.	505. Οἱ ἐπισκευασταὶ (παλαιουργοῦντες) τὰ καττύματα μετασκευάζουσιν, οἱ κομμωταὶ αὐτὰ μετασχηματίζουσι καὶ πωλοῦσιν.	ἐπισκευαστής, ὁ — veteramentarius, qui vetera vestimenta sarcit. ἱματιοκάπηλος, ὁ — vestiarius, qui vestes vendit. κάττυμα, ἡ — veteramentum, veteris calceamenti corium. κληρονομέω — haeres fio, sum. κομμωτής, ὁ — mango, qui vestes veteres interpolat. μετασκευάζω — reficio, reparo. μετασχηματίζω — interpolo, in aliam formam verto.
506. Coriarius coria lixivio elaborat: e quibus sutor (calcearius) calceamenta in sutrina ad modulum (formulam, mustricolam) subula et filo piccato conficit.	506. Ὁ σκυτοδέψης τὸ σκῦτος κονίᾳ στακτῇ δεύει, ὁ σκυτοτόμος ἐξ αὐτοῦ ὑποδήματα ἐν σκυτοτομείῳ πρὸς μέτρον τοῦ καλτικίου, τῷ ὀπητίῳ καὶ νήματι πισσοκωνήτῳ συῤῥάπτει.	γονή, ἡ — genitura. δεύω — irrigo, madefacio. καλτίκιος, ὁ — calceus, caliga. μέτρον, τό — modulus, formula. νῆμα, τό — filum. ὀπήτιον, τό — subula, qua corium a sutoribus perforatur; cf. τὸ ῥάφιον. πισσοκώνητος — picatus. σκυτοδέψης, ὁ — coriarius. σκῦτος, τό — corium. σκυτοτόμιον, τό — sutrina.

		σκυτοτόμος, ὁ — sutor. στακτή, ἡ — lixivium coriarii. συῤῥάπτω — consuo.
507. Pellio e pellibus pellicia construit.	507. Ὁ διφθεροποιὸς δερμάτων διφθέρας, καὶ δερμάτινα εἵματα κατασκευάζει.	δέρμα, τό — pellis. δερμάτινος — pellicius. διφθεροποιός — pellio, qui pellicea conficit. εἷμα, τό — vestis, amiculum. κατασκευάζω — compono, conficio.
508. Alutarius alutas praebet; sed omnes hi per ludibrium cerdones audiunt.	508. Ὁ βυρσοδέψης τὸ σκῦτος παρέχει. πάντες δὲ τοιοῦτοι σκωπτόμενοι βυρσοποιοὶ λέγονται.	βυρσοποιός (sc. ἀνήρ), ὁ — cerdo, opifex sordidus. σκωπτόμενος — per ludibrium.
XLVII. DE VARIIS VESTIUM GENERIBUS.	XLVII. ΠΕΡΙ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΩΝ ΕΣΘΗΜΑΤΩΝ.	
509. Vestis ad obtegendam nuditatem e paradiso ejectis data, stulte a phrygione acu pingitur et ad fastum adhibetur.	509. Ἡ ἐσθὴς τοῖς ἐκ παραδείσου ἐκβληθεῖσι πρὸς τὸ τῆς γυμνότητος σκέπασμα δοθεῖσα, ὑπὸ ποικιλτοῦ μαψιδίως χρυσῷ καὶ μαργαρίταις παρυφασμένη, τῇ ὑπερηφανίᾳ ὑπηρετεῖ.	γυμνότης, ἡ — nuditas. ἔσθημα, τό — vestimentum. μαψιδίως — vanitatis gratia. παράδεισος, ὁ — paradisus, viridarium. παρυφαίνω — texo. ποικιλτής, ὁ — phrygio, qui acu pingit. σκέπασμα, τό — velamen, tegumentum. υπερηφανία, ἡ — fastus, superbia. ὑπηρετέω — inservio, servio, ad aliquid adhibeor.
510. Moles nobis est et remora, dum induitur toties et exuitur.	510. Βάρος ἐστὶ καὶ τριβή, ἣν τοσαυτάκις δεῖ ἐνδύσασθαί τε καὶ ἐκδύσασθαι.	ἀμπέχω — induo, amicio. ἐκδύομαι — exuo. ἐνδύομαι — induo. τοσαυτάκις — toties. τριβή, ἡ — retardatio, remora.
511. Alii laxa veste gaudent, alii stricta, habitu vario et quandoque segmentato.	511. Οἱ μὲν ἐσθῆτι πλατείᾳ, οἱ δὲ στενῇ, ποικιλτῇ, κροσσοῖς ἢ παραιρήμασι κεκοσμημένῃ χαίρουσιν.	κοσμέω — orno. κροσσός, ὁ — fimbria; cf. τὸ κράσπεδον. παραίρημα, τό — limbus, segmentum vestis. πλατύς — amplus. ποικιλτός — varius, versicolor.
512. Vestitus lugubres sunt epomis, calyptra, ricinus (ricinium). Virilis autem familiaris amictus est thorax cum manicis, colobium, subligaculum (femoralia, braccae), toga talaris, lacerna. Chlamys vero, sagum, abolla, laena, paludamentum, caligae	512. Αἱ ἐσθῆτες πενθικαί· ἡ ἐπωμίς, κάλυπτρα, πέπλον. ἀνδρικαί· θώραξ χειριδωτός, κολόβιον, περιζώματα (σκέλεαι), τήβεννα ποδήρης, μανδύη, χλαμὺς δέ, σάγος (περιθωρακίδιον) χλαῖνα, χρυσοϋφὴς τήβεννα, καλίγια, στρατιωτικαί.	ἀναξυρίδες, αἱ — bracca, femorale; cf. τὰ περισκελῆ. ἀνδρικός — virilis. γνάφαλον, τό — tomentum quod culcitris infarcitur. ἐπωμίς, ἡ — epomis, vestis humeros tegens. θώραξ, ὁ — thorax, pectoris amictus. κάλυπτρα, ἡ — calyptra, quae servit capiti operiendo. κολόβιον, τό — colobium, tunica sine manicis. πενθικός — lugubris. πέπλον, τό — peplus lugubris, rica.

militaria sunt.		περιθωρακίδιον, τό — vestis quae thoraci superinduitur. ποδήρης (sc. χιτών), ὁ — toga talaris. σάγος, ὁ — sagum, vestis militaris. σκελεά, ἡ — caliga, ocrea. σπεῖρον, τό — lacerna, tunica. στρατιωτικός — militaris. τήβεννα, ἡ — toga. χειριδωτός — manicatus, manuleatus. χλαῖνα, ἡ — laena, vestis crassa quae hieme superinduitur. χλαμύς, ἡ — chlamys, vestis militaris. χρυσοῦφής — auro intertextus.
513. Femineus: amiculum (amictorium), palla striata, stola, supparus (peplum carbasinum), cyclas, calantica (reticulum, rica), praecinctorium (castula, semicinctium), vitta albens, mitra.	513. Γυναικεῖαι· ἀμπεχόνιον (στολὴ πτυχώδης) πέπλος, κυκλάς, στηθόδεσμον, ἄμπυξ, κεκρύφαλος, περιζώνιον, ταινία, τιάρα.	ἀδικέω — injuriam facio. ἀμπεχόνιον, τό — amiculum foemineum. ἄμπυξ, ὁ — reticulum muliebre. βέλτιον — melius. γυναίκειος — muliebris. κεκρύφαλος, ὁ — vitta mulierum. κυκλάς, ἡ — cyclas, genus seminae vestis magnificum. πέπλος, ὁ — peplum carbasinum. περιζώνιον, τό — lumbare, praecinctorium; n.b. τὸ περίζωμα. πτυχώδης — rugosus, multas plicas habens. στηθόδεσμον*, τό — pectorale, fascia pectoralis; cf. τὸ περιστήθιον. στολή, ἡ — stola, tunica longior. ταινία, ἡ — calantica, vitta, tegmen capitis muliebre. τιάρα, ἡ — tiaria, mitra.
514. Communis: theristrum, indusium, interula (subucula), pileus, galerus acuminatus, pileus nocturnus, tiara, tunica, chirothecae, tibialia, periscelides (genualia, fasciae crurales), calcei (soleas obstragulum [et] corrigias habentes), calones, socci, crepidae, subere mollita sandalia, cothurni (tragoedis cumprimis usitati), et calopodia ferrata, quibus mira dexteritate et incredibili celeritate per conglaciatas aquas labuntur.	514. Κοιναὶ ἑκατέροις· θέριστρον, χιτώνιον (χιτωνίσκος), ὑποδύτης, πῖλος, θολία, τιάρα, χιτῶνες, χειροθῆκαι, περισκελίδες, ὑποδήματα (ἔχοντα περιείλημα, ἱμάντας), ποδεῖον, κρηπῖδες, σανδάλια φελλῷ μαλακά, κόθορνοι ἐμβάδες, ὑποδήματα τραγικά, καλοπόδια σεσιδηρωμένα οἷς τάχει θαυμαστῷ ποσὶν ἀκάμπτοις, ἀνὰ κρύσταλλον φέρονται.	ἄκαμπος — non flexus. ἀνά — per. ἑκάτερος — uterque. ἐμβάς, ὁ — soccus. θέριστρον, τό — theristrum, vestis subtilis et aestiva. θολία, ἡ — petasus, pileus ad arcendum solem. καλοπόδιον, τό — calceus ligneus vel durus. κόθορνος, ὁ — cothurnus. κρηπίς, ἡ — crepida. κρύσταλλος, ὁ — glacies. μαλακός — mollitus. περιείλημα (sc. τοῦ ὑποδήματος), τό — obstragulum calcei. περισκελίς, ἡ — periscelis, fascia cruralis. πῖλος, ὁ — pileus; cf. τὸ πίλον. ποδεῖον, τό — socculus laneus; cf. τὸ πόδειον, ὁ πῖλος. σανδάλιον, τό — sandalium. τραγικός — tragoedorum proprius. ὑποδύτης, ὁ — subucula, vestis

		interior. φελλός, ὁ — suber, cortex. χειροθήκη*, ἡ — chirotheca. χιτών, ὁ — tunica. χιτώνιον, τό — indusium. χιτώνιον, τό — tunicula; cf. τὸ ἐχέσαρκον.
515. Omnia, ubi convenit, aciculis, uncinulis (spintheribus), fibulis, nodulis, et globulis connectuntur (nexantur, adstringuntur).	515. Ἅπαντα προσηκόντως βελόναις, ὀγκίνοις (ἀγκίστροις), σπινθῆρσι, ἀγκτῆρσι, σφαιριδίοις συνάπτεται.	ἀγκτήρ — fibula. ὄγκος, ὁ — uncinulus. σφαιρίδιον, τό — nodulus.
516. Cingulo nos cingimus et discingimus, ligulas nodis astringimus aut solvimus.	516. Ζωστῆρι ἡμᾶς ζωννύομέν τε, καὶ ἀποζωννύομεν ἱμᾶσι (σφαιρωτῆρσι), δυσλύτως πλεγματεύομεν (κοσύμβρῳ ἐγκομβοῦμεν) καὶ ἀναλύομεν.	ἀναλύω — solvo. ἀποζωννύω — discingo. διασοφίζομαι — dilanio, discerpo. δυσλύτως — firmiter. ἐγκομβόω — ligo. ζωννύω — cingo. ζωστήρ, ὁ — cingulum. πλεγματεύω — adstringo nodos. πόρπη, ἡ — fibula, vinculum; cf. ἡ περόνη. σφαιρωτήρ, ὁ — corrigia, ligula.
517. Pallio amicimur et ornamur.	517. Τὸ ἀμπεχόνιον περικείμενοι κοσμοῦμεθα.	ἀμπεχόνιον, τό — pallium. ἀνανεοῦμαι — instauro, renovo. πανοῦργος — versipellis, veterator. περίκειμαι — amictus sum.
518. Ornamenta adjiciuntur: redimicula (quibus cincinni et alia redimiuntur), taeniae, fimbriae, limbi, institae, segmenta, syrmata (peniculamenta), lemnisci, laciniae.	518. Ὁ κόσμος προστίθεται, κάλλυντρα οἷς βόστρυχοι ἀναδέονται, ἀποόεσμοι (ταινίαι), κροσσοί, παραιρήματα, σύρματα, λημνίσκοι, παρυφαί (πεζίδες).	κάλλυντρον, τό — redimiculum, quo cincinni redimuntur. οὐλή, ἡ — cincinnus. πεζίς, ἡ — lacinia. ὤα, ἡ — limbus, segmentum vestimenti.
519. Item annuli, torques (muraenulae), monilia, armillae (brachialia), inaures (quae auriculae lobo insertae, stalagmia nominantur), aurifabrorum et gemmariorum opera; nec non linteola, muccinia, strophia, sudaria.	519. Δακτύλιοι, ἑλικτῆρες, ὅρμοι, περιδέραια, ψάλια, ἐνώτια, ἐλλόβια, σταλάγμια (χρυσουργῶν ἔργα), ῥάκια, ῥινόμακτρα, στρόφια, καψιδρώτια.	δακτύλιος, ὁ — annulus. ἑλικτήρ, ὁ — inauris, quae auri appenditur. ἐλλόβιον, τό — ornamentum ab auricula dependens, inauris. ἐνώτιον, τό — inauris, qua aures ornantur. καψιδρώτιον, τό — sudarium. ὅρμος, ὁ — monile. περιδέραιον, τό — monile. ῥινομάκτρον, τό — muccinium, linteolum quo nares abstergimus. σταλάγμιον, τό — stalagmium, inauris genus oblongum. ψάλλιον, τό — armilla.
520. Bardocuculli naviculatorum, centones	520. Ἀβόλλα, χείμαστρον ναυτῶν, ῥαπτὸν	ἄβολλα, ἡ — bardocucullus, pallii genus e panno crassiore, cucullum adjectum habens, ac nautis et

(qui ex paniculis et ex assumentis consarcinati sunt) inopum sunt: qui rurantur, levidensi tunicantur.	(συῤῥαφθὲν ἐξ ἐπιβλημάτων καὶ ἐπιῤῥαμμάτων), πενήτων ἐστίν· οἱ ἐν ἀγρῷ διάγοντες εὐτελὲς ἀμπέχονται.	aurigis usitatum. ἀγρός, ὁ — ager. διάγω — dego. ἐπίβλημα, τό — additamentum panniculi. ἐπίῤῥαμμα, τό — panniculus qui assuitur. ῥάκιον, τό — vestis vilis. ῥαπτόν — centro, vestis ex panniculis consarcinata. χείμαστρον, τό — vestis hiemalis.
521. Gynaeceum suum sibi mundum habet, matronae pedissequas.	521. Τὸ γυναικεῖον κόσμον, αἱ οἰκοδέσποιναι ἀμφιπόλους (ἀκολούθους) ἔχουσιν.	ἀμφίπολος, ὁ/ἡ — famulus, famula. γυναικωνῖτις, ἡ — gynaeconitis, gynaeceum, domus pars ubi mulieres versantur. κόσμος, ὁ — mundus muliebris, apparatus. οἰκοδέσποινα, ἡ — matrona.
XLVIII. DE ARCHITECTURA ET FABRILIBUS ARTIFICIIS.	XLVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ.	
522. Primitus in specubus (cryptis), cavernis, tabernis, et frondeis tabernaculis, ut et cespitiis (caespitiis), caespitiis), tuguriolis, gurgustiolisque habitabatur: nunc aedificiis distegis et tristegis omnia referta sunt.	522. Ἐν ἀρχῇ ᾤκουν ἐν σπηλαίοις (κοιλώμασι) σκηναῖς (σκηνώμασι) καλύβαις, καλιαῖς· νῦν δὲ ἀπανταχόθι τῆς γῆς σχεδὸν δίστεγα καὶ τρίστεγα οἰκήματα φαίνεται.	ἀπανταχόθι — ubique, passim. ἀρχιτεκτονική (sc. τέχνη), ἡ — architectura, ars aedificia exstruendi. καλιάς, ἡ — tugurium. καλύβη, ἡ — casa. κοίλωμα, τό — caverna. νῦν — nunc. σκηνή, ἡ — tabernaculum, casa, tugurium. σκήνωμα, τό — tabernaculum. τρίστεγον (sc. οἴκημα), τό — domus trium contignationum.
523. Haec alicubi excelsa sunt, alibi humilia.	523. Ταῦτα ἐνιαχοῦ ὑψηλά, ἄλλῃ πη ταπεινά ἐστιν.	ἐνιαχοῦ — alicubi. μεθυστικός — ebriosus.
524. In casa exili quis lubens degit?	524. Ἐν μικρᾷ καλιάδι τίς ἂν ἀσμένως οἰκοῖ;	ἀσμένως — libenter.
525. Architectus jactis substructionibus aedificat, adjutantibus fabris, securi et malleo (marculo) opus suum peragentibus.	525. Τεκτόναρχος (ἀρχιτέκτων) ὑπωθεὶς θεμέλια, συνεργούντων τεκτόνων, πελέκει, καὶ σφύραις (ῥαιστῆρσι) χρωμένων, οἰκοδομεῖ.	ἀρχιτέκτων, ὁ — architectus, qui structuris aedificiorum praeest. θεμέλιον, τό — fundamentum. οἰκοδομέω — aedifico, exstruo domum. πέλεκυς, ὁ — securis. ῥαιστήρ, ὁ — malleus. συνεργέω — adjuvo. σφύρα, ἡ — malleus. τεκτόναρχος, ὁ — architectus. τέκτων, ὁ — faber. τέμνω — caedo, succido.
526. Faber murarius (caementarius) a caemento et saxo, a lapicida (latomo)	526. ὁ τειχοποιὸς ἐκ χαλίκων ὑπὸ λιθουργοῦ, καὶ κονιάτου σκαφείῳ	ἄλειμμα, τό — pigmentum. ψύψου κάμινος — (fornax) calcaria. γύψος, ἡ — gypsum. κάθετος — perpendiculum.

reciso, et e lateribus in calcaria excoctis, calceque bene subacta conferruminatis ad libellam et perpendiculum muros fabricatur: quos tectorio incrustat aut gypso dealbat aut opere intestino illigatisque emblematibus convestit.	παρασκευασθέντων, πλίνθων ἐν γύψου καμίνῳ ὀπτῶν, κειμένων ἐν συστάσει κατὰ τὴν κάθετον, καὶ κονίας (ἀσβέστου) ὕδατι πεφυραμένης, λευκώματι, ἀλείμματι, κονιάματι, ξυλώσει (ἔργοις ξυλοφράκτοις) τοῖχον περιβάλλων, τοιχοῖ.	κάμινος γύψου — fornax calcaria. κάμινος, ἡ — fornax. κονία, ἡ — calx; cf. ἡ τίτανος. κονίαμα, τό — tectorium, albarium. κονίαμα, τό — albarium, tectorium. λιθουργός, ὁ — lapicida. μιασμός, ὁ — stuprum, incestus. ξυλόφρακτον ἔργον — opus intestinum e ligno quo parites convestiuntur. ξυλόφρακτος — e lignis compactus. ξύλωσις, ἡ — opus intestinum. ὀπτός — excoctus. περιβάλλω — induco. πλίνθος, ὁ — later. σύστασις, ἡ — ordo. τοιχοποιός — faber murarius, caementarius. τοῖχος — paries, murus domesticus. τοῖχον περιβαλών τοιχῷ — facit parietem sc. murum, quem tectorio etc. inducit. τοιχόω — murum sc. parietem facio. χάλιξ, ὁ,ἡ — caementum.
527. Lignarius (tignarius) faber, trabe ferreis ansis firmata, ad amussim (creta vel rubrica signatam) ascia asciat (segmentis et assulis dissilientibus), terebra terebrat (forat), trochleis elevat, parietes coagmentat, [et] clavis consolidat, quos distorte impactos forcipe dentato, qui bisulcus est, emolitur. Parietinas autem restaurat.	527. Ὁ ὑλουργὸς δοκὸν ἀγκτῆρσι σιδηροῖς ἐμπεδουμένην τῇ ῥυκάνῃ ξύει, καὶ πελεκίζει πρὸς στάθμην Κιμωλίᾳ ἐπίχριστον μεμιλτωμένην, σκινδαλμῶν καὶ πελεκημάτων ἀποπηδώντων, τρυπάνῳ τρυπᾷ, τροχαλίᾳ ἀνέλκει, τοίχους λαβαῖς σιδηραῖς συνάπτει, τῶν ἥλων τοὺς διεστραμμένους τῇ λαβίδι ὀδοντωτῇ ἐξέλκει, τοίχους ἡμιῤῥαγεῖς καὶ πτωσίμους (χαμαιρεπεῖς) ἀνανεοῦται.	ἀγκτήρ — ansa ferrea. ἀνέλκω — sursum traho, attollo attrahendo. ἀποπηδάω — desilio. διαστρέφω — distorqueo. δοκός, ὁ — trabs, tignum. ἐμπεδέω — firmo. ἐπίχριστος — illitus, inunctus. οὕτως δὲ οὐκ ἔχων — quum vero haud est ejusmodi sc. aliter se habet, alioqui. ἔχω cum adv. — nonnunquam notat qualitatem vel morem. ἔχω — habeo me. ἧλος, ὁ — clavus. ἡμιῤῥαγής — bisulcus, bifidus. λαβίς, ἡ — forceps. μιλτόω — rubrica illino. ξύω — polio. πελέκημα, τό — segmentum, frustulum quod bipenni detruncatur. πελεκίζω — deascio. πτώσιμος — caducus. ῥυκάνη, ἡ — runcina, dolabra major. σκινδαλμός (σκινδάλαμος), ὁ — assula. τροχαλία, ἡ — trochlea, machina cujus ope onera gyrando elevamus. τρυπανάω — terebro, perforo. τρύπανον, τό — terebra.

		τυχών — quilibet, vilis. ὑλουργός, ὁ — lignarius faber. χαμαιῤῥεπής — in terram vergens sc. inclinans.
528. Ligna ne cariem sentiat, post plenilunium succidantur.	528. Τὰ δένδρα ἵνα μὴ σαπρὰ γένηται μετὰ πανσέληνον τημτέον ἐστίν.	πανσέληνον, τό — plenilunium. σαπρός — putris, cariosus. στάθμη, ἡ — amussis, regula.
529. Lignator arbores sternit et ramis truncat, serra reciprocando dissecat, scobe recidente tuditeque cuneum adigit, itaque findit et ubi diffidit strues componit, ut et sarmentorum fasces et decisa virgulta.	529. Ὁ ξυλοτόμος τὰ δένδρα τέμνων καὶ καταβάλλων, πριστῆρι (ῥινήματος εἰς γῆν καταπίπτοντος) πρίζει, σφύρᾳ ξυλίνῃ σφηνοῖ, τὰ δὲ ξύλα σχιστὰ καὶ τὰς ἀγκαλίδας φρυγανικῶν συντίθησιν.	ἀγκαλίς — fascis sarmentorum. ξυλοτόμος, ὁ — lignator. πρίζω — seco, disseco. πριστήρ, ὁ — scobs eorum quae serra secantur, segmentum. ῥίνημα, τό — scobs; cf. τὸ ῥίνισμα. σφηνόω — findo. σχιστός — fissus. φρύγανον, τό — virgultum, sarmentum.
530. Scriniarius (arcularius, capsarius) asseres runcina et dolabra edolat, subscudibus coadunat et coarctat, glutine (colla) conglutinat, vernice illinit.	530. Ὁ κιβωτοποιὸς σανίδας σκεπάρνῳ καὶ ἀξίνῃ πελεκᾷ, περόναις* ἑνοῖ, κόλλᾳ κολλᾷ, τῷ κόμμι ἀρκευθίνῳ ὑποχρίει.	ἑνόω — unio. κολλάω — conglutino, glutine compingo. κόμμι τηκτόν — gummi liquatum, vernix. περόνη, ἡ — subscus, fibula. σκέπαρνον, τό — dolabra, runcina. ὑποχρίω — sublino, illino.
531. Faber ferrarius in ustrina follibus inflat ignem, emollitumque et forcipe prehensum ferrum super incude cudit, ut stricturae emicent, inque laminas et bracteas diducit.	531. Ὁ σιδηρεὺς (χαλκεὺς) ἐν σιδηρείῳ φύσαις φυσᾷ, τὸν σίδηρον λαβιδίῳ δεδραγμένον, καὶ πυρὶ μεμαλαγμένον ἐπ' ἄκμονι τύπτων, ὥστε σπινθῆρας ἐξᾴττειν, εἰς ἐλάσματα, πέταλα ἐκτείνει.	ἄκμων, ὁ — incus. ἐκτείνω — diduco. ἔλασμα, τό — lamina. ἐξᾴττω — exsilio. λαβίδιον, τό — forceps. μαλάττω — emollio. πέταλον, τό — bractea. πλόκιος — plexilis. σιδηρεῖον, τό — fabri ferrarii officina, ferraria; cf. ἡ σιδηρουργία. σιδηρεύς, ὁ — faber ferrarius. σπινθῆρες — structurae. τύπτω — cudo. φῦσα, ἡ — follis. φυσάω — sufflo, inflo. χαλκεύς, ὁ — faber ferrarius.
532. Serarius (claustrarius) et polio (politor) lima limat (reliquiae sunt ramenta); planula vero laevigat et polit, ut niteat.	532. Ὁ κλειθροποιὸς καὶ ὁ λεαντὴρ τῇ ρίνῃ ῥινίζει, ῥυκάνῃ ἀναξύει, καὶ λειουργεῖ· ὥστε τὸ ἔργον στίλβειν καὶ ἀγλαΐζεσθαι; τὸ λοιπὸν ῥίνισμα (ξέσμα) λέγεται.	ἀγλαΐζομαι — splendeo. ἀναξύω — abrado, limo. λειουργέω — laevigo, explano. ξέσμα, τό — ramentum, scobs. ξέστης**, ὁ — politor. ῥίνη, ἡ — lima. ῥινίζω — limo. ῥίνισμα, τό — ramentum, scobs; cf. τὸ ῥίνημα.
533. Eodem pertinent fabri aerarii, carpentarii	533. Τούτοις δεῖ τοὺς χαλκοτύπους,	ἁμαξουργός, ὁ — carpentarius. αὐτοματουργός, ὁ — automatorum sive horologiorum confector.

(plaustrarii), stannarii, automatarii: item scandularii, vietores (doliarii), tornatores, vitriarii, et qui restes torquent, restiones.	ἁμαξουργούς, χωνευτάς, αὐτοματουργούς, πλινθουργούς, πιθοποιούς (πυτινοπλόκους, οἰσυοπλόκους), τορνευτάς, ὑαλουργούς, σχοινοπλόκους ἐναριθμεῖν.	ἐναριθμέω — accenseo, annumero. ἐξορκίζω — conjuro. οἰσυοπλόκος, ὁ — vietor, doliarius; cf. ὁ λυγιστής. πλινθουργός, ὁ — laterarius. πυτινοπλόκος, ὁ — vietor (vitor). σχοινοπλόκος, ὁ — restiarius, restio. τορνευτής, ὁ — tornator. ὑαλουργός, ὁ — vitrarius, vitriarius. χαλκοτύπος, ὁ — faber aerarius, aerifusor. χαλκουργός, ὁ — faber aerarius. χωνευτής, ὁ — fusor aeris vel stanni.
534. Operarii (operae mercenariae), mercede conducuntur ut ministrent, ut vectibus onera tollant, phalangis volvant, etc.	534. Οἱ ἐργάται προσμισθοῦνται τοῦ τὰ βάρη τοῖς ἀναφορεῦσι βαστάζειν, μοχλίοις αἴρειν, κυλινδεῖν, καὶ φαλαγγοφορεῖν.	ἀναφορεύς, ὁ — vectis. ἀντιλογέω — obloquor. ἐργάτης, ὁ — operarius. μοχλίον, τό — vectis . προσμισθόω — mercede loco, conduco. φαλαγγοφορέω — phalangis sc. cylindris ligneis volvo.
535. Figulus ex argilla ollas, fidelias, opercula, aliaque figlina fingit.	535. Ὁ κεραμεὺς πηλοῦ χύτρας, κεράμια, καλυπτῆρας (πώματα), καὶ τὰ λοιπὰ κεράμεια πλάττει.	καλυπτήρ, ὁ — operculum. κεράμειος, ὁ — figulinus. κεραμεύς, ὁ — figulus. πηλός, ὁ — argilla. πίθος, ὁ — dolium. πλάττω — fingo. πῶμα, τό — operculum. χύτρα, ἡ — olla.
536. Domus alte fundata, assabre instructa, angulis bene solidata, columnisque stabilita, perstat diutissime incolumis.	536. Ὁ οἶκος ὑψιθέμεθλος, καλῶς οἰκοδομηθείς, ἰσχυρῶς γεγωνιωμένος καὶ ἐστηλωμένος, πολυχρόνιός ἐστιν.	γωνιόω — in angulos formo. κατασκεδάννυμι — dispergo, dissipo. οἶκος, ὁ — domus. πολυχρόνιος — diu durabilis. στηλόω — stabilio. ὑψιθέμεθλος — alte fundatus, alta fundamenta habens.
537. Alias ruit defetiscens, fiuntque ruinae ac rudera.	537. Οὕτως δ᾽ οὐκ ἔχων, ἐρείψιμον στέγος (ἐρείπιον) ἐστίν.	ἔρεισμα, τό — sulcimentum, statumen. ἐρέπτω — comedo. στέγος, ὁ — domus.
538. Vacillantem itaque pilis vel aliis fulcris fulciri, labantem refici aut dirui, collapsam destructamve instaurari (reparari) et renovari necesse est.	538. Ἀναγκαῖον οὖν ἐρειπόμενον, στηρίγμασι στηρίζειν, ἀντηρῖσι καταπεπτωκότα ἀναῤῥύσασθαι, καὶ παλαιὸν ἀνανεώσασθαι.	ἀθυρόγλωσσος — garrulus, loquax, lingua effrenis. ἀνακγαῖον — necesse est. ἀναῤῥύω — restauro. ἀντηρίς, ἡ — tibicen, fulcrum aedificio adjectum. ἀπόδεσμος, ὁ — fascia circa caput mulierum. ἐκφερουμυθέω — foras elimino, evulgo. ἐρειπωτός — caducosus. καταπίπτω — decido. καταπίπτω — collabor. κρόταλος — garrulus. στήριγμα, τό — fulcrum.
539. Domicilium amplum commodam facit	539. Οἶκος μέγας εὖ, στενός, κακῶς οἰκεῖται.	ἑκυρά, ἡ — socrus, cujus siliam aliquis habet uxorem. εὖ — bene.

habitationem, arctum incommodam.		
XLIX. DE DOMO EJUSQUE PARTIBUS.	XLIX. ΠΕΡΙ ΟΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΥΤΟΥ ΜΕΡΩΝ.	
540. Ingressurus per anticam in aedes, ne a janua aberres, in vestibulo subsiste, et frontispicium intuere. Demum, si ligula non prominet, ut attracto vecte patescat, pulsa cornice (canthаro, marculo).	540. Εἰσελευσόμενος διὰ τοῦ προθύρου εἰς οἶκον, τοῦ μὴ τῆς θύρας ἀποπλανᾶσθαι, ἐν προπυλαίῳ (προδόμῳ) ὑφίστασο, τῇ ὀροφῇ προσβλέψας, τοῦ δ’ ἐπισπάστρου διὰ τῆς ὀπῆς μὴ ἐκκρεμαμένου, οὐ δυνάμενος τὴν θύραν ἀνοίγειν, τῇ κορώνῃ αὐτὴν κόπτει.	ἀλλοτριοφθονέω — alienis bonis invideo. ἀνοίγω — aperio. ἀποπλανῶμαι τῆς θύρας — aberro a janua. ἀποπλανῶμαι — aberro. ἐκκρέμαμαι — propendeo. ἐπίσπαστρον, τό — ligula vel funiculus in janua. ἐφαιωροῦμαι — jacto, ostento. κόπτω — pulso. κορώνη, ἡ — cornix, annulus ferreus quo fores pulsantur. ὀπή, ἡ — foramen. ὀροφή, ἡ — frontispicium domus. πρόδομον, τό — vestibulum; cf. ὁ πρόδομος. πρόθυρον, τό — anticum, ostium. προπύλαιον, τό — vestibulum. προσβλέπω — intueor, adspicio. ὑφίσταμαι — subsisto.
541. Si quis per transennam (septum cancellatum) vel per clathros (id est, ferramenta lignave reticulato textu) prospectat, aperiatur roga. Si janitor aperit (patefacit), pedem, ne ad limen offendas, attole; caput, ne ad superliminare allidas (impignas), submitte. Utrinque postes erunt.	541. Προκύπτοντος τοῦ θυρωροῦ διὰ τῶν καγκέλλων ἢ κιγκλίδων σιδηρῶν ἢ ξυλίνων, αὐτοῦ δεήθητι τὴν θύραν ἀνοίγειν, φυλάττου δὲ μὴ τοὺς πόδας τῷ ὑποθύρῳ, οὐδὲ τὴν κεφαλήν, τῷ ὑπερθύρῳ, ἐπαράσσῃς, ἀμφοτέρωθι παραστάδες εἰσίν.	δέομαι — rogo. ἐπαράσσω — impingo, allido. θυρωρός, ὁ — janitor. κιγκλίς, ἡ — cancelli, clathri. παραστάς, ἡ — postis. προκύπτω — prospecto. ὑπέρθυρον, τό — limen superius, supraliminare. ὑπόθυρον, τό — limen inferius, subliminare; cf. ἡ ὑποθυρίς.
542. Ubi intromissus pertransiveris, ostium occlude, pessulum obdendo aut obicem saltem.	542. Εἰσδοχῆς τυχών, μοχλοῖς ἢ κατακλεῖσι τὴν θύραν πακτοῦ.	εἰσδοχῆς τυγχάνω — intromittor. εἰσδοχή, ἡ — receptio, admissio. κατακλείς, ὁ — obex. μοχλός, ὁ — pessulus. πακτόω — obsero, claudo. τυγχάνω εἰσδοχῆς — intromittor. τυγχάνω — impetro, obtineo.
543. Cardines ne strideant, aut fores crepent, lente commove.	543. Τοὺς σρόφιγγας, ὅπως μὴ τρομερὸν ἠχῶσιν ἢ λίγγωσιν ἡσυχῇ κίνει.	ἡσυχῇ — lente. τρομερὸν ἠχέω — strideo. ἠχέω — sono. λίγγω — crepo, strideo. στρόφιγξ, ἡ — cardo ostii.
544. Ex atrio in caetera conclavia aditus est. Per	544. Ἐκ προαυλίου εἰς ἑστιατόριον, προκοίτιον,	δωμάτιον, τό — cubiculum. ἑστιαοτόριον, τό — coenaculum; cf. τὸ ἀπώγαιον, τὸ ἀπώγεον, τὸ

scalas aut cochleam, ad superiores contignationes (tabulata) penetra.	δωμάτιον; διὰ κλιμάκων ἢ κοχλιῶν εἰς τὰ ὑπηρῷα εἴσοδόν ἐστιν.	ἀνώγεων, ὁ ἀνώγεως. κλῖμαξ, ἡ — scala. κοχλίας, ὁ — cochlea, scala in gyrum ducta. προαύλιον, τό — atrium. προκοίτιον, τό — conclave, quod ante cubiculum est; cf. ὁ προκοιτών. τρομερὸν ἠχέω — stridulum sono, strideo. τρομερός — tremulus. ὑπερῷον, τό — superior aedium pars, superior contignatio.
545. Tectum columinibus incumbit; tignis et tigillis tegulae et imbrices vel scandulae. Culmen stramineum est.	545. Τὸ τέγος τῷ ὀροφώματι ἐπίκειται, ταῖς δοκοῖς καὶ δοκίσι οἱ κέραμοι στρογγυλοειδεῖς, ἢ σχίδακες, ἢ κάρφινον στέγασμα ἐπίκειται.	δοκίς, ἡ — tigillum. ἐπίκειμαι — incumbo, super aliqua re jaceo. κάρφινος — stramineus. κέραμος, ὁ — tegula. ὀρόφωμα, τό — columen. στέγασμα, τό — culmen, tegmen domus. τέγος, τό — tectum.
546. Additamenta sunt projecturae, suggrundia, meniana*, procestria, et anteridibus (antibus) innixae pergulae ac podia, ut et coronides. Aquilegia ut plurimum subterranea sunt.	546. Αἱ προσθῆκαι εἰσὶν ἐκφοραί, γεισώματα, προτεγίσματα, προστέγια, τρόχιλοι (***τριχίλαι) ὀρθοστάταις ἐρειδόμενοι, προβολαί, ἐξώστραι, κορώνιδες· ὑδραδωγίαι, ὡς τὸ πολύ, ὑπουδαῖαι.	ἀδίκως — injuste, per injuriam, injuria. γείσωμα, τό — suggrundium, pars tecti prominentis quae stillicidium arcet ne quid damni parieti fiat; cf. τὸ γείσσωμα, τὸ γεῖσον. ἐκφορά, ἡ — projectura, supercilium vel prominenteia parietis ad stillicidium arcendum. κορωνίς, ἡ — coonis, apex sc. fastigium aedificii. ὀρθοστάται, αἱ — antes, pilae muris obnitentes et aedificium fulcientes. ὀρθοστάτης, ὁ — fulcimentum. προβολή, ἡ — pergula, projectio in aedibus. προσθήκη, ἡ — additamentum. προστέγιον (προτέγιον), τό — suggrundium, tecti prominentia, tectum parieti praefixum imbris arcendi caussa. προτέγισμα, τό — suggrundium, id quod tecto superjectum est ad imbrem arcendum. ὑδραγωγία, ἡ — aquaeductus, aquagium. ὑπουδαῖος — subterraneus.
547. Impluvium areola non contecta dicitur, ubi impluit. Per posticum exitus est alio.	547. Τὸ μεσαύλιον ὕπαιθρόν ἐστιν. δι’ ὀπισθοδόμου ἔξοδος ἄλλοσέ ἐστιν.	ἔξοδος, ἡ — exitus. κλείς, ἡ — clavis. μεσαύλιον*, τό — impluvium, quadratus locus sine tecto in aedibus ubi imber in domum impluere potest. ὀπισθόδομος, ὁ — posticum. ὕπαιθρος — subdialis, sub dio.
548. Sera clave (clavicula) clauditur et recluditur	548. Τὸ κληεῖθρον τῇ κλειδὶ κλειδοῦταί τε καὶ	διοίγω — refero, recludo. κλειδόω — obsero, claudo.

(obseratur et reseratur).	διοίγεται.	κλεῖθρον, τό — sera.
L. DE HYPOCAUSTO.	L. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΥΠΟΚΑΥΣΤΟΥ.	
549. Hypocaustum (vaporarium), fornace calescit.	549. Τὸ ὑπόκαυστον τῇ καμίνῳ θερμαίνεται.	θερμαίνομαι — calefio. θερμαίνω — calefacio. ὑπόκαυστον, τό — hypocaustum, locus cujus pavimentum inferne calefit.
550. Fenestrae sunt vitreae ac ligneae, et hae cancellatae (clathratae).	550. Αἱ θυρίδες ὑάλιναι, ξύλιναι, δικτυωταί, καγκέλλωταί εἰσιν.	δικτιωτός — cancellatus, clathratus. θυρίς, ἡ — fenestra. λάβη, ἡ — manubrium. ὑπότριμμα, τό — intrita, cibus intritus et comminutus.
551. Pavimentum fistuca pavitum aut tessellatum est. Laquear (lacunar) tabulatum, idque vel segmentatum (scalpturatum) vel fornicatum.	551. Τὸ ἔδαφος τῇ τυπάδι ἐδαφίζεται, ἢ παντοίων λίθων σύγκειται, τὸ φάτνωμα ἢ σανίδωμα, ἢ ψαλίδωμά ἐστιν.	ἀποθήκη, ἡ — repositorium, conditorium. δέραιον, τό — collare. ἐδαφίζω — pavio. ἔδαφος, τό — pavimentum, solum. παντοῖος — varius, multiplex. σύγκειμαι — consto, compositus sum ex aliqua re. φάτνωμα, τό — lacunar, laquear. ψαλίδωμα, τό — fornicatum opus.
552. Servandis rebus receptacula (reconditoria) sunt: arcae (cistae), armaria, risci, capsae, capsulae fictiles; transportandis vero, sportae (corbes), cophini, calathi, quasilli, etc.	552. Τῶν χρημάτων, καὶ τῶν σκευῶν ἀποθῆκαι εἰσίν· αἱ κιβωτοί, κίσται, λάρνακες, ἀγγοθῆκαι, σκευοθῆκαι, κιβώτια, ζύγαστρα, ῥίσκοι, κερματήρια*, ἄῤῥιχοι, σπυρίδες, κόφινοι, κάλαθοι, ταλαρίσκοι.	ἀγγοθήκη, ἡ — capsa; cf. ἡ κυψέλη. ἄῤῥιχος, ὁ/ἡ — cophinus. ζύγαστρον, τό — armarium. κάλαθος, ὁ — calathus, sportula. κερματήριον*, τό — capsula fictilis in qua nummi asservantur. κιβώτιον, τό — capsula; cf. καψίδιον. κιβωτός, ὁ — arca; cf. ἡ κυψέλη. κίστη, ἡ — cista. κόφινος, ὁ — cophinus, corbis, sporta. λάρναξ, ὁ — arca, cista. ῥίσκος, ὁ — riscus, cista pelle inducta. σκευή, ἡ — supellex. σκευοθήκη, ἡ — armarium, vasorumque repositorium. τάλαντον, τό — pondus. χρῆμα, τό — res.
LI. DE COENACULO.	LI. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΕΙΠΝΩΤΗΡΙΟΥ.	
553. Mensae mappis stratae, disci (sive sint orbes sive quadrae) superimponuntur, ut et salinum.	553. Ἐπὶ τράπεζαν ὀθόνῃ ἐπιτραπεζίῳ στρωτὴν κύκλοι καὶ ἁλοδοχεῖον ἐπιτίθενται.	ἁλοδοχεῖον, τό — salinum; cf. ὁ ἁλοδόχος. ἀντλητήριον (sc. ἀγγεῖον), τό — haustrum, vas ad hauriendum. δειπνοτήριον, τό — coenaculum; cf. saepius τὸ ἑστιατόριον, τὸ ἀπώγαιον, τὸ ἀνώγεον, τὸ ἀνώγεων, ὁ ἀνώγεως.. ἐπιτραπέζιος ὀθόνη, ἡ — mappa quae est super mensa. ζημία, ἡ — damnum, dispendium.

		κύκλος, ὁ — orbis, quadra. ὀθόνη, ἡ — mappa. στρωτός — stratus, tectus.
554. Apponuntur e canistro panis, collyrae, aut bucceae scissae, tum fercula.	554. Ἐκ τοῦ φερνίου ἄρτος, κολλῦραι, τόμοι, προσφοραί, προφέρονται.	ἄρτος, ὁ — panis. κολλύρα, ἡ — collyra, frustulum panis; n.b. ὁ κόλλιξ. προσφορά, ἡ — ferculum. τόμος, ὁ — frustum. φέρνιον, τό — sporta, canistrum.
555. Invitati convivae a convivatore (convivante) in triclinium (cenaculum) introducuntur.	555. Οἱ κεκλημένοι δαιτύμονες (συμπόται) ὑπὸ τοῦ ἑστιάτορος εἰς δειπνοτήριον εἰσάγονται.	ἀριστάω — prandeo. δαιτυμών, ὁ — conviva. δίκρανος, ὁ — furcula. εἰσσάγω — introduco. ἑστιάτωρ, ὁ — convivator, qui convivium instituit. καλέω — invito.
556. Et ubi super malluvium e gutturnio, aut super pelvim ex aquali, se laverunt, et mantili terserunt, per scamna, vel disposita sedilia, suppositis scabellis, juxtim assident (assidunt), aut accumbunt.	556. Λουσάμενοι ἐκ προχόου ἢ χειρονίπτρου, ἢ λεκάνης, καὶ χειρομάκτρῳ ἀπομεμαγμένοι ἐπὶ θράνων ἢ ἑδρῶν ὑπὸ πόδια ἐχουσῶν, ἀγχοῦ καθίζουσιν, ἐπὶ στιβάδων κατακλίνονται.	ἀγχοῦ — prope, juxtim. ἀποδειλιῶν — timidus, ignavus. ἀποδειλιάω — timeo, formido. ἕδρα, ἡ — sedile. θράνος, ὁ — scamnum. κίκιννος, ὁ — cincinnus, capillorum cirrus. λεκάνη, ἡ — pelvis. λούομαι — lavo me. πλόκαμος, ὁ — crines plexi et intorti. πρόχοος — aqualis, gutturnium, vas aquarium quo aqua manibus datur. στιβάς, ἡ — stratum, stragulum. ὑποπόδιον, τό — suppedaneum. χειρόμακτρον, τό — mantile, linteolum manibus abstergendis.
557. Extemplo in procinctu est structor, qui dapes appositas, et aggestas praelibat, et dispertitur (distribuit).	557. Αὐτίκα ὁ τραπεζοκόμος (δαιτρός) τῶν σιτίων παρατεθέντων προγεύων, καὶ αὐτὰ διαμερίζων, ἕτοιμός ἐστιν.	δαιτρός, ὁ — structor mensae. ἕτοιμος — proptus, paratus, in procinctu. παρατίθημι — appono. προγεύω — praegusto cibum. σιτία, τὰ — dapes. σιτίον, τό — cibus. τραπεζοκόμος, ὁ — structor, qui mensam ornat et instruit.
558. Fuscula, pulmenta (pultes), et intritae, cochlearibus, caetera edulia cultro aut furcula (quam manubrio tene) sumuntur.	558. Ζωμός, πόλτος, προσφάγιον, ὑπότριμμα, κοχλιαρίῳ. τὰ δὲ λοιπὰ ἐδέσματα μαχαιρίδι, καὶ δικράνοις, ὧν τὴν λαβὴν δράσσε, λαμβάνεται.	ἔδεσμα, τό — edulium, ferculum. ζωμός, ὁ — jus, jusculum. κοχλιάριον, τό — cochlear. μαχαιρίς, ἡ — culter.
559. Civiles labia non exerta lingua lingunt, lambuntve, sed mappella (mappula) detergunt.	559. Οἱ ἀστεῖοι τὰ χείλη τῇ γλώσσῃ προτεθείσῃ οὐ λείχουσιν, ἀλλὰ τῷ προσοψίῳ (ἐκμαγείῳ, καψιδρωτίῳ, ῥινομάκτρῳ) ἀποργνύουσιν.	ἀπομόργνυμι — abstergo. ἀστεῖος — urbanus. ἐκμαγεῖον, τό — mantile, mappula, qua ad abstergendum utimur. καψιδώτιον, τό — mappula. λείχω — lingo. προσόψιον, τό — mappula, faciale; cf. προσοψίδιον. προτείνω — exsero.

		τοιοῦτος — talis, hujusmodi.
560. Neque tuburcinantur, nec bolos aut frusta glutiunt, sed mandendo (mansitando) comedunt.	560. Οὐδὲ καταβροχθίζοντες τοὺς βόλους ἢ ψωμοὺς ἐρέπτουσι (κάπτουσιν). ἀλλὰ τὸ βρῶμα ἀστείως μαστάζουσι (μασῶνται).	ἀστείως — urbane, decenter. ἔγκαφος — bolus, buccella. ἔνθεσις, ἡ — bolus, buccella. ἐρέσσω — remigo. κάπτω — avide voro. καταβροχθίζω — devoro, deglutio. μαστάζω — manduco. μασῶμαι — manduco.
561. Muscae abiguntur flagello (muscario).	561. Αἱ μυῖαι τῇ μυιοσέβῃ ἀποσοβοῦνται.	ἀποσοβέω — abigo. μυῖα, ἡ — musca. μυιοσόβη, ἡ — muscarium, quo muscae abiguntur.
562. Depromuntur e repositorio phialae (crateres, paterae) deauratae, scyphi (calices, cyathi), et pocilla quae uno sorptu exhauriri ac educi possunt, vitra, et cululli; eaque proluta et in echino defricata in abaco reponuntur.	562. Ἐξ ἄβακος αἱ φιάλαι (κρατῆρες) ἐπίχρυσοι, σκύφοι, κύαθοι (κύλικες), κυλίκια ἑνὶ ποτίσματι κενούμενα, ἐκπώματα ὑαλᾶ, καὶ κεραμικὰ προχειρίζονται, ἃ ἐκλουόμενα καὶ καθαριζόμενα εἰς ἄβακα ἀποκατατίθεται.	ἄβαξ, ὁ — abacus. ἄβαξ, ὁ — abacus, in quo servantur vasa potoria. ἀναίτιος — insons, innoxius, culpa vacans. ἔκπωμα, τό — poculum. καθαρίζω — mundo, defrico. κενόω — vacuo, exhaurio. κεραμικός — argillaceus, ex argilla factus. κρατήρ, ὁ — crater, capax poculum. κύαθος, ὁ — cyathus, vas potorium. κυλίκιον, τό — pocillum. κύλιξ, ἡ — calix. πότισμα, τό — haustus, sorptus. προχειρίζω — promo, depromo. σκύφος, τό — scyphus, capax poculum. ὑαλοῦς — vitreus. φιάλη, ἡ — phiala, planum et repandum poculum.
563. Patera est patulo orificio poculum.	563. Τὸ δέπας (ἀμφικύπελλον) ποτήριον πλατύστομόν ἐστιν.	ἀκυρόω — abrogo, irritum facio. ἀμφικύπελλον, τό — patera. πλατύστομος — patulo orificio. ποτήριον, τό — poculum.
564. Tum pincerna temetum, quod expromsit cellarius, ex obba vel hirnea (cirnea) vel cantharo, infundit, et porrigit: propinantque alii aliis geniales haustus.	564. Τότε ὁ οἰνοχόος τὸ μέθυ, ὁ ταμίας προχοΐδος ἢ κανθάρου ἐγχεῖ, καὶ ὀρέγει. προπίνοντες δ’ ἄλλοι ἄλλοις ἀκρατοποτοῦσι, καὶ χύδην (ἐκπλέως, ἐκκεχυμένως) ματτυάζουσιν.	ἀκρατοποτέω — propino. ἐγχέω — infundo. ἐκκεχυμένως — effuse, liberaliter. κάνθαρος, ὁ — cantharus, vas. ματτυάζω — genio indulgeo, deliciis fruor. μέθυ, τό — vinum, temetum. οἰνοχόος (οἰνόχοος), ὁ — pincerna. ὀρέγω — porrigo, praebeo. προχοΐς, ἡ — obba, hirnea, vas ex quo vinum in pocula infunditur. χύδην — abunde.
565. Opiparum convivium lautas habet epulas, et matteas (mattyas) aliaque palati scitamenta, et quidem diversos missus: domicenia moderatiora et frugaliora sunt.	565. Τὸ συμπόσιον περιττόν, καὶ τρυφηλὸν ματτύας, νωγαλεύματα καὶ ποικίλας προσφορὰς ἔχει· αἱ οἰκοσιτίαι εὐτελέστεραί τε καὶ λιτώτεραί εἰσιν.	ἀδικέω — injuria afficio, injurius sum in aliquem. εὐτελής — tenuis. λιτός — simplex, tenuis. ματτύα, ἡ — deliciae ciborum, lautitiae omnis generis quae in eduliis adhiberi solent. νωγάλευμα, τό — edulium suave et delicatum, scitamentum

		coquorum; cf. τὸ νώγαλα. οἰκοσιτία, ἡ — domicoenium, coena domestica. παρίστημι — sisto. περιττός — eximius. συμπόσιον, τό — convivium. τρυφηλός — lautus, opiparus.
566. Assaturis superadduntur in scutellis embammata (intinctus), raphanus et salgamata, olivae, cappares, cucumeres, beta rubra; tandemque bellaria (tragemata).	566. Ἐπ’ ὀπτοῖς τὰ ἐμβάμματα, ῥάφανος, καὶ τὰ εἰς ἀναστόμωσιν βρώματα ταριχηρά, οἷον ἐλαίαι, κάππαρις, σίκυς, σεῦτλον ἐρυθραῖον, καὶ τὰ λοιπὰ τραγήματα (ἐπίδειπνα) παρακαθίστανται.	τὰ εἰς ἀναστόμωσιν βρώματα — cibi appetitum invitantes. ἀναστόμωσις, ἡ — appetitus concitatio. Γερμανός, ὁ — Germanus. ἔμβαμμα, τό — embamma, jurulentum, quo panis vel obsonium integitur. ἐπί — praeter. ἐπίδειπνον, τό — bellaria, coena secundaria. ἐρυθραῖος — ruber. ὀπτά — carnes assae. παρακαθίστημι — juxta colloco sc. appono. σεστέρτιον*, τό — sestertius, moneta Romana. σεῦτλον ἐρυθραῖον — beta rubra. σεῦτλον, τό — beta, oleris genus; cf. τὸ τεῦτλον (Att.). σίκυς (σίκυος, σικυός), ὁ — cucumis. ταριχεύω — salio, sale condio. ταριχηρός — sale conditus. τραγήματα — bellaria. τράγημα, τό — quod secundis mensis apponitur.
567. Verum enimvero placida et festiva colloquia, lepidaeque confabulationes, praecipuum sunt condimentum, oblectamentumque.	567. Τὰ ἡδύσματα δὲ καὶ ἀρτύματα κάλλιστα αἱ λέσχαι εὐόμιλοι (εὐδιάλογοι), παιδιὰ καὶ προσδιαλέξεις ἐπιτερπεῖς.	ἄρτυμα, τό — condimentum. εὐδιάλογος — lepidus, festivus. εὐόμιλος — festivus. ἥδυσμα, τό — aroma, condimentum. λέσχη, ἡ — colloquium, confabulatio. προσδιάλεξις, ἡ — colloquium.
568. Edaciores jentant, prandent merendam edunt, et cenant: sed qui sedentariam vitam agunt, jentaculo et merenda abstineant, prandio et cena contenti.	568. Οἱ βορώτεροι ἀκρατίζονται. ἀριστῶσι, δειελιοῶσι, δειπνοῦσιν· οἱ δὲ ἑδραῖοι χειρώνακτες τοῦ διανηστισμοῦ τε καὶ προδείπνου, ἀρίστῳ καὶ δείπνῳ ἀρκούμενοι, ἀπέχονται.	ἀκρατίζομαι — jento. ἀπέχομαι — abstineo. ἄριστον, τό — prandium. ἀρκοῦμαι — contentus sum. βορός — edax. δειπνέω — coeno. ἑδραῖος — sedentarius. προδειπνέω — merendam sumo. πρόδειπνον, τό — merenda.
569. Ter de die saturari, nimium est: et nocet nisi parce fiat.	569. Τρὶς καθ’ ἡμέραν χορτάζεσθαι (βρωμάτων ἐμφορεῖσθαι, διακόρως ἔχειν) πολὺ καὶ βλαβερόν ἐστιν.	βλαβερός — nocuus, noxius. διακόρως ἔχω — satior. ἐμφοροῦμαι — repleor, satior, cibis affatim fruor. καθ’ ἡμέραν — quotidie. κλεπτοδόχος, ὁ — qui res furtivas apud se recipit. πελεκάω — dedolo.

		πολύς — nimius. τρίς — ter. χορτάζομαι — saturor, satior.
LII. DE CUBICULO CUM PERTINENTIBUS.	LII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΟΙΤΩΝΟΣ.	
570. In dormitorio, sponda cubile sistinet. Sed deficiente lecto, storea aut matta substernitur.	570. Ἐν εὐναστηρίῳ τὸ λέκτρον, τὸ κλινοπόδιον, τὰ πλευρὰ τῆς κλίνης συνέχει, εὐνῆς δ’ ἐκλειπούσης, ῥῖπος ἢ φορμὸς ὑποστρώννυται.	ἐκλείπω — deficio. εὐναστήριον, τό — cubiculum, dormitorium. εὐνή, ἡ — lectus. κλίνη, ἡ — lectus. κλινοπόδιον, τό — lecti pes. κοιτών, τό — cubiculum. λέκτρον, τό — lectus, cubile. πλευρόν, τό — sponda lecti. ῥῖπος, τό — storea, matta. ὑποστρώννυμι — substerno. φορμός, ὁ — storea, teges.
571. Strato superinjiciuntur candida lodix, toralia, et cervical. Tegetibus et stragulis nos integimus.	571. Σισύρα λευκή, ἐπίβλημα, ὑπαυχένιον τῇ στρωμνῇ (τῷ ὑποστρώματι) ἐπιβάλλεται.	ἐπιβάλλω — superinjicio. εὐήθεια, ἡ — simplicitas. σισύρα, ἡ — lodix. στρωμνή, ἡ — stratum, lectus. ὑπαυχένιον, τό — cervical, quod cervici supponitur. ὑπόστρωμα, τό — stragulum.
572. Pulvinar plumeum est; culcitra (culcita) tomento aut evulsis plumis farta.	572. Τὸ ὑποκεφάλαιον πτίλοις πιλωτόν ἐστι, τὸ ὑπόστρωμα γναφάλῳ, ἢ πτίλοις ἐκτετιλμένοις ἐμβύεται.	ἐκτίλλω — evello. ἐμβύω — impleo, farcio. πιλωτός — fartus. πτίλον, τό — pluma, penna mollis. ὑπόστρωμα, τό — culcitra, stragulum plumis vel tomento fartum.
573. Matula vesicae levandae, et secessus (latrina) alvo exonerandae; cubiculo necessaria requisita sunt.	573. Ἀναγκαῖα τῷ κοιτῶνι σκεύη, ἡ οὐρητρίς, ἀφεδρών.	εὐμάρεια, ἡ — latrina. οὐρητρίς, ἡ — matula, matella.
574. Grabatus cum conopeis pro meridiana aut pomeridiana quiete est.	574. Ὁ κράβατος μετὰ κωνωπείου τοῦ μεσημβριάζειν ἕνεκα παρασκευάζεται.	κράββατος (κράβατος), ὁ — grabatus, lectus ad quietem meridianam. κωνοπεῖον, τό — conopeum, velum ad arcendos culices. μεσημβριάζω — meridior, meridie dormio.
575. Qui supinus cubat et dormit, incubo (ephialte) molestatur; qui pronus, anhelitu.	575. Ὁ ὕπνος ὕπτιος ἐπιάλτην (ἐφιάλτην), πρηνὴς ἆσθμα φέρει.	ἐφιάλτης, ὁ — incubus, corporis nocturna oppressio et suffocatio quaedam, vocis spiritusque liberum meatum intercipiens. πρηνής — pronus. ὁ ὕπνος ὕπτιος — supinum dormire. ὁ ὕπνος πρηνής — pronum cubare. ὕπτιος — supinus, resupinus. φέρω — sustineo, patior.
576. Si edormisti et evigilas, ne obdormias	576. Ἀφυπνίσας καὶ ἐκκοιμηθεὶς ἀγρύπνει, μὴ	ἀφυπνίζω — edormio. ἐκκοιμῶμαι — evigilo.

rursum: expergefactus (expergiscens) expergefac alios.	πάλιν εἰς ὕπνον βαθύτερον ἐμπέσῃς, ἐγερθεὶς ἄλλους ἔγειρε.	κατακοιμητής, ὁ — cubicularius, cubiculi praefectus.
577. Hiberno (brumali) tempore antelucana diligentia (industria) probatur.	577. Χειμῶνος ἡ κατὰ τὸ περίορθρον σπουδή, αἰνεῖται.	αἰνέω — laudo, probo. κατά — circa. κατά — circa. ἡ κατὰ τὸ περίορθρον σπουδή — antelucana industria. περίορθρον, τό — diluculum. σπουδή, ἡ — diligentia, industria. τελματώδης — palustris. χειμῶνος — hieme, hiberno sc. brumali tempore.
LIII. DE BALNEO ET MUNDITIA (MUNDITIE).	LIII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΑΛΑΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΟΣ.	
578. Limpida faciem saepius abluere munditiei est; fuco fucare, spurcitiei ac lenocinii.	578. Ὕδατι διαυγεῖ τὸ πρόσωπον πολλάκις ἀπολούειν πρὸς καθαρότητός ἐστι, φυκοῦν δ᾽ αὐτὸ ῥυπαρὸν καὶ προαγωγικόν.	βαλανεῖον, τό — balneum. καθαρότης, ἡ — mundities. προαγωγικός — ad lenocinium aptus. φυκόω — suco.
579. In lavacris, balneis, et thermis, sordes, illuvies, et paedores (squalores) eluuntur. Sudores in assis eliciuntur, adapertis poris.	579. Ἐν λουτροῖς, βαλανείοις, θερμοῖς ὁ ῥύπος, ἔκμαγμα, σπίλωμα, ἐν ὑποκαύστοις ἱδρὼς τῶν πόρων ἀνεῳγμένων ἀπολούεται.	ἀνάντης — acclivis. ἔκμαγμα, τό — illuvies. πόρος, ὁ — porus, meatus cuticularis. ῥύπος, ὁ — sordes, squalor. σπίλωμα, τό — squalor.
580. Ubi tamen honestatis ergo (causa, gratia) subligacula (subligaria) et castulae locum habent.	580. Αἰδοῦς δὲ χάριν ἐκεῖ περιζωνίων καὶ μηροδετῶν δεῖ.	ἀποβλέπω — suspicio, colo. ἐκεῖ — ibi. μηροδέτης, ὁ — castula, praecinctorium. παλαιοῦμαι — obsolesco. περίζωμα, τό — subligaculum, pannus quo verenda teguntur.
581. Sed et vestimenta lavantur ac mundantur sapone (smegmate), aut everruntur setaceo pectine vel scopula, aut exterguntur spongia. Collaria roborantur amylo.	581. Αἱ ἐσθῆτες πλύνονται σμήγματι, ἢ σαρώτρῳ ἱματικῷ σαροῦνται, ἢ σπόγγῳ πολυτρήτῳ ἀπομάσσονται, τὰ δέραια λινᾶ ἀμύλῳ στύφεται.	ἄμυλον, τό — non molitus, τὸ ἄμυλον amylum, consectio quaedam ex tritico per dies aliquot in aqua macerato et lacte expresso, (ὁ/ἡ ἄμυλος genus placentiae). δεῖ — opus est. ἐπίφθονος — invidiae obnoxius, invidiosus. ἱματιοκάπηλος, ὁ — vestiarius. λινοῦς — linteus. πολύτρητος — foraminibus plenus. σαρόω — everro, mundo. σάρωθρον, τό — scopula. σμῆγμα, τό — smegma, sapo. σπόγγος, ὁ — spongia. στύφω — denso, spisso.

582. Cilicio et pumice nos fricamus. Vascula stramento (stramine) vel equiseto stringuntur, ut sincera sint; ne, si quid infundas, acescat. Quisquiliae (purgamina, purgamenta) scopis a scopariis deverruntur.	582. Τῷ κιλικίῳ ἢ κισήριδι ἡμᾶς κνώμεθα τὰ σκεύη κάρφει ἢ ἱππούριδι ἀπομάσσεται, ἵνα τὸ ἐγχεόμενον μὴ ὀξίζῃ. τὰ σάρματα σαρώτρῳ ἐκβάλλεται.	ἐκβάλλω — deverro. ἵππουρις, ἡ — equisetum, herba qua ad vasorum munditiem utimur. Κιλίκιον, τό — Cilicium. ὀξίζω — acesco. σάρμα, τό — quisquiliae, purgamina verrendo collecta. σάρωθρον, τό — scopae.
583. Ubi puteos non effodiunt, e quibus (crepidine circumdatis) tollenone et haustro vel situlis hauriant, aquaeductus per tubos et canales aut incilia fieri convenit.	583. Ὅπου φρέατα οὐκ ἐξορύττεται, ἐξ ὧν, χείλει ἢ ἄμβωνι περιβεβλημένων, ὕδωρ τῷ κηλωνίῳ, ἀντλητηρίῳ ξυλίνῳ, καλπίδι ἀντλεῖται, ὑδραγωγία διὰ σιφώνων, σωλήνων, καὶ διωρύγων γίνονται.	ἄμβων, ὁ — crepido, qua puteus circumdatur. ἀφειδής — non parcus. διασφαγή, ἡ — incile, intercisio. διώρυξ, ἡ — incile, canalis in quem aqua confluit. κάλπις, ἡ — situla, vas quo aquam haurimus. κηλώνιον, τό — tolleno, instrumentum quo aqua e puteo hauritur. προθύμως — alacri animo, libenter. σωλήν, ὁ — canalis, tubus. φρέαρ, τό — puteus. χεῖλος, τό — crepido, qua puteus circumdatur.
584. Tonsor in tonstrina crines forfice tondet (olim vellebant aut intervellebant, ut et ovium vellera) aut deglabrat novacula.	584. Ὁ κουρεὺς ἐν κουρείῳ τὸ τρίχωμα τῇ τομίδι κουρίζει (πρόπαλαι τὴν κεφαλήν, ὥσπερ καὶ τὰ κώδια, ἀπετίλλοντο) ἢ ξυρῷ ἀποξύει.	ἀποτίλλω — vello. ἄρχω — regor. καταπονέω — fatigo, labore conficio. κουρεῖον, τό — tonstrina. κουρεύς, ὁ — tonsor. κουρίζω — tondeo. κώδιον, τό — vellus. ξυρός, ὁ — novacula; cf. τὸ ξυρόν. ὑπόδημα, τό — calceus.
585. Balneator insuper scarificat.	585. Ὁ βαλανεὺς προσέτι ἐγχαράξει χρᾶται.	ἀποσκήψει χρῶμαι — scarifico. ἀπόσκηψις, ἡ — scarificatio. βαλανεύς, ὁ — balneator. ἐγχάραξις, ἡ — scarificatio. ἐπαίρω — tollo.
586. Coma (caesaries) quam Germani, sicut Poloni antias (capronas) alunt, pectine pectitur et comitur. Calamistro cincinni passi, rejecti, et refugi crispantur.	586. Ἡ κόμη (ἔθειρα) τῶν Γερμανῶν, καὶ προκόμιον τῶν Σαρματῶν κτενὶ κτενίζεται, κίκιννος καὶ πλόκαμος καλαμίδι (καλλύντρῳ) ἐνουλίζεται.	ἔθειρα — coma. ἐνουλίζω — comam crispo calamistro. κάλλυντρον, τό — calamistrum, quo capilli crispantur. κτενίζω — pecto. προκόμιον, τό — antiae, capronae, coma anterior. Σαρμάτης, ὁ — Polonus.
587. Unctiones, suffimenta (suffitus), et odoramenta, aspersionesque ex ampullis voluptuariorum sunt, quibus delibuti fragrant.	587. Τὰ χρίσματα, θυμιάματα, ῥαντίσματα ἁπαλῶς διατεθέντων τρύφημα καὶ ἡδυπάθεια.	ἁπαλῶς διατεθείς — delicatus, voluptuarius. διατίθεμαι — sum, constitutus sum. δίδυμοι (sc. παῖδες, etc.), οἱ — gemelli. δυναστεία, ἡ — ditio, territorium. ἡδυπάθεια, ἡ — voluptas. θυμίαμα, τό — suffitus,

		suffimentum. τρύφημα, τό — deliciae. χρίσμα, τό — unctio.
LIV. DE CONJUGIO ET AFFINITATE.	LIV. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΓΑΜΙΑΣ.	
588. Conjugium est quum maritus et maritata ut conjuges cohabitant.	588. Ὁ γάμος ἐστὶν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἠδρωμένης νομίμη συμβίωσις.	ἀνδρόω — marito. ἀνήρ, ὁ — vir. γάμος, ὁ — nuptiae, matrimonium. δικάζω — jus dico. ἐπιγαμία, ἡ — affinitas, necessitudo per connubium contracta. νόμιμος — legitimus. συμβίωσις, ἡ — convictus, conjunctio, conjugium.
589. Caelebs matrimonium initurus, dispicit sibi quam procet et exambiat virginem nubilem (viraginem), si non elegantem aut dotatam, tamen pudicam, illibatam, pudiceque educatam; at viduus viduam. Huiusmodi consortium compar est, et pulchre quadrat.	589. Ὁ μνηστὴρ γαμήσων παῖδά τινα ἐπίγαμον μνᾶται, οὐχ οὕτως εὐειδῆ καὶ ἐπίπροικον ζητῶν, ὡς ἁγνήν, ἀμίαντον καὶ καλῶς τεθραμμένην. χῆρος δὲ χήραν εὑρίσκει. τοιαύτη συζυγία ἁρμοζόντως ἔχει.	ἁγνός — castus. ἄθικτος — intactus, illibatus, intemeratus. ἁρμοζόντως ἔχει — bene convenit, pulchre quadrat. ἀψηλάφητος — intactus, illibatus. γαμέω — uxorem duco. ἐπίγαμος — nubilis. ἐπίπροικος — dotatus, dotem afferens. μνηστήρ, ὁ — procus, qui nuptias puellulae ambit. μνῶμαι — ambio, uxorem peto, procor. συζυγία, ἡ — conjugium. τρέφω — educo. χήρα, ἡ — viduus.
590. Dos et forma nonnunquam rivales exciunt.	590. Ἡ προὶξ καὶ εὐμορφία ἀντεραστὰς ἐνίοτε ἐγείρουσιν.	ἀντεραστής — rivalis. εὐμορφία, ἡ — forma, pulchritudo. κατασκελετεύω — emacero. μοιχεία, ἡ — adulterium. προΐξ, ἡ — dos.
591. Procus quum obtinet ut sibi despondeatur, fit sponsus; et quae nubit, sponsa. Ille suum pronubum (paranymphum), haec suas pronubas habet.	591. Ὁ μνηστὴρ τῆς παρθένου οὐκ ἀποτυχὼν νυμφίος, ἡ δὲ γαμουμένη νύμφη ἐστίν. παρανύμφους δ’ ἔχουσιν.	ἀποτυγχάνω — non compos fio rei, frustror aliqua re. γαμοῦμαι — nubo. γυνή, ἡ — mulier, foemina. νύμφη, ἡ — sponsa. νυμφίος, ὁ — sponsus. παράνυμφος, ὁ — pronubus. πλύνω — lavo.
592. A nuptiis maritus et uxor (marita) dicuntur. Postridie repotia fiunt.	592. Μετὰ τὸν γάμον ἐκεῖνος πόσις, αὐτὴ δὲ γαμετὴ λέγεται, καὶ τῇ ἐφεξῆς τὰ ἐπαύλια (***ποτοστρόφια, Hed.) γίνονται.	γαμετή, ἡ — uxor. ἐπαύλια, τὰ — repotia, convivium quod postridie nuptias habetur. τῇ ἐφεξῆς (sc. ἡμέρᾳ) — postero die, postridie. ἐφεξῆς — deinceps, postea. πόσις, ὁ — maritus.
593. Qui natam elocavit, socer est, et socrus; qui duxit, gener; quae nupsit,	593. Οἱ γαμίσαντες τὴν θυγατέρα ἑκυρὸς καὶ ἑκυρά, ὁ γαμήσας	ἀγχιστεύς, ὁ — cognatus. ἀνδραδέλφη, ἡ — glos, soror mariti; cf. ὁ γάλοως. ἀνδράδελφος, ὁ — levir, frater

nurus. Reliqui agnati ex eo se affinium titulo cohonestant. Levir (laevir) glorem compellat.	γαμβρός, ἡ γεγαμημένη νύμφη, οἱ δὲ λοιποὶ ἀγχιστεῖς καὶ κατ’ ἐπιγαμίαν προσήκοντες λέγονται· ὁ ἀνδράδελφος τὴν ἀνδραδέλφην (γαλόων) ἀσπάζεται.	mariti. ἀπειλέω — minor. ἀσπάζομαι — compello, nomino. γαμβρός, ὁ — gener, qui filiam alicujus uxorem habet. γαμίζω — filiam eloco, nuptum do. ἑκυρός, ὁ — socer. οἱ κατ’ ἐπιγαμίαν προσήκοντες — affinitate conjuncti. προσήκω — attineo, contingo.
594. Si connubium non arrideret, permissum erat olim nuptam repudiare, fiebatque divortium. Hodie nil, nisi obitus, et si alteruter adulteret, eos seiungit.	594. Τοῦ γάμου οὐκ ἀρεστοῦ ὄντος, ἐξῆν πάλαι τὴν γυναῖκα ἀποπέμψασθαι, πρᾶξις αὕτη ἀπόπεμψις ἐκαλεῖτο· νυνὶ δὲ θάνατος καὶ μοιχεία αὐτὸν μόνον διαλύουσιν.	ἀποπέμπομαι — repudio. ἀπόπεμψις, ἡ — repudium. ἀρεστός εἰμι — placeo, arrideo. ἀρεστός — gratus. ἐκπλέως — abunde, largiter. νυνί — nunc. πρᾶξις, ἡ — actio, res, factum. συμπλέκω — plico.
LV. DE PUERPERIO.	LV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΟΧΕΙΑΣ.	
595. Ut sexus, ita conjugalis copula thalamusque prolis (posterorum) causa est.	595. Τὸ γένος, καὶ ἡ συνουσία τῆς τεκνοποιΐας αἰτία ἐστίν.	λοχεία, ἡ — puerperium. συνουσία, ἡ — coitus, concubitus. τεκνοποιΐα, ἡ — liberorum procreatio.
596. Vir in utre liquorem, infantaria (gravida) mulier in utere (matrice, vulva) foetum gestans, uter plus praestat?	596. Ὁ ἀνὴρ ἐν ὀσχέᾳ (διδύμοις) τηρεῖ σπέρμα, γυνὴ δ’ ἐπίφορος ἐν γαστρὶ (μήτρᾳ, ὑστέρᾳ) τὸ κύημα κυοφορεῖ· πότερος τούτων τῇ γονῇ πλεῖον ξυνενήνοχε;	θυγάτηρ, ἡ — filia. κύημα, τό — foetus. κυοφορέω — foetum in utero gesto. ὀσχέα, ἡ — scrotum, testium involucrum; cf. ὁ ὀσχεύς. πότερος — uter. τὸ στρατευτικὸν μίσθωμα — stipendia militum. στρατευτικός — militaris. συμφέρω — ad aliquid confero.
597. Haec profecto, quae nisi abortit, filios et filias enititur, quandoque gemelos, raro tergeminos.	597. Γυνὴ δηλαδὴ μὴ ὠμοτοκοῦσα (ἀποκυοῦσα), ἀλλ’ υἱούς τε καὶ θυγατέρας, διδύμους, τριδύμους, τίκτουσα.	ἀποκυέω — abortio, aborior. δηλαδή — profecto. τρίδυμος — trigeminus.
598. Puerpera si puellulum peperit, sex septimanis (hebdomadibus) latitare lege tenetur; si filiolam (puellam), bis totidem.	598. Τὴν τοκάδα παιδίον ἐκτετοκυῖαν ς’ ἑβδομάδας, κόριον δὲ ιβ’ λανθάνειν, νενόμισται.	διανηστισμός, ὁ — jentaculum. κόριον, τό — pupa, puellula. νενόμισται — moris est. νομίζω — instituo. παιδίον, τό — puerulus, filiolus, pusio. τοκάς, ἡ — puerpera.
599. Pater gignit, mater parturit, mox partitura. Ambo liberos educant, suaviantur (osculantur), in	599. Ὁ πατὴρ γεννᾷ, ἡ μήτηρ ἐπίτοκος (ὑπεψηνισμένη), ὠδίνουσα τίκτει, ἄμφω τὸ τεχθὲν	θάλπω — foveo. πατήρ, ὁ — pater. τὸ τεχθέν — infans. ὑπεψηνισμένη, ἡ — propinqua partui, paritura; n.b. a ψηνίζω. φιλέω — osculor.

sinu gremioque refovent.	τρέφουσι, φιλοῦσι, καὶ ἐν κόλπῳ θάλπουσιν.	ὠδίνω — partus doloribus crucior, a partu doleo, parturio.
600. Vitricus et noverca privignos et privignas non eo modo diligunt quia ille genitor non est, haec non edidit. Detrahunt iis plus quam conferunt. A neutro functioni satis fit.	600. Ὁ ἐπιπάτωρ (μητρυιός), καὶ ἡ μητρυιὰ τοὺς προγόνους οὐχ οὕτως εἰλικρινῶς ἀγαπῶσιν· ἐκεῖνος γὰρ γεννήτωρ, αὕτη δὲ γεννήτειρα οὐκ ἔστι, πλείονα αὐτοὺς ἀποστεροῦσιν ἢ διδόασιν. οὐδέτερος τὶ δέον ποιεῖ.	ἀγαπάω — amo, diligo. ἀποστερέω — privo aliqua re, adimo aliquid. γεννήτειρα, ἡ — genetrix. γεννήτωρ, ὁ — genitor. δέον, τό — officium, id quod incumbit alicui. εἰλικρινῶς — sincere, vere. μητρυιά, ἡ — noverca. μητρυιός, ὁ — vitricus. οὐδέτερος — neuter. πρόγονος, ὁ — privignus.
LVI. DE COGNATIONE.	LVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑΣ.	
601. Qui eiusdem sunt progeniei et prosapiae, cognati et consanguinei dicuntur, ut sunt fratres et sorores (praesertim Germani, nam uterinos esse non tanti habetur), avus, et avia.	601. Οἱ ἐγγὺς τοῦ γένους καὶ ἀγχίσποροι, ὅμαιμοι λέγονται, ὡσεὶ ἀδελφοί, ἀδελφαί, αὐτάδελφοι, ὁμογάστριοι, πάππος, μάμμη.	ἀγχίσπορος — propinquus, qui est ex eadem progenie. οἱ ἐγγύς τοῦ γόνους (sc. ὄντες) — genere propinqui. ὅμαιμος — consanguineus. παππεπίπαππος, ὁ — atavus. πάππος, ὁ — avus. πρόκριμα, τό — praejudicium, judicium in gratiam alterius. συγγένεια, ἡ — cognatio. συμβίωσις, ἡ — consuetudo, conversatio. τήθη, ἡ — avia, matris mater.
602. Item proavus, proavia, abavus, abavia, atavus, atavia. Quod supra est, majores vocamus.	602. Ὁ πρόπαππος, ἡ προμάμμη, ἀπόπαππος, ἐπιτήθη, δίσπαππος, δισμάμμη, οἱ λοιποὶ πρόγονοι (προπάτορες).	ἀπόπαππος, ὁ — abavus; cf. ὁ ἐπίπαππος. ἐπιτήθη, ἡ — abavia. πρόγονοι — majores. προμάμμη, ἡ — proavia, avi mater; cf. ἡ ἐπιτήθη (et aviae mater). πρόπαππος, ὁ — proavus. προπάτορες, οἱ — majores. τρίμαμμα, τό — tritavia.
603. Collaterales sunt patruus et amita, avunculus et matertera, patrueles, sobrini (consobrini), et amitini.	603. Οἱ πλάγιοι· θεῖος, πατραδέλφη (***πατραδελφή, Hed., Schrev.), μητράδελφος, μητροκασιγνήτη, ἐξάδελφοι, ἀνεψιοί.	ἀνεψιοί, οἱ — consobrini, liberi fratris vel sororis. θεῖος — patruus. μητράδελφος — avunculus, matris frater. μητροκασιγνήτη, ἡ — matertera, matris soror. πατραδέλφη, ἡ — amita, patris soror.
604. In descendentium serie sunt nepos et neptis, proneptos et proneptis, cum omni posteritate.	604. Ἐν τῇ κάτω τάξει εἰσίν υἱωνός, υἱωνή, τριτέγγονος, τριτεγγόνη μεθ᾽ ἁπάντων ἀπογόνων (μεταγενεστέρων).	μεταγενέστεροι, οἱ — posteri. ταμιοῦχος, ὁ — promus condus, praefectus cellae penuariae. τριτεγγόνη, ἡ — proneptis, trineptis*. τριτέγγονος, ὁ — pronepos, trinepos*. ὑιωνή, ἡ — neptis, filii filia. ὑιωνός, ὁ — nepos, filii filius.

605. Sunt qui cum careant sobole ac haeredibus, extraneos adoptant ut bene parta cernant. Sunt e contrario, qui suos ob inobedientiam exhaeredant abdicantque.	605. Ἄπαιδες υἱοὺς ἑαυτοῖς εἰσποιοῦσι τοῦ κληρονομεῖν, ἃ δικαίως ἐκτήσαντο· ἄλλοι δι᾽ ἀπείθειαν αὐτοὺς ἀποκληροῦσι (ἀποκηρύττουσι) καὶ ἀποικίζουσιν.	ἄπαις — prole carens. ἀπείθεια, ἡ — recusarum obsequium, obedientiae recusatio. ἀποικίζω — domo ejicio. ἀποκηρύττω — abdico filium. ἀποκληρόω — exhaeredo. δικαίως — juste, bene, per fas. εἰσποιέω — adopto.
606. Superstitibus pupillis (orphanis) et minorennibus tutores testamento dantur, haereditatis conservandae gratia, cuius et posthumi participes sunt, minime vero spurii et nothi.	606. Τοῖς ὀρφανοῖς καὶ ἀνήβοις ἐπίτροποι ταῖς διαθήκαις δίδονται, οὗ τηρεῖσθαι τὰ πατρῷα, ὧν ὀψίγονοι μὲν, μηδαμῶς δὲ οἱ ὑποβολιμαῖοι, νόθοι (νοθείᾳ ἐνεχόμενοι) μετέχουσιν.	διαθήκη, ἡ — testamentum. νοθείᾳ ἐνεχόμενος — nothus, spurius. ἐνέρχομαι — teneor, obnoxius sum. ἐπίτροπος, ὁ — tutor. νοθείᾳ ἐνεχόμενος — nothus, spurius. νοθεία, ἡ — natales spurii. ὀρφανός, ὁ — orphanus, pupillus, orbus parentibus; n.b. ab ὀρφανός —ή —όν. ὀψίγονος — posthumus.
607. Illi autem si tutela deposita inventaria (repertoria) non edant, de rationibus conturbatis haud inique suspecti sunt.	607. Ἐκεῖνοι τὴν ἐπιτροπείαν ἀποθέντες, οὐδὲ γραμματεῖα ἀποδόντες, χρεωκοποῦντες ὑποπτεύονται.	ἀποδίδωμι — edo. γραμματεῖον, τό — inventarium. ἐπιτροπεία, ἡ — tutela minoris aetate. ὑποπτεύω — suspectum habeo. χρεωκοπῶν ὑποπτεύομαι — de rationibus conturbatis sum suspectus. χρεωκοπέω — rationes distraho sc. conturbo, defraudo pupillum.
608. Testanti autem facultas est, facultates suas partiendi, deque iis dispensandi et legandi cui videtur, dimidium (semissem), trientem, quadrantem, sextantem, dodrantem.	608. Τῷ δὲ διαθέτῃ τὰ χρήματα διαθέσθαι ἔξεστι, καὶ διδόναι ᾧτινι ἂν βούλοιτο, τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον, τέταρτον, ἕκτον μέρος.	διαθέτης, ὁ — testator, qui testamento aliquid statuit. διατίθεμαι — de bonis meis testor. ὅστις ἄν — quicunque. ὅστις — qui. χρήματα — bona, facultates.
LVII. DE OECONOMIA.	LVII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.	
609. Quomodo oeconomus, paterfamilias et materfamilias familiam (famulitium) administrare, famuli et famulae obedire debeant, oeconomica praescribit.	609. Ἡ οἰκονομικὴ διδάσκει οἰκοδεσποτεῖν τε καὶ εὐπειθεῖν.	διδάσκω — doceo. οἰκοδεσποτέω — familiam rego, administro. οἰκονομία, ἡ — rei domesticae administratio. οἰκονομική (sc. ἐπιστήμη), ἡ — oeconomica, scientia rei familiaris dispensandae.
610. Herus est qui servum	610. Οἰκοδεσπότης, ὁ	ἀνδράποδον, τό — mancipium.

habet; hera, quae servam; verna, qui servit ubi natus est; mancipium, in quem vitae et necis potestas est; libertus, manumissus.	θεράποντα ἔχων, οἰκοδέσποινα, ἡ θεραπαινίδια ἔχουσα, οἰκότριψ, ἀνδράποδον οἴκοι γεγενημένον, ἀπελεύθερος, οἰκέτης ἀπελευθερωθείς ἐστιν.	ἀπελεύθερος — libertus. ἀπελευθερόω — manumitto. θεραπαινίς, ἡ — serva; cf. ἡ θεράπαινα. θεράπων, ὁ — servus, famulus. οἰκέτης, ὁ — servus, verna. οἰκοδέσποινα, ἡ — hera, materfamilias. οἰκοδεσπότης, ὁ — paterfamilias, herus. οἰκότριψ, ἡ — verna, servus e parentibus servis domi natus.
611. Pensum facienti dimensum suum debetur, diurnum, menstruum, annuum.	611. Τὸ ἔργον ποιήσαντι, τὸ σιτομέτριον, τὰ σιτία ἐφημέρια, ἐπιμήνια, ἐνιαύσια ὀφείλεται.	ἐπιμήνιος — menstruus. ἐφημέριος — diurnus. σιτίον, τό — cibarium demensum. σιτομέτριον, τό — demensum cibarium.
612. Liberis (praesertim morigeris) parentes multa indulgent. Indulgentia tamen, si nimis blanda est, natos segnes ac degeneres facit.	612. Τῶν παίδων τοῖς εὐπειθέσι οἱ γονεῖς πολλὰ συγχωροῦσιν, ἡ δὲ ἄγαν συγχώρησις αὐτοὺς πέρα τοῦ μέτρου αἱμύλη, ὀκνηροὺς καὶ τοῦ γένους ἀναξίους ἀπεργάζεται. ὁρῶμεν τοιούτους ὁσημέραι τοῦ γένους ἐξίστασθαι.	ὁ ἄγαν — nimius. ἄγαν — nimis. αἱμύλος — blandior alicui. ἀνάξιος — indignus. γονεύς, ὁ — parens. τοῦ γένους ἐξίσταμαι — degenero. εὐπειθής — obediens. μέτρον, τό — modus. πέραν — praeter, ultra, extra. συγχώρησις, ἡ — remissio, indulgentia.
LVIII. DE URBE.	LVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ.	
613. Urbes et castella muniunt moenia, aggeres, valla (vallos), propugnaculaque.	613. Τὰς πόλεις τε καὶ τὰ φρούρια τὸ τεῖχος, τὸ χῶμα, χαράκωμα (χάρακες), προβόλους ὀχυροῦσιν.	πρόβολος, ὁ — propugnaculum. τεῖχος, τό — murus, moenia. φρούριον, τό — castellum, castrum; cf. ἡ φρουρά. χαράκωμα, τό — vallum. χάραξ, ὁ — vallum. χῶμα, τό — agger terra aggesta factus.
614. Intervallum (interstitium) habet fossam. Pomerium intro est, qua civibus ad moenia patet accessus.	614. Τὸ διάστημα τάφρον ἔχει, τὸ δὲ* (δ’?) ὑποτείχιον τοῖς πολίταις πορεύσιμόν ἐστι (βάσιμον).	βάσιμος — pervius. διάστημα, τό — intervallum, interstitium loci. ὀπισθοτείχιον, τό — pomoerium. πολίτης, ὁ — civis. πορεύσιμος — pervius, accessu facilis. σπλαγχνοσκόπος, ὁ — haruspex, extispex; cf. ὁ ἱεροσκόπος.
615. Porta habet claustra sua, valvas, repagula et cataractas.	615. Ἡ πύλη, κλεῖθρα, δικλίδας, βλῆτρα (μοχλοὺς) καὶ καταῤῥάκτας ἔχει.	βλῆτρον, τό — pessulus, repagulum. δικλίδες, αἱ — valvae. καταῤῥάκτης, ὁ — cataracta, vectis, obex portae. πύλη, ἡ — porta.
616. Plateae lapidibus sunt stratae, quae si	616. Αἱ πλατεῖαι λιθόστρωτοι, ἔχουσαι	ἀγυιά, ἡ — vicus, platea utrinque contiguas aedes habens.

utrinque contiguas aedes habeant, vici dicuntur, ut et forum cum porticibus ne lutosae sint ambulationes.	ἀμφοτέρωθι συναφῆ καὶ ἐχόμενα οἰκήματα ἀγυιαὶ λέγονται· ἡ ἀγορὰ περίστυλος (περικίων) στοὰς (αἰθούσας) διὰ τὰς ὁδοὺς ὑποπήλους, ἔχει.	αἴθουσα, ἡ — porticus. ἐχόμενος — contiguus, conjunctus. λιθόστρωτος — lapidibus stratus. περικίων — columnatus, columnis cinctus. περίστυλος — columnatus. συναφής — conjunctus, contiguus. ὑπόπηλος — lutosus; cf. τελματώδης.
617. Angiporti (angiporta) ut plurimum impervii sunt.	617. Οἱ στενωποὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐ πόριμοί εἰσιν.	πόριμος — pervius. στενωπός*, ὁ — angiportus.
618. Suburbiis oppidum ampliatur, turribus (quae in summis metis bracteam versatilem superimpositam habent) decoratur, potissimum si lapide structae sint et fastigiatae (cacuminatae).	618. Τὰ προάστεια πόλιν μεγεθύνει, οἱ δὲ πύργοι ἐν κορυφῇ πέταλον (ἀνεμογνώμονα) ἔχοντες, λιθινῷ τείχει τειχισθέντες, καὶ καλῶς κορυφωθέντες, κοσμοῦσιν.	ἀνεμογνώμων*, τό — triton, petalum quod turri imponitur. κορυφόω — fastigo, cacumino. μεγεθύνω — amplifico. προάστειον (προάστιον), τό — suburbium. καλῶς τειχισθείς — bene muratus. τειχίζω — muro cingo.
619. Non cuncti incolae privilegiarii sunt, sed indigenae et municipes.	619. Οὐχ ἅπαντες ἔνοικοι ἀτελεῖς, ἀλλὰ μόνον οἱ ἐγχώριοι καὶ πολῖται.	ἀτελής — immunis, juribus praecipuis ornatus. ἐγχώριος (sc. ἀνήρ), ὁ — indigena, qui ex aliquo loco ortus est. ἔνοικος, ὁ — incola. εὐπειθέω — obedio, obtempero.
620. Ex his quidam a censu et oneribus publicis immunes sibi privatim vivunt.	620. Τούτων ἔνιοι ἐν ἀτελείᾳ (ἀλειτούργητοι) διὰ προνομίου, ἰδιάζουσιν.	ἀλειτούργητος — immunis a censu et oneribus publicis. ἀτέλεια, ἡ — immunitas. ἰδιάζω — privatim vivo. διὰ προνομίου — jure praecipuo. προνόμιον, τό — jus praecipuum.
621. Peregrini et inquilini sunt vectigales.	621. Οἱ ξένοι καὶ μέτοικοι ἀργύριον τελοῦσιν.	ἀργύριον, τό — census, vectigal. μέτοικος, ὁ — inquilinus, incola. τελέω — persolvo, pendo.
622. Templum, senaculum, armamentarium, aerarium, granaria civitatis robur sunt.	622. Ὁ ναός, τὸ βουλευτήριον, ὁπλοθήκη, ταμεῖον, σιτοβολών, τῆς πόλεως ὀχυρώματά ἐστιν.	βουλευτήριον, τό — curia. ὁπλοθήκη, ἡ — armamentarium. ὀχύρωμα, τό — munimentum. σιτοβολών, ὁ — granarium. ταμεῖον (ταμιεῖον), τό — promptuarium.
623. At cisternae, horologia, scholae bene ordinatae, belli regiminis indicium ac documentum.	623. Τὰ δ’ ἐκδοχεῖα (λάκκοι), ὡρολογεῖα, σχολαὶ εὐτακτοῦσαι, καλῆς πολιτείας τεκμήριά ἐστιν.	ἐκδοχεῖον, τό — cisterna, aquae receptaculum. εὐτακτέω — bene constitutus sum. λάκκος, ἡ — cisterna; cf. ἡ δεξαμενή. πολιτεία, ἡ — civitatis regimen. τεκμήριον, τό — argumentum, documentum, certum signum. ὡρολογεῖον, τό — horologium, horarium.
624. Pone praetorium custodia poni solet; in recessibus, foricae.	624. Ἐξόπισθεν τοῦ πραιτωρίου τὸ δεσμοτήριον, ἐν ἀποπάτοις ἀφεδρῶνές εἰσιν.	ἀπόπατος, ὁ — recessus. ἀφεδρών, ὁ — forica, latrina, cloaca. δεσμωτήριον, τό — carcer. ἐξόπισθεν — pone. πραιτώριον, τό — praetorium.

625. Diversoria, cauponae, popinae, pro advenis parantur; asyla (refugia) pro sontibus; xenodochia pro pauperibus; nosocomia (valetudinaria) pro aegris.	625. Τὰ πανδοχεῖα, καπηλεῖα, ὀπτανεῖα τοῖς ξένοις, τὰ ἄσυλα κακούργοις, τὰ ξενοδοχεῖα τοῖς πένησι, τὰ νοσοκομεῖα τοῖς νοσοῦσι οἰκοδομεῖται.	ἄσυλον (sc. χωρίον vel τέμενος), τό — asylum, locus qui refugio est sontibus. νοσοκομεῖον, τό — nosocomium, valetudinarium. ὀπτανεῖον (ὀπτάνιον), τό — popina. πανδοχεῖον, τό — diversorium; cf. τὸ κατάλυμα, τὸ ξενοδοχεῖον.
626. Basilica est augusta aedes, vel domus.	626. Βασίλειον οἶκος βασιλικός.	βασίλειος — regalis, regius. βασιλική (sc. οἰκία), ἡ — basilica, domus ampla, regia.
627. Specula in editiore loco sit, vigiles autem vigiles.	627. Σκοπὴ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ ἔστω, οἱ φύλακες δ᾽ ἀγρυπνείτωσαν.	ἀγρυπνέω — vigilo. σκοπή, ἡ — specula. φύλαξ, ὁ — vigil.
628. Vicini ac propinqui mutua sibi officia (ministeria) debent. Convenae aliunde confluunt.	628. Οἱ γείτονες ἀλλήλοις ἀνθυπουργήματα ὀφείλουσι· συνήλυδες ἀλλαχόθεν συντρέχουσιν.	ἀλλήλοις — sibi, alter alteris, alius alii. ἀνθυπούργημα, τό — mutuum officium. σύνηλυς — convena. συντρέχω — concurro, confluo.
LIX. DE TEMPLO.	LIX. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.	
629. Aedituus campanarum pulsu coetum ad sacra convocat.	629. Ὁ νεώκορος ἠχείῳ τὸν λαὸν πρὸς τὰ ἱερὰ συγκαλεῖ.	ἠχεῖον, τό — campanarum sonus. ναός, ὁ — templum, aedes sacra. νεώκορος, ὁ — aedituus.
630. Ubi conventum est, cantorum chorus ad pluteum psalmos et hymnos (cantilenas spirituales) decantat.	630. Τούτου συνεληλυθότος οἱ ψαλμῳδοὶ πρὸς τὸ ἀναγνωστήριον ψάλλουσι (ὑμνοῦσιν).	ἀναγνωστήριον, τό — pluteus, pulpitum. κιβωτοποιός, ὁ — scriniarius, arcularius. συνέρχομαι — convenio. ὑμνέω — hymnos sc. cantiones sacras canto. ψάλλω — psallo, canto. ψαλμῳδός, ὁ — psaltes, cantor.
631. Concionator (ecclesiastes) e suggestu (pulpito) concionaturus Spiritum Sanctum invocat, textum Biblicum (e Bibliis) authenticum, ejusque mysteria et alia mystica concionando interpretatur; scripturas utriusque Testamenti (instrumenti) ex libris potius canonicis quam apocryphis citat; ad contritionem et poenitentiam (resipiscientiam) juxta	631. Ὁ ἐκκλησιαστὴς πρὸς τὸν δῆμον λόγον ἐν ἀναβάθρῳ δημηγορήσων, τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπικαλεῖ, τὰ θεῖα μυστήρια ἐκ τῶν ἁγιογράφων αὐθεντικῶν διερμηνεύει, τὰς γραφὰς τῆς ἑκατέρας διαθήκης, καὶ βίβλους κανονικὰς μᾶλλον, ἢ ἀποκρύφους διερμηνεύει, πρὸς μετάνοιαν ἀνθρώπους κατὰ τὸν δεκάλογον καλεῖ καὶ ἐποτρύνει, τοῦς ἐφ᾽ ἁμαρτίαις λυπουμένους τῷ	ἁγιόγραφα, τὰ — sancta scripta. ἀνάβαθρον, τό — suggestus, pulpitum. ἀπόκρυφοι βίβλοι, οἱ — libri apocryphi sc. qui vulgo adjunguntur libris divinis, sed non habentur ut illi a Deo traditi. αὐθεντικός — authenticus, auctoritate justa munitus. γραφή, ἡ — scriptum, liber. Δεκάλογος, ὁ — decalogus, decem praecepta Dei. δημηγορέω — concionor. διερμηνεύω — interpretor. ἐκκλησιαστής, ὁ — concionator, qui de rebus sacris loquitur ad populum. εὐαγγελίζομαι — doctrinam Christi annuncio, evangelium praedico. θεῖος — divinus.

decem praeceptorum (decalogi) tenorem hortatur; contrita corda satisfactione meritoque Christi crucifixi solatur: hoc scilicet modo Evangelium praedicans, et Catholica religione auditores rite imbuens.	θανάτῳ Ἰησοῦ σταυρωθέντος παραμυθούμενος εὐαγγελίζεται, καὶ οὕτως ὁ λαὸς θρησκείαν καθολικὴν ὀρθῶς κατηχεῖται.	θρησκεία, ἡ — religio. Ἰησοῦς, ὁ — Jesus, servator noster. καθολικός — catholicus. κανονικός — canonicus. κατηχέω — doceo aliquem aliquid, erudio aliquem in aliqua re. λαός, ὁ — populus. μετάνοια, ἡ — poenitentia prave actorum. μυστήριον, τό — mysterium, res sacra. ἀποσυνάγωγον καθίστημι — a communione ecclesiae segrego aliquem, alicui sacris interdico. ὁ/ἡ* ἀποσυνάγωγος — synagoga sc. coetu motus. παραμυθοῦμαι — solor, consolor. σταυρόω — cruci affigo, in crucem ago.
632. Peracta precatione (oratione) festa indicit et concionem (quae quo fequentior, eo charior) dimittit.	632. Μετὰ τὰς εὐχὰς τὰς ἑορτὰς κηρύσσων, τὸν λαὸν τοσούτῳ προσφιλέστερον,ὅσῳπερ πολυανθρωπότερος γέγονε,ἀφίησιν.	ἀφίημι — remitto culpam, dimitto. ἑορτή, ἡ — festus, feriae. κηρύσσω — indico, edico. λαός, ὁ — concio. μετὰ — post. νέος — tiro. πολυάνθρωπος — frequens. προσφιλής — gratus, carus.
633. Nonnunquam catechizat (hoc est, periclitatur catechumenos), baptizat ad baptisterium, alibi cum alibi sine exorcismo, ubi susceptores sunt arbitri initiationis. Synaxin sacram seu Eucharistiam ministrat.	633. Ἐνίοτε τοὺς νέους κατηχεῖ, ἐν βαπτιστηρίῳ βαπτίζει, ἐνίοτε ἐξορκίζων τὰ πνεύματα ἀκάθαρτα, τὴν ἀπόῤῥητον τελετὴν (σύναξιν, εὐχαριστίαν) ἱερουργεῖ.	ἀκάθαρτος — impurus. ἀπόῤῥητος τελετή — coena dominica. ἀπόῤῥητος — arcanus. βαπτίζω — baptizo, aqua sacra abluo. βαπτιστήριον, τό — baptisterium, fons ad quem aqua sacra abluimur. ἡ ἀπόῤῥητος τελετή — coena dominica. τελετή, ἡ — caerimonia.
634. Absolvit poenitentes, a Sacramentis arcet impoenitentes, hypocritas conscientiae suae commitit.	634. Τὰς ἁμαρτίας τοῖς μετανοοῦσιν ἀφίησι, τῆς δὲ μυσταγωγίας τοὺς ἀμετανοήτους ἀπείργει, τοὺς ὑποκριτὰς τῇ ἑαυτῶν συνειδήσει ἐπιτρέπει.	ἁμαρτία, ἡ — peccatum. ἀμετανόητος — quem non poenitet prave actorum, resipiscere nolens. ἀπείργω — arceo. ἁμαρτίας ἀφίημι — peccatorum veniam denuncio. γραμματοφόρος, ὁ — nuncius. μετανοέω — resipisco, poenitet me peccatorum. μυσταγωγία, ἡ — coena dominica. συνείδησις, ἡ — conscientia, mentis judicium. ὑποκριτής, ὁ — hypocrita, simulator.
635. Encaeniae et anniversariae feriae (exempli gratia compitalia) solemnitate debita biduo, triduo, octiduo celebrantur.	635. * Αἱ ἑορτάσιμοι ἡμέραι, οἷον ἐγκαίνια, καὶ ἑορταὶ ἐνιαύσιοι, ἑορταστικῶς β′ (δυσίν), γ′ (τρισίν), θ′ (ὀκτὼ) ἡμέραις	ἐγκαίνια, ἡ — encaenia, festus dies novi templi memoriae dictus. ἑορτάζω — diem festum celebro. ἑορτάσιμος — festus, feriatus. ἑορταστικῶς — solenniter. κομπιτάλια*, ἡ — compitalia, festum

	ἑορτάζονται.	quod in compitis sc. viarum divortiis celebratur.
636. Ceremoniae non apud omnes eaedem sunt, nec ordinandi et initiandi ministros mos idem. Sed disparitas haec innoxia est.	636. Οἱ ἱερατικοὶ θεσμοὶ τῆς χειροτονίας τῶν τελουμένων εἰς ἱερέας (ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους) ποικίλοι· ἀνομοιότης δ᾽ ἀβλαβὴς ἐν ἀδιαφόροις ἐστίν.	ἀδιάφορα (sc. χρήματα) — res mediae. ἀδιάφορος — medius, indifferens. ἀνομοιότης, ἡ — dissimilitudo, disparitas. ἀρχιμανδρίτης, ὁ — archimandrita, abbas, monachorum primas. θεσμός ἱερατικός, ὁ — ritus sacrorum. ἱερατικός — sacratus, sacer. ἱερεύς, ὁ — sacerdos. τελέω εἰς ἱερέα — sacerdotem initio aliquem. τελέω — initio sacris. χειροτονία, ἡ — creatio, ordinatio.
LX. DE ECCLESIA.	LX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.	
637. Parochus (curio) legitime accitus est suae paroeciae inspector; illius autem antistes, totius dioecesis.	637. Ὁ λειτουργὸς νομίμως αἱρεθεὶς τῆς ἑαυτοῦ παροικίας ἐπόπτης, τούτου δ᾽ ἔφορος, ὅλης τῆς διοικήσεως ἐπίσκοπός ἐστιν.	ἀποδεκτήρ, ὁ — quaestor, tribunus aerarii. ἐκκλησία, ἡ — coetus, ecclesia. ἐπίσκοπος, ὁ — inspector, is qui habet inspectionem. ἔφορος, ὁ — ephorus, inspector, praeses. λειτουργός, ὁ — parochus, minister ecclesiae. νόμιμως — legitime. παροικία, ἡ — paroecia, parochia, loci spatium intra quod habitantes eodem sacerdote utuntur. πάροχος, ὁ — parochus, sacerdos intra aliquod loci spatium constitutus.
638. Praesules (praepositi), abbates (archimandritae), et priores cucullatis monachis monasteriisque (coenobiis); abatissae, monialibus (vestalibus); sacellani, sacellis; diaconi collectis et eleemosynae praesunt.	638. Οἱ προστάται, ἀρχιμανδρῖται (ἁρμοστῆρες), κοινοβιάρχαι τῶν μονάχων, ἱερίδες τῶν ἀσκητριῶν προΐστανται. οἱ διάκονοι τῶν συμβολῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν φροντίζουσιν.	ἁρμοστήρ, ὁ — praepositus, antistes, praesul. ἀσκήτρια, ἡ — sanctimonialis, mulier sacris meditationibus vacans. διάκονος, ὁ — diaconus, minister ecclesiae. ἐλεημοσύνη, ἡ — stips, quae pauperibus erogatur. ἐπόπτης, ὁ — inspector. ἡμίεφθος — semicoctus. ἱερίς, ἡ — abbas foemina. κοινοβιάρχης, ὁ — coenobiarcha, coenobii praefectus, abbas. μοναχός — monachus, solitariam degens vitam. προστάτης, ὁ — praesul, primas sacerdotum.
639. Primitiae et decimae sacerdotibus (presbyteris) offeruntur. Eremitae	639. Αἱ ἀπαρχαὶ καὶ δεκάται τοῖς ἱερεῦσι ὀφείλονται. οἱ ἀναχωρηταὶ	ἀναχωρητής, ὁ — anachoreta, is qui in solitudine vivit. ἀπαρχή, ἡ — primitiae. δεκάτη (sc. μέρις), ἡ — decima pars,

(anachoretae) eremum inhabitant.	ἐρημάζουσιν.	decimae.
640. Archiepiscopi, episcopi, et orthodoxi mystagogi in conciliis (synodis) schismata et miscellas sectas componunt. Haereticos, blasphemos, cum asseclis heterodoxis, et temerariis novatoribus, apostatasque, ab Ecclesiae unione excommunicant. Doctrinae canonem constabiliunt. Christianismum autem (cuius professionem spontaneam adamat Servator noster) violenta coactione et correctione proferre aut suffulcire non allaborant. Hoc enim si non atheismi, certe aut hypocriseos, aut martyrii mare longe patens atque inundans aperit.	640. Οἱ ἀρχιεπίσκοποι, ἐπίσκοποι, καὶ οἱ ὀρθόδοξοι μυσταγωγοὶ ἐν ταῖς συνόδοις τὰς αἱρέσεις ἀναιροῦσι, τοὺς αἱρετικοὺς βλασφήμους, ἑτεροδόξους, ἀβούλους φιλοκαίνους, ἀποστάτας ἀποσυναγώγους καθιστᾶσι, τὸν τῆς διδαχῆς ἀληθείας κανόνα βεβαιοῦσιν. τὸν Χριστιανισμὸν δὲ (οὗ αὐθαίρετον ὁμολόγημα φιλεῖ Χριστὸς) βιασμῷ οὐ σπουδάζουσι διασπείρειν, τὸ γὰρ βιαστικὸν ἀθεότητος, ὑποκρίσεως μαρτυριῶν ἀφορμὴν μεγίστην δίδωσιν.	ἀθεότης, ἡ — impietas. αἵρεσις, ἡ — haeresis, salsa in rebus sacris doctrina. αἱρετικός, ὁ — haereticus. ἀναιρέω — condemno. ἀποστάτης, ὁ — apostata, qui a religione deficit. ἀρχιεπίσκοπος, ὁ — archiepiscopus. ἀφορμή, ἡ — causa. βεβαιόω — stabilio. βιασμός — violentia. τὸ βιαστικόν — violentia adhibita. βιαστικός — violentus. βλάσφημος — blasphemus, maledicus in Deum. διασπείρω — dissemino. διδαχή, ἡ — doctrina. ἐπίσκοπος, ὁ — episcopus, dioeceseos in ecclesia inspector. ἑτερόδοξος (sc. ἀνήρ), ὁ — qui a veris dogmatibus religionis est alienus. κανών, ὁ — norma, regula. μαρτυρία, ἡ — martyrium, mortis aut malorum perpessio pro aliqua doctrina. μυσταγωγός, ὁ — sacerdotum princeps, rerum divinarum doctor. ὀρθόδοξος — orthodoxus, recte in rebus sacris sentiens, qui de religione Christiana recte sentit. σύνοδος, ἡ — synodus, concilium. ὑπόκρισις, ἡ — simulatio, simulata probitas. Χριστιανισμός, ὁ — doctrina et religio Christiania.
LXI. DE ETHNICORUM JUDAEORUMQUE SUPERSTITIONIBUS.	LXI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΕΘΕΛΟΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.	
641. Pagani (gentiles, ethnici) sacrificuli in delubris, lucisve suis, sacrificia, libamina, et hostias (victimas) super aras (altaria) immolabant, thura libabant et adolebant, et sic idolis suis operantes (sacrificantes) lustralique aqua sese lustrantes et hinc	641. Οἱ ἐθνικοὶ ἱερεῖς ἐν ναοῖς τε καὶ ἄλσεσι ἐπὶ βωμῶν τοῖς θεοῖς ζῶα ἱέρευον, θυσίας ἔθυον, λίβανον ἔσπενδον, καθαρσίῳ (***περιῤῥαντικῷ, Hed., LSJ) ὕδατι ἡγνίζοντο, εἰδωλολάτρουν, καθάρσια ἐξετέλουν, ἅπαντα μιαρά.	ἁγνίζομαι — lustro me. ἐθελοθρησκεία — superstitio. ἐθνικός, ὁ — gentilis, idolorum cultor. εἰδωλοτατρέω — idola sc. deorum simulacra colo. ἐκτελέω — facio, conficio. θυσία, ἡ — sacrum, sacrificium. θύω — sacrifico. ἱερεύω — sacrifico, immolo. καθάρσιον (sc. ἱερεῖον), τό — piaculum, piaculare sacrum. καθάρσιος — lustralis. μιαιρός — abominandus.

ficte litantes, piacula expiabant. Sed abominatio illa fuit.		σπένδω — libo.
642. Profanum apellabant, ceu minus sacrum, quicquid extra fanum esset non consecratum; augustum contra.	642. Τὸ ἔξω τοῦ ναοῦ ἀνίερον, μὴ καθιερούμενον, τὸ δ᾽ ἔσω ἱερὸν ἡγοῦντο.	ἀνίερος — profanus. ἱερός — sacer. καθιερόω — consecro. Λεωκόριον, τό — delubrum, templum.
643. Pontifex infulatus adytum (sacrarium) introibat. Flamines thuribulo (acerra) suffiebant, cymbalis, tintinnabulis, nolis, crotalisque tinnientes.	643. Ὁ ἱεροφάντης μιτροφόρος εἰς ἄδυτον εἰσέδυ, οἱ ἱερουργοὶ λινόδετοι ἐπὶ θυμιατηρίου λιβανωτῷ θυμιῶντες, κυμβάλοις, κροτάλοις, κώδωσιν ἐκωδώνιζον.	ἄδυτον, τό — adytum, locus arcanus in templis. εἰσδύνω — ingredior. ἐπὶ θυμιατηρίου θυμιάω — turibulo sc. acerra suffio. θυμιατήριον, τό — turibulum, acerra. θυμιάω — suffio. ἱερουργός, ὁ — sacrificus. ἱεροφάντης, ὁ — pontifex. Καῖσαρ, ὁ — Caesar. κύμβαλον, τό — cymbalum, instrumentum aeneum concavum. κώδων, ὁ — tintinnabulum. κωδωνίζω — tinnio. ἐπὶ λιβανωτοῦ θυμιάω — turibulo suffio. λιβανωτός, ὁ/ἡ — acerra, turibulum. μιτροφόρος — infulatus, ferrens quod Graece μίτρα nominatur.
644. Vates (mantes) eorum, sagae et piatrices vaticinabantur, et futura praedicebant, non ex numinis afflatu (inspiratione) ut prophetae Israelis sed ex auspiciis, auguriis, haruspicina, sortibusque (sortilegiis) superstitiosis: inde auspices, augures, harioli, aruspices, sortilegi dicti.	644. Οἱ μάντεις αὐτῶν ἐματεύοντο ἐνθουσιῶντες. τὰ μέλλοντα, οὐ θεοφορηθέντες, ὥσπερ οἱ προφῆται τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ οἰωνιζόμενοι, σπλαγχνοσκοποῦντες, κληρούμενοι ἐθέσπιζον· ἐντεῦθεν οἰωνισταί, σπλαγχνοσκόποι, κληρωταί.	ἀπραξία, ἡ — justitium, vacatio a jure dicendo. ἐνθουσιάω — insanio, divino furore agor. θεοφοροῦμαι — numine afflatus sum. κληρούμενος θεσπίζω — sortilegio sc. ex sortibus vaticinor, oraculum. κληροῦμαι — sortes duco. κληρωτής, ὁ — sortilegus. μαντεύω — vaticinor. μάντις, ἡ — vates. οἰωνίζομαι — augurium capio, auspicor, auguror. οἰωνιστής, ὁ — augur, auspex. προφήτης, ὁ — propheta, vates. σπλαγχνοσκοπέω — extra sc. viscera inspicio.
645. Hinc hariolari et augurari, pro divinare usurpabant.	645. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τὸ θεσπίζειν, οἰωνίζεσθαι ἔλεγον.	θεσπίζω — divino.
646. Habebant et oracula, verum erronea, a Vejove profecta.	646. Εἶχον δὲ χρησμοὺς ψευδεῖς τῶν κακοδαιμόνων.	χρησμός, ὁ — oraculum, responsum, quod redditur ab aliquo numine petentibus.
647. Indigetes seu	647. Τοὺς ἥρωας καὶ	ἀναθηματίζω — devoveo, detestor.

demortuos heroas divis accensebant, anathemate ferientes aut plane internecantes suae superstitionis derisores.	ἡρωΐνας τοῖς οὐρανίδαις ἐνηρίθμουν, ἀναθεματίζοντες, καὶ κτείνοντες τοὺς τῆς ταύτης δεισιδαιμονίας καταγελῶντας.	ἡρωΐνη, ἡ — heroina, virago. ἥρως, ὁ — heros. καταγελάω — derideo aliquid. οὐρανίδης, ὁ — coelicola, divus.
648. Iudaei in synagogis praeputia circumcidunt, Sabbato feriantur, et maledictis spurcissimis impetunt Messiam nostrum. Veteres Anabaptistae, et eius commatis maleferiati homines fanatici erant.	648. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν συναγωγαῖς ἑαυτῶν τὴν ἀκροβυστίαν περιτεμνόμενοι σαββάτου ἡσυχάζουσι, Χριστὸν δεινῶς βλασφημῶσιν (αἴσχιστα ἀγορεύουσιν). οἱ πάλαι ἀναβαπτισταὶ καὶ οἱ λοιποὶ ῥᾳδιουργοί, ἐνθουσιασταὶ γεγόνασιν.	αἴσχιστα ἀγορεύω — turpissime alcui maledico sc. convicior aliquem. ἀγορεύω — dico, loquor. αἴσχιστα ἀγορεύω — turpissime maledico alicui. αἰσχρός — turpissimus. ἀναβαπτιστής, ὁ — anabaptista, is qui baptismum iterandum esse statuit. βλασφημέω — impie de aliquo loquor. ἐνθουσιαστής, ὁ — fanaticus. ἡσυχάζω — quiesco a labore, ferior. ὁ πάλαι — vetus, antiquus. περιτέμνω — circumcido. ῥᾳδιουργός — sceleratus homo, veterator. τοῦ σαββάτου (sc. ἡμέρᾳ) — die sabbati. σάββατον, τό — sabbatum, dies sacer apud Judaeos. συναγωγή, ἡ — synagoge, conventus, coetus.
LXII. DE CURIA.	LXII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΥ.	
649. In curia senatus consessus suos, et de republica curas agit.	649. Ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἡ βουλὴ (γερουσία) συνεληλυθυῖα περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων βουλεύεται.	βουλεύω — consulto, delibero, consilia agito. γερουσία, ἡ — senatus. συμφέρω — expedio, utilis sum.
650. Asservatur ibidem matricula civium (leucoma, album) et tabulae publicae actaque civica (breviarium).	650. Ἐκεῖ τὸ λεύκωμα, τὰ γράμματα δημόσια, καὶ ὑπομνήματα τηρεῖται.	ἀγωνίζομαι — caussam dico. δημόσιος — populus, plebs. λεύκωμα, τό — album, matricula, catalogus civium. ὡς τὰ πολλά — plerumque. ὑπόμνημα, τό — commentarius.
651. Consul aut proconsul deliberanda proponit, consulares et senatores sententias dicunt, pedarii (pedanei) superiorum placita assensu probant ut succinctior sit deliberatio; ille tandem concludit.	651. ὁ ὕπατος ἢ ἀνθύπατος, τὰ βουλευτὰ προτίθησιν· οἱ βουλευταὶ αὐτὰ ψηφίζονται· οἱ χαμαιδικασταὶ τοῖς ἄλλοις τάχους ἕνεκα συντίθενται· αὐτὸς δ’ ἐς τέλος συμπεραίνει.	ἅγνιος — sanctus. ἀνθύπατος, ὁ — proconsul. βουλευτής, ὁ — senator. βουλευτός — deliberandus. ὕπατος, ὁ — consul. χαμαιδικαστής — judex pedarius sc. pedaneus, qui sine arbitrando in relinquorum sententiam abit. ψηφίζομαι — decerno, statuo.

652. Notarius vel secretarius cancellis septus acta consignat. Et ita quisque suo munere fungitur.	652. Ὁ ἐπὶ τῶν ἀποῤῥήτων ἐντὸς κιγκλίδων τὰ ψηφισθέντα γράφει, καὶ οὕτως ἕκαστος τὸ δέον πράττει.	ὁ ἐπὶ τῶν ἀποῤῥήτων — scriba publicus. γράφω — litteris consigno, scribo. τὰ πατρῷα (sc. χρήματα) — bona paterna. πατρῷος — a patre relictus. πράττω — facio.
653. Ministratores illis sunt apparitores, stratores, accensi, scribae, et praecones.	653. Οἱ διάκονοι αὐτῶν εἰσίν· οἱ διάκονοι δημόσιοι (ἐπίχειρες), ῥαβδοῦχοι, θυρωροὶ γραμματεῖς, κήρυκες.	γραμματεύς, ὁ — scriba publicus. διάκονος, ὁ — minister, ministrator. διαχρῶμαι — consumo. θυρωρός, ὁ — stator, apparitor, minister publicus. κατεσθίω — consumo. κήρυξ, ὁ — praeco. ῥάβδουχος, ὁ — lictor.
654. Plebs in tribus distributa suos habet tribunos, per quos plebiscita feruntur ad ratihabitionem senatus consulto.	654. Ὁ δῆμος φυλετευθεὶς δημάρχους, προτιθέντες τῇ βουλῇ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα καὶ νενομισμένα, ἔχει.	βουλή, ἡ — consilium. δήμαρχος, ὁ — tribunus plebis. δῆμος, ὁ — nugator popularis qui gratiam populi captat. τὰ αὐτῷ δοκοῦντα — quae ipsi videntur. νομίζω — decerno. προτίθεμαι — propono. φυλετεύω — in tribus describo.
655. Habent et opifices collegia seu curias suas, ordinis causa: ubi novitius artificium professurus censoribus et curionibus dat specimen. Romae autem tres erant ordines: senatorius, equestris, et plebeius; cui opponitur patricius.	655. Οἱ ἐργάται τὰ ἑταιρικὰ συστήματα εὐταξίας χάριν ἔχουσιν, ὅπου πρωτοπείρου τινός, τῶν κατὰ τέχνην ἔργων οἱ ἐπιστάται καὶ τιμηταὶ ἀποπειρῶσιν. ἐν Ῥώμῃ δὲ πάλαι τρεῖς τάξεις ἦσαν, τῆς γερουσίας, καὶ εὐπατριδῶν, τῆς ἱππάδος, τοῦ δήμου.	ἀποπειράω — tento aliquem captis speciminibus. ἐργάτης, ὁ — opifex. ἑταιρικός — sodalitius, socialis. εὐπατρίδης, ὁ — patricius. εὐταξία, ἡ — bonus ordo. καλέω — cito, arcesso, in jus voco. παρέχω — obeo, facio. πρωτόπειρος τῶν κατὰ τέχνην ἔργων — is qui vult opificium aliquod profiteri, et prima artis suae documenta edit. πρωτόπειρος (sc. ἀνήρ), ὁ — novitius. Ῥώμη, ἡ — Roma, urbs. σύστημα, τό — conventus, collegium. τιμητής, ὁ — censor.
LXIII. DE IUDICIIS.	LXIII. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΩΝ.	
656. Duobus de familia herciscunda aut de quacunque controversia disceptantibus, tertium intervenire necesse est, qui litem dirimat aut de quo altercantur diribeat. Alias rixae et contentiones, intemperie litigandi incrudescente, in infinitum ibunt.	656. Δυοῖν περὶ τῆς κληρονομίας ἢ ἄλλου τινὸς ἀμφισβητούντων, πολλὴ ἀνάγκη τὸν τρίτον παραγενόμενον διαλλακτήν τε καὶ διαιτητὴν τὴν δίκην διαλύειν, ἵνα μὴ ὑπὸ φιλονεικίας τὸ δύσερι τῶν δικαζομένων εἰς ἄπειρον ἀποβήσηται.	ἀμφισβητέω — discepto, contendo, litigo. ἀναβολὴν ποιέω — aliquid dissero, profero. πολλὴ ἀνάγκη (sc. ἐστί) — magnopere necesse est. ἀνάγκη, ἡ — necessitas. ἄπειρος — infinitus. ἀποβαίνω — abeo. διαιτής, ὁ — judex privatus, arbiter; cf. ὁ δοξαστής, ὁ διαγνώμων. διαλλακτής, ὁ — pacificator, conciliator. διαλύω — dirimo.

		δικάζομαι — lites ago, litigo. δίκη, ἡ — judicium, lis. τὸ δύσερι — contentiones. δύσερις — contentiosus. εὐγενής — nobilis. κληρονομία, ἡ — haereditas. παραγίνομαι — advenio, intervenio. φιλονεικία, ἡ — pertinacia, rixandi cupiditas.
657. Aut igitur arbitrum sibi vel judicem selectum (compromissarium) deligant, quorum arbitrio acquiescant utrinque. Aut sectentur forum, et experiantur jure per causidicos: praesertim compromissi, vel commissionis, vel amicabilis compositionis pacificis mediis rejectis.	657. Διαιτητὰς οὖν ἢ ἐκκρίτους δικαστὰς πρὸς ἀλλήλους μὴ δυνάμενοι καταλλάττεσθαι, αἱρείτωσαν, ὧν τὴν δίαιταν ἑκάτεροι ἀποδέχοιντο, ἢ δίκην ἀλλήλοις διὰ τῶν συνηγόρων ἐπαγέτωσαν.	ἀλλήλους — inter se, alter alterum, alius alium, πρὸς ἀλλήλους inter se. οὐδὲν ἄλλο ἤ — non nisi. δίαιτα, ἡ — arbitrium, arbitri sententia. διαιτητής, ὁ — arbiter. οὐ δικάσιμος — nefastus. δικάσιμος — fastus, juri dicendo proprius. ἔκκριτος — selectus. ἐπάγω — intendo, infero. καταλλάττω — concilio. συνήγορος, ὁ — causarum patronus, causidicus.
658. Qui adversario dicam scribit (impingit), citat et arcessit eum ad praetorem (praeterquam nefasto die), insimulat, et accusat noxiae.	658. Ὁ διώκων τὸν φεύγοντα (ἐν αἰτίᾳ ὄντα) πρὸς τὸν τῶν κεφαλικῶν ἐπιστάτην, πλὴν ἡμέρας οὐ δικασίμου, καλῶν κακουργίας τινὸς γράφεται.	γράφομαι — accuso, instimulo, convenio, postulo. δεσμεύω — vincio. διοίκησις, ἡ — dioecesis, jurisdictio, spatium loci, intra quod aliquis jus dicit. διώκω — judicio persequor. ἐπιστάτης, ὁ — praefectus. κακουργία, ἡ — injuria, factum injustum, delictum, maleficium. τὰ κεφαλικά — res capitales. ὁ φεύγων — reus.
659. Ad actoris petitionem, pacificatione (quae ante omnia contentioso judicio praeferenda est) frustra et in vanum tentata, accersitur reus, qui vel ipse vel per procuratorem (mandatarium) comparet. Accusatio et excusatio percipitur cognosciturque. Si diffitetur, admittuntur probationes vel per instrumenta vel per testes, et illos quidem juratos, si autoritas per se non sufficit.	659. Τοῦ κατηγόρου ἀσυναλλάκτως διατιθεμένου, ὁ αἰτίαν ἔχων ἐγκαλεῖται, πρὸς τὴν δίκην ἀπαντᾷ, καὶ ἀγωνίζεται, ἢ αὐτὸς αἰτιαθείς, ἢ αὐτοῦ ἐπιμελητής, ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀπολογία ἀκούεται. τοῦ γεγραμμένου τὸ ἔγκλημα ἀρνουμένου, ἐλέγχων ἢ μαρτύρων δεήσει. τούτους δὲ μὴ αὐτοπίστους ὄντας, ἐνόρκους ληπτέον ἐστίν.	ὁ ἐν αἰτίᾳ ὤν — reus. ὁ αἰτίαν ἔχων — reus. αἰτία, ἡ — culpa. αἰτιῶμαι — culpo, inculpo, accuso, incuso. ἀκούω — audio. πρὸς δίκην ἀπαντάω — litem contestor. ἀπαντάω — respondeo. ἀπολογία, ἡ — excusatio, exceptio, defensio. ἀρνοῦμαι — diffiteor, nego. ἀσυναλλάκτως διατίθεμαι — abhorreo a compositione, alienus sum a conciliatione. αὐτόπιστος — per se fide dignus, satis per se auctoritatis habens. ἐγκαλέω — convenio, accuso. ἔγκλημα, τό — actio, accusatio. ἔλεγχος, ὁ — documentum, instrumentum*. ἔνορκος — juratus, jurejurando

		obstrictus. ἐπιμελητής, ὁ — procurator. κατήγορος, ὁ — actor, accusator. κτήματα, τὰ — bona, facultates. λαμβάνω — adhibeo. μάρτυς, ὁ — testis. πιστῶς — fideliter.
660. Advocatus seu patronus clientes (utpote qui se in clientelam et patrocinium eius contulerunt) ne deferat sed defendat, ex aequo tamen et bono ne rabula audiat.	660. Πρόδικος τοὺς πρόσφυγας μὴ ἀπολειπέτω, ἀλλὰ πιστῶς αὐτοῖς συνηγορείτω, οὐδαμῶς δὲ πέρα τοῦ δικαίου. ἵνα μὴ δικολόγος (δικοῤῥάφος) εἶναι ἀκούοι.	τὸ δίκαιον — justitia. δίκαιος — justus. δικοῤῥάφος, ὁ — rabula, malus causidicus. ἐγγλωττογάστωρ, ὁ — rabula, malus causidicus. μῖσος, τό — odium. πέραν — praeter, contra. πρόδικος, ὁ — patronus, is qui causam defendit. πρόσφυξ, ὁ — cliens. συνηγορέω — patrocinor, patrocinio meo defendo. χρῆμα, τό — pecunia.
661. Vitet et iudex praejudicia maximopere, neque favore (gratia) vel malevolentia (odio) praeoccupatus, nec misericordia flexus, nec largitionibus corruptus, neque timiditate aut aliorum offensa deterritus, vel personarum respectu motus, errorve aut mentis perturbatione (contricatione) implicatus, huc aut illuc propendeat. Sed nude secundum probatorum evidentiam ex juris norma, atque aequitate rerum decernat.	661. Ὁ δικαστὴς φυλαττέσθω τὰ προκρίματα, χάριν, μῖθος, ἔλεον, χρημάτων ἀδωρότατος ἔστω, φόβου, προσωποληψίας, παθῶν ἁπάντων ἀπαλλαγεὶς, κατὰ τὰ δίκαια ὀρθῶς τὴν κρίσιν κρινέτω.	ἀδωρότατος χρημάτων — pecuniā*. ἀδωρότατος — plane incorruptus. ἀπαλλάσσω — removeo ab aliqua re. ἐνιαύσιος — annuus. καταστίζω — compungo, stigmate noto. κρίνω — judico. τὴν κρίσιν κρίνω — judicium exerceo, judico. κρίσις, ἡ — judicium. προσωποληψία, ἡ — personae respectus, gratia vel odium.
662. Si assessores adsunt, praesidis est suffragia colligere; illorum ferre libere, sed juste ut sontes damnentur, insontes absolvantur.	662. Τῶν παρέδρων παρόντων πρὸς δικαστοῦ (προέδρου) ἐστὶ κελεύειν, ἐλευθερίως τε καὶ δικαίως τὴν ψῆφον φέρειν· πρὸς δ’ ἐκείνων, ἐν τῷ τῶν κακούργων καταδικάζειν, καὶ τοὺς ἀναιτίους τῶν ἐγκλημάτων ἀφεῖναι, δικαίως τὴν ψῆφον θέσθαι.	ἀφίημι — absolvo reum. δικαστής, ὁ — judex. ἔγκλημα, τό — culpa, crimen. ἐν τῷ τῶν κακούργων καταδικάζειν — sontes condemnando. κακοῦργος — maleficus. καταδικάζω — condemno. πάρεδρος, ὁ — assessor in judicio; n.b. a πάρεδρος —ον. ψῆφον τίθημι — suffragor, fero suffragium. ψῆφος, ἡ — suffragium.
663. Nam decreta et	663. Ἀπρεπὲς γὰρ τὰ	ἀρχή, ἡ — magistratus.

edicta consensu facta retractare ac rescindere indecens est.	κοινῇ ψηφισθέντα ἀκυροῦν.	ἐπὶ — apud. κοινῇ — communiter, publice, communi sententia; cf. κοινῶς.
664. Causae decisio ut promulgata est, ocius exsecutio fiat, nisi condemnatus protestetur et ad tribunal superius provocet (appellet). Ibi justitio comperendinationi aut etiam sequestrationi locus est.	664. Ἡ καταδίκη ὡς τάχιστα ἐκτελείσθω, τοῦ κινδυνεύοντος (κατακρίτου) οὐκ ἀπολογουμένου, οὐ δ' ἐς δικαστήριον μεῖζον ἐφιέντος (ἐπικαλοῦντος) τῆς δ' ἀπραξίας ἐκκηρυττομένης ἢ ἀναβολῆς τῆς κρίσεως, ἢ μεσεγγυῆς (***μεσεγγυήσεως), πολλάκις ἀπολύεται.	ἀναβολή, ἡ — dilatio. ἀπολογοῦμαι — defendo me. ἀπολύω — absolvo. ἐκκηρύσσω — denuncio. ἐκτελείσθω — exsequi oportet. ἐκτελέω — exsequor. ἔλεος, τό — misericordia, commiseratio. ἐς — ad. ἐφίημι — appello, provoco. καταδίκη, ἡ — judicatum, res judicata. ὁ κινδυνεύων — qui de causa sua periclitatur, condemnatus. μεσεγγυή, ἡ — sequestratio. τάχιον — citius.
665. Sed et vadantur quandoque litigatores, ut vadimonium obeuntes sese sistant.	665. Οἱ δικαζόμενοι ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παριστάναι, ἐγγυήσεσιν, ἅς ὁμολογοῦσι καὶ παρέχουσιν, ἐνίοτε ἀναγκάζονται.	ἀναγκάζω — cogo. βασανίζω — torqueo. ἐγγύησις, ἡ — vadimonium. ἐξομολογοῦμαι — spondeo, polliceor. μάστιξ, ἡ — flagellum. ὁμολογέω — promitto. πανουργῶν — facinorosus, maleficus. πανουργέω — scelus admitto.
666. Interdum interceditur sententiae, et dilatio adhibetur propter intercessiones, et vadium fidejussiones. Sed quod quis spondet, praestare tenetur.	666. Ὑπὲρ δὲ τοῦ γεγραμμένου, τῶν ἐγγυητῶν τοὺς δικαστὰς ἱκετευόντων, ἀναβολὴν τῆς καταδίκης ποιοῦνται. ἐγγύα, πάρα δ' ἄτη.	ἄτη, ἡ — damnum. ἐγγυάω — spondeo. ἐγγυητής, ὁ — vas, sidejussor, praes. ἱκετεύω — supplico. καταδίκη, ἡ — judicati executio. ὑπέρ — pro.
LXIV. DE MALEFICIIS ET SUPPLICIIS.	LXIV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΚΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΩΝ ΤΙΜΩΡΙΑΣ.	
667. Dum petulanter peccatur et peccata cumulantur, in delinquentes animadvertendum est, manifestoque sceleratis aut mors infligenda aut minimum mulcta irroganda, ne impunitas in licentiam abeat. Qua porro	667. Τῶν ἁμαρτιῶν πληθυνομένων τε καὶ σωρευομένων τοὺς ἀνόσια δρῶντας προφανῶς τιμωρητέον, καὶ ἢ θάνατον ἢ ζημίαν αὐτῶν καταγνωστέον ἐστίν· ἀτιμώρητος γὰρ κακουργία χείρων ἀεί, ὑπ' αὐτεξουσίου, ἀπέβη.	ἁμαρτία, ἡ — delictum. ἀνόσια δρῶν — maleficus. ἀνόσιος — nefandus, iniquus. ἀτιμώρητος — impunitus, inultus. αὐτεξούσιον, τό — licentia, ab αὐτεξούσιος —ον. δράω — facio. ζημία, ἡ — mulcta. θάνατος, ὁ — supplicium. καταγινώσκω — alicui poenam irrogo. πληθύνω — multiplico. πρός — inter.

deteriores fiunt.		προφανῶς — manifesto. σωρεύω — cumulo. τιμωρέω — punio aliquem, in aliquem animadverto. τιμωρία, ἡ — poena, supplicium.
668. Ad castigandos, coercendos, atque compescendos improbos ac inobedientes virgae sunt, flagella (mastiges), compedes, manicae, numellae, cippi, ergastula, carceres, tormenta, patibula: ut per lictores et carnifices facinorosi rapiantur, vinciantur, constringantur, verberentur, torqueantur et excrucientur, aut etiam letho afficiantur desperati.	668. Τιμωρητικὰ δὲ τῶν κακῶν, καὶ τοῖς νόμοις ἀπειθούντων τάδε· αἱ ῥάβδοι, μάστιγες, πέδαι, χεῖρες σιδηραῖ, κλοιοί, κύφωνες (ποδοστράβαι), εἱρκταί, φυλακαί, ξύλα βασανιστήρια, σταυρός. ῥαβδοῦχοι καὶ δήμιοι τοὺς πανουργοῦντας, μάλιστα δ’ ἀπελπισμένους, ἕλκουσι, δεσμεύουσι, τύπτουσι, βασανίζουσι, θανατοῦσιν.	ἀπειθέω — non obedio, obsequi recuso. βασανιστήριον, τό — tormentum, instrumentum tortorium. δήμιος (sc. δοῦλος), ὁ — lictor, carnifex. διάβολος (sc. ἀνήρ), ὁ — calumniator, criminator. εἱρκτή, ἡ — carcer. θανατόω — morte afficio. κλοιός, ὁ — vinculum quod collo circumdatur, numellae, boja, furca. πέδη, ἡ — compes. ποδοστράβη, ἡ — cippus, vinculi genus. ῥάβδος, ἡ — virga. σίδηρος, ὁ — ferreus. σταυρός, ὁ — crux, furca, patibulum. τιμωρητικός — ad castigandum sc. puniendum pertinens, quo aliquis punitur. φυλακή, ἡ — carcer.
669. ■ Fures enim, saccularii (manticularii), et depeculatores suspenduntur; ■ moechi et homicidae (percussores) decollantur; ■ latrones, piratae, sicarii, et sacrilegi crurifragio plectuntur (quondam cruci affigebantur); ■ parricidae cum serpentibus culeo insuti et aquis submersi suffocantur; ■ anus veneficae, lamiae (striges), et incendiarii rogo cremantur; ■ perduelles (rei perduellionis) quadrigis in diversum actis discerpuntur, bonaque	669. ■ Βαλαντιοτόμοι, κλέπται τῶν δημοσίων ἀνακρεμῶνται· ■ οἱ μοιχοὶ καὶ ἀνδροφόνοι ἀποκεφαλίζονται· ■ οἱ λῃσταί, πειραταί, ἱερόσυλοι τροχίζονται, καὶ τὰ ὀστᾶ ξυντρίβονται, πάλαι ἐσταυρώθησαν· ■ οἱ πατραλοίαι (πατροφόνται) εἰς σάκκον μετ’ ὄφεων ἐμβεβλημένοι καταποντίζονται· ■ αἱ λαμίαι, στρίγες, ἐμπρησταὶ ζῶντες καταπρήθονται· ■ οἱ προδόται, ἐχθροὶ τῆς ἑαυτῶν πατρίδος τεθρίππῳ	ἀνακρεμάω — suspendo. ἀνδροφόνος — homicida. ἀποκεφαλίζω — capite trunco, caput amputo. βαλαντιοτόμος, ὁ — crumenarum sector, saccularius. δημοσιόω — bona publica. διασπάω — discerpo. τὴν γλῶτταν ἐκτέμνω — alicui linguam exscindo sc. exseco, aliquem elinguo. ἐμβάλλω — injicio. ἐμπρηστής, ὁ — incendiarius. ἐχθρός, ὁ — hostis, ab ἐχθρός —ά — όν. ἱερόσυλος, ὁ — sacrilegus. ἱερουργέω — sacra celebro, administro. ἰσόω — aequo, aequiparo. καταποντίζω — aquis submergo. καταπρήθω — comburo. καυτήρ, ὁ — cauterium, serum quo stigma inuritur; cf. τὸ καυτήριον (καυστήριον). κλέπτης τῶν δημοσίων — depeculator. κλέπτης, ὁ — fur. κλώψ, ὁ — fur. λαμία, ἡ — lamia, saga monstruosa, incantatrix saeva.

eorum publicantur (confiscantur); ▪ calumniatores maligni elinguantur, insigniores capitaliter puniuntur; ▪ prostibulis impudicis cauterio stigmata inuruntur; ▪ qui surrepta clanculum receptant, lavernionibus ipsis aequiparantur.	διασπασθέντες τὸν βίον ἀθλίως τελευτῶσι, τὰ δὲ κτήματα αὐτῶν δημοσιοῦται· ▪ οἱ διάβολοι τὴν γλῶτταν ἐκτέμνονται ἢ κτείνονται· ▪ αἱ πόρναι καυτῆρι κατεστιγμέναι περιπατοῦσιν· ▪ οἱ κλεπτοδόχοι τοῖς κλωψὶ ἰσοῦνται.	παιδοφόντης, ὁ — puerorum interfector, infanticida; cf. ὁ παιδοφονεύς. πατραλοίας, ὁ — parricida. πατρίς, ἡ — patria. πόρνη, ἡ — scortum, meretrix. προδότης, ὁ — proditor. προΐστημι — praeficio. στρίξ, ἡ — strix, saga, incantatrix. συντρίβω — contundo. τελευτάω — finio, morior. τροχίζω — rota contundo.
670. Colapho seu alapa caedi ob quidvis contigit. Talitrum jocosum est.	670. Τυχαῖον τὸ κολαφίζεσθαι, κόνδυλος παίγνιόν τι.	κολαφίζομαι — alapam accipio. κολαφίζω — colaphum impingo, alapam do. κόνδυλος, ὁ — talitrum. πόλεμος, ὁ — bellum. τυχαῖον (sc. ἐστί) — facile contingit.
671. Supplicii mitigatio fit vel relegatione, vel proscriptione, qua cum infamia quis relegatur.	671. Τῆς τιμωρίας ἄνεσις ἢ ὀστρακισμῷ (ἀπενιαυτισμῷ) ἢ καταγραφῇ γίνεται.	ἄνεσις, ἡ — remissio, mitigatio. ἀπενιαυτισμός — exsilium, pr. unius anni. διαχεόμενος συνίσταμαι — diffundendo sc. diffusione orior. διαχέω — diffundo. ἐπίβλημα, τό — stragulum torale. καταγραφή, ἡ — proscriptio.
672. Exul in loco determinato exulat, exterris vagatur, profugus nullibi consistit.	672. Ὁ φυγὰς ἐν φυγαδευτηρίῳ ἀειφυγίαν φεύγει, ἔξορος πλανᾶται, ἔκδημος μηδαμοῦ ἡσυχάζει.	ἀειφυγίαν φεύγω — exsulo, in exsilio vivo. ἀειφυγία, ἡ — perpetuum, exsilium. ἔκδημος — profugus. ἔξορος — extorris. ἡσυχάζω — tranquille vivo. μηδαμοῦ — nullibi, nusquam. φεύγω ἀειφυγίαν — exsulo, in exsilio vivo. φυγαδευτήριον, τό — locus confugii sc. quo confugit exsul. φυγάς, ὁ/ἡ — exsul.
LXV. DE STATU REGIO.	LXV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ.	
673. Potestates esse, omnium interest, ne potentior minus potentem opprimat. Sed quum unus rerum potitur, monarchia dicitur, et ipse monarcha (quanquam Caesares collegas sibi legere soliti sunt). Imperator a	673. Τὸ ἐξουσιαστικὸν κοινωφελές ἐστι, τοῦ τὸν ἀνίσχυρον ὑποδυνατωτέρου μὴ κατισχύεσθαι. ἑνὸς ἀρχὴ μοναρχία, ἄρχων μόνος, μονάρχης. οἱ Καίσαρες ὑπὸ τῶν ζ' ἐκλεγόντων ἀρχόντων αἱροῦνται.	αἱρέτης, ὁ — elector. αἱρέω — eligo. ἀνίσχυρος — infirmus, minus potens. ἀρχή, ἡ — imperium. αὐτοκράτωρ, ὁ — Caesar, Imperator. τὸ ἐξουσιαστικὸν κοινωφελές ἐστι — esse quosdam cum potestate in alios, omnium interest. ἐξουσιαστικός — potestatem habens.

septemviris (electoribus) eligitur.	αὐτοκράτορες (δισσαρχαὶ) συλλειτουργοὺς ἐνίοτε ἔχουσιν.	κατισχύω — opprimo. μονάρχης, ὁ — monarch, qui solus imperat. μοναρχία, ἡ — monarchia, unius dominatus seu imperium. Ῥωμαῖος — Romanus. συλλειτουργός, ὁ — collega, socius.
674. Qui si ex legum praescriptio regnat, rex est; si ex libidine (ut quod libat, liceat) etiam sub corona sceptroque, tyrannus.	674. Κατὰ νόμον οὗτος βασιλεύων βασιλεύς, ὠμῶς δὲ τοὺς ὑπηκόους κατατρύχων σὺν τῷ στεφάνῳ τε καὶ σκήπτρῳ τύραννός ἐστιν.	βασιλεύω — regno, impero. νόμος, ὁ — lex. σκῆπτρον, τό — sceptrum. τύραννος, ὁ — tyrannus, injustus princeps. ὑπήκοος, ὁ — civis, is qui principis imperio subest.
675. Sedes eius in metropoli est, ubi in solio sedet eburneo (ex ebore fabrefacto), bysso (sindone), purpura (coccino), trabeaque acu picta magnifice vestitus, aulicorum vero caterva stipatus.	675. Ἐν τῇ μητροπόλει κατοικῶν, καὶ ἐπὶ θρόνου ἐλεφαντίνου καθήμενος, σινδόνα μεγαλοπρεπῶς βυσσίνην ἀμπεχόμενος, καὶ ἀλουργίδα ζῳωτὸν καὶ κατάστικτον, ἐν ὄχλῳ αὐλικῶν καὶ δορυφόρων σοβεῖ.	ἀλουργίς, ἡ — vestis purpurea. αὐλικός (sc. ἀνήρ), ὁ — aulicus. ἐλεφάντινος — eburneus. ζωωτός — acu pictus, animalium figuras intextas habens. θρόνος, ὁ — thronus, solium. κάθημαι — sedeo. κατοικέω — habito, resideo, sedem habeo. μεγαλοπρεπῶς — magnifice. μητρόπολις, ἡ — metropolis, urbs prima provinciae. σοβέω — magnifice me ostento.
676. Qui vel sunt consiliarii tum caeteri tum intimi, vel praefecti ut aulae magister, ensifer, dapifer, pocillator, praegustator, magister stabuli, cancellarius suos amanuenses (a manibus) habens, secretarius, cubicularii, atrienses, celeres (a pedibus).	676. Σύμβουλοι δέ εἰσιν οὗτοι, ἢ τῷ ἄρχοντι οἰκειότατοι, ἢ κοινοί. ἔφορος τῆς αὐλῆς καὶ ἔπαρχος, ξιφοφόρος, σιτοφόρος (***διαιτοφόρος, Forc.), προγεύστης (***προτένθης, Hed.), οἰνόχοος (ὁ πρὸς κύλιξιν), ἵππαρχος (***ἀρχιπποκόμος), ὁ τῶν ἱκεσίων προϊστάμενος, ἀρχιγραμματεύς ἔχων ὑφ’ ἑαυτῷ ἐπιστολογράφους, ὁ ἐπὶ τῶν ἀπορῥήτων, κατακοιμηταί (κατακοιμισταί a κατακοιμιστής) (***κατακοιμασταί, Hed.), αὔλειοι (***μεσαύλιοι, Hed.), ἀνδράποδα (ἐπίχειρες*).	ἀποδέχομαι — accipio. ἀπόῤῥητος — qui est ab epistolis. ἀρχιγραμματεῦς, ὁ — scribarum praefectus, scriba primicerius. αὔλειος, ὁ — atriensis; cf. ὁ αὐλικός, ὁ αὐλάρχης. αὐλή, ἡ — aula. βασιλεύς, ὁ — rex. διαιτοφόρος**, ὁ — dapifer. διάκονος δημόσιος, ὁ — apparitor, minister publicus; cf. ὁ ἐπίχειρ, ὁ ὑπερέτης, ὁ διάκονος δημόκοινος. ἔπαρχος, ὁ — praefectus. ἐπιστολιογράφος, ὁ — scriba, amanuensis; cf. ὁ ἐπιστολογράφος, ὁ γραμματεύς. ἔφορος, ὁ — magister, praefectus. ὁ τῶν ἱκεσῶν προϊστάμενος — supplicum libellorum magister. ἱκεσία, ἡ — supplicatio. ἵππαρχος, ὁ — comes stabuli, magister equitum, i.q. ὁ ἱππάρχης. ὁ πρός κύλιξι — pocillator, pincerna. κώμαρχος, ὁ — comarchus, pagi vel vici dominus. ξιφοφόρος (ξιφηφόρος), ὁ — ensifer. προγεύστης, ὁ — praegustator. προΐσταμαι — praesum. προχειροφόρος**, ὁ — celer, is qui est a pedibus; cf. ὁ/ἡ ὀξύπους, .

		σύμβουλος, ὁ — consiliarius. τῷ ἄρχοντι συντετηκότες — principis amici. συντήκω — adhaereo. τέθριππον (sc. ἅρμα), τό — quadrigae. ὑφ' (pro ὑπό) — sub. φρούραρχος, ὁ — praesidiariae cohortis praefectus.
677. Alibi habet, aut aliorsum legat vicarios, satrapas, quaestores. Publicanos et legatos, qui diplomate regio insctructi, res expediunt.	677. Ἄλλοθι ἔχει καὶ ἄλλοσέ ποι τοπάρχας, τῶν προσόδων ταμίας (ἐκλογεῖς), τελώνας, πρεσβευτὰς πολυκρατεῖς πέμπει.	ἄλλοσέ ποι — aliorsum. αὐτοκράτωρ, ὁ — qui liberam plenamque potestatem habet. πέμπω — mitto, amando. πρεσβευτής, ὁ — legatus. τελώνης, ὁ — publicanus, qui portorium redemit. τοπάρχης, ὁ — praesectus regionis.
678. In defunctorum locum substituuntur (sufficiuntur, subrogantur) alii, qui successores dicuntur.	678. Τούτοις τεθνηκόσι οἱ διάδοχοι ἀνθυποκαθίστανται.	ἀνθυποκαθίστημι — substituo, surrogo, sufficio. ἀντιχαρίζομαι — munera rependo. διαδέχομαι — succedo.
679. Regia aulaeis (peristromatis), tapetibus, picturisque regaliter refulget personatque vel concentu vel instrumentis musicis.	679. Τὸ βασίλειον αὐλαίοις, περιστρώμασι, τάπησι, γραφαῖς (ζωγραφίαις) βασιλικῶς κεκοσμημένον, ἁρμονικῇ καὶ ὀργανικῇ περιηχεῖται	ἁρμονική (sc. ἀοιδή), ἡ — concentus vocum vel sonorum. βασίλειον, τό — regia. βασιλικῶς — regie, regaliter. γραφή, ἡ — pictura. εὐάρεστος γίνομαι — placeo. ὀργανική (sc. ἀοιδή), ἡ — cantus instrumentorum sc. tibiarum vel nervorum. περιηχοῦμαι — persono. περίστρωμα, τό — aulaeum, tapetium. ταπεινόφρων — qui est animo demisso.
680. Fabulatores, moriones (nugigeruli), gnathones, sycophantae aularum appendices sunt. Eunuchorum usus desuevit (obsolevit).	680. Ἀδολέσχαι, μωροί, παράσιτοι (ψωμοκόλακες), συκοφάνται ἐν αὐλαῖς διατρίβουσιν. τὸ τῶν εὐνούχων γένος ἀπηρχαιώθη (ἐπαλαιώθη).	ἀδολέσχης, ὁ — nugator. ἀπαρχαιοῦμαι — obsolesco. γένος, τό — gens, natio. διατρίβω — moror, commoror. εὐνοῦχος, ὁ — eunuchus, spado. μωρός — morio. παράσιτος, ὁ — parasitus, mensarum assecla. συκοφάντης, ὁ — sycophanta, delator. ψωμοκόλαξ, ὁ — parasitus.
681. Majestas invidiae obnoxia (invidiosa) est, sed clementia praesidii vice erit.	681. Τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐπίφθονον, ἡ δὲ πραότης ἀντὶ φρουρᾶς ἔσται.	τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα — majestas regia. ἀξίωμα, τό — dignitas. βασιλικός — regius, regalis. πρᾳότης, ἡ — clementia. φρουρά, ἡ — praesidium, custodia.
682. Non tam principem satellites tutantur, nec tam locupletant fisci reditus aut	682. Οὐχ οὕτω τοῦ ἄρχοντος οἱ σωματοφύλακες	εὔνοια, ἡ — propensa voluntas. θησαυρός, ὁ — thesaurus, gaza. πλουτίζω — dito, locupleto. προμάχομαι — tutor, defendo

repositi thesauri (gaza), quam subditorum amor.	προμάχονται (ὑπερμαχοῦσιν), οὐδ᾽ οὕτω πρόσοδοι τοῦ ταμείου, ἢ θησαυροὶ αὐτὸν πλουτίζουσιν, ὡς ἡ τῶν ὑπηκόων εὔνοια.	aliquem. ταμεῖον (ταμιεῖον), τό — aerarium. ὑπερμαχέω — defendo, tueor.
683. Angariis igitur, tributis, et exactionibus ne exhauriantur. Congiariis potius et donativis demulceantur et deliniantur.	683. Ἀγγαρείαις τοίνυν, εἰσφοραῖς, καὶ δασμοῖς οὐ δεῖ αὐτοὺς κατεσθίειν (ταλαιπωρεῖν, διαχρᾶσθαι), μᾶλλον δὲ λαμπραῖς ἐπιδόσεσι καὶ διανομαῖς αὐτῶν εὔνοιαν κτήσασθαι.	ἀγγαρεία, ἡ — ministerium, operae praestandae. δασμός, ὁ — trubutum, vectigal. διανομή, ἡ — largitio (ad populum). εἰσφορά, ἡ — tributum, collatio. ἐπίδοσις, ἡ — congiarium, donativum, quod populo datur. εὔνοια, ἡ — caritas. κτῶμαι — mihi concilio. λαμπρός — luculentus, amplus. μᾶλλον — potius. ταλαιπωρέω — aerumnis et laboribus vexor.
684. Imperandum sic populo, ut illi parere lubeat. Obsequia coacta periculosa sunt.	684. Οὕτως τοῦ λαοῦ δεῖ ἄρχειν, ὡς αὐτὸς ἂν ἄρχεσθαι βούλοιτο, ὑπακοή (ὕπειξις) γὰρ ἀναγκαστὴ ἐπισφαλής.	ἀναγκαστός — coactus. ὑπακοή, ἡ — obsequium. ὕπειξις, ἡ — obsequium.
LXVI. DE REGNO ET REGIONE.	LXVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ.	
685. Regno sunt liberi ordines, statutorum vinculo inter se colligati.	685. Ἡ βασίλειά ἐστι τοῦ δήμου μοναρχουμένου κατὰ νόμους κατάστασις.	βασιλεία, ἡ — regnum, imperium. κατάστασις, ἡ — status. μοναρχοῦμαι — ab uno regor, unius imperio gubernor. μοναρχέω — solus impero.
686. In arduis negotiis (causis) concientur comitia, sed e primatibus et proceribus (optimatibus), ducibus, comitibus, baronibus, et nobilitate. Rustici iis non intersunt, sed ruri occupantur et comarchis obsequuntur.	686. Τῶν πραγμάτων χαλεπῶς ἐχόντων οἱ μεγιστᾶνες, ἔξαρχοι, πρωτεύοντες, δυνάσται, εὐγενεῖς σύνοδον ποιοῦσιν. οἱ γεωργοὶ (ἀγροδίαιτοι, ἀγραυλοῦντες) τοῖς κωμάρχοις εὐπειθεῖς (ὑποχείριοι) τὴν γῆν γεωργοῦσιν.	οἱ ἀγραυλοῦντες — rustici. ἀγραυλέω — rusticor. ἀγροδίαιτος — rusticus. μεγιστᾶνες, οἱ — primates, proceres, summates, magnates. πρᾶγμα, τό — res, negotium. πρωτεύων, ὁ — primas, optimas. σύνοδος, ἡ — conventus, comitia. ὑποχείριος — parens alicui, imperio alicujus obnoxius. χαλεπῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων — in negotiis difficilibus, in rebus arduis. χαλεπῶς — difficulter.
687. In territorio suo quilibet magistratus sancire potest quod vult. Sed velle non debet nisi quod publice expediat.	687. Ἐν τῇ ἑαυτοῦ δυναστείᾳ ἕκαστος προστάττειν δύναται, ὅτι ἂν δοκοίη, οὐδὲν δ᾽ ἄλλο, ἢ δημωφελεῖν* δεῖ.	δημωφελέω — populo sc. reipublicae prosum. ὅ τι ἄν — quodcunque. προστάττω — jubeo, impero.

688. Ditio (dominium) est, ubi quis dominatur; districtus, ubi jurisdictionem habet; provincia, quam devicit.	688. Ἐπικράτεια, ὅπου τις τῶν πραγμάτων κρατεῖ· διοίκησις, ὅπου δήμῳ τις δικάζει, ἐπαρχία δορυάλωτός ἐστιν.	δορυάλωτος, ὁ — bello subactus. ἐπαρχία, ἡ — provincia. ἐπικράτεια, ἡ — ditio, dominium. κρατέω τῶν πραγμάτων — rebus praesum, praesideo. κρατέω — impero.
689. Gentes finitimae de oris, confiniis et limitibus ambigunt plerumque. Sed si limitent fines et paciscantur, foedus est, quod perjuri temerant violantque.	689. Τὰ ἔνθη ὁμοροῦντα περὶ τῆς χώρας περιοικίδος, ἀμμορίας, τερμάτων, ὡς τὰ πολλὰ ἀμφισβητοῦσιν· ὀροθεσίᾳ δὲ σπονδοποιοῦνται (***σπονδοποιοῦσι) ἀλλήλοις, ὁμολογοῦντα τε καὶ ὅρκια πηγνύουσιν. ἐπίορκοι δὲ παρασπονδοῦσιν.	ἀμμορία, ἡ — confinium. ὅ τι ἄν — quodcunque, si. ἔθνος, τό — gens, populus. ἕλος, τό — palus, locus palustris. ἐπίορκος — perjurus, perfidus. εὐκαίρως — mature, opportune, tempestive. ὁμολογοῦμαι — spondeo, paciscor. ὁμολογέω — paciscor, pactiones facio. τὰ ἔθνη ὁμοροῦντα — gentes conterminae. ὁμορέω — iisdem finibus utor. ὅρκιον, τό — foedus jurejurando sancitum. ὀροθεσία, ἡ — designatio terminorum, termini positi. παρασπονδέω — contra foedus facio, foedus violo. περιοικίς, ἡ — finitima. πηγνύω — pango. σπονδοποιοῦμαι — foedus facio.
LXVII. DE PACE ET BELLO.	LXVII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΥ.	
690. Pacatus status optatissimus est. Sed aliquando nisi vi armorum obtineri nequit.	690. Ἡ εἰρήνη εὐκταιότατον, πολλάκις δὲ μάχαις μόνον ἐφικτόν.	εἰρήνη, ἡ — pax. εὐκταῖος — optatus. ἐφικτός — qui obtineri potest, obtinendus, parabilis. μάχη, ἡ — pugna, proelium.
691. Siquidem turbatores factitiosi et clancularii, clandestinas factiones ac conspirationes (conjurationes) disseminant; et cum conjurarunt, tumultus ac seditiones concitant, quae nisi sedantur, bella intestina erunt.	691. Οἱ στασιῶται καὶ ὀχλαγωγοὶ στάσεις κρύφα ἐν ταῖς πόλεσι στασιάζουσιν (ὀχλοκοποῦσι), συνομωμοκότες δὲ φανερὰν ἐπανάστασίν τε καὶ ὄλησιν ἐγείρουσιν· ἡ δὲ μὴ παυομένη, πολέμου ἐμφυλίου αἰτία καθίσταται.	ἐμφύλιος — obstruo. ἐπανάστασις, ἡ — seditio, rebellio, tumultus. καθίσταμαι — orior. κρύφα — clam. ὀχλαγωγός, ὁ — populi turbator sc. concitator, qui populum ad res novas sollicitat. ὄχλησις, ἡ — turba, tumultus. ὀχλοκοπέω — populum concito, commoveo. στασιάζω στάσιν — factionibus contendo, seditionem moveo. στασιάζω — seditionem excito. στάσις, ἡ — seditio, factio. στασιώτης — factiosus, seditiosus, turbator. συνομωμοκώς — conjuratus. συνόμνυμι — conjuro. φανερός — manifestus.

692. Hostis externus extrinsecus irrumpit, adversus quem bello defensionis causa suscepto opus est.	692. Ἀποφύλιος ἐχθρὸς ἑτέρωθεν ἐπιβάλλει, καθ’ οὗ δυνάμεως ἀμυντικῆς δεόμεθα.	ἀμυντικός — ad injuriam propulsandam, sc. ad defendendum aptus. ἀποφύλιος — externus. δέομαι — egeo, opus habeo. δύναμις, ἡ — vis bellica, copiae. ἐπιβάλλω — invado, irrumpo. ἑτέρωθεν — extrinsecus. κατά — adversus, contra. κατά — adversus, contra.
693. Id per fecialem denunciatur, aut per caduceatorem pax petitur si quis se imparatum aut hostili potentiae imparem arbitratur.	693. Ὁ φητιάλις (πρεσβευτὴς) τὸν πόλεμον ἀγγέλλει, ὁ δὲ κῆρυξ σπονδοφόρος εἰρήνην αἰτεῖ, ὅταν τις ἀπαράσκευος, ἢ ἀσθενέστερος τοῦ ἀντιπάλου ὑστερίζεται.	ἀγγέλω — denuncio. ἀντίπαλος (sc. ἄθρωπος), ὁ — hostis. ἀπαράσκευος — imparatus, haud praeparatus. βασκανία, ἡ — fascinatio. σπονδοφόρος, ὁ — caduceator. ὑστερίζομαι — superor, vincor. φητιάλις, ὁ — fecialis; cf. ὁ σπονδοφόρος.
694. Imbellis et imbecillis nequicquam bellare (belligerare) occipiet.	694. Ὁ ἀδύναμος (ἄνισχυς) κενοσπούδως πολεμησείων ματαιοπονεῖ.	ἀδύναμος — imbellis, viribus defectus. ἄνισχυς — imbellis, infirmus. κενοσπούδως — nequicquam, frustra. ματαιοπονέω — operam perdo, ludo, frustra laboro. πολεμησείω — bellare cupio.
695. Apparatus enim bellicus multa deposcit: militem, qui scribendus (auctorandus), armandus, et in diribitorio lustrandus est, commeatum, auxilia, dapsilesque sumptus.	695. Ἡ τοῦ πολέμου παρασκευὴ δαπανηρόν. στρατιώτας δεῖ καταλέξασθαι, οἰκειοῦσθαι, ὁπλίζειν, ἐξετάζειν ἐν λογιστηρίῳ καὶ ἀπαριθμεῖν· τροφῆς, συμμαχίας, δαπανημάτων ἀπείρων δεῖται.	ἄπειρος — maximus. δαπάνημα, τό — sumptus. δαπανηρός — suptuosus. δεκάρχης, ὁ — decurio, qui decem militibus imperat. δεῖται — opus est. ἐξετάζω — lustro militem. καταλέγω — scribo, colligo, cogo milites. λογιστήριον, τό — diribitorium, locus in quo fit lustratio et recensitio militum. οἰκειόω — paro, comparo. ὁπλίζω — armo. σιτοπομπεία, ἡ — commeatus, procuratio frumenti sc. annonae. στρατιώτης, ὁ — miles. συμμαχία, ἡ — auxilia. τροφή, ἡ — pabulum.
696. Mature ergo stips cogenda, sicut et cibaria (victualia), et praestituendi qui erogent.	696. Εὐκαίρως οὖν τὸ στρατευτικὸν μίσθωμα καὶ τὴν στροφὴν συλλεκτέον ἐστίν· ἁπάντων δὲ ταμίας δεήσει προστήσασθαι.	ἀπαριθμέω — recenseo, numero. μίσθωμα, τό — stips, merces, stipendium militum. συλλέγω — cogo.
697. Tum congregandus et ordinandus exercitus per legiones, cohortes, vexillationes, turmas,	697. Ἔπειτα τὴν στρατιὰν συνειλεγμένην διάταττε καὶ διαίρει εἰς λεγεῶνας σπείρας, λόχους,	ἀρχιστρατηγός, ὁ — imperator exercitus. διατάσσω — ordino, dispono. ἑκατοντάρχης, ὁ — centurio, qui centum militibus imperat.

praeficiendique decuriones, centuriones, tribuni (chiliarchi), quibus adduntur optiones, omnibus denique imperator.	ἴλας. ἅπασιν ἐφίστανται δεκάρχαι, ἑκατοντάρχαι, φύλαρχοι (χιλίαρχοι), ὁ δ᾽ ἀρχιστρατηγὸς τῶν ὅλων προΐσταται.	ἐφίστημι — praeficio, praepono. ἴλη, ἡ — ala, turma equitum. ἵππαρχος, ὁ — magister equitum. λεγεών, ἡ — legio. λόχος, ὁ — agmen, manipulus. ὅλος — omnis. σπεῖρα, ἡ — cohors. στρατιά, ἡ — exercitus, copiae. φύλαρχος, ὁ — tribunus militum. χιλιάρχος, ὁ — chiliarchus, mille militum praefectus.
698. Tirones intermiscentur veteranis. Velones et dimachae* cum peditatu vel equitatu se conglomerant. Lixae, calones et caculae (ut mediastini) ad servitia adsciscuntur.	698.* Οἱ νεοσύλλεκτοι τοῖς γεγυμνασμένοις σύμμικτοί εἰσιν· οἱ αὐθαίρετοι καὶ διμάχαι τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἱππικῷ συμμιγεῖς μάχονται· οἱ λεῖξαι, σκευοφόροι, καὶ τὰ ὅπλα βαστάζουσιν.	αὐθαίρετος — volo, miles voluntarius. γυμνάζω — exerceo, exercito. διμάχης, ὁ — dimachus, miles dupliciter pugnans, qui ex equo vel pedes depugnat. ἐθελοντής, ὁ — volo, miles voluntarius. ἱππικός — equitatus. μεσαύλιος δοῦλος, ὁ — mediastinus servus; cf. ὁ σκευοφόρος (?). μισθοφορέω — stipendia mereo. νεοσύλλεκτος, ὁ — tiro, miles novus. ὅπλα, τὰ — arma. πεζόν, τό — peditatus. σκευοφορέω — impedimenta sc. sarcinas fero. σκευοφόρος, ὁ — lixa, calo. συμμιγής — permixtus. σύμμικτος — immixtus.
699. Armaturae satis erit, si tectus sis lorica, galea (casside) cum cudone, scuto vero, seu clypeo (ancili, parma, pelta, cetra) et hasta sis instructus, quibus dimices. Cataphracti* tamen circumquaque loricati sunt.	699. Ἅλις ὁπλισμάτων ἔσται, εἰ θώρακι σταδίῳ, πίλῳ σκυτίνῳ, θυρεῷ, ἀσπίδι περιφερεῖ, ἀλυσινδωτῷ πέλτῃ σκεπασθήσῃ· ἔφιπποι ὁπλῖται κατάφρακτοί εἰσιν.	ἅλις — satis. ἀλυσίδωτος — ex hamis consertus. ἀσπίς, ἡ — clypeus, scutum. ἔφιππος — eques. θυρεός, ὁ — scutum. θώραξ, ὁ — thorax, lorica. κατάφρακτος — loricatus. κῶνος, ὁ — galea, cassis. ὅπλισμα, τό — armatura. ὁπλίτης, ὁ — armatus. πέλτη, ἡ — scutum breve formam habens lunae dimidiatae. περιφερής — orbicularis, rotundus. σκεπάζω — tego, operio. σκύτινος — e corio factus. ταμίας, ὁ — cellarius, cellae vinariae praefectus.
700. Classis navalis etiam uncos aduncos, recundosque (harpagones) hamasque poscit.	700. Ἡ ναυμαχία ὄγκους (ὀγκίνους σιδηροῦς) καὶ ἁρπάγας προσαιτεῖ.	ἁρπαγή, ἡ — harpago, uncus. ναυμαχία, ἡ — navale proelium. ὄγκινος, ὁ — uncinus, uncus. ὄγκος, ὁ — uncus, uncinus. προσαιτέω — insuper, praeterea requiro. σιδηρουργός, ὁ — ferreus.
701. Gladius accomodatur ad latus, vel baltheo appenditur, ut e vagina	701. Οἱ στρατιῶται τὰ ξίφη ὑπεζωσμένοι καὶ πρόχειρα ἔχοντες, ταχέως	ἕλκω — educo. ἐντίθημι — recondo. κολεός, ὁ — vagina. ξίφος, τό — gladius.

stringatur promptius, evaginatusque recondatur capulo tenus.	αὐτὰ ἐκ κολεῶν ἕλκουσι (σπῶσι) καὶ αὖθις αὐτὰ ἐντιθέασιν.	πρόχειρος — ad manum. σπάω ἐκ κολεῶν — virginis educo. σπάω — traho. ὑποζώννυμι — accingo.
702. Sagittarii e pharetra sagittas promere, arcum nervo tendere, ingruentesque sagittando protelare consuescant.	702. Οἱ τοξόται τὰ βέλη ἐκ τῆς φαρέτρας προφέρειν, τόξου νευρὰν ψάλλειν (συντείνειν) καὶ τοὺς ἐσβολὴν ποιοῦντας τῷ τοξεύειν (ἰοβολεῖν) φυγαδεύειν ἐθιζέσθωσαν.	βέλος, τό — sagitta. εἰσβολὴν ποιέω — ingruo. εἰσβολή, ἡ — impetus, aggressus. ἰοβολέω — jaculor. νευρά, ἡ — nervus quo arcus tenditur. τοξεύω — sagitto, sagittis ferio. τόξον, τό — arcus. φάρετρα, ἡ — pharetra, theta sagittarum. φυγαδεύω — fugo, depello. ψάλλω — tendo, intendo.
703. Sclopetarii sclopeta nitrato (tormentario) pulvere, plumboque alite onerent, post aptato dracone (martulo) displodant, sed ad scopum prorsus collimantes.	703. Οἱ πυροβολομάχοι ἐκ σιδηρῶν σωλήνων πυροβόλων ψήγματι θειώδει πεφορτισμένων σφαιρία μολύβδινα εὐστόχως βάλλουσιν.	βάλλω — jacio. εὐστόχως — perite, sollerter. θειώδης — nitratus. μολύβδινος — plumbeus. πυροβολομάχος*, ὁ — sclopetarius, miles qui sclopetis sc. fistulis igniariis dimicat. πυροβόλος — igniarius. σφαιρίον, τό — globulus. σωλήν, ἡ — fistula. πεφορτισμένος — onustus. φορτίζω — onero. φυλακή, ἡ — excubiae, vigiliae. ψῆγμα, τό — pulvis.
704. Expeditione suscepta castra metari, tentoria paxillis figere, munitionibus sese vallare, excubiis circummunire, et strategematis priusquam acie pugnare opus est.	704. Τὸν ἐκστρατεύσαντα δεῖ τίθεσθαι τὸν χάρακα, κατασκευάζεσθαι, τὰς κλισίας ἥλοις ξυλίνοις ἐκτανύειν, τάφροις τε καὶ χάραξι τὸ στρατόπεδον διοχυροῦν, φυλακὰς προκοιτίας διατίθεσθαι, στρατηγήμασι χρῆσθαι, ὅπου ἐπάναγκες.	διατίθεμαι — dispono. διοχυρόω — circummunio. ἐκστρατεύω — expeditionem suscipio, exercitum in expeditionem educo. ἐκτανύω — intendo. ἧλος, ὁ — paxillus. κλισία, ἡ — tentorium. προκοιτία, ἡ — excubiae, vigiliae ante castra. στρατήγημα, τό — strategema. στρατοπεδεύομαι — castra pono, castrametor. στρατόπεδον, τό — castra. τίθεμαι χάρακα — vallum jacio.
705. Emittendi subinde sive armati, sive inermes speculatores et exploratores (corycaei), quorum in militia insignis usus est, ut et tesserae (symboli) qua sui se recognoscunt. Hemerodromi sub noctem reversionem faciunt (remeant).	705. Κατασκόπους ἀνόπλους καὶ ἐνόπλους ἐκπεμπτέον ἐστιν, ὧν μέγα ἐν πολέμοις ὄφελος, ὡς καὶ τῶν συνθημάτων, οἷς οἱ στρατιῶται ἑαυτοὺς διαγνωρίζουσιν. ἡμεροδρόμοι πρωῒ τῆς ἡμέρας ἐξελθόντες, ὀψὲ ἐπανέρχονται.	ἄνοπλος — inermis. ἐκπέμπω — emitto. ἔνοπλος — armatus. ἐξέρχομαι — exeo, abeo. ἡμεροδρόμος, ὁ — hemerodromus, diurnus cursor. κατάσκοπος, ὁ — speculator, explorator. ὄφελος, τό — usus. πρωΐ τῆς ἡμέρας — ante diem. πρωΐ — ante tempus. σύνθημα, τό — signum, tessera.
706. Excursiones, vel	706. Τὰς ἐκδρομὰς	ἀγεληδόν — catervatim.

pabulationis quum frumentatum itur vel praedae causa, fiunt agminatim (catervatim), non sine populatione idque saepe hujusmodi, ut ne in rutis quidem (quod dicitur) et caesis quicquum residui permaneat.	ποιοῦντες προνομῆς χάριν, σιτολογοῦσιν. ἁρπαγῆς δὲ* ἕνεκα ἀγεληδὸν ἐκδραμόντων, ἅπαντα ὅλως ἀναστατῶσει ὄλλυται.	ἀναστάτωσις, ἡ — vastatio, populatio. ἁρπαγή, ἡ — praeda. ἐκδρομή, ἡ — excursio. τὰ τῷ ῥίκῳ μὴ ἡμώνεμα — res domui haud junctae, ruta caesa. ὄλλυμαι — pereo. προνομή, ἡ — pabulatio, frumentatio. σιτολογέω — frumentor, frumentum comporto.
707. Induciae si panguntur, dantur obsides.	707. Ἐκεχειρίας συντιθεμένης ὅμηροι (ἀσφαλίσματα) ἀλλήλοις δίδονται.	ἀσφάλισμα, τό — pignus, obses. ἐκεχειρία, ἡ — induciae. ὅμηρος, ὁ — obses. συντίθημι — pango, paciscor, facio.
708. Ad proelium educta copiae, vel in cuneum coguntur, vel in phalangem (quadratam aciem) alis munitam.	708. Εἰς τὴν ἐκ συστάσεως μάχην τῆς στρατιᾶς ἐξαγομένης, ἡ παράταξις σφηνός, ἢ φάλαγγος εἶδος, ἀγήμασι ὠχυρωμένη, ἔχει.	ἄγημα, τό — ala exercitus. ὀχυρόω — munio. παράταξις, ἡ — acies instructa. εἰς τὴν ἐκ συστάσεως μάχη τὴν στρατιὰν ἐξάγω — copias in proelium sc. aciem educo. σφηνίσκος, ὁ — cuneus, ordo militum. φάλαγξ, ὁ — phalanx, acies quadrata.
709. Vexilla in medio ferunt signiferi, quos antesignani cum spathis (romphaeis) praecedunt.	709. Τὰ σημεῖα ἐν μέσῳ σημειοφόροι βαστάζουσιν, οἷς οἱ πρόμαχοι σὺν ταῖς ξιφομαχαίραις προηγοῦνται.	ξιφομάχαιρα, ἡ — magnus gladius, ensis. πρόμαχος, ὁ — antesignanus, is qui pugnam init in prima acie. σημαία, ἡ — vexillum, signum militare. σημειοφόρος — signifer.
710. Tympanistae (tympanotribae), tibicines, aeneatores classicum canentes, tubarum et lituorum (cornuum) (quorum hi flexi, illae directi aeris sunt) ingeminato clangore atque tympanorum strepitu ad alacritatem inflammant (incendunt). Post dimicationem receptui cantant (canunt).	710. Οἱ τυμπανίσται (χαλκοτύποι ὀτρυντῆρες), σαλπιγκταί, στρογγύλαις σάλπιγξι, ἢ ὀρθαῖς τὸ πολεμικόν, καὶ μετὰ τὴν μάχην τὸ ἀνακλητικὸν σημαίνουσιν.	ἀνακλητικόν σημαίνω — receptui cano. ὀρθός — rectus. ὀτρυντὴρ χαλκόκτυπος — aeneator, is qui tympano aeneo pulsando milites ad pugnam incitat. ὀτρυντήρ, ὁ — incitator; cf. ὁ στρύντης. πολεμικόν (sc. σημεῖον), τό — classicum. σαλπιγκτής, ὁ — buccinator. σάλπιγξ, ἡ — tuba, buccina. στρογγύλος — flexus. τυμπανιστής, ὁ — tympanista. χαλκόκτυπος ὀτρυντήρ — aeneator. χαλκόκτυπος — aere pulsato sonum edens.
711. Velites usitate pugnae initium velitando faciunt. Mox toto agmine concurritur.	711. Οἱ ἀψιμάχοι τῆς μάχης κατάρχονται, μετ’ ὀλίγον πανστρατὶ εἰς τὰς χεῖρας συνάπτουσιν (ὁμόσε φέρονται).	κατάρχομαι — initium facio. μετ’ ὀλίγον (sc. χρόνον) — non multo post, brevi post. ὁμόσε φέρομαι — concurro, manus consero. ὁμόσε — eodem. πανστρατί — toto agmine, cum omnibus copiis.

		ψιλός (sc. στρατιῶτης*), ὁ — veles, miles levis armaturae.
712. Eminus quidem lapides fundis et catapultis, tela balistis, glandes tormentis et sclopis (stlopis), jacula (spicula missilia) amentis ejaculando.	712. Ἐξ ἀποστάσεως λίθους πετροβόλοις καὶ καταπέλταις, τὰ βέλη σφενδόναις, σφαιρία πυροβόλοις, ἀκόντια ἀγκύλαις ἀφιεῖσιν.	ἀγκύλη, ἡ — amentum, lorum hastae aut jaculo obvinctum, quo jacitur. ἀκόντιον, τό — jaculum, telum. ἀπόστασις, ἡ — distantia. βαλλίστρα, ἡ — balista, tormentum bellium quo jacula ejiciebantur. καταπέλτης, ὁ — catapulta, machina bellica omnis generis jacula effundens. πετροβόλος, ὁ — funda qua jaciuntur lapides. πυροβόλος — ὁ πυροβόλος fistula igniaria.
713. Cominus autem, sarissis et lanceis mucronatis (cuspidatis), hastisque et bipennibus magno nisu vibratis transverberando; caestibus, clavis, calis, aclydibus (tragulis) proturbando; frameis, pugionibus pungendo et confodiendo; ensibus, machaeris (sicis), acinacibus (harpis) caedendo.	713. Ὁμόσε δὲ εἰς χεῖρας πολεμίοις συμμίξαντες σαρίσσαις καὶ δόρασι προστόμοις, ἔγχεσι λογχωτοῖς καὶ πελέκεσι ἐχθρὸν διελαύνουσιν· κορύναις, ῥοπάλοις, ἀκοντίσμασι, ἀγκυλίσι, κέστραις τύπτουσι· ῥομφαίαις, λαθραίαις παραξίφεσι, ἐγχειριδίοις διαπείρουσι· ξίφεσι, μαχαίραις, ἅρπαις κατακόπτουσιν.	ἀκλίς, ἡ — aclis, tragula, teli genus, quod amento longe jaci potest, ut peracto vulnere possit revocari. ἅρπη, ἡ — ensis falcatus. δόρυ, τό — hasta. ἐγχειρίδιον, τό — pugio. κατακόπτω — caedo, concido. κορύνη, ἡ — clava. λαθραῖος — occultus. λογχωτός — mucronatus. μάχαιρα, ἡ — machaera, gladius longus ab altera tantum parte acutus. παραξιφίς, ἡ — gladiolus, pugio. ὁ πολέμιος — hostis. πρόστομος — praeacutus, mucronatus. ῥόπαλον, τό — clava. σάρισσα, ἡ — sarissa, hastae genus. συμμίγνυμι ὁμόσε εἰς χεῖρας πολεμίοις — cominus cum hostibus manum consero. συμμίγνυμι — consero manus.
714. Fit strages cruenta, cadunt promiscue hinc et hinc, ejulatu et boatu horrendo ac tremendo.	714. Ἀλλ᾽ οὐκ ἀναιμωτί. ἐξ ἑκατέρου γὰρ μέρους πλεῖστοι μετὰ θορύβου καὶ κραυγῆς βαρυγδούπου πίπτουσιν.	ἀναιμωτί — sine cruore. θόρυβος, ὁ — tumultus. κέστρα, ἡ — sudes, genus teli militaris. πίπτω — cado. φρικώδης — horribilis, horrendus.
715. Conflictu durante succenturiati ex insidiis supervenientes a tergo adoriuntur (invadunt), aciem disturbant. Fugant, insectantur, contrucidant.	715. Τοῖς συμπλεκομένοις, οἱ τῆς ἐφεδρείας τάξιν ἔχοντες, ὄπισθεν εἰσβάλλοντες ἐφεδρεύουσι, τὴν παράταξιν καταλύουσι, τοὺς δὲ φεύγοντας κατακόπτουσιν.	εἰσωθέω — intrudo, intro compello. οἱ τῆς ἐφεδρείας τάξιν ἔχοντες — milites in insidiis constituti, succenturiati. ἐφεδρεία, ἡ — insidiae, copiae occultae quae hostem supervenientes invadunt; cf. ἡ ἐπιβουλή, ἡ ἐνέδρα, ἡ ἐπιβούλευσις. ἐφεδρεύω — supervenio, immineo ut cum hoste congrediar. καταλύω — dissolvo, disturbo. συμπλέκομαι — manus consero, confligo, proelior.

716. Illi terrore panico perculsi partim se dedunt, aut capiuntur; partim fugiunt et dispersi palantur.	716. Οὗτοι οὖν ἔκφοβοι ἢ ὑπόσπονδοι γίνονται, ἢ ἁλίσκονται, ἢ φεύγοντες περιπλανῶνται.	ἔκδοτος — dedititius. ἔκφοβος — exterritus, consternatus. νικάω — vinco. φεύγω — fugio.
717. Civitas rebellis et arx castrumve (quo se clade affecti et profligati recipiunt) circumsistitur, obsidetur, undique circumvallatur, angustatur, et machinis muralibus oppugnatur.	717. Πόλις ἀποστάτις, ἀκρόπολις, φρούριον, εἰς ὃ φυγαδευθέντες κατέφυγον, πολιορκεῖται, καὶ κριοδόχαις ἀντιπεριωθεῖται.	ἀκρόπολις, ἡ — arx. ἀντιπεριωθέω — coarcto, angusto. ἀπόστατις πόλις, ἡ — urbs rebellis. καταφεύγω — consugio. κριοδόχη, ἡ — machina arietaria. πολιορκέω — obsideo, oppugno.
718. Obsessi cum praesidiariis propugnantes si erumpunt repelluntur, et impetu majore debellantur.	718. Οἱ πολιορκηθέντες ἐκδρομὴν ἐκ φρουρίου ποιοῦντες, ἰσχύϊ μείζονι εἰσωθούμενοι νικῶνται.	ἰσχύς, ἡ — vis, impetus.
719. Expugnata ante ultroneam deditionem urbs diripitur. Aliquando et aboletur, ad internecionem exciditur, desolatur, et funditus evertitur.	719. Ἁλοῦσα κατὰ κράτος διαρπάζεται, καὶ ἐνίοτε ἐξηρημωμένη πανωλέθρως ἀπόλωλε.	ἀπόλωλε — everti solet. ἀπόλλυμι — perdo, vasto. ἐξερημόω — desolo. κατὰ κράτος — per vim. κράτος — vis. πανωλέθρsως — funditus, cum internecione. φανερόω — declaro.
720. Munimenta (procestria), si quae antea fuerunt occupata, recuperantur.	720. Πάντα τὰ ὀχυρώματα προαλόντα ἀποδίδοται.	προαλίσκω — prius, antea capio.
721. Victores adepta palma, spoliis et manubiis onusti, trophaeis erectis, ovantes, et paeana concinentes cum triumpho redeunt a certamine.	721. Οἱ καλλίνικοι τῶν ἐχθρῶν λαφύροις καὶ σκυλεύμασι πεφορτισμένοι, τρόπαιον ἱστάντες παιανίζοντές τε καὶ θριαμβεύοντες ἐκ τῆς μάχης ἐπανέρχονται.	θριαμβεύω — triumpho, triumphum ago. καλλίνικος (sc. ἀνήρ), ὁ — victor. λάφυρον, τό — spolium. παιανίζω — paenas sc. cantilenas cano ob adeptam victoriam. σκύλευμα, τό — spolium, manubiae. τρόπαιον, τό — tropaeum, signum victoriae.
722. Ubi strenui ob heroica facinora insignibus condecorati nobilitantur; proditores, turbarumque auctores plectuntur; transfugae et desertores multantur; saucii sanantur; captivi redimuntur a redemptoribus, aut permutatione liberantur et	722. Οἱ ἀριστεύοντες τὰ ἀριστεῖα λαμβάνουσιν· οἱ προδόται καὶ στασιῶται τιμωροῦνται· οἱ αὐτόμολοι καὶ λιποτάκται (λειποτάκται) κτείνονται· τραυματίαι θεραπεύονται· οἱ ἁλισκόμενοι ὑπὸ τῶν λυτρωτῶν λυτροῦνται, ἢ δι᾽ ἀλλαγῆς ἐλευθεροῦνται.	ἀλλαγή, ἡ — permutatio. ἀριστεῖον, τό — praemium. ἀριστεύω — optime gero me in bello aut certamine. αὐτόμολος (sc. ἀνήρ), ὁ — transfuga, desertor exercitus. ἐλευθερόω — libero. λειποτάκτης, ὁ — desertor exercitus. λυτρόω — redimo. λυτρωτής, ὁ — redemptor, is qui captivos pretio redimit. τραυματίας, ὁ — homo vulneratus, saucius.

postliminio redeunt.		
723. Ad extremum stipendiis (quantum quisque meruit) exsolutis, miles exauctoratur atque exarmatur, emeriti rude donantur. Qui pro patria occubuere, adorea afficiuntur.	723. Τέλος ἀναζευγνύουσι, σκευαγωγοῦσι, τοῖς μισθοφοροῦσι τὸ ἱκανὸν ποιοῦσι, καὶ αὐτοὺς ἀφωπλισμένους (ἀπεστρατευμένους, ἀποταξαμένους), ἀφιεῖσιν· οἱ ἀφηλικέστεροι ἀστράτευτοι γίνονται. οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος τεθνηκότες τιμῶνται.	ἀναζευγνύω — discedo, castra moveo. ἀποστρατεύομαι — emereor. ἀποτάσσω — exauctoro militem. ἀστράτευτος γίνομαι — rude donor, missionem accipio. ἀστράτευτος — immunis a militia. ἀφίημι — missum facio, dimitto. ἀφορμίζω — exarmo. μισθοφορῶν — stipendiarius miles, mercenarius. σκευαγωγέω — impedimenta sc. vasa et utensilia castrensia aveho. τιμάω — honore afficio.
LXVIII. DE SCHOLA ET INSTITUTIONE.	LXVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ.	
724. Quoniam literati ad omnia habiles esse, idiotae vice versa parum societati humanae conferre deprehenduntur, scholis (phrontisteriis), ubi rudes erudiantur, opus est.	724. Αἱ σχολαί, ἐν αἷς οἱ ἀγράμματοι παιδεύονται πανταχοῦ ὠφέλιμαι. οἱ γὰρ πεπαιδευμένοι πρὸς ἅπαντα εὐφυεῖς τε καὶ ἐπιτήδειοι, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ὀλίγον ἀεὶ τῷ κοινῷ βίῳ συνενηνόχασιν.	ἀγράμματος — illiteratus. ἀγωγή, ἡ — institutio. ἀπαίδευτος — indoctus. ἐπιτήδειος — aptus, idoneus. εὐφυής — aptus, idoneus. πεπαιδευμένος — eruditus. παιδεύω — doceo, instituo, erudio. συμφέρω — conduco, prosum. σχολή, ἡ — schola, ludus.
725. At hae non sunt, ut fatui opinantur, carnificinae, sed ludus; dummodo discipulus docilis, calidum, cordatumque nanciscatur praeceptorem.	725. Οὐδ' εἰσὶ κατὰ τὸ τοῖς ἀβελτέροις δοκοῦν, βασανιστήρια, ἀλλὰ παιδιά, ὅταν εὐμαθής τις διδασκάλου ἱκανοῦ καὶ φρονίμου ἐπιτύχοι.	ἀβέλτερος — fatuus, stolidus. βασανιστήριον, τό — carnificina. διδάσκαλος, ὁ — praeceptor, magister, doctor. κατὰ τὸ τοῖς ἀβελτέροις δοκοῦν — ex stultorum sententia sc. ut stultis videtur. ἐπιτυγχάνω — nanciscor, consequor. εὐμαθής — docilis. ἱκανός — habilis.
726. Ille enim si discit sponte, percontatur (quaerit) avide, et auscultat attente. Hic si docet lubenter, informat provide et inculcat assidue. Uterque eximio perfruitur delectamento.	726. Ἀμφότεροι γὰρ μεγίστης ἡδονῆς ἀπολαύουσι, ὁ μὲν ἐθελοντὶ μαθὼν, ἐπιθυμητικῶς ζητῶν, καὶ σπουδαίως ἀκούων, ὁ δὲ ἀσμένως, φρονίμως, δεξιῶς, ἀπαυστὶ διδάσκων.	ἀπαυστί — sine cessatione. ἀπολαύω — perfruor. δεξιῶς — dextra. ἐθελοντί — sponte. ἐπιθυμητικῶς — avide, cupide. σπουδαίως — studiose, attente.
727. Quod et paedagogi, ludimagistrorum adjutores, aliique quibus salaria (didactra, minervalia)	727. Τοῦτο τοῖς παιδαγωγοῖς, καὶ ἄλλοις δίδακτρα, τῆς παιδείας ἀντιλαμβάνουσι,	ἀντιλαμβάνω — pro aliqua re accipio. δίδακτρον, τό — minerval, id quod pro doctrina solvitur. παιδαγωγός, ὁ — paedagogus,

persolvuntur, attendant.	προσεκτέον ἐστίν.	ludimagister. παιδεία, ἡ — institutio. προσέχω — attendo.
728. Adjungenda tamen institutioni disciplina, censura et ferula, ne vel dissolutio, vel desidia surrepat.	728. Τῇ παιδείᾳ τὴν νουθεσίαν τε καὶ τὴν ῥάβδον προστιθέον, τοῦ τὴν ἀσέλγειαν, ὄκνον, ῥαθυμίαν εἰς σχολὰς μὴ εἰσδῦναι.	ἀσέλγεια, ἡ — petulantia, improbitas. νουθεσία, ἡ — castigatio, correptio. ὄκνος, ὁ — pigritia, segnities, desidia, ignavia. προστίθημι — adjungo. ῥαθυμία, ἡ — desidia, ignavia.
729. Qui monita (monitiones) non moratur, vapulet.	729. Ὁ ὀλιγωρῶν τῶν παραινέσεως, τυπτέσθω.	διαπράζω — diripio. ἑξάμηνον, τό — semestre, sex menses; cf. ὁ ἑξάμηνος (sc. χρόνος). ὀλιγωρέω — non curo, negligo, contemno. παραίνεσις, ἡ — admonitio, monitum.
730. Cathedram docentes conscendunt; subsellia discentium sunt.	730. Εἰς καθέδραν οἱ διδάσκαλοι ἀναβαίνουσι, αἱ ὑφεδρίαι (αἱ κατωτέρω καθέδραι, σκιμπόδια) μανθανόντων εἰσίν.	καθέδρα, ἡ — sedile. ὁ κατωτέρω — inferior. σκιμπόδιον, τό — subsellium; n.b. dim. a σκίμπους. ὑφεδρία, ἡ — subsellium. χάρτης, ἡ — charta.
731. Calamo (cujus crena scalpello (scalpro) temperatur) scribimus in chartae vel membranae paginis. Stylo in pugillaribus (codicillis) ut expungi possit.	731. Καλάμῳ γραφικῷ, ᾧ ἐντομὴ καλαμίδι ἐγκόπτεται, ἐν χάρτου ἢ περγαμηνοῦ σελίσι, γραφείῳ δὲ τοῦ ἐξαλείφειν, ἐν πινακίδι γράφομεν.	γραφεῖον, τό — stilus. ἐγκόπτω — incido, scalpello tempero. ἐντομὴν καλάμῳ ἐγκόπτω — crenam pennae incido sc. scalpello tempero. ἐντομή, ἡ — incisio, crena. ὁ περγαμηνός — membrana, charta pergamena. πινακίδες, αἱ — pugillares. σελίδιον, τό — paginula, pagella. σμιλίον, τό — scalpellum.
732. Si quid formator studiorum dictat, excipitur. Idemque mendas (soloecismos) quas in curia fudit emendat, commonstrans quod vitiose positum, adeoque dedocens quod dediscendum.	732. Οἱ μαθηταὶ τὰ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐκφραζόμενα ἐν χάρτῃ γράφουσιν, οὗτος τὰ παραγεγραμμένα, ἐπανορθοῖ, μεταδιδάσκων, ὅ τι δεῖ ἀπομαθεῖν.	ἀπομανθάνω — dedisco. ἐκφράζω — dicto. ἐπανορθόω — corrigo. ἱκανὸν ποιέω — stipendium persolvo. μαθητής, ὁ — discipulus. μεταδιδάσκω — dedoceo. ὅ τι — quod, quidquid. παραγεγραμμένον — mendum scripturae. παραγράφω — perperam scribo.
733. Memoriae quod mandare vis, relege et repete tecum frequenter: non cursim, obiter, et perfunctorie, sed rebus intentus, ita inhaerebit. Palmarium autem esto, gnomas ex Bibliis tirunculis	733. Ὅ τι θέλεις τῇ μνήμῃ καταλαβεῖν, πολλάκις ἀναγίνωσκε, καὶ κατὰ σεαυτὸν ἐπανακύκλει, οὐκ ἐπιδρομάδην, καὶ παρέργως, ἀλλ᾽ ἐπιμελῶς. προὔργου δὲ μάλιστα ἔσται, τῶν βιβλίων	ἀναγιγνώσκω — lego. τὰ βιβλία θεόπνευστα — libri divini, sanctae litterae. βιβλίον, τό — liber, codex. γνώμη, ἡ — sententia. ἐπανακυκλέω — revolvo, repeto. ἐπιδρομαδήν — cursim, raptim. ἐπιμελῶς — assidue, studiose. θεόπνευστος — a Deo dictatus, divinus.

instillare.	θεοπνεύστων γνώμας τοῖς παισὶν πρωτοπείροις προτιθέναι.	κατά — apud, secundum. κατά — apud. καταλαμβάνω — comprehendo. παρέργως — obiter, perfunctorie. πρωτόπειρος (sc. ἀνήρ), ὁ — tiro, qui incipit discere. σεαυτόν — te ipsum.
734. Repetitio tacita est, recitatio clara, examen quotidianum vel extraordinarium.	734. Ἡ ἀνάληψις σιγαλέη ἔστω. ἐμφώνως δὲ καὶ ἐναργῶς ἀποστομάτιζε. ἡ ἐξέτασις καθημερινή, ἢ ἔκτακτός ἐστιν.	ἀνάληψις, ἡ — repetitio lectionis. ἀποστοματίζω — memoriter dico, recito. ἔκτακτος — extraordinarius. ἐμφώνως — ingenitus. ἐναργῶς — clare. καθημερινός — quotidianus. σιγαλέος — tacitus.
735. Si feliciter proficere vis, quicquid modo comprehendisti, statim et e vestigio alteri enarra.	735. Ἐπιθυμῶν προκοπὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν εὐτυχῶς προκόπτειν, ὡς τάχιστα ἄλλῳ τινὶ, ἃ ἐξέμαθες, διηγοῦ.	ἀντιστασιάζω — adversor. διηγοῦμαι — narro, commemoro. εὐτυχῶς — feliciter. μάθημα, τό — studia, litterae. προκοπή, ἡ — processus, progressus. προκόπτω εὐτυχῶς προκοπήν — felices progressus facio. προκόπτω — proficio.
736. Decet enim te praeclarum praemonstratorem quacumque praeit studiose imitari, condiscipulos itidem certatim aemulari donec adaequaveris aut (solertia nempe fretus) viceris.	736. Πρέπον σοι σπουδαίῳ ὁδηγῷ ἕπεσθαι, ὅποι ἂν προηγῆται, καὶ τοὺς συμμαθητὰς ἐναμίλλως μιμεῖσθαι, ἕως ἂν αὐτοὺς ἰσάσῃς, ἢ ἀγχινοίᾳ νικήσῃς.	ἐναμίλλως — pariter. ἰσάζω — aequiparo. πρέπον σοί (sc. ἐστι) — decet te. προηγοῦμαι — praeeo. σπουδαῖος — bonus. συμμαθητής, ὁ — condiscipulus.
737. E trivialibus scholis, quae diligenter frequentandae sunt, promoventur classici gradatim ad gymnasia, ubi exercitia fervent. Inde ad academias (Lycea, Athenaea), quae baccalaureos, magistros, et doctores creant.	737. Ἐκ παιδαγωγείων (***σχολῶν παιδοτριβικῶν / παιδοτριβείων, Hed., LSJ) εἰς ἃς σπουδαίως φοιτητέον ἐστίν. οἱ σχολαστικοὶ εἰς γυμνάσια (ἐνηβητήρια) καὶ προαγωγῇ εἰς ἀκαδημίας ἀναβαίνουσιν· ἐν ταύταις τῆς φιλολογίας, φιλοσοφίας, θεολογίας, ἰατρικῆς, νομικῆς διδάσκαλοι ἀναγορεύονται.	ἀκαδημία (ἡ ἀκαδήμεια), ἡ — academia, locus ubi omnes disciplinae docentur. ἀναγορεύω — renuncio, proclamo. ἐνεβητήριον, τό — gymnasium, schola insignior. θεολογία, ἡ — theologia, rerum divinarum scientia. ἰατρική, ἡ — ars medicina, medicina. νομική (sc. ἐπιστήμη), ἡ — jurisprudentia. παιδαγωγεῖον, τό — schola trivialis. προαγωγή, ἡ — promotio, progressus. σπουδαίως — diligenter. σχολαστικός — scholasticus. φιλολογία, ἡ — philologia, linguarum scientia. φιλοσοφία, ἡ — philosophia. φοιτάω — in locum aliquem ito vel commeo, locum frequento.

LXIX. DE MUSEO.	LXIX. ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΕΙΟΥ.	
738. Idoneus musis locus solitarius est, a turba remotus, ubi studiosus bibliothecam, pulpitum, atramentariam cum calamario (graphiario) cultelloque scriptorio habebit.	738. Ὁ ἐπιτήδειος ταῖς μούσαις τόπος ἠρεμαῖος (ἀμάρτυρος), ἥσυχός (ἄνοχλός, ἀτάραχός) ἐστιν. ἐν τούτῳ ὁ περὶ τὰ μαθήματα σπουδάζων τὴν βιβλιοθήκην, τὸν ὀκτρίβαντα, τὸ μελανοδοχεῖον μετὰ τῆς καλαμοθήκης, καὶ σμίλην ἔχει.	ἀμάρτυρος — a testibus remotus, solitarius. ἄνοχλος — a turba remotus, solitarius. ἀτάραχος — turba carens, quietus. βιβλιοθήκη, ἡ — bibliotheca. ἠρεμαῖος — quietus. ἥσυχος — quietus. καλαμοθήκη, ἡ — calamarium, theca ubi calami reponuntur. μελανοδοχεῖον, τό — atramentarium. μουσεῖον, τό — museum, locus studiis destinatus. ὀκρίβας, ὁ — pulpitum. σμίλη, ἡ — scalpellum.
739. Libellos (codices) munde tractet, quos non permultos sed selectos obtineat.	739. Τὰ βιβλία καθαρῶς, οὐδὲ πολλά, ἀλλ᾽ ἐκλεκτὰ μεταχειριζέτω.	ἔκλεκτος — selectus. καθαρῶς — munde. κλυστήριον, τό — clyster, medicamentum quo alvus eluitur. μεταχειρίζω — tracto.
740. Quorsum enim, amabo, numerosa et in tomos divisa volumina, quorum indices vel catalogum vix perlegit possessor?	740. Τίνος χάριν ὦγαθὲ βιβλία τοσαῦτα, εἰς τόμους διαιρεθέντα κτήσῃ, ὧν ἔλεγχον μόλις ἐξαναγνώσῃς;	ἔλεγχος, ὁ — index; cf. ὁ πίναξ. ἐξαγιγνώσκω — perlego. κτῶμαι — comparo. μόλις — vix. ταπεινός — abjectus. τόμος, ὁ — tomus, pars libri. χάριν τινος — quorsum, quem ad finem. ὠ ’γαθέ (pro ὦ ἀγαθέ) — o bone.
741. Lituris eos ne maculet. Asteriscis ad marginem notatis reminiscentiam sublevare nemo vetat, quin imo consultum est.	741. Οὐδ᾽ αὐτοῖς κηλίδας ἐξαλείψει προστρίψῃς, ἐν δ᾽ ἐσχατιᾷ ἀστερίσκους ἀναμνήσεως χάριν σημειῶσαι οὐδεὶς κωλούει· καὶ μὴν καὶ ὑπ᾽ ἐνίων νουνεχόντως συμβουλεύεται.	ἀστερίσκος, ὁ — asteriscus, stellula. γραφικός (sc. ἀνήρ), ὁ — scriptorius. ἐξάλειψις, ἡ — litura. ἐσχατιά, ἡ — margo. καί τοί γε — atque etiam. κηλίς, ἡ — macula. νουνεχόντως — prudenter. οὐδείς — nemo. προστρίβω κηλίδα — aliquid maculo. προστρίβω — infero,concilio. σημειόω — signo, designo.
742. Si quid incidit, evanescere (excidere) ne patiaris. Annota protinus non in rejectaneas schedas vel pittacium sed in palimpsestum (membranam deletitiam), indeque in diarium vel adversaria, quae continuo penes te aut in promptu (obviam) sint. Opistographum utrinque	742. Ἂν τὶ εἰς νοῦν ἔλθῃ, οὐκ ἔα τοῦτο ἀφανισθῆναι, ἀλλ᾽ αὐτίκα οὐκ ἐν ἀποβλήτοις (ἀφέτοις) σχέδαις ἢ πιττακίοις, ἀλλὰ παλιμψέστῳ, εἶτα ἐφημερίσι καὶ προχείροις ὑπομνήμασιν ἔγγραφε. τὰ ὀπισθόγραφα ἀμφοτέρωθι ἔγγραφά ἐστιν.	ἀπόβλητος — rejectaneus. ἀφανίζομαι — excido memoria, ex animo discedo. ἄφετος — rejectaneus, qui facile amittitur. ἐάω — sino. ἔγγραφος — inscriptus. ἐγγράφω — inscribo. ἐφημερίς, ἡ — ephemeris, libellus in quo acta diruna sive quotidianae observationes consignantur, diarium, commentarius. ὀπισθόγραφος — opisthographus, ab aversa parte inscriptus. παλίμψηστος, ὁ — palimpsestus, membrana deletitia.

exaratum est.		πιττάκιον, τό — tabula, pugillare. πρόχειρος — quem in proptu habeas, penes te positus. σχέδη, ἡ — scheda, schedula. ὑπομνήματα — adversaria.
743. Lucubranti ad lychnum, cereus pro sebacea candela conducit. Cui accendendo ignitabulum (ignarium, chalybs) cum fomite (suscitabulo), silice, et suphuratis adsit.	743. Τῷ νυκτογραφοῦντι κηρόπλαστος μᾶλλον τοῦ ἐκ στέατος πεπλασμένου λύχνου συμφέρει. ὅπως δὲ τοῦτον δύναιο ἅπτειν, πυρεῖον (χάλυψ) ἔναυσμα, χάλιξ (πυρίτης λίθος), θειῶδες κάρφος (ἐλάνη) παρέστωσαν.	ἅπτω — accendo. ἐλάνη**, ἡ — sulphuratum, filum in sulphure intinctum; cf. ἡ ἐλένη. ἔναυσμα, τό — fomes. κηρόπλαστος — cereus. λύχνον, τό — lucerna, candela. νυκτογραφέω — lucubro. χορδή, ἡ — chorda.
744. Tedae fumant et fumigant, qua de re lucubrationibus insigniter officiunt.	744. Αἱ δᾷδες τύφουσι, καὶ τύφονται, βλαβεραὶ οὖν τῇ νυκτογραφίᾳ (***νυκτερείᾳ, Hed., LSJ) εἰσίν.	δᾷς, ἡ — taeda, *arbor.* νυκτογραφία, ἡ — lucubratio; cf. ἡ νυκτερεία. τύφω — fumo, fumigo. τύφω — fumo.
745. Candelabrum (lychnuchus), sit pensile, umbraculum viride, emunctorium praesto, quo identidem emunge, ne ellychnium obumbret, et fungum, ne foeteat, opprime.	745. Τὸ λυχνεῖον κρεμαστὸν ἔστω, τὸ σκιάδειον χλωρόν. τὸ ἀπομυκτήριον* πρόχειρον, ᾧ θαμὰ τὴν θρυαλλίδα ἀπόμυσσε, τὸν μύκητα ποδὶ τοῦ μὴ βρωμεῖν, ἀπότριβε.	ἀπομυκτήριον*, τό — emunctorium. ἀποτρίβω — conculco. βρωμέω — foeteo. θρυαλλίς, ἡ — ellychnium lucernae. λυχνεῖον, τό — candelabrum. μύκης, ὁ — fungus elychnii. ὅλος — integer. σκιάδιον, τό — umbella, umbraculum quod lucernae apponitur.
746. Proditurus lucernam absque laterna ne feras, facibus (faculis) non fidendum.	746. Ἐξελευσόμενος λυχνίαν ἄνευ φανοῦ (ἰπνοῦ) μὴ φέρε, ταῖς λαμπάσιν οὐ πίστευε.	ἐξέρχομαι — domo exeo, prodeo. ἰπνός, ὁ — laterna. λαμπάς, ἡ — fax, funale. λυχνία, ἡ — lucerna. οὐ — ne. πιστεύω — fido.
LXX. DE GRAMMATICA.	LXX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ.	
747. Grammaticus literas orthographice juxta calligraphiam et etymologiam pingit (majusculis sola periodorum capita, et emphatica), syllabas copulat, dictiones (vocabula) flexiles comparat, movet, declinat et conjugat. Phrases	747. Ὁ γραμματικὸς τὰ γράμματα ὀρθογραφικῶς γράφει, καλλιγραφίας τε καὶ ἐτυμολογίας οὐκ ἀμελεῖ, τὴν ἀρχὴν τῶν περιόδων, καὶ τὰ ἐμφατικὰ μεγάλοις γράμμασι σημειοῖ, τὰς συλλαβὰς συνάπτει, τῶν φωνῶν τὰς κλιτὰς συγκρίνει, κινεῖ, μετακλίνει, τὰς φράσεις	ἀμελέω — negligo. γραμματική (sc. τέχνη), ἡ — ars grammatica. διαστίζω — interpugno. ἐκφωνέω — pronuncio. ἐμφατικός — emphaticus, habens tacitam vim et significationem. ἐτυμολογία, ἡ — etymologia, originis verborum indicatio, notatio. καλλιγραφία, ἡ — calligraphia, ars literas pingendi. κλιτός — flexilis, significatione grammaticorum. μετακλίνω — declino vel conjugo.

syntactice construit, et significationes (quid et quomodo significent) enucleat, sermonemque interpunctum legitime pronunciat.	συντάττει, τὸ σημαινόμενον ἐξερευνᾷ, τὸν λόγον ὀρθῶς διεστιγμένον ἐκφωνεῖ.	ὀρθογραφικῶς — recte et ex regulis orthographiae sc. recte scribendi scientiae. περίοδος, ἡ — periodus, certa verborum comprehensio perfectum sensum continens. τὸ σημαινόμενον — significatio. συγκρίνω — per gradus comparo. συλλαβή, ἡ — syllaba. συντάττω — compono, construo. φράσις, ἡ — dictio, genus loquendi. φωνή, ἡ — dictio.
748. Ancillantur huic librarii et typographus, eiusque operae, qui e loculamentis typos depromentes coagmentant, prelo subjiciunt, libros excudunt. Absolutisque editionibus bibliopego (glutinatori, compactori librorum) compingendos tradunt: quos bibliopola venundat.	748. Οἱ βιβλιογράφοι (γραμματοκύφωνες) τυπογράφοι καὶ ἐργάται ταύτῃ τῇ τέχνῃ δουλεύουσιν, οἱ ἐκ θηκῶν τοὺς τόπους ταχίστῃ ἀγχινοίᾳ ἐξαιροῦντες συζευγνύουσι (συζευγνύασι), τῷ πιεστῆρι χάρτην ὑποτίθενται, ὅλα βιβλία χαλκογραφοῦσι, καὶ ἀποτελεσθέντα ταῦτα τῷ βιβλιοπηγῷ συμπήξεως χάριν διδοῦσιν, ἃ βιβλιοπώλης πωλεῖ.	ἀγχίνοια, ἡ — sollertia, dexteritas. ἀποτελέω — perficio, absolvo. βιβλιοπηγός, ὁ — bibliopegus, librorum compactor. βιβλιοπώλης, ὁ — bibliopola, mercator qui libros vendit. γραμματοκύφων, ὁ — librarius, qui libros describit. δουλεύω — servio. ἐξαιρέω — depromo. ἐργάται — operae. θήκη, ἡ — loculamentum. πιεστήρ, ὁ — prelum. βιβλίον συμπήξεως χάριν δίδωμι βιβλιοπήγῳ — librum bibliopego do compingendum. σύμπηξις, ἡ — compactio. ταχύς — celer, velox. τυπογράφος, ὁ — typographus, qui libros formis litterarum chartae imprimendis describit. ὑποτίθεμαι — suppono, subjicio. χαλκογραφέω — aereis litterarum formis exscribo.
LXXI. DE DIALECTICA (LOGICA).	LXXI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΣ (ΛΟΓΙΚΗΣ).	
749. Dialectus (logicus) ratiocinans quid de quo dici possit et quare pervestigat, ambigua distinguit, obscura declarat, effati cuiusvis certitudinem examinat; tractationes (diexodos) intricatas liquido explanat, atque in sectiones (pericopas) discindit.	749. Ὁ διαλεκτικὸς συλλογιζόμενος τὰ περὶ ἑκάστου ὑποκειμένου κατηγορούμενα, καὶ τὰς αἰτίας σκοπεῖ, τὰ ὁμωνύμως λεγόμενα διαχωρίζει, τὰ δυσνόητα φανεροῖ, ἑκάστης ἀποφάσεως ἀσφάλειαν ἐξετάζει, τὰς διεξόδους συστέλλει, καὶ εἰς περικοπὰς διατέμνει.	ἀπόφασις, ἡ — enunciatum, effatum. ἀσφάλεια, ἡ — certa et explorata ratio, explorata veritas. διαλεκτική (sc. τέχνη), ἡ — dialectica, ars disserendi. διατέμνω — disseco, discindo. διαχωρίζω — distinguo. διέξοδος, ἡ — verbosa narratio. δυσνόητος — obscurus, intellectu difficilis. ἐλευθερίως — liberaliter. ἐξετάζω — examino, inquiro, perscrutor. κατηγορέω — praedico, enuncio de aliqua re. ὁμωνύμως λεγόμενον — ambigue dictum.

		ὁμωνύμως — ambiguus. περικοπή, ἡ — sectio. συλλογίζομαι — ratiocinor, argumentor. συλλογισμός, ὁ — syllogismus, ratiocinatio. ὑποκείμενον, τό — subjectum, res quae tractatur.
750. De quocunque axiomate, themate et quaesito (zetemate, problemate) disserens, de quaestionibus dubiis in utramque partem argumentando disputat, argumenta et consequentias syllogismis argute innectit, methodoque apta et apposita omnia digerit.	750. Περὶ ἑκάστου ἀξιώματος, θέματος, ζητήματος (προβλήματος) διαλεγόμενος, τὰ ἄπορα τε καὶ ἀμφισβητήσιμα ἀμφοτέρως σκοπεῖται. συλλογισμοὺς διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι, πλέκει, καὶ ἅπαντα μεθοδικῶς συντάττει.	ἀγχίνους — argutus. ἀμφισβητήσιμος — controversus, dubius. ἀμφοτέρως — in utramque partem. ἀξίωμα, τό — axioma, pronunciatum, effatum. ἄπορος — dubius. αὐτοσχεδιαστί — ex tempore. διὰ τὸ ἀγχίνους εἶναι — quoniam arguti sunt. διά cum inf. — quia, quoniam. δικοσμέω — digero, dispono. διλέγομαι — dissero. Ἐλαφηβολιών, ὁ — Februarius. ἐμπλέκω — innecto. ζήτημα, τό — quaestio. θέμα, τό — thema, propositio. κατηγορικός — categoricus, ad categoriam sc. praedicamentum pertinens. μεθοδικῶς — artificiosa ratione. σαμβύκη, ἡ — sambuca, instrumentum musicum. σκοποῦμαι — considero.
LXXII. DE RHETORICA ET POESI.	LXXII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΤΕ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.	
751. Rhetor disertus formulas discendi conquirit, ad facundiam (eloquentiam) stylum exercet, variat et colorat verba tropis (metonymia, ironia, metaphora, et synecdoche), illa nempe a nativo significatu ad alium assimilatione quadam effictum transferens. Orationem figuris (schematis) tam dictionum (quarum decem recensentur) quam totidem sententiarum expolit: idque	751. Ὁ ῥήτωρ εὐεπὴς φράσεις ἐκλέγων, λόγους ἀσκῶν, τὰ ῥήματα μετωνυμίᾳ, εἰρωνείᾳ, μεταφορᾷ, συνεκδοχῇ οἷον τρόποις, ἀπὸ τῆς ἰδίας σημασίας πρὸς ἄλλην τινὰ δι᾽ ὁμοιότητα μετενεχθεῖσιν, λόγον καὶ σχήμασι τῶν λέξεων, καὶ τοσοῖσδε τῶν γνωμῶν ποικίλων, εὔφωνίαν τινὰ θηρᾷ. (Τὰ σχήματα τῆς λέξεως δέκα εἰσίν· ἐπίζευξις, ἀναδίπλωσις, κλῖμαξ,	ἀκροατής, ὁ — auditor. ἀσκέω — meditor. διαμέτρησις, ἡ — dimensio. εἰρωνεία, ἡ — ironia, *figura orationis*, qua aliud verbis significamus, aliud re sentimus. ἐκλέγω — eligo, exquiro. ἐκφορά, ἡ — pronunciatio. ἐκφώνησις , ἡ — pronunciatio. εὐεπής — facundus, disertus. εὐφωνία, ἡ — euphonia, numerus vocum suavis auribus. θηράω — sector. καλλιεπέω — eleganter compono orationem. λέξις, ἡ — dictio. λόγος, ὁ — oratio. μεταφέρω — transfero. μεταφορά, ἡ — metaphora, translatio, figura quum rem non proprio sed alieno vocabulo propter similitudinem vocamus.

vel geminatione, vel iteratione, vel agnominatione euphoniam consectans, vel logismo aut dialogismo auditorium permovens. Actionem denique gestibus animat.	ἀναφορά, ἐπιστροφή, συμπλοκή, ἐπανάληψις, ἐπάνοδος, παρονομασία, πολύπτωτον· τῆς γνώμης δέκα· ἐκφώνησις, ἐπιφώνημα, ἐπανόρθωσις, ἀποσιώπησις, ἀποστροφή, προσωποποιΐα, ἀπορία, ἀνακοίνωσις, πρόληψις, συγχώρησις.) Λόγῳ κεκαλλιετημένῳ καὶ ἡδείᾳ ἐκφωνήσει (ἐκφορᾷ) τοὺς ἀκροατὰς κινεῖ.	μετωνυμία, ἡ — metonymia, figura rhetorica, nominis pro nomine posito. ὁμοιότης, ἡ — similitudo. ποίησις, ἡ — poësis. ποικίλλω — varie distinguo, vario. ῥῆμα, τό — verbum, dictum. ῥητορική (sc. τέχνη), ἡ — rhetorica, oratoria, *ars*. ῥήτωρ, ὁ — rhetor, orator. σημασία, ἡ — significatio, significatus. συνεκδοχή, ἡ — synecdoche, figura rhetorica, quum pars pro toto aut totum pro parte ponitur. συντίθεμαι — assentior. σχῆμα, τό — figura. τρόπος, ὁ — tropus, deflexio a verborum usu communi.
752. Facundus orator in panegyri declamaturus, aliquando abrupte auspicatur. Saepius exordio praemisso, sese insinuat, benevolentiam captans. Post, causam ex statibus (conjecturali, definitivo, juridiciali) investigatam, oratorie proponit et dilucide. Tum confirmat persuasoriis rationibus valide, illustrat exemplis prolixe, tametsi non dilatet, vel amplificet, nec digrediatur abs re. Objectiones refutat (refellit) exacte, sed considerate. Epilogo qua praemeditate, qua ex tempore perorat.	752. Ὁ ῥήτωρ εὐήγορος, πρὸς τὰ ῥητορικὰ προγυμναζόμενος καὶ φωνασκῶν, ἐν πανηγύρει ἐνίοτε ἄνευ προοιμίου ἄρχεται, προοιμιαζόμενος δ᾽ εὔνοιαν κτᾶται, τὸ ἀμφισβητούμενον ἐκ τῶν στάσεων, τῆς στοχαστικῆς, ὁριστικῆς, δικαστικῆς ἐρευνᾷ, σκέπτεται, ῥητορικῶς τε καὶ ἐναργῶς τὴν ὑπόθεσιν προτίθησι, πείθει, κατασκευάζει, δηλωτικοῖς παραδείγμασι χρώμενος μακρολογεῖ, οὐδ᾽ ἔξω σκοποῦ τὸν λόγον μηκύνει. τὰ ἐναντία περιεσκεμμένως ἀνασκευάζει. τέλος ἐπίλογον ἢ ἐκ παρασκευῆς ἢ αὐτοσχεδιαστὶ ἐπιμετρεῖ.	τὸ ἀμφισβητούμενον — caussa controversa. ἀμφισβητέω — discepto, contendo, litigo. ἀνασκευάζω — refuto. ἄρχω — dicere incipio, auspicor. δηλωτικός — ad declarandum pertinens, declarandi vim habens. δικαστικός — judicialis. ἐναργῶς — evidenter, perspicue, luculenter. ἔξω — praeter. ἐπιμετρέω — addo, adjicio. εὐήγορος — facundus. εὔνοια, ἡ — benevolentia. κατασκευάζω — argumentis probo, confirmo. κτῶμαι — capto, comparare studeo. μακρολογέω — copiose differo. μηκύνω — amplifico, dilato. ὁριστικός — definitivus. πανήγυρις, ἡ — panegyris, oratio quae in coetu celebri habetur. παράδειγμα, τό — exemplum. παρασκευὴ ἐκ παρασκευῆς — meditatus, praemeditatus. πείθω — persuadeo. περιεσκεμμένως — considerate. προγυμνάζομαι — exerceo me in aliqua re, exerceo aliquid. προιμιάζομαι — prooemio sc. exordio utor. προοίμιον, τό — exordium, praefatio. τὰ ῥητορικά (sc. χρήματα) — oratoriae sc. ad oratorem pertinentes. ῥητορικός — oratorius. ῥητορικῶς — oratorie. σκέπτομαι — delibero, consulto.

		στάσις, ἡ — status. ὑπόθεσις, ἡ — argumentum, controversia. φωνασκέω — vocem exerceo, vocem formo, declamo.
753. Proverbia (adagia) et dicta (apophthegmata), ut et comparationes, orationem luculenter exornant: quam etiam nervosam vocamus quoties strictim et sententiose, comptam vero quoties Latine, hoc est, pure emendateque rem enunciat.	753. Αἱ παροιμίαι, ἀποφθέγματα, συγκρίσεις τὸν λόγον πάνυ κοσμοῦσιν, ὃν γνωμολογικῶς τε καὶ βραχέως πολλὰ ἐκφράζοντα ἐμφατικόν, καθαρῶς ὄντα ῥωμαϊκόν, περίκομψον καλοῦμεν.	ἄπειμι — absum. ἀπόφθεγμα, τό — sententia brevis et acuta. βραχέως — breviter. γνωμολογικῶς — sententiose. ἐμφατικός — gravis, nervosus. καθαρῶς — pure. παροιμία, ἡ — proverbium. περίκομψος — comptus. Ῥωμαϊκός — Latinus. σκοπός, ὁ — scopus, consilium, propositum. σύγκρισις, ἡ — comparatio. τέταρτον, τό — quadrantal, quartarius, mensura, quarta sextarii pars, quadrans, quarta pars librae.
754. Sed poëta e prosa (soluta) ligatam faciens, versus et rhythmos concinnat eleganter; carmina (metrum) modulatur decenter; nuptialia carmina (epithalamia), funebria carmina (epicedia), propemptica*, inscriptiones (epigrammata), anagrammata*, etc. fingit ingeniose. Qui si excellit, laurea coronatur.	754. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐκ πεζοῦ λόγου ἐπικὸν (ἔπη, ῥυθμοὺς) ποιῶν κομψεύει, καὶ ἐπιθαλάμια, ἐπικήδεια, προπεμπτικά, ἐπιγράμματα, ἀναγράμματα μελῳδεῖ. ὁ δὲ τῶν ἄλλων προὔχων στεφάνῳ δαφνίνῳ στεφανοῦται.	ἀνάγραμμα, τό — anagramma, carmen in quo verbum vel plura litterarum trajectione et transpositione facta latius explicantur. ἀναδίπλωσις, ἡ — reduplicatio, ejusdem verbi repetitio. ἀνακοίνωσις, ἡ — communicatio, figura oratoria, quum auditores consulimus. ἀναφορά, ἡ — anaphora, repetitio verbi quod fuit initio orationis. ἀπορία, ἡ — addubitatio, figura rhetorica, quum quaerimus quid aut quemadmodum pro rei dignitate dicamus, nec reperire nos ostendimus. ἀποσιώπησις, ἡ — aposiopesis sc. reticentia, *figura orationis,* quum aliquid nos reticere dicimus, et tamen tacite intelligitur. ἀποστροφή, ἡ — aversio, figura rhetorica, quum avertimur ab eo ad quem praecipue dirigitur oratio, et ad alium convertimus. ἀριστεῖα, τὰ — praemii loco. δάφνινος — laureus. ἐπανάληψις, ἡ — >resumptio, *figura orationis,* repetitio eorundem verborum simul positorum ejusdemque sententiae post multa interjecta cum aliqua periodi conlusione. ἐπανόρθωσις, ἡ — correctio, *figura orationis,* quum supra dictum verbum verbo sequenti corrigitur. ἐπίγραμμα, τό — epigramma, genus

poematis.

ἐπίζευξις, ἡ — epizeuxis, *figura orationis*, quum eadem vox geminatur cum vehementia.

ἐπιθαλάμιον, τό — carmen nuptiale.

ἐπικείδιον*, τό — epicedium, funebre carmen.

ἐπικὸς λόγος, ὁ — ligata oratio.

ἐπιστροφή, ἡ — conversio, reversio, *figura orationis*, quum plures sententiae in eodem verbo definiunt.

ἐπιφώνημα, τό — epiphonema, dictum superioribus additum cum exclamatione.

ἔπος, τό — carmen, versus.

κλίμαξ, ἡ — climax gradatio, ascensus, *figura orationis*, quum ex re ad rem quasi per gradus venitur.

κομψεύω ποιῶν** — concinno, compono eleganter.

μελῳδέω — compono carmen.

παρονομασία, ἡ — paronomasia, annominatio, figura rhetorica, quum post verbum praedictum aliud ponitur fere idem sonans.

πεζὸς λόγος — prosa oratio.
πεζός — pedestris.

ποιητής, ὁ — poëta.

πολύπτωτον, τό — polyptotum, figura rhetorica, quum saepius eadem pars orationis repetitur sed immutatis declinationibus casuum aut generibus aut numeris .

πρόληψις, ἡ — prolepsis, anticipatio, *figura orationis*, quum ea quae quis alicui rei opponere possit occupantur et iis respondetur.

προπεμπτικόν (sc. ἔπος), τό — propempticum, carmen quo abeuntem bonis votis prosequimur.

προσωποποιΐα, ἡ — prosopoeia, personae confictio, *figura orationis*, quum rebus inanimatis personam et orationem tribuimus.

προὔχω — praesto, antecello alicui.

ῥυθμός, ὁ — rhythmus, numerus sc. modulus certa dimensione constans.

στεφανόω — corono.

στοχαστικός — conjecturalis.

συγχώρησις, ἡ — concessio, *figura rhetorica.*

συμπλοκή, ἡ — symploce, complexio, figura rhetorica, quum saepius ab una parte orationis incipimus, et toties in una

		eademque desinimus.
LXXIII. DE MATHESI ET PRIMUM DE ARETHMETICA.	LXXIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΝ ΤΗΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ.	
755. Mathematicae disciplinae pariter sunt utiles et subtiles.	755. Αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστήμαι ὁμῶς σρήσιμαι καὶ λεπτολόγοι (λεπτόλογοι) εἰσίν.	ἀριθμητικὴ (sc. τέχνη), ἡ — arithmetica, numerorum ars. λεπτολόγος — subtilis. μαθηματική, ἡ — mathesis, mathematica, *ars.* μαθηματικός, ὁ — mathematicus, ad mathesin pertinens. ὁμῶς — simul.
756. Arithmetica numeros (decades, hecatontades vel centurias, chiliades vel millia, myriades vel decades millia*) computat, qui invicem compendiose addantur, subtrahantur, multiplicentur, dividantur: sive id fiat cifris, sive calculis (abaculis) super abacum. Sed ruricolae per decusses, duodenas, quindenas, vicenas, et sexagenas supputant.	756. Ἡ ἀριθμητικὴ τοὺς ἀριθμούς, δεκάδας, ἑκατοντάδας, χιλιάδας, μυριάδας συνθέσει, ἀφαιρέσει, πολλαπλασιασμῷ, διαιρέσει ἀρριθμεῖ χρωμένη σημείοις ἢ ψήφοις ἐπ' ἄβακος. ἄγροικοι δὲ τῷ δέκα, δώδεκα, πεντεκαίδεκα, εἴκοσιν, ἑξήκοντα ἀριθμῷ χρῶνται.	ἀγροικός — rusticus. ἀφαίρεσις, ἡ — subtractio. ἀφαίρεσις, ἡ — subtractio. δεκάς, ἡ — decas, decuria. ἑκατοντάς, ἡ — centuria, multitudo centum numero conficiens. ἐξίημι — exeo. μυριάς, ἡ — myrias, numerus decem millium. πεντεκαίδεκα — quindecim. πολλαπλασιασμός — multiplicatio. σύνθεσις, ἡ — additio. χιλιάς, ἡ — chilias, quantitas millenaria. ψῆφος, ἡ — calculus.
LXXIV. DE GEOMETRIA.	LXXIV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ.	
757. Geometra quasi ludibundus figuras contemplatur, et metitur distantias, prope an procul absit (distet) aliquid.	757. Ὁ γεωμέτρης οἱονεὶ παιδιώδης τὰ σχήματα θεωρεῖ, τὰ διαστήματα μετρεῖ, εἰ τὶ ἐγγὺς ἢ πορρωτέρω ἄπεστιν.	γεωμέτρης, ὁ — geometria, is qui terram metitur. γεωμετρία, ἡ — geometria, ars terrae metiendae. ἐπίλογος, ὁ — conclusio, peroratio, pars extrema orationis. θεωρέω — considero, contemplor. οἱονεί — veluti, tanquam. παιδιώδης — ludibundus.
758. Ad amussim (regulam) ducit lineas (puta rectas, vel obliquas, non curvas, spirales, aut volutas) ad normam angulos, circino vero circulum, cuius punctum medium, centrum, circuitus seu ambitus, circumferentia	758. Κατευθυντηρία τὰς γραμμὰς εὐθείας, πλαγίας, σπείρας, ἕλικας· κανόνι τὰς γωνίας, τῷ δὲ διαβήτῃ κύκλον (οὗ τὸ μέσον κέντρον, τὸ δ' ἔσχατον περιφέρεια) διαγράφει.	ἀποκρύπτω — supprimo. γραμμή, ἡ — linea. γωνία, ἡ — angulus. διαβήτης, ὁ — circinus, instrumentum quo circulus fit. διαγράφω — designo. ἕλιξ — intortus, volutus. εὐθύς — rectus. κατευθυντηρία, ἡ — regula ad quam lineas ducimus. περιφέρεια, ἡ — peripheria, circumferentia.

(peripheria) appellatur.		πλάγιος — obliquus, transversus. σπεῖρα, ἡ — spira, linea flexuosa, orbes faciens in se non redeuntes.
759. Conus turbinatus est; cylindrus teres; cubus quadratus; prisma laterosum; globus rotundus, externa superficie convexus, interna concavus.	759. Ὁ κῶνος στρομβώδης, κύλινδρος στρογγύλος, κύβος τετράγωνος, τὸ πρίσμα πολυγώνιον, ἡ σφαῖρα στρογγυλοειδής, τὴν ἔξω περιφέρειαν κυρτή, τὴν δ᾽ ἔσω κοίλη ἐστίν.	κύβος, ὁ — cubus, *figura geometrica.* κυκλοτερής — teres. κύλινδρος, ὁ — cylindrus, *figura geometrica.* κυρτός — convexus. κώνιος — turbinatus. κῶνος, ὁ — conus, *figura geometrica.* τὴν ἔξω περιφέρειαν — externo ambitu. περιφέρεια, ἡ — forma globi, circuitus, ambitus. πολυγώνιος — multangulus, angulosus. πρίσμα, τό — prisma, *corpus geometricum.* στρογγύλος — rotundus. τετράγωνος — quadratus. τμητός, ὁ — incisus.
760. Circularis figura absolutissima ac divinissima est, omnia complectens. Nihil habet asperitatis, nihil offensionis, nullas incisuras, nullos anfractus, nihil eminens, nihil lacunosum.	760. Ὁ κύκλος σχῆμα ἐντελέστατόν τε καὶ θειότατον, πάντα περιέχον, οὐδὲν τραχύ, σκληρόν τμητόν, ἐπικαμπές (γωνιῶδες), ὑπέροχον, κοίλον προσδέχεται.	διαβεβρωμένος — lacunosus, a διαβιβρώσκω exedo. ἐπικαμπής — anfractus. πολύκολπος — sinuosus. προχδέχομαι — admitto. ὑπέροχος — eminens.
761. Omnis dimensio fit per triangulum (triquetrum). Pondere, mensura, numero Deus omnia fecit.	761. Ἅπασα διαμέτρησις διὰ τριγώνου τελεῖται. πάντα μέτρῳ, καὶ ἀριθμῷ, καὶ σταθμῷ διέταξεν ὁ θεός.	τελέω — perficio. τρίγωνον, τό — triangulum.
LXXV. DE MENSURIS ET PONDERIBUS.	LXXV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ.	
762. Mensurae continuorum sunt granum, digitus, palmus, spithama, ulna, pes, passus, orgyia (id est, quinque vel sex pedes), decempeda, stadium, milliare, leuca. His metimur omnia.	762. Τὰ μέτρα τῶν συνεχῶν, σιτάριον, δάκτυλος, δοχμή, σπιθαμή, κύβιτον (πῆχυς), πούς, βῆμα, ὀργυιά, δεκάπους, στάδιον, μίλιον, λεύκη. τούτοις πάντα καταμετροῦμεν.	βῆμα, τό — passus. δάκτυλος, ὁ — digitus, *mensura.* δεκάπους, ὁ — decempeda, mensura decem pedum. δοχμή, ἡ — palmus, mensura duorum digitorum. καταμετρέω — dimetior. κύβιτον, τό — cubitus, ulna. λεύκη, ἡ — milliarium Gallicum mille quingentum passuum. μέτρον, τό — mensura. μίλιον, τό — milliare. ὀργυία, ἡ — orgyia, mensura quae fere sex pedes significat sive expansionem utriusque manus, interdum tamen et passum sive quinque pedes notat.

		σιτάριον, τό — granum. σπιθαμή, ἡ — spithama, dodrans, mensura duodenum digitorum. στάδιον, τό — stadium, spatium in sexcentos pedes porrectum, sive centum viginti quinque passuum. σταθμός, ὁ — pondus.
763. Liquidorum: culeus, amphora, urna, congius, sextarius, hemina, quadrantal (quartarius), acetabulum, triental, cyathus, ligula.	763. Τῶν διύγρων· ἀσκός, ἀμφορεύς, στάμνος, χοῦς, ξέστης, ἡμίξεστον, τέταρτον, ὀξύβαφον, τρίτον, κύαθος, μύστρον.	ἀμφορεύς, ὁ — amphora, mensura capiens octo congios et quadraginta octo sextarios. ἀσκός, ὁ — uter, culeus. διυγρός — liquidus. ἡμίξεστον, τό — hemina, dimidius sextarius. κλύζω — abluo, eluo. κύαθος, ὁ — cyathus, mensura capiens sescunciam. μύστρον, τό — lingula, cochlearis plenum. ξέστης, ὁ — sextarius, *mensura.* ὀξύβαφον, τό — acetabulum, mensura capiens cyathum unum et dimidium. στάμνος, ὁ,ἡ — urna, mensura capiens amphoram dimidiam. τρίτον*, τό — triental, mensura, tertia pars sextarii. χοῦς, ὁ — congius, mensura capiens sextarios sex.
764. Aridorum: medimnus (sex modii Romanorum), trimodium, modius, semodius, quartale (choenix), cotyla.	764. Τῶν ξηρῶν· μέδιμνος, τριτεύς, μόδιος, ἡμιμόδιος, χοῖνιξ (τέταρτον), κοτύλη.	δράξ, ἡ — manipulus. ἡμιμόδιος*, ὁ — semodius, modii dimidium. κοτύλη, ἡ — cotyla, pondus novem unciarum. μέδιμνος, ὁ — medimnus, mensura continens centum et octo libras. μόδιος, ὁ — modius, mensura sedecim sextariorum. περιέχω — contineo. τριτεύς, ὁ — trimodius, mensura capiens libras viginti. χειροπληθές, τό — manipulus. χοῖνιξ, ὁ — choenix, mensura continens libras tres et uncias quatuor cum dimidia.
765. Pondera sunt: centenarius, continens ut plurimum libras zygostaticas centum, libra (pondo, as), semilibra (semissis), quadrans, uncia, duella, sicilicus, sextula, drachma, scrupulum. Unde emergunt dupondium (bilibre), tripondium (trilibre), quadripondium,	765. Τάλαντα (σταθμοὶ) τάδε. ἑκατονταλαντία ρʹ λίτρας σταθμικὰς περιέχουσα, λίτρα, ἡμίλιτρον, τέταρτον, οὐγγία, δίδραχμον (τῆς οὐγγίας τριτημόριον), ἀσσάριον, ἑξάγιον, δραχμή, γραμμή, δίλιτρον, τρίλιτρον, τετράλιτρον.	ἀσσάριον, τό — as, pondus. γραμμή, ἡ — scrupulas, tertia pars drachmae. δίλιτρον, τό — bilibre, dupondium. δραγμή, ἡ — drachma, *mensura.* ἑκατονταλαντία, ἡ — centupondium. ἑξάγιον, τό — sextula, sexta unciae pars. ἡμίλιτρον, τό — semilibra, semissis. λίτρα, ἡ — libra. οὐγγία (οὐγκία), ἡ — uncia, mensura; cf. τὸ δωδεκατημόριον. σταθμικός (sc. ἀνήρ), ὁ —

etc.		stathmicus, qui in ponderando requiritur. τάλαντον, τό — talentum, moneta. τετράλιτρον, τό — quadripondium, quatuor librae. τρίλιτρον*, τό — tripondium, tres librae. τριτημόριον τῆς οὐγγίας — triens unciae, duella. τριτημόριον, τό — triens, tertia pars. ὑπουργός, ὁ — adjutor, qui operam navat alicui, minister.
766. Si quid a libripende (zygostate) in bilance ad sacoma appenditur (penditur, libratur), examen quod scapo exit et per aginam sese agitat, pensita an stateram* aequet, ut aequilibrium sit.	766. Σηκώματος ὑπὸ τοῦ ζυγοστάτου ἐν στατῆρι ποιουμένου, τὸν κανόνα ἐκ ζυγοῦ ἐξιόντα, καὶ ἐν τῇ λαβῇ κινούμενον σκόπει, εἰ τὰ ἡμιζύγια οὕτως ἰσοῖ, ὥστε ἰσοστάσιον (ἰσοῤῥοπίαν) εἶναι.	ἀκιπένσερ*, ὁ — acipenser, *piscis.* ζυγός, ὁ — scapus bilancis, ex quo lances pendent; cf. τὸ ζυγόν. ζυγοστάτης, ὁ — libripens, ponderibus praefectus. ἰσοστάδιον, τό — aequilibrium. κανών, ὁ — examen sc. lingula librae. λάβη, ἡ — foramen in scapo librae excavatum in quo examen sc. lingula movetur. σήκωμα, τό — sacoma, quod lanci trutinae appensum aut adjunctum aequalitatem ponderis conciliat. σκοπέω — observo. στατήρ, ὁ — bilanx. τρυτάνη, ἡ — trutina, libra; cf. ὁ σταθμός, ὁ ζυγός.
767. Trutina monetariorum est. Statera lanificarum* est portatilis libra, altera parte uncinum habens, altera pondus, quod centro admotum plus, amotum minus ponderat.	767. Ἡ τρυτάνη τῶν ἀργυροκόπων ἐστίν, τὸ δ᾽ ἡμιζύγιον κομιστικὸν τῶν ταλασιουργῶν ἐστιν, ἔχον ἐν ἐσχατιᾷ μιᾷ ὄγκον, ἐν ἑτέρᾳ δὲ βάρος· ὄγκος τῷ κέντρῳ προσαγόμενος βαρύτερον, ἀπὸ δὲ τούτου μετακινούμενος, κουφότερον σταθμίζει.	ἀργυροκόπος, ὁ — monetarius. βάρος, τό — pondus. ἐσχατιά, ἡ — extremum. κομιστικός — portatilis. μετακινέω — amoveo, dimoveo. προσάγομαι — affero, concilio. σταθμίζω — pondero. τρυτάνη, ἡ — trutina, lanx monetaria.
768. Si quid superadjicitur (superpondio adaugetur) auctarium est (mantissa).	768. Εἴτι προστίθεται, ἐπίσαγμα (προσκατάβλημα) καλεῖται.	ἐπίσαγμα, τό — mantissa, quae merci emptae superadditur. προσκατάβλημα, τό — mantissa, auctarium, accessio.
LXXVI. DE OPTICA ET PICTURA.	LXXVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΤΕ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΣ.	
769. Opticus radios visus et visibilia objecta (unde ichnographia,	769. Ὁ ὀπτικὸς τὰς ἀκτῖνας ὁρατικάς, καὶ τὰ ὁρατὰ ἐρευνᾷ, ἵνα τί τὰ	ἀκτίς, τό — radius. ἀναβλύζω — provenio. γραφική (sc. τέχνη), ἡ — ars pictoria. ζοφοειδής — obscurus.

orthographia, scenographia, totaque sciagraphia dimanat) scrutatur, cur alia sint pellucida, alia opaca, alia perspicua, alia obscura discernens, et juxta id conspicilia efformans.	μὲν διαυγῆ, τὰ δὲ σκιώδη, τὰ μὲν διαφανῆ, τὰ δὲ ζοφοειδῆ, καὶ ταῦτα διακρίνων διόπτρας κατασκευάζει. ἐντεῦθεν ἡ ἰχνογραφία, ὀρθογραφία, σκηνογραφία, καὶ ἡ ὅλη σκιαγραφία ἀναβλύζει.	ἵνα τί — cur, quamobrem. ἰχνογραφία, ἡ — ichnographia, jacens areae deformatio et descriptio futuri operis. τὰ μέν ... τὰ δέ — alia ... alia. ὀπτική (sc. τέχνη), ἡ — optica, disciplina mathematica quae circa visum versatur. ἀκτῖνες ὁρατικαί — radii fisus. ὁρατικός — ad visum pertinens. σκηνογραφία, ἡ — scenographia, prospectus aedificii adumbratio. σκιαγραφία, ἡ — sciagraphia, aedificii atque ejus partium delineatio.
770. Hinc pictor ad exemplar vivi effigiem delineat, penicilloque discretis pigmentis linit, variegat, interundat. Encaustice aurificum et figulorum, encausto sua opera exornantium, picturae species est.	770. Καὶ ὁ γραφεὺς πρὸς ἀρχέτυπόν τι γραφήν τινα σκιαγραφεῖ, εἶτα τῷ γραφείῳ χροΐζει, ποικίλει, ἐπισκιάζει. ἡ ἐγκαυστικὴ χρυσοχόων καὶ κεραμέων τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἐγκαύστῳ ἐπικοσμούντων, γραφικῆς εἶδός τίς ἐστιν.	ἀρχέτυπον, τό — exemplar. Βοηδρομιών, ὁ — Augustus, *mensis.* γραφεῖον, τό — penicillus. γραφεύς, ὁ — pictor. γραφή, ἡ — effigies, imago. ἐπισκιάζω — adumbro imaginem. ποικίλλω — variego, variis coloribus pingo. σκιαγραφέω — adumbro, delineo. χροΐζω — coloro.
771. Statuarius statuam sculpit et caelat, et super basi (stylobate) collocat. Si immanis est, colossum dices. Si perelegans, polycletium opus.	771. Ὁ λιθόξοος ἄγαλμα γλύφει, κοιλαίνει, καὶ στυλοβάτῃ ἐπιτίθησι, τοῦτο ὑπερμέγεθες ὄν, κόλοσσον, καλλίμορφον δέ, πολύκλειτον τέχνημα κάλει.	ἄγαλμα, τό — statua, imago. γλύφω — sculpo. καλλίμορφος — perelegans, formosus, pulchre effictus. κιθάρα, ἡ — cithara. κόλοσσος, ὁ — colossus, statua ingens. λιθόξοος, ὁ — statuarius. Πολυκλήτειος, ὁ — Polycletius, Polycleto statuario celebri dignus. στυλοβάτης, ὁ — stylobates, columnae basis sc. fundamentum.
772. Solaria (sciaterica) gnomone, clepsydrae fluore (defluxu) horas demonstrant.	772. Οἱ σκιοθῆραι (σκιαθῆραι) τῷ γνώμονι, αἱ κλεψύδραι τῇ ῥεύσει τὰς ὥρας δεικνύουσιν.	γνώμων, ὁ — gnomon, index solarii. κλέψυδρα, ἡ — clepsydra, horariu quod fluxu aquae movetur. ῥεῦσις, ἡ — fluor, defluxus. σκιαθήρας, ὁ — solarium, in quo tempus per umbram designatur.
LXXVII. DE MUSICA.	LXXVII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.	
773. Musicus melodias (melos) canit, et post praeludia (praecentiones) instrumenta pulsat.	773. Ὁ μουσικὸς μετὰ τὰ προᾴσματα τὰ ἠχεῖα κρούων μελῳδεῖ.	ἠχεῖον, τό — instrumentum musicum. κρούω — pulso. μουσική, ἡ — musica, *ars.* πρόᾳσμα, τό — praecentio, praeludium.
774. Symphonia est plurium concentus quorum consonantia (harmonia)	774. Ἡ συμφωνία ἐστὶ συνῳδία τῶν ἐναρμονίως μελῳδούντων, ἡδεῖα	διαφωνία, ἡ — dissonantia. δύσφωνος — absonus. ἐναρμονίως — scite, apte, composite (ad modulos musicae).

grata est, dissonantia absurda (absona).	ἀκούεσθαι, καθάπερ ἡ διαφωνία δύσφωνός ἐστιν.	συμφωνία, ἡ — symphonia, consonantia vocum. συνῳδία, ἡ — concentus.
775. Organum pinnis tactilibus et fistulis constat; cithara, nablium, testudo (chelys), lyra, sambuca, [et] pandura chordis quae collabis (epitoniis) intenduntur et remittuntur.	775. Τὸ ὄργανον πτερύγων καὶ σωλήνων (συρίγγων) συμπήγνυται, ἡ κιθάρα, νάβλιον, χέλυς, λύρα, σαμβύκη, πανδούρα χορδὰς τοῖς ἐπιτονίοις ἐπιτεινομένας τε καὶ ἀνιεμένας ἔχουσιν.	ἀνίημι — remitto. ἐπιτείνω — intendo. ἐπιτόνιον, τό — epitonium, verticillus, paxillus, quo fides tenduntur vel remittuntur. λύρα, ἡ — lyra, instrumentum musicum. ὄργανον, τό — organum, musicum instrumentum. πανδοῦρα, ἡ — pandura, instrumentum musicum, triplici chorda instructum. συμπήγνυμαι — consto, compositus sum ex aliqua re. σωλήν, ἡ — tibia organi. χέλυς, ἡ — chelys, testudo, instrumentum musicum.
776. Fides plectro (pectine) ut resonent plectuntur.	776. Τὰ νεῦρα τῷ πλήκτρῳ τοῦ ἠχεῖν κρούεται.	κρούω — fides plecto. νεῦρον, τό — fides, instrumentum musicum. πλῆκτρον, τό — plectrum, quo chordae tanguntur.
777. Utriculus (tibia utricularis) ab utriculario inflatus et crembalum discrepantes edunt sonos.	777. Ὁ ἄσκαυλος ὑπ’ ἀσκαύλου ἐμφυσώμενος, καὶ τὸ κρέμβαλον ἀπηχοῦσιν.	ἀπηχέω — dissono, sonum discrepantem edo. ἀσκαύλης, ὁ — utricularius, qui tibiam utricularem inflat. ἀσκαυλός, ὁ — tibia utricularis. ἐμφυσάω — intestinus, civilis. κρέμβαλον, τό — crembalum, instrumentum musicum.
LXXVIII. DE ASTRONOMIA.	LXXVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ.	
778. Astronomus siderum motus considerat, astrologus eorundem efficaciam et influxus.	778. Ὁ ἀστρονόμος τὰς τῶν ἀστέρων κινήσεις, ὁ ἀστρόλογος τὴν δύναμίν τε καὶ ἐνέργειαν αὐτῶν σκοπεῖ.	ἀστρολόγος, ὁ — astrologus, qui ex astris futura praedicit. ἀστρονομία, ἡ — astronomia, siderum scientia. ἀστρονόμος, ὁ — astronomus, qui habet siderum scientiam. ἐνέργεια, ἡ — efficacia.
779. E fastis (ephemeridibus) constat a Natalitiis Christi Pascha recedere ut minimum trimestri, Pentecosten a Paschate prope bimestri, inde Adventum circiter semestri.	779. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων οὐκ ἄγνωτον, τὰ γενέθλια τοῦ πάσχατος τρίμηνον, τούτου δὲ τὴν πεντηκοστὴν σχεδὸν δίμηνον, καὶ ταύτης τὴν ἐπιφανείαν ἑξάμηνον ἀπέχειν.	οὐκ ἄγνωτον — haud ignoratur. ἄγνωτος — ignotus. Γενέλθια, ἡ — Natalia Christi. δίμηνον, τό — bimestre, tempus duorum mensium. Ἐπιφάνεια, ἡ — Adventus, tepus memoriae adventus Christi dictum. ἐφημερίς, ἡ — fasti, Kalendarium. πάσχα, τό — pascha, festum paschatos; n.b. indecl.. πεντηκοστή, ἡ — festum pentecostes. τρίμηνον, τό — trimestre; cf. ἡ τρίμηνος, ἡ τριμηνιαία.

780. Illic sunt Ianuarius, Februarius, Martius, isthic Aprilis et Majus, hic Iunius, Iulius (Quintilis), Augustus (Sextilis), September, October, November; December postremus est.	780. Μῆνές εἰσι ιβʹ. ὁ Γαμηλιών, Ἐλαφηβολιών, Μουνυχιών, Θαργηλιών, Σκιροφοριών, Ἑκατομβαιών, Μεταγειτνιών, Βοηδρομιών, Μαιμακτηριών, Πυανεψιών, Ἀνθεστηριών, Ποσειδεών.	Ἀνθεστηριών, ὁ — November*. Γαμηλιών, ὁ — Januarius. Ἑκατομβαιών, ὁ — Junius. Θαργηλιών, ὁ — Aprilis. Μαιμακτηριών, ὁ — September. Μεταγειτνιών, ὁ — Julius, Quintilis, *mensis.* Μουνυχιών, ὁ — Martius, *mensis.* Ποσειδεών, ὁ — December. Πυανεψιών, ὁ — October. Σκιροφοριών, ὁ — Majus.
781. Quilibet istorum mensium in calendario Romano suas Calendas, Nonas, et Idus habuit.	781. Ἕκαστος τούτων ἐν ἐφημερίδι Ῥωμαϊκῇ καλάνδας, νόνας, εἰδοὺς ἔχει.	εἶδος*, ἡ* — Idus, dies octavus post Nonas mensium in Kalendario Romano. θρόμβος, ὁ — tumulus terrae. νόνναι, αἱ — Nonae, quintus dies mensis, sed in Martio, Majo, Junio et Octobri septimus. Ῥωμαϊκός — Romanus.
[1642 ed.]* Visum est heic pro pueris adnotare versus mnemonicos (memoriales): Triginta Aprilis, Juni, Septemque Novemque, Uno plus reliqui, viginti Februus octo. Prima dies mensis cujusque est dicta Kalendae: Sex Nonas Majus, October, Julius et Mars, Quatuor at reliqui: tenet Idus quilibet octo: Inde dies alios omnes dic esse Calendas. Quas retro numerans dices a mense sequenti.		
782. Intra triennium (trieterida) accessio fit mensis intercalaris (embolimi), id est, decimae —tertiae lunationis. Lustrum Iulianum quadriennio quoque completo bissextilem annum reducit.	782. Ἐντὸς τριετηρίδος ἐμβόλιμος γίνεται· ἡ ὀλυμπιὰς συντελεσθεῖσα ἔτος δίσεκτον ἀνάγει.	ἀνάγω — reduco. δίσεκτος, ὁ — bissextus, annus, cui dies interponitur. ἐμβολισμός, ὁ — intercalatio mensis. Ὀλυμπιάς, ἡ — Olympias, tempus quatuor annorum. συντελέω — compleo, perago. τριετηρίς, ἡ — triennium.
LXXIX. DE	LXXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ	

GEOGRAPHIA.	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.	
783. Geographus et cosmographus, regionum (etiam quas ipse non peragravit) situm describit, quae sint in continente, insulis, peninsulis; quae maritime, quae in meditullio, et quonam tractu; sub qua zona et climate vel parallelo; quos habeant hi aut illi accolas (paroecos) et quibus terminis (finibus) ab illis dispescantur et disterminentur; quos antipodes, perioecos, antoecos, etc.	783. Ὁ γεωγράφος καὶ κοσμογράφος τὰς χώρας, καὶ ἐφ' ἃς οὐκ ἐφίκεται, ἐν ἠπείρῳ, νήσοις, χεῤῥονήσοις, τὰς παραλίους, μεσογαίους, ἐν τὰ αὐτῶν κλίματα, παραλλήλους χωρογραφεῖ, τούς τε παροίκους, ἀντίποδας, περιοίκους, ἀντοίκους καὶ τοὺς τούτων ὅρους θεωρεῖ.	ἀθέμιστος — capitalis, injustus, nefarius. ἀντίπους, ὁ — antipus, qui pedes nobis obvertit. ἀντλέω — haurio. ἄντοικοι, οἱ — antoeci, qui habitant in opposita nobis parte, sed in eodem nobiscum circulo meridiano. γεωγραφία, ἡ — geographia, terrae descriptio. γεωγράφος, ὁ — geographus, is qui terram describit. ἐπὶ — per. ἐφίκομαι — permeo, pervado, perago. ἤπειρος, ἡ — continens, terra firma. κλίμα, τό — clima, coeli positus. κοσμογράφος, ὁ — cosmographus, qui mundum describit. νῆσος, ἡ — insula. ὅρος, ὁ — terminus, finis. παράλιος — maritimus. παράλληλος (sc. κύκλος) — interstitium, unus ex parallelis circulis orbis. πάροικος (sc. ἀνήρ), ὁ — accola. περίοικος, ὁ — circumhabitor. χεῤῥόνησος, ἡ — peninsula. χωρογραφέω — describo regionem, loca regionis describo.
LXXX. DE HISTORIA.	LXXX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.	
784. Quum res gesta narratur, historia est. Quum autem ficta, fabula.	784. Ἡ ἱστορία ἐστὶ τῶν πραχθέντων τε καὶ γεγονότων, μῦθος δὲ τῶν πεπλασμένων διήγησις.	γεγονώς — factus. ἐπάνοδος, ἡ — >regressio, *figura orationis,* quum paucis praepositis ad narrationem recurrimus. ἱστορία, ἡ — historia. μῦθος, ὁ — fabula. πλάττω — confingo, comminiscor.
785. Illas historicus recenseat, has annalium monumentis (chronicis) inserere capitale sibi ducat.	785. Τὰ μὲν ἱστοριόγραφος ἱστορείτω, τὰ δὲ τοῖς ὑπομνήμασιν ἐγγράφειν ἀθέμιστον ἡγεῖσθω.	ἱστορέω — memoriae prodo, recenseo. ἱστοριόγραφος, ὁ — historicus, historiarum scriptor; cf. ἱστοριογράφος (Dor.). ὄρεξις, ἡ — cibi appetitus.
786. Et ut pateat genuina non suppositia esse, rem simul cum circumstantiis in commentaria referat.	786. Ὅπως δὲ φανερὸν γένοιτο ἀληθῆ, οὐκ ὑποβολιμαῖα εἶναι, τὰ περιστατικὰ εἰς τὰ δημόσια γράμματα ἐγγραφέτω.	δημοσία γράμματα — publicus. τὰ περιστατικά — res circumstantes. περιστατικός — circumstans. ὑποβολιμαῖος — supposititius.

LXXXI. DE MEDICINA.	LXXXI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.	
787. Sanis optima et maxime salutaris medicina diaeta est quia securissima et sine violentia.	787. Τοῖς ὑγιαίνουσι κάλλιστον, ἀσφαλέστατον, ἀβιαστότατον ἴαμα ἡ διαίτα.	ἀβιοστότατος — minime violentius. ἀβίαστος — sine violentia. δίαιτα, ἡ — diaeta, moderata vitae ratio. ἴαμα, τό — medicina. ὁ ὑγιαίνων — sanus. ὑγιαίνω — sanus sum, valeo.
788. Ne bibas vel edas nisi siti et fame stimulatus (quod saliva ad conspectum cibi palatum titillans innuet). Ita valebis et vigebis.	788. Οὐ πῖθι οὐδ᾽ ἔσθιε μὴ διψῶν ἢ πεινῶν· τεκμήριον δὲ τῆς ὀρέξεως, ὁ σίαλον, τὸ ὑπερῷον, τοῦ βρώματος ὁρωμένου, γαργαλίζων,* καὶ οὕτως ὑγιῶς διάξεις καὶ τὸ σῶμα ἰσχύσεις.	γαργαλίζω — titillo. διάγω — vivo. ἐσθίω — edo, comedo. ἰσχύω — valeo. ἰσχύω τὸ σῶμα — valeo corpore. σίαλος, ὁ — saliva; cf. τὸ σίαλον. ὑγιῶς — salubriter.
789. Quocirca appetitum praestolare jejunus.	789. Ἄσιτος οὖν (ἄγευστος) τὴν τῆς τροφῆς ἔφεσιν προσδέχου.	ἄγευστος — jejunus. ἄσιτος — jejunus. ἔφεσις, ἡ — appetitus. μηχανῶμαι — machinor, molior, struo, agito. προσδέχομαι — exspecto.
790. Sed et invaletudo, si te incessit, abstinentia et quiete curatur, quod advertant qui non nisi saturi jejunant, nec nisi operatione fracti quiescunt.	790. Εἰ πού σοι ἀσθένεια εἰσῆλθε, τῇ ἀποσχέσει τε καὶ ἡσυχίᾳ θεραπεύεται. τοῦτο οἱ μὴ νηστεύοντες, πλὴν ὅταν διάκοροι ἢ ὑπέρκοροί εἰσιν, οὐ δὲ πόνου λήγοντες εἰ μὴ καταπονηθέντες, μνημονεύτωσαν.	ἀπόσχησις, ἡ — abstinentia. ἀσθένεια, ἡ — viribus deficio, cf. ὁ κόπος. διάκορος — satiatus. εἴ που — sicubi, si quando. εἰσέρχομαι — incesso aliquem. ἡσυχία, ἡ — quies. λήγω — cesso ab aliqua re. οὐδὲν μεταμέλει — non poenitet. μεταμέλει — poenitet me. μνημονεύω — adverto aliquid, ejus memini. νηστεύω — jejuno. ὑπέρκορος — supra modum satur.
791. Frictiones, fomentationes, embrochae, venae sectiones, cucurbitae, emplastra, malagmata, dropaces, cataplasmata, linimenta, cerata (cerota), nec non odoramina, suffimenta, et omnia forinsecus superimposita partim demunt tormenta, partim mitigant et leniunt. Ut et apophlegmatismi et collyria.	791. Τὰ κνίσματα (τρίψεις), θερμάσματα, ἐμβροχαί, φλεβοτομία, ἐγχάραξις, ἔμπλαστρα, μαλάγματα, δρώπακες, καταπλάσματα,μαλακτικά , κηρωτά, ἀρώματα, θυμιάματα, καὶ τὰ λοιπὰ ἔξωθεν ἐπιθέντα ἢ ἀνώδυνα ἢ πραϋντικά ἐστιν· ὡς καὶ οἱ ἀποφλεγματισμοὶ καὶ τὰ κολλύρια.	δρώπαξ, ἡ — dropax, unguentum deglabrandae cuti accomodum. ἐμβροχή, ἡ — infusio, medicamentum quod infunditur. ἔμπλαστρον, τό — emplastrum; cf. ἡ ἔμπλαστρος. ἔξωθεν — extrinsecus. θέρμασμα, τό — fomentatio. κατάπλασμα, τό — cataplasma, medicamentum quod ex viridibus simplicibus decoctisque factum aegrae corporis parti adhibetur. κνισμός, ὁ — frictio corporis. κολλύριον, τό — collyrium, medicamen oculorum. μάλαγμα, τό — malagma, emplastrum ad emolliendam duritiem.

		πραϋντικός — leniendi et mitigandi vim habens. φλεβοτομία, ἡ — venae sectio sc. incisio.
792. Remedia digerentia, purgantia (cathartica), evacuantia, sudorifera, [et] corroborantia efficacius medentur sive sint potiones, apozemata (decocta), sive pilulae (catapotia), sive illinctus, etc.	792. Τὰ διαφορητικά, καθαρτικά, ἐπισπαστικά, ἱδρωτικά, ῥωστικά, ἢ ποτὰ ἢ ἀποζέματα (ἀφεψήματα), ἢ καταπότια (γογγύλια), ἢ ἐκλείγματα ἐνεργῆ (ἀνύσιμα, συντελικὰ) φάρμακα.	ἀνύσιμος — efficax, potens. γογγύλια, τὰ — catapotia, pillulae. ἔκλειγμα, τό — ecligma, electuarium, quod ori impositum statim liquefit, ac deinde deglutitur. ἐνεργής — efficax. ἐπιθετικός — infestus. καταπότια, τὰ — catapotia, pillulae. ῥωστικός — corroborans. συντελικός — efficax. φάρμακον, τό — medicamentum.
793. Adversus obstructiones alvo ciendae applicantur enemata (clysteria), vel balani (suppositoria) vel globuli. Antidotis (alexipharmacis) venena, amuletis fascina pelluntur. Haec etiam verbulo praefiscini.	793. Τὰ ἐνέματα, κλυστήρια, χαλαστικὰ ὄντα, κλύζει, ὡς καὶ βάλανοι. τὰ ἀλεξιφάρμακα τῷ ἰῷ, τὰ περιάμματα, καὶ τὸ τῷ ἀνεμεσήτως καὶ ἀκόμπως τὸν φθόνον παραιτεῖσθαι, τῇ βασκανίᾳ ἐναντιοῦται.	τὸ ἀκόμπως — vocabulum praefiscine sc. citra arrogantiam. ἀκόμπως — citra ambitionem. τὸ ἀνεμεσήτως — vocabulum praefiscini. ἀνεμεσήτως — citra invidiam. βάλανος, ἡ — balanus, medicamentum quo utimur ad alvum deducendam. ἐναντιοῦμαι — adversor. ἔνεμα, τό — enema, medicamentum quod per inferna in alvum infunditur. ἰός, ὁ — venenum. τῷ ἀνεμεσήτως — vocabulo sc. dictione praefiscini. παραιτοῦμαι — amolior, deprecor. περίαμμα, τό — amuletum, quidquid annectitur alicui corporis parti ad arendas noxas. φθόνος, ὁ — invidia.
794. Ex inspectione lotii et arteriae pulsu pertentato indicinam petunt vel conjecturam faciunt medici, praesertim diebus criticis et anno climacterico. Salsum in hos scomma est, solis licere impune occidere. Utinam non verum!	794. Τοῦ οὐρήματος καὶ τῆς ἀρτηρίας, οἱ ἰατροὶ ἡμερῶν κριτικῶν καὶ ἐτῶν κλιμακτηρικῶν στοχάζονται· σκωπτόμενοι πικρῶς, ὅτι αὐτοῖς μόνοις ἀτιμωρήτως (ἀναιτίως) ἐκποδὼν τοὺς ἀνθρώπους ποιεῖν ἔξεστιν. γένοιτο ψευδές.	ἀνατί — impune. ἀποφλεγματισμός, ὁ — apophlegmatismus, medicamentum quo utimur ad eliciendam pituitam. ἀτιμωρήτως — impune. γένοιτο — utinam esset. ἐκποδὼν ποιέω — e medio tollo, occido. ἰατρός, ὁ — medicus. κλιμακτηρικός — climactericus, septimus quisque et nonus annus aetatis humanae quos astrologi putant esse fatales. κριτικός — criticus, ita vocatur apud medicos dies quo exitii aut salutis notae apparent. ὅτι ἔξεστι — quod liceat. ὅτι — quod. οὔρημα, τό — lotium, urina. πικρῶς — amare, acerbe.

		στοχάζομαί τινος — conjicio ex aliqua re. στοχάζομαι — conjicio, conjecturam facio.
795. Gregales eorum sunt chirurgi et pharmacopolae. Hi pharmaca, unguenta (chrismata), serapia (syrupos), eclegmata (electuaria), condita, extracta, pastillos, trochiscos (orbiculos), [et] morsellos praeparantes in myrotheciorum loculis, forulis (thecis), pyxidibus (pyxidiculis), [et] alabastris sigillatim reservant. In praescriptionibus hisce utuntur notis, ne nescius sis:	795. Οἱ ὑπουργοὶ αὐτῶν εἰσιν οἱ χειρουργοὶ καὶ φαρμακοπῶλαι. οὗτοι τὰ ἰατήρια φάρμακα, ἀλείμματα, σεράπια*, ἐκλεικτὰ ἡδύσματα, τροχίσκους, βλωμούς, παρασκευάζοντες, ἐν τοῖς τῶν μυροθηκίων πυξιδίοις ἅπαντα τηροῦσι· σημείοις τούτοις χρώμενοι οἷς δηλοῦσιν.	ἀλάβαστρον, τό — vas ex alabastro. ἄλειμμα, τό — unguentum. βλωμός, ὁ — morsus, bolus. δηλόω — indico. ἥδυσμα, τό — conditum. ἰατήριον, τό — pharmacum, medicamentum. καρύκευμα, τό — condimentum, conditum. μυροθήκιον, τό — myrothecium, repositorium unguentorium et aliarum rerum bene olentium. σεμνός — gravis. σινίστημι — consisto. συνέστηκε — consistit. τροχίσκος, ὁ — trochiscus, pastillus. φαρμακοπώλης, ὁ — pharmacopola, qui medicamenta vendit. χειρουργός, ὁ — chirurgus, qui manus medicas alicui affert.
g. Granum.	g. σιτάριον.	
℈ Scrupulus.	℈ γραμμήν.	
℥ Uncia.	℥ οὐγγίαν.	
ʒ Drachma.	ʒ δραχμήν.	
℔ Libra.	℔ λίτραν.	
S. Semis.	S. ἥμισυ.	
qt. Quartarius.	qt. τέταρτον.	
M. Manipulus.	M. χειροπληθὲς δεσμίδιον.	
P. Pugillus.	P. δρακά.	
q. s. Quantum satis.	q. s. ὅσον ἅλις.	
q. l. Quantum libet.	q. l. ὅσον δοκεῖ.	
LXXXII. DE ETHICA IN GENERE.	LXXXII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ.	
796. Virtus in mediocritate consistit. Vitium est cum in excessu tum in defectu. Excedere enim et deficere transgredi utique est.	796. Ἡ ἀρετὴ ἐν μετριότητι, ἡ δὲ κακία ἐν ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει συνέστηκεν. τὸ γὰρ ὑπερβάλλειν τε καὶ ἐλλείπειν ἁμαρτάνειν ἐστίν.	ἁμαρτάνω — pecco. ἐλλείπω — deficio. ἔλλειψις, ἡ — defectus. ἠθική, ἡ — ethica, doctrina morum, ab ἠθικός —ή —όν. κακία, ἡ — vitium. ὑπερβάλλω — excedo.
797. Si quis peccat	797. Τὸ ἀλιτεῖν	ἀβλέπτημα, τό — delictum,

incogitantia, delictum (lapsio) est; si voluntarie, malitia; si studio, nequitia; si malitiose (maligne), scelus; si enormiter et spissius, flagitium; si ut aegre faciat alicui, perversitas.	ἀπερισκέπτως πταῖσμα (ἀβλέπτημα), ἐκ προαιρέσεως, μοχθηρία (κακοήθεια), ἐξεπιτηδὲς, ῥᾳδιούργημα, ἐθελοκάκως, ἄγος ὑπερβαλλόντως, μίασμα, τὸ δεινοπαθεῖν ἄλλον ἐθέλειν κακομηχανία λέγεται.	peccatum. ἄγος, τό — scelus. ἀλιτέω — pecco, delinquo. ἀπερισκέπτως — inconsiderate, imprudenter, incaute. θέλω δεινπαθεῖν τινα — nolo alicui aegre facere. δεινοπαθέω — aliquid aegre fero. ἐθελοκάκως — malitiose, maligne. ἐθέλω — volo. ἐξεπιτηδές — consilio, de industria. κακοήθεια, ἡ — malignitas. κακομηχανία, ἡ — perversitas. μίασμα, τό — flagitium, piaculum. μοχθηρία, ἡ — malitia, improbitas. ἐκ προαιρέσεως — consulto, studio, data opera. προαίρεσις, ἡ — consilium, studium. πταῖσμα, τό — delictum, noxa, culpa. ῥαδιούργημα, τό — nequitia, veteratorium facinus. ὑπερβαλλόντως — enormiter.
798. Et talia qui patrat (designat) perditus est. Quem nec piget nec pudet, errati.	798. Ὁ μηχανώμενος τοιαῦτα, εἰ αὐτῷ οὐδὲν τῶν ἡμαρτημένων μεταμέλει, οὐδὲ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνεται, πανώλεθρός ἐστιν.	αἰσχύνομαι — pudet me rei. πανώλεθρος (sc. ἀνήρ), ὁ — homo perditus.
799. Qui perperam agere susque deque habet, pravus est. Contra, qui se a malo prohibet, probus: omnimode impollutus abhorret, detestatur et exsecratur omne impurum.	799. Μοχθηρός, ὁ τὸ τὸν πέλας κακουργεῖν, ἐν οὐδενὶ λόγῳ τιθέμενος. ὁ δὲ τοῦ πανουργεῖν ἀπεχόμενος ἀγαθός ἐστιν, ὁ ἀμίαντος πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ἀποστρέφεται καὶ καταρᾶται.	ἀκαθαρσία, ἡ — impuritas. ἀμεταβλήτως τῆς γνώμης ἔχω — neutiquam patior me a consilio deduci sc. avocari. ἀμίαντος — impollutus. κακουργέω — malo afficio. καταρῶμαι — detestor, exsecror. ἐν οὐδενὶ λόγῳ τίθεμαι — nihil pensi habeo, susque deque habeo. μοχθηρός — malus, pravus, improbus. τὸ πανουργεῖν — maleficum. ὁ πέλας — alter, alius homo, qui nimirum ita dicitur ob commune vinculum quo homines inter se continentur. πέλας — prope. τίθημαι ἐν οὐδενὶ λόγῳ — nihil pensi habeo.
800. Consuetudo vitiosa sensim irrepit, cui sero obsistitur postquam invaluit. Quandoquidem radicata raro extirpantur.	800. Ἡ κακοήθεια κατὰ μικρὸν εἰσερπύζει, ᾗ ἐῤῥωμένῃ ὀψὲ ἂν ἀντιτείνοις. τὰ βαθύῤῥιζα σπανιάκις ἐκριζοῦται.	ἀντιτείνω — resisto. βαθύῤῥιζος — qui altas radices egit. εἰσερπύζω — irrepo. κατὰ μικρόν — paullatim. ἐῤῥωμένος — confirmatus. ῥώννυμαι — invalesco.

LXXXIII. DE PRUDENTIA.	LXXXIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΡΟΝΗΣΕΩΣ.	
801. Ex dignitate unumquodque aestimare prudentiae statumen est, ne res maximi momenti postferantur (posthabeantur) et nullius pensi ac titivillitio vix dignae magni pendatur.	801. Ἕκαστον τῆς ἀξίας τιμῆσαι φρονήσεως ἔρεισμα, ὅπως μὴ τὰ πολύτιμα ἀτίζοιτο, οὐδὲ τὰ φαῦλα καὶ ἀπόβλητα ἐκείνων προτιμῷτο.	τῆς ἀξίας — ex dignitate. ἀξία, ἡ — dignitas. ἀπόβλητος — vilis. ἀτίζω — vilipendo. ἐρείψιμος — ruinosus. πολύτιμος — magni momenti. προτιμάω — pluris facio, majoris aestimo, praefero, antepono. τιμάω — aestimo. φαῦλος — levis, nullius pretii, contemnendus. φρόνησις, ἡ — prudentia, sapientia.
802. Antequam inceptes quidpiam, operae pretium est accurate pensiculare utrum debeas et possis et utrum e re sit necne, ne frustra (incassum) labores.	802. Πρίν τινος ἄρχεσθαι προὔργου ἔσται ἀκριβῶς ἐξετάζειν, εἰ ἔξεστιν, εἰ δυνατόν, εἰ ὠφέλιμον, μὴ μάτην πονῇς.	ἐπιγάστριον, τό — venter, ab ἐπιγάστριος —ον. μάτην — frustra, incassum. προύργου — operae pretium.
803. Sis cautus et providus, prospice finem, provide viam atque modum, et attende occasioni: praesertim si quid paraturus es, ubi praecauto opus est.	803. Ἐπιχειρῶν πράγματι, τοῦ προφυλάττεσθαι δεομένῳ, εὐσκόπως καὶ φρονίμως τὸ τέλος, καὶ τὰ μέσα προνοῶν, καιροφυλάκτει.	εὐσκόπως — apte, recte. καιροφυλακτέω — occasionem capio, tempus observo. προνοέω — provideo, prospicio. πρᾶγμα τοῦ προφυλάττεσθαι δεόμενον — res ubi cautio opus est. προφυλάττομαι — praecaveo. τέλος — finis. φρονίμως — prudenter, sapienter.
804. Nam insipientis, stolidi, et dementis est inconsulto [et] sine intentione certa ferri; insani, stulti, et vecordis illicita appetere; perdeliri, vesani, et furiosi (lymphatici, furibundi) impossibilia suscipere; imperiti et inconsiderati negligere opportunitatem.	804. Οἱ ἀνόητοι (φρενοπλῆγες, παρακινητικοί, παράκρουστοι), ἀσκόπως φερόμενοι, τῶν ἀσυγχωρήτων ὀρέγονται. ἀκρομανεῖς δὲ καὶ νυμφόληπτοι ἀδύνατα διώκοντες, ἀπερισκέπτως τῆς εὐκαιρίας ἀμελοῦσιν.	ἀκρομανής — insanus. ἀνόητος — insipiens, demens, stultus. ἀσκόπως — sine certo consilio sc. proposito. ἀσυγχώρητος — illicitus. εὐκαιρία, ἡ — opportunitas. νυμφόληπτος — lymphaticus, amens. παρακινητικός — mente motus, demens. παράκρουστος — stolidus, stultus. πνεῦμα, τό — spiritus, flatus. φρενοπλήξ — furiosus, demens.
805. Ubi inter plurima datur optio, deliberandum diu quod statuendum semel; supervacaneis vero supersedendum.	805. Προτεθείσης αἱρέσεως ἐπὶ πολὺν χρόνον βουλευτέον, ὃ ἅπαξ ὁριστέον καὶ προαιρετέον· τῶν δὲ περισσῶν ἀφεκτέον ἐστίν.	ἀδύνατος — qui fieri vel effici non potest. αἵρεσις, ἡ — optio, electio. ἅπαξ — semel. ὁρίζω — statuo, constituo. περισσός — supervacuus, superfluus, nimius. προαιρέω — statuo, constituo. ἐπὶ πολὺν χρόνον — diu, multum.
806. Et quicquid instituis consulta exquisite. Itane, an	806. Περὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀκριβῶς βουλεύου, εἰ	ἄμεινον — melius, satius. τὰ ἐπιτήδεια — quae facienda videntur.

secus satius sit post exsequere celeriter, sed caute.	οὕτως ἢ ἄλλως ἄμεινον· εἶτα ταχέως τε καὶ πεφυλαγμένως τὰ καλῶς βουλευθῆναι δοκοῦντα ἐκτέλει.	ταχέως — mox, statim. χειράγρα, ἡ — chiragra, morbus articularis in manibus.
807. Circumspectus etsi de eventu considit eumque praecipit, circumspectat tamen, ne sese praecipitet.	807. Ὁ περιεσκεμμένος τὴν ἀπόβασιν ἀδιστάκτῳ ἐλπίδι προλαμβάνων, ὅμως περισκοπεῖ, οὐδ’ ὁτιοῦν κατεσπευσμένως πράττει.	ἀδίστακτος — indubitatus, certus. ἀπόβασις, ἡ — eventus. ὁτιοῦν — quidquam. περισκεμμένος — circumspectus, cautus. προλαμβάνω — praevenio, anticipo. φαυλισμός, ὁ — irrisio, probrum.
808. Quia usu venit, ut tardus velocem (celerem, pernicem), antevertat. Pedetentim igitur promoveat.	808. Ἐνδέχεται βραδὺν ταχέος φθάσαι, βάδην οὖν πορεύεται.	βάδην — pedetentim. ἐνδέχομαι — usu venio, accido. πορεύομαι — eo, vado. φθάνω — praevenio.
809. Quod abscondi debet, non palam venditat. Abstrudit, non obtrudit.	809. Τὰ ἐπίκρυφα οὐκ ἀναφαίνει φρόνιμος, μᾶλλον δὲ ἀποκρύπτει.	ἀναφαίνω — manifesto. ἀποκρύπτω — celo. ταχυπείθεια*, ἡ — credulitas; cf. ἡ πίστις.
810. Quod ei non certo constat, affirmare (asserere) aut negare cavet; nedum ut asseveret aut inficietur.	810. Πρὸς τὰ δισταζόμενα οὐκ ἀντισχυρίζεται, μηδὲ πεπληροφορημένως κατάφησι ἢ ἀπόφησιν.	ἀντισχυρίζομαι — contrario affirmo. ἀπόφημι — nego. τὰ δισταζόμενα — ea de quibus non certo constat, de quibus ambigitur. διστάζω — dubito, ambigo. κατάφημι — assevero, affirmo. μηδέ — neque. πεπληροφορημένως — plane. πρός — in.
811. Nam ut credulitas, ita diffidentia noxia (damnosa, detrimentosa) est. Verum longe magis, pertinacia et pervicacia.	811. Ὡς ἡ ταχυπείθεια, οὕτω καὶ ἡ ἀπιστία βλαβερόν, μᾶλλον δὲ ἡ φιλονεικία καὶ ἀπείθεια.	ἀπείθεια, ἡ — contumacia. ἀπιστία, ἡ — diffidentia. ταχύβουλος (sc. ἀνήρ), ὁ — qui cito consilium mutat.
812. Si quis ergo aliquid enarrat, suadet aut dissuadet, adhortatur vel dehortatur, non est contumax, nec praefracte repugnat, nec obstinate contendit, sed obsequitur.	812. Οὐδαμῶς οὖν ἄλλου τὶ διηγουμένου, ἢ ἐπί τι προτρέποντος, ἢ τινῶν ἀποτρέποντος αὐθαδιάζεται (ἀνυπείκτως ἐναντιοῦται), ἀλλ’ αὐτῷ ὑπακούει (πειθαρχεῖ).	ἀνυπείκτως — praefracte. ἀποτρέπω — dissuadeo alicui aliquid. αὐθαδιάζομαι — pertinaciter obsisto. πειθαρχέω — obedio, obsequor. προτρέπω — hortor, adhortor, exhortor.
813. Praesagiens quippiam adversi praevenire censet melius quam praeveniri. Atque hoc sapientiae proprium est.	813. Προαισθόμενος, ἀτυχίας τινός, βέλτιον τὸ τοὺς ἀδικοῦντας φθάσαι τοῦ ἀδικεῖσθαι ἡγεῖται. τοῦτο δὲ πρὸς σοφοῦ.	ἀτυχία, ἡ — adversum. τοῦ ἀδικεῖσθαι — quam injuria affici. προαισθάνομαι — praesagio, praesentio.
814. Praepostera enim	814. Ἀνωφελὴς γὰρ	περισκοπέω — circumspicio.

cautio est, post acceptum ictum demum circumspicere.	φυλακή, μετὰ τὴν πληγὴν περισκοπεῖν.	
815. Et dum quisque suarum rerum satagit, ille sibi nequaquam deest.	815. Ἑκάστου τῶν ἰδίων φροντίζοντος, μηδαμῶς πρὸς τὰ ἑαυτοῦ παρέργως ἔχει.	τὰ ἑαυτοῦ — res suae. παρέργως ἔχω πρός τι — aliquid obiter tracto, alicujus rei exiguam rationem habeo, aliquam rem levi brachio ago. ὑπόπτως — non sine suspicione, quodlibet suspicando.
816. Vafer atque subdolus versute nimis versat omnia. Suspicax est dolosus.	816. Ὁ στροφαῖος (στρεψίμαλλος), κακοτέχνως ἅπαντα διασοφιζόμενος, ὑπόπτης κακοτροπεύεται.	κακοτέχνως — maligne. κακοτροπεύομαι — dolose ago, dolum malum adhibeo. στρεψίμαλλος — versipellis, versutus. στροφαῖος — versutus, vafer.
817. Veterator astu imponit incautis et praeter caeteros bonis, qui deceptu faciliores sunt.	817. Ὁ πανοῦργος δόλῳ τοὺς τῇ ἁπλότητι ἀφυλάκτους, καὶ μάλιστα τοὺς ἀγαθοὺς εὐαπατήτους βουκολεῖ καὶ παρακρούει.	ἁπλότητι ἀφύλακτος — simplex et incautus. ἁπλότης, ἡ — simplicitas. ἀφύλακτος — incautus. βουκολέω — decipio, fallo. δόλος, ὁ — dolus, astus. εὐαπάτητος — deceptu facilis. παρακρούω — seduco, frado, fallo.
LXXXIV. DE TEMPERANTIA.	LXXXIV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ.	
818. Depravatio nobis innata (ingenita) perquam multa concupiscit, sed temperans cupiditates moderatur.	818. Ἡ ἀνομία σύμφυτος ἡμῖν, πρὸς πολλὰ χαίνουσα πολλῶν ἐπιθυμητικῶς ἔχει, ὁ δὲ σώφρων αὐτὴν ἡνιάζει.	ἀνομία, ἡ — depravatio animi vel morum. ἐπιθυμητικῶς ἔχω τινος — aliquid concupisco, alicujus cupidus sum. ἡνιάζω — refreno, moderor. κατασκευή, ἡ — supellex. σωφροσύνη, ἡ — temperantia. σώφρων — temperans. χαίνω — inhio rei.
819. Sobrietas est continentia a superflua alimonia.	819. Ἡ σωφροσύνη μετριοπαθοῦσα περισσῆς τροφῆς ἀπεχομένη καρτερεῖ.	καρτερέω ἀπεχόμενος — perpetuo abstineo. καρτερέω — persevero. μετριοπαθέω — modum servo. μή — minus.
820. Gulosus et catillo ligurit et pitissando sorbet. Helluo (epulo) cum comessatoribus suis vorando sese ingurgitat et crapulatur. Lurco (barathrum, gurges, vorago) comessando sua decoquens ac dilapidans, nepos et decoctor audit. Omnes autem mera	820. Ὁ γαστρίμαργος, οἰνόφλυξ παρὰ τὸ δέον κατασπαταλᾷ τε καὶ χειλοποτεῖ. ὁ ἀδηφάγος ἐμφορούμενος κωμασταῖς συγκωμάζει, ὁ λίχνος (ἄσωτος, καταφαγὰς) καθηδυπαθεῖ, τὰ ὑπάρχοντα διαφθείρων τρωκτὸς (ἄσωτος (***Hed.)) ἀκούει. τοιοῦτοι	ἀδηφάγος — gulosus, helluo, epulo. ἀκούω — vocor, dicor. ἀσχολοῦμαι — laboro, labori vaco, occupatus sum. ὁ ἄσωτος (sc. ἀνήρ) — helluo, balatro. ἄσωτος (sc. ἀνήρ), ὁ — decoctor, vorator, nepos, helluo; cf. ὁ κυμαντήρ. γυναικομανής — qui insanit in mulieres sc. insano erga eas amore afficitur. διαφθείρω — perdo, disperdo, dilapido, profundo. καθηδυπαθέω — per voluntates et

abdominis mancipia sunt.	ἀνδράποδα τοῦ ἐπιγαστρίου εἰσίν.	luxum perdo, amitto, absumo. κατασπαταλάω — ligurio, delicior, in deliciis vivo. καταφαγάς — nepos, helluo. λίχνος — liguritor, gulosus. οἰνόφλυξ, ὁ/ἡ — temulentus, vinosus, potor. συγκωμάζω — cum alio comissor. τρώκτης, ὁ — comestor, helluo. ὑπάρχοντα, τὰ — bona, facultates, fortunae. χειλοποτέω — poto, avide bibo.
821. Compotores et compotrices meracius hauriunt, seque benignius invitant quum estur de symbolis, quas alii persolverunt.	821. Οἱ συμπόται καὶ συμπότιδες τοῦ οἴνου αὐτοκράτου τε καὶ εὐζώρου ἀφθονώτερον, ἀσύμβολοι ὄντες, πίνουσιν.	ἀσύμβολοι ὄντες — quum ipsi nullam symbolam contulerunt. ἀσύμβολος — symbolum haud conferens, sine collatione accedens ad comessationem. αὐτόκρατος οἶνος, ὁ — vinum meracius, i.e. temperatione haud egens, medium inter dulce et austerum. οἴνου ἀφθονώτερον πίνω — vino largius sc. copiosius utor. συμπότης, ὁ — compotor. συμπότις, ἡ — compotrix.
822. Veteres temperabant merum aqua et victitabant simplicissime. Nunc quot gulae illecebrae, tot ad perniciem irritamenta.	822. Οἱ πάλαι, τὸ μέθυ ὕδατι ἁπλοϊζόμενοι, ἐκέρασαν, νυνὶ δὲ ὅσαι σπατάλαι, τοσοῦτοι ὄλεθροι.	ἁπλοϊζομαι — simpliciter vivo, simplici victu utor. κεράννυμι — misceo, tempero. ὄλεθρος, ὁ — causa perniciei vel exitii. ὅσαι — tot. τοσοῦτοι — tot. τρυφή, ἡ — luxus.
823. Ebrius enim et bene potus noxam (poenam) habet crapulam; ebriosus tremorem et scotoma. Sobrii atque abstemii mente valent, temulentos amentia dementat.	823. Ὁ μέθυσος ἐκ τῆς προτεραίας κραιπαλᾷ· ὁ μεθυστικὸς ὑπὸ σκοτώσεως τρέμει. οἱ νηφάλιοι, ἄοινοι εὖ τῆς διανοίας ἔχουσιν, οἱ μεθυσκόμενοι παραφρονοῦσι (παρακινητικῶς ἔχουσιν).	ἄοινος — abstemius, vini temperans. εὖ τῆς διανοίας ἔχω — mente valeo, sana mente sum. κραιπαλάω — crapulor. μεθυσκόμενος — tumulentus. μεθύσκομαι — inebrior. μέθυσος — ebrius. νηφάλιος — sobrius. παρακινητικῶς ἔχω — dementio, dementer ago. παρακινητικῶς — dementer. προτεραία (sc. ἡμέρα), ἡ — prior dies. σκότωσις, ἡ — vertigo. ὑπό — prae.
824. Ubi potores inebriati brute bachantur, ibi titubatur, screatur (excreatur), vomitur, meitur (sit honos auribus), peditur, et cacatur.	824. Οἱ οἰνοφλυγοῦντες θηριωδῶς βακχεύουσι, σφάλλονται, χρέμπτονται (πυτίζουσιν), ἐμοῦσιν, οὐροῦσι, βδέουσι πλατύ, ἀποσκευάζονται.	ἀποσκευάζομαι — ventris onus pono, ventrem exonero. βακχεύω — bacchor. βδέω πλατύ — clare pedo, sonore pedo. βδέω — pedo, crepitum ventre emitto. ἐμέω — vomo. θηριωδῶς — brute. οἰνοφλυγέω — inebrior. πλατύ — clare, sonore.

		πυτίζω — spuo, liquorem sumptum vi ex ore rejicio. σφάλλομαι — titubo. χρέμπτομαι — screo, exscreo.
LXXXV. DE CASTITATE.	LXXXV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΝΕΙΑΣ.	
825. Castus est qui se libidine vel fanda vel nefanda non contaminat. Lascivire enim belluinum est.	825. Ἁγνός ἐστιν ὁ ἀφροδισίων ῥητῶν τε καὶ ἀῤῥήτων ἁγνεύων. τὸ γὰρ ἀσελγαίνειν θηριῶδες.	ἁγνεία, ἡ — castitas. ἁγνεύω — purus sum ab aliqua re. ἄῤῥητος — nefandus, non dicendus, turpior quam ut memorari possit. ἀσελγαίνω — libidinor, lascivio. θηριώδης — belluinus. ῥητός — fandus, de quo fari licet.
826. Caeterum non adulteria solum, incestus, stupra, scortationes et concubitus illegitimi, sed et omnis opica et venerea salacitas, basiationes (basia, suavia), immo cogitationes immundae et obscoenae impudicitia sunt.	826. Οὐ μόνον δὲ ἀκολασία καὶ ἀσέλγειά ἐστιν, ἡ μοιχεία, βδελυρὰ ἐπιμιξία, διαφθορά, πορνεία, ἀθέμιστος συνουσία, ἀλλ᾽ ἔτι πᾶσα λαγνεία (μαργοσύνη) καὶ ἐς τὰ ἀφροδίσια ἀκρασία, φιλήματα, ἀνασεσυρμέναι ἐνθυμήσεις.	ἀκολασία, ἡ — lascivia, libidinis, incontinentia. ἀκρασία, ἡ — incontinentia, intemperantia. ἀνασεσυρμένος — obscoenus, ab ἀνασύρω detego, revelo. ἀσέλγεια, ἡ — lascivia, impudicitia. ἀφροδίσια, ἡ — res venereae. διαφθορά, ἡ — stuprum; cf. ἡ φθορά, ἡ διακόρευσις, ἡ μοιχεία. ἐς — in. ἔτι — etiam. λαγνεία, ἡ — libido, salacitas. μαργοσύνη, ἡ — petulantia, protervitas. πορνεία, ἡ — scortatio, fornicatio. φίλημα, τό — osculum, suavium.
827. Adulter (moechus) extrarium (alienum) polluit torum, scortator suum. Incontinens pellicem (pellacam) vel concubinam sibi adsciscit. Ganeo per lupanaria grassatur. Meretrices (scorta, prostibula) pellaces prostant, et pudicitiam suam prostituunt. Lenones (balliones) atque lenae lenocinantes, alios in suis fornicibus inquinant (foedant).	827. Ὁ μοιχὸς τὰς τῶν πέλας γυναῖκας μοιχεύει, ὁ πόρνος τὸ ἑαυτοῦ λέχος μιαίνει, ἀκρατὴς ἑαυτῷ παλλακὴν συζευγνύει. ὁ πορνοκόπος εἰς τὰ πορνεῖα φοιτᾷ, αἱ πόρναι τιμῆς τυχούσης τὴν ὥραν διαπιπράσκουσιν· οἱ προαγωγοὶ καὶ μισθώτριαι ἄλλους ἐν ματρυλείοις καταμιαίνουσιν.	γυνή, ἡ — uxor. διαπιπράσκω τιμῆς τυχούσης — vili pretio. διαπιπράσκω — divendo. καταμιαίνω — inquino, polluo, contamino. λέχος, ὁ — torus. ματρυλεῖον, τό — lupanar; cf. τὸ πορνεῖον, τὸ χαμαιτυπεῖον. μιαίνω — polluo. μισθώτρια, ἡ — lena. μοιχεύω — stupro, adulterio vitio. μοιχός, ὁ — adulter. οἱ πέλας — vicini. πορνεῖον, τό — lupanar, ganeum. προαγωγικός — leno. ὥρα, ἡ — forma, pulchritudo, venustas.
828. Vah propudia! Foedi et exsecrabiles penitus omnes.	828. Φεῦ τῶν κασαλβάδων καὶ πόρνων· παμμίαροί εἰσιν.	παρὰ τὸ δέον — praeter quam quod aequum est. δέον, τό — aequum. κασαλβάς, ἡ — meretrix, scortum. παμμίαρος — plane abominabilis, scelestissimus. φεῦ τῶν κασαλβάδων — vae

		meretricibus. φεῦ — vae.
829. Moratur, imo insanit, qui deperit feminam impudice.	829. Ὁ γυναικομανής, μῶρος καὶ φρενόληπτός ἐστιν.	μωρός — fatuus, stolidus.
LXXXVI. DE MODESTIA.	LXXXVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΤΡΙΟΤΗΤΟΣ (ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗΣ).	
830. Modestus verecunde agit, procacitatem defugit.	830. Ὁ μέτριος (ταπεινόφρων) αἰδημόνως ἔχων, τὴν προπέτειαν φεύγει.	αἰδημόνως — verecunde. γαστρίμαργος — gulosus. ἔχω — gero me. μέσον, τό — adminiculum rei, ratio. μέτριος — modestus. μετριότης, ἡ — modestia. προπέτεια, ἡ — protervia, procacitas.
831. Non frivolus est, ut ut quadantenus blandus et comis: non loquax aut morologus sed taciturnus.	831. Αἱμύλος ὤν, οὐκ ἀδολεχχεῖ. καὶ γὰρ χαρίεις μᾶλλον, καὶ σιγαλέος, ἢ λάλος καὶ μωρολόγος ἐστίν.	ἀδολεσχέω — blatero, garrio. αἱμύλος — blandus. καὶ γάρ — etenim. λάλος — loquax. μωρολόγος (μωρόλογος), ὁ — insulsus blaterator, nugator, scurra. χαρίεις — lepidus, gratiosus, festivus.
832. Nec tamen morosus aut torvus sed gravis: severus, non saevus.	832. Οὐκ ἔστιν ἀμείλιχος, ἀπηνής, αὐστηρός, ἀλλὰ σεμνός.	ἀμείλιχος — morosus, difficilis. ἀπηνής — immitis, durus. σεμίδαλις, ἡ — simila, similago, flos farinae triticeae.
833. Nihil immoderate laudat vel vituperat (redarguit, culpat, reprehendit). Neminem traducit, cavillatur, aut diffamat. Ad opprobrium neutiquam silet.	833. Οὐδένα πέρα τοῦ μέτρου ἐπαινεῖ ἢ ψέγει, οὐδένα λοιδορεῖ, ἀτιμάζει ἢ σκώπτει, ἢ ἐκθεατρίζει, λοιδορηθεὶς δὲ οὐ σιγᾷ.	ἀτιμάζω — dehonesto. ἐπαινέω — laudo. λοιδορέω — maledico, probris vex, conviciis sc. maledictis incesso vel appeto. πέρα — praeter, ultra, supra. ψέγω — reprehendo, vitupero.
834. Immo nec pejerat, nec dejerat, nec jurat temeriter. Si vero juraverit, juramenti (jurisjurandi) servantissimus est.	834. Οὐδ᾽ ἐπιορκεῖ, οὐδ᾽ ὀμνύει εἰκῇ· ὀμωμοκὼς δέ, εὔορκός ἐστιν.	εἰκῇ — temere. ἐπιορκέω — pejero. εὔορκος — jurisjurandi servans, injurejurando servando religiosus. ὀμνύω — juro.
835. Nemini adversatur importune, aut facessit molestiam, aut scandalo (offendiculo) est. Nec quenquam sciens volensve contristat.	835. Μηδενὶ φορτικῶς ἀντιλογῶν ἀντιστασιάζει, ἢ πράγματα παρέχει, οὐδένα ἑκὼν εἰδώς τε λυπεῖ.	ἄῤῥεκτος — infectus, non factus. εἰδώς — sciens. ἑκών — volens, prudens. λυπέω — contristo, dolore afficio, dolorem sc. aegritudinem affero. παρέχω — facesso. σοφιστής, ὁ — sophista, cavillator. φορτικῶς — importune.
836. Famam et rumores non vulgat sed percontatur	836. Φήμην οὐ κατασκεδάννυσι, μᾶλλον	ἀπιστέω — fidem nullam habeo, haud credo. διαφοιτῶν — pervulgatus.

prius scrupulose, iisque nisi crebrescentibus exploratoque cognitis, assensum non accomodat.	δὲ ἠκριβωμένως πυνθάνεται, ταύτῃ δὲ μὴ πάντως διαφοιτώσῃ ἀπιστεῖ.	διαφοιτάω — percrebesco. ἠκριβωμένως — diligenter, accurate. πυνθάνομαι — sciscitor, percontor. φήμη, ἡ — fama, rumor.
837. Curiosus ardelio ingerit (intrudit) se et immiscet ubi eius nihil interest, etiam quae celantur eliciens.	837. Ὁ πολυπράγμων (ἀλλοτριοπραγμονῶν) τὰ κρυπτά, ὧν αὐτῷ οὐδὲν μέτεστι (οὐδὲν εἰς αὐτὸν ἀνήκοντα) ἀναζητήσας ἀκριβοῖ τε καὶ ἐξετάζει.	ἀκριβόω — diligenter exploro. ἀλλοτριοπραγμονέω — aliena negotia curo. ἀναζητήσας — sciscitando. ἀναζητέω — inquito, sciscitor. ἀνήκω — attineo, pertineo. κρυπτός — occultus, arcanus. ὧν αὐτῷ οὐδὲν μέτεστι — ubi ejus nihil interest. μέτειμι — intersum.
838. Locutuleius verbosus est, nugator facta infecta loquitur (blaterat), garrulus aniles ineptias blatit, futilis arcana effutit, sophista (cavillator) captiosus est, momus omnia carpit et sugillat.	838. Ὁ στωμύλος (κώτιλος) πολύλογος, φλύαρος (λογολέσχης) τὸ ῥεχθέν τε καὶ ἄῤῥεκτον φλυαρολογεῖ. ὁ σπερμολόγος (κρόταλος ὕθλους γραϊκοὺς κωτίλλων, ἀθυροστομεῖ. ὁ ἀθυρόγλωσσος, λαθραῖα, εὐκρυφῆ (παράβυστα, ἀνέκφορα), παραφθέγγεται (ἐκφερομυθεῖ). ὁ σοφιστὴς ἀπατητικός. ὁ μῶμος πάντα μωμεῖται.	ἀθυροστομέω — nugor, petulanter loquor. ἀνέκφορος — arcanus. ἀπατητικός — ad decipiendum aptus, fraudulentus, fallax. γραϊκός — anilis; cf. γραώδης. ἐγγλωττογάστωρ, ὁ — locutelejus. ἐξαγορεύω — enuncio, effutio. εὐκρυφής — arcanus, secretus. κωτίλλω — blatero, garrio. λογολέσχης, ὁ — blater, blaterator, nugator, loquax. μῶμος, ὁ — vituperator, reprehensor; cf. ὁ μωμητής, ὁ ἐπιπλήττων, ὁ ψέκτης. μωμοῦμαι — reprehendo, vitupero. παράβυστος — arcanus, absconditus. ῥέζω — facio. σπερμολόγος, ὁ — garrulus, nugator, scurra. ὕθλος, ὁ — nugae, ineptiae. φλυαρολογέω — garrio, nugor.
839. Consideratus non quidem elinguis est, sed tamen non insulsus blatero. In garritu enim multo vanitas.	839. ἐσκεμμένος οὐκ ἄγλωσσος μέν, ἀλλ᾽ οὐδὲ λαμυρὸς (στωμύλος). ἐν πολυλογίᾳ ματαιότης.	ἄγλωσσος — elinguis. λαμυρός — impudenter loquax. ματαιότης, ἡ — vanitas. πολυλογία, ἡ — multiloquium, loquacitas. ἐσκεμμένος — consideratus. στωμύλος — garrulus, dicax, loquax. συγγινώσκω — ignosco, veniam do.
840. Submissus demisso, non elato aut tumido animo est. Non sibi arrogat quod non habet, nec aliis sua derogat. Non ambit et anhele aspirat ad fasces, purpuram, diadema, aliasque dignitates. Nec sua profuse jactat, aut ostentat, aut extollit, aut in iis	840. Ὁ ταπεινόφρων, οὐκ ὑπέροφρυς τυφοῦται ἢ χαυνοῦται, οὐδ᾽ ἑαυτῷ ἀπονέμει ὃ οὐκ ἔχει, οὐκ ἀλλοτριοφθονεῖ, πορφύρας, διαδήματος, σπουδαρχῶν οὐκ ἀντιποιεῖται, οὐ μεγαλαυχεῖ, οὐ τὰ ἑαυτοῦ σεμνολογούμενος δεικνύει	ἀπονέμω — arrogo. δεικνύω — ostento. διὰ ταῦτα — propterea. διάδημα, τό — diadema, fascia regalis. ἐκταπεινόω — deprimo, demitto. ἐπαίρομαι — extollo, effero, me efferor. καυχῶμαι — glorior, vendito me. μεγαλαυχέω — magnifice me effero, me jactito, magna jacto, glorior. προάγω — proveho, eveho. σπουδαρχῶν οὐκ ἀντιποιεῖται —

gloriatur, aut se insolenter effert aliisque praeponit, sed submittit potius et deprimit. Ideoque exaltabitur.	ἢ ἐπαινεῖ, οὐ καυχᾶται, οὐκ ἐπαίρεται, οὐκ ἑαυτὸν τῶν ἄλλων προτιμᾷ, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν αὐτοῖς ὑφίησιν (ὑποτάττει) καὶ ἐκταπεινοῖ, διὰ ταῦτα εἰς ἀξίαν προαχθήσεται.	haud affectatur studiosus aliis imperandi. σπουδαρχέω — imperia aut magistratus ambio. τυφοῦμαι — tumeo, superbio. ὑπέροφρυς — superciliosus, elato supercilio. χαυνοῦμαι — inflor, superbio.
841. Praeconia vulgi non affectat, ut abjecti quidam plebicolae, nec sibi anteferri alios moleste fert.	841. Τὸν ἔπαινον δημοτικὸν φαυλίζει, οὐ ζητεῖ ὡς ταπεινοί τινες τοῦ ὄχλου θεραπευταί, οὐδ' ἄλλοις ἑαυτοῦ προκριθεῖσι δυσχεραίνει, ἄρχειν γὰρ οὐκ ἐπιβάλλεται.	δημοτικός — popularis. ἐπιβάλλομαι — cupio. θεραπευτής τοῦ ὄχλου — plebicola, plebis assentator. θεραπευτής, ὁ — cultor. προκρίνω — praepono, praefero. ταπεινός — humilis. φαυλίζω — flocci facio, pro nihilo duco, contemno.
842. Festivi joci, leporesque et allusiones facetae urbanos decent. Rusticitas barbariem redolet.	842. Ἡ παιδιά, χαριεντότης, αἱμυλία, ἀστειολογία τοῖς εὐτραπέλοις πρέπει. ἡ ἀγροικία βαρβαρικόν.	ἀγροικία, ἡ — rusticitas. αἱμυλία, ἡ — sermonis festivitas, lepos. ἀστειολογία, ἡ — facetiae. βαρβαρικός — barbaricus. εὐτράπελος — urbanus. παιδιά, ἡ — jocus. πρέπει — decet, condecet. πρέπω — convenio. χαριεντότης, ἡ — lepos et venustas sermonis.
843. Scurrilitas summopere discavenda, nec minus assentationes parasiticae.	843. Τὰ βωμολοχεύματα (ἐπικερτομήματα) οὐδ' ἧττον τὴν κολακείαν παρασιτικὴν μάλιστα φυλακτέον ἐστίν.	βωμολόχευμα, τό — scurrilitas, nugae. ἐπικερτόμημα, τό — dictum mordax cum irrisione. εὔτροπος — homini bene morato conveniens. κολακεύω — adulor, assentor. παρασιτικός — parasiticus.
844. Cavillatio virulenta, sanna postica sannionibus reliquenda.	844. Οἱ σαρκασμοί, καταμωκήσεις (***Hed., LSJ) τοῖς γελοιασταῖς πρέπουσιν.	γελοιαστής, ὁ — sannio, scurra. καταμώμησις, ἡ — illusio, irrisio. σαρκασμός, ὁ — irrisio amara.
845. Renidere et blade ridere morati est, cachinnari incivile.	845. Εὔτροπον καὶ κόσμιον τὸ μειδιᾶν (ὑπογελᾶν), καγχάζειν πλατὺ ἄγροικον.	ἀγροικός — agrestis. καγχάζω — cachinnor. μειδιάω — lenitor rideo, subrideo. ὑπογελάω — subrideo.
LXXXVII. DE AUTARKEIA.	LXXXVII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ.	
846. Avarus per fas et nefas ditescere annititur, cum tamen superna benedictio Domini ditet.	846. Ὁ φιλάργυρος, ἀδίκως καὶ ἀγνωμόνως φιλοπλουτεῖ. Θεὸς δὲ οὐρανόθεν τοὺς χρηστοὺς πλουτίζει.	ἀγνωμόνως — stulte. αὐτάρκεια, ἡ — animi aequitas, animus sua sorte contentus. κακοδαίμων, ὁ — cacodaemon, malus genius. οὐρανόθεν — coelitus e coelo. φιλάργυρος — avarus.

		φιλοπλουτέω — ditescere studeo. χρηστός — bonus, probus.
847. Et cui usui in immensum coacervatae (cumulatae) divitiae, malorum invitamenta et irritamenta cum male parta male dilabantur?	847. Τί ὄφελος πλούτου ἀμέτρως συσσωρευθέντος; οὐχὶ αὐτὸς κακῶν ἐρέθισμα καὶ ἐμπύρευμα; τὰ κακῶς συναθροισθέντα, κακῶς διεῤῥύην.	ἀμέτρως — immodice, in immensum. διεῤῥύα — dilabor. ἐμπύρευμα, τό — irritamentum. ἐρέθισμα, τό — irritamentum. πλοῦτος, ὁ — divitiae. συναθροίζω — congero, comparo, pario.
848. Adeo desipiunt divites quidam ut bonis affluentes et cistas pecunia, scrinia cimeliis, et cameras supellectile confertas possidentes, egestatem timeant: videlicet in copia inopiam, in abundantia imo redundantia penuriam.	848. Οὕτω πλούσιοί τινες ἀφρονοῦσιν, ὥστε ὑπερπλουτοῦντες (εὐποροῦντες ἁπάντων), καὶ κιστὰς χρημάτων, φωριαμοὺς κειμηλίων, καμάρας τε κατασκευῆς γεμούσας κτώμενοι, ὅμως ἀπορίαν φοβοῦνται.	γέμω — plenus vel onustus sum. εὐπορέω τινος — abundo aliqua re. καμάρα, ἡ — cameratus. κειμήλιον, τό — cimelium, res pretiosa. κτῶμαι — possideo. ὑπερπλουτέω — divitiis abundo. φωριαμός, ὁ — arca, cista.
849. Tu si pecuniosus es tibique opes affatim suppetunt, egenis inde suppedita. Sin minus, etiam de modico imperti, si non largiter saltem liberaliter.	849. Πλουτῶν χρημάτων τοὺς πένητας ἀντευεργέτει. εἰ δὲ μή, ἀπ᾽ ὀλίγων δὸς ὀλίγα, εἰ οὐ δαψιλῶς, ἀλλ᾽ ἐλευθερίως.	ἀντευεργετέω — beneficiis rursum afficio. δαψιλῶς — largiter. εἰ — si minus. πλουτέω — dives, locuples sum aliqua re.
850. Satius enim est liberalem esse quam nimis parcum, et elargiri beatius quam acceptare.	850. Ἄμεινον ἐλευθέριον εἶναι, ἢ φειδωλόν. τὸ δοῦναι γὰρ μακαριώτερον τοῦ λαβεῖν.	ἐλευθέριος — liberalis, largus. μακάριος — beatus. τοῦ λαβεῖν — quam accipere, accipiendo. φειδωλός — tenax.
851. Frugalis paucis contentus est. Non tenax quidem est, sed parsimoniae tamen navans operam.	851. Ὁ χρηστὸς ὀλίγοις ἀρκεῖται, οὐ σμικρολόγος, ἀλλὰ φειδωλός ἐστιν.	σμικρολόγος — sordidus, tenax. φειδωλός — parcus. χρηστός — frugalis.
852. Frugalitas, quantum sit vectigal si luxuriosus pervideret, fastu et luxu patrimonium non prodigeret.	852. Ἡ ὀλιγαρκία ὅσον τέλος ἐστίν, εἰ ὁ ἄσωτος εἰδείη, οὐκ ἂν τὴν πατρῷαν οὐσίαν τύφῳ καὶ ἡδυπαθείᾳ διασκορπίσειε.	διασκοπρίζω — complano. ὀλιγαρκία, ἡ — frugalitas. ὅσος — quantus. οὐσία, ἡ — patrimonium, facultates. πατρῷος οὐσία — patrimonium. τέλος — reditus, proventus.
853. Pauperat enim dispendium; compendium opulentat.	853. Ἡ ζημία πτωχίζει, τὸ δὲ κέρδος πλουτίζει.	ἀποδέχομαι — suscipio, recipio. ἄσωτος — luxuriosus, prodigus. πτωχίζω — paupero, ad paupertatem redigo.
854. Tu ergo quidquid accipis et expendis, in codicem accepti ex expensi refer.	854. Ἅπαντα οὖν τὰ ἐκδοθέντα καὶ ληφθέντα ἐν ἀναγραφαῖς (βιβλίῳ λογιστικῷ) σημείου.	ἀναγραφή, ἡ — commentarius. λογιστικὸν βιβλίον, τό — codex accepti et expensi. σημειόω — noto, in commentarios refero.

LXXVIII. DE JUSTITIA: ET PRIMO COMMUTATIVA.	LXXXVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ.	
855. Iustitia suum cuique tribuit.	855. Ἡ δικαιοσύνη ἑκάστῳ τὸ ἴδιον ἀπονέμει.	ἀπονέμω — tribuo, attribuo. δικαιοσύνη, ἡ — justitia. ἐπιστάτης, ὁ — curiae magister, curio. συναλλακτικός — in commutando versans.
856. Ergo qui cum alio transegit et quicquam promisit (pollicitus est), condixit (recepit): sive ultro et sua (suapte) sponte sive exoratus, et quibuscunque conditionibus aut exceptionibus, ei standum est pactis et promissis firmiter.	856. Ὅστις οὖν ἄλλῳ τινὶ συναλλάξας ὑπέσχετό τι αὐτομάτως (αὐθεκουσίως), ἢ ὑπ' ἄλλου δεηθέντος ἐπαχθείς, τοῦτο ἄνευ παραγραφῆς ἀκριβῶς τηρητέον, καὶ τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν κυρωτέον ἐστίν.	αὐθεκουστίως — ultro. ἐπαγγελία, ἡ — promissum. ἐπάγω — induco ad aliquid. τοῖς ἔργοις — re vera, re ipsa. κυρόω τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν — verbis promissum revera servo, sto primissis. κυρόω — firmo. λόγος, ὁ — verbum. παραγραφή, ἡ — exceptio. συναλλάττω — paciscor, contraho cum aliquo.
857. Qui stipulanti adstipulatus est, obligavit se, sit illud licet in leviculis.	857. Εἰ ἐπερωτῶντί τι καθομολογούμενος ὑπέσχου, κἂν σμικρὸν ᾖ, αὐτῷ ὀφείλεται.	ἐπερωτάω — stipulor. καθομολογοῦμαι — adstipulor. κάν — etiamsi. κατεσπευσμένως — festinanter, praecipitanter.
858. Depositum reddendum est, non abnegandum, non supprimendum.	858. Τὴν παρακαταθήκην ἀποδοτέον ἐστίν. οὐ δεῖ ἔξαρνον περὶ αὐτῆς ἀποκρυβείσης, γενέσθαι.	ἔξαρνος γίνομαι περί τινος — aliquem rem abnego, inficior. ἔξαρνος — negans, inficians. παρακαταθήκη, ἡ — depositum.
859. Nil quod alterius est tibi eo insciente vindica (assere) aut usurpa.	859. Οὐδὲν ἀλλότριον τῷ κτήτορι ἀσυνειδήτως ἐξιδιάζου.	ἀσυνειδότως — inscio aliquo. ἐξιδιάζομαι — mihi vindico. κτήτωρ, ὁ — dominus.
860. Quod utendum accepisti, idem restitue (redhibe), non aliud: et quidem, quoad eius fieri potest, absque detrimento.	860. Ἀπόδος τὸ χρησθέν, ὅσον γε δυνατόν, ὁλόκληρον.	ὁλόκληρος — integer, sine detrimento. ὅσον γε δυνατόν — quoad ejus fieri potest. χράω — commodo, mutuum do, utendum do.
861. Quod mutuo datum (mutuatium) est, pro eo aliud licet remittas, paris tamen aestimii.	861. Οὕτω καὶ τὸ δανειζόμενον, ἄλλο μέν, ἰσότιμον δὲ ἀπόδος.	δανείζω — mutuor, mutuum do. ἰσότεμος — paris pretii.
862. Si quis a te mutuatur, ei mutua et commoda. Chirographum tamen, vel arrhabonem, seu pignus, vel praedam aliamve cautionem postula.	862. Τῷ δεομένῳ δανείζων χειρόγραφον, ἀῤῥαβῶνα, ἐνέχυρον, ἐγγυητήν, ἢ δανεικὸν γραμμάτιον αἴτει.	ἀῤῥαβών, ὁ — arrhabo, pars summae solvendae qua fides fit, totam solutum iri. γραμμάτιον, τό — schedula. δανειακός — mutuatitius, mutui causa datus. ἐνέχυρον, τό — pignus. χειρόγραφον, τό — chirographum, scheda quo debitor creditori

		mutuum profitetur.
863. Quia ob mortalitatem debitorum, quin et fidem lubricam, cautela opus est.	863. Διὰ τὸ θνητὸν καὶ ἄπιστον ὀφειλετῶν, φυλακῆς μεγίστη χρεία ἐστὶν.	τὸ ἄπιστον — fides lubrica, ab ἄπιστος —ον. τὸ θνητόν — mortis eventus. θνητός — mortalis. φυλακή, ἡ — cautio. χρεία ἐστι φυλακῆς μεγίστη — cautela maxime opus est. χρεία, ἡ — necessitas.
864. Qui supra sortem (summam primitivam) foenus (usuras) exigit, sive unciarum* (centesimam [per mensem], duodecim pro centum [per annum]) sive semunciarum* (semissem, sex pro centum), non creditor est sed foenerator (danista). Pessimus autem et nequissimus, qui anatocismis debitorem devorat, quod nefarium.	864. Οὐ χρήστης, ἀλλὰ τοκιστής, παρὰ τὸ κεφάλαιον τόκον ἢ οὐγγίαν ἢ ἡμιουγγίαν λαμβάνει. πάντων κάκιστος δὲ ἀνατοκισμοῖς τὸν ὑπόχρεων κατεσθίει.	ἀνατοκισμός, ὁ — usurae annua renovatio, usurae usurarum. ἡμιουγγία — usurae semisses, sc. sex pro centum; cf. ἡμιουγγιάριος τόκος*. κάκιστος — pessimus. κεφάλιον, τό — sors, summa cujus penduntur usurae. οὐγγιάριος τόκος — usurae centesimae, sc. XII. pro centum. οὐγγιάριος (οὐγκίαριος) — unciarius. ὀφειλέτης, ὁ — debitor. τοκιστής, ὁ — foenerator. τόκος, ὁ — foenus, usura. χρήστης, ὁ — creditor.
865. Iniquus vero sibi ipsi est qui alieno aere ita se obruit, ut versura solvere vel auctionem facere et tandem argentariam dissolvere (foro cedere) cogatur.	865. Ἑαυτὸν ἀδικεῖ ὁ ὑπέρχρεως, ἀναγκαζόμενος τὸ δάνειον μεταγράφειν, ἢ τὴν οὐσίαν ἀποπεφασμένως πωλεῖν, ἢ χρεωκοπεῖν.	ἀποπεφασμένως — palam, publice. δάνειον, τό — mutuum. μεταγράφω τὸ δάνειον — nomen sc. debitum muto, versuram facio, aes alienum ex aere alieno solvo. ὑπέρχρεως — qui supra facultates debet. χρεωκοπέω — decoquo, defugio popter aes alienum, fraudo creditores.
866. Proinde debita (nomina) quam ocissime exsolve, et apocham (acceptilationem) qua acceptum tibi referatur flagita.	866. Τὸ χρέος οὖν ὡς τάχιστα διαλύων, ἀπόδειξιν τῶν χρεῶν, ἢ ἀποχὴν ἢ ἀθῴσιν αἴτει.	ἀθῴωσις, ἡ — apocha, scheda, qua creditor testatur sibi satisfactum a debitore. ἀπόδειξις τῶν χρεῶν — documentum solutionem debiti probans. ἀπόδειξις, ἡ — probatio. ἀποχή, ἡ — apocha, professio debiti a debitore accepti. χρέος, τό — debitum, nomen.
867. Furta, rapinae, sacrilegia, peculatus, plagium, [et] abactus aeque in illo mandato, *Non furaberis*, interdicta sunt.	867. Ἡ κλοπή, ἁρπαγή, ἱεροσυλία, τὸ ἐκ κοινῶν κλέμμα, ἀνδραποδισμὸς (σωματεμπορία) ἀπελασία, ἐν τῇ ἐντολῇ, οὐ κλέψεις, ἀπαγορεύονται.	ἀπελασία, ἡ — abactus pecoris. ἁρπαγή, ἡ — rapina. ἐντολή, ἡ — praeceptum divinum. ἱεροσυλία, ἡ — sacrilegium. κλέμμα ἐκ κοινῶν — peculatus. κλέμμα, τό — furtum. κλέπτω — furor, furtum committo. κλοπή, ἡ — furtum. τὰ κοινά — bona publica. σωματεμπορία, ἡ — plagium, hominum abductio.

868. Privari enim et orbari rebus suis nemo debet. Qui contra aliquid committit, repetundarum tenetur.	868. Τῶν γὰρ ἰδίων οὐδένα δεῖ ἀποστερεῖσθαι καὶ ἀμείρεσθαι· ὁ δὲ τὰ δημόσια κλέπτων, εὐθύνας ὑπέχει.	δημόσια (sc. χρήματα) — rerum commentaria. εὐθύνας ὑπέχω — repetundarum teneor, damnor, punior. εὔθυναι, αἱ — judicium repetundarum. εὐθύνας ὑπέχω — repetundarum teneor, damnor, punior, qs.* repetundarum judicium et poenam subeo. ὑπέχω — subeo.
LXXXIX. DE JUSTITIA DISTRIBUTIVA.	LXXXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΟΣΥΝΗΣ ΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗΣ.	
869. Praemiis et poenis in officio continentur omnes.	869. Ἐπὶ τοῖς δώροις καὶ κολάσει πάντες τὸ καθῆκον ἀποτελοῦσιν.	ἀποτελέω — facio. διανεμητικός — distributivus, qui in distribuendo versatur. δῶρον, τό — donum, praemium. καθῆκον, τό — officium. κόλασις, ἡ — poena. λουτρόν, τό — lavacrum, balneum.
870. Ergo qui laudabiliter agit, collaudationem (applausum), commendationem, promotionem, [et] honoraria meretur. Qui secus, expostulationem, reprehensionem, vituperium, probra, et castigationem. Sed pro personarum tamen discrimine.	870. Ὁ οὖν ἐπαινετὰ διαπραξάμενος, ἐπαίνου, συστάσεως, δωρεῶν ἀξιοῦται (μισθὸς τοῦ πόνου αὐτῷ χρεωστεῖται). ὁ δὲ αἰσχρουργήσας ἐπίπληξιν, φαυλισμόν, προπηλακισμόν, κόλασιν χρεωστεῖ.	αἰσχρουργέω — turpiter ago. ἀξιόω — dignum habeo. διαπράσομαι — ago, facio. δωρεά, ἡ — donum, honorarium. ἐπαινετός — laudabilis. ἔπαινος, ὁ — laus. ἐπίπληξις, ἡ — increpatio, expostulatio. κόλασις, ἡ — castigatio. μισθός, ὁ — merces, praemium. πόνος, ὁ — labor. προπηλακισμός, ὁ — contumelia, ignominia; cf. ἡ προπηλάκισις. προσάγομαι — adscisco mihi, promercor. σύστασις, ἡ — commendatio. χρεωστέω — debeo alicui aliquid.
871. Qui nolens et inscius maleficium admisit commiseratione dignus est. Simplicitati igitur id imputa, non opprobra rigide. Qui data opera facinoris se alligat iure meritoque punitur; qui alieno instinctu et impulsu, non omnino excusatur.	871. Ὁ ἄκων καὶ ἀγνοῶν κακουργήσας, ἄξιος ἐλεηθῆναί ἐστιν. τῇ εὐηθείᾳ τοῦτο προσλογίζου, μηδαμῶς δὲ αὐτῷ τὸ πταῖσμα ὀνείδιζε. ὁ ἑκουσίως τε καὶ συμβουλευτικῶς ἁμαρτάνων, ἄξιος κολασθῆναί ἐστιν. ὁ δὲ ὑπ’ ἄλλων ἐποτρυνθείς, συγγνωστὸς οὐκ ἔστιν.	ἀγνοῶν — inscius. ἀγνοέω — ignoro. ἄκων — nolens, invitus. ἄξιος — dignus. ἑκουσίως — sponte, ultro. ἄξιος ἐλεηθῆναι — commiseratione dignus. κακουργέω — maleficium admitto. κολάζω — punio, poena afficio. ὀνειδίζω — exprobro, objicio. προσλογίζομαι — adscribo, imputo. συγγνωστός — dignus, cui ignoscatur, venia dignus. συμβουλευτικῶς — consilio, data opera.
872. Afflictionem afflictis ne auge, sed suppetias	872. Μὴ θλίβε τὸν κακοπαθοῦντα (δύσθυμον),	δύσθυμος — tristis. ἐπικουρέω — auxilior, suppetias fero.

ferendo minue quum eas implorant.	μᾶλλον δὲ αὐτῷ δεηθέντι ἐπικούρει.	θλίβω — affligo.
873. Adjumento qui eget, eum obnixe petere, obtestari, obsecrare, supplicare, numne (numquid) pigebit?	873. Ὁ ὑπουργίας δεόμενος, ἱκετεύειν, ἀντιβολεῖν, λιπαρεῖν οὐκ ὀκνεῖ.	ἀντιβολέω — supplico. ἄφυκτος — inevitabilis. λιπαρέω — assidue, valde rogo. ὀκνέω — piget me, gravor. ὑπουργία, ἡ — adjumentum.
874. Superbus mendicus nil emendicat. Importunus vero flagitator odiosus est et repulsam feret.	874. Ὁ μεγαλιζόμενος καὶ ὀφρυάζων πτωχὸς οὐδὲν τῷ πτωχεύειν λαμβάνει, ὁ ἀκαίρως ἄλλους ἐνοχλῶν μισούμενος ἁπάντων ἀπελαύνεται.	ἀκαίρως — importune. ἐνοχλέω — fatigo, molestus sum flagitando. μεγαλιζόμενος — superbus, elatus. μεγαλίζομαι — superbio, magnifice me effero, elatus sum. μισούμενος — exosus, odiosus. ὀφρυάζων — tumidus. ὀφρυάζω — superbio, tumeo. πτωχεύω — mendico. πτωχός, ὁ — mendicus.
875. Quum impetraveris quae rogasti, gratias age (refer).	875. Εἰληφώς, ἃ ᾔτεις, παντὶ τρόπῳ εὐχαρίστει· ἀποτυχὼν δὲ πάντων δι᾽ ἱκανὰς αἰτίας, μὴ παρενοχλεῖ (ἀπόκναιε) μὴ γόγγυζε.	ἀποκναίω — obtundo, fatigo, lasso. γογγύζω — murmuro. εὐχαριστέω — gratias ago, gratum me praebeo. ἱκανός — ideoneus.
876. Quod quis non rogatus largitur, modeste primum recusa. Sed pertinaciter ne respue, ne contemnere (aspernari) videaris tibique ceu ingratitudo exprobretur (objectetur).	876. Ὅ τι τίς σοι χαριζόμενος αὐτομάτως δίδωσι, μετρίως πρῶτον, ὡς μὴ ἀποδεξόμενος, ἀνάνευε, αὐθαδῶς δὲ μὴ ἀπόπτυε, ὅπως μὴ ὑπεροπτικῶς ἔχειν δοκῇς.	ἀνανεύω — abnuo. ἀποπτύω — respuo, rejicio. αὐθαδῶς — pertinaciter. μετρίως — modeste. ὑπεροπτικῶς ἔχω — superbe contemno. χαριζόμενος δίδωμι — dono do, dono. χαρίζομαι — dono.
877. Gratitudinis grades sunt, beneficium (beneficentiam) agnoscere, laudare, pensare.	877. Τῆς εὐχαριστίας κλίμακες, μνήμη, ἔπαινος, ἀντίχαρις.	ἀντίχαρις, ἡ — beneficii remuneratio. εὐχαριστία, ἡ — gratus animus. κλίμαξ, ἡ — gradus. μνήμη, ἡ — commemoratio.
878. Munem (officiosum) esse et munera remunerare (retribuere) opulentorum est.	878. Τὸ ἀντιχαρίζεσθαι πρὸς πλουσίων ἐστίν.	πλούσιος — dives.
879. Acceptis hospitibus xenia, necessariis strenae mittuntur.	879. τοῖς ξένοις ξένια, τοῖς δὲ ἐκ γένους προσήκουσιν ἐπινομίδες ἀποστέλλονται.	οἱ ἐκ γέννους — cognati. ἐπινομίς, ἡ — strena, munus quod datur initio anni. ξένιον, τό — xenium, donum quod hospiti datur. οἱ ἐκ γένους προσήκοντες — necessarii, cognati.
880. Conspicuos et dotibus singularibus	880. Τοὺς ἀξιώματι προὔχοντας τίμα, αἰδοῦ,	αἰδέομαι — veneror, revereor. ἀσθενής — invalidus, humilis.

antecellentes honora, reverere, et suspice. Neminem licet invalidum despice.	ἀπόβλεπε, μηδενὸς ἀσθενεστέρου ὑπερόπτου.	τιμάω — honoro. τὸ ἀξίωμα — meritum, dos naturae aut fortunae. ὑπερόπτομαι — despicio, contemno aliquem.
881. Prosis omnibus, obsis nemini, fausta precare universis.	881. Ὠφέλει πάντες, οὐδένα βλάπτε, πᾶσιν εὐφήμει.	βλάπτω — noceo, obsum. εὐφημέω — bene precor.
XC. DE FORTITUDINE.	XC. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΔΡΕΙΑΣ.	
882. Magnanimus est qui secunda nec non adversa indifferenter ferre potest.	882. Ὁ ἐν εὐτυχίαις τε καὶ ἀτυχίαις ἐναδιαφορῶν, μεγαλόφρων ἐστίν.	ἀνδρεία, ἡ — fortitudo. ἐνδιαφορέω — aequabilitatem animi servo, aequo animo aliquid fero. μεγαλόφρων — magnanimus.
883. Nihil vulgare admiratur. Ad repentina (praesertim panica) non consternatur. Labores ad se attinentes non detrectat, et quibus se laboribus addixit, eos alacriter subit strenueque urget. Pericula inevitabilia si imminent (impendent, instant), intrepidus adit et animose suffert, audaciam modo et temeritatem refugiens.	883. Οὐδὲν τῶν τυχόντων θαυμάζει, τὰ αἰφνίδια οὐκ ἐπτόηται, πόνους αὐτῷ προσήκοντας ἀσμένως ὑποδέχεται, προθύμως ὑπομένει, ἀφειδὴς τοῦ βίου καὶ φιλοκίνδυνος ἀνάγκης ἀφύκτου ἐπειγούσης, ῥιψοκίνδυνος δὲ οὐκ ἔστιν.	αἰφνίδιος — repentinus. ἀσμένως — alacriter. ἐπείγω — urgeo, compello. ῥιψοκίνδυνος — temerarius, ad audendum projectus. τυγχάνω — vulgaris. τυχόντα (sc. χρήματα), τὰ — res vulgares. ὑπομένω — subeo, sustineo. φιλοκίνδυνος — ad pericula adeunda paratus.
884. Propterea quod coepit continuat. Fessus tamen et lassus paulum interquiescit, ne operam perpetuans defetiscatur ac succumbat.	884. Ὃ ἐπεχείρησεν, ἐκτελεῖ, κεκμηκὼς καὶ καταπονηθεὶς μικρὸν ἀναπαύεται, ἵνα μὴ καματηρῶς τε καὶ περισσῶς ἀσχολούμενος ἀποκάμῃ.	ἀποκάμνω — deficio, fatisco. καματηρῶς — continenter, pertinaciter. κεκμηκώς — fessus. κάμνω — laboro. μικρόν — paullulum. περισσῶς — nimium, vehementius.
885. Pusillanimus ex adverso prosperis intumescit, calamitosis subsidit et animum despondet, inopinis percellitur, ad quemvis strepitum effeminate trepidus et querulus est, mutire vel hiscere vix audet.	885. Ὁ μικρόψυχος δὲ τῇ εὐπραξίᾳ ἐπαίρεται, τῇ δυσπραξίᾳ ἀθυμεῖ, τὰ ἀπροσδόκητα πτοεῖται, πρὸς ἅπαντα ψοφοδεὴς καὶ μεμψίμοιρος, μύζειν (γρύζειν) οὐ τολμᾷ.	ἀθυμέω — animum despondeo, animum abjicio. ἀπροδόκητος — inexspectatus. γρύζω — mutio, hisco. δυσπραξία, ἡ — res adversae, calamitosae. εὐπραξία, ἡ — res prosperae, secundae. μικρόψυχος — parvi et angusti animi. μύζω — mutio, musso, mussito. ἐπτόημαι — expavesco. πτοοῦμαι — paveo, pavesco, expavesco aliquid, trepido ad aliquid. τολμάω — audeo.

		ψοφοδεής — admodum meticulosus, formidolosus, pavidus.
886. Inter fortem ergo et ignavum (pigrum) quantum interest! Ille munia (partes) sibi commisa solicite agit, hic negligenter; ille sedulo, hic socorditer; ille enixe, hic remisse; ille accurate, hic defunctorie; ille quiete, hic proterve et praecipitanter; ille nihil cunctando, hic omnia procrastinando; ille sine intermissione (pausa) in proposito decoro pergit, hic desultorie tergiversatur et restitat. Uno verbo, ille viget ubique, hic torpet ubique.	886. Ὅσον ἀνδρεῖος τοῦ ἀποδειλιῶντος διαφέρει· ὁ μὲν τὸ καθῆκον ἐπιμελῶς καὶ ἐσπουδασμένως πράττει, ὁ δὲ ἀπάντων ἀποσπουδάζει· ὁ μὲν μηδὲν ἀναβαλλόμενος τὸ δέον πράττει, ὁ δὲ ἀμβολιεργὸς εἰς τὴν ὑστεραίαν πάντα ἐκκρούει· ὁ μὲν τῇ καλῇ προαιρέσει βεβαίως ἐμμένει, ὁ δὲ ἀβέβαιος καὶ ταχύβουλος αὐτῆς ἐξίσταται. καὶ συνελόντι γ᾽ εἰπεῖν, ὁ μὲν παταχοῦ ἀκμάζει, ὁ δὲ ναρκᾷ καὶ ἀναισθήτως ἔχει.	ἀμβολιεργός (sc. ἀνήρ), ὁ — cunctator. ἀνδρεῖος — fortis, magnanimus. ἀποσπουδάζω — negligo. βεβαίως — firmiter. διαφέρω — differo ab aliqua re, intersum inter aliquid. ἐμμένω — permaneo in aliqua re. ἐξίστημι — ab aliqua re discedo, desisto. ἐσπουδασμένως — sollicite. ναρκάω — torpeo. προαίρεσις, ἡ — propositum, institutum. συνελόντι γ᾽ εἰπεῖν — ut breviter dicam, uno verbo. συναιρέω — contraho. τάχος — celeritas. εἰς τὴν ὑστεραίαν — in crastinum. ὑστεραῖος — postridianus.
887. Desidibus et otiosis semper feriae sunt. Etiam profestis diebus juxta ac feriatis otiantur et vagantur.	887. Τοῖς ὀκνηροῖς, καὶ σχολὴν ἄγουσιν ἀεὶ ἑορταί εἰσιν, οἵγε ἡ μερῶν ἀνεόρτων τε καὶ ἑορτασίμων ῥᾳστωνεύουσι καὶ περιπλανῶνται.	ἀβέβαιος — instabilis. ἄγω — ago. ἀναισθήτως ἔχω — torpeo. ἀνέρτος — non feriatus, profestus. ὀκνηρός — deses, piger, segnis, ignavu. παριπλανῶμαι — circumvagor, oberro. σχολὴν ἄγω — in otio ago, ferias ago. σχολή, ἡ — otium.
888. Navus (gnavus) etiam in otio negotiosus est et pigritiae fugitans.	888. Ὁ δραστήριος καὶ φίλεργος ἐν αὐτῇ τῇ σχολῇ ἄσχολος, τὴν ἀκηδίαν καὶ ἀργίαν φεύγει.	ἀκηδία, ἡ — pigritia, socordia. ἀργία, ἡ — segnities. ἄσχολος — negotiosus. δραστήριος — gnavus. φίλεργος — gnavus, sedulus.
XCI. DE PATIENTIA.	XCI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ.	
889. Aerumnosam ac miseram conditionem deplorare quid prodest, si non datur in melius commutare aut ex ea eluctari?	889. Τί συμφέρει τληπάθειαν καὶ ἀθλιότητα ἀποδύρεσθαι, ἀπαλλαγῆς μὴ παρούσης;	ἀθλιότης, ἡ — miseria. ἀπαλλαγή, ἡ — liberatio. ἀποδύρομαι — deploro, conqueror. ἀπαλλαγῆς μὴ παρούσης — quum non datur liberatio. τληπάθεια, ἡ — aerumnosa conditio.
890. Patiens gemit, lacrimatur, flet, non autem plorat, ejulat, lamentatur,	890. Ὁ μακρόθυμος (ὑπομονητικὸς) στενάζει, δακρύει μέν, ἀλλ᾽ οὐκ	ἀπεσκληκὼς τὸ σῶμα — exsiccato corpore. ἀποσκλᾶμαι — aresco. ἀτροφέω — tabesco. δακρύω — lacrymo, ploro.

quiritat, aut aegrimonia fastidiosa se emaciat (emacerat).	ὀλοφύρεται (ὀλολύζει), οὐ κλαυθμυρίζει, οὐ σχετλιάζει, οὐ τὸ σῶμα ἀπεσκληκὼς ἀτροφεῖ (καχεκτεῖ), οὐχ’ ἑαυτὸν κατασκελετεύει.	καχεκτέω — tabesco. κλαυθμυρίζω — ejulo, lamentor. ὀλολύζω — ejulo. ὀλοφύρομαι — ploro, lamentor. στενάζω — gemo. σχετλιάζω — lamentor, quiritor. ὑπομονητικός — patiens.
891. Injurias ulciscendo non rependit aut retaliat, sed aequanimiter tolerat, extenuans potius quam exaggerans.	891. Ἀδικούμενος οὐκ ἀνταδικεῖ, οὐκ ἐκδικεῖ ἑαυτὸν, ἀλλ’ ἀνατλᾷ, μειώσας μᾶλλον ἢ ἐπὶ τὸ μεῖζον τὰ ἀδικήματα δεινώσας.	ἀδίκημα, τό — injuria. ἀμείβομαι — rependo, repono, par pari refero. ἀνταδικέω — vicissim injuriam facio. δεινέω — exaggero. ἐκδικέω — ulciscor. ἐπὶ τὸ μεῖζον — in majus, majorem in modum, magis. μειόω — extenuo. πάνδεινος — gravissimus. πάσχω — patior.
892. Indignatur quidem indigne factis et malevolo obloquitur, sed non effervescit in vindictam (ultionem), nec vehementer invehitur aut stomachatur in quenquam. Infensus est alicui, non infestus.	892. Περὶ μὲν τῶν ἀδικημάτων ἀγανακτεῖ, καὶ τοῖς κακονοῖς ἀντιλέγει, ἀλλ’ οὐκ εἰς ἐκδίκησιν καὶ ὀργὴν ἀναῤῥήγνυται, οὐκ ὀργισθεὶς καὶ πιμπράμενος πικρῶς ἄλλων κατατρέχει (ἐπιλαμβάνεται, εὔοργος μέν, ἀλλ’ οὐκ ἀνιαρός (ἐπιθετικός) ἐστιν.	ἀγανακτέω — indignor, conqueror, moleste fero. ἀναῤῥήγνυμαι — erumpo. ἀντιλέγω — contradico, obloquor. ἐκδίκησις, ἡ — vindicta, ultio. ἐπιλαμβάνομαι — corripio, reprehendo aliquem. εὔοργος — iracundus, qui moderate irascitur, aliquantum iracundus. κακόνους — malevolus. κατατρέχω τινος — insector aliquem, in aliquem invehor. ὀργισθείς — iratus. ὀργίζω — ad iram concito, irrito. πιμπράμενος — ira incensus.
893. Iram cohibere, ignoscere, et condonare culpam, parcere etiam inimicis sedati animi est; exardescere, fremere, furere, minari, maledicere, diras imprecari, impotentis et sui non compotis.	893. Τὴν ὀργὴν κατέχειν, τὴν αἰτίαν συγγινώσκειν, τῶν ἐχθρῶν φείδεσθαι ἀοργησίας ἐστὶν. φλεγμαίνεσθαι, φρυάττεσθαι, μαίνεσθαι, ἀπειλεῖν κακὰ ἄλλοις, καταρᾶσθαι ὁ τοῦ θυμοῦ ἀκρατὴς εἴωθε.	ἀκρατής — impotens. ἀοργησία, ἡ — sedatio animi, animus irae expers, lenitudo. θυμός, ὁ — ira. καταρῶμαι — diras imprecor, male precor. μαίνομαι — furo. φείδομαι — parco alicui. φλεγμαίνομαι — aestuo ira, exaustuo, effervesco. φρυάττομαι — fremo.
894. Impos enim sui est, qui eo usque excandescit, ut se reprimere nequeat.	894. Ὁ τοῦ θυμοῦ κρατεῖν ἀδυνατῶν, τοῦ φρονεῖν ἐξέστηκεν.	ἀδυνατέω — non valeo. ἐξίστημι τοῦ φρονεῖν — decedo a mente. ἐξίστημι — decedo. κρατέω — contineo. τοῦ φρονεῖν ἐξέστηκα — a mente discessi, de statu mentis dejectus sum. φρονέω — mentis sum compos.
895. Generosus autem animus mavult mitis esse	895. Ὁ δὲ γενναῖος τὴν πραότητα τῆς ὠμότητος,	ἀπήνεια, ἡ — crudelitas, saevitia, feritas. γενναῖος — generosus,

quam atrox, mansuetus quam ferus, benignus quam truculentus (trux), palacabilis quam dirus.	τὴν ἠπιότητα τῆς ἀγριότητος, τὴν χρηστότητα τῆς ἀπηνείας, τὴν εὐαρέστησιν τῆς ὀργιλότητος προαιρεῖται.	magnanimus. ἐκλεικτόν, τό — ecligma, illinctuo. εὐαρέστησις, ἡ — placabilitas, lenitas. ἠπιότης, ὁ — lenitas. ὀργιλότης, ἡ — iracundia. πρᾳότης, ἡ — lenitas, mansuetudo. προαιρέω — praefero. χρηστότης, ἡ — benignitas. ὠμότης, ἡ — crudelitas, saevitia.
896. Saevitia enim, immanitas, et crudelitas (quam mulcere non possis) belluina est. Necessitas autem durum telum.	896. Ὠμότης, ἀπανθρωπία δυσχείρωτος καὶ δυσμείλικτος, θηριῶδες· ἡ δ’ ἀνάγκη βιαιότατον.	ἀπανθρωπία, ἡ — inhumanitas. βίαιος — violentus, durus. δυσμείλικτος — implacabilis. δυσχείρωτος — invictus, inflexibilis.
XCII. DE CONSTANTIA.	XCII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΥΣΤΑΘΕΙΑΣ.	
897. In honesto instituto immote atque firmiter persistere constantiae est; non perseverare, levitatis.	897. Ἡ σταθηρότης ἰσχυρῶς τῇ καλοκἀγαθίᾳ ἐμμένει, ἡ δὲ κουφότης ἀεὶ ἀστατεῖ.	ἀστατέω — instabilis sum. εὐστάθεια, ἡ — constantia, firmitas animi. καλοκἀγαθία, ἡ — probitas, honestas, honestum. κουφότης, ὁ — levitas. σταθηρότης, ἡ — constantia.
898. Sed heus, aliud est constantem, aliud pervicacem esse.	898. Πολὺ τὸ εὐσταθεῖν τοῦ φιλονεικεῖν διαφέρει.	τὸ εὐσταθεῖν — constantia. εὐσταθέω — constans sum. τὸ φιλονεικεῖν — pervicacia. φιλονεικέω — sum pervicax.
899. Si quis te bonitati deditum labefactare indeque divellere attentet, obfirma animum et obstina usque dum obstacula perrumpas et perfringas.	899. Ἐπιχειροῦντός σέ τινος καλῆς προαιρέσεως ἐκκρούειν, τῆς γνώμης ἀμεταβλήτως καὶ ἀμεταπείστως ἔχε, ἕως ἂν ἅπαντα ἐμποδίσματα ἐκκόψῃς καὶ ἀπωθῇς.	ἀμεταπείστως ἔχω — haud patior me in aliam sententiam adduci. ἀπωθοῦμαι — repello, depello. ἐκκρούω — amolior aliquem eb aliqua re. ἐμπόδισμα, τό — impedimentum, obstaculum.
900. Caeteroqui rata irrita reddere dedecet.	900. Ἀπρεπὲς τὸ κυρωθὲν ἀποκυροῦν.	ἀποκυρόω — irritum facio, aboleo. ἀπρεπής — indecens, indecorus.
XCIII. DE AMICITIA ET HUMANITATE.	XCIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ.	
901. Si conversationem tuam ei quicum versaris vis esse amabilem, esto inferioribus humanus et affabilis, erga aequales officiosus, superioribus venerabunde obediens. Ita inibis gratiam.	901. Εἰ τὴν συμβίωσιν τῷ συμβιωτῇ ἐπιτερπῆ θέλεις εἶναι, εὐπροσήγορον καὶ φιλάνθρωπόν σε τοῖς ἥττοσι, θεραπευτικὸν τοῖς ὁμοτίμοις, ὑπήκοον σὺν αἰδοῖ τοῖς κρείττοσι πάρεχε, καὶ πάντων οὕτως	ἐπιτερπής — amabilis, jucundus. εὐπροσήγορος — affabilis, comis. ἥττων — inferior. θεραπευτικός — officiosus. κρείττων — superior. κτῶμαι — ineo. ὁμογάστριος — uterinus. ὁμότιμος — aequalis, conditione par. παρέχω — exhibeo, praesto. ὑπήκοος, ὁ — obsequens, obediens, dicto audiens.

	εὔνοιαν κτήσῃ.	φιλανθρωπία, ἡ — humanitas. φιλάνθρωπος — humanus, benignus, comis. φιλία, ἡ — amicitia.
902. Si quem convenis aut praeteris, amanter salutare, salutantem vero resalutare, discedentem abs te tibique valedicentem aliquousque comitari, ne dedignator.	902. Ἐπισκεπτόμενος ἢ παρελθών τινα, φιλοφρόνως ἀσπάζου· τὸν δ᾽ ἀσπαζόμενον ἀντασπάζεσθαι, ἢ τὸν ἀποχωροῦντα (ἀπιόντα) προπέμπειν μὴ ἀπαξίου.	ἀντασπάζομαι — resaluto. ἀπαξιόω — dedignor. ἄπιημι — abeo. ἀποχωρέω — discedo. ἀσπάζομαι — saluro. ἐπισκέπτομαι — viso, inviso aliquem. παρέρχομαι — praetereo. προπέμπω — deduco, comitor. φιλοφρόνως — amanter, comiter.
903. Interroganti responde placide, saltem annuendo vel abnuendo (renuendo).	903. Τῷ ἐρωτῶντι χρηστῶς (ἡδέως, μειλιχίως, ἐπιεικῶς) τοὐλάχιστον κατανεύων ἢ ἀπονεύων, ἀποκρίνου.	ἀπονεύω — renuo. ἐπιεικῶς — clementer, placide. ἡδέως — placide. κατανεύω — annuo. μειλιχίως — comiter, blande. τοὐλάχιστον (pro τὸ ἐλάχιστον) — ad minimum, saltem. χρηστῶς — comiter.
904. Loquentem ne interpella. Nescienti tamen aliquid si tibi succurrit, suggere eum qui te opperitur, ne morator.	904. Τὸν λαλοῦντα μὴ διάκοπτε· ἐπιλαθομένῳ τινός, ἐάν σοι εἰς νοῦν ἔλθῃ, ὑπόβαλε. τόν σε προσδοκῶντα μὴ κάτεχε.	διακόπτω — interpello. ἔρχομαι — venio. κατέχω — detineo, moror. προσδοκάω — exspecto, operior. ὑποβάλλω — suggero.
905. Cuicunque gratificari potes ulla re, ne refragator aut gravator, vel gratis (gratuito) si expetat opitulans.*	905. Καδδύναμιν χαρίζεσθαι καὶ βοηθεῖν τοῖς δεομένοις, κἂν ἀμισθὶ μὴ κατόκνει.	ἀμισθί — sine mercede, gratis. βοηθέω — auxilior, adjuvo. κατοκνέω — gravor. χαρίζομαι — gratificor.
906. Si quis indiget consilio, consule; si consolatione, consolare; si subsidio, subveni et auxiliare, nec moras nocte; si suffragio, suffragare. Sic omnium demereberis benevolentiam et favorem. Aegrotos autem visitare et solari praecipue theologorum est.	906. Τῷ ἐνδεεῖ βουλῆς συμβούλευε, παραμυθίας, παραμυθοῦ, βοηθείας, βοήθει, μηδεμίαν διατριβὴν ποιούμενος, χειροτονίας, χειροτόνει, καὶ ἅπασι φιλιάσεις. τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπισκέπτεσθαι, καὶ παραμυθεῖσθαι πρὸς θεολόγων μάλιστά ἐστιν.	βοήθεια, ἡ — auxilium. διατρίβη, ἡ — mora. ἐνδεής (sc. ἀνήρ), ὁ — qui eget. θεολόγος, ὁ — theologus, rerum divinarum peritus. ποιοῦμαι — facio. συμβουλέω — consulo, consilium do. φιλιάζω — amicus fio, amicitiam et gratiam alicujus ineo. χειροτονέω — alicui suffragor. χειροτονία, ἡ — suffragium.
907. Laesit te quis? Connive, et suffundes eum rubore. Si poenitet fecisse, da veniam, et oppido eum tibi devincies ac obstringes.	907. Ἔβλαψέ σε τίς; μὴ προσποιοῦ, καὶ ἐρυθριάσει. εἰ αὐτῷ ὧν ἥμαρτεν μεταμέλει, σύγγνωθι, τότε βεβαιότερον φίλον ἕξεις.	βέβαιος — constans. ὧν ἥμαρτον μεταμέλει — peccati poenitet. μὴ προσποιοῦμαι — dissimulo. προσποιοῦμαι — prae me fero.
908. Si quem ipsemet	908. Προσκρούσας τινὶ	ἀπεύχομαι — deprecor, veniam

offendisti, eum alloqui (affari), pacare, placare, iram ejus deprecari, eique reconciliari, ne pudeat. Non dicis ergo, sed serio.	μὴ αἰσχύνου δεξιοῦσθαι, προσαγορεύειν, εἰς διαλλαγὰς χωρῆσαι, ἀπεύχεσθαι, οὐκ αφοσιώσεως ἕνεκα, ἢ κατ' ἐπιπολῆς, ἀλλὰ σπουδῇ.	peto. ἀφοσιώσεως ἕνεκα — dicis causa. δεξιοῦμαι — alloquor, adorior, compello. εἰς διαλλαγάς χωρέω — in gratiam redeo. διαλλαγή, ἡ — gratiae reconciliato. ἐπιπλῆς — in superficie. κατ' ἐπιπολῆς — obiter, ad speciem, specie externa. προσαγορεύω — compello, alloquor. προσκρούω — offendo. σπουδῇ — serio. χωρέω εἰς διαλλαγάς — in gratiam redeo. χωρέω — procedo.
909. Simultatem inveterascere non sines, ne in odium transeat.	909. Τὴν ἔχθραν οὐκ ἔα παλαιοῦσθαι, ἵνα μὴ μίσος ἀποβῇ.	ἔχθρα, ἡ — inimicitia, simultas. παλαιοῦμαι — inveterasco.
910. Contubernales et convictores concors unanimitas condecet. Qui enim aliter in contubernio vel in convictu una versabuntur?	910. Τοῖς συμβιωταῖς ὁμόνοια πρέπει, πῶς ἂν ἄλλως συμβιοῦν δύναιντο;	ὁμόνοια, ἡ — concordia. πῶς — qui, quomodo. συμβιόω — una vivo.
911. Dissensiones ac dissidia quin intercedant quandoque et oboriantur haud est possibile. Sed concordia redintegranda est tolerantia mutua, et dissidentes per ultro citroque commeantes proxenetas conciliandi, ut sopitis discordiarum flabris unanimes et perseveranter concordent.	911. Οὐκ ἐνδέχεται τοὺς ὁμοτραπέζους, ὅλως μὴ στασιάζειν, διαφέρεσθαι, ἑτεροδοξεῖν· δεῖ οὖν ὡς τάχιστα τὴν χάριν καὶ ὁμόνοιαν ἀνανεοῦν.	ἀνανεόω — renovo, reparo. διαφέρομαι — differentio, sum discors. ἑτεροδοξέω — dissentio, diffideo. ὁμοτράπεζος — convictor, sodales. στασιάζω — dissideo, contendo. χάρις, ἡ — amicitia, benevolentia.
912. Felices successus habet aliquis? Ne limis eum specta. Fave illi potius. Infortunium? Commiserare. Misericordis enim est miserorum misereri.	912. Εὐτυχεῖ τίς; μὴ φθόνει, μᾶλλον δ' εὐφήμει. ἀτυχεῖ; ἐλέει· πρὸς ἐλεήμονος τοὺς ἀθλίους ἐλεεῖν.	ἄθλιος — miser. ἐλεήμων — misericors.
913. Veracitati imprimis stude. Mendacio nil tetrius. Qui comminiscitur quod mentiatur exosus est.	913. Τὴν ἀλήθειαν ἀγάπα (περὶ αὐτὴν σπούδαζε)· ψεύδους γὰρ οὐδὲν σχετλιώτερον καὶ	αλήθεια, ἡ — veritas. βδελυρός — foedus, abominabilis, teter. ἐπινοέω — comminiscor, excogito. μιαιρός — scelestus.

	βδελυρώτερον· ὁ τὰ ψευδῆ ἐπινοῶν μιαρός ἐστιν.	σχέτλιος — scelestus. ψεῦδος, τό — mendacium.
914. Si quid tibi innotuit quod pervagatum non est, ne enuncia antequam percrebrescat. Multo minus si secreti quid commissum est divulga, ne resciscat illud a te alius, etiamsi curiose percontetur. Tace, inquam, mussa (mussita). Taciturnitas tua nemini incommodabit, te vero apprime commendabit.	914. Εἰδώς τι τῶν κρυφίων, μὴ μήνυε, πρὶν ὑφ' ἁπάντων θρυλεῖσθαι, πολὺ δὲ ἧττον τὰ παρακεκαλυμμένα τῷ λόγῳ διαδίδου, ἢ στηλίτευε, καίπερ ἄλλων περὶ τούτων πολυπραγμονοῦντων. σίγα φημί. σιγὴ ἀλβλαβής σε ὠφελήσει.	ἀβλαβής — innocuus. διαδίδωμι τῷ λόγῳ — sermonibus divulgo. διαδίδωμι — dissemino, dispergo. θρυλλέω — sermone jacto. κρύφιος — occultus, reconditus. λόγος, ὁ — sermo. μηνύω — enuncio. παρακαλυμμένον — secretum. παρακαλύπτω — operio, celo. πολυπραγμονέω — diligenter et sollicite inquiro, percontor, sciscitor. στηλιτεύω — manifesto. φημί — inquam.
915. Inter hilares tetricus ne sis, nec tamen effuse laetus.	915. Ἐν ἱλαροῖς μὴ σκύθραζε, οὐδ' ὑπερχάρηθι.	σκυθράζω — vultu sum tetrico et moesto. ὑπερχαίρω — effuse laetor.
916. Nec in alios dicax esto. Si quid sermocinando lepidi ac festivi admisces, sales sint, non cavilla; allude, non vellica, ne quem praesentium lacessas, absentium calumnieris.	916. Μὴ γίνου φιλοσκώμμων. χαριεντίζεσθαι χρὴ οὐ σκώπτειν. μὴ παρόντα τινὰ ἐρέθιζε, μηδ' ἀπόντα λοιδόρει.	βραβεῖον, τό — brabellum, victoriae praemium. λοιδορέω — calumnior, obtrecto. φιλοσκώμμων — dicax, ad dicteria dicenda promptus. χαριεντίζομαι — jocor, lepida urbanitate utor.
917. Nam jurgari et de lana caprina (quod ajunt) rixari (vitilitigare) agrestium est ac vitilitigatorum; criminari et deferre, susurronum et scurarum; convitiari et contumelia afficere (convitiis urgere, verberare), nebulonum.	917. Τὸ ἐρίζειν περὶ τῶν τυχόντων, καὶ περὶ καπνοῦ στενολεσχεῖν οἱ ἄγροικοι καὶ δικοῤῥάφοι, διαβάλλειν οἱ προδόται, μυθηταί, στασιασταί, περισύρειν, ἀποκναίειν, ὠθίζειν κοπρολόγοι καὶ χλευασταί, λοιδορεῖν, λωβεύειν οἱ τρισεξῶλαι (τριξῶλαι*) καὶ τριωβολιαῖοι (τριοβολιμαῖοι*) ἀλάστορες εἰώθασιν.	ἀγροικός — difficilis, morosus. ἀλάστωρ, ὁ — scelestus, nebulo. ἀποκναίω — affligo, turbo, moerore afficio aliquem. διαβάλλω — defero, calumnior, criminor. δικοῤῥάφος, ὁ — vitilitigator, qui de qualibet causa litem movet. ἐρίζω — jurgor, contendo, rixor. κοπρολόγος, ὁ — scurra. λωβεύω — contumelia afficio alterum. μυθητής, ὁ — susurro. περισύρω — obtrecto, probris et conviciis laedo alios. προδότης, ὁ — delator, susurro. στασιαστής, ὁ — diffidiorum sc. contentionum auctor. στενολεσχέω περὶ καπνοῦ — de lana caprina contendo. στενολεσχέω — de rebus frivolis centendo. τριξώλης (sc. ἀνήρ), ὁ — nebulo, homo perditus; cf. τρισεχώλης. τριοβολιμαῖος (sc. ἀνήρ), ὁ — nullius pretii homo; cf. τριοβολιαῖος, τριωβολιαῖος,

		τριωβολιμαῖος. χλευαστής, ὁ — sannio, scurra. ὠθίζω — vexo.
XCIV. DE CANDORE.	XCIV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΟΣ.	
918. Cum quo necessitudo (familiaritas) tibi est, erga illum apertus sis sine fraude (techna) doloque (fallacia). Amicum enim fautoremque fraudare et fallere, quae gloria?	918. Φιλιωθεὶς τινι ἀκάκως, ἀπλάστως, ἀδόλως αὐτῷ συμβίου· τίς γὰρ δόξα φίλον καὶ εὔνουν ἄνδρα κατασοφίζεσθαι;	ἀδόλως — sincere, candide. ἀκάκως — pure, simpliciter. ἀκεραιότης, ἡ — simplicitas, integritas. ἀπλάστως — simpliciter, candide. δόξα, ἡ — gloria. εὔνους — bene affectus erga aliquem, benevolus. κατασοφιστέω — eludo, fallo, circumvenio. συμβιόω — ago cum aliquo. φιλιωθείς τινι — si cum aliquo tibi amicitia est. φιλιόω — concilio, amicum reddo.
919. Fideli socio fidus esto, nec clam illo quasi furtim in ejus fraudem quicquam occipe. Nam versipellis qui perfide agit sibi perditionem machinatur.	919. Πιστῷ ἑταίρῳ ἀκίβδηλος καὶ ἀνύπουλος γίνου. ὁ ἀνδροκόβαλος γὰρ καὶ πανοῦργος ἑαυτῷ κακὸν μηχανᾶται.	ἀκίβδηλος — fidus, sincerus. ἀνδρακόβαλος*, ὁ — versipellis, fere πολύτροπος vel πανοῦργος. ἀνύπουλος — sincerus, candidus. ἑταῖρος, ὁ — sodalis.
920. Si quid in quopiam taxandum est, non clam illo fiat sed coram in os, modo tempestive absque acrimonia et amarulentia.	920. Οὐκ ἀπόντος ἀλλὰ παρόντος εὐκαίρως ἄνευ πικρότητος ἐπιλαμβάνου.	παρών — praesens.
921. Ab amicitia nihil alienius assentatione.	921. Οὐδὲν τῆς κολακείας τῇ φιλίᾳ ἐναντιώτερον.	ἐνδιαφορέω — alienus a re sum. κολακεία, ἡ — assentatio, adulatio.
922. Conspicaris crimen? Ne dissimula, sed mone, increpa, objurga illius reum. Etenim cur id te non cernere simules?	922. Ὁρᾷς τι ἔγκλημα; μὴ πρόσχημα ποίει, μᾶλλον δὲ νουθέτει, ἐπιτίμα, διά τι μὴ ὁρᾶν προσποιήσαιο;	ἔγκλημα, τό — turpe factum, facinus malum. ἐπιτιμάω — increpo, objurgo. νουθετέω — corripio, increpo, objurgo. προσποιοῦμαι — simulo. πρόσχημα ποιέω — dissimulo. πρόσχημα, τό — velamentum.
923. Si proximus deliquit, aperte corripe et corrige. Adulari versutorum et impostorum est.	923. Τὸν πέλας ἁμαρτόντα φανηρῶς ἐπίπλησσε καὶ ἐπανόρθου, τὸ κολακεύειν κερκώπειον.	ἀποκρίνομαι — respondeo. ἐπιπλήσσω — corripio, increpo. κερκώπειος, ὁ — veteratorius, impostorum proprius.
924. Si quis utilia loquitur, assentire. Sin inutilia, ne assentare.	924. Τῷ χρήσιμα λαλοῦντι συντίθεσο, τῷ δ’ ἄχρηστα φλυαροῦντι νοῦν οὐ πρόσεχε.	ἄχρηστος — inutilis. νοῦς, ὁ — animus. νοῦν προσέχω — attendo. προσέχω — adverto, adhibeo. φλυαρέω — nugor, garrio, blatero.

925. Palpum et offucias insidiosis ac perfidis relinque; deblaterationes ac nugas loquaculis et nugivendis. Tu candide, sincere, et prudenter omnia age atque loquere.	925. Θωπείαν παρευρέσεις τοῖς ἐπιβουλευταῖς καὶ ἐπιόρκοις, λήρους, στωμύλματα τοῖς φλυάροις καὶ δημοκόποις λεῖπε· σὺ ἁπλῶς, ἀκιβδήλως, φρονίμως πάντα πράττε.	ἀκιβδήλως — sincere, pure. ἁπλῶς — candide, sincere. δημοκόπος, ὁ — artifex. θωπεία, ἡ — adulatio, blanditiae. λῆρος, ὁ — nugae, ineptiae, deliramentum. παρεύρεσις, ἡ — offuciae. στώμυλμα, τό — nugae, blateratio. φλύαρος, ὁ — nugator, stultiloquus.
926. Veritatem ingenue fateri ne verecundator, prout ejus tibi conscius es. Cur enim adjurari velis?	926. Τὴν ἀλήθειαν μὴ αἰσχύνου κατὰ τὸ συνειδός, ἐλευθέρως ὁμολογεῖν, διατί ὁρκίζεσθαι θέλεις;	αἰσχύνομαι — erubesco, vereor. ἐλευθέρως — libere. ὁρκίζω — adjuro. συνειδός, τό — rei conscientia.
927. Quorum tibi nondum exploratus est candor, eis familiarem te non exhibebis. Caeteroquin contemptum incurres (despicatui habeberis).	927. Πρὸς ἐκείνους, ὧν ἁπλότητα οὐκ ἀκριβῶς κατέμαθες, φιλίαν οὐ σύνθες, ἄλλως γε εὐτελὴς καὶ ἀπόβλητος ἔσῃ.	ἄλλως γε — caeteroqui. ἀπόβλητος — despectus. ἡ ἁπλότης — candor. πρός — cum.
928. Ignotis blandiri noli, ne te sibi insidiari existiment et imposturam extimescant.	928. Τοὺς ἀγνώστους μὴ θώπευε, ἵνα μή σε ἀρεσκευόμενον ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς ἡγούμενοι παραγωγὴν φοβοῖντο.	ἀρεσκεύομαι — comiter cum aliquo ago, blandior alicui. ἐπιβουλεύω — insidior. ἡγοῦμαι — existimo. θωπεύω — adulor, blandior. παραγωγή, ἡ — deceptio, impostura. φοβοῦμαι — expavesco, formido.
XCV. DE CONVERSATIONE ERUDITA.	XCV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΠΑΙΔΕΥΜΕΝΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ.	
929. Cui ab occupationibus vacat, vadat ad congerronem. Eum tamen cui invisus es ne invisas, sed missum facias.	929. Σχολάζων συνομίλῳ τινὶ πρόσιθι, τὸν δὲ μισοῦντά σε μὴ ἐπισκέπτου μακρὰ χαίρειν αὐτῷ μᾶλλον φράζε.	μακρὰ χαίρειν φράζω — longum valere dico alicui, aliquem longum valere jubeo. ὁμιλία, ἡ — conversatio, cosuetudo. πρόσειμι — accedo, adeo. σχολάζω — otium habeo. φράζω μακρὰ χαίρειν τινι — alicui longum valere dico, aliquem longum valere jubeo. φράζω — dico. χαίρειν φράζω — valedico, valere jubeo.
930. Cujas sit dilectus sodalis, nobilis aut ignobilis, ignominiae tibi ne ducas, dummodo sit frugi, et ad ingenium tuum congruat. Infamibus ne te	930. Οὐκ ἐπονείδιστον ἡγοῦ τὴν τοῦ ἀλλογενοῦς καὶ δημοτικοῦ ἀνδρὸς ἑταιρίαν, εἰ χρηστὸς καὶ ἁρμοστός σοί ἐστιν. τοῖς δ’ἀτίμοις μὴ προσομίλει.	ἀλλογενής — peregrinus. ἄτιμος — infamis. δημοτικός — ignobilis. ἐπονείδιστος — contumeliosus. ἑταιρία, ἡ — sodalitium. προσομιλέω — versor, congredior, consuetudinem habeo cum aliquo.

conjungas.		
931. Sodalitia dissoluta et nauci devita. Vitiant enim mores.	931. Τὰς ἑταιρίας ἀνειμένας παραιτοῦ. τὰ γὰρ ἤθη χρηστὰ φθείρουσιν.	ἀνειμένος — dissolutus, ab ἀνίημι remitto. ἦθος, τό — mos. παραιτοῦμαι — evito.
932. Docti deambulationibus delectantur sive meditandum est sive confabulandum.	932. Οἱ λόγιοι μελετῶντες ἢ διαλεγόμενοι περιπάτοις χαίρουσιν.	διαλέγομαι — colloquor, confabulor. λόγιος — doctus, eruditus. μελετάω — meditor.
933. Cum in aprico spatiari taesum est, considetur in umbra.	933. Ἀχθόμενος τῷ ἐν ἐυηλίῳ περιπατεῖν, ἢ ἡλιάζεσθαι, ἐν εὐσκίῳ κάθησο.	ἀχθόμενος τῷ περιπατεῖν — si ambulare taesum est, taedio captus ambulandi. ἄχθομαι — me taedet. ἐν εὐσκίῳ (sc. τόπῳ) — in umbra. εὔσκιος — opacus. ἔφηλος — apricus, soli expositus. ἡλιάζομαι — apricor, in aprico versor. περιπατέω — ambulo, spatior. περίπατος, ὁ — ambulatio, deambulatio.
934. Nae pulchrum et scitum est, cum dissitis colloqui et quidvis significare posse non per nuncios sed per internuncias literas.	934. Κάλλιστον τοῖς ἀποῦσιν συνδιαλέγεσθαι, οὐδ᾽ αὐτοῖς διὰ γραμματοφόρων, ἀλλὰ γραμμάτων ἅπαντα μηνύειν.	γράμμα, τό — littera. μηνύω — nuncio, significo. συνδιαλέγομαι — colloquor cum aliquo.
935. Antiqui in tabellis ceratis (ut deteri aut deleri scriptura posset) exarabant, et cum iis tabellarios mittebant. Nobis papyrus et atramentum commodius inserviunt.	935. Οἱ παλαιοὶ ἐν κηρώμασι τὰ γράμματα διατυποῦντες τοῦ ἐξαφανίζειν, σὺν αὐτοῖς τοὺς γραμματοφόρους ἀπέστειλαν· ἡμεῖς δὲ τοῦ χάρτου καὶ μέλανος πλεῖον ὀνάμεθα.	διατυπόω — inscribo. ἐξαφανίζω — deleo. κήρωμα, τό — tabella cerata. μέλαν, τό — atramentum. ὄναμαι πλεῖον — commodius utor. ὄναμαι — commode utor. πλεῖον — plus.
936. Epistola longa complicata ne legi queat, nisi ab eo cui destinatur, obsignatur sigillo, resignanda (nisi intercipitur) illi ad quem inscriptio spectat.	936. Ἡ ἐπιστολὴ μακρὰ ἐπτυγμένη, ἵνα μὴ ἀναγνωσθῇ πλὴν ὑπ᾽ ἐκείνου, οὗ ὄνομα ἐπιγραφθὲν ἔχει, τῇ σφραγῖδι σφραγίζεται, ταύτην ἐκεῖνον δεῖ ἀποσφραγίζειν, ὃν ἐπιγραφὴ δείκνυσιν.	ἀποσφραγίζω — obsigno. δείκνυμαι — indico. ἐπιγραφή, ἡ — inscriptio. ἐπιγράφω — inscribo. ἐπιστολή, ἡ — epistola. πατρωνυμικὸν ὄνομα, τό — agnomen. πτύσσω — complico. σφραγίζω — obsigno. σφραγίς, ἡ — sigillum, signum.
937. Cognomen intus subscribitur una cum	937. Τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον, πατρωνυμικὸν προστίθεται	ἀϊδιότης, ἡ — aeternitas. ἐπώνυμον, τό — cognomen, ab ἐπώνυμος —ον.

praenomine et agnomine, si tanti sit.	εἰ δοκεῖ.	ὄνομα, τό — nomen. προστίθημι — appono.
938. Schedula non sigillatur.	938. Ἡ σχέδη ἀσφράγιστός ἐστιν.	ἀσφάγιστος — non signatus.
XCVI. DE LUDICRIS.	XCVI. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ.	
939. Ne labascant fragiles vires aut elanguescant, a seriis quandoque cessa et cum coaetaneis (dispares enim non bene sociantur) defatigatum te ludicris recrea et relaxa.	939. Ὅπως μὴ ὀλιγοδρανίᾳ καὶ παρακμῇ παρανευρισθεὶς ἀποκάμνῃς (ἐξαδυνατῇς, ἐξασθενίζῃ), τῶν σπουδαίων ἐνίοτε ἀπεχόμενος τοῖς ὁμήλιξι (οἱ μὴ ἥλικες σπανίως ἀλλήλοις σύνεισι) συμπαίζει, καὶ σεαυτὸν ἐξασθενιζόμενον (ἀσθενούμενον) συλλέγου καὶ ἀνακομίζου.	ἀλλήλοις — inter se. ἀνακομίζομαι — recreo, reficio. ἀσθενοῦμαι — langueo. ἐξαδυνατέω — viribus deficior, languesco. ἐξασθενίζομαι — elanguesco, debilitor, viribus deficior. ἧλιξ — aequalis, coaetaneus. ὀλιγοδρανία, ἡ — imbecillitas. ὁμῆλιξ — coaevus, aequalis. παίγνιον, τό — ludus, lusus. παρακμή, ἡ — languor, vigoris remissio. παρανευρίζω — enervo. σπανίως — raro. σπουδαῖος — serius. συλλέγομαι ἐμαυτόν — colligo, reficio me. συμπαίζω — ludo cum aliquo. σύνειμι — congredior, coeo.
940. Spectacula enim delectant, commotio vegetat.	940. Τὰ θεάματα τέρπει, ἡ κίνησις ζωγρεῖ.	ἁρπαστόν, τό — harpastum, genus pilae gradioris. ζωγρέω — suscito, refocillo. θέαμα, τό — spectaculum.
941. Facetiis, dicteriis, ac aenigmatibus certare ingeniosum est:	941. Εὐτραπελίαις, ἀποφθέγμασιν, αἰνίγμασιν ἐπιστρεφῶς, ἁμιλλᾶσθαι διορατικόν, καὶ ἀγχίνουν·	αἴνιγμα, τό — aenigma. αἰώρησις, ἡ — oscillatio, lusus genus, quo pueri religatis altrinsecus de tigno arboreve restis librantur. ἄκτινος, ὁ — sambuceus. ἁμιλλῶμαι — certo. ἀποδιδράσκινδα, ἡ — apodidrascinda, lusus puerorum quo obstructis ei qui in medio sedet oculis, caeteri in latebras sese abdunt, mox dato signo dum ille latentes vestigat, hi ad sedem ejus tanquam ad metam se recipientes praevertere illum satagunt. ἀσκολιασμός, ὁ — ascoliasmus, puerorum ludus ubi altero pede in aere librato, unico pede subsiliunt. ἀστράγαλος, ὁ — talus lusorius. βασιλίνδα, ἡ — (adv.*, indecl.) basilinda, lusus perorum in quo aliquis sorte rex factus facienda imperat. διορατικός — ingeniosus. ἔθος, τό — mos, consuetudo.

		Ἔμπυσα, ὁ — Empusa, spectrum uno pede ingrediens, quod ab Hecate miseris immitti atque in varias formas se mutare credebatur. ἐπαλάττω τοὺς δακτύλους — digitis mico, digitis ab utroque ludentium aliis elatis aliis depressis divinor, paresne numero an impares sint ab utroque levati. ἐπαλλάττω — permuto. ἐπιστρεφῶς — diligenter, naviter. ἐργώδης — operosus. εὐτραπελία, ἡ — facete dictum, facetiae. Ἰταλιώτης, ὁ — Italus. κινδαλισμός, ὁ — cindalismus, lusus genus quo pueri paxillos in terram uliginosam et mollem adigunt et stantes prosternere student. κύβος, ὁ — tessera. κυβυετικός — aleatorius. κῶνος, ὁ — conus quo ludimus. κώρυκος, ὁ — folliculus, pila major inflata. μυΐνδα, ἡ — myinda, lusus puerilis ubi puer obductis oculis fugientes tantisper inquirit, pulsatus interim, dum prehenderit aliquem. παίδειος — puerilis. παιστικός — lusorius. πεσσονομέω — latrunculis ludo. πεσσός, ὁ — talus, tessera, scrupus sc. calculus lusorius. στρόμβος, ὁ — turbo. στύπινος, ὁ — stupeus. σφαῖρα, ἡ — pila. σφαιρίδιον, τό — globulus. σφαιριστήριον, τό — sphaeristerium, locus in quo pila luditur. τηλεβόλος σφαιριδίων στυπίων — globulos stupeos. τηλεβόλος — longe jaculans. τροχός, ὁ — trochus, instrumentum lusorium. φαινίνδα, ἡ — phaeninda, pila impostoria, quando pila uni ostensa alteri adjicitur. φυσητήρ, ὁ — fistula.
pila,	σφαίρᾳ,	
harpasto (qui minor est folle et major paganica),	ἁρπαστῷ,	
impostoria,	κωρύκῳ,	
sphaera,	φαινίνδᾳ,	
in sphaeristerio,	ἐν σφαιριστηρίῳ,	
conis,	κώνῳ,	

trocho,	τροχῷ,	
turbine,	στρόμβῳ,	
tubulo sambuceo (quo elisa glande stupea strepitum cient),	φυσητῆρι ἀκτίνῳ, καὶ τηλεβόλῳ σφαιριδίων στυπίνων,	
globulis,	σφαιριδίοις,	
myinda,	μυΐνδᾳ,	
par impar,	*	
oscillo (oscillatione),	αἰωρήσει,	
basilinda,	βασιλίνδᾳ,	
apodidrascinda,	ἀποδιδρασκίνδᾳ,	
cindalismo, etc. puerile,	κινδαλισμῷ παίζειν παίδειον·	
chartis (tabulis) lusoriis,	χάρταις παιστικοῖς,	
talis (tesseris), alea, fritillo (pyrgo, turricula), aleatorium,	ἀστραγάλοις (κύβοις, πεσσοῖς), κυβευτικόν·	
micare digitis Italorum.	τοὺς δακτύλους ἐπαλλάττειν Ἰταλιωτῶν ἔθνος.	
Ascoliasmus empusae est. Latrunculis (quibus quidam privilegiarii rusticelli Saxonici in Ducatu Brunswicensi praecellunt) ludere operosum.	ἀσκολιασμὸς παίγνιον ἐμπούσης, πεσσονομεῖν ἐργῶδες.	
942. Ubi si quis ad incitas redigitur, actum est de eo.	942. Πεσσῶν ἐν ἱρᾷ (πλινθίῳ) ἀκινήτων, φροῦδα πάντα.	πεσσῶν ἀκινήτων ὄντων — quum calces sunt incitae, sc. quum quis ad incitas redactus est in lusu calculorum. ἀκίνητος — incitus, immobilis. φροῦδα πάντα — nihil agitur, omnis opera in cassum cadit. φροῦδος — irritus.
943. Choreis et tripudiis lascivi se exercent, ibique ridiculas gyrationes rotant lascivia petulci.	943. Τὸ χορεύειν καὶ πυῤῥιχίζειν (πηδᾶν) ἀκόλαστον καὶ μισητόν.	ἀκόλαστος — lascivius. μισητός — libidinosus. χορεύω — choreas duco, tripudio. ὠκύτατα — celerrime.
944. Grallator grallis gressus spatiosos divaricat.	944. Ὁ καλοβάτης τὰ βήματα ἐπιμήκη ἐπὶ σχαλίδων (καλοβάθρων) βάλλει.	βάλλω τὰ βήματα — gressu facio, profero. βῆμα, τό — gradus. ἐπιμήκης — spatiosus. καλόβαθρα, τὰ — grallae. καλοβάτης, ὁ — grallator, is qui grallis ambulat; cf. ὁ καλοβάμων.
945. Luctatores (athletae) et petauristae sane perquam audaculi sunt:	945. Οἱ παλαισταί, ἀθληταί, πεταυρισταὶ πάνυ τολμηροί·	ἀθλητής, ὁ — pugil, luctator. ἔτι — adhuc. παλαιστής, ὁ — luctator. πεταυριστής, ὁ — petaurista, is qui

audaciores adhuc funambuli (schoenobatae, neurobatae).	τολμηρότεροι ἔτι σχοινοβάται.	per circulos insigni agilitate se convolvit. σχοινοβάτης, ὁ — funambulus. τολμηρός — audax.
946. Cursores a carceribus ad metam curriculo festinant, et primus brabeum aufert.	946. Οἱ δρομεῖς ἀπὸ τῶν βαλβίδων (ἀφετηρίας) πρὸς τὸ τέρμα σπεύδουσιν· ὁ πρῶτος τὸ βραβεῖον λαμβάνει.	ἀφετήρια, τὰ — carceres cursorum. γραμμή, ἡ — carceres, ubi curritur. δρομεύς, ὁ — cursor. τέρμα, τό — terminus, meta.
947. Alii designant (praetendunt) lineam, quam simul ac attigerunt consistunt protinus. Qui ultra procurrerit aut cis (citra) eam substiterit, ludum perdit.	947. Ἄλλοι γραμμήν τινα διαγράφουσιν, ἧς ἁπτόμενοι ὑφίστανται, ὁ δὲ παρατρέχων, ἢ ἐντὸς ταύτης ὑφιστάμενος, νικᾶται.	ἅπτομαι — attingo. παρατρέχω — ultra procurro.
948. In circo equitando, in agone luctando et reluctando uter alterum supplantaret concertabant.	948. Ἐν ἱπποδρόμῳ ἱπποδρομίᾳ, ἐν ἀγωνιστηρίῳ παλαίσματι ἀγκυρίζοντές τε καὶ ὑποσκελίζοντές τε καὶ ὑποσκελίζοντες ἀλλήλους ἠγωνίζοντο.	ἀγκυρίζω — supplanto. ἀγωνίζομαι — certo. ἀγωνιστήριον, τό — locus certaminis, palaestra. ἱπποδρομία, ἡ — cursus equestris. ἱππόδρομος, ὁ — circus, locus ubi equis excurritur. ὑποσκελίζω — subjecto crure everto, supplanto, supposito pede in terram dejicio.
949. Gladiatores et pugiles in palaestra (arena) congrediuntur, lanista directore.	949. Οἱ μονομάχοι καὶ πύκται ἐν παλαίστρᾳ ὑπ᾽ ἀθλοθέτῃ (γυμνασιάρχῃ) μάχονται.	ἀθλοθέτης, ὁ — athlotheta, brabeuta, qui praemia certantibus proponit. μάχομαι — congredior, pugno. μονομάχος (sc. ἀνήρ), ὁ — gladiator. παλαίστρα, ἡ — palaestra, arena, luctae locus. πύκτης, ὁ — pugil.
950. Cum duo digladiantur, est monomachia: et quidem internecinum duellum si ad alterius internecionem.	950. Δυοῖν εἰς τὰς χεῖρας συναπτόντοιν μονομαχία ἐστίν, πανολέθριος ἑτέρου θανόντος.	μονομαχία, ἡ — monomachia, singulare certamen. πανολέθριος — internecinus.
951. Gesticulator (agyrta, praestigiator) actionis mirifica volubilitate (agilitate) oculorum aciem praestringit, et frustratur spectatores. Sed praestigiae sunt, non miracula.	951. Ὁ ὀρχηστὴς (γόης, θαυματοποιὸς) ταχυτῆτι τῆς χειρονομίας καὶ σχηματοποιήσεως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπατᾷ καὶ θεωμένους φενακίζει. φενακισμὸς (γοητεία) πάντα, οὐ θαύματα.	ἀπατάω — fallo, decipio. γόης, ὁ — praestigiator, gesticulator. θαυματοποιός, ὁ/ἡ — praestigiator. στιγμή, ἡ — punctum, momentum. σχηματοποίησις**, ἡ — gesticulatio; cf. ἡ χειρονομία. τὴν ταχίστην (sc. ὥραν) — actutum. φενακίζω — decipio, fallo. φενακισμός, ὁ — ludificatio, praestigiae. χειρονομία, ἡ — actio manuum.
952. Mimus et histrio personam alterius exprimit,	952. Ὁ μίμος γελοῖον προσωπεῖον ἐνδὺς ἄλλους	οἱ γελοῖοι (sc. ἄνδρες) — ridiculi homines. ἐνδύνω — induo.

persona (larva) ut plurimum obvelatus.	μιμεῖται.	μῖμος, ὁ — mimus, histrio, imitor. μιμοῦμαι — imitor. προσωπεῖον (προσώπιον), τό — persona; cf. ἡ προσωπίς.
953. Comoedia perplexum actum repraesentat, sed cum jucunda catastrophe. Tragoedia tristem habet exitum.	953. Ἡ κωμῳδία δυσχερῆ πράγματα σὺν τερπνῇ καταστροφῇ, ἡ τραγῳδία σὺν γοερᾷ προτίθησιν.	γρερός — luctuosus, flebilis. δυσχερής — perplexus. καταστροφή, ἡ — catastrophe, extrema pars fabulae, exitus. κωμῳδία, ἡ — comoedia. πρᾶγμα, τό — actus, actio. τερπνός — jucundus. τραγῳδία, ἡ — tragoedia.
954. Theatra et amphitheatra tam temporaria quam ad perpetuitatem exaedificata in propatulo sunt. In illis scena sipariis velatur. Orchestra spectationi primariorum, cavea, promiscuae plebeculae dicatur. Pulpitum in proscenio actoribus scenicis accomodatum est. Lucar ab inspecantibus datur.	954. Τὰ θέατρα, ἀμφιθέατρα πρόσκαιρα καὶ μόνιμα ἐν ἐμφανείᾳ ἐστίν. ἡ σκηνὴ περιπετάσμασι καλύπτεται. ἡ ὀρχήστρα τοῖς ἐν ἀξιώματι, τὸ δὲ θεωρητήριον τῷ ὄχλῳ συμμικτῷ ἀνοίγεται. ἡ θυμέλη ἐν προσκηνίῳ, ὅπου οἱ μίμοι θεατρίζουσιν. τὸ θεωρικὸν ὑπὸ τῶν θεωμένων δίδοται.	ἀμφιθέατρον, τό — amphitheatrum, sc. theatrum rotundum. οἱ ἐν ἀξίωματι (sc. ὄντες) — homines dignitate praediti, primarii. ἐμφάνεια, ἡ — propatulum. θεατρίζω — ludos ago. θέατρον, τό — theatrum. θεωρητήριον, τό — cavea, area theatri ubi populi est consessus. θεωρικόν, τό — lucar, quod solvitur ab iis qui ludos spectant. θυμέλη, ἡ — pulpitum, locus scenae editior in quo stant musici. μόνιμος — stabilis, perpetuus. ὀρχήστρα, ἡ — orchestra, locus primarius ad spectandum designatus. ὄχλος, ὁ — plebs. πρόσκαιρος — temporarius. προσκήνιον, τό — proscenium, vestibulum sc. aulaeum scenae. σκηνή, ἡ — scena, theatri pars ubi aguntur fabulae.
955. Bacchanalia larvati et lymphati peragunt.	955. Οἱ νυμφόληπτοι προσωπίδια ἐνδεδυμένοι βακχεύουσιν.	ἄδηλος — incertus. προσωπίς, ἡ — larva; n.b. τὸ προσωπεῖον.
XCVII. DE MORTE ET SEPULTURA.	XCVII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΤΑΦΗΣ.	
956. Moribundorum speciale indicium est stertor lethalis, lethargus, et ocelli concidentes.	956. Τῶν ἐπιθανάτως ἐχόντων σημεῖον ὁ λυγμὸς (ῥόγχος) λήθαργος καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἔμπτωσις.	ἀληθῶς — vere. ἔμπτωσις ὀφθαλμῶν, ἡ — oculi concidentes. ἐπιθανάτως ἔχων — morti proximus, moribundus. λήθαργος, ὁ/ἡ — torpor lethalis, a λήθαργος —ον. ταυτόν — idem.
957. O mortales, quotusquisque vestrum reputat ab hoc puncto aeternitatem pendere?	957. Ὦ θνητοὶ πόστος τίς ὑμῶν ἐνθυμεῖται ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης τὴν ἀϊδιότητα κρέμασθαι;	πόσος — quotus quisque.

958. Nam ut exspiraveris, interusurio vitae finito, confestim anima ad coelos vel Tartara migrabit.	958. Ὡς τάχιστα γὰρ τοῦ βίου ἀναπαύσῃ, ἡ ψυχή σου εἰς οὐρανὸν ἢ εἰς τάρταρον ἀπελεύσεται.	ἀποπαύομαι τοῦ βίου — vivere desino, vitam finio. ἀποπαύομαι — cesso ab aliqua re. μεθίσταμαι τοῦ βίου — ex vita. μεθίσταμαι — migro, decedo. ταῤῥός, ὁ — crates. ὡς τάχιστα — quantocyus, quam celerrime. ὁ τῇδε βίος — haec vita. τῇδε — hic. Τάρταρος, ὁ — tartarus, profundissimus inferorum locus. ψυχή, ἡ — anima.
959. Funus funestis ritibus adornatum, id est, a pollinctore pollinctum, lugubriter indutum, capulo (loculo, arca) conditum, sandapilae impositum, a vespillonibus effertur.	959. Ὁ νεκρὸς κατὰ τὰ νεκύσια ὑπὸ τῶν ταριχευτῶν (***νεκραλείπτων, Hed., LSJ) ἀλειφόμενος, πενθικῶς ἐνδυόμενος, καὶ εἰς φέρετρον τεθεὶς ὑπὸ τῶν νεκροφόρων ἐκφέρεται.	ἀλείφω — ungo. γραφή, ἡ — actio, accusatio. ἐκφέρω — effero. ἐνδυόμενος — indutus. νεκροφόρος, ὁ — vespillo, is qui mortuos effert. κατὰ τὰ νεκύσια — funeris solemnibus observatis. νεκύσια, ἡ — funeris solemnia. νικραλείπτης, ὁ — pollinctor, is qui mortuos pollingit; cf. ὁ ταριχευτής, ὁ ἐνταφιαστής. πενθικῶς — lugubriter. φέρετρον, τό — capulus, arca, loculus cui mortuus imponitur.
960. Fiunt exsequiae coemeterium versus, pompa funebri: et sepelitur, hoc est, infertur sepulchro (conditivo) atque inhumatur (humo mandatur).	960. Ἡ ἐκφορὰ πρὸς τὸ κοιμητήριον σὺν πομπῇ νομιζομένῃ γίνεται, θάπτεται νεκρός, καὶ χῶμα αὐτῷ ἐπιβάλλεται.	ἐκφορά, ἡ — clatio funeris, exsequiae. θάπτω — sepelio. κοιμητήριον, τό — coemeterium, locus in quo humana corpora humantur. νομιζόμενος — consuetus. πομπή, ἡ — pompa.
961. Prisca antiquitas exanima (demortua, lethata) corpora exstructo rogo (pyra) in ustrina concremabat, conditis urna cineribus et odoratis liquoribus large conspersis. Inde sepulcra busta sunt dicta.	961. Οἱ πάλαι τοὺς νεκροὺς εἰς πυρὰν ἐνθηκάμενοι ἐν καύστρᾳ (***Hed.) κατέπρησαν, τὴν σποδὸν ἐν ὑδρίᾳ (δροίτῃ) τηροῦντες εὐόσμοις χυλοῖς κατέῤῥηναν. ὅθεν οἱ νεκρῶν τύμβοι (***Hed.).	δροίτη, ἡ — urna. ἐντίθεμαι — impono. καταῤῥαίνω — conspergo. καῦστρα, ἡ — ustrinum, locus ubi mortui cremabantur. πυρά, ἡ — pyra, rogus. σποδός, ἡ — cinis. συμβιωτής, ὁ — is quicum versamur, socius. τύμβος, ὁ — bustum, locus ubi combustorum cadaverum cineres defodi solebant. χυλός, ὁ — liquor. χῶμα, τό — cumulus terrae.
962. Eriguntur cippi et epitaphia, epicedia cantantur. Parentatur etiam solemniter sed non nisi optime meritis encomioque evehendis.	962. Αἱ στῆλαι καὶ τὰ ἐπιτάφια ἐπιτίθενται, τὰ ἐπικήδεια ᾄδονται, τὰ νομιζόμενα ἐναγίσματα τοῖς εὐεργέταις καὶ ἐγκωμίου ἀξίοις ἐκτελεῖται.	ἐγκώμιον, τό — laus. ἐνάγισμα, τό — parentatio, justa. ἐπιτάφιον, τό — epitaphium, titulus, inscriptio quae sepulcro imponitur. εὐεργέτης — bene meritus. τράπεζα, ἡ — cippus, tabula cui aliquid memoriae causa

		insculpitur.
963. In gentilismo conductae praeficae plangebant et capillos laniabant, lessis* et neniis lugubribus elogia denati enumerantes.	963. Πάλαι ἐν ἐθνικισμῷ αἱ θρηνήτριαι μεμισθωμέναι ἐθρήνουν, τὸ τρίχωμα ἐκπετασθὲν σπαράττουσαι, ὀλοφυρόμεναι, καὶ τὸ ἐπικήδειον ᾄδουσαι τὸν θανόντα ἐνεκωμίαζον.	ἐγκωμιάζω — laudibus celebro, collaudo. ἐθνικισμός*, ὁ — religio gentilium sc. eorum qui deos fictos colunt. τὸ τρίχωμα ἐκπετασθέν — capilli sparsi. θρηνήτρια, ἡ — praefica, funera, mulier quae olim plangebat mortuos, (vir eiusdem officii ὁ θρηνητήρ). παρεισδύνω — irrepo, intervenio. τρίχωμα, τό — coma, capilli.
964. Et ne manes oberrarent, justa (parentalia) inferiis et feralibus epulis faciebant.	964. Ὅπως δὲ μὴ σκιαὶ πλανῶνται, ἐναγισμοὺς τοῖς τεθνηκόσιν ἐτέλουν.	θρηνέω — plango, lamentor. σκιαί, αἱ — manes. σκιά, ἡ — umbra.
XCVIII. DE PROVIDENTIA DEI.	XCVIII. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.	
965. Atque ita mors suo interventu finit omnia.	965. Καὶ οὕτως ὁ θάνατος παρεισδὺς πάντα εἰς τέλος ἄγει.	ἄγω — perduco. πρόνοια, ἡ — providentia. εἰς τέλος ἄγω — ad finem perduco, termino, finio.
966. Omnia enim temporalia fluxa, decidua, momentanea, ac transitoria sunt. Exoriuntur et occidunt, nascuntur et denascuntur, succrescunt, decrescunt, et intereunt plane.	966. Ἅπαντα γὰρ χθόνια, ὀλιγοχρόνια, κατάπτωτα, στιγμαῖα, ἀνατέλλει τε καὶ δύεται, φύει καὶ θνήσκει, αὐξάνεται, ἐλαττοῦται, καὶ φθειρόμενα οἴχεται.	ἀνατέλλω — orior. δύομαι — occido, ut sol. ἐλλατοῦμαι — minuor, decresco. ἐλαττόω — minuo. κατάπτωτος — succiduus. οἴχομαι — pereo. ὀλιγοχρόνιος — parum diuturnus, momentaneus, exiguo temporis spatio durans. στιγμαῖος — momentaneus, puncto temporis durans. φύω — orior, exorior. χθόνιος — terrenus.
967. Etiamsi aliquid stabile videatur, vetustate ipsa atteritur, et decedit.	967. Εἰ δὲ τὶ βέβαιον δοκεῖ, τῇ παλαιότητι ἀποτριβόμενον ὄλλυται.	ἀποτρίβω — detero. βέβαιος — firmus, stabilis. παλαιότης, ἡ — vetustas.
968. Vicissitudinibus subitaneis subjacent omnia.	968. Ἅπαντα γὰρ εὐμετάβλητα αἰφνιδίως ἐστίν.	αἰφνιδίως — repente. εὐμετάβλητος — mutabilis.
969. Atheus tamen est qui temere volutari autumat res nostras. Fatali lege divinitus sancita succedunt omnia.	969. Ἄθεός ἐστιν ὁ τ' ἀνθρώπινα μάτην κυλινδεῖσθαι οἰόμενος. ἅπαντα γὰρ κατὰ τὴν εἱμαρμένην ἀκωλύτως χωρεῖ.	ἄθεος — impius, sacrilegus. ἀκωλύτως — nemine prohibente. εἱμαρμένη, ἡ — fatum, a μείρομαι; cf. ἡ πεχρωμένη, ἡ μοῖρα. μάτην — temere, sine consilio. οἴομαι — opinor, puto, arbitror. χωρέω — succedo, evenio.
970. Fors et fortuna nihil sunt, nisi confictae a gentilibus voculae.	970. Ἡ τύχη οὐδὲν ἄλλο ἢ πεπλασμένον ῥημάτιον ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν.	ῥημάτιον, τό — vocula, verbulum. τυχαῖος — fortuitus. τύχη, ἡ — fors, fortuna.

971. Fortuitos quidem et improvisos casus esse concedo, sed nostri respectu, non providentiae, quae minutissima etiam nutu suo dirigit.	971. Τυχαῖα εἶναι σύμφημι κατὰ τὴν γνῶσιν ἡμετέραν, ἀλλʼ οὐ κατὰ τὴν πρόνοιαν, μέγιστά τε καὶ τʼ ἐλάχιστα κυβερνῶσαν.	γνῶσις, ἡ — cognitio. ἐλάχιστος — minimus. κηρωτός — ceratus. κοιλαίνω — caelo. σύμφημι — fateor, concedo.
972. Nam et capillos nostros numeratos esse testatur salvator, ut ne quidem unicus absque Dei voluntate perire queat.	972. Καὶ γὰρ τὰς τρίχας ἡμῶν ἀριθμηθῆναι ὁ σωτὴρ μαρτυρεῖ, ὡς μηδεμίαν ἄνευ βουλῆς θεοῦ δύνασθαι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πεσεῖν.	βουλή, ἡ — voluntas. θρίξ, ἡ — capillus. μαρτυρέω — testor. σωτήρ, ὁ — servator. ὡς πεσεῖν — adeo ut cadere possit. ὥς cum infin. — ut possit.
973. Ea propter insolitas mutationes, ostenta, prodigia, et portenta antecedunt.	973. Διὰ τοῦτο ταῖς ἀήθεσι καὶ ἀλλοκότοις μεταβολαῖς τὰ φάσματα, τέρατα, σημεῖα προηγεῖται.	ἀηθής — insolitus. ἀλλόκοτος — inusitatus. μεταβολή, ἡ — mutatio.
974. Insunt ergo omina rebus.	974. Οἰωνισμὸς ἅπασιν ἔνεστιν.	ἀπάντων ἀπελαυνομαι — ab omnibus repellor. ἀπελαύνω — repello. ἔνειμι — insum. κατατρύχω — vexo. οἰωνός, ὁ — auspicium, omen.
975. Sed usquequaque ominosa praesagia captare superstitio est. Si tibi Dominus aliquid maniferstare (revelare) dignabitur, non te latebit.	975. Πάντοτε δὲ οἰωνίζεσθαι δεισιδαιμονία ἐστιν. εἰ ὁ κύριός σοί τι φανεροῦν ἀξιώσει, τοῦτό σε οὐ λήσεται.	ἀξιόω — dignor. δεισιδαιμονία, ἡ — superstitio. κύριος, ὁ — dominus. οἰωνίζομαι — praesagia capto. πάντοτε — omni tempore, semper. φανερόω — manifesto, patefacio, aperio.
976. Operae pretium facturus pius esto, et sine intermissione ora. Non te derelinquet ille qui aeque praedestinavit quod cras, perendie (perendino die), et deinceps (posthinc) de te futurum sit, ac quod heri, pridie, et abhinc usque et usque factum est.	976. Προὔργου τὶ διαπραξόμενος, εὐσεβῶν ἀλήκτως θεῷ προσεύχου, ὁ οὐ μόνον τὰ παρεληλυθότα, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προορίσας, οὔ σε ἀπολείψει.	εὐσεβέω — pietatem colo. προορίζω — praefinio, prius destino, praestituo. προσεύχομαι — precor, oro.
977. Fatum tuum ne anticipa, sed exspecta.	977. Τὸ πεπρωμένον μὴ προλάμβανε, ἀλλὰ προσδέχου (προσδόκα).	πεπρωμένον, τό — fatum.
XCIX. DE ANGELIS.	XCIX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.	
978. Produxit et	978. Ὁ δημιουργὸς τῶν	ἄγγελος, ὁ — angelus.

invisibiles angelos, eosque innumeros (innumerabiles), aeternum numen ad regenda inferiora sibi administros.	ὅλων, ἀγγέλους ἀοράτους, ἀναριθμήτους πρὸς τὴν τῶν κάτω κυβέρνησιν ὑπουργοὺς ἐσομένους ἔκτισεν.	ἀναρίθμητος — innumerabilis. ἀόρατος — non aspectabilis. τὰ κάτω (sc. πράγματα) — res terrenae. κυβέρνησις, ἡ — gubernatio, moderatio.
979. Non quod opis esset indigus, sed quia sic est placitum.	979. Οὐκ ἐνδεὴς τούτων ὤν, ἀλλ᾽ ὅτι αὐτῷ εὐάρεστον τοῦτο γέγονεν.	ἐνδεής εἰμι — indigeo aliqua re.
980. Constituerat hos in coelo supremo (empyreo), sed quidam desciverunt (defecerunt) ab eo per superbiam, deturbatique sunt ad infernum. Quem et Orcum et Erebum et Avernum antiquitus jam olim ethnicismus appellitabat.	980. Ἐν οὐρανῷ καθυπερτάτῳ τούτους κατέστησεν· ἔνιοι δὲ δι᾽ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ ἀπεστατήσαντες, εἰς ᾅδου* κατεβλήθησαν, ὃν ἔρεβος παλαιωθεὶς ἐθνικισμὸς ὠνόμασεν.	εἰς ᾅδου (sc. τόπον) — in orcum. ᾅδης*, ὁ — infernus, orcus. ἀποστατέω — descisco, deficio. Ἔρεβος, τό — Erebus, Orcus, Infernus. καθυπέρτατος — supremus, summus. καταβάλλω — dejicio, deturbo. παλαιωθείς — antiquus. πάλαισμα, τό — luctatio.
981. Qui in sua integritate permanserunt, ita perroborati sunt, ut abscedere a vero et prolabi amplius non possint.	981. Οἱ εὐσταθεῖς δ᾽ ἐν ὑπακοῇ οὕτως ἐπεῤῥώσθησαν, ὡς τοῦ καλοῦ ἀφίστασθαι οὐ δύνασθαι.	ἀφίσταμαι — abscedo, decedo. ἀφίσταμαι — ἀφίσταμαι τινός ab aliqua re. ἐπιῤῥώννυμι — confirmo, corroboro. εὐσταθής (sc. ἀνήρ), ὁ — qui firmiter permansit. τὸ καλόν — rectum, bonitas.
982. Circa thronum creatoris sui millia millium (myriades) adstantes eum venerantur, adorant, celebrant.	982. Ἀμφὶ τὸν θρόνον τοῦ κτιστοῦ πολλαὶ μυριάδες σεβόμεναι, προσκυνοῦσαι καὶ ὑμνοῦσαι αὐτόν, ἵστανται.	ἵσταμαι — sto. κτιστής, ὁ — creator, conditor. σέβομαι — veneror, colo. σωματοφύλαξ, ὁ — satelles, stipator, corporis custos. ὑμνέω — hymnis decanto, carminibus celebro.
983. Amandati obeunt mandata, legationeque functi revertuntur (reditant) quam celerrime.	983. Πεμφθέντες ἄγγελοι τὰ προσταχθέντα πράττουσι, πρεσβεύσαντες ὡς ὠκύτατα ἐπανέρχονται.	πρεσβεύω — legatione fungor. προσκυνέω — adoro, veneror.
984. Associant se jussu Dei piis jam inde a nativitate tamquam custodes, ut mala averruncent et ab insultibus Satanae eos protegant.	984. Τοῖς εὐσεβέσι, θεοῦ κελεύοντος, ἀπὸ τῆς γενήσεως ὡς φύλακες, τοῦ τὰ κακὰ ἀποτρέπειν, καὶ αὐτῶν ὑπερμαχεῖν, ἑαυτοὺς συζευγνύουσιν.	ἀποτρέπω — averto. γένεσις, ἡ — nativitas. φύλαξ, ὁ — custos.
985. Verum enim vero quod de binis cujusque geniis, bono et malo, quidam asserunt incertum est.	985. Τὸ δὲ ὑπ᾽ ἐνίων λεχθὲν περὶ δυοῖν γενεθλίων δαιμόνων, ἄδηλον.	γενέλθιος δαίμων, ὁ — genius. δαίμων, ὁ/ἡ — genius.
986. Apparent	986. Φαίνονται μὲν	ἀφανίζομαι — dispareo.

nonnunquam sed disparent rursum, non fascinando sed revera.	ἐνίοτε, ἀλλ’ ἀφανίζονται, οὐ γοητείᾳ ἀλλ’ ἀληθῶς.	γοητεία, ἡ — incantamentum, fascinatio.
987. Cacodaemones obversantes spectra vocantur; tumultuantes per noctem intempestam, lemures; famulantes, lares et penates.	987. Οἱ κακοδαίμονες ἀμφιπολοῦντες φάσματα λέγονται· μεσονυκτίου θορυβοῦντες, μορμολύκεια, ὑπηρετοῦντες ἐφέστιοι καλοῦνται.	ἀλάστορες, οἱ — lares, penates. ἀμφιπολέω — obversor, comitor, antiquitus ἀμφιπολεύω. ἐφέστιοι δαίμονες — lares, penates. ἐφέστιος — domesticus. θορυβέω — tumultuor. μεσονύκτιον, τό — nox intempesta. φάσμα, τό — spectrum.
988. Magi et necromantici cum daemonibus colludentes incantamentis suis seipsos et alios ludificantur.	988. Οἱ μάγοι νεκρομαντικοὶ τοῖς κακοδαίμοσι συζυγέντες, ταῖς ἐπῳδαῖς ἑαυτούς τε καὶ ἄλλους φρεναπατῶσι καὶ καταφαντάζουσιν.	ἐπῳδή, ἡ — incantamentum. καταπαίζω — deludo, ludificor. μάγος, ὁ — magus, incantator. νεκρομαντικός (sc. μάγος), ὁ — necromantes, is qui mortuis evocandis futura sciscitatur. φρεναπατάω — decipio.
989. Sed vae diabolo et (nisi communioni renuncient) consortibus ejus! Ad Gehennam detrudentur.	989. Οὐαὶ δὲ τῷ διαβόλῳ καὶ κοινωνοῖς αὐτοῦ, τῆς κοινωνίας ταύτης μὴ ἀποταξαμένοις. εἰς γέενναν ἀποβληθήσονται.	ἀποβάλλω — dejicio, detrudo. ἀποτάσσομαι — renuncio. Γέεννα, τό — Gehenna, Orcus, Infernus. κοινωνία, ἡ — communio, consortium. κοινωνός, ὁ — consors alicujus.
990. Vindex enim erit gloriae suae omnipotens.	990. Ἐκδικητὴς γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ὁ κύριος παντοκράτωρ ἔσται.	ἐκδικητής, ὁ — vindex.
C. CLAUSULA.	C. ΚΟΛΟΦΩΝ.	
991. Cedo sodes (age sis), quid adhuc restat? Hactenus enim tradita (absit arrogantia dicto) utcunque sum consequutus.	991. Ἄγε δὴ ὦ ἑταῖρε τί λοιπόν; ἐξέστω μοι τοῦτο ἀνεπιφθόνως εἰπεῖν, ἃ προὐθέμην κατ’ ἀρχὴν ἅπαντα διεπέρανα.	ἀνεπιφθόνως — citra invidiam. κατ' ἀρχήν — initio. διαπεραίνω — ad finem perduco, absolvo. κολοφών, ὁ — clausula; i.q. ἡ κορώνις.
992. Siccine? Hem, macte esto sedulitate ista. Restabit igitur ut per hanc januam ingressus scientarum et Latinitatis palatia vivide lustrare properes, et quae heic raptim aspexisti uberius in autoribus bonis et probatis speculeris.	992. Εἰ οὕτως ἔχει; καλῶς εὖγε τῆς ἀκριβείας καὶ φιλοπονίας. διὰ ταύτης οὖν τῆς θύρας εἰσελθών, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς γλώττης Λατίνης τὸ παλάτιον (ἀνάκτορον) προσεχῶς (προσεκτικῶς) θεῶ, προχειρῶς τε καὶ ἀμυχηδὸν ἐνθαδὶ τοῦτο θεωρήσας, περισσότερον ἐν λογογράφοις αὐθεντικοῖς τε καὶ δεδοκιμασμένοις	ἀκρίβεια, ἡ — diligentia. ἀμυχηδόν — raptim. ἀνάκτορον, τό — palatium. εἰ οὕτως ἔχει; — siccine?. ἐνθαδί — hic. ἐποφθαλμέω — inspicio. καλῶς εὖγε τῆς ἀκριβείας — macte illa diligentia. εὖγε — euge. λογογράφος (λογόγραφος), ὁ — auctor, scriptor. παλάτιον, τό — palatium. περισσότερον — uberius, amplius. προσεκτικῶς — attente. προσεχῶς — attente, studiose. προχείρως — prompte. σκέψιν πᾶσαν ποιέω — omnia

	ἐποφθάλμει, καὶ σκέψιν πᾶσαν ποίει.	contemplor. σκέψις, ἡ — contemplatio. φιλοπονία, ἡ — studium, industria.
993. Habes heic synopsin summatim et succincte complectentem, rudimenta qua theologiae, qua philosophiae. Quae quasi per periochas breves compendiario tibi definient ea quae commentatores fuse ac copiose per paraphrases in suis exegeticis enucleant. Nihil tamen tantopere necessarium omissium reor.	993. Ἔχεις ἐνθάδε σύνοψίν τινα, συντόμως καὶ βραχέως ἐν περιόδοις τισὶ συλλαμβάνουσαν τὰ προπαιδεύματα τῆς θεολογίας τε καὶ φιλοσοφίας, ἃ ἐξηγηταὶ πλατέως καὶ διεξοδικῶς παραφράζοντες ἐν ἐξηγήσεσι διασαφηνίζουσιν. οὐδὲν σπουδῆς ἄξιον ὑπολελεῖφθαι ἡγοῦμαι.	διασαφίζω — enucleo, accurate et dilucide explico. διεξοδικῶς — copiose, fuse. ἐξήγησις, ἡ — expositio. ἐξηγητής, ὁ — commentator. παραφράζω — eodem sermone eloquor, circumscribo, circumloquor. πλατέως — late, fuse. προπαίδευμα, τό — rudimentum. σπουδῆς ἄξιον — operae pretium. σπουδή, ἡ — opera. σύνοψις, ἡ — compendium. συντόμως — concise, breviter, succincte. ὑπολείπω — relinquo, omitto.
994. Auctarii loco admoneo, ut ad pietatem convertas omnia, ut Christicola orthodoxus cluas, et a fucatis fictisque pseudochristianis, qui nomine tenus tantum Christiani sunt, quam longissime absis. Sitque Christus actuum et cogitationum tuarum Cynosura et Helice.	994. Τέλος ἐπίδομα ἐπιμετρῶν, παρακαλῶ σε, πάντα πρὸς εὐσέβειαν τρέπειν, ὅπως χριστιανὸς ὀρθόδοξος, πολὺ τῶν ψευδοχριστιανῶν (ψευδωνύμως οὕτω λεγομένων), διαφέρων, γένοιο. Χριστὸς τῶν πράξεων σου καὶ ἐνθυμήσεων γνώμων ἔστω.	γνώμων, ὁ — norma, regula. ἐπίδομα, τό — auctarium, additamentum. παρακαλέω — hortor, admoneo. τρέπω — converto. Χριστός, ὁ — Christus, Servatoris nostri nomen. ψαυδωνύμως — falso, mendaci nomine. ψευδοχριστιανός, ὁ — falsus Christianus.
995. Scito enim fore propediem ut redamus rationem omnium quum venerit, ut excitet nos et judicet, ubi manifesta et occulta patefient.	995. Γνῶθι τοῦτο, ἡμᾶς ἐν βραχεῖ, λόγον τῷ δικαστῇ ἐλευσομένῳ, καὶ ἡμᾶς ἐγεροῦντι ἀποδώσειν. τότε τὰ κρυπτὰ φανερωθήσεται.	ἐν βραχεῖ — brevi. γνῶθι — scito. ἤδη — jam.
996. O beatos qui tunc eum propitium habebunt! Exultim una gaudebunt, non ambrosia et nectare (ut impie poetantur ludiones poetici) sed illius salutifera suavitate in sempiternum beandi.	996. Εὐδαίμονες οἱ ἵλαον αὐτὸν ἕξουσιν, ἀγαλλομένως αὐτῷ συγχαιρήσουσιν. οὐκ ἀμβροσίας οὐδὲ νέκταρος, ὡς ἀσεβῶς οἱ ποιηταὶ μυθολογοῦσιν, ἀλλὰ σωτηρίας αὐτοῦ χάριτος, καὶ ἀϊδίου ἡδονῆς ἀξιομακάριστοι	ἀγαλλομένως — exsultim, exsultando. ἀΐδιος — perpetuus, aeternus. ἀμβροσία, ἡ — ambrosia, cibus deorum. ἀξιομακάριστος — beatus. ἵλαος — propitius. μυθολογέω — fabulor. νέκταρ, τό — nectar, potus deorum. συγχαίρω — laetor cum aliquo. σωτήριος — salutaris.

	ἀπολαύσουσιν.	
997. Faxit miserator noster, ut heic misericordia ejus justificati in charitate (sincero illo credentium coagulo) coalescamus.	997. Ὁ ἐλεήμων θεὸς ποιείτω, ἐλέου τυγχάνοντας ἡμᾶς δικαιωθῆναι. καὶ ἐν ἀγάπῃ, τῷ ἀληθινῷ τῶν πιστευόντων δεσμῷ, ἑνωθῆναι.	ἀγάπη, ἡ — caritas, amor. δεσμός, ὁ — vinculum. δικαιόω — justum declaro. ἐλέου τυγχάνω — misericordiam sc. clementem invenio, nanciscor, habeo.
998. Tu ei confitere ac vota vove, religioseque et fervide precando penetralia aeternae mansionis penetra, ut jam nunc coelitibus annumereris.	998. Σὺ αὐτῷ ἐξομολόγησιν ποιῶν, ἐκθύμως προσεύχου, ἕως εἰς τὸ τῆς ἀϊδίου μονῆς μυχὸν (ἐνδόμυχον***) διαδύνωμεν, καὶ ἤδη νῦν τοῖς ἄνωθεν ἐναριθμηθῶμεν.	οἱ ἄνωθεν — coelites. ἄνωθεν — coelitus, e coelo. ἐκθύμως — impigre, naviter. ἐξομολόγησιν ποιέω — confiteor. ἐξομολόγησις, ἡ — confessio. μυχός, ὁ — penetrale.
999. Ave et vale.	999. Εὐτύχει καὶ ἔῤῥωσο.	ἔῤῥωσω — vale.
1000. Jehovae Zebaoth, indiviuae ac sacrosanctae Trinitati, honor sit et laus in seculae seculorum, AMEN.	1000. Τῇ ἁγιοτάτῃ καὶ ἀδιαιρέτῳ τριάδι, τιμὴ καὶ ἔπαινος εἰς αἰῶνας ἅπαντας, Ἀμήν.	ἀδιαίρετος — indivisus. αἰών, ὁ — seculum. ἀμήν — Amen, vox Hebr. ita. τριάς — trinitas, trina Dei substantia.